Møteinnkalling

Utvalg:	**Nordreisa kommunestyre**
Møtested:	Kommunestyresalen, Rådhuset
Dato:	14.03.2013
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 77 77 07 10, eller på e-post til postmottak@nordreisa.kommune.no

Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 1/13	Referatsaker *Referatsaker følger ikke med i papirversjon av innkallingen*		
RS 1/13	Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2013		2012/263
RS 2/13	Kontrollrapport 2012 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Nordreisa Kommune		2013/728
RS 3/13	Møteprotokoll kontrollutvalget 04.12.2012		2012/267
RS 4/13	Oppnevning av dyrevernnemda for Nord-Troms 2013 - 2016		2012/4020
RS 5/13	Protokoll fra ekstraordinær generalforsamling i AS TIRB		2012/263
RS 6/13	Statlig investeringstilskudd nye barnehageplasser i 2011 - Leirbukt barnehage		2011/4945
RS 7/13	Vergemålsreformen: Informasjon om viktige arbeidsoppgaver for overformynderiene		2011/756
RS 8/13	Årsmelding 2012 Nord-Troms jordskifterett		2012/263
RS 9/13	Sykestuene i Nord-Troms - finansiering		2012/263
RS 10/13	Referater til kommunestyret 14.03.13		2012/263
PS 2/13	Forvaltningsrevisjonsrapport pleie og omsorg - Ressursbruk og kvalitet		2010/1197
PS 3/13	Videreføring av investeringsprosjekter 2013		2012/2441
PS 4/13	Etablering av menighetshus og Nordreisa menighetsbarnehage		2012/4839
PS 5/13	Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 for Nordreisa kommune		2011/913
PS 6/13	Revidering av vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa		2013/430
PS 7/13	Reaksjon befaringsrapport skjenkebevilling/røykeforbud - Minibar 1		2012/1161
PS 8/13	Opprykk og nyvalg av vararepresentanter fra Nordreisa Krf til kommunestyret		2011/3816
PS 9/13	Suppleringsoppnevning av lagrettemedlem i Hålogaland lagmannsrett 2013-2016		2011/3816
PS 10/13	Suppleringsoppnevning til Hålogaland lagmannsrett etter søknad om fritak fra verv som meddommer		2011/3816
PS 11/13	Suppleringsoppnevning av varamedlem til kommunestyret og oppvekstutvalget etter søknad om fritak fra politiske verv		2011/3816
PS 12/13	Søknad om fritak som møtefullmektig til forliksrådet 2013-2016 - Suppleringsoppnevning		2012/4436

Tilleggssaker

PS 13/13 Forslag til verneplan for skog på Statskog SFs grunn i Troms, lokal høring

PS 14/13 Strategier for nasjonalparkkommuner- og landsbyer

Tilleggssakene ettersendes så snart de er klargjort av saksbehandlere.

Orienteringer

Kl. 09:00 Beate Brostrøm, næringskonsulent Nordreisa kommune, orienterer om strategier for nasjonalparkkommuner- og landsbyer

Kl. 12:00 Elsa-Lenoy Larsen og Knut Teppan Vik, rådgivere fra KomRev NORD IKS orienterer om forvaltningsrevisjonsrapport pleie og omsorg – Ressursbruk og kvalitet

PS 1/13 Referatsaker

Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2012

SIRUS – Statens institutt for rusmiddelforskning

Innhold

1. INNLEDNING 3

1.1 Datagrunnlag 3

1.2 Kategorisering av alkoholholdig drikk 4

2. KOMMUNALE SALGSBEVILLINGER 5

2.1 Ulike typer salgssteder 7

2.3 Vinmonopol 8

3. KOMMUNALE SKJENKEBEVILLINGER 9

3.1 Antall skjenkebevillinger 9

3.2 Ulike typer av skjenkebevillinger 11

4. REGULATORISKE FORHOLD 12

4.1 Kommuner uten salgs- og skjenkebevillinger 12

4.2 Tak på antall salgs- og skjenkebevillinger 13

4.3 Salgs- og skjenketider 14

4.4 Vilkår knyttet til salgs- og skjenkebevillinger 16

4.5 Avslag på søknader om salgs- og skjenkebevilling 17

5. KONTROLL 18

5.1 Gjennomføring av kontrollen 18

5.2 Antall kontroller 19

5.3 Avdekkede overtredelser 20

5.4 Inndragninger 21

6. KOMMUNALE HANDLINGSPLANER 22

7. OPPSUMMERING 23

1. Innledning

Kommunene har en sentral rolle i norsk alkoholpolitikk. Alkohol er en regulert vare en må ha bevilling for å omsette, og det er kommunene som i all hovedsak er ansvarlige for å forvalte slike bevillinger. Den overordnede hensikten med dette systemet er å begrense den fysiske tilgangen til alkohol, noe som i lang tid har vært viktig del av den norske alkoholpolitikken.

Alkoholloven setter rammene for bevillingssystemet, men det kommunale handlingsrommet er stort. Den enkelte kommune kan bl.a. sette begrensninger på hvor mange bevillinger kommunen vil ha, hvilke vilkår som må oppfylles for å få bevilling, hvilke typer steder som kan få bevilling. Kommunen har også vide muligheter til å regulere salgs- og skjenketider. Hensikten med det kommunale selvstyre på dette området er at alkoholpolitikken skal tilpasses lokale forhold. Samtidig pålegger loven kommunene en del plikter. Kommunen skal bl.a. føre kontroll med at bevillingene drives i henhold til lov og forskrift og de skal lage en alkoholpolitisk plan hvor kommunens egne mål og virkemidler er nedfelt, med den hensikt at de skal føre en helhetlig lokal alkoholpolitikk. Denne rapporten handler om hvordan kommunene forvalter disse oppgavene.

Undersøkelsen som rapporten bygger på har fått navnet "Kommunenes forvaltning av alkoholloven", og har vært gjennomført hvert år siden 1989. Resultatene er presentert i de årlige statistikkpublikasjonene, "Kommunenes rusmiddelarbeid", i 1996 og 1997, og i "Kommunenes forvaltning av alkoholloven" i 1998, 1999 og 2000. Fra 2001 er data presentert som nettrapport på SIRUS sin hjemmeside.

De fleste tabellene er gjengitt i selve rapporten, mens enkelte kun finnes et eget tabellvedlegg. I dette vedlegget er også noen av tabellene fra rapporten gjengitt med opplysninger for flere år. Både tabellvedlegget og et eget dokument med noen oversikter på kommunenivå, er lagt ut på nettet[1]

1.1 Datagrunnlag

Opplysningene er samlet ved hjelp av spørreskjema hvor kommunene blir bedt om å angi situasjonen ved utgangen av foregående år. Denne rapporten viser dermed hvordan kommunene forvaltet alkoholloven i 2011.

De fleste spørsmålene har vært gjentatt siden 1989, noe som gir mulighet til å sammenligne resultatene over tid. Samtidig har enkelte nye spørsmål kommet til. Særlig ble en del spørsmål lagt til etter lovendringene i 1997. I årets skjema ble det lagt til et ekstra spørsmål om antall inndragninger av bevilling.

Svarprosenten har hvert år ligget på mellom 90 og 99 prosent. I år var det 22 av 430 kommuner som ikke svarte, noe som gir en svarprosent på 95. For kommuner som ikke har svart, har vi valgt å bruke noen av opplysningene som ble oppgitt sist de svarte[2]. For de fleste vil det denne gangen være data fra 2010, men for noen er det brukt data fra tidligere år. Stort sett dreier det seg om mindre kommuner hvor det ikke er grunn til å tro at det har skjedd store endringer fra et år til et annet. Bakgrunnen for at vi gjør det på denne måten er at vi slik kan videreføre noen av tidsseriene, men det innebærer samtidig at det er en viss upålitelighet i de presenterte data.

[1] www.sirus.no

[2] I årets rapport gjelder dette bare opplysningene om antall salgs- og skjenkebevillinger.

I tillegg må det bemerkes at vi vet lite om hvilken rolle respondenten i kommunen har med hensyn til forvaltningen av alkoholloven, og hvor mye tid og energi som brukes på å frambringe mest mulig korrekte svar. En følge av det er at det på generelt grunnlag er knyttet noe usikkerhet til opplysningene vi mottar, og at endringer fra et år til et annet derfor må leses med denne usikkerheten i tankene.

1.2 Kategorisering av alkoholholdig drikk

I 2005 ble det gjort en rekke endringer i alkoholloven som blant annet innebar en ny inndeling av alkoholholdig drikk. Inntil da ble de gruppert etter hvorvidt de ble betegnet som øl, vin eller brennevin. Fra 2005 er drikkevarene inndelt i tre grupper etter alkoholstyrke:

Fra og med 2005	**2004 og tidligere**
Gruppe 1 (all drikk over 2.5 til og med 4.7 volumprosent alkohol)	Øl
Gruppe 2 (all drikk over 4.7 til og med 22 volumprosent alkohol)	Sterkt øl, vin, brennevin under 22 volumprosent
Gruppe 3 (all drikk mellom 22 og 60 volumprosent alkohol)	Brennevin

De kommunale **salgs**bevillingene gir bare anledning til å selge alkoholholdig drikk gruppe 1, da det bare er Vinmonopolet som kan selge drikkevarer i gruppe 2 og 3. Det er imidlertid den enkelte kommune som behandler søknader fra Vinmonopolet om etablering av utsalgssted, og initiativet til å opprette vinmonopolutsalg kan også komme fra kommunen. De kommunale **skjenke**bevillingene gis med anledning til å skjenke alkoholholdig drikk gruppe 1, gruppe 1 og 2 eller all alkoholholdig drikk.

I denne rapporten brukes i hovedsak de overnevnte kategoriene når det henvises til ulike typer av alkoholholdig drikk.

2. Kommunale salgsbevillinger

Alkoholloven § 1-4 definerer salg som ”overdragelse av alkoholholdig drikk til forbrukere for drikking utenfor salgsstedet”. Den enkelte kommune bestemmer hvem som skal få bevilling til å selge, og kan også bestemme hvordan salget skal foregå, for eksempel i dagligvarebutikk eller ølmonopol. Som nevnt er det også kommunen som behandler søknader fra Vinmonopolet. Slik spiller kommunen også en sentral rolle med hensyn til å regulere tilgjengeligheten av alkoholholdig drikk gruppe 2 og 3. I følge alkoholloven § 3-1 er det imidlertid ikke tillatt å åpne for vinmonopolutsalg uten at det også gis bevilling for salg av alkoholholdig drikk gruppe 1.

Tabell 1 viser utviklingen av antall salgssteder for alkohol i Norge fra 1980 (se tabellvedlegg for årlig utvikling 1980-2011). Kategorien ”vin” viser til en ordning hvor kommuner etablerte vinmonopolutsalg som bare hadde lov til å selge vin. Den ordningen opphørte i praksis i 1986. Kategorien ”all slags øl” innbefatter sterkøl (over 4,7 prosent alkohol), som fra 1993 bare ble tillatt å selge på Vinmonopolet.

Tabell 1

Antall salgssteder for alkohol fordelt på bevillingskombinasjon, 1980 -2011

År	Vinmonopolutsalg	Vin	Alt slags øl	Alkoholholdig drikk gruppe 1	Totalt
1980	87	5	1 768	2 869	4 729
1985	92	1	1 877	3 128	5 098
1990	106	0	1 722	3 239	5 067
1995	112	0	.	4 524	4 636
2000	140	0	.	4 413	4 554
2001	156	0	.	4 430	4 586
2002	176	0	.	4 325	4 501
2003	188	0	.	4 299	4 487
2004	195	0	.	4 361	4 556
2005	198	0	.	4 314	4 512
2006	211	0	.	4 281	4 492
2007	222	0	.	4 230	4 452
2008	239	0	.	4 176	4 415
2009	248	0	.	4 188	4 436
2010	259	0	.	4 176	4 435
2011	267	0	-	4 121	4 388

Note: Salgssteder for kun lettøl er ikke tatt med.

Fra 1. mars 1993 ble sterkøl bare tillatt solgt fra AS Vinmonopolet.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, AS Vinmonopolet og Statens institutt for rusmiddelforskning

Det totale antall salgssteder for alkohol økte i perioden 1980-1990, men har etter det sunket gradvis. Det har blitt flere vinmonopolutsalg, men antallet salgssteder for alkoholholdig drikk gruppe 1 har gått ned slik at det totale antall er redusert med rundt 15 prosent de siste 20 årene. Reduksjonen kan imidlertid ikke tilskrives en mer restriktiv praksis i det kommunale bevillingssystemet, men skyldes i all hovedsak en nedgang i antall dagligvarebutikker.

Tabell 2

Salgssteder for alkoholholdig drikk gruppe 1, fordelt på fylke 2002-2011

Fylke	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Østfold	220	205	205	190	193	201	192	187	186	182
Akershus	285	283	277	280	298	284	294	294	288	287
Oslo	402	402	396	367	357	361	346	360	394	380
Hedmark	214	203	207	204	201	199	189	189	183	187
Oppland	237	229	244	238	231	230	225	248	213	208
Buskerud	213	216	209	211	206	203	200	197	197	196
Vestfold	145	148	151	150	145	149	147	148	148	148
Telemark	181	181	180	168	175	179	163	159	160	155
Aust-Agder	128	124	125	132	123	120	118	116	120	120
Vest-Agder	163	165	162	165	165	153	156	159	160	161
Rogaland	308	316	306	302	315	318	314	312	317	316
Hordaland	407	404	423	423	413	416	406	404	403	397
Sogn og Fjordane	170	160	177	175	171	168	171	171	163	163
Møre og Romsdal	265	276	297	311	300	286	295	286	293	287
Sør-Trøndelag	253	249	245	261	252	244	239	243	240	232
Nord-Trøndelag	147	148	148	153	150	146	137	138	137	133
Nordland	304	292	306	297	295	286	291	297	293	291
Troms	179	186	187	180	179	178	181	173	177	176
Finnmark	115	112	116	107	112	109	112	107	104	102
Totalt	4 336	4 299	4 361	4 314	4 281	4 230	4 176	4188	4176	4121

Tabell 2 viser at det de siste 10 årene totalt sett har vært en nedgang i antall salgssteder for øl og rusbrus. Samtidig er det variasjon mellom fylkene. De fleste har hatt nedgang, noen har vært stabile, mens et fåtall har hatt økning.

2.1 Ulike typer salgssteder

Alle kommuner har i dag salg av alkoholholdig drikk gruppe 1, og i de fleste selges dette i dagligvarebutikk. Kommunene kan imidlertid beslutte at alkohol skal selges gjennom såkalte "ølmonopol" i privat eller kommunal regi, eller de kan gi bevilling til andre spesialordninger, eksempelvis at et bryggeri kan drive eget utsalg.

Tabell 3

Salgssteder for alkoholholdig drikk gruppe 1, fordelt på type salgssted og fylke, 2011

Fylke	Dagligvare-butikker	Privat drevet ølmonopol	Privat ølutsalg	Andre typer salgssted	Totalt
Østfold	177	0	2	2	181
Akershus	275	0	2	9	286
Oslo	373	0	3	4	380
Hedmark	184	0	2	1	187
Oppland	201	0	1	6	208
Buskerud	191	0	2	3	196
Vestfold	143	0	1	4	148
Telemark	151	0	1	3	155
Aust-Agder	118	0	1	1	120
Vest-Agder	160	0	1	0	161
Rogaland	311	0	5	0	316
Hordaland	394	0	2	1	397
Sogn og Fjordane	158	1	4	0	163
Møre og Romsdal	285	0	1	2	288
Sør-Trøndelag	231	0	1	0	232
Nord-Trøndelag	130	0	2	3	135
Nordland	277	6	3	4	290
Troms	175	0	0	1	176
Finnmark	99	0	0	3	102
Total	4033	7	34	47	4121

Som tabell 3 viser, går de aller fleste salgsbevillinger, over 98 prosent, til dagligvarebutikker. Ordningen med ølmonopol, enten kommunalt eller privat drevet, finnes i stadig færre kommuner. At det er monopolutsalg på øl innebærer at det er egne utsalg, og at øl ikke finnes i dagligvarebutikkene, men kommunen kan ha flere slike utsalg. I 2009 ble det siste kommunalt drevne ølmonopolet, som var i Hareid i Møre og Romsdal, avviklet. Førde i Sogn og Fjordane oppga at de i 2011 hadde ett privat drevet ølmonopol, mens Fauske og Vefsn i Nordland hadde tre hver. Det ser imidlertid ut som monopolordningen er under avvikling i alle de tre kommunene, så kanskje er 2011 det siste året at denne ordningen eksisterte i praksis.

"Private ølutsalg" viser i de fleste tilfeller til salgssteder som drives av bryggerier. I 2011 oppga 29 kommuner at de til sammen hadde 34 slike bevillinger. Det er usikkert hvilke ordninger "andre typer salgssteder" viser til. Noen av de aktuelle kommunene oppgir at det dreier seg om salgssteder knyttet til hytte/campingutleie.

Myndighet til å utstede salgsbevilling er i utgangspunktet lagt til kommunestyret, men alkoholloven gir åpning for å delegere til et annet politisk organ, til administrasjon eller til en interkommunal sammenslutning. Over 90 prosent av kommunene rapporterte at det var kommunestyret, formannskapet eller et annet politisk organ som tildelte salgsbevillinger i 2011. Blant de resterende var det vanlig at forvaltningen, gjennom rådmannen, hadde denne myndigheten.

2.3 Vinmonopol

Alkoholholdig drikk med mer enn 4.7 prosent alkohol kan bare selges av Vinmonopolet, men bevilling gis av kommunene. Tidligere fastsatte det ansvarlige departementet hvor mange vinmonopolutsalg det skulle være på landsbasis, men denne ordningen opphørte i 2005. Fra da av har Vinmonopolet selv avgjort om det skal søkes bevilling i en bestemt kommune.

Tabell 4

Vinmonopolutsalg fordelt på fylke 2000 - 2011

Fylke	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Østfold	6	6	7	7	7	7	9	10	10	10	10	10
Akershus	14	16	18	18	19	19	19	19	21	21	22	22
Oslo	19	20	20	21	21	22	23	24	24	25	26	27
Hedmark	6	6	7	8	9	9	9	10	10	11	12	13
Oppland	5	7	7	8	8	9	10	11	13	14	16	17
Buskerud	6	7	8	8	9	9	9	9	11	12	13	15
Vestfold	6	6	6	6	6	6	6	6	8	8	9	10
Telemark	6	6	8	8	8	8	9	10	11	11	11	11
Aust-Agder	3	4	5	6	6	6	6	6	6	6	6	7
Vest-Agder	4	4	5	5	5	5	6	7	8	9	9	9
Rogaland	8	9	10	11	11	11	11	11	11	13	15	16
Hordaland	11	15	17	18	18	19	19	19	19	20	20	20
Sogn og Fjordane	4	5	7	7	7	7	8	9	10	10	10	10
Møre og Romsdal	7	8	9	10	10	10	13	14	16	17	17	17
Sør-Trøndelag	8	9	10	12	13	13	15	16	16	16	17	17
Nord-Trøndelag	5	5	5	6	7	7	7	7	8	8	9	9
Nordland	9	10	12	13	14	14	15	16	17	17	17	17
Troms	7	7	8	9	9	9	9	10	11	11	11	11
Finnmark	6	6	7	7	8	8	8	8	9	9	9	9
Totalt (total)	**140**	**156**	**176**	**188**	**195**	**198**	**211**	**222**	**239**	**248**	**259**	**267**

Som vi ser har antallet vinmonopolutsalg økt i samtlige fylker det siste tiåret. Siden tusenårsskiftet har økningen vært i gjennomsnitt 10,6 utsalg i året. Det er fortsatt 220 kommuner uten polutsalg, men likevel bor 87 prosent av befolkingen i en kommune med utsalg[3]. Det første selvbetjente butikken åpnet i 1999, og i løpet av første halvdel av 2011 ble de siste utsalgene med disk bygget om til selvbetjente butikker.

[3] Årsberetning for 2011, www.vinmonopolet.no

3. Kommunale skjenkebevillinger

De langt fleste skjenkebevillinger gis av kommunene, men enkelte er også statlige, jf alkoholloven § 1-7: "Bevilling for salg og skjenking gis av kommunene med mindre det gis statlig bevilling". Statlige bevillinger omfatter bl.a. skjenking på innenlands fly, tog og skip[4] og i Forsvarets befalsmesser. Disse omtales ikke i denne rapporten.

3.1 Antall skjenkebevillinger

Med skjenking menes salg for drikking på stedet (alkoholloven § 1-4, annet ledd). En skjenkebevilling angir hvilken alkoholholdig drikk som kan serveres. Den kan gjelde alkoholholdig drikk gruppe 1, alkoholholdig drikk gruppe 1 og 2 eller all alkoholholdig drikk (gruppe 1, 2 og 3). Det kan ikke gis bevilling for gruppe 3 uten at det også gis for gruppe 1 og 2.

I spørsmålet om antall skjenkebevillinger presiseres det at antallet ikke skal innbefatte bevillinger gitt til deltakere i sluttet selskap (alkoholloven § 4-2, annet ledd), statlige bevillinger (alkoholloven § 5-2 og § 5-3), ambulerende bevillinger (alkoholloven § 4-5) eller bevillinger gitt for en bestemt del av året eller for en bestemt anledning (alkoholloven § 1-6, tredje ledd). Tabell 5 viser utviklingen i perioden 1980-2011 (se tabellvedlegg for årlig utvikling gjennom hele perioden).

Tabell 5

Skjenkesteder/skjenkebevillinger* fordelt på bevillingskombinasjon 1980-2011

År	Gruppe 1 høyst 4,7 vol%	Gruppe 2 høyst 22 vol%	Gruppe 3 høyst 60 vol%	Totalt
1980	600	1 247	592	2 439
1985	524	1 732	863	3 119
1990	377	2 467	1 730	4 574
1995	207	2 589	2 512	5 308
2000	104	1 939	4 312	6 355
2001	86	1 808	4 653	6 547
2002	98	1 771	4 889	6 758
2003	59	1 741	5 198	6 998
2004	48	1 349	5 695	7 092
2005	47	1 409	5 668	7 124
2006	94	1 259	5 910	7 263
2007	74	1 223	6 035	7 332
2008	72	1 259	5 899	7 230
2009	61	1 202	6 061	7 324
2010	42	1 171	6 163	7 376
2011	64	1 118	6 209	7 391

* Fra 2008 ble kommunene bedt om å oppgi antall skjenkebevillinger, mens de tidligere ble spurt om skjenkesteder. Det gjør at tallene for 2008 og senere ikke er direkte sammenlignbare med tidligere år.
Note: Skjenkesteder for kun lettøl, korttids- og ambulerende bevillinger er ikke tatt med.
Statistikken omfatter også skjenkesteder på turist-og høyfjellshoteller, som inntil 1997 hadde statlig bevilling

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Statens institutt for rusmiddelforskning

[4] Det dreier seg om skip som er kollektive transportmidler og cruiseskip på turer med flere dagers varighet, jf alkoholloven § 5-2.

Tabellen viser noe svingning (rundt 1 prosent) de siste fem årene, men det er så minimalt at det ikke er grunnlag for å si om det dreier seg om reelle variasjoner eller om det er unøyaktigheter i datagrunnlaget. Den relative stabiliteten de siste årene kan likevel stå i kontrast til den vedvarende økningen i antall skjenkesteder fram til langt ut på 2000 – tallet. Siden 1980 har det vært nesten en tredobling - fra 2 439 til 7 391 i 2011, men de siste årene gir inntrykk av en viss utflating. Når det gjelder type bevillinger, ser vi en dreining mot at de langt fleste bevillinger gis med anledning til å servere de sterkere alkoholdrikkene. I 1980 ga i underkant av 25 prosent av bevillingene anledning til å servere brennevin, mens i 2010 gjaldt dette for 85 prosent. Andel bevillinger som bare omfatter de svakere alkoholdrikkene i gruppe 1, har i samme periode sunket fra ca. 22 prosent til i under 1 prosent.

Når det gjelder myndighet til å utstede skjenkebevillinger, er situasjonen tilnærmet lik som med salgsbevillinger. Nesten 90 prosent av kommunene oppga at denne myndigheten er lagt til et politisk organ, fortrinnsvis kommunestyret eller formannskapet, mens de resterende oppga at myndigheten er tillagt forvaltningen, i de fleste tilfeller rådmannen.

Tabell 6

Skjenkebevillinger fordelt på bevillingskombinasjon og fylke, 2011

Fylke	Gruppe 1 høyst 4,7 vol%	Gruppe 2 høyst 22 vol%	Gruppe 3 høyst 60 vol%	Totalt
Østfold	7	52	262	321
Akershus	0	69	402	471
Oslo	0	0	1074	1074
Hedmark	3	35	276	314
Oppland	10	95	348	453
Buskerud	2	39	358	399
Vestfold	3	39	303	345
Telemark	2	33	255	290
Aust-Agder	5	47	139	191
Vest-Agder	0	49	143	192
Rogaland	19	76	378	473
Hordaland	0	177	421	598
Sogn og Fjordane	2	93	185	280
Møre og Romsdal	5	104	283	392
Sør-Trøndelag	1	72	398	471
Nord-Trøndelag	0	14	185	199
Nordland	3	39	463	505
Troms	1	62	188	251
Finnmark	1	23	148	172
Totalt	**64**	**1118**	**6209**	**7391**

Tabell 6 viser en fylkesmessig oversikt over fordelingen av ulike typer skjenkebevilling. I tabell 5 så vi at andelen skjenkebevillinger som innbefatter brennevin var 85 prosent på landsbasis, mens denne tabellen viser at det er relativt stor variasjon mellom fylkene. Ytterpunktene er Sogn og Fjordane og Oslo, hvor andelen skjenkebevillinger med brennevin var på henholdsvis 66 og 100 prosent i 2011.

3.2 Ulike typer av skjenkebevillinger

Kommunene blir bedt om å oppgi hvorvidt det gis skjenkebevillinger til andre typer steder enn barer, klubber og restauranter. I 2011 oppga 50 kommuner at de hadde skjenkebevillinger til aldershjem, sykehjem eller eldresenter, 61 kommuner opplyste om at de hadde skjenkebevillinger på ulike typer av transportmidler (eksempelvis båter som arrangerer lokale turer), mens 85 kommuner oppga at de eksempelvis hadde gitt skjenkebevilling til frisørsalong, bowlinghall og lignende.

4. Regulatoriske forhold

Alkoholloven gir kommunene stor frihet til å regulere salg og skjenking av alkohol. Kommunene fastsetter blant annet hvilke tider det kan selges og skjenkes alkohol, og de kan stille ulike vilkår til utøvelsen av bevillingene. I dette kapittelet ser vi nærmere på hvordan kommunene forvalter slike regulatoriske forhold.

4.1 Kommuner uten salgs- og skjenkebevillinger

Kommunene kan la være å åpne for omsetning av alkohol, men siden 2002 har det ikke vært noen «hvite» kommuner i Norge (se tabellvedlegg for årlig utvikling 1980-2011).

Tabell 7

Kommuner uten salgs- eller skjenkesteder 1980-2011

År	Antall kommuner	Uten salgs-steder	Uten skjenke-steder	Uten salgs- eller skjenkesteder
1980	454	213	111	91
1985	454	142	71	43
1990	448	53	34	13
1995	435	21	12	2
2000	435	4	9	1
2001	435	2	8	1
2002	434	2	9	0
2003	434	0	7	0
2004	434	0	6	0
2005	434	0	6	0
2006	431	0	4	0
2007	431	0	2	0
2008	430	0	5	0
2009	430	0	3	0
2010	430	0	1	0
2011	430	0	4	0

I 1980 var det 91 kommuner hvor det ikke ble omsatt alkohol. Det utgjorde på den tiden nærmere 20 prosent av landets kommuner. I 1990 var denne andelen sunket til 12 prosent, og som nevnt var det i 2002 ingen kommuner uten salgs- eller skjenkebevilling. Fire kommuner, Aremark, Audnedal, Meland og Siljan, oppga at de i 2011 ikke hadde skjenkebevilling. Det kommer ikke fram av undersøkelsen om det er begrunnet alkoholpolitisk eller om det er fordi ingen har søkt om bevilling.

4.2 Tak på antall salgs- og skjenkebevillinger

Noen kommuner har vedtatt at det ikke skal gis mer enn et bestemt antall bevillinger til salg og/eller skjenking (alkoholloven § 1-7a, tredje ledd). Tabell 10 viser utviklingen fra midten av 90-tallet med hensyn til antall kommuner som opererer med et slikt tak.

Tabell 8

Antall kommuner med tak på salgs- eller skjenkebevillinger 1995 - 2011

	Tak på salgsbevilling	Tak på skjenkebevilling
1995	75	80
1996	68	73
1997	62	63
1998	56	63
1999	59	65
2000	46	61
2001	43	48
2002	37	50
2003	38	50
2004	23	34
2005	26	37
2006	25	33
2007	23	34
2008	20	27
2009	17	27
2010	18	30
2011	21	30

Som vi ser av tabell 8 har det siden midten av 90-tallet, med unntak for enkelte år, vært en gradvis reduksjon av kommuner med tak på antall salgs- og skjenkebevillinger. De siste årene har det vært rundt 20 kommuner med tak på antall salgsbevillinger og rundt 30 kommuner med et tak på antall skjenkebevillinger. Som vist i tabell 9 og 10 i tabellvedlegget dreier dette seg for det meste om mindre kommuner, med unntak av Trondheim, som har tak på antall skjenkebevillinger. Det hører med til bildet at noen kommuner kan ha tak på antall bevillinger innenfor bestemte områder, men ikke et generelt tak for hele kommunen. Vi har imidlertid ikke oversikt over dette.

Tabell 9. Kommuner med tak på antall salgs- og skjenkebevillinger (se tabellvedlegg).

4.3 Salgs- og skjenketider

Ved endringene av alkoholloven i 1997 ble det innført "normaltider" og "maksimaltider" for salg og skjenking av alkohol. Dersom en kommune ikke har gjort egne vedtak som går utover normaltiden, skal den gjelde. Kommunen har også mulighet til å differensiere ved å gi bevillinger med ulike salgs- og skjenketider.

	Salg, alkoholgruppe 1 på hverdager	Salg, alkoholgruppe 1 på lørdag og dager før helligdager	Skjenking, alkoholgruppe 1 og 2	Skjenking, alkoholgruppe 3
Normaltid	08.00 - 18.00	08.00 - 15.00	08.00 - 01.00	13.00 - 24.00
Maksimaltid	08.00 - 20.00	08.00 - 18.00	06.00 - 03.00	13.00 - 03.00

Tidligere ble kommunene spurt om hvorvidt de hadde utvidet eller innskrenket salg og skjenking i forhold til normaltiden. Utviklingen har gått i retning av at flere og flere kommuner har en praksis med utvidet salgs- og skjenketid[5]. De siste tre årene har vi spurt hva maksimaltiden var i kommunen ved utgangen av året, altså hvor lenge bevillingshavere hadde anledning til å selge og/eller skjenke alkohol.

Tabell 10 -Kommuner fordelt på salgstid for alkoholgruppe 1, 2011

Salgstid på hverdager		Salgstid på lørdag og dager før helligdager	
Salg til kl:	**Antall kommuner**	**Salg til kl:**	**Antall kommuner**
15:00	1	14:00	1
17:00	3	15:00	27
18:00	22	16:00	9
19:00	3	18:00	362
20:00	373		

Som vi ser av tabellene er det vanlig å ha utvidet salgstid for alkoholgruppe 1. I over 90 prosent av kommunene som oppga salgstiden, kunne alkohol selges til lovens maksimaltid, altså til kl. 20.00 på hverdager og til kl 18.00 på lørdager og dager før helligdager.

Det blir også spurt om den maksimale salgstiden i kommunen gjelder for samtlige bevillinger, eller om salgstiden er differensiert. I 95 prosent av kommunene ble det oppgitt at salgstiden gjaldt for samtlige bevillinger.

[5] Jmf "Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2009".

Når det gjelder tidspunktet for når skjenking av alkohol må stenge, skiller en mellom tider for alkoholgruppe 1 og 2 (øl/"rusbrus" og vin) og for alkoholgruppe 3 (brennevin). Noen kommuner velger å ha ulike tider for ukedager og helg, og ble i denne sammenheng bedt om å oppgi maksimal skjenketid for helg.

Tabell 11 - Antall kommuner fordelt på skjenketid, 2011

Skjenking til kl:	Alkoholgruppe 1 og 2, antall kommuner	Alkoholgruppe 3, antall kommuner
00:00	1	37
00:30	0	2
01:00	52	96
01:30	38	29
02:00	205	147
02:30	45	34
03:00	59	51

Som vi ser av tabellen er det langt mindre vanlig at kommunene tar i bruk lovens maksimaltid når det gjelder skjenking av alkohol enn når det gjelder salg. 59 kommuner oppga at de benyttet seg av lovens maksimaltid når det gjelder øl og vin, og 51 når det gjelder brennevin. Det utgjør henholdsvis 15 og 13 prosent av de kommunene vi har opplysninger fra. Rundt halvparten av kommunene som bruker lovens maksimaltid, opererer med differensierte skjenketider, noe som innebærer at ikke alle skjenkesteder kan servere til kl. 03:00.

Om det er et lite antall kommuner som bruker lovens maksimaltid for skjenking, gir de fleste likevel anledning til å skjenke lenger enn lovens normaltid, som er til kl 01.00 for øl og vin og til midnatt for brennevin. 87 prosent av kommunene har utvidet skjenketid for øl og vin og 90 prosent for brennevin. Den vanligste skjenketiden er til 02:00. Dette gjelder halvparten av kommunene for skjenking av øl og vin, og for 37 prosent for skjenking av brennevin. Nesten ingen kommuner har vedtatt at serveringsstedene må avslutte skjenkingen tidligere enn lovens normaltid.

Se tabell 12 i tabellvedlegget for en oversikt over salgs- og skjenketidene i de 30 største bykommunene. Der kommer det fram at samtlige har maksimaltid på salg mens skjenketidene varierer.

4.4 Vilkår knyttet til salgs- og skjenkebevillinger

Alkoholloven § 3-2 og § 4-3 gir kommunene mulighet til å sette vilkår for salgs- og skjenkebevillinger. Det er stor frihet med hensyn til hvilke type vilkår som kan settes. Kravet er at vilkårene må være i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler og være begrunnet i alkoholpolitiske hensyn. Det kan både settes generelle vilkår som gjelder alle salgs- og/eller skjenkebevillinger i kommunen og individuelle vilkår for hvert enkelt bevillingsvedtak.

Tabell 13

Antall kommuner som har stilt vilkår for salg og skjenking av alkohol, 1998-2011

	Salg	Skjenking
1998	13	35
1999	18	65
2000	19	82
2001	20	107
2002	15	102
2003	25	134
2004	22	125
2005	19	120
2006	39	111
2007	28	128
2008	28	123
2009	..	127
2010	..	131
2011	..	146

Antall kommuner som har satt vilkår knyttet til salgsbevillinger har ligget lavt og nokså stabilt siden 1998, som er første året vi har opplysninger om dette.

Når det gjelder kommuner som stiller vilkår knyttet til skjenkebevillinger, har det vært en markant økning – fra 35 kommuner i 1998 til 146 i 2011. I årets undersøkelse utgjør det over en tredjedel av de kommunene vi har opplysninger fra. Vilkåret som er vanligst å stille, er at det skal være ordensvakter på stedet. I 2011 var det 88 kommuner som oppga dette. 36 kommuner stilte som vilkår at de ansatte skal kurses og 53 kommuner at det skal være en nedre aldersgrense. Vi har imidlertid ikke opplysninger om hvor mange av skjenkebevillingene som har de ulike vilkårene knyttet til seg i de aktuelle kommunene. Det kan dreie seg om alt fra én eller et fåtall til generelt for alle bevillingene i kommunen.

4.5 Avslag på søknader om salgs- og skjenkebevilling

Kommunene kan avslå en søknad om salgs- eller skjenkebevilling med hjemmel i alkoholloven bestemmelser om vandelskrav, eller ut fra skjønnsmessige og alkoholpolitiske hensyn.

Tabell 14

Antall kommuner som har avslått søknader om salgs- og skjenkebevilling, 2001-2011

	Salgsbevilling	Skjenkebevilling
2001	22	73
2002	12	48
2003	12	47
2004	13	62
2005	9	34
2006	9	42
2007	9	53
2008	8	63
2009	8	27
2010	3	40
2011	5	24

Tabell 14 viser at det er få kommuner som avslår søknader om salgsbevilling. For 2011 er det bare 5 kommuner, Oslo, Vinje, Risør, Lyngen og Berlevåg, som rapporterte om slike avslag. De rapporterte om til sammen åtte avslag hvorav 4 var i Oslo. Nedgangen kan ses i sammenheng med en det svakt synkende antall salgssteder generelt. Når den gjelder skjenkebevillinger var det 24 kommuner som avslo til sammen 48 søknader. En del av kommunene har også oppgitt grunnen til avslagene. Den vanligste som er rapportert er at søker ikke oppfylte krav om økonomisk vandel. Alkoholpolitiske hensyn virker derimot ikke å være en sentral begrunnelse for avslag.

5. Kontroll

I alkoholloven § 1-9 gis kommunene myndighet til å kontrollere kommunale salgs- og skjenke-bevillinger. Kontrollen reguleres etter forskrift av 8.juni 2005 nr.538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv (fra nå: omsetningsforskrift, kapittel 9). Dette kapittelet handler om hvordan kommunene forvalter ulike forhold ved disse bestemmelsene.

5.1 Gjennomføring av kontrollen

Til å gjennomføre kontrollen med salgs- og skjenkebevillingene, kan kommunene bruke egne ansatte eller engasjere private selskap til å gjøre oppgaven.

Tabell 15

Gjennomføringen av salgs- og skjenkekontrollen 1995 - 2011

	Salg		Skjenking	
	Egne kontrollører	Privat selskap/ vaktselskap	Egne kontrollører	Privat selskap/ vaktselskap
1995	118	150	115	152
1996	114	187	111	185
1997	112	195	112	193
1998	84	208	85	202
1999	100	215	100	211
2000	73	239	73	241
2001	77	242	77	243
2002	63	253	63	253
2003	65	257	64	257
2004	62	272	61	274
2005	61	269	59	270
2006	66	280	63	282
2007	63	280	62	284
2008	77	295	75	296
2009	64	304	63	299
2010	50	297	48	294
2011	52	320	51	315

De fleste kommuner engasjerer et privat selskap til å utføre kontrollen med salgs- og skjenkebevillingene og i 2011 dreide det seg om tre av fire kommuner. Blant kommuner som har egne kontrollører, finner vi flere av de største byene, som Oslo, Bergen og Trondheim. En del ordner også kontrollen på andre måter, for eksempel gjennomfører brannvesenet i Sør-Rogaland kontrollen for en del kommuner i den regionen.

Det er også blitt mer vanlig at kommuner samarbeider om kontrollen. De kan samarbeide om å engasjere et vaktselskap, eller de kan bruke egne kontrollører som opererer i alle de aktuelle kommunene. I 2011 oppga 117 kommuner at de samarbeidet med andre om kontrollvirksomheten.

5.2 Antall kontroller

Alkoholloven pålegger kommunene at de hvert år skal kontrollere alle bevillinger minst én gang, samt at det totalt sett skal utføres minimum tre ganger så mange kontroller som det er salgs- og skjenkebevillinger. Kommunene har de siste årene blitt spurt om hvor mange salgs- og skjenkekontroller de har utført, men opplysningene vi har mottatt har etterlatt såpass mye tvil at vi ikke kan gi en totaloversikt over kommunene[6]. Dette er også situasjonen i årets undersøkelse, men tvilen rundt de rapporterte data gjelder først og fremst mindre kommuner og det er mulig å gi en oversikt over de største kommunene.

Tabell 16

Antall kontroller og bevillinger i de 10 største bykommunene i 2011*

Kommune	Antall kontroller	Antall salgs- og skjenkebevillinger
Oslo	6700	1454
Bergen	1821	499
Trondheim	1142	246
Stavanger	814	251
Kristiansand	464	146
Tromsø	423	133
Sandnes	306	82
Drammen	399	113
Sarpsborg	209	82
Skien	292	92
Totalt	**12570**	**3098**

* Det mangler opplysninger om antall kontroller fra Fredrikstad. Skien er derfor med istedenfor.

Tabellen viser at det totalt sett ble utført mer enn fire ganger så mange kontroller som det er bevillinger i de 10 største bykommunene. Samtlige kommuner bortsett fra Sarpsborg, som gjennomførte 85 prosent av det antall loven pålegger, utførte mer enn det pålagte antall kontroller. Oslo gjennomførte flest, både i antall og i forhold til antall bevillinger ved at det i 2011 ble utført 4,6 ganger på mange kontroller som det er bevillinger. I tabell 16 i tabellvedlegget er listen utvidet til de 30 største byene. Den viser at alle, med unntak av fem kommuner, oppfylt lovens krav om antall kontroller. Ingen av de fem lå mye under kravet. Tønsberg hadde flest, med elleve ganger så mange kontroller som bevillinger.

Det er viktig å understreke at disse tabellene bare sier noe om hvorvidt det gjennomføres tilstrekkelig antall kontroller ut fra lovens krav. De gir noen kvantitative opplysninger, men sier ingenting om kvaliteten på de kontrollene som gjennomføres, om kontrollørene har fått nødvendig opplæring, om de er ute på egnede tidspunkt, om de er én eller flere som går sammen osv.

[6] Jf rapporten, "Kommunenes forvaltning av alkoholloven 2009" – www.sirus.no

5.3 Avdekkede overtredelser

Kontroll av salgs- og skjenkebevillinger skal omfatte alle alkohollovens bestemmelser, tilhørende forskrifter og eventuelle vilkår i bevillingsvedtaket. Kommunene blir i undersøkelsen bedt om å oppgi hvor mange overtredelser som ble rapportert i løpet av året.

Tabell 17

Avdekkede overtredelser knyttet til salgs- og skjenkebevillinger 2006 – 2011

	Salg	Skjenking
2006	190 (55 kommuner)	649 (125 kommuner)
2007	183 (54 kommuner)	608 (145 kommuner)
2008	165 (60 kommuner)	890 (151 kommuner)
2009	188 (67 kommuner)	1018 (148 kommuner)
2010	225 (70 kommuner)	1069 (134 kommuner)
2011	445 (96 kommuner)	1208 (155 kommuner)

Antall avdekkede overtredelser knyttet til salgsbevillinger har vært relativt stabilt siden 2006, men gjør et hopp i 2011 hvor 96 kommuner rapporterer om til sammen 445 tilfeller. Mangler ved internkontrollen på salgsstedet står imidlertid for halvparten av disse og kan forklare mye av den kraftige økningen totalt sett. Kontrollen avdekket ellers 18 tilfeller av salg til mindreårige, ni tilfeller av salg utover tillatt salgstid og syv tilfeller av salg til påvirket person, noe som er omtrent det samme som kommunene rapporterte i 2010. Det ble videre avdekket 81 tilfeller av brudd på reglene som om plasseringen av alkoholholdig drikk og 23 tilfeller av brudd på reklamebestemmelsene. De resterende tilfellene (83) er kategorisert under ”annen type”.

Tabell 18. Antall og type overtredelser, salgsbevillinger, fordelt på kommune i 2011 (se tabellvedlegg).

155 kommuner oppga at det var avdekket til sammen 1208 overtredelser knyttet til skjenkebevillinger. 17 av disse var skjenking til mindreårig, 248 skjenking til åpenbart påvirket kunde, 40 skjenking utover tillatt skjenketid, 80 tilfeller dreide seg om brudd på reklamebestemmelsene, 189 var mangler av alkoholfri drikkealternativer, 329 var mangler ved internkontrollen, mens de resterende 265 ble av kommunene plassert i kategorien ”annen type overtredelse”.

Tabell 19. Antall og type overtredelser, skjenkebevillinger, fordelt på kommune i 2011 (se tabellvedlegg).

Samlet sett har kommunene rapportert om en økning i antall overtredelser de siste seks årene. Undersøkelsen gir ingen svar på hvorfor antallet har økt, men det har i flere år vært kampanjer i regi av Helsedirektoratet rettet mot kontrollvirksomheten i kommunene. Dette kan ha ført til at det gjennomføres flere og mer målrettede kontroller, med flere avdekkede overtredelser som resultat.

Vi vet ikke noe om hvor overtredelsene er avdekket, og dermed heller ikke noe om hvorvidt de er sentrert rundt enkelte bevillinger eller om de er spredt jevnt utover på bevillingene i den enkelte kommune. Det er grunn til å tro at det har innvirkning på temaet i det neste kapittelet, som dreier seg om inndragninger av bevillinger, om det er sånn at de rapporterte overtredelsene er knyttet til noen få steder, eller om det er mange steder som hver har et fåtall rapporterte overtredelser.

5.4 Inndragninger

Kommunene har adgang til å inndra en salgs- eller skjenkebevilling dersom salg eller skjenking ikke har skjedd i samsvar med alkoholloven eller andre bestemmelser som har sammenheng med alkohollovens formål (alkoholloven § 1-8). Selv om alkoholloven sier at kommunene *kan* inndra bevilling som sanksjon på overtredelser, gis det ingen klare retningslinjer for hva som skal til. Loven hentyder imidlertid at overtredelsens alvorlighetsgrad skal spille inn, og at overtredelser som skjenking til åpenbart påvirket person og til mindreårige må regnes som alvorlige. Det er videre opp til kommunen å vurdere lengden på eventuelle inndragninger.

Tabell 20 - Antall kommuner som har inndratt salgs- og skjenkebevillinger og antall inndragninger, 2001-2011

	Salgsbevilling		Skjenkebevilling	
	Antall kommuner	Antall Inndragninger	Antall kommuner	Antall inndragninger
2001	5	6	27	63
2002	8	18	63	93
2003	8	13	41	77
2004	4	15	44	110
2005	8	21	58	94
2006	19	22	59	128
2007	20	35	63	153
2008	13	30	53	120
2009	10	13	43	96
2010	15	20	41	110
2011*	9	19	42	101

*På grunn av et nytt spørsmål i spørreskjema er ikke 2011 direkte sammenlignbar med tidligere år.

For 2011 la vi inn et spørsmål som gjør sammenligningen med tidligere år vanskelig. Usikkerheten kommer av at vi for 2011 har et eget spørsmål om antall inndragninger og om antall årsaker til inndragning. Antall årsaker er i flere tilfeller høyere enn oppgitt antall inndragninger og grunnen er trolig at en inndragning kommer som følge av flere overtredelser. En kommune oppga for eksempel at de hadde inndratt én bevilling, men hadde ført opp to typer årsak, mens tidligere praksis har vært å oppgi hvor mange bevillinger som ble inndratt under ulike årsaker, som så er summert for å komme fram til totalen. Den aktuelle kommune ville da blitt notert for to inndragninger. Konsekvensen er at tallene for tidligere år kan være for høye og dette gjør sammenligningen med årets tall usikker.

Som nevnt sier alkoholloven at salg og skjenking til mindreårige og til åpenbart påvirkede personer bør regnes som alvorlige overtredelser. Opplysningene fra kommunene viser at slike overtredelser ofte er grunn til inndragelser. Den viktigste årsaken til inndragning av **salg**sbevilling er at det er avdekket salg til mindreårige. Det er oppgitt som grunn i 11 av de til sammen 19 inndragningene. Den viktigste årsaken til inndragning av **skjenke**bevilling er skjenking til åpenbart påvirket person, som er oppgitt i halvparten av de til sammen 101 tilfellene. Skjenking til mindreårige var oppgitt som årsak i 12 inndragninger.

Det er problematisk å måle antall inndragninger opp mot overtredelser for et bestemt år. Grunnen til det er at det kan ta lang tid, i enkelte tilfeller flere år, fra overtredelser avdekkes til en eventuell inndragning vedtas og iverksettes.

Det er grunn til å tro at inndragning blir vurdert å være en for streng reaksjon for mange av de overtredelsene som avdekkes. At det er relativt mange avdekkede overtredelser sammenlignet med hvor mange inndragninger som foretas, underbygger en slik antagelse. En stor andel av overtredelsene er også av mindre alvorlig art (jf. kapittel 5.3). Denne undersøkelsen gir imidlertid få svar på hva som skjer når overtredelser avdekkes og eventuelle inndragninger skal vurderes, og hvordan slike prosesser utspiller seg i kommunene. Noen kommuner har innført et såkalt prikkbelastningssystem, hvor bevillingshaver blir tildelt prikker ved overtredelser, og hvor et visst antall prikker fører til inndragning. I 2006 var det seks kommuner som oppga at de hadde et slikt system, i 2007 var det 16, mens de siste årene har det ligget rundt 25.

Kommunene blir også spurt om de gir advarsler om inndragning, noe som viser seg å være ganske utbredt. 68 kommuner oppga at de hadde gitt 136 advarsler om inndragning av **skjenke**bevilling, mens 21 kommuner oppga at de hadde gitt 32 advarsler om inndragning av **salgs**bevilling.

6. Kommunale handlingsplaner

Som tidligere nevnt gir alkoholloven kommunene stort spillerom til å føre en alkoholpolitikk tilpasset lokale forhold. Fordi handlingsrommet er stort, er det også et krav at alle kommuner skal ha en alkoholpolitisk handlingsplan (§ 1-7d). Loven gir ingen direkte anvisninger om hva planen skal inneholde, men i merknadene til loven står det at den bør angi hva som er målet med kommunens alkoholpolitikk og hvilke virkemidler som vil tas i bruk for å oppnå dette. Videre sies det at planen bør konkretisere hvilke tiltak det vil satses på for å oppnå den nasjonale målsettingen om å redusere alkoholforbruket. I veilederen fra Helsedirektoratet anbefales det at den alkoholpolitiske handlingsplanen utarbeides som en del av en helhetlig rusmiddelpolitisk handlingsplan. Kommunen er imidlertid ikke pålagt å utarbeide det sistnevnte

For 2011 oppga 223 kommuner at de hadde en alkoholpolitisk handlingsplan og 292 kommuner oppga at de hadde rusmiddelpolitisk handlingsplan. Summen av disse tallene overstiger antall kommuner som finnes, noe som kommer av at 152 kommuner har begge typer planer. 55 kommuner oppga at handlingsplanen var interkommunal, altså at de samarbeidet med andre kommuner. 36 kommuner oppga at de verken hadde alkoholpolitisk eller rusmiddelpolitisk handlingsplan i 2011.

7. Oppsummering

Gjennom alkoholloven har kommunene stor frihet til å forme sin egen alkoholpolitikk. Rapporten gir et bilde av hvordan kommunene forvaltet denne oppgaven i 2011, samt at det gjøres rede for enkelte utviklingstrekk over tid.

Den fysiske tilgjengeligheten av alkohol har økt de siste tiårene. Tre utviklingstrekk kan illustrere dette. For det første kan en nå få kjøpt alkohol i alle landets kommuner mens det for 30 år siden var over 200 kommuner uten salgssted for alkohol. For det andre har antall vinmonopolutsalg økt kraftig. De siste 10 årene er antallet nesten fordoblet, og 87 prosent av befolkingen bor nå i en kommune med polutsalg. For det det tredje er antall skjenkesteder tredoblet i løpet av de siste 30 årene, og mens det i 1980 var nærmere 100 kommuner uten skjenkested, var antallet i 2011 redusert til fire.

Kommunene har et stort handlingsrom i å regulerer bevillingspraksis, blant annet gjennom å fastsette salgs- og skjenketider. Over tid har det vært en utvikling hvor kommunene har tillatt salg og skjenking utover lovens normaltid. For salgsbevillinger har over 90 prosent av kommunene en salgstid som tilsvarer lovens maksimaltid, altså til kl. 20.00 på hverdager og til kl. 18.00 på lørdager. Bildet er annerledes når det kommer til skjenkebevillinger. Lovens maksimaltid er her til kl. 03.00 for alle alkoholdrikker hele uken. 13 prosent av kommunene tillater skjenking av øl og vin og ni prosent skjenking av brennevin til kl. 03.00. Den vanligste skjenketiden er til kl. 02.00 både for øl, vin og brennevin.

Mer enn tre av fire kommuner engasjerer nå private selskap til å utføre kontroll med bevillingene. Det er en utvikling som har pågått over tid. Data tyder på at de største kommunene stort sett oppfyller lovens krav om antall kontroller. Kontrollen ser ut til å avdekke stadig flere overtredelser og i 2011 var det særlig overtredelser knyttet til salgsbevillinger som økte. På grunn av usikkerhet knyttet til undersøkelsen er det imidlertid vanskelig å si om antall inndragelser har økt sammenlignet med tidligere år.

Skatteetaten

Saksbehandler
Stein T Grødahl

Telefon
90 53 54 56

Deres dato

Deres referanse

Vår dato
15.2.2013

Vår referanse
2012/149068

Kommunestyret i Nordreisa kommune
Sentrum 17

9151 Storslett

Kontrollrapport 2012 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Nordreisa kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven § 2-8, som utfylles av "*Instruks for skatteoppkrevere*", fastsatt av Skattedirektoratet 8. januar 2009.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne i saker som vedrører skatteoppkreverfunksjonen, og plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål. Skattekontoret søker gjennom mål- og resultatstyring å legge til rette for best mulig resultater for skatteoppkreverfunksjonen. Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverfunksjonen er "*Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne*" av 11. januar 2012.

Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen er "*Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne*" av 1. februar 2011.

Skattekontoret har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Riksrevisjonen har ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Skatteetaten utfører oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen.

Postadresse
Postboks 6310
9293 Tromsø
skattnord@skatteetaten.no

Besøksadresse:
Se www.skatteetaten.no
eller ring 800 80 000
Org. nr: 974761076

Sentralbord
800 80 000
Telefaks
77 68 97 78

2. Skatteoppkreverfunksjonens måloppnåelse

2.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Nordreisa kommune viser per 31. desember 2012 en skatte- og avgiftsinngang[1] til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 263 835 194 og utestående restanser[2] på kr 7 963 380, herav berostilte krav på kr 348 291. Skatteregnskapet er avgitt av kommunens skatteoppkrever 20. januar 2013.

2.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2012 for skatteoppkreverkontoret.

Resultatene er følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK:	Innbetalt av sum krav (i %):	Resultat-krav (i %):	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år:	Innbetalt av sum krav (i %) regionen:
Restskatt personlige skatteytere 2010:	8,47	94,0	94,9	93,5	94,8
Arbeidsgiveravgift 2011:	3,79	99,2	99,9	97,4	99,8
Forskuddsskatt personlige skatteytere 2011:	12,59	99,6	98,8	99,7	99,3
Forskuddstrekk 2011:	148,76	99,5	100	100	100
Forskuddsskatt upersonlige skatteytere 2011:	15,17	100	99,8	100	99,8
Restskatt upersonlige skatteytere 2010:	3,67	96,5	97,6	99,8	99,3

2.3 Arbeidsgiverkontroll

Resultater for kommunen per 31. desember 2012 viser følgende:

Antall arbeidsgivere:	Minstekrav antall, 5 %:	Antall utførte kontroller 2012:	Utført kontroll i 2012 (i %):	Utført kontroll i 2011 (i %):	Utført kontroll i 2010 (i %):	Utført kontroll 2012 regionen (i %):
263	13	6	2,3	4,6	4,4	4,1

Skatteoppkreveren skriver i årsrapporten for 2012 at 8 kontroller skulle gjennomføres av Tromsø kemnerkontor, jf. løpende avtale, 1 kontroll er gjennomført av Alta skatteoppkreverkontor mens de resterende skulle utføres av kontoret selv. Pga. sykdom ble ikke alle kontrollene ferdigstilt, og måloppnåelsen per 31. desember ble under kontrollkravet.

[1] Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene
[2] Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

2.4 Bemanning

Sum årsverk til skatteoppkreverfunksjonen iht. skatteoppkrevers årsrapportering:

Antall årsverk 2012	Antall årsverk 2011	Antall årsverk 2010
2,6	2,6	1,6

3. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2012 ikke gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret. Siste stedlige kontroll ble avholdt 2.-3. september 2010.

Skattekontoret har i 2012 gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll.

Skatteoppkreverkontoret har gitt tilbakemelding på anbefalinger som er gitt.

4. Resultat av utført kontroll

- ***Intern kontroll***

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, har skattekontoret ikke avdekket vesentlige svakheter i skatteoppkreverens overordnede intern kontroll.

- ***Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap***

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, finner skattekontoret at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- ***Skatte- og avgiftsinnkrevingen***

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, finner skattekontoret at utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- ***Arbeidsgiverkontroll***

Basert på de kontrollene som vi har gjennomført, finner skattekontoret at utførelsen av arbeidsgiverkontrollen i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk, men utføres ikke i tilstrekkelig omfang da det er utført 2,3 % kontroller mot et krav på 5 %.

Vennlig hilsen

Gøril H. Kristoffersen
Avdelingsdirektør Innkreving
Skatt nord

Marita Ryeng

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Nordreisa kommune
- Skatteoppkreveren for Nordreisa kommune
- Riksrevisjonen

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Kontrollutvalget
1 4 DES. 2012
SAKSNR. 12/267
DOK.NR.
LØPENR.
ARK.KODE

NORDREISA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget

Møtested: Formannskapssalen
Møtedato: Tirsdag 04.12.2012
Varighet: 11.00 – 13.40

Møteleder: Bjørn Garden
Sekretær: Odd Kr. Solberg

Faste medlemmer

Bjørn Garden	Frp
Heidi Gausdal	Frp
Asbjørn Fredriksen	Sp
Bjarne Jensen	Ap
Tone C. Henriksen Johnsen	H

Varamedlemmer

Tron Ivar Sørgaard	Frp
Kirsti Hansen-Krone	Sv
Ragnvald Myrvang	Frp
Ruth Eili Ruud	Sv
Svetlana Thomassen	Frp
Laila Bjerke	Ap
Terje Aa. Nilssen	Krf
Harald Nyvoll	Ap
Asveig Hasselberg	H

Fra utvalget møtte:

Bjørn Garden	Fast medlem
Asbjørn Fredriksen	Fast medlem
Bjarne Jensen	Fast medlem
Heidi Gausdal	Fast medlem

Forfall:

Ikke møtt:
Tone C. Henriksen Johnsen Fast medlem

Fra politisk ledelse møtte:

Fra administrasjonen møtte:

Fra KomRev NORD IKS møtte:
Forvaltningsrevisor Elsa-Leony Larsen
Forvaltningsrevisor Knut Teppan Vik

Fra K-Sekretariatet IKS møtte:
Rådgiver Odd Kr Solberg

Møtet ble holdt for lukkede dører.

Merknader til innkalling og sakliste:
Ingen.

Sak 36/12 utsettes fra dagens møte på grunn av sykdom..

Behandlede saker:

Saknr	Tittel	U.off.	Lukket møte
32/12	**Godkjenning av protokoll fra møtet 02.10.2012**		
33/12	**Referater**		
34/12	**Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighet**		
35/12	**Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet**		
36/12	**Rapportering fra revisor – revisjonsstrategien for 2012**		
37/12	**Forvaltningsrapport *Pleie og omsorg - ressursbruk og kvalitet***		
38/12	**Plan for forvaltningsrevisjon 2012 - 2016**		
39/12	**Drøfting/bestilling av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt**		
40/12	**Plan for selskapskontroll 2013 - 2016**		
41/12	**Kontrollutvalgets møteplan for 2013**		
42/12	**Gjennomgang av formannskaps-/utvalgssaker**		

Sak 32/12
GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 2. OKTOBER 2012

Innstilling til v e d t a k:

Protokollen fra møtet 02.10.2012 godkjennes.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokollen fra møtet 02.10.2012 godkjennes.

Sak 33/12
REFERATER

Innstilling til v e d t a k:

Behandling:

Referert:

A. PROTOKOLL FRA REPRESENTANTSKAPSMØTE I KOMREV NORD IKS
   - Protokoll datert 24.04.2012.

B. SAMARBEID I NORD-TROMS, PRIORITERING AV TILTAK
   - Særutskrift av styresak 36/12 av 28.08.12

C. FÅ ORDEN I EGET HUS (DEL 2 AV 2)
   - Kopi fra Kommunerevisoren nr 5/2012

D. TILDELING AV SPILLEMIDLER ANL.NR. 194200 NORDREISA SKYTTERLAG - SKYTEBANER I KJELLERSKOGEN
   - Skriv datert 12.09.2012 fra Kulturdep til Nordreisa kommune
   - Skriv datert 03.10.2012 fra Nordreisa kommune til Kulturdep.
   - Skriv datert 08.11.2012 fra Troms fylkeskommune til Kulturdep.

E. STATUS FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT EVALUERING AV TO-NIVÅMODELLEN
   - Melding om formannskapsvedtak av 01.11.2012 –PS 38/12

Felles forslag til vedtak:

Til sak E:
Sekretariatet gir formannskapet skriftlig svar på meldingen.

Referatsakene forøvrig tas til orientering.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Til sak E:
Sekretariatet gir formannskapet skriftlig svar på meldingen.

Referatsakene forøvrig tas til orientering.

Sak 34/12
VURDERING AV UAVHENGIGHET – OPPDRAGSANSVARLIG REGNSKAPSREVISOR DORIS GRESSMYR

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Doris Gressmyrs vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Doris Gressmyrs vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Sak 35/12
VURDERING AV UAVHENGIGHET – OPPDRAGSANSVARLIG FORVALTNINGSREVISOR LARS-ANDRE HANSSEN

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Lars-Andre Hanssens vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Lars-Andre Hanssens vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Sak 36/12
RAPPORTERING FRA REVISOR – REVISJONSSTRATEGI 2012 – NORDREISA KOMMUNE

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Behandling:

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor møtte ikke på grunn av sykdom.

Felles forslag til vedtak:

Saken utsettes.

Vedtak:

Saken utsettes.

Utskrift av saksprotokoll og sak sendt 14.12.2012:
- KomRev NORD

Sak 37/12
FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT *PLEIE OG OMSORG - RESSURSBRUK OG KVALITET*

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget rår kommunestyret å fatte slikt *v e d t a k*:

1. Kommunestyret viser til oppsummering og anbefalinger i rapporten *Pleie og omsorg-ressursbruk og kvalitet.*

2. Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å følge opp anbefalinger som er gitt i rapporten og som følger:

   a) Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at både regnskapsdata og andre data er korrekte.

   b) Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.

   c) Nordreisa kommune bør gjennomgå og sikre at interkontrollsystemene ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskriftene om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, samt at dokumentasjon på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. § 5 i nevnte forskrift.

d) Nordreisa kommune bør sikre at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.

e) Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.

3. Kommunestyret ber rådmannen gi punktvis tilbakemelding til kontrollutvalget om hvilke tiltak kommunen vil iverksette (ev. har iverksatt) og hvilke vurderinger som er gjort, for å imøtekomme anbefalingene i rapporten. Frist for tilbakemelding fastsettes til 01.06.2013.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret å fatte slikt v e d t a k:

1. *Kommunestyret viser til oppsummering og anbefalinger i rapporten Pleie og omsorg-ressursbruk og kvalitet.*

2. *Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å følge opp anbefalinger som er gitt i rapporten og som følger:*

   a) Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at både regnskapsdata og andre data er korrekte.

   b) Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.

   c) Nordreisa kommune bør gjennomgå og sikre at interkontrollsystemene ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskriftene om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, samt at dokumentasjon på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. § 5 i nevnte forskrift.

   d) Nordreisa kommune bør sikre at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.

   e) Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.

3. *Kommunestyret ber rådmannen gi punktvis tilbakemelding til kontrollutvalget om hvilke tiltak kommunen vil iverksette (ev. har iverksatt) og hvilke vurderinger som er gjort, for å imøtekomme anbefalingene i rapporten. Frist for tilbakemelding fastsettes til 01.06.2013.*

Utskrift av saksprotokoll og sak sendt 14.12.2012:
- Rådmannen til høring

Utskrift av saksprotokoll og sak sendt xx.12.2012:
- Ordføreren

Sak 38/12
PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON I NORDREISA KOMMUNE 2012–2016

Innstilling til v e d t a k:

Behandling:

Felles forslag til vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:

1. Kommunestyret viser til overordnet analyse for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i Nordreisa kommune 2012–2016.

2. Kommunestyret vedtar følgende plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012–2016:

Prioritering:	**Prosjekt:**
1	Kvalitet og ressursbruk i grunnskolene – med spesielt fokus på tilpasset opplæring og spesialundervisning
2	Forebyggende arbeid, saksbehandling og internkontroll i barneverntjenesten
3	Rus og psykiatri
4	Økonomistyring og økonomisk internkontroll
5	Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg
6	Inneklima og fysisk (arbeids-)miljø i barnehagene

3. Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden, jf. forskrift om kontrollutvalg § 10, 1. ledd.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:

1. *Kommunestyret viser til overordnet analyse for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i Nordreisa kommune 2012–2016.*

2. *Kommunestyret vedtar følgende plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2012–2016:*

Prioritering:	***Prosjekt:***
1	*Kvalitet og ressursbruk i grunnskolene – med spesielt fokus på tilpasset opplæring og spesialundervisning*
2	*Forebyggende arbeid, saksbehandling og internkontroll i barneverntjenesten*
3	*Rus og psykiatri*
4	*Økonomistyring og økonomisk internkontroll*
5	*Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg*
6	*Inneklima og fysisk (arbeids-)miljø i barnehagene*

3. *Kommunestyret delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden, jf. forskrift om kontrollutvalg § 10, 1. ledd.*

Utskrift av saksprotokoll og sak sendt 14.12.2012:
- Ordføreren med kopi til rådmannen og KomRev NORD

Sak 39/12
DRØFTING/BESTILLING AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Innstilling til v e d t a k:

Behandling:

Felles forslag til vedtak:

Kontrollutvalget bestiller prosjektet *Kvalitet og ressursbruk i grunnskolene – med spesielt fokus på tilpasset opplæring og spesialundervisning*, for gjennomføring fra KomRev NORD

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget bestiller prosjektet Kvalitet og ressursbruk i grunnskolene – med spesielt fokus på tilpasset opplæring og spesialundervisning, for gjennomføring fra KomRev NORD

Utskrift av saksprotokoll sendt xx.12.2012 til:
- KomRev NORD med kopi til rådmannen

Sak 40/12
PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL I NORDREISA KOMMUNE 2012–2016

Innstilling til v e d t a k:

Behandling:

Felles forslag til prioritering i plan for selskapskontroll 2013–2016:

- Nordreisa Arbeidssamvirke AS
- Troms Reiseliv AS
- Ymber AS

Felles forslag til vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret fatte slikt v e d t a k:

Kommunestyret vedtar plan for selskapskontroll i Nordreisa kommune 2013-2016.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget rår kommunestyret fatte slikt v e d t a k:

Kommunestyret vedtar plan for selskapskontroll i Nordreisa kommune 2013-2016.

Utskrift av saksprotokoll og sak sendt 14.12.2012:
- Ordføreren med kopi til rådmannen

Sak 41/12
KONTROLLUTVALGETS MØTEPLAN FOR 2013 – FASTSETTING AV MØTEDATO

Innstilling til v e d t a k:

Behandling:

Felles forslag til vedtak:

Kontrollutvalget fastsetter neste møte til 22. april 2013.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget fastsetter neste møte til 22. april 2013.

Sak 42/12
GJENNOMGANG AV FORMANNSKAPS-/UTVALGSSAKER

Innstilling til v e d t a k:

Behandling:

Felles forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar sakslistene til orientering.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar sakslistene til orientering.

Hovedutskrift sendt medlemmene og øvrige 14.12.2012.

Ugradert
-

KOPI

Distriktskontoret for Nord-Troms

Deres ref:
Vår ref: 2012/193371
Dato: 09.01.2013
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

OPPNEVNING AV DYREVERNNEMNDA FOR NORD-TROMS 2013-2016

Etter lov om dyrevelferd § 30 andre ledd skal Mattilsynet oppnevne dyrevernnemnder for å sikre lekmannsskjønnet i dyrevelferdsarbeidet. Dyrevernnemndene er en del av Mattilsynet.

Dyrevernnemnda for Nord-Troms dekker kommunene Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Kåfjord, Lyngen og Storfjord, og er en del av Mattilsynet Distriktskontoret for Nord-Troms. Mattilsynet Hovedkontor har fastsatt Instruks for dyrevernnemndene, som setter rammer for hvordan dyrevernnemndene skal oppnevnes og organiseres og hvordan de skal arbeide.

Mattilsynet Regionkontoret for Troms og Finnmark har kontaktet husdyrnæringa, et utvalg dyrevernorganisasjoner og de aktuelle kommunene. Disse er inviterte til å komme med forslag på kandidater til dyrevernnemndene. Ut i fra innkommende forslag og sin lokalkunnskap, har Distriktskontoret spurt aktuelle kandidater og laget en innstilling til nye dyrevernnemnder for sine respektive distrikt. Regionkontoret har ingen innvendinger mot det forslaget til Dyrevernnemnda for Nord-Troms som er satt fram av Mattilsynet Distriktskontoret for Nord-Troms.

På denne bakgrunn oppnevner Mattilsynet Regionkontoret for Troms og Finnmark følgende medlemmer og varamedlemmer i Dyrevernnemda for Nord-Troms for perioden 01.01.2013-31.12.2016:

Medlemmer:
- Gunnhild Johnsen (Birtavarre)
- Anne Marie Blomstereng (Storslett)
- Gry Hege Kviteberg (Svensby)
- Evy Karin Andersen (Sørstraumen)
- Atle Aronsen (Oteren)

Varamedlemmer:
- Tor Eivind Båtnes (Storslett)
- Henrik Nygaard (Lauksletta)
- Wilmar Johnsen (Samuelsberg)
- Ellen Reiersen (Skjervøy)
- Nils Einar Samuelsen (Lyngseidet)

Nemnda skal selv konstituere seg med leder og nestleder.

www.mattilsynet.no

Mattilsynet
200021 - Seksjon tilsyn TF

Saksbehandler: Tore Simensen
Tlf: 22 40 00 00
Besøksadresse: Boaranjarga 1
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse: Postboks 383
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

Varamedlemmene er ikke nummererte, men blir ved behov innkalt i forhold til geografi og hva slags innsikt/kompetanse det er størst behov for i den aktuelle saken.

Med hilsen

Herdis Gaup Aamot
seksjonsleder for tilsyn

Tore Simensen
rådgiver

Kopi til:

Kvænangen kommune	Burfjord	9161	BURFJORD
Kåfjord kommune	Øvervegen 2	9146	OLDERDALEN
Storfjord kommune	Kommunehuset	9046	OTEREN
Nordreisa kommune	Sentrum 17	9151	STORSLETT
Lyngen kommune	Kjosveien 8	9060	LYNGSEIDET
Skjervøy kommune	Skoleveien 6	9180	SKJERVØY

Protokoll fra ekstraordinær generalforsamling i AS TIRB

Ekstraordinær generalforsamling ble avholdt den 28.01.2013 på selskapets hovedkontor, Finnsnes.

Møtet tok til kl. 13.00.

Tilstede var 813.055 aksjer av totalt 833.690 aksjer representert ved 9 aksjonærer/ fullmektiger.

Fra styret møtte: Ole Fredrik Hienn.

Fra administrasjonen møtte Odd Andersen (møtte også som aksjonær) og Hege Pedersen.

Til behandling forelå:

Sak 001/13: Åpning

Ole Fredrik Hienn ønsket velkommen til ekstraordinær generalforsamling. Registrerte fullmakter ble deretter referert.

Vedtak:
Fullmakter og representasjon av til sammen 813.055 aksjer godkjennes.
Som møteleder ble valgt Ole Fredrik Hienn.

Sak 002/13: Konstituering

a) Innkalling og saksliste godkjennes.
b) Til å underskrive protokollen ble foreslått og valgt Geir-Inge Sivertsen og Rolf Andersen.

Sak 003/13: Orienteringer

Adm.dir. Hege Pedersen orienterte om følgende:

- Status regnskap pr. 31.12.2012
- Avlyst forsvarsanbud

Møteleder og adm.dir besvarte de spørsmål som ble stillet.

Vedtak:
Saken tas til orientering.

Sak 004/13: Forslag om salg av aksjene i Cominor AS

Styreleder Ole Fredrik Hienn orienterte om:

Hurtigruten ASA har gjennom vurdering av salg av sine aksjer i AS TIRB funnet det formålstjenelig å fremme forslag om at AS TIRB selger sine aksjer i Cominor AS.

Utgangspunktet har vært å legge opp til en struktur som gjør at man maksimerer verdier for aksjonærene i AS TIRB.

Møteleder besvarte de spørsmål som ble stillet.

GIS

Vedtak:
Av totalt 813.055 representerte stemmer, stemte 804.535 for styrets forslag om å legge aksjene i Cominor AS ut for salg.

Sak 005/13: Godkjennelse av protokollen
Protokollen ble opplest og enstemmig godkjent.

Generalforsamlingen ble hevet kl. 14.00. Protokollen ble opplest og underskrevet.

Geir-Inge Sivertsen

Rolf Andersen

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Solveig Bjørn	77 64 20 51	07.12.2012	2011/6888 - 6	611
		Deres dato	Deres ref.	
		20.11.2012	2011/4945	

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
kopi til Jenny, ref.-oppvekst
Kirsti Karlsen, Rådmannen
13 DES. 2012
SAKSNR. 11/4945
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 Storslett

Statlig investeringstilskudd til nye barnehageplasser i 2011 - Leirbukt barnehage, Nordreisa kommune - kr 439 500

Fylkesmannen viser til søknad datert 10.8.2011 om investeringstilskudd til nye barnehageplasser tatt i bruk 2011 og til tilleggsopplysninger av 21.11.2012. Søknaden gjelder Leirbukt barnehage.

Investeringstilskuddet er avviklet med virkning fra 1. januar 2012. Det er imidlertid bevilget midler til å håndtere etterslep av søknader om tilskudd for plasser som ble opprettet i 2011.

Reglene om investeringstilskudd til nye barnehageplasser som ble tatt i bruk i 2011 fremgår av Kunnskapsdepartementets rundskriv F-01/2011 Statstilskudd på barnehageområdet.

De nye plassene i Leirbukt barnehage ble tatt i bruk barnehageåret 2011.

Fylkesmannen har fattet følgende vedtak:
Leirbukt barnehage tildeles **kroner 439 500** i investeringstilskudd. Vedtaket er i samsvar med søknaden.

Fylkesmannen vil utbetale beløpet til Nordreisa kommune.
Der tilskuddsmottaker er en ikke kommunalt eid barnehage skal kommunen uten ugrunnet opphold videreformidle tilskuddet, jf. F-01/2011 punkt 3.8.

Formålet med tilskuddsordningen er å sørge for barnehageplass til alle som ønsker det. For å nå dette målet skal investeringstilskuddet bidra til å dekke deler av anleggskostnadene (tomte og byggekostnader) og redusere finansieringsbehovet (behovet for lån eller egenkapital).

Tilskuddet gis med en bindingstid på 10 år. Bindingstiden utløper 31.12.2022. Ved å motta investeringstilskudd forplikter barnehageeier seg til å drive med tilnærmet samme kapasitet gjennom hele bindingstiden. Ved brudd på bindingstiden kan Fylkesmannen vurdere om hele eller deler at tilskuddet skal kreves tilbakebetalt, jf. F-01/2011 punkt 3.7. Se også rundskrivets punkt 3.9 om kommunens og fylkesmannens ansvar for kontroll med at vilkårene for investeringstilskuddet blir overholdt.

Det tas forbehold om at Fylkesmannen kan omgjøre vedtaket dersom vedtaket inneholder regnefeil eller andre faktiske feil, jf. forvaltningsloven § 35, femte ledd.

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø
Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39
Avdeling Oppvekst- og utdanningsavdelingen
postmottak@fmtr.no
www.fylkesmannen.no/troms

Barnehageeier kan påklage vedtaket til Utdanningsdirektoratet innen tre uker etter at underretning er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes via Fylkesmannen, jf. forvaltningsloven § 32.

Det tas forbehold om at fylkesmannen og Riksrevisjonen kan iverksette kontroll med at tilskuddsmidlene nyttes etter forutsetningene, jf. bevilgningsreglementet § 10 og lov om Riksrevisjonen § 12.

Med hilsen

Ingrid Hernes e.f.
utdanningsdirektør

Solveig Bjørn
seniorrådgiver

Kopi: Leirbukt barnehage, Postboks 174, Nordreisa
KomRev Nord IKS, Postboks 823, 9488 Harstad
Kommunekassereren i Nordreisa kommune
Økonomienheten, her

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Nils Aadnesen	77 64 20 64	01.02.2013	2012/49 - 214	755
		Deres dato	Deres ref.	

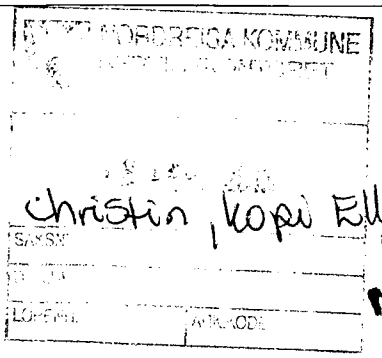

Kommunene i Troms

Overformynderiene i Troms

Vergemålsreformen: Informasjon om viktige arbeidsoppgaver for overformynderiene

Fylkesmannen har mottatt vedlagte skriv fra Statens sivilrettsforvaltning vedrørende *«informasjon om viktige arbeidsoppgaver som overformynderiene står overfor i forbindelse med vergemålsreformen».*

Statens sivilrettsforvaltning har bedt fylkesmennene videreformidle skrivet til overformynderiene og kommunene.

Skrivet inneholder viktig informasjon om blant annet overlevering av midler til forvaltning. Vi ber om at det gjennomgås nøye.

Kontaktpersoner hos Fylkesmannen i Troms er fremdeles fagansvarlig Nils Aadnesen på tlf 776 42064 og rådgiver Kjersti Mari Nilsen på tlf 776 42067.

Med hilsen

Jan-Peder Andreassen
avdelingsdirektør

Nils Aadnesen
fagansvarlig

Vedlegg

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø

Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39

Avdeling
Justis- og
sosialavdelingen

postmottak@fmtr.no
www.fylkesmannen.no/troms

VEDLEGG

STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

Til norske kommuner

Informasjon om viktige arbeidsoppgaver som Overformynderiene står ovenfor i forbindelse med vergemålsreformen.

Tidspunktet som vergemålsreformen og ny vergemålslov mm trer i kraft, den 01.07.2013, nærmer seg nå med stormskritt. Overformynderiene i kommunene planlegger avvikling. Fylkesmannen som ny lokal vergemålsmyndighet forbereder seg på å overta oppgavene og prosjektet går inn i en viktig fase, der mange brikker skal falle på plass.

Sentral vergemålsmyndighet

Sentral vergemålsmyndighet er fra og med 1. januar etablert på Hamar og pr. i dag er vi 7 ansatte. Vergemålsavdelingen er underlagt Statens Sivilrettsforvaltning, som har hovedkontor i Oslo.

Den sentrale vergemålsmyndigheten skal for det første være klageinstans for fylkesmannens vedtak etter vergemålsloven. Den sentrale vergemålsmyndigheten skal videre føre tilsyn med fylkesmannen i saker etter vergemålsloven. I tilsyn ligger det både lovlighetstilsyn og finansielt tilsyn. Videre har den sentrale vergemålsmyndigheten oppgaver i forhold til finansiell forvaltning. I dette ligger det blant annet utarbeidelse av instruks for internkontroll og regnskapsføring på det finansielle området, inngåelse og forvaltning av avtaler med banker, og desisjon av vergemålsregnskapene.

Overlevere vergemålsaker

Det utføres nå mye godt arbeid rundt i kommunene, for å registrere og overlevere vergemålssaker i forbindelse med ikrafttredelse av ny lov fra 01.07.13. Vi i sentral vergemålsmyndighet har nå regelmessig kontakt med vergemålsavdelingene hos Fylkesmannen for å tilrettelegge for en best mulig overgang den 01.07.13. Vi har mottatt flere spørsmål fra Fylkesmannen som berører kommunens arbeidsoppgaver nå i overgangsordningen. For å kunne gi en mest mulig lik informasjon tilbake, har vi oppsummert noen viktige punkter her.

Datafangst

- Det er viktig å fullføre datafangsten innenfor fristen 01.03.13, slik at informasjon om alle vergemål er tilgjengelige hos den sentrale vergemålsmyndigheten. Det er flere milliarder kroner som skal plasseres for mange mennesker i løpet av kort tid, og tidsplanen er veldig stram. Vi trenger tid til å sende informasjon til vergene og veilede disse for sine valg av bank. Bankene skal underrettes, og bankene trenger tid til å opprette bankkonti for 25-30.000 vergetrengende, slik at pengene er plassert fra og med 01.07.13.
- Punktet i datafangsten vedrørende om det er midler til forvaltning etter 01.07.13, danner grunnlag for hvilke verger som får tilsendt brev om valg av bank. De som var tidlig ute med å registrere i datafangsten, må derfor gå igjennom de aktuelle sakene på nytt for å oppdatere dette punktet. Funksjonen «**Midler til forvaltning 1.7.2013**» ble først tilgjengelig i portalen fra og med 05.12.2012.

Overlevere midler til forvaltning

- Overformynderiene må omgjøre plasseringer som er gjort i rentefond, obligasjoner og andre verdipapirer, til midler på bankkonto i god tid før 30.06.2013, og seinest innen 20.06.2013. Eventuelle midler som står på BSU konto og andre plasseringer vergene eller andre har foretatt med overformynderiets samtykke, kan bli stående der hvor de er i dag hvis det er mest hensiktsmessig.
- Faste innbetalinger og utbetalinger som pr. i dag er knyttet opp mot konto som overformynderiene forvalter, må gjøres om. Vi foreslår at det opprettes en egen driftskonto, (kalles for «vergekonto» etter 01.07.2013), der avtaler om faste innbetalinger og utbetalinger for person med vergemål registreres. Overformynderiene vurderer hvor mye midler som denne konto etableres med, inntil 75.000 kr.
- Klargjøring for mottak og behandling av nye bankkonto i forbindelse med overførsel den 01.07. Saldo inklusive godskrevet rente til og med 30.06 skal overføres til ny kapitalkonto den 01.07. Ny «til konto» rapporteres fra aktuell Fylkesmann, for hver enkelt person med vergemål, innen ca. 01.06.13. Forberedelse til selve overførselen som overformynderiene skal gjøre 01.07, kan derfor skje i hele juni.
- På eventuelle eksisterende konto, der overformynderiene ikke har disposisjonsrett, men som gjelder midler som skal forvaltes av Fylkesmannen fra og med 01.07.2013, må overformynderiene videreformidle informasjon om valgt bank og nytt bankkontonummer til den aktuelle disponent. Innestående midler inklusive godskrevet rente pr. 30.06.13 overføres ny konto den 01.07.2013.

Andre arbeidsoppgaver

- Vi minner om at avslutning av vergeregnskapene i gammel ordning pr. 30.06.13, har frist for levering til overformynderiet innen den 31.08.13. Overformynderiene skal avgi sitt sluttregnskap pr. 30.06 innen den 30.09. til Fylkesmannen. Det er viktig at kommunene forbereder og avsetter tid og ressurser til arbeidsoppgaver som skal utføres etter den 30.06.13.
- Overformynderiene sørger for godkjenning og utbetaling av honorar og utgiftsgodtgjørelser for tiden frem til 30.06.2013. Vi anmoder overformynderiene om å gjøre vergene oppmerksomme på at de må fremsette eventuelle krav om utbetaling av honorar og utgiftsgodtgjørelse i god tid før 30.06, slik at utbetaling vil skje innen 30.06. Etter 30.06 vil det kunne bli problematisk for overformynderiene å fatte vedtak om dekning av honorar, i tillegg til at det er Fylkesmannen som forvalter midlene etter ny lov og med nye satser.
- Det er viktig å etablere god dialog med aktuell Fylkesmann, vedrørende registrering og rapportering i forbindelse med avslutning av vergemål og opprettelse av nye vergemål, etter de allerede innrapporterte sakene i datafangsten, samt andre utfordringer i overgangen.

Eventuelle spørsmål knyttet til overgangen, kan som tidligere stilles vergemålsavdelingen til deres aktuelle Fylkesmann. Spesielle spørsmål knyttet til overførsel av midler til forvaltning fra kommuner med fellesmasse, kan stilles til Odd Harald Mork hos Fylkesmannen i Oppland, på telefon 47 28 75 41.

Vi ønsker alle lykke til videre med arbeidet frem mot sommeren.

Hamar, den 01.02.2013

Med vennlig hilsen
Bente Alvestad
Avdelingsdirektør
Statens sivilrettsforvaltning

Hans Dalby
Fagdirektør Finans
Statens sivilrettsforvaltning

NORD-TROMS
JORDSKIFTERETT

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
15 FEB. 2013
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR.

Adressater, jf. adresseliste

Arkivnummer	Vår referanse	Vår dato
023	287/2013/lon	07.02.2013

Årsmelding 2012 Nord-Troms jordskifterett

Vedlagt oversendes årsmelding for 2012 for Nord-Troms jordskifterett.

Dyktige medarbeidere gjør at jeg med glede kan konstatere at vi fortsatt er en av de mest produktive jordskifterettene i landet.

For øvrig vil jeg vise til vår hjemmeside: www.domstol.no/jtrm der dere finner informasjon om jordskiftedomstolen, berammingslister, informasjon om ansatte og om hvordan dere kan kreve sak.

Med hilsen
Nord-Troms jordskifterett

Liv Nergaard
jordskifterettsleder
Tlf. direkte innvalg: 77 58 87 02

Vedlegg
- Årsmelding 2012

Postadresse
Postboks 6602
9296 TROMSØ

Besøksadresse
Fylkeshuset
TROMSØ

Telefon 77 58 87 00
Telefax 77 58 87 01
jtrmpost@domstol.no

Bank 7874 06 31607
Bedriftsnr. 974 758 571
www.jordskifte.no

NORD-TROMS
JORDSKIFTERETT

Adressater:
Stortingsrep. Arne Bendiks Arnesen, Stortinget, 0026 Oslo
Stortingsrep. Øyvind Korsberg, Stortinget, 0026 Oslo
Stortingsrep. Anne-Marit Bjørnflaten, Stortinget, 0026 Oslo
Stortingsrep. Per-Willy Amundsen, Stortinget, 0026 Oslo
Stortingsrep. Irene Lange Nordahl, Stortinget, 0026 Oslo
Stortingsrep. Tove Karoline Knutsen, Stortinget, 0026 Oslo
Stortingsrep. Elisabeth Aspaker, Stortinget, 0026 Oslo
Fylkesmannen i Troms, Miljøvernavdelingen, her
Fylkesmannen i Troms, Landbruksavdelingen, her
Statens vegvesen Troms, Eiendomsseksjonen, her
Statskog Troms, 9321 Moen
Reindriftsforvaltningen i Troms, 9325 Bardufoss
Forsvarsbygg, Postboks 309, 9483 Harstad
Troms Bonde- og småbrukerlag v. Ole Anton Teigen, 9064 Svensby
Troms Bondelag, v/leder Bjørn Mathisen, Hundstad, 9475 Borkenes
Statens kartverk, Hjalmar Johansens gt. 14, 9007 Tromsø
Senja tingrett, Postboks 203, 9305 Finnsnes
Nord-Troms tingrett, Postboks 2510, 9270 Tromsø
Hålogaland lagmannsrett, Postboks 2511, 9271 Tromsø

Advokatfirmaet Bakke, postboks 1015 Sentrum, 9260 Tromsø
KPMG Law Advokatfirma DA, postboks 6262, 9292 Tromsø
Advokat Dagfinn Strønstad, Postboks 1088 sentrum, 9261 Tromsø
Advokatfirmaet Linnet & Co DA, Postboks 670 sentrum, 9257 Tromsø
Advokatfirmaet Østgård DA, Postboks 1151 sentrum, 9261 Tromsø
Advokatene Karoliussen, Rege & Wibe, Postboks 316, 9305 Finnsnes
Advokatfirmaet Rekve, Pleym & co DA, Postboks 520 sentrum, 9255 Tromsø
Advokat Tor Waaler, Postboks 2077 postterminalen, 9266 Tromsø
Advokatselskapet Skjærgård AS, Postboks 1060 sentrum, 9261 Tromsø
Advokatene Brox og Eriksen ANS, Postboks 305, 9305 Finnsnes
Tromsøadvokatene DA, Postboks 1062 sentrum, 9261 Tromsø
Advokatfellesskapet Centrum AS, Postboks 220 sentrum, 9253 Tromsø
Advokatene Ringberg, Crogh & Warth AS, Postboks 636 sentrum, 9257 Tromsø
Linnet & Co Advokatfirma DA, Postboks 670 sentrum, 9257 Tromsø
Advokatfirmaet Stefanussen MNA, Postboks 117, 9305 Finnsnes
Advokat Rolf Pedersen, Postboks 65, 9251 Tromsø
Advokatene Leiros og Olsen AS, Postboks 9 sentrum, 9251 Tromsø
H.r.advokat Gunnar Nerdrum, Postboks 1150, 9261 Tromsø

Tromsø kommune, 9299 Tromsø
Balsfjord kommune, 9050 Storsteinnes
Karlsøy kommune, 9130 Hansnes
Storfjord kommune, 9046 Oteren
Lyngen kommune, 9060 Lyngseidet
Kåfjord kommune, 9146 Olderdalen
Nordreisa kommune, 9151 Storslett
Skjervøy kommune, 9180 Skjervøy
Kvænangen kommune, 9161 Burfjord
Målselv kommune, 9321 Moen
Sørreisa kommune, 9310 Sørreisa
Lenvik kommune, 9300 Finnsnes
Tranøy kommune, 9304 Vangsvik
Berg kommune, 9385 Skaland
Torsken kommune, 9380 Gryllefjord

NORD-TROMS

JORDSKIFTERETT

ÅRSMELDING 2012

JORDSKIFTERETTEN – EN PROBLEMLØSER FOR ALLE SOM EIER EN BIT AV NORGE

1 Nord-Troms jordskifterett

2012 har resultatmessig vært et svært godt år ved Nord-Troms jordskifterett. Vi har avsluttet 67 saker. Aldri tidligere har vi avsluttet så mange saker og vært så ajour som nå.

Det gode resultatet skyldes godt arbeid i alle ledd. I 2012 har også CPOS-målingene fungert adskillig bedre enn tidligere. Samtidig ser vi at registrering av jordskiftesaker i matrikkelen er komplisert og tidkrevende for kommunene. Dette forsinker våre saker som da må stilles i bero. Vi håper dette forholdet bedres framover.

Nytt saksbehandlingssystem og ny jordskiftelov vil bedre partenes rettsikkerhet og effektivisere vår hverdag. Etter flere utsettelser forventes det at ny lov skal vedtas i løpet av 2013. Vi håper også at bevilgende myndigheter følger opp og legger forholdene til rette for at loven iverksettes snarest og at nytt saksbehandlings-system kan tas i bruk.

Vi gleder oss over rekordstor etterspørsel etter jordskifteretten i 2012 med hele 59 nye krav. Det viser at domstolen er aktuell som aldri før.

Vi ser fram til et nytt godt driftsår i 2013.

Liv Nergaard
jordskifterettsleder
januar 2013

2 Sakstyper etter jordskifteloven

Jordskifteloven av 21.desember 1979 har tre sakstyper:

I. Jordskifte

Jordskifte kan etter jordskifteloven § 2 gå ut på å:

a oppløse sameie
b nyutforme eiendommer ved bytte av grunn og rettigheter (arealbytte)
c fastsette bruksordningsregler for felles organisering av jakt, fiske, beite mm.
d avløse bruksretter
e vedta fellestiltak for flere eiendommer som skogsvegbygging, gjerdeordning mm.
f fordele tilleggsjord
g dele eiendommer
h fordele eiendommer og rettigheter ved ulike sams tiltak innenfor byggeområde
i omforme eiendommer og rettigheter på grunnlag av utjenlige eiendomsforhold som følge av godkjent reguleringsplan eller bebyggelsesplan

Jordskifte skal samlet sett medføre en gevinst for de som blir berørt. Videre kan jordskifte bare anvendes dersom nytten blir minst like stor som kostnadene og ulempene for hver enkelt part.

II. Rettsfastsettende saker

Tvist om eiendomsgrenser eller rettigheter knyttet til fast eiendom kan være et hinder for bruken av et område. Jordskifteretten kan løse saker og fastlegge rettsforhold med hjemmel i jordskifteloven:

§ 88 grensegangssak
§ 88a rettsutgreiing

I slike saker løses tvister ved hjelp av rettsforlik, dom eller rettsfastsettende vedtak.

III. Skjønn

I kombinasjon med jordskifte kan jordskifteretten holde erstatningsskjønn i forbindelse med offentlige utbyggingstiltak. Det kan være i forbindelse med barskogvern, utbygging av boliger, industri, idrettsanlegg, vindmølleparker, anlegg til forsvaret mm.

Jordskifteretten kan også avholde skjønn som egen sak etter veg-, gjerde-, servitutt- og reindriftslov.

3 Jordskiftearbeidet i 2012

Det ble avsluttet hele 67 saker i 2012, 18 rettsendrende saker og 49 rettsfastsettende saker. Aldri tidligere har det vært avslutta så mange saker ved domstolen.

Til sammen 595 parter (eiendommer) var berørt i de avslutta sakene. Det ble merket og målt 264 km grenser og løst 233 tvister, enten ved rettsforlik eller dom.

I samme tidsrom kom det inn 59 nye krav i vårt sokn. I tillegg fikk vi 2 saker fra anna sokn. Det gjør at vi ved årsskiftet hadde 66 foreliggende saker. Det er en reduksjon på 1 sak i forhold til samme tidspunkt i fjor. God saksavvikling har imidlertid medført at saksbehandlingstid og gjennomsnittsalderen på foreliggende saksmengde er redusert betydelig.

Antall saker og saksbehandlingstid:

Slutta saker 2012		Nye saker 2012 antall	Foreliggende saker 01.01.2013	
Antall	Gjennomsnittsalder år		Antall	Gjennomsnittsalder år
67	**1,6**	**59**	**66**	**0,7**

Sammenligning av resultater 2010– 2012:

Resultatmål	2010	2011	2012
Avslutta saker	50	44	67
Antall parter	1327	411	595
Km grenser	564	138	264
Rettstvister avgjort	159	129	233
Areal bruksordning (km2)	72	114	14
Gebyrinntekt (1000 kr)	1 031	717	1 200
Behandlingstid (år)	1,9	1,2	0,9

Omfang og tidsbruk på den enkelte sak varierer mye. Resultatene vil derfor avhenge av hvilke saker som avsluttes det aktuelle år. I 2012 ble det avsluttet 11 bruksordningssaker, mot 9 året før. Dette er ofte arbeidskrevende saker med mange møter og mange parter.

Det er ofte flere problemstillinger som tas opp i samme sak og partsantallet varierer. I svært mange av sakene er private veger hovedtema eller en del av saken. Det kan skyldes tvist om rettighetsforhold, uenighet om framtidig vedlikehold av vegen eller ønske om innpåkjøp.

Veg er tema både i tilknytning til boliger, hytter og landbrukseiendommer.

Utbygging av småkraftverk brer om seg i Troms og mange av disse sakene havner i jordskifteretten. Det kan være for klarlegging rettsforhold eller for etablering av lag for utleie av fallretten. Bruksordning for organisering av jakt og fiske er også en aktuell sakstype.

Vi har også flere **mindre jordskiftesaker** der det kreves arealbytte eller deling av personlige sameier eller jordsameier.

Grensegang- og rettsutgreiing er imidlertid de dominerende sakstypene. Det kan være små hastesaker i byer og tettsteder eller store saker i utmark og fjell med mange parter.

Kart som viser foreliggende saker:

Ankeinstans for jordskifteretten er Hålogaland lagmannsrett og Hålogaland jordskifteoverrett. I 2012 ble det behandlet fire anker i lagmannsretten og en anke i jordskifteoverretten. Ingen av ankene til lagmannsretten førte fram. Ankende part for jordskifteoverretten fikk delvis medhold.

Det kom inn tre nye anker til lagmannsretten som vi forventer vil bli behandlet i 2013.

Regnskapet viser et forbruk på kr 7,78 mill, som er i samsvar med tildelingen. Det ble i 2012 år overført kr 1,2 mill til statsregnskapet i gebyrinntekter.

4 Eksempel på slutta saker

På gården **Nordhus i Sørreisa** har vi avsluttet en rettsutgreiings- og bruksordningssak. Det ble inngått rettsforlik der tvister om vegrett, jakt og fiske ble avgjort. I tillegg ble det fastsatt

vedtekter for framtidig drift og vedlikehold av en privat veg på 4,5 km som betjener 4 landbrukseiendommer og 20 hytter. Saken ble påbegynt i februar 2012. Etter fire rettsmøter med partene, ble saken avsluttet i november.

På **Kallfarnes i Torsken** har vi avsluttet en større delingssak. Det ble innledningsvis gjort et omfattende arbeid med klarlegging av grenser og rettigheter. En eiendom, tilhørende et uskiftet dødsbo, ble så delt og lagt ut til tilstøtende eiendommer, etter at det hadde foregått flere kjøp/salg transaksjoner mellom arvingene. Det ble også foretatt arealbytter mot naboeiendommer for etablering av nye og bedre arronderte eiendommer. Jordskifteretten har merket 13 km grenser, avholdt 6 oppmålingsforretninger og foretatt 16 hjemmelsoverføringer. Saken har pågått i 2 år.

I **Kåfjord** har jordskifteretten avsluttet en bruksordningssak vedrørende fallrett i Ruovddasjohka. Det er fastsatt vedtekter for et eierlag som kan leie ut fallretten til et driftsselskap. Eiendomsgrenser er klarlagt og andelsfordelingen er fastsatt med bakgrunn i fallhøyden på de 11 berørte eiendommene. I saken har jordskifteretten merket en grense-strekning på 8,5 km.

På **Kaldsletta i Tromsø** er det avholdt en jordskiftesak med to berørte boligeiere. Partene kom til enighet i tvist om vegrett og tvist om eiendomsgrenser. Partene forliktes også om at avkjørsel og adkomstveg skulle flyttes for å gi plass til et eventuelt framtidig garasjebygg. Det ble videre fastsatt hvordan kostnadene med vegomleggingen skulle fordeles.

Jordskiftekartet nedenfor viser situasjonen etter skiftet på Kaldsletta:

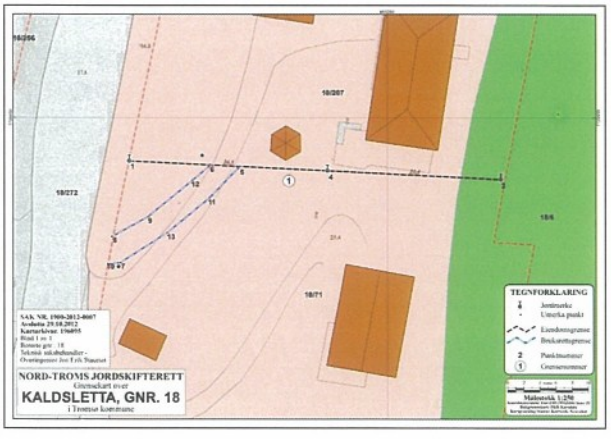

5 Service og informasjon

Interesserte kan få mer informasjon på vår hjemmeside. Ring gjerne og gjør en avtale i forkant dersom du ønsker å møte oss i våre lokaler i Fylkeshuset i Tromsø.

Vi kan også stille opp på fagsamlinger, møter i grunneierlag m.v. for å informere om jordskifteretten og dens arbeidsområde.

Foto: Hjalmar S. Westgård

6 Nord-Troms jordskifterett

Bemanning:

Jordskifterettsleder	Liv Nergaard
Jordskiftedommer	Øystein Nilsen
Jordskiftedommer	Trygve Pedersen
Jordskiftedommerfullmektig	Sæmund Stokstad
Overingeniør	Arnulf Sørum
Overingeniør	Jon Erik Staurset
Overingeniør	Torgeir Skogheim
Førstekonsulent	Wenche Kaspersen
Førstekonsulent	Jill-Heidi Skoglunn
Senioringeniør	Halvard Teigland

Kommuner i soknet:
Sørreisa, Tranøy, Berg, Torsken, Lenvik, Målselv, Balsfjord, Tromsø, Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa, Skjervøy og Kvænangen

NORD-TROMS JORDSKIFTERETT
Postboks 6602
Fylkeshuset Strandv. 13
9296 Tromsø
Telefon: 77 58 87 00 Telefax: 77 58 87 10
jtrmpost@domstol.no
www.domstol.no/jtrm

Åpningstid: 0830-1500

HELSE NORD

Nord-Troms Regionråd
Hovedveien 2
9151 Storslett

Deres ref.:	Vår ref.:	Saksbehandler/dir.tlf.:	Sted/dato:
	2011/299-65/ 012	Oddvar Larsen, 75 51 29 31	Bodø, 21.2.2013

Sykestuene i Nord-Troms - finansiering

Det vises til møte 20. februar 2013 mellom Nord-Troms Regionråd og Helse Nord RHF om fremtidig finansiering av sykestuene i kommunene Skjervøy, Nordreisa, Kåfjord og Kvænangen i Nord-Troms.

Sykestuene i Nord-Troms har en sentral plass i det samlede tjenestetilbud, og vi har forståelse for kommunenes krav om å sikre en finansieringsløsning som muliggjør videreføring av tilbudet. Avtale om samarbeid om sykestuene må inngås mellom kommunene og Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN HF). I budsjett 2013 for UNN HF er det innarbeidet et ekstra beløp på 1.5 mill kr. til samfinansiering av sykestuene i Nord-Troms. Dette beløpet vil bli foreslått regulert til 1. 8 mill.kr., slik at det samsvarer med den støtte per plass som gis til sykestuene i Finnmark. Beløpet foreslås videreført i budsjettet for 2014.

Grunnlaget for denne beregningen er dagens modell for finansiering av sykestuene i Finnmark, der det er 1 plass pr ca 1200-1250 innbyggere. For de 4 kommunene i Nord Troms utgjør dette ca. 9 plasser. Det legges videre til grunn en årlig driftskostnad er på ca 1,2 mill.kr. pr. plass, der Helse Nord RHFs ekstra tilskudd til Helse Finnmark HF er ca 0,2 mill kr pr plass. Nåværende finansieringsordning for sykestuene i Finnmark innebærer videre at Helse- og omsorgsdepartementet via statsbudsjettet gir et tilsvarende tilskudd per plass; dette tilskuddet videreføres til hver av de 16 sykestuekommunene

Siden de fire kommunene i Nord-Troms inngår i samme tiltakssone som kommunene i Finnmark, finner Helse Nord RHF det prinsipielt riktig og rimelig at samme finansieringsordning som for sykestuene i Finnmark også legges til grunn for sykestuekommunene i Nord-Troms.

Helse Nord RHF legger til grunn at sykestueplassene i Nord-Troms dekker tilsvarende funksjoner som sykestuene i Finnmark, og at det legges opp til tilsvarende rutiner for dokumentasjon av kjennetegn ved pasientene.

Med vennlig hilsen

Lars Vorland
Administrerende direktør

Finn Henry Hansen
Direktør

Kopi:
Universitetssykehuset Nord-Norge HF
Helse- og omsorgsdepartementet

Helse Nord RHF
Sjøgata 10
8038 Bodø

Postadresse: 8038 Bodø
Telefon: 75 51 29 00
Telefaks: 75 51 29 01
E-post: postmottak@helse-nord.no
Internett: www.helse-nord.no
Org.nr: 883 658 752

Kommunestyret

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr:	Arkivkode	Dato
	2012/263-45	8006/2013	033	26.02.2013

Referater til kommunestyret 14.03.13

1. Hovedutskrift fra møter i formannskapet

Møtedato: 22.02.2013
Sak:
PS 1/13 Referatsaker
PS 2/13 Endring FOR 1986-04-16 nr 951: Forskrift om politivedtekt, Nordreisa kommune
PS 3/13 Sappen Leirskole AS
PS 4/13 Søknad om nedsettelse av eiendomsskatt (Uoff.)
PS 5/13 Søknad om fritak/nedsettelse av eiendomsskatt (Uoff.)
PS 6/13 Erstatningskrav - barnevern (Uoff)
Tilleggssaker:
PS 7/13 Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune 2012-2025
PS 8/13 Salg av deler av eiendommen 1942/47/426

2. Hovedutskrift fra møter i administrasjonsutvalget

Møtedato: 03.12.2012
Sak:
PS 18/12 Referatsaker
PS 19/12 Budsjett 2013
PS 20/12 Omgjøring av stilling
PS 21/12 Revisjon av permisjonsreglementet
PS 22/12 Oppretting av sykepleier I stillinger
PS 23/12 Opptjening av pensjon (Uoff.)

Postadresse:
Postboks 174
9156 Storslett
E-post: postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17

www.nordreisa.kommune.no

Telefon: 77 77 07 10
Telefaks: 77 77 07 01

Bankkonto: 4740.05.03954

Organisasjonsnr: 943 350 833

3. Hovedutskrift fra møter i driftsutvalget

Møtedato: 14.02.2013
Sak:
PS 1/13 Referatsak
PS 2/13 Klage - søknad om deling gnr 1942/22/5
PS 3/13 Klage - vedtak om opprydding av eiendom 1942/52/9
PS 4/13 Redusert tjenesteproduksjon 2013 – teknisk avdeling
PS 5/13 Søknad om omdisponering av areal gbr.1942/47/83
PS 6/13 Rammetillatelse tilbygg gbr.1942/43/37
Tilleggssaker:
PS 7/13 Dispensasjon for bruksendring fra uthus til salgssted gbr. 1942/52/12
PS 8/13 Søknad om dispensasjon fra reguleringsplanen for Storslett Vest
PS 9/13 Mindre endring trafikkområde i Sentrum på Storslett
PS 10/13 Redusert tjenesteproduksjon 2013 - Utviklingsavdelingen

4. Hovedutskrift fra møter i helse- og omsorgsutvalget

Møtedato: 18.01.2013
Sak:
PS 1/13 Referatsaker

Møtedato:15.02.2013
Sak
PS 2/13 Referatsaker
PS 3/13 Redusert tjenestetilbud helse og omsorg
PS 4/13 Private tjenesteleverandører innenfor helse og omsorg (Uoff.)

5. Hovedutskrift fra møter i oppvekstutvalget

Møtedato: 21.02.2013
Sak:
PS 1/13 Referatsaker
PS 2/13 Revidering av vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa
PS 3/13 Redusert tjenesteproduksjon 2013 - Utviklingsavdelingen
PS 4/13 Etablering av menighetshus og Nordreisa menighetsbarnehage AS

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2010/1197-14
Arkiv: 210
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 06.03.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Forvaltningsrevisjonsrapport pleie og omsorg - Ressursbruk og kvalitet

Henvisning til lovverk:

Vedlegg
1 Kontrollutvalget i Nordreisa kommune - Sak 37/2012
2 Melding om vedtak etter møte i kontrollutvalget 04.12.2012
3 Rapport 2012 - Forvaltningsrevisjon pleie og omsorg-resursbruk og kvalitet

Kontrollutvalgets innstilling

Kontrollutvalget rår kommunestyret å fatte slikt vedtak:

- Kommunestyret viser til oppsummering og anbefalinger i rapporten Pleie og omsorg – ressursbruk og kvalitet.
- Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å følge opp anbefalinger som er gitt i rapporten og som følger:
  a) Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at både regnskapsdata og andre data er korrekte.
  b) Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.
  c) Nordreisa kommune bør gjennomgå og sikre at interkontroll systemene ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskriftene om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, samt at dokumentasjon på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf § 5 i nevnte forskrift.
  d) Nordreisa kommune bør sikre at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.
  e) Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.

- Kommunestyret ber rådmannen gi punktvis tilbakemelding til kontrollutvalget om hvilke tiltak kommunen vil iverksette (ev. har iverksatt) og hvilke vurderinger som er gjort for å imøtekomme anbefalingene i rapporten. Frist for tilbakemelding fastsettes til 1.06.2013.

Saksopplysninger

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Nordreisa kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunens pleie- og omsorgstjeneste. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4. Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. (revisjonsforskriften) § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Før igangsetting av forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Nordreisa kommune, jf., kommuneloven § 79 og revisjonsforskriften § 6. KomRev NORD kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.
Oppstartsbrev for prosjektet ble sendt til kommunen v/ rådmannen den 29.3.2011, og oppstartsmøte ble avholdt den 2.11 samme år. Etter oppstartsmøte ble avholdt har revisjonen kommunisert fortløpende både med kommunens kontaktperson og andre ansatte.

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Nordreisa kommune gjennomført forvaltningsrevisjon med fokus på ressursbruk og kvalitet i pleie og omsorg. Revisjonen har utledet følgende problemstillinger for undersøkelsen:

- Hvor mye ressurser bruker Nordreisa kommune innenfor pleie- og omsorgssektoren sammenlignet med kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet?

- Har Nordreisa kommune rutiner og systemer som er egnet til å sikre kvalitet på tjenestene på sykehjemmene?

- Hvordan opplever ansatte, beboere og pårørende kvaliteten på tjenestene på sykehjemmene?

Undersøkelsens hovedtema er ressursbruk og kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten med særlig fokus på eldreomsorgen. I utgangspunktet vil de fleste forvente at det skal være klar sammenheng mellom ressursbruken og kvaliteten på en tjeneste, og at høyere ressursbruk bør gi økt kvalitet. Dette er imidlertid omdiskutert[1]. Det kan også være at denne sammenhengen eksisterer, men det finnes ikke noen klar forskning som dokumenterer sammenhengen, og det finnes forskning som påpeker at det ikke er noen sammenheng[2]. En kommune med høy ressursbruk kan ha middels eller dårlig tjenestekvalitet, og en kommune med lav ressursbruk kan ha middels eller god kvalitet. Dette viser at det er mange faktorer som spiller inn på kvaliteten, og at det derfor er vanskelig, om ikke umulig, å si at omfanget av ressursbruken har direkte virkning på kvaliteten.

Videre avhenger sammenhengen mellom ressursbruk og kvalitet av hvordan kvalitet defineres. Her skilles det i noen sammenhenger mellom strukturkvalitet, prosesskvalitet, produktkvalitet og resultatkvalitet. Begrepene kan imidlertid også overlappe hverandre. I KomRev NORD sin undersøkelse har de fokus på *prosesskvalitet,* herunder rutiner og systemer og det KomRev NORD definerer som *opplevd kvalitet*, som vil være *resultatkvalitet*. KomRev NORD har ingen

oppfatninger om hvilket kvalitetsnivå kommunen ut fra ressursbruken bør ha på tjenestene da det som nevnt ikke er påvist noen klar sammenheng mellom ressursinnsats og kvalitet. Fordi det til tross for dette er rimelig å forvente en sammenheng mellom de to variablene, oppfatter de det likevel som konstruktivt å presentere ressursbruk og kvalitet i samme undersøkelse.

Vurdering

Kontrollutvalgets innstilling og vedtak legges frem til behandling i kommunestyret.

K-Sekretariatet

Utvalg:	Saksnummer:	Møtedato:	Saksbehandler:
Kontrollutvalget i Nordreisa kommune	37/2012	04.12.2012	Lill Martinsen

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT *PLEIE OG OMSORG - RESSURSBRUK OG KVALITET*

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget rår kommunestyret å fatte slikt *v e d t a k*:

1. Kommunestyret viser til oppsummering og anbefalinger i rapporten *Pleie og omsorg-ressursbruk og kvalitet.*

2. Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å følge opp anbefalinger som er gitt i rapporten og som følger:

   a) Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at både regnskapsdata og andre data er korrekte.

   b) Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.

   c) Nordreisa kommune bør gjennomgå og sikre at interkontrollsystemene ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskriftene om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, samt at dokumentasjon på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. § 5 i nevnte forskrift.

   d) Nordreisa kommune bør sikre at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.

   e) Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens kartlegging av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringspunktene som er angitt.

3. Kommunestyret ber rådmannen gi punktvis tilbakemelding til kontrollutvalget om hvilke tiltak kommunen vil iverksette (ev. har iverksatt) og hvilke vurderinger som er gjort, for å imøtekomme anbefalingene i rapporten. Frist for tilbakemelding fastsettes til 01.06.2013.

Saken gjelder:

Rapportering fra KomRev NORD etter gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjekt *Pleie og omsorg - ressursbruk og kvalitet* i Nordreisa kommune.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:	Forvaltningsrevisjonsrapport datert 22.11.2012. – *Pleie og omsorg - ressursbruk* og *kvalitet*
B: Utrykte vedlegg:	Kontrollutvalgssakene 07/11, 24/11, 34/11, 08/12 og 31/12.

Saksutredning:

Kontrollutvalget vedtok i møtet 01.03.2011, under sak 07/11, å bestille et forvaltningsrevisjonsprosjekt vedrørende pleie og omsorg - ressursbruk og kvalitet. Overordnet prosjektskisse fra revisjonen for prosjektet *Pleie og omsorg - ressursbruk og kvalitet* ble behandlet av kontrollutvalget i samme møtet 01.03.2011 (sak 07/11). Kontrollutvalget mottok i møtene 03.11.2011 (sak 24/11), 08.12.2011 (sak 34/11), 17.04.2012 (sak 08/12) og 02.10.2012 (sak 31/12) orientering om framdriftsstatus i prosjektet.

Formålet med undersøkelsen var å undersøke om Nordreisa kommune utnytter ressursene innenfor pleie- og omsorgstjenesten på en best mulig måte, samt at brukerne sikres en kvalitetsmessig god og forsvarlig tjeneste.

Rapporten foreligger nå fra revisor, jf. vedlegg.

Problemstillingene i prosjektet som er søkt besvart er som følger:

1. **Hvor mye ressurser bruker Nordreisa kommune innenfor pleie- og omsorgssektoren sammenlignet med kommunegruppe 3 (kommuner som Nordreisa kan sammenligne seg med) og landsgjennomsnittet?**

2. **Har Nordreisa kommune rutiner og systemer som er egnet til å sikre kvalitet på tjenestene på sykehjemmene?**

3. **Hvordan opplever ansatte, beboere og pårørende kvaliteten på tjenestene på sykehjemmene?**

Revisjonens **hovedfunn og vurderinger** framgår av kapittel 4, 5 og 6 i rapporten. I teksten under ses en kortfattet beskrivelse av funn gjort i dette prosjektet. Det vises imidlertid til rapporten for utfyllende beskrivelse av funn og vurderinger revisjonen har gjort i prosjektet.

Problemstilling punkt 1, omtales under kapittel 4 i rapporten:
Her påpekes det at Nordreisa kommune bør gjennomgå sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at regnskapsdata og andre data er korrekte. Rapporten synliggjør flere usikkerhetsmomenter til flere av Kostra-indikatorene, noe som igjen skaper usikkerhet om resultatene. Når resultatene er usikker som følge av mulig feilrapporteringer, blir det også vanskelig å benytte seg av slike data for å synliggjøre hvor en kommune kan utvikle og forbedre sin virksomhet.

Rapporten antyder, ut fra de foreliggende tall og vurderinger som er gjort, at pleie- og omsorgstjenesten framstår som mindre produktiv enn kommunegruppen som Nordreisa kommune kan sammenligne seg med. Den viktigste årsak til dette synes å være at Nordreisa kommune har en brukermasse med større behov enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Dette spesifiseres i rapporten med at Nordreisa synes å ha en høy andel brukere med omfattende bistandsbehov. Nordreisa kommune synes også å ha en noe høyere andel plasser i skjermet enhet for personer med demens, et høyt antall tildelte timer per uke i hjemmetjenesten og høye utgifter til ressurskrevende tjenester, hvorav flere av disse til tjenestemottakere under 67 år.

Problemstilling punkt 2, omtales under kapittel 5 i rapporten:
Her trekker revisjonen fram at Nordreisa kommune bør sikre at internkontrollsystemet ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskrift om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4 og at dokumentasjonen på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. nevnte forskrift § 5. Det framkommer i rapportens kapittel 5 at krav til interkontroll jf. § 4, vurderes kun som oppfylt i tilknytning til bokstav b og c, mens de øvrige, a, d, e, f og g er vurdert som ikke oppfylt.

Når det gjelder vurdering i sikring av skriftlige prosedyrer for tjenestekvalitet, trekker rapporten fram 16 ulike grunnleggende behov jf. kvalitetsforskriften. Av disse er to vurdert som oppfylt, tre som ikke oppfylt, og 11 som delvis oppfylt. Konklusjonen totalt sett er at kommunen har utarbeidet et system av prosedyrer, men har ikke tilstrekkelige rutiner og prosedyrer for å sikre kvalitet på sykehjemmenes tjenester. Revisors vurdering er at sykehjemmene mangler skriftlige prosedyrer som søker å sikre den enkeltes beboers mulighet for ro og skjermet privatliv, mulighet for selv å ivareta egenomsorg, tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise, samt tilbud om eget rom ved langdtisopphold, se vurdering og konklusjon punkt 5.2.2 og 5.3.

Problemstilling punkt 3, omtales under kapittel 6 i rapporten:
I tilknytning til denne problemstillingen har revisjonen trukket fram 11 ulike kategorier som funnene blir presentert gjennom, se eventuelt punkt 6.1.3.i rapporten. Rapporten viser til en ulikhet mellom institusjonene i denne forbindelse.

Data knyttet til denne delen av rapporten kommer både fra pårørende, brukere, de ansatte og kommunens egen brukerundersøkelse. I og med at det er trukket fram 11 ulike kategorier vil ingen bli trukket fram her med bakgrunn i leservennlighet, og det vises til rapportens kapittel 6 for lesing. Det kan imidlertid trekkes fram at rapporten viser til flere forbedringspotensialer innenfor de ulike områder, selv om rapporten også påpeker at de ansatte opplever at beboerne alt i alt er fornøyd med institusjonene. Dette gjelder selv om kartleggingen blant de ansatte viser store forskjeller mellom sykehjemmene og store sprik i gjennomsnittskårer på mange av de undersøkte områdene.

I kommunens egen brukerundersøkelse indikeres det at beboerne som ble intervjuet alt i alt er svært fornøyd med institusjonene.

Revisjonsrapportens sluttanbefaling knyttet til denne problemstiling er likevel at Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittskår i revisjonen og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringspotensialer som er blitt påpekt av en høy andel respondenter.

I innstilling til vedtak er det tatt utgangspunkt i anbefalinger i revisjonsrapporten

a) Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at både regnskapsdata og andre data er korrekte.

b) Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.

c) Nordreisa kommune bør gjennomgå og sikre at interkontrollsystemene ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskriftene om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, samt at dokumentasjon på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. § 5 i nevnte forskrift.

d) Nordreisa kommune bør sikre at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.

ε) Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.

I henhold til kontrollutvalgsforskriftens § 12 skal utvalget påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandling av rapporten følges opp. Kontrollutvalget skal igjen rapportere dette til kommunestyret. Det er derfor viktig at kontrollutvalget får tilbakemelding fra administrasjonen – med en fastsatt tidsfrist – om hvilke tiltak denne har iverksatt.

Tromsø, den 26. november 2012

Lill Martinsen
rådgiver

K-Sekretariatet

Nordreisa kommune v/ordføreren
9156 Storslett

Deres ref:	Vår ref:	Saksbehandler:	Telefon:	Dato:
	01/13	Odd Kr.Solberg	77 71 61 14	03.01.2013
	428.5.5/OS	E-postadresse:	Mobil:	
		odd@k-sek.no	48 02 64 62	

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT *PLEIE OG OMSORG – RESSURSBRUK OG KVALITET*

Kontrollutvalget har i møte 4. desember 2012 i sak 37/12 behandlet ovennevnte sak og vedtatt følgende:

Kontrollutvalget rår kommunestyret å fatte slikt v e d t a k:

1. *Kommunestyret viser til oppsummering og anbefalinger i rapporten Pleie og omsorg-ressursbruk og kvalitet.*

2. *Kommunestyret ber rådmannen om å iverksette tiltak for å følge opp anbefalinger som er gitt i rapporten og som følger:*

   a) *Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren for å sikre at både regnskapsdata og andre data er korrekte.*

   b) *Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.*

   c) *Nordreisa kommune bør gjennomgå og sikre at interkontrollsystemene ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskriftene om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, samt at dokumentasjon på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. § 5 i nevnte forskrift.*

   d) *Nordreisa kommune bør sikre at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.*

Postadresse:	Hovedkontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Avdelingskontor:	Organisasjonsnr:
K-Sekretariatet IKS	Fylkeshuset	Postmottak	Fossen	c/o Lenvik kommune	988 064 920
Postboks 6600	Strandvn. 13, TROMSØ	9479 HARSTAD	9144 SAMUELSBERG	9306 FINNSNES	
9296 TROMSØ	Tlf. 77 78 80 43	Tlf. 77 02 61 66	Tlf. 77 71 61 14	Tlf. 77 87 10 65	

e) *Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.*

3. *Kommunestyret ber rådmannen gi punktvis tilbakemelding til kontrollutvalget om hvilke tiltak kommunen vil iverksette (ev. har iverksatt) og hvilke vurderinger som er gjort, for å imøtekomme anbefalingene i rapporten. Frist for tilbakemelding fastsettes til 01.06.2013.*

Vedtak i saken har i henhold til KL § 77 nr. 6 vært til høring hos rådmannen uten at det er innkommet merknader til dette.

Saken bes lagt fram for kommunestyret til behandling som egen sak. Det bes om at revisor får avsatt tid i møtet til framleggelse av rapporten. Det avtales med revisor om tidspunkt når på dagen saken skal behandles.

Rapporten og saksutredning i saken er tidligere oversendt. Dersom noe mangler er det bare å ta kontakt med undertegnede.

Med vennlig hilsen

Odd Kr Solberg
rådgiver

Gjenpart: Nordreisa kommune v/rådmannen
KomRev NORD IKS

FORVALTNINGSREVISJON

Pleie og omsorg – ressursbruk og kvalitet

Nordreisa kommune

KOMREV NORD

Rapport 2012

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Nordreisa kommune har KomRev NORD gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunens pleie- og omsorgstjeneste. Kontrollutvalgets plikt til å påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, følger av Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 77 nr. 4. Ifølge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. (revisjonsforskriften) § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger.

Før igangsetting av forvaltningsrevisjonsprosjektet har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Nordreisa kommune, jf., kommuneloven § 79 og revisjonsforskriften § 6. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Oppstartsbrev for prosjektet ble sendt til kommunen v/ rådmannen den 29.3.2011, og oppstartsmøte ble avholdt den 2.11 samme år. Tidsbruken fra oppstartsbrev til oppstartsmøte skyldes i hovedsak sen respons fra kommunen m.h.t. utnevning av kontaktperson. Etter oppstartsmøte ble avholdt har revisjonen kommunisert fortløpende både med kommunens kontaktperson og andre ansatte. Vi benytter anledningen til å takke de involverte i kommunen for samarbeidet.

Tromsø, 22.11.2012

Lars-Andrè Hanssen
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Elsa-Leony Larsen og
Knut Teppan Vik
Prosjektledere, forvaltningsrevisorer

Tone Steffensen
Ansvarlig for kvalitetssikring

Runar Rushfeldt Hanssen
Prosjektmedarbeider, forvaltningsrevisor

0 SAMMENDRAG

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Nordreisa kommune gjennomført forvaltningsrevisjon med fokus på ressursbruk og kvalitet i pleie og omsorg. Revisjonen har utledet følgende problemstillinger for undersøkelsen:

1. Hvor mye ressurser bruker Nordreisa kommune innenfor pleie- og omsorgssektoren sammenlignet med kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet?
2. Har Nordreisa kommune rutiner og systemer som er egnet til å sikre kvalitet på tjenestene på sykehjemmene?
3. Hvordan opplever ansatte, beboere og pårørende kvaliteten på tjenestene på sykehjemmene?

Undersøkelsens hovedtema er ressursbruk og kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten med særlig fokus på eldreomsorgen. I utgangspunktet vil de fleste forvente at det skal være klar sammenheng mellom ressursbruken og kvaliteten på en tjeneste, og at høyere ressursbruk bør gi økt kvalitet. Dette er imidlertid omdiskutert[1]. Det kan også være at denne sammenhengen eksisterer, men det finnes ikke noen klar forskning som dokumenterer sammenhengen, og det finnes forskning som påpeker at det ikke er noen sammenheng[2]. En kommune med høy ressursbruk kan ha middels eller dårlig tjenestekvalitet, og en kommune med lav ressursbruk kan ha middels eller god kvalitet. Dette viser at det er mange faktorer som spiller inn på kvaliteten, og at det derfor er vanskelig, om ikke umulig, å si at omfanget av ressursbruken har direkte virkning på kvaliteten. Forholdet kan illustreres ved følgende modell:

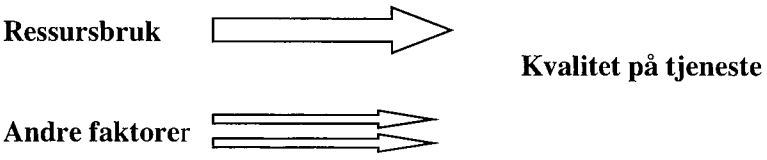

Videre avhenger sammenhengen mellom ressursbruk og kvalitet av hvordan kvalitet defineres. Her skilles det i noen sammenhenger mellom strukturkvalitet, prosesskvalitet, produktkvalitet og resultatkvalitet. Begrepene kan imidlertid også overlappe hverandre. I vår undersøkelse har vi fokus på *prosesskvalitet,* herunder rutiner og systemer og det vi definerer som *opplevd kvalitet,* som vil være *resultatkvalitet.* Vi har ingen oppfatninger om hvilket kvalitetsnivå kommunen ut fra ressursbruken bør ha på tjenestene da det som nevnt ikke er påvist noen klar sammenheng mellom ressursinnsats og kvalitet. Fordi det til tross for dette er rimelig å forvente en sammenheng mellom de to variablene, oppfatter vi det likevel som konstruktivt å presentere ressursbruk og kvalitet i samme undersøkelse.

[1] Se Roland (2004) *Kostra og kvaliteten på de kommunale tjenester* for mer drøfting av forholdet mellom ressursbruk og kvalitet
[2] KS-rapport: http://www.kommunal-rapport.no/artikkel/ks_bedre_kvalitet_uten_mer_penger, Pedersen 2003

Oppsummering kapittel 4: Ressursbruk

Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste kjennetegnes av en reduksjon i total netto driftsutgift fra 69 218 355 kr i 2009 til 67 621 563 kr i 2011. Av tabellene og drøftingene i avsnittene ovenfor fremgår følgende hovedtrekk i utviklingen fra 2009 til 2011:

- Økninger på posten *fast lønn*, som skyldes normal lønnsutvikling, samt økt bemanning ved to enheter
  - ✓ Økningene i bemanning skyldes utbygging av tjenestetilbudet (ved *enhet for omsorgsboliger* og *enhet for hjemmetjenester*)
- Økning i antall brukere som mottar ressurskrevende tjenester, og dermed også økte utgifter for kommunen i forbindelse med ressurskrevende tjenester
- Vesentlige reduksjoner i utgifter tilknyttet *vikar, ekstrahjelp* og *overtid* både på *enhet for institusjonstjenester* og *enhet for omsorgsboliger*
- Redusert langtidssykefravær ved samtlige enheter i perioden 2009 til 2011
- Reduserte utgifter av typen *«annen lønn og godtgjørelse»* ved samtlige tre enheter, herunder særlig reduserte utgifter i forbindelse med pensjon ved to av enhetene
- Økninger på posten *øvrige inntekter* ved samtlige enheter, og i særdeleshet ved *enhet for omsorgsboliger*

KOSTRA-tall viser at Nordreisa kommune bruker *mindre* ressurser på pleie- og omsorgssektoren enn kommunegruppe 3 når vi ser på andel av driftsutgifter, og *mindre* ressurser enn kommunegruppen når vi ser på utgifter per innbygger 67 år og over. En årsak til dette er at Nordreisa kommune har relativt sett færre mottakere av kommunale pleie- og omsorgstjenester enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Etter prioriteringsindikatorene å dømme prioriterer Nordreisa kommune pleie- og omsorgstjenesten noe lavere enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Dette behøver imidlertid ikke være uttrykk for bevisste, politiske prioriteringer. Geografiske, demografiske og sosiale forhold vil i stor grad innvirke på kommuners score på prioriteringsindikatorene.

Når vi korrigerer for feilrapporteringen av (for høyt) antall plasser i institusjon på indikatoren korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester, og tar antall årsverk pr. bruker med i betraktningen, fremstår pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune som noe mindre produktiv enn kommunegruppen. Den viktigste årsaken til dette er at Nordreisa kommune har en brukermasse med større behov enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3:

- Høy andel brukere med omfattende bistandsbehov
- Noe høyere andel plasser i skjermet enhet for personer med demens
- Høyt gjennomsnittlig antall tildelte timer pr. uke i hjemmetjenesten
- Høye utgifter til ressurskrevende tjenester, flere av disse til tjenestemottakere under 67 år.

KOSTRA-tallene indikerer videre at *enhet for hjemmetjenester* er mindre produktiv enn gjennomsnittlig. Foruten forholdene vi påpeker i kulepunktene ovenfor, skyldes dette at Nordreisa kommunes hjemmetjeneste relativt sett har noe færre brukere enn gjennomsnittlig for kommunegruppen. Institusjonstjenesten fremstår som veldig produktiv, men mye av årsaken til den høye produktivitetsskåren er feilrapportering av plasser. Etter korrigering for denne feilrapporteringen fremstår institusjonstjenesten i Nordreisa kommune som noe mer produktiv enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3.

Statistisk sentralbyrå sin befolkningsprognose tilsier at antall eldre i Nordreisa kommer til å fortsette å stige. Dette betyr at kostnadene i pleie- og omsorgssektoren vil fortsette å øke, noe som igjen betyr at kommunen må være bevisst på omfanget av sitt eget tjenestetilbud.

De påpekte feilene og usikkerhetsmomentene tilknyttet KOSTRA-tallene for Nordreisa kommune medfører at vi må knytte noe usikkerhet til våre konklusjoner om ressursbruken i Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste.

Oppsummering kapittel 5: Systemer og rutiner for å sikre kvalitet

I denne delen har vi undersøkt om Nordreisa kommune har rutiner og systemer som er egnet til å sikre kvalitet på tjenestene på sykehjemmene. Selv om kommunen har framlagt mye aktuell dokumentasjon og redegjort for relevante tiltak, er revisjonens samlede vurdering at sykehjemmene ikke har et tilstrekkelig dokumentert internkontrollsystem i henhold til forskrift om internkontroll i helse- og sosialtjenesten §§ 4 og 5. Kommunen har videre utarbeidet et system av prosedyrer for å sikre kvalitet på tjenestene ved sykehjemmene, men mangler prosedyrer for å sikre enkelte grunnleggende behov, jf. forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene § 3. Vår konklusjon er derfor at Nordreisa kommune ikke har tilstrekkelige rutiner og systemer for sikring av kvalitet på sykehjemmenes tjenester.

Kommunens mangler når det gjelder skriftlige rutiner og systemer for kvalitetssikring, sier imidlertid ikke noe om den faktiske kvaliteten på de tjenestene sykehjemsbeboerne mottar. Rapportens kapittel «Kartlegging av opplevd kvalitet» behandler den faktiske kvaliteten slik ansatte, beboere og pårørende opplever den.

Oppsummering kapittel 6: Kartlegging av opplevd kvalitet

Revisjonen har gjennomført en spørreundersøkelse for å kartlegge hvordan ansatte opplever kvaliteten på tjenestene ved de tre sykehjemmene i kommunen, og tatt inn resultater fra kommunens brukerundersøkelser blant beboere og pårørende. **Revisjonens kartlegging** viser at disse institusjonene samlet sett får mange tilfredsstillende, gode eller svært gode gjennomsnittsskårer. En samlet gjennomsnittsskår på 5,07 (av maksimalt 6) viser at de ansatte *alt i alt opplever at beboerne er fornøyd* med institusjonene. Den samlede gjennomsnittsskåren er litt lavere - 4,91 - på spørsmål om *i hvilken grad de anser kvaliteten på tjenestene til beboerne som god.* Kartleggingen blant de ansatte viser imidlertid også forskjeller mellom sykehjemmene, og den viser store sprik i gjennomsnittsskårer på mange av de undersøkte områdene.

Samlet sett kommer kategorien *respektfull behandling* best ut i kartleggingen. Faktorene som inngår i denne kategorien, har fått høye gjennomsnittsskårer hos de ansatte. Det viser at de ansatte i stor grad opplever at *beboerne behandles med respekt, at personalet ivaretar beboernes verdighet, at personalet hører på beboerne hvis de har noe å klage på* og *at personalet overholder taushetsplikten.* Også enkeltfaktorer innen andre kategorier har fått høye gjennomsnittsskårer: Samlet sett opplever de ansatte at beboernes trygghet er godt ivaretatt, at beboerne ser ut til å trives med personalet, samt at beboerne får komme til lege og tannlege ved behov.

***Brukermedvirkning i arbeidet med å utarbeide planer* som angår beboerne kommer dårligst ut i kartleggingen.** Gjennomsnittsskårene viser at de ansatte i liten grad opplever at *beboerne* hhv. *de pårørende får medvirke i utarbeidelse av planer som angår beboerne.* Vi bemerker at mange

ansatte har vært usikre på hva de skal svare på de to aktuelle spørsmålene (29 og 35 % av de ansatte har svart *«Vet ikke»).* De ansatte gir videre noe lave gjennomsnittsskårer til *fysioterapitilbudet,* samt faktorene som inngår i kategorien *aktivisering/aktivitetstilbud.* I undersøkelsen ble de ansatte også bedt om å konkretisere eventuelle områder for forbedring. Følgende områder ble angitt av flere enn 50 % av de ansatte: *Oftere mulighet til å komme ut i frisk luft, oftere mulighet til å reise på tur, den psykiske omsorgen bør bli bedre (å ha noen å prate med om tanker/problemer)* og at *sykehjemmet tilbyr for få aktiviteter i det daglige.*

Kommunens brukerundersøkelser viser at beboere og pårørende i Nordreisa på de fleste av de undersøkte områdene gir høyere gjennomsnittsskårer enn beboere og pårørende på landsbasis. Gjennomsnittsskår på 3,9 (av maksimalt 4) indikerer at beboerne som ble intervjuet *alt i alt er svært fornøyd med institusjonene,* og mer fornøyd enn beboerne på landsbasis (3,6). På tilsvarende spørsmål gir de pårørende i Nordreisa en gjennomsnittsskår som er marginalt lavere enn landsgjennomsnittet (3,3 mot 3,4).

Beboere og pårørende i Nordreisa er minst fornøyd med *aktivitetstilbudet på sykehjemmet* og *muligheten for å komme ut og få andre opplevelser/turer.*[3] Videre indikerer gjennomsnittsskårene at beboere og pårørende i Nordreisa ikke er helt fornøyd med *informasjonen som beboerne får om aktivitets- og kulturtilbud.* Gjennomsnittsskårene viser dessuten at beboerne og de pårørende har ulik oppfatning av om beboerne er fornøyd med muligheten til å gjøre dagligdagse gjøremål, samt i hvilken grad beboerne får bestemme hvilken hjelp beboer skal ha, når beboer skal legge seg og stå opp, og når beboer skal spise.

Vi henviser til kapittel 6 for nærmere informasjon om hvordan beboere, pårørende og ansatte opplever kvaliteten på de ulike områdene som inngår i kartleggingen.

Revisjonens anbefalinger

I lys av våre funn, vurderinger og konklusjoner gir vi følgende anbefalinger:

- Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren.
- Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.
- Nordreisa kommune bør sikre at internkontrollsystemet ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskrift om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, og at dokumentasjonen på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. nevnte forskrift § 5.
- Nordreisa kommune bør se til at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.
- Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.

[3] Pårørende i Nordreisa har gitt laveste skår (1) på spørsmål om *beboernes* og *pårørende medvirkning i utarbeidelse av individuell plan.* Gjennomsnittsskåren bør imidlertid leses med forsiktighet, da antallet respondenter *kan* være lavt.

Innholdsfortegnelse

0 SAMMENDRAG 3

1 INNLEDNING 3

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER 3
2.1 Problemstillinger 3
2.2 Revisjonskriterier 3
2.3 Kommunale pleie- og omsorgstjenester 5
2.4 Kvalitetsbegrepet 5

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING 7
3.1 Gjennomgang av ressursbruk 7
3.1.1 KOSTRA 7
3.1.2 Begrensninger ved bruk av KOSTRA 9
3.2 Gjennomgang av systemer og rutiner 9
3.3 Kartlegging av opplevd kvalitet 10
3.4 Avgrensing 11
3.5 Gyldighet og pålitelighet 12

4 RESSURSBRUK I PLEIE- OG OMSORGSSEKTOREN 13
4.1 Økonomisk situasjon i helse/pleie- og omsorgssektoren i Norge 13
4.2 Organisering av helse- og omsorgssektoren i Nordreisa kommune 17
4.3.1 Befolkningsstatistikk 19
4.3.2 Sykefravær i pleie- og omsorgstjenesten 21
4.4.1 Oversikt over kostnadsutvikling pleie- og omsorgstjenesten 22
4.4.2 Kostnader til ressurskrevende tjenester 26
4.4.3 Oppsummering 28
4.5.1 Prioritering og dekningsgrad 29
4.5.2 Produktivitet 32

5 SIKRING AV KVALITET PÅ TJENESTENE 42
5.1 Internkontrollsystem ved sykehjemmene i Nordreisa kommune 42
5.1.1 Revisors funn og vurderinger 42
5.1.2 Revisors samlede vurdering 45
5.2 Skriftlige prosedyrer for tjenestekvalitet ved sykehjemmene i Nordreisa 46
5.2.1 Revisors funn og vurderinger 46
5.2.2 Revisors samlede vurdering 51
5.3 Konklusjon 52

6 KARTLEGGING AV OPPLEVD KVALITET 53
6.1 Om presentasjon av funn 53
6.2 Gjennomgang av funn fra kvalitetskartleggingen 56
6.3 Kompetanse og støtte i arbeidet 74
6.4 Andre kommentarer fra de ansatte 75
6.5 Melding av avvik 77
6.6 Oppsummering av opplevd kvalitet 79

7 HØRING 82

8 ANBEFALINGER 82

9 REFERANSER 83

10 VEDLEGG 85

1 INNLEDNING

KomRev NORD har på oppdrag fra kontrollutvalget i Nordreisa kommune gjennomført forvaltningsrevisjon med fokus på ressursbruk og kvalitet i pleie og omsorg. Formålet med prosjektet har vært å undersøke om Nordreisa kommune utnytter ressursene til pleie og omsorg på en best mulig måte, samt om brukerne på sykehjemmene sikres en kvalitetsmessig forsvarlig tjeneste.

Kontrollutvalget godkjente revisjonens prosjektskisse i sak 07/11, 1.3.11. Prosjektet er i tråd med kommunens plan for forvaltningsrevisjon i perioden 2008-2011.

Undersøkelsens hovedtema er ressursbruk og kvalitet i pleie- og omsorgssektoren med særlig fokus på eldreomsorgen. I utgangspunktet vil de fleste forvente at det skal være klar sammenheng mellom ressursbruken og kvaliteten på en tjeneste, og at høyere ressursbruk bør gi økt kvalitet. Dette er imidlertid omdiskutert[4]. Det kan være at denne sammenhengen eksisterer, men det finnes ikke noen klar forskning som dokumenterer sammenhengen, og det finnes forskning som påpeker at det ikke er noen sammenheng[5]. En kommune med høy ressursbruk kan ha middels eller dårlig tjenestekvalitet, og en kommune med lav ressursbruk kan ha middels eller god kvalitet. Dette viser at det er mange faktorer som spiller inn på kvaliteten, og at det derfor er vanskelig, om ikke umulig, å si at omfanget av ressursbruken har direkte virkning på kvaliteten.

2 PROBLEMSTILLINGER OG REVISJONSKRITERIER

2.1 Problemstillinger

Revisjonen har utledet følgende problemstillinger for undersøkelsen:

1. Hvor mye ressurser bruker Nordreisa kommune innenfor pleie- og omsorgssektoren sammenlignet med kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet?
2. Har Nordreisa kommune rutiner og systemer som er egnet til å sikre kvalitet på tjenestene på sykehjemmene?
3. Hvordan opplever ansatte, beboere og pårørende kvaliteten på tjenestene på sykehjemmene?

2.2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som brukes i forvaltningsrevisjon for å vurdere praksisen i den reviderte virksomheten. Revisjonskriteriene uttrykker den foretrukne praksisen på området, det vil si hvordan kommunens praksis bør være for å bli vurdert som god eller tilfredsstillende. Ja,

Problemstilling 1 og 3 er deskriptivt formulerte, som betyr at de besvares som beskrivelser. For slike deskriptive problemstillinger er det ikke relevant å utlede revisjonskriterier. Det følger av

[4] Se Roland (2004) *Kostra og kvaliteten på de kommunale tjenester* for mer drøfting av forholdet mellom ressursbruk og kvalitet
[5] KS-rapport: http://www.kommunal-rapport.no/artikkel/ks_bedre_kvalitet_uten_mer_penger, Pedersen 2003

gjeldende revisjonsstandard at revisjonen ikke kan gjøre vurderinger uten revisjonskriterier. Vi gjør derfor ingen vurderinger eller konklusjoner på grunnlag av funnene i tilknytning til problemstillingene 1 og 3.

For **problemstilling 2** utleder vi revisjonskriterier fra bestemmelser om kommunens plikt til å ha et internkontrollsystem for tjenestene. Ifølge helsetilsynsloven § 3 første ledd skal enhver som yter helse- og omsorgstjenester etablere et internkontrollsystem for virksomheten og sørge for at virksomhet og tjenester planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lover og forskrifter. De nærmere bestemte kravene til hva som vil være et tilstrekkelig internkontrollsystem følger av *internkontrollforskriften* og *kvalitetsforskriften.*

Siden oppstarten av forvaltningsrevisjonsprosjektet har ny lovgivning om kommunens helse- og omsorgstjenester, herunder samhandlingsreformen, trådt i kraft.[6] Internkontrollforskriften og kvalitetsforskriften hadde før lovendringen hjemmel i sosialtjenesteloven § 2-1 og kommunehelsetjenesteloven § 1-3a og § 6-9, som nå er opphevet. Med lovendringen er det juridiske skillet mellom helsetjenester og omsorgstjenester opphevet, og alle pliktene til kommunen fremgår nå av *helse- og omsorgstjenesteloven.* Kommunens ansvar og oppgaver videreføres i den nye loven, og forskriftene som hadde hjemmel i de opphevede lovene endres ikke som følge av ikrafttredelsen av ny helse- og omsorgstjenestelov. Lovendringene har derfor ikke medført endringer for vår undersøkelse.

For problemstilling 2 utleder vi revisjonskriterier fra følgende forskrifter med tilhørende rundskriv og veiledere:

- Forskrift 20. desember 2002 nr. 1731 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten *(internkontrollforskriften)*

- Forskrift 27. juni 2003 nr. 792 om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester mv. *(kvalitetsforskriften)*

- Rundskriv om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene
(Sosial- og helsedirektoratets rundskriv I-13/97)

- Veileder til forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven. *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene* pkt. 1.3.
(Sosial- og helsedirektoratets veileder IS-1201)

- Veileder *Hvordan holde orden i eget hus - Internkontroll i sosial- og helsetjenesten*
(Helsedirektoratets veileder IS-1183)

Revisjonskriteriene blir konkretisert i hvert underkapittel. Det nærmere bestemte innholdet i forskriftene samt veiledning til forskriftene, som følger av rundskriv og veiledere, fremgår av rapportens vedlegg 3.

[6] 1.1.2012

2.3 Kommunale pleie- og omsorgstjenester

Kommunen plikter i medhold av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 å sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar innebærer plikt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten, slik at tjenestens omfang og innhold er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift.

Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 angir hvilke tjenester kommunen plikter å ha for å oppfylle ansvaret etter § 3-1. Tjenestene er konkretisert i seks nummeralternativer, men grensene mellom nummeralternativene er ikke skarpt avgrenset og de kan overlappe hverandre til en viss grad. Nummeropplistingen er også profesjonsnøytral, som vil si at alle av kommunens helse- og omsorgspersonell kan yte tjenestene alene eller i samarbeid med annet personell. Nummeropplistingen gjelder også for tjenester som ytes til alle pasient- og brukergrupper.

Tjenestene som, etter tidligere lovgivning, har vært omtalt som pleie- og omsorgstjenester følger nå av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6. Kommunen skal tilby blant annet helsetjenester i hjemmet, personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt, plass i institusjon, herunder sykehjem og avlastningstiltak.

Det er opp til den enkelte kommune å avgjøre hvordan tjenestene skal være strukturert og organisert. Den lokale handlefriheten er begrunnet i nærhet til brukerne, effektiv tjenesteproduksjon og hensynet til demokratisk styring av tjenestene[7].

Kommunen avgjør etter en forsvarlig saksutredning, hvor søkerens ønsker legges vekt på, hvilke tjenester som skal tildeles, og omfanget av disse. Kommunen må sørge for at omfanget av de tildelte tjenestene ligger på et forsvarlig minstenivå[8], og at innholdet i tjenestetilbudet er i tråd med gjeldende krav til kvalitet på tjenestene.

2.4 Kvalitetsbegrepet

I drøfting av kvalitetsbegrepet skilles det i noen sammenhenger mellom strukturkvalitet, prosesskvalitet, produktkvalitet og resultatkvalitet.[9] Begrepene kan imidlertid også overlappe hverandre. I vår undersøkelse har vi fokus på *prosesskvalitet,* herunder rutiner og systemer og det vi definerer som *opplevd kvalitet*, som vil være *resultatkvalitet.*

Regelverket for de kommunale helse- og omsorgstjenestene stiller flere krav til kvalitet, men lovverket inneholder ingen uttrykkelig definisjon av kvalitetsbegrepet. Kvalitet kan generelt defineres som: "Helheten av egenskaper en enhet har og som vedrører dens evne til å tilfredsstille uttalte og underforståtte behov".[10] Definisjonen gir ikke noe konkret innhold til begrepet god kvalitet i helse- og omsorgstjenester. Hva som er god kvalitet, vil variere over tid og være avhengig av hvilke tjenester det gjelder, samt hvem som vurderer kvalitet. Veiledning for spørsmålet om hva som er god kvalitet, kan en få ved klarlegge nærmere hva helse- og omsorgstjenester innebærer for brukerne, og hvilke forpliktelser kommunene har overfor brukerne.

[7] Jf. Prop.91 L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) pkt. 5.1
[8] Se Rt. 1990 s. 874 (Fusadommen).
[9] Les mer om dette på SSBs hjemmesider: http://www.ssb.no/kostra/ (kvalitetsindikatorer i KOSTRA).
[10] Fra Norsk Standard (NS-ISO 8402), jf. Rundskriv I-13/97.

Helse- og omsorgstjenester handler om å yte tjenester som griper inn i den enkeltes liv og hverdag. Det handler om at omsorgen for mennesker skal være god. God omsorg er noe som oppstår i møtet mellom mennesker, mellom de som gir hjelp og de som får hjelp, og i mange tilfeller også i møtet med pårørende og lokalsamfunnet.[11] Tjenestene må derfor utformes slik at mottakerne opplever at de blir respektert og verdsatt.[12]

I de siste 15 årene har det vært satset på forbedring av helse- og omsorgstjenestene. Tjenestene har blitt bygget ut, og brukerperspektivet har stadig fått mer fokus i arbeidet med kvalitet i tjenestene.[13] Om kvalitet i helse- og omsorgstjenester har det blitt skrevet at *"Kvalitet vil bestå av en rekke egenskaper som kjennetegner tjenesten. Egenskaper som at tjenestene er virkningsfulle, trygge og involverer brukerne. Tjenestene skal leveres til rett tid, være tilgjengelige, samordnede og preget av kontinuitet, slik at tjenestemottakeren opplever at tjenesten dekker fysiske og sosiale behov.»*[14] Definisjonen bygger på samfunnets føringer, som oppfyller lovverkets krav og hva som ut fra et faglig perspektiv gir best mulig tjenester til brukerne.

Det har i arbeidet med forbedring av helse- og omsorgstjenestene også blitt utviklet såkalte nasjonale kvalitetsindikatorer[15]. Indikatorene er objektive og skal gjøre det mulig å vurdere kvaliteten på tjenestene i egen kommune opp mot andre kommuner, på fylkesnivå og på landsbasis. Indikatorer på kvalitet innenfor helse og omsorg er for eksempel antall enerom, legedekning pr. beboer, rom med eget toalett og brukerundersøkelser.[16]

Ettersom spørsmålet om kvalitet på tjenestene i stor grad vil være knyttet til brukernes opplevelse av livskvalitet og viktige verdier i eget liv, er det vesentlig at en kvalitetsundersøkelse inneholder brukernes meninger om eget tjenestetilbud. Videre er det viktig at pårørende og tjenesteyterne, som kan ha ulike opplevelser av og forventninger til kvaliteten i tjenesten, får anledning til å si sine meninger om tjenestene.

Det overordnede målet for de kommunale helse- og omsorgstjenestene er å sørge for at alle med behov for slike tjenester får et tilfredsstillende og mest mulig likeverdig tilbud, uavhengig av bosted, inntekt og sosial status.[17] I *kvalitetsforskriften* finner vi at kommunen skal sikre tjenestemottakernes grunnleggende behov. Som grunnleggende behov menes fysiologiske behov, helse, trygghet, selvstendighet, respekt, individualitet og privatliv. Videre handler det om fellesskap, aktivitet, valgfrihet og fleksibilitet.[18] Fra *verdighetsgarantien*[19] finner vi at de kommunale pleie- og omsorgstjenestene skal legge til rette for en eldreomsorg som sikrer den enkelte tjenestemottaker et verdig og så langt som mulig meningsfylt liv i samsvar med sine individuelle behov. Tjenestetilbudet skal innrettes i respekt for den enkeltes selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel og sikre at medisinske behov blir ivaretatt.

---

[11] St. meld. nr. 28 (1999-2000).
[12] Sosial- og helsedirektoratets *Veileder til kvalitet i pleie og omsorgstjenesten* s. 7.
[13] St. meld. nr. 31 (2001-2002) "Avslutning av handlingsplan for eldreomsorgen", St. meld. nr. 45 (2002-2003) "Betre kvalitet i dei kommunale pleie- og omsorgstenestene", *Nasjonal strategi for kvalitetsutvikling i helsetjenesten 1995-2001, Kunnskap og brobygging 1997-2001 i sosialtjenesten og Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten ... Og bedre skal det bli (2005-2015)*
[14] Sosial- og helsedirektoratets *Veileder til forskrift om kvalitet i pleie -og omsorgstjenestene* s. 7
[15] Det nasjonale kvalitetsindikatorsystemet skal bidra til å sikre befolkningen likeverdig tilgang på helsehjelp av god kvalitet ved å fremskaffe gyldig og pålitelig informasjon om det norske helsesystemets kvalitet og prestasjoner, både når det gjelder status og langsiktige trender, jf. Helsedirektoratets rapport *«Rammeverk for et kvalitetsindikatorsystem i helsetjenesten. Primær- og spesialisthelsetjenesten»* (IS-1878) s. 6.
[16] Kommunene må rapportere inn nevnte data til KOSTRA.
[17] Etter tidligere lovgivning om kommunale pleie- og omsorgstjenester. Formålsbestemmelsen i ny helse- og omsorgstjenestelov § 1-1 kombinerer innholdet i kommunehelsetjenesteloven § 1-2, sosialtjenesteloven § 1-1 og spesialisthelsetjenesteloven § 1-1.
[18] Innst.S. nr. 99 (2000-2001)
[19] Forskrift 12. november 2010 nr. 1426 om en verdig eldreomsorg

3 METODE, DATAMATERIALE OG AVGRENSING

Prosjektet er gjennomført i henhold til gjeldende standard for forvaltningsrevisjon[20]. I det følgende gjør vi nærmere rede for hvordan vi har gått frem i undersøkelsen i de ulike delene av prosjektet.

3.1 Gjennomgang av ressursbruk

3.1.1 KOSTRA

KOSTRA (KOmmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjon om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles for å gi relevant informasjon til beslutningstakere og andre, både nasjonalt og lokalt. KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til Statistisk sentralbyrå. SSB har foretatt en gruppering av kommunene basert på folkemengde, bundne kostnader per innbygger og frie disponible inntekter per innbygger.

I analysene i kapittel 4 sammenlikner vi Nordreisa kommune med et knippe sammenlikningsenheter, på utvalgte indikatorer for pleie- og omsorgssektoren. Nordreisa kommune tilhører KOSTRA-gruppe 3. KOSTRA-gruppe 3 består av små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, samt høye frie disponible inntekter. Hovedsakelig sammenlikner vi Nordreisa kommune med gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 3 og landsgjennomsnittet utenom Oslo. Vi sammenlikner også kommunen med to utvalgte kommuner fra kommunegruppe 3; Skjervøy og Kåfjord. Kommunegruppen regnes som den beste sammenlikningsenheten.[21] De historisk mest omfattende sammenlikningene av Nordreisa kommune opp imot de nevnte sammenlikningsenhetene, tar for seg perioden fra 2002 frem til 2011. Andre av sammenlikningene vi gjør, strekker seg ikke like langt bakover i tid. Drøftingen og fremstillingen av KOSTRA-tallene dreier seg om ressursbruk, herunder produktivitet og kommunens prioritering på området pleie- og omsorg. Vi analyserer KOSTRA-tallene og holder dem opp mot relevant brukerinformasjon og regnskapsdata. For mer informasjon om KOSTRA og kategoriene som brukes, henviser vi leseren til brukerveiledningen i KOSTRA.

Regnskapstall og KOSTRA

I prosjektet har vi også benyttet oss av regnskapstall for å supplere og forstå KOSTRA-tallene. Regnskapstallene er hentet ut sortert på funksjon og ansvar. Dermed vil regnskapstallene som presenteres for de ulike enhetene i pleie- og omsorgssektoren være forskjellige fra kommunens egne regnskap og budsjetter, som ikke er strukturert i henhold til KOSTRA.

Prioriteringsindikatorene[22]

Prioriteringsindikatorene i KOSTRA skal si noe om hvor mye av egne penger kommunen "velger" å bruke på de enkelte tjenesteområdene.[23] En tjeneste kan sies å være høyt prioritert når en

[20] RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon fastsatt av Norges kommunerevisorforbunds styre 1. februar 2011

[21] Langørgen, A., T.A. Galloway og R. Aaberge (2006): Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2003. Rapporter 2006/8, Statistisk sentralbyrå.

[22] Hentet fra KOSTRA-veileder, s 4.

[23] Prioriteringsindikatorene uttrykker ikke *kun* de prioriteringer som det enkelte kommunestyret har vedtatt av egen fri vilje. En rekke andre faktorer som demografi, geografi og sosiale forhold påvirker også hvor store bevilgningene må være for å yte tilfredsstillende tjenester (Hauge og Halvorsen, 2008: Kap 7.2.1).

kommune bruker en relativt stor andel av sine ressurser på den. Flere forhold kan bidra til å forklare eventuelle forskjeller mellom én kommune og andre kommuner:

- *Kommunen kan ha et relativt høyt utgiftsbehov knyttet til tjenesten. Dette blir det delvis korrigert for ved å se på utgifter per person i målgruppen. Men hvis målgruppen er heterogen (ulike målgrupper har forskjellige behov), blir ikke dette fullt ut fanget opp i KOSTRA.*

- *Kommunen kan ha prioritert en tjeneste høyt på bekostning av andre tjenester. For å få informasjon om dette, kan det være interessant å se på hvor stor andel av utgiftene som går til ulike tjenester, eventuelt korrigert for utgiftsbehov. Det siste kan delvis avhjelpes ved å se på kommuner innenfor samme KOSTRA-gruppe.*

- *Kommunen kan ha relativt høye inntekter.*

Slike ulikheter bidrar til at forskjeller i utgifter per person i målgruppen, ikke utelukkende kan tolkes som et resultat av prioriteringer på lokalt nivå.

Produktivitetsindikatorene[24]
Produktivitetsindikatorene skal si noe om hva det koster å produsere en enhet av tjenesten. Produktiviteten kan sies å være høy dersom ressursbruken er lav i forhold til produksjonen. Når produksjonen blir målt ved antall mottakere, blir det imidlertid ikke tatt hensyn til variasjoner i kvaliteten på tjenestene som brukerne mottar. Det blir heller ikke tatt hensyn til variasjoner i brukernes behov eller for eksempel pleietyngde. Det kan derfor være flere mulige forklaringer på hvorfor en kommune har høye utgifter per mottaker:

- *Produktiviteten er lav, dvs. at man får lite produksjon igjen i forhold til pengebruken*

- *Kvaliteten er høy, dvs. at brukerne mottar relativt gode tjenester*

- *Enhetskostnadene er høye, dvs. at det er relativt dyrt å produsere tjenester i den kommunen vi ser på, for eksempel pga. smådriftsulemper, en brukermasse med høy pleietyngde, lange reiseavstander eller et høyt lønnsnivå grunnet mangel på arbeidskraft. Eksempel: Kostnadene per mottaker kan bli høye i kommuner som har brukere med relativt høy pleietyngde/behov.*

Kommunen skal rapportere til KOSTRA i henhold til en funksjonskontoplan. Eksempelvis skal utgifter som hører til *pleie og omsorg,* eller mer spesifikt *hjemmetjenester,* rapporteres på en særskilt funksjon slik at rapporteringen blir lik i alle kommuner. For å gi oversikt over hvilke funksjoner som inngår i de ulike nøkkeltallene og kategoriene, presenterer vi disse nedenfor. Dermed er det mulig å se hva som inngår i eksempelvis *netto driftsutgifter pleie og omsorg* eller *korrigerte brutto driftsutgifter institusjon.* Følgende funksjoner er relevante for *pleie- og omsorgssektoren*:

1) ***234 – Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede:*** *Tjenester til eldre, funksjonshemmede, personer med psykiske lidelser, utviklingshemmede, mv: Eldresentre og dagsentre for hjemmeboende, aktivitetssentre for utviklingshemmede m.m., aktivisering av funksjonshemmede barn utover aktivisering i forbindelse med grunnskoleundervisning, transporttjenester, støttekontakt, matombringing, trygghetsalarm,*

[24] Hentet fra KOSTRA-veileder, s. 4.

vaktmester, vask av tøy for hjemmeboende utført av institusjon eller privat foretak, ferietilbud og andre velferdstiltak for eldre og funksjonshemmede, frivillighetssentraler og kommunale utgifter til frisør og fotpleie til eldre og funksjonshemmede.

2) ***253 – Bistand, pleie, omsorg, i institusjoner for eldre og funksjonshemmede**: Direkte brukerrettede oppgaver i forbindelse med bistand, pleie og omsorg i institusjoner og boformer med heldøgns pleie og omsorg for eldre og funksjonshemmede. I tillegg til døgnopphold inkluderer dette også dag- og nattopphold, samt tidsbegrenset opphold på ulike institusjoner som re-/habilitering og avlastning. Funksjonen inkluderer også servicefunksjoner som husøkonom, kjøkken, kantine/kiosk, vaskeri og aktivitør.*
3) ***254 – Bistand, pleie- og omsorg til hjemmeboende**: Kommunale pleie- og omsorgstjenester ytt til personer som bor i eget hjem (inklusiv tjenester til beboere i boliger for eldre og funksjonshemmede med eller uten fast bemanning) som registreres i IPLOS med vedtak knyttet til antall timer per uke.*
4) ***261- Institusjonslokaler**: Utgifter til drift og vedlikehold av institusjoner for eldre og funksjonshemmede med tilhørende tekniske anlegg og utendørsanlegg.*

3.1.2 Begrensninger ved bruk av KOSTRA

Når vi benytter oss av KOSTRA-tall, gjør vi alltid dette med forbehold om at tallene kan inneholde feil, og at det kan være forskjeller mellom kommunene i kvaliteten på rapportering til KOSTRA. Generelt har kvaliteten på innrapporteringen i KOSTRA blitt bedre de senere årene. Dermed kan de eldste tallene ofte inneholde flere feil enn de nyeste tallene. Eventuelle avvik som statistikken viser, kan ha "logiske" forklaringer. Vi forklarer disse der dette er tilfellet. Det vil også kunne være diskusjon rundt hva som skal registreres på de ulike funksjonene, eksempelvis hva en regner som *administrasjon*. I denne rapporten forholder vi oss til definisjonene fra Statistisk sentralbyrå, slik de fremgår av funksjonskontoplanen.

Som vi viser i kapittel 4.5, er det enkelte feil i Nordreisas rapportering til KOSTRA for pleie- og omsorg i 2011. Videre gjelder det flere av KOSTRA-indikatorene vi presenterer i kapittel 4.5, at vi ikke finner den forventede sammenhengen mellom dem. Eksempelvis står ikke driftsutgiftene i forhold til årsverkstallene. Vi finner heller ikke den forventede sammenhengen mellom driftsutgiftene og brukermassens behov. Derfor er det knyttet usikkerhet til flere av KOSTRA-indikatorene for Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste, hovedsakelig for 2011.

Et annet moment som gjør sammenlikning av Nordreisas KOSTRA-tall med andre kommuner utfordrende er at Nordreisa kommune også driver virksomhet som ligger utenfor det ordinære kommunale ansvarsområdet. Nordreisa kommune tar imot pasienter fra UNN, herunder også pasienter fra andre kommuner. Det er usikkert hvorvidt utgiftene forbundet med denne virksomheten har blitt korrekt innrapportert fra Nordreisa kommune til KOSTRA.

3.2 Gjennomgang av systemer og rutiner

Vi har gjennomgått dokumentasjon knyttet til sykehjemmenes internkontrollsystem. Dokumentasjonen er i hovedsak formidlet til revisjonen i møter. Noe er sendt per post. Revisjonen fikk også overlevert noe dokumentasjon om sykehjemmenes arbeid med arbeidsmiljøet og internkontrollen innenfor HMS.[25] Selv om arbeidsmiljøet kan ha innvirkning på kvaliteten på

[25] Arbeidsmiljøloven § 3-1 pålegger arbeidsgiver å sørge for at det utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid på alle plan i virksomheten.

tjenestene som ytes til beboerne ved sykehjemmene, har ikke revisor lagt vekt på sykehjemmenes arbeid med internkontroll innenfor HMS fordi dette faller utenfor problemstillingen for vår undersøkelse.

I tillegg til skriftlig dokumentasjon har revisor fått muntlig informasjon om praksisen ved sykehjemmene, og bruker denne informasjonen i rapporten der den utgjør et relevant supplement til sykehjemmenes skriftlig dokumenterte internkontroll.

3.3 Kartlegging av opplevd kvalitet

I den delen av rapporten som omhandler kvalitetskartlegging fokuserer vi i hovedsak på revisjonens egne funn fra vår spørreundersøkelse blant de ansatte på sykehjemmene. Vi refererer imidlertid også til hovedfunn fra kommunens brukerundersøkelser.

For å kunne gjennomføre en undersøkelse om kvalitet på sykehjemmene, er det nødvendig å utlede mer konkrete kriterier for hva som ligger i at tjenestene er virkningsfulle, samordnede og at de involverer brukerne. De ansattes opplevelse av kvaliteten i tjenestene på sykehjemmene er en viktig kilde til informasjon. Ved utformingen av spørsmålene tok vi utgangspunkt i spørsmål som KS har brukt i sine brukerundersøkelser på området[26]. Vi har imidlertid gjort tilpasninger ved å utlede spørsmål fra lover, forskrifter og veiledninger som er styrende for kommunenes helse- og omsorgstjenester. I tillegg har vi gjort justeringer i spørsmålene på bakgrunn av innspill fra Nordreisa kommune, og på bakgrunn av erfaringer som vi har gjort fra lignende undersøkelser i andre kommuner.

De ansatte svarte på spørreundersøkelsen elektronisk via Quest Back, som er et nettbasert verktøy for spørreundersøkelser. I samråd med og med bistand fra kommunen ble spørreundersøkelsen gjort tilgjengelig for de ansatte på utvalgte pc-er på sykehjemmene. Denne tilnærmingen ble valgt fordi vi hadde god erfaring med dette fra en spørreundersøkelse som vi gjennomførte blant de ansatte i pleie- og omsorgssektoren i Nordreisa i 2010. Datatekniske innskjerpinger siden 2010 medførte noen ekstra avklaringsrunder hos kommunen før vi kunne igangsette spørreundersøkelsen. Dette fikk revisjonen kjennskap til litt sent, og medførte at vi kom litt senere i gang med spørreundersøkelsen enn planlagt. Spørreundersøkelsen ble gjort tilgjengelig for de ansatte 31. mai 2012 med 15. juni 2012 som opprinnelig svarfrist. Svarfristen ble utvidet til 25. juni for å få en høyere svarprosent.

I revisjonens spørreundersøkelse ga de ansatte sin vurdering av kvaliteten på ulike områder ved å verdisette sin mening på en skala fra 1 (*i svært liten grad*) til 6 (*i svært stor grad*), samt svaralternativet *vet ikke*. I kommunens brukerundersøkelser ga beboerne og de pårørende sin vurdering ved å verdisette sin mening på en skala fra 1 (*i svært liten grad*) til 4 (*i svært stor grad*), samt svaralternativet *vet ikke*. Dette gjør at gjennomsnittsskårene ikke er direkte sammenlignbare. Revisjonen har valgt en verdiskala fra 1 – 6 for i større grad å kunne nyansere funnene[27]. I revisjonens spørreundersøkelse hadde de ansatte også mulighet til å peke på eventuelle forbedringsområder, ved å velge ulike pre-definerte svaralternativer. I tillegg kunne de ansatte skrive inn tilleggskommentarer i fritekst.

[26] KS har utarbeidet brukerundersøkelser til beboere og pårørende på sykehjem som en del av kvalitetskommuneprosjektet *bedrekommune.no*. KS har ikke utarbeidet spørreundersøkelser for å kartlegge kvalitet på sykehjemmene som er myntet på ansatte

[27] KS har også i sine reviderte brukerundersøkelser gått over til en slik skalering, men på tidspunkt for kommunens gjennomføring var ikke brukerundersøkelsene oppdatert.

Revisjonen presenterte hovedfunnene fra sin spørreundersøkelse i oppsummeringsmøter med institusjonsledelsen[28] den 27. juni og 1. november.

I revisjonens spørreundersøkelse svarte 57 av 87 ansatte[29], noe som utgjør en samlet andel svar blant de ansatte på 66 prosent. Det var imidlertid stor variasjon mellom sykehjemmene i andel svar. Dette kommer vi nærmere inn på i kapittel 6.

Kommunens brukerundersøkelser ble gjennomført i oktober/november 2011. Elleve av 53 beboere ble intervjuet av en person uten tilknytning til sykehjemmene. Det vil si at 21 prosent av beboerne ble intervjuet. Kriteriet for utvelgelse av intervjuobjekt, var at de skulle være *kognitivt, fysisk og psykisk i stand til å bli intervjuet.* De elleve som ble intervjuet, er beboere på Sonjatun sykehjem. På Sonjatun omsorgssenter var alle beboerne uaktuelle for intervju pga. langt utviklet demenstilstand. På Sonjatun bo- og kultursenter var det for få beboere som var i stand til å svare, og av hensyn til anonymitet ble disse derfor ikke intervjuet. Det betyr at funnene fra intervjuene bare reflekterer oppfatningen til beboere på Sonjatun sykehjem.

I kommunens spørreundersøkelse deltok 30 av 53 pårørende. Dette utgjør en svarprosent på 57, men også her var det stor variasjon mellom sykehjemmene i andel svar, noe vi kommer nærmere inn på i kapittel 6. I utgangspunktet har sykehjemmene tilsammen 60 sengeplasser. Da spørreundersøkelsen pågikk var det 53 beboere med langtidsplass. Resterende sju plasser var korttid, avlastning og uavklarte plasser. Alle de 53 pårørende av beboere med vedtak om langtidsplass fikk tilsendt spørreskjema i ferdigfrankert svarkonvolutt. Svarene ble plottet i KS' nettbaserte verktøy for spørreundersøkelser på *bedrekommune.*no av IT-personell som kommunen vurderte som uavhengige.

3.4 Avgrensing

Den delen av rapporten som omhandler **ressursbruk** tar for seg pleie- og omsorgssektoren, slik den er definert i KOSTRA. I kapittel 4 tar vi for oss regnskapstall for Nordreisas pleie- og omsorgstjeneste, for årene 2009, 2010 og 2011. Fremstillingene og analysene av KOSTRA-tall for Nordreisa strekker seg til dels over perioden fra 2002 til 2011, og til dels over perioden fra 2008 til 2011.

Undersøkelsen av **sikring av tjenestekvalitet** er avgrenset til å gjelde de tre sykehjemmene i Nordreisa kommune: Sonjatun sykehjem, Sonjatun omsorgssenter og Sonjatun bo- og kultursenter. Sykehjemmene plikter å ha et **internkontrollsystem** som bidrar til faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Undersøkelsen av sykehjemmenes internkontrollsystem dreier seg om hvorvidt sykehjemmene har et internkontrollsystem etter interkontrollforskriften og kvalitetsforskriften, og i hvor stor grad internkontrollsystemet eventuelt er dokumentert i samsvar med forskriftenes krav. Revisjonen har således ikke undersøkt om nedfelte prosedyrer og rutiner faktisk brukes og etterleves i det daglige, eller om tjenestene utføres i tråd med kvalitetskrav uten at prosedyren er skriftlig nedfelt. Dette innebærer at revisjonens vurderinger av sykehjemmenes internkontrollsystem ikke sier noe om hvordan tjenestene faktisk utføres.

[28] I rapporten bruker vi *institusjonsledelsen* som en samlebetegnelse på *virksomhetsledere* i helse og omsorg (tidligere *soneleder*), *enhetsleder* for institusjonstjenester og *helse- og omsorgsleder.*

[29] Antallet ansatte: Ansatte som var på jobb i perioden 31.5 – 25.6.12, og som dermed var gitt anledning til å svare på spørreundersøkelsen.

Også den delen av revisjonens undersøkelse som er en **kartlegging av opplevd kvalitet**, gjelder de tre sykehjemmene. Revisjonen har gjennomført en spørreundersøkelse blant de ansatte på sykehjemmene i mai/juni 2012. Vi refererer også hovedfunn fra brukerundersøkelsene som Nordreisa kommune gjennomførte blant beboere og deres pårørende oktober/november 2011.

Revisjonen hadde opprinnelig også planlagt å gjennomføre brukerundersøkelser blant beboere (intervju) og pårørende (spørreskjema) for å kartlegge deres opplevelse av kvaliteten på sykehjemmene. Da det viste seg at kommunen på tidspunkt for oppstart av forvaltningsrevisjonen allerede hadde igangsatt brukerundersøkelser, vurderte vi av flere grunner at det var uhensiktsmessig for revisjonen å gjennomføre slike undersøkelser: For det første ville det bli to svært like brukerundersøkelser. Kommunen har benyttet seg av brukerundersøkelser som er utarbeidet i regi av KS, og revisjonens brukerundersøkelser bygger i stor grad på KS' undersøkelser[30]. For det andre er det uheldig med to tilnærmet like brukerundersøkelser nært i tid - til de samme beboerne og pårørende - av hensyn til respondentene og svarprosent. Vi tilføyer at kommunen hadde leid inn en person uten tilknytning til sykehjemmene til å gjennomføre intervjuene av beboerne. Revisjonen fikk aksept fra kontrollutvalget til å justere den opprinnelige planen.

3.5 Gyldighet og pålitelighet

Med gyldige data menes at dataene som samles inn i undersøkelsen, skal utgjøre et relevant og tilstrekkelig grunnlag for å vurdere den reviderte virksomheten opp i mot revisjonskriteriene og problemstillingene. Revisjonen mener at det datamaterialet som er presentert som «revisors funn» i rapporten, oppfyller dette gyldighetskravet. Relevante og tilstrekkelige data er samlet inn ved kombinasjon av dokumentanalyse, muntlig informasjon/intervju, spørreundersøkelse og ved gjennomgang og analyse av regnskap og KOSTRA-tall.

Med pålitelige data menes at dataene skal være mest mulig nøyaktige. Revisjonen har vurdert eventuelle feilkilder i det innsamlede datamaterialet. Vi har sammenliknet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. I tillegg har vi framlagt datamaterialet for kommunen og korrigert eventuelle faktafeil. På bakgrunn av forannevnte vurderinger, sammenlikninger og verifiseringer, forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten, med unntak av enkelte av KOSTRA-tallene som drøftes i kapittel 4.5. Grunnet usikkerhet rundt deler av dette tallmaterialet, er det med visse forbehold vi fremmer våre konklusjoner om ressursbruken i Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste.

Påliteligheten og gyldigheten i det presenterte datamaterialet er for øvrig sikret gjennom revisjonens interne kvalitetssystem.

[30] Jf. note 26.

4 RESSURSBRUK I PLEIE- OG OMSORGSSEKTOREN

4.1 Økonomisk situasjon i helse/pleie- og omsorgssektoren i Norge

En måte å kartlegge den økonomiske situasjonen i helse-/pleie- og omsorgssektoren i kommune-Norge på, er å undersøke hvor vanlig overskridelser og avvik fra budsjett er i kommunene. Vi har samlet inn tall fra alle eierkommunene til KomRev NORD IKS. Kommunene ligger i Troms og Nordland og varierer i størrelse, fra små til relativt store i norsk sammenheng. Tabell 1 og tabell 2 viser opprinnelig budsjett, regulert budsjett, regnskap og avvik mellom regulert budsjett og regnskap. Tabellene viser at de fleste kommunene har til dels betydelige negative avvik fra regulert budsjett til regnskap. Avvikene fra opprinnelig budsjett til regnskap er som regel enda større. Det viser at økonomistyringen og den økonomiske situasjonen i helse-/pleie- og omsorgs-sektoren i kommune-Norge er utfordrende og vanskelig.

Tabell 1: Avvik fra budsjett innenfor helse-/pleie- og omsorgssektoren:2009.[31]

	Budsjett	Regulert bud.	Regnskap	Avvik	Avvik i prosent fra regulert budsjett
Tromsø	576 359 030	595 363 658	627 160 749	-31 797 091	5,34 %
Balsfjord	87 023 000	89 909 000	91 525 721	-1 616 721	1,79 %
Karlsøy (helse og sosial)	53 491 170	53 491 170	52 093 932	1 397 238	-2,60 %
Lyngen	63 072 000	65 943 000	63 734 945	2 208 055	-3,46 %
Storfjord	47 905 000	49 760 546	49 260 119	500 427	-1 %
Kåfjord	45 278 500	47 660 500	53 144 832	-5 484 332	11,50 %
Nordreisa (helse og sosial)	81 817 500	87 000 145	87 039 884	-39 739	0,04 %
Skjervøy	66 694 169	69 206 169	64 441 929	4 764 240	-7,39 %
Kvænangen	38 562 933	37 685 000	41 522 896	-3 837 896	10,18 %
Sortland	120 564 800	128 380 100	127 200 717	1 179 383	-0,09 %
Bø	71 098 000	70 698 000	74 724 423	-4 026 423	5,69 %
Lødingen	40 960 000	42 138 260	49 063 363	-6 925 103	16,43 %
Hadsel	149 002 000	152 816 900	155 861 332	-3 044 432	1,92 %
Harstad	156 825 000	302 959 000	305 988 000	-3 029 000	0,99 %
Kvæfjord	151 633 000	151 910 000	159 540 000	-7 630 000	5,02 %
Berg	Ikke tilgjengelig	23 750 000	24 075 569	-325 569	1,37 %
Tjeldsund	25 235 000	25 581 500	27 362 052	-1 780 552	9,30 %
Evenes	31 220 700	31 420 500	32 711 923	-1 291 423	4,11 %
Tranøy	40 694 108	41 464 108	40 003 913	1 460 195	-3,65 %
Målselv	53 950 000	64 346 000	66 171 000	-1 825 000	2,83 %
Lenvik	183 746 000	180 280 000	189 523 000	-9 243 000	5,12 %
Ballangen	48 748 100	55 803 550	56 298 153	-494 603	0,88 %
Narvik	183 457 000	194 922 000	198 242 000	-3 320 000	1,70 %
Sørreisa[32]	41 940 463	42 760 918	46 461 962	-3 701 044	8,66 %
Torsken	24 990 201	24 990 201	27 459 270	-2 469 069	9,88 %

Kilde: Årsregnskap og årsmelding kommuner. Tallene kan ikke brukes til sammenlikning da det vil variere hva som inngår i tallene i de ulike kommunene. Intensjonen med tabellen er bare å illustrere budsjettavvik i de ulike kommunene.

[31] For noen av kommunene er det tall for hele helse- og sosialsektoren, mens for andre er det tall for pleie og omsorg. Tallene kan ikke brukes til sammenlikning, men er tatt med for å illustrere hvor vanskelig sektoren er å budsjettere.
[32] Disse tallene inkluderer alle relevante funksjoner innenfor helse- og sosialsektoren.

Tabell 2: Avvik fra budsjett innenfor helse- og sosial/pleie- og omsorgssektoren: 2010.

	Budsjett	Regulert bud.	Regnskap	Avvik	Avvik i prosent
Tromsø	611 308 776	634 067 984	640 327 770	-6 259 786	0,99
Balsfjord	95 168 000	97 725 000	99 262 491	-1 537 491	1,57
Karlsøy (helse og sosial)	59 510 802	59 510 802	55 567 405	3 943 397	-6,63
Lyngen	73 679 000	72 135 000	65 953 175	6 181 825	-8,57
Storfjord	50 564 003	52 462 646	53 101 467	-638 821	1,22
Kåfjord	50 002 000	50 002 000	52 178 933	-2 176 933	4,35
Nordreisa (helse og sosial)	90 424 276	88 478 806	87 369 667	1 109 139	-1,25
Skjervøy	65 676 051	69 634 965	69 204 809	430 156	-0,62
Kvænangen	38 505 548	39 346 269	40 071 663	-725 394	1,84
Sortland	125 490 000	129 563 400	127 539 544	2 023 856	-1,56
Bø	67 901 000	69 535 000	69 362 406	172 594	-0,25
Lødingen	46 981 360	48 374 960	50 236 837	-1 861 877	3,85
Hadsel	147 110 000	152 269 865	148 313 259	3 956 606	-2,60
Harstad	290 268 000	323 707 000	338 714 000	-15 007 000	4,64
Kvæfjord	145 132 000	139 559 000	146 919 000	-7 360 000	5,27
Berg	23 887 300	24 797 340	24 055 622	741 718	-2,99
Tjeldsund	25 605 000	27 994 000	29 396 357	-1 402 357	5,01
Evenes	32 334 450	33 244 650	34 668 975	-1 424 325	4,28
Tranøy	40 767 868	42 044 368	40 992 665	1 051 703	-2,50
Målselv	61 198 000	61 214 000	69 332 000	-8 118 000	13,26
Lenvik	192 704 000	163 275 000	161 378 000	1 897 000	-1,16
Ballangen	55 208 300	59 894 800	60 528 234	-633 434	1,06
Narvik	229 902 000	236 566 000	239 600 000	-3 034 000	1,28
Sørreisa	43 956 248	46 747 248	47 179 495	-432 247	0,92
Torsken	28 003 757	28 003 757	28 737 487	-733 730	2,62

Kilde: Årsregnskap og årsmelding kommuner.

Hvorfor er økonomistyringen i helse-/pleie- og omsorgssektoren så vanskelig?
Enkelt sagt kan det hevdes at det er to mulige årsaker til at det er så betydelige avvik mellom budsjett og regnskap innenfor helse-/pleie- og omsorgssektoren i kommune-Norge:

1. Budsjettene i sektoren er urealistiske og ikke i tilstrekkelig grad basert på forventet utvikling
2. Økonomistyringen i sektoren er for dårlig og ufokusert[33]

Selv om de ovennevnte forklaringene i seg selv synes fornuftige, er det nødvendig med noe dypere analyser. Forskning har pekt på flere ulike faktorer som bidrar til å gjøre økonomistyring innenfor helse- og sosialsektoren vanskelig. Denne innsikten kan bidra til å identifisere hva som skyldes forhold som kommunen kan gjøre noe med, og hva som ligger utenfor kommunens kontroll.

Helse-/pleie- og omsorgssektoren i Norge har de siste årene vært preget av flere omstillingsprosesser som er (forsøkt) gjennomført på nasjonalt, regionalt og kommunalt plan. Disse omstillingsprosessene er i hovedsak influert av det vi kaller New Public Management

[33] Det er her verdt å merke seg at vi ikke vurderer Nordreisa kommunens økonomistyring i denne rapporten.

(NPM). NPM har sitt utspring i og er basert på økonomiske teorier hentet fra det private næringslivet, og skal være et virkemiddel for å øke produktiviteten og effektivisere offentlig sektor. Noen sentrale elementer er brukermedvirkning, økonomistyring og kostnadsberegning, mål- og resultatstyring og delprivatisering.[34] NPM-inspirerte reformer har blitt forsøkt innført både i Europa og Australia, med ganske ulikt innhold og resultater i de ulike landene.[35] Videre er det et faktum at behovet for helsetjenester og omsorg, og dermed antall årsverk innenfor sektoren, øker hvert år i Norge som en konsekvens av at vi får en stadig eldre befolkning. Kommunene er de viktigste leverandørene av helse- og omsorgstjenester. Mange kommuner sliter med økonomien, og helse-/pleie- og omsorgssektoren utgjør ofte den største utgiftsposten i kommunen. En god drift av denne sektoren er derfor meget avgjørende for kommunene rundt om i landet.

Økonomistyring og ressursutnyttelse innenfor helse- og omsorgssektoren er et komplekst og omdiskutert felt. Flere eksperter, både forskere, andre fagfolk, politikere og økonomer strides om hva som er årsakene til at det er så vanskelig å drive helsesektoren på en forsvarlig måte uten å overskride budsjetter. Det er flere faktorer som er med på å påvirke og vanskeliggjøre økonomistyring innenfor helse-/pleie- og omsorgssektoren. Noen av de mest sentrale er:

- ***Den menneskelige faktoren.*** Det er stor usikkerhet knyttet til å sette mål og vurdere forbruk innenfor helse- og omsorgssektoren. Mange uforutsette hendelser gjør risikovurdering og planlegging vanskelig. Brukerne i sektoren er mennesker og deres behov kan endre seg fort. Samtidig er hovedressursen innenfor sektoren de mange ansatte som arbeider med å gi omsorg og pleie.
- ***Veksten i helsesektoren.*** Den ekstreme veksten innenfor helse- og omsorgssektoren er en utfordring. Særlig er det vanskelig å rekruttere nok fagfolk med god kompetanse. [36]
- ***Økonomi versus lovverk og fagkompetanse.*** Lovverket gir rettigheter til visse helsetjenester. Dette betyr at kommunen ikke alltid kan si stopp når budsjettet er overskredet. I tillegg er fagfolk ofte mer opptatt av fag enn av budsjett.[37]
- ***Omstilling.*** Mange endringer fører med seg usikkerhet og arbeidspress og kan føre til et negativt arbeidsklima, noe som igjen kan påvirke sykefravær og gjøre det vanskeligere å vurdere risikoområder.[38]

Vi kunne trolig ha påpekt flere sentrale faktorer som bidrar til at økonomistyring og god ressursutnyttelse er vanskelig, men disse fire faktorene går igjen både i faglig og politisk debatt. Noen av faktorene er aktuelle i alle kommuner, mens andre er mer aktuelle ved noen institusjoner og i noen kommuner.

Den menneskelige faktoren vil være til stede i alle kommuner og institusjoner. Det er vanskelig å sette opp et budsjett for en organisasjon som vanskelig kan måle resultater. Eksempelvis kan det ha blitt satt opp noen politiske mål, som igjen blir implementert i en pleie- og omsorgsinstitusjon. Her vil man så lage indikatorer for å måle hvorvidt man oppnår et bestemt mål. I det private markedet er dette enkelt, her kan man måle opp mot markedsmessige mål som profittmargin, markedsandel og så videre. Dette er ikke mulig i det offentlige, så her må man lage interne indikatorer. Dette kan gjøres på flere måter, for eksempel gjennom brukerundersøkelser.

[34] Hood, c. (1991): A public management for all seasons?, Public administration, vol 69 (vår), s3-19.
[35] Tom Christensen og Per Lægreid (2003): New Public Management: The transformation of ideas and practice, Aldershot: Ashgate.
[36] Hentet 15.08.08: http//regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/NOUer/2003/NOU-2003-1/4/4.html?id453874
[37] Opstad, Leiv (2006): *Økonomistyring i offentlig sektor*, Oslo Gyldendal Norsk forlag. Strand, Torodd (2007): *Ledelse, organisasjon og kultur*. Bergen: Fagbokforlaget.
[38] Jacobsen, Dag Ingvar (2004): *Organisasjonsendringer og endringsledelse*. Bergen: Fagbokforlaget. Berg, Anne Marie (1995): *Vellykket forvaltning*. Otta: Tano.

Budsjettet er imidlertid det viktigste styringsinstrumentet for å nå målene. Her gjør man vurderinger på hvor mye tid, ressurser (arbeidskraft) man trenger for å kunne utføre de ulike oppgavene i institusjonen. Man sier for eksempel at en bruker vil trenge x antall timer omsorg, x antall materiell og så videre. Ut fra dette lager man et budsjett med anslag på behov. Problemet innenfor helse- og omsorgssektoren er at det er så mange uforutsette faktorer. Ulike mennesker har ulike behov, noen krever mer tid enn andre, uforutsette hendelser kan kreve at man må bruke masse ressurser på en bruker, det kan komme nye brukere og så videre. Alle disse problemstillingene fører til at risikovurdering og budsjettstyring er vanskelig i helsesektoren. Det er imidlertid også et faktum at noen er "flinkere" enn andre. Enkelte kommuner har vist at god økonomistyring og ressursutnyttelse også er mulig innenfor helse-/pleie- og omsorgssektoren.

4.2 Organisering av helse- og omsorgssektoren i Nordreisa kommune

Kommuneadministrasjonen opplyser at pleie- og omsorgstjenestene i Nordreisa kommune pr. november 2012 er organisert som vist i figur 1 nedenfor.

Figur 1. Organisering av pleie- og omsorgstjenestene i Nordreisa kommune pr. november 2012

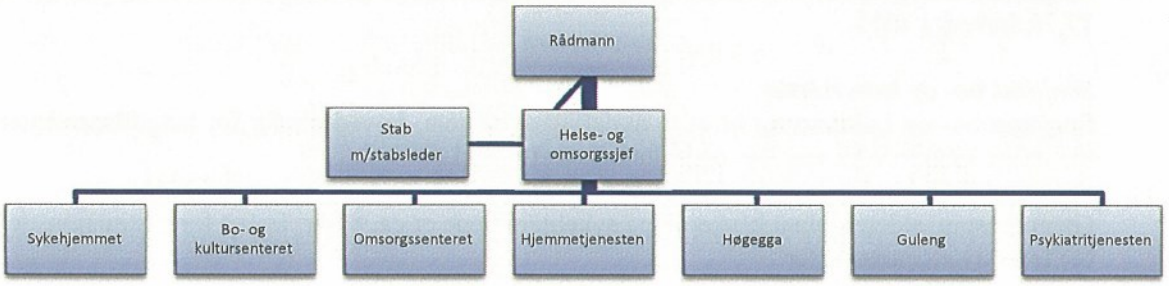

Kilde: Nordreisa kommune v/ administrasjonen

Helse- og omsorgssektoren i Nordreisa kommune var imidlertid i tidsrommet dette kapitlet omhandler, organisert som vist i figur 2. Kommunens pleie- og omsorgstjeneste besto av *enhet for institusjonstjenester*, *enhet for hjemmetjenester* og *enhet for omsorgsboliger.*

Figur 2. Organisering av helse- og omsorgssektoren i Nordreisa kommune, 2009-2011

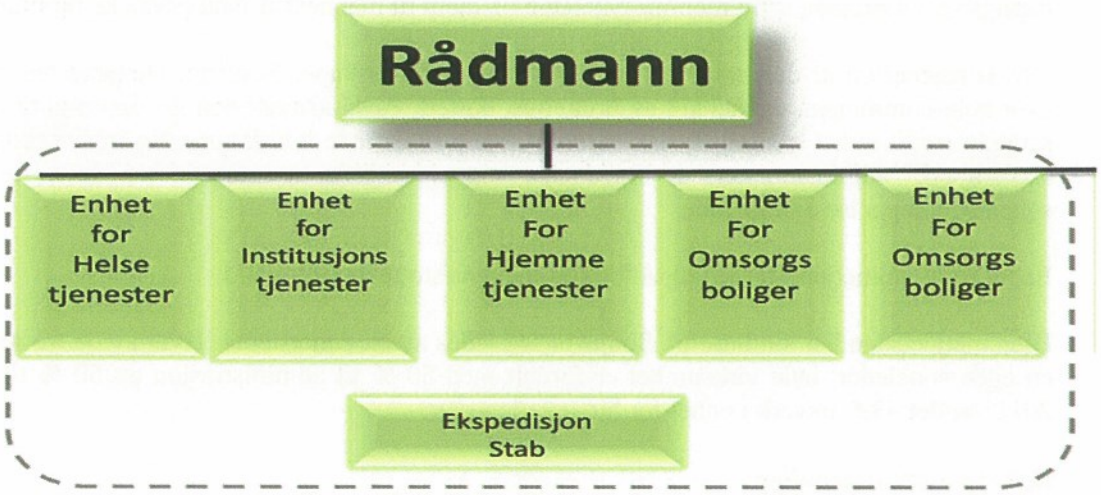

Kilde: Nordreisa kommune

Enhet for institusjonstjenester
Enhet for institusjonstjenester omfattet tre sykehjem med til sammen 60 plasser, samt kjøkken, vaskeri og husøkonom.

Sonjatun sykehjem
Sonjatun sykehjem er et to-avdelingssykehjem med 22,55 årsverk[39] i 2011. På sykehjemmets to avdelinger bor de mest pleietrengende av kommunens sykehjemsbeboere. Sykehjemmet tilbyr langtidsopphold, korttidsopphold og dagplasser. Alarmsentralen for trygghetsalarm, samt legevaktsentralen, betjenes herfra.

Sonjatun omsorgssenter
Sonjatun omsorgssenter er et to-avdelingssykehjem for demente beboere. Omsorgssenteret hadde 17,76 årsverk i 2011.

Sonjatun bo- og kultursenter
Sonjatun bo- og kultursenter er et to-avdelingssykehjem, hovedsakelig for langtidspasienter. Det ble utført 18,6 årsverk ved Bo- og kultursenteret i 2011.

Gjennomsnittsalderen blant brukerne på sykehjemmene er ca. 85 år. Enhet for institusjonstjenester ble ledet av en enhetsleder.

Enhet for hjemmetjenester
Enhet for hjemmetjenester besto av tre soner

- Storslett sone
- Distrikt sone
- Psykiatrien (psykiatritjenesten)

Hjemmetjenesten omfatter praktisk bistand, herunder hjemmehjelp og opplæring/hjelp til å klare dagliglivets gjøremål, samt hjemmesykepleie og hjelp til mennesker med psykiske problemer.

Psykiatritjenesten er delt inn i en utetjeneste og bofellesskapet Fosseng. Utetjenesten gir tilbud over hele kommunen, uavhengig av brukernes bosted. Psykiatritjenesten gir oppfølging i form av samtaleterapi, sosial trening, fysisk aktivitet, hjelp til å finne hensiktsmessig jobbtilbud/kurs- og skoletilbud, administrasjon av medisiner og ledsagelse i forbindelse med legebesøk, sykehusinnleggelse og liknende.

Enhet for hjemmetjenester sto også for kommunens støttekontakttilbud.

Hjemmetjenesten har sin base på Sonjatun, og ledes av en enhetsleder. Hver av de tre sonene har en egen soneleder, hvis virksomhet er fordelt med 50 % til administrasjon og 50 % til pleie. I 2011 var det 43,5 årsverk i enhet for hjemmetjenester.

Enhet for omsorgsboliger
Enhet for omsorgsboliger var organisert som to virksomheter;

- Guleng bofelleskap og avlastning (Lillebo), med 24,67 årsverk i 2011. På Guleng gis døgnkontinuerlige tjenester for fem hjemmeboende brukere. Alt av avlastning gis på Lillebo avlastningsenhet. I løpet av 2011 var fem brukere inne til avlastning på Lillebo.

[39] Det gjelder for samtlige enheter og virksomheter at antallet årsverk som oppgis i kommunens årsmelding for 2011 avviker noe fra antall årsverk som oppgis i kommunens sykefraværsrapporter. Administrasjonen opplyser at antall årsverk gjenspeiler antall stillinger enhetene hadde til rådighet i de tre årene, uavhengig av om disse stillingene var besatt, og dette er årsaken til forskjellene mellom tallene for bemanning og tallene for antall årsverk.

- Høgegga boliger, med 26,3 årsverk i 2011.[40] Høgegga boliger ga i 2011 døgnkontinuerlig tjeneste til 12 hjemmeboende utviklingshemmede.

Brukergruppen i enhet for omsorgsboliger var barn, unge, voksne og eldre med sammensatte hjelpebehov på grunn av psykisk og/eller fysisk funksjonsnedsettelse. Hver av de to virksomhetene har en virksomhetsleder. Enheten ble ledet av en enhetsleder.

Tabell 3 viser utviklingen i bemanning og antall årsverk i pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune, fra 2009 til 2011. Bemanningen ved samtlige enheter økte fra 2009 til 2010, for deretter å synke noe fra 2010 til 2011. Tallene i tabellen inkluderer også vikarer.

Tabell 3: Bemanning, pleie- og omsorgstjenesten, 2009-2011

	2009 Bemanning	2010 Bemanning	2011 Bemanning
Enhet for institusjons-tjenester	61,9	63,1	60,6
Enhet for hjemmetjenester	39,2	41,6	41,5
Enhet for omsorgsboliger	39,9	42,6	41,7
Pleie- og omsorgs-tjenesten totalt	**141**	**147,3**	**143,8**

Kilder: Nordreisa kommunes sykefraværsrapporter (Notus) 2009-2011

4.3 Befolkningstall og sykefravær

4.3.1 Befolkningsstatistikk

Befolkningsutvikling i Nordreisa

Ressursbehovet i en kommune er i stor grad avhengig av folketall og befolkningssammensetning. Innrapporterte tall og prognoser for folketall og aldersfordeling i Nordreisa kommune, kommunegruppe 3, landet for øvrig, og de to utvalgte kommunene for sammenlikning, er derfor relevante å undersøke. Tabell 4 viser innrapporterte tall fra kommunene for 2011, mens tabell 5 viser en prognose med middels stor nasjonal vekst i befolkningen i Nordreisa og hele landet.

[40] Se fotnote 39.

Tabell 4: Folketall og aldersfordeling 2011

Kommune	Folketall	67-79 år i %	80år og over i %	I alt, 67 år + i %
Nordreisa	4 807	10	5,5	
Skjervøy	2 880	11,7	4,4	
Kåfjord	2 210	13,4	5,5	
Kommunegruppe 3	117 339	10,6	5,8	
Landsgjennomsnitt	4 895 870	8,8	4,4	

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Nordreisa kommunes andel innbyggere i alderen 67 år eller eldre er høyere enn landsgjennomsnittet. Nordreisa kommune har imidlertid en mindre andel innbyggere i alderen 67 år eller eldre, enn både Skjervøy, Kåfjord og gjennomsnittet for kommunegruppen. Dette bør i utgangspunktet innebære at de generelle kostnadene til pleie og omsorg er lavere i Nordreisa enn i Skjervøy, Kåfjord og gjennomsnittet for kommunegruppe 3. Kostnadsnivået vil imidlertid også avhenge av sosiale og geografiske variasjoner blant kommuner, samt hvor mange av innbyggerne som mottar tjenester.

Tabell 5: Befolkningsprognose fra SSB. 67 år og over i prosent.

	Innbyggere totalt			67-79 år			80 år og eldre		
År	2011	2020	2030	2011	2020	2030	2011	2020	2030
Nordreisa	4807	5143	5441	10	13,4	13,3	5,5	5	7,2
Landet	4 895 870	5 511 036	6 037 326	8,8	10,8	11,4	4,4	4,1	5,7

Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Tabell 5 viser befolkningsprognoser for landet og for Nordreisa kommune. Prognosene tar utgangspunkt i middels vekst. Tabellen viser at antallet eldre fra 67-79 år og 80 år og eldre vil stige både på landsbasis og i Nordreisa. Ifølge prognosen vil 20,5 % av befolkningen i Nordreisa kommune være 67 år eller eldre i 2030. Tabellen viser at andelen innbyggere i aldersgruppen 67 år eller eldre, både er større og ventelig vil vokse hurtigere i Nordreisa enn i landet for øvrig. Prognosen indikerer generelt at utgiftene til pleie- og omsorgssektoren bare vil fortsette å øke i tiden fremover.

4.3.2 *Sykefravær i pleie- og omsorgstjenesten*

Tabell 6: Sykefravær i pleie- og omsorgstjenesten, 2009, 2010 og 2011.

Arbeidssted	*År*	**Mulige dagsverk, netto**	*Egen-meldt fravær, dagsverk*	**Sum, syke-meldte dagsverk**	*Syke-fravær 1-16 dager*	*Syke-fravær, 17 dager eller lengre*	**Sum, fravær, dags-verk**	**Sum, fravær, dagsverk, i prosent av mulige dagsverk, netto**
Enhet for institusjons-tjenester, totalt	*2009*	**16 078**	*190,4*	**2 213,7**	*228,4*	*1 985,3*	**2 404,1**	**15 %**
	2010	**16 300**	*184,9*	**1 850,6**	*195*	*1 655,8*	**2 035,7**	**12,5 %**
	2011	**14 813**	*182,6*	**1681,6**	*204,7*	*1476,9*	**1864,3**	**12,6 %**
Enhet for hjemme-tjenester, totalt	*2009*	**10 096**	*128,7*	**1 509,1**	*135,2*	*1 374*	**1 637,9**	**16,2 %**
	2010	**10 804**	*165,2*	**987,1**	*160,9*	*826,2*	**1 152,3**	**10,7 %**
	2011	**9 951**	*177,9*	**1169,3**	*208,3*	*955,3*	**1347,2**	**13,5 %**
Enhet for omsorgs-boliger, totalt	*2009*	**10 287**	*137,4*	**1785**	*237*	*1548*	**1925,5**	**18,7 %**
	2010	**10 999**	*131,3*	**1573,1**	*232,9*	*1340,1*	**1704,4**	**15,5 %**
	2011	**10 335**	*149,1*	**1304,3**	*169,5*	*1134,9*	**1453,5**	**14,1 %**
Pleie- og omsorgs-tjenesten, totalt	*2009*	**35 829**	*440*	**5479,8**	*590,6*	*4889,3*	**5923**	**16,5 %**
	2010	**37 378**	*467,4*	**4371,9**	*586,3*	*3785,7*	**4839,5**	**12,9 %**
	2011	**34 530**	*492,6*	**4118,2**	*565,8*	*3604,8*	**4611**	**13,4 %**
Nordreisa kommune, totalt	*2009*	**114 225**	*1 384,1*	**11 220,1**	*1 497,3*	*9 722,8*	**12 604,2**	**11 %**
	2010	**116 535**	*1 436,1*	**11 559,1**	*1 438,9*	*10 120,2*	**12 995,2**	**11,2 %**
	2011	**111 037**	*1629,4*	**10 745,2**	*1468,7*	*9 276,5*	**12 374,6**	**11,1 %**

Kilde: Nordreisa kommunes sykefraværsrapporter (Notus)

Tabell 6 viser fraværet ved *enhet for institusjonstjenester*, *enhet for hjemmetjenester*, *enhet for omsorgsboliger*, *pleie- og omsorgstjenesten* totalt, og *Nordreisa kommune* totalt, for årene 2009, 2010 og 2011. Av tabellen fremgår det at fraværet i perioden 2009-2011 har vært større og variert mer i *pleie- og omsorgstjenesten* enn i Nordreisa kommune totalt, men også at fraværet i pleie- og omsorgstjenesten har blitt redusert over de tre årene.

Det samlede fraværet ved *enhet for institusjonstjenester* sank fra 15 % i 2009 til 12,6 % i 2011. I samtlige tre år var enhetens samlede fravær høyere enn i kommunen totalt. Mens korttidssykefraværet (av typen 1-16 dager) sank noe fra 2009 til 2011, sank langtidssykefraværet (av typen 17 dager eller lengre) relativt mye mellom disse to årene.[41] Reduksjonen i samlet sykefravær ved enheten fra 2010 til 2011 var imidlertid kun 0,1 %. Detaljdata fra Notus[42] viser at mens det samlede fraværet ved *Sonjatun sykehjem* og *Sonjatun omsorgssenter* sank fra 2009 til 2011, steg det samlede fraværet ved *Sonjatun bo- og kultursenter* i samme periode.

Det samlede fraværet ved *enhet for hjemmetjenester* sank fra 16,2 % i 2009 til 13,5 % i 2011. Korttidssykefraværet ved enheten økte noe, mens langtidssykefraværet ble vesentlig redusert. Det laveste samlede fraværet hadde imidlertid denne enheten i 2010; med 10,7 %. Fraværet ved *enhet for hjemmetjenester* økte dermed fra 2010 til 2011. Data for de enkelte virksomhetene viser at det

[41] Med «egenmelding» menes at arbeidstaker melder fra til arbeidsgiveren om arbeidsuførhet på grunn av sykdom eller skade uten å legge frem legeerklæring. En kan bare bruke egenmelding i arbeidsgiverperioden, det vil si de første seksten kalenderdagene av et sykefravær. Arbeidsgiver betaler sykelønnsrefusjoner for de første 16 kalenderdagene av sykefraværet. Fra og med 17. sykedag er det folketrygden som betaler sykepengene (NAV, 2012).

[42] Registreringssystemet sykefraværsrapportene er hentet fra.

samlede fraværet ved alle unntatt *omsorgstilbud til funksjonshemmede* ble redusert fra 2009 til 2011. Størst var reduksjonen ved *hjemmehjelpstjenesten*, fra 26,9 % i 2009 til 21 % i 2011.

Også ved *enhet for omsorgsboliger* sank fraværet; fra 18,7 % i 2009 til 14,1 % i 2011. Både korttidssykefraværet og langtidssykefraværet ble redusert i denne enheten over de tre årene. Data for hver enkelt av de to virksomhetene viser imidlertid at både korttidssykefraværet og langtidssykefraværet steg ved *Guleng avlastning og bofellesskap* over de tre årene. At fraværet ved enheten samlet sett gikk ned i løpet av denne treårsperioden, skyldes en reduksjon i det samlede fraværet ved Høgegga boliger fra 25,5 % i 2009 til 14,2 % i 2011.

I 2011 var fraværet ved *pleie- og omsorgstjenesten* 2,3 % høyere enn gjennomsnittet i kommunen. Sammenliknet med fraværet i 2009 var *pleie- og omsorgstjenestens* sykefravær lavere (16,5 % > 13,4 %) i 2011. Sammenliknet med fraværet i 2010 var *pleie- og omsorgstjenestens* fravær i 2011 blitt noe høyere (12,9 % < 13,4 %). Pr. november 2012 opplyser administrasjonen at sykefraværet i pleie- og omsorgstjenesten har sunket fra 2011, og at siste kvartalsrapport viser et totalfravær på 9,7 % i pleie- og omsorgstjenesten.

4.4 Utgiftsutvikling

Tallene i tabellene under er hentet fra kommunens årsregnskap. Tallene er fordelt på kostrafunksjon, ansvar og art. I tabellene er bruk av fond ikke med. Dette innebærer at tallene er noe forskjellige fra kommunens eget regnskap. Tallene er ikke justert for lønns- og prisvekst.

4.4.1 Oversikt over kostnadsutvikling pleie- og omsorgstjenesten

Tabell 7 viser at den totale netto driftsutgiften til *pleie- og omsorgstjenesten* i Nordreisa kommune ble redusert fra 69 218 355 kr i 2009 til 67 621 563 kr i 2011,- en reduksjon på 2,3 %. Det fremgår videre av tabellen at den største relative reduksjonen i perioden forekom på *enhet for omsorgsboliger*. *Enhet for institusjonstjenester* hadde i samtlige år den høyeste netto driftsutgiften av enhetene. I tabell 8, 9 og 10 presenterer vi netto driftsresultat for henholdsvis *enhet for institusjonstjenester*, *enhet for hjemmetjenester* og *enhet for omsorgsboliger*.

Tabell 7: Netto driftsutgift, pleie- og omsorgstjenesten[43] i Nordreisa kommune, 2009, 2010 og 2011

Netto resultat	R 2009	R 2010	R 2011	Kostnadsvekst 09-11 i %
Omsorgsboliger	15 523 913	17 19 065	13 676 901	-11,9
Institusjon	29 912 121	29 758 158	28 597 076	-4,4
Hjemmetjenesten	19 893 831	22 204 975	21 791 782	9,5
Annet	3 888 489	4 107 154	3 555 804	-8,6
Totalt	**69 218 355**	**73 589 352**	**67 621 563**	**-2,3**

Kilde: Nordreisa kommunes regnskap 2009-2011

[43] Pleie- og omsorgssektoren er her definert ut fra hva som vil inngå i sektoren i henhold til registrering av KOSTRA-tall.

Tabell 8. Detaljtabell fra regnskap (R), enhet for institusjonstjenester, 2009, 2010, 2011.

Institusjon	R 2009	R 2010	R 2011
Fast lønn	23 723 231	25 673 901	26 621 364
Vikar	6 961 649	5 719 468	5 278 056
Ekstrahjelp	2 514 201	1 579 789	1 230 170
Overtid	799 861	656 109	472 257
Annen lønn og godtgjørelse	4 167 623	4 765 177	3 343 589
Varer og tj. i egenproduksjon	6 590 060	6 399 897	6 800 465
Refusjoner/inntekter			
Salgsinntekter	-9 030 749	-8 872 671	-9 014 401
Sykelønnsrefusjoner	-3 348 049	-3 641 287	-3 161 850
Øvrige inntekter	-2 465 705	-2 522 226	-2 927 574
Netto	**29 912 121**	**29 758 158**	**28 597 076**

Kilde: Nordreisa kommunes regnskap 2009-2011

Av tabell 8 fremgår det at total netto driftsutgift ved *enhet for institusjonstjenester* i Nordreisa kommune ble redusert med ca. 1,32 millioner kroner fra 2009 til 2011. Dette er en relativ reduksjon på ca. 4,4 %. Tabellen viser at utgiftsposten *fast lønn* økte med snaue 3 millioner, som utgjør 12,2 %, fra 2009 til 2011. Denne økningen må i noen grad ses i sammenheng med generell lønnsvekst i sektoren. Videre viser tabellen reduksjoner på postene *vikar*, *ekstrahjelp* og *overtid.* Av tabell 3 på side 19 fremgår det at bemanningen ved enheten ble noe redusert fra 2009 til 2011. Reduksjonene i bemanning og på postene *vikar*, *ekstrahjelp* og *overtid,* må til dels ses i lys av det reduserte langtidssykefraværet ved denne enheten, slik dette fremgår av tabell 6. Det reduserte langtidssykefraværet gjenspeiles også i reduksjonen på posten *sykelønnsrefusjoner* fra 2009 til 2011. Av tabell 8 fremgår det også at posten *annen lønn og godtgjørelse* ble redusert over samme periode. Dette skyldes i all hovedsak reduserte utgifter i forbindelse med pensjon fra 2010 til 2011. Posten *øvrige inntekter* økte fra 2009 til 2011, hovedsakelig grunnet økte refusjoner fra staten.

Tabell 9. Detaljtabell fra regnskap (R), enhet for hjemmetjenester, 2009, 2010, 2011.

Hjemmetjenesten	R 2009	R 2010	R 2011
Fast lønn	13 298 168	16 451 915	16 796 847
Vikar	2 333 611	2 460 330	2 544 323
Ekstrahjelp	595 796	396 033	409 212
Overtid	687 036	334 907	676 782
Annen lønn og godtgjørelse	3 954 278	4 323 479	3 186 337
Varer og tj. i egenproduksjon	2 225 314	1 808 221	1 971 589,
Refusjoner/inntekter			
Salgsinntekter	-590 430	-663 707	-682 758
Sykelønnsrefusjoner	-1 874 004	-1 487 989	-1 500 392
Øvrige inntekter	-735 939	-1 418 214	-1 610 158
Netto	**19 893 831**	**22 204 975**	**21 791 782**

Kilde: Nordreisa kommunes regnskap 2009-2011

Tabell 9 viser at den totale netto driftsutgiften ved *enhet for hjemmetjenester* i Nordreisa kommune økte fra ca. 19,89 millioner kroner i 2009 til ca. 21,79 millioner kroner i 2011. Denne veksten på 9,5 % skyldes i hovedsak en økning på posten *fast lønn*. Økningen på denne posten fra 2009 til 2010 henger i stor grad sammen med at det i 2010 ble etablert fem nye stillinger i enheten, herunder psykiatritjenesten. I tråd med denne etableringen økte antall årsverk/bemanningen ved enheten fra 2009 til 2011.[44] For øvrig viser tabellen reduksjoner på postene *annen lønn og godtgjørelse* og *varer og tjenester i egenproduksjon*. Reduksjonen på posten *annen lønn og godtgjørelse* skyldes i hovedsak reduserte utgifter i forbindelse med pensjon. På inntektssiden fremgår det av tabellen at både *salgsinntektene* og *sykelønnsrefusjonene* ble redusert fra 2009 til 2011, mens posten *øvrige inntekter* ble mer enn fordoblet. Reduksjonen i sykelønnsrefusjoner må ses i sammenheng med det reduserte langtidssykefraværet fra 2009 til 2011, slik dette fremgår av tabell 6.

Tabell 10 viser at den totale netto driftsutgiften til *omsorgsboliger* ble redusert fra drøye 15,52 millioner kroner i 2009 til snaue 13,67 millioner kroner i 2011. Den viktigste enkeltårsaken til dette er at posten *øvrige inntekter* økte med nesten 3 millioner kroner i denne perioden, grunnet økte refusjoner fra staten. Av tabellen fremgår det videre at utgiftene til *fast lønn* ved enheten økte med ca. 3,2 millioner kroner fra 2009 til 2011. Kommuneadministrasjonen om utvidelser i tilbudet som følge av økte behov blant brukerne av tjenestene. Tabell 10 viser samtidig reduksjoner på postene *vikar*, *ekstrahjelp* og *overtid*. I tabell 3 på side 19 fremkommer en liten økning i bemanningen i denne enheten. Reduksjonen på posten *vikar* må ses i sammenheng med reduksjonen i sykefraværet ved enheten fra 2009 til 2011, noe som også reflekteres i de reduserte *sykelønnsrefusjonene*. Også posten *annen lønn og godtgjørelse* ble redusert fra 2009 til 2011.

[44] Av kommunens årsmeldinger fremgår en økning på ca. tre årsverk ved *enhet for hjemmetjenester* fra 2009 til 2011. Notus-tallene for bemanning viser en noe mindre økning i samme periode.

Tabell 10. Detaljtabell fra regnskap (R), enhet for omsorgsboliger, 2009, 2010, 2011.

Omsorgsboliger	R 2009	R 2010	R 2011
Fast lønn	15 686 504	18 420 616,02	18 886 040,00
Vikar	3 603 963	3 642 841,45	3 302 998,00
Ekstrahjelp	1 489 563	1 395 998,70	1 093 840,00
Overtid	956 936	872 111,39	484 163,00
Annen lønn og godtgjørelse	2 927 807	3 434 624,74	2 116 112,00
Varer og tj. i egenproduksjon	2 129 669	2 022 223,26	2 426 954,00
Refusjoner/inntekter			
Salgsinntekter			-853
Sykelønnsrefusjoner	-2 371 928	-2 880 198,78	-2 148 379
Øvrige inntekter	-8 898 600	-9 389 151,35	-12 483 974
Netto	**15 523 913**	**17 519 065**	**13 676 901**

Kilde: Nordreisa kommunes regnskap 2009-2011

Tabell 11. Detaljtabell fra regnskap (R), «annet» innen pleie- og omsorgstjenesten, 2009, 2010, 2011.

Annet	R 2009	R 2010	R 2011
Fast lønn	2 037 482	2 148 756	2 016 492
Vikar	553 487	474 575	447 251
Ekstrahjelp	48 031	107 042	92 425
Overtid	23 208	48 011	37 301
Annen lønn og godtgjørelse	1 102 765	321 995	299 041
Varer og tj. i egenproduksjon	878 853	1 348 268	1 069 984
Refusjoner/inntekter			
Salgsinntekter	-4 700	-4 817	0
Sykelønnsrefusjoner	-508 706	-209 324	-69 875
Øvrige inntekter	-241 931	-127 353	-337 815
Netto	**3 888 489**	**4 107 154**	**3 555 804**

Kilde: Nordreisa kommunes regnskap 2009-2011

Tabell 11 omfatter pleie- og omsorgstjenestens utgifter til renhold, sykestue, legetjeneste og kirkelig administrasjon m.m. Tabellen tydeliggjør at pleie- og omsorgstjenestens netto driftsutgift forbundet med disse virksomhetene, ble noe redusert fra 2009 til 2011. De største endringene fremkommer på postene *annen lønn og godtgjørelse* og *sykelønnsrefusjoner*. Begge postene ble vesentlig redusert fra 2009 til 2011.[45]

4.4.2 Kostnader til ressurskrevende tjenester

De fleste kommuner har brukere som av ulike årsaker mottar ressurskrevende tjenester. Det kan være personer som har behov for heldøgns pleie og bistand, og dermed trenger særskilt mye ressurser. For å jevne ut de særskilte kostnadene tilknyttet ressurskrevende tjenester, gir staten refusjon til kommunene for 80 % av alle utgiftene over et innslagspunkt på 895 000 kroner per bruker. Tabell 12 viser antallet brukere som mottar ressurskrevende tjenester i Nordreisa kommune, kommunenes netto utgifter tilknyttet disse tjenestene, samt netto utgift per bruker for de siste tre årene. I 2009 hadde Nordreisa kommune 11 brukere som mottok ressurskrevende tjenester. Med 13 brukere som mottok ressurskrevende tjenester i 2011, hadde kommunen en total nettoutgift på 27 947 000 kroner, - altså en gjennomsnittlig nettoutgift på kr 2 149 769 per bruker.

Tabell 12: Brukere som mottar ressurskrevende tjenester: Antall og utgifter

	Antall brukere	Netto utgifter	Netto utgifter per bruker
2011	13	27 947 000	2 149 769
2010	13	25 351 000	1 950 077
2009	11	18 292 000	1 662 909

Kilde: Helsedirektoratet, innrapporterte tall

Tabell 13 viser innrapporterte utgifter til ressurskrevende tjenester i kommunene i Troms i 2010. Når disse utgiftene deles på antallet innbyggere i den enkelte kommunen, hadde Nordreisa de fjerde høyeste utgiftene av samtlige kommuner.

[45] For posten *annen lønn og godtgjørelse* fremgår det av kommunens regnskapstall at reduserte utgifter i forbindelse med pensjon bidrar noe til endringen fra 2009 til 2011. I tillegg inngår forsikringspremier i 2009-tallene, men ikke i 2011-tallene.

Tabell 13: Utgifter til ressurskrevende tjenester, 2010, Troms.

	Utgifter til ressurskrevende tjenester, 2010		Utgifter til ressurskrevende tjenester pr. innbygger, 2010
1938 Lyngen	kr	30 672 000,00	kr 9 939,08
1923 Salangen	kr	14 013 000,00	kr 6 430,93
1943 Kvænangen	kr	7 284 000,00	kr 5 629,06
1942 Nordreisa	**kr**	**25 351 000,00**	**kr 5 275,96**
1926 Dyrøy	kr	5 870 000,00	kr 4 871,37
1919 Gratangen	kr	5 261 000,00	kr 4 718,39
1911 Kvæfjord	kr	13 865 000,00	kr 4 545,90
1933 Balsfjord	kr	23 139 000,00	kr 4 194,13
1927 Tranøy	kr	5 561 000,00	kr 3 615,73
1924 Målselv	kr	21 485 000,00	kr 3 273,66
1931 Lenvik	kr	34 374 000,00	kr 3 043,56
1925 Sørreisa	kr	10 021 000,00	kr 2 972,71
1939 Storfjord	kr	5 411 000,00	kr 2 856,92
1901 Harstad	kr	61 632 000,00	kr 2 631,26
1941 Skjervøy	kr	7 122 000,00	kr 2 468,63
1940 Gáivuotna Kåfjord	kr	5 305 000,00	kr 2 427,92
1902 Tromsø	kr	140 520 000,00	kr 2 059,23
1913 Skånland	kr	4 654 000,00	kr 1 607,04
1920 Lavangen	kr	1 437 000,00	kr 1 432,70
1917 Ibestad	kr	1 602 000,00	kr 1 128,96
1922 Bardu	kr	3 067 000,00	kr 778,03
1936 Karlsøy	kr	1 722 000,00	kr 730,59
1915 Bjarkøy	kr	-	-
1928 Torsken	kr	-	-
1929 Berg	kr	-	-
Gjennomsnitt Troms -Bare kommuner med utg.	kr	429 368 000,00	kr2 765,48
Gjennomsnitt Troms	kr	429 368 000,00	kr2 725,21
EAK Landet	**kr**	**10 942 186 000,00**	**kr2 223,88**

Kilde: Helsedirektoratet

Av tabell 14 fremgår Nordreisa kommunes netto utgifter, tilskudd, og netto utgifter etter at tilskudd er trukket ifra («reelle utgifter»), i forbindelse med brukere som mottok ressurskrevende tjenester i perioden 2009 - 2011.

Tabell 14: Brukere som mottar ressurskrevende tjenester: Reelle utgifter[46]

	2011	2010	2009
Netto utgift	27 947 000	25 351 000	18 292 000
Tilskudd	12 634 000	10 973 000	7 022 000
Reelle utgifter	**15 313 000**	**14 378 000**	**11 270 000**

Kilde: Helsedirektoratet, innrapporterte tall

Tabellen viser at kommunens nettoutgifter og tilskudd har økt vesentlig fra 2009 til 2011. De reelle utgiftene økte fra ca. 11,3 millioner kroner i 2009 til ca. 15,3 millioner kroner i 2011.

[46] Nettotallet er bare basert på lønnsutgifter og grunnlagstall for beregning av statstilskudd. På grunn av fratrekk av egenandel og liknende kan kostnadene være enda høyere enn det som er oppgitt i tabellen.

4.4.3 Oppsummering

Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste kjennetegnes av en reduksjon i total netto driftsutgift fra 69 218 355 kr i 2009 til 67 621 563 kr i 2011. Av tabellene og drøftingene i avsnittene ovenfor fremgår følgende hovedtrekk i utviklingen fra 2009 til 2011:

- Økninger på posten *fast lønn*, som skyldes normal lønnsutvikling, samt økt bemanning ved to enheter
  - ✓ Økningene i bemanning skyldes utbygging av tjenestetilbudet (ved *enhet for omsorgsboliger* og *enhet for hjemmetjenester*)
- Økning i antall brukere som mottar ressurskrevende tjenester, og dermed også økte utgifter for kommunen i forbindelse med ressurskrevende tjenester
- Vesentlige reduksjoner i utgifter tilknyttet *vikar, ekstrahjelp* og *overtid* både på *enhet for institusjonstjenester* og *enhet for omsorgsboliger*
- Redusert langtidssykefravær ved samtlige enheter i perioden 2009 til 2011
- Reduserte utgifter av typen *«annen lønn og godtgjørelse»* ved samtlige tre enheter, herunder særlig reduserte utgifter i forbindelse med pensjon ved to av enhetene
- Økninger på posten *øvrige inntekter* ved samtlige enheter, og i særdeleshet ved *enhet for omsorgsboliger*

4.5 Ressursbruk i pleie- og omsorgssektoren: KOSTRA

Analyser av ressursbruken innenfor pleie- og omsorgssektoren fordrer evne til å se mange faktorer i sammenheng og å lete etter "naturlige" og "unaturlige" forklaringer på tallene. Gjennomgangen av regnskapstallene og kostnadsutviklingen i pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune er avgjørende for å forstå bakgrunnen for KOSTRA-tallene. Videre er det viktig å se på utgiftene til ressurskrevende tjenester, samt å se netto og korrigerte brutto driftsutgifter i sammenheng med brukermasse, antall årsverk og fravær. Som redegjort for i metodekapitlet fokuserer vi på utviklingen over de fire siste årene og sammenlikning med kommunegruppen. Vi ser på kategoriene *prioritering* og *dekningsgrad*, men hovedsakelig fokuserer vi på *produktiviteten*. For mer informasjon om KOSTRA og inndelingene; se metodekapitlet og ssb.no/kostra.

4.5.1 Prioritering og dekningsgrad

Prioritering defineres i Håndbok i bruk av KOSTRA-tall (KRD-2001) som uttrykk for hvordan kommunen velger å disponere de tilgjengelige ressursene mellom tjenestene, eksempelvis hvor mye ressurser skolesektoren skal få, hvor mye samferdsel skal få, hvor mye kultur skal få og hvor mye pleie- og omsorg skal få. To sentrale indikatortyper for prioritering i KOSTRA er:

a) Andel av netto driftsutgifter til x-sektor i andel av kommunens totale netto driftsutgifter
b) Netto driftsutgifter per innbygger i målgruppe eller per innbygger totalt

Det er ikke noe klart svar på hvilken av disse prioriteringsindikatorene som er det best egnede målet for å si noe om bevisst prioritering. Faktumet er at prioriteringen ofte i større grad er et resultat av andre faktorer som demografi, geografi og sosiale forhold. Eksempelvis vil en kommune med mange svært syke eldre nødvendigvis måtte prioritere denne sektoren høyere enn hvis kommunen bare hadde friske innbyggere. Rettighetslovgivning pålegger kommunen å yte visse tjenester til denne gruppen, og politikerne kan ikke da unnlate å prioritere gruppen. Prioritering er dermed ikke bare et resultat av politisk vilje, men vel så mye av andre overnevnte faktorer. Prioriteringsindikatorene viser imidlertid hvor mye ressurser kommunen faktisk har brukt på en tjeneste. Det kan også diskuteres hvilke av de to ovennevnte målene for prioritering som er det beste til å forklare reell prioritering. Det mest entydige svaret på *prioritering* vil foreligge hvis de to målene (a og b) viser de samme tendensene. Innenfor pleie og omsorg er det ikke like hensiktsmessig å se på indikatoren *netto driftsutgifter per innbygger*, da brukerne av tjenesten i hovedsak er over 67 år (se tabell 16).

Dekningsgrad forteller hvor mange mottakere kommunen har av en spesifikk tjeneste per 1000 innbyggere. Dette er et viktig mål når man skal vurdere prioritering fordi det sier oss noe om hvor mange av målgruppen, i pleie og omsorg sitt tilfelle hovedsakelig personer over 67 år, som mottar tjenester fra kommunen. [47]

[47] Se delkapittel 4.5.2 *Produktivitet*

Diagram 1: Fordeling av netto driftsutgifter i Nordreisa kommune (2011)[48]

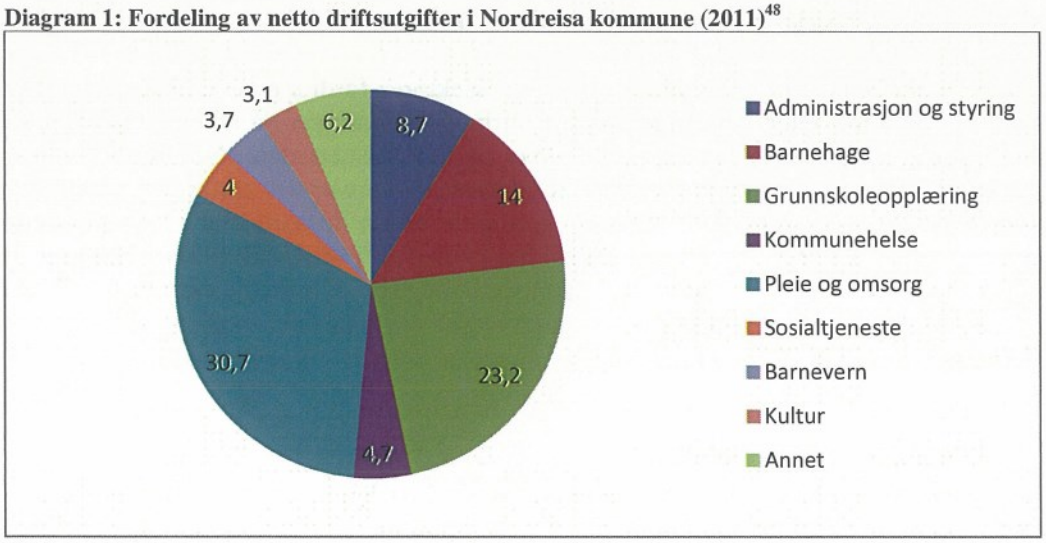

Kilde: KOSTRA

Diagram 1 viser fordelingen av netto driftsutgifter i Nordreisa kommune i 2011. Som vi ser av diagrammet var det *grunnskoleopplæring* og *pleie og omsorg* som var sektorene med klart størst utgifter. Dette er i tråd med driftsutgiftsbildet i de aller fleste av Norges kommuner. Disse sektorene er høyest prioriert rundt om i kommunene, noe som også er tilfellet i Nordreisa. Diagram 2 viser utviklingen i *netto driftsutgifter til pleie og omsorg, som prosentandel av totale netto driftsutgifter*, i Nordreisa kommune og gjennomsnittene for kommunegruppe 3 og landet utenom Oslo.[49] Diagram 3 fremstiller indikatoren *netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over,* for Nordreisa kommune, kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet.

Diagram 2: Netto driftsutgifter pleie og omsorg i % av totale netto driftsutgifter

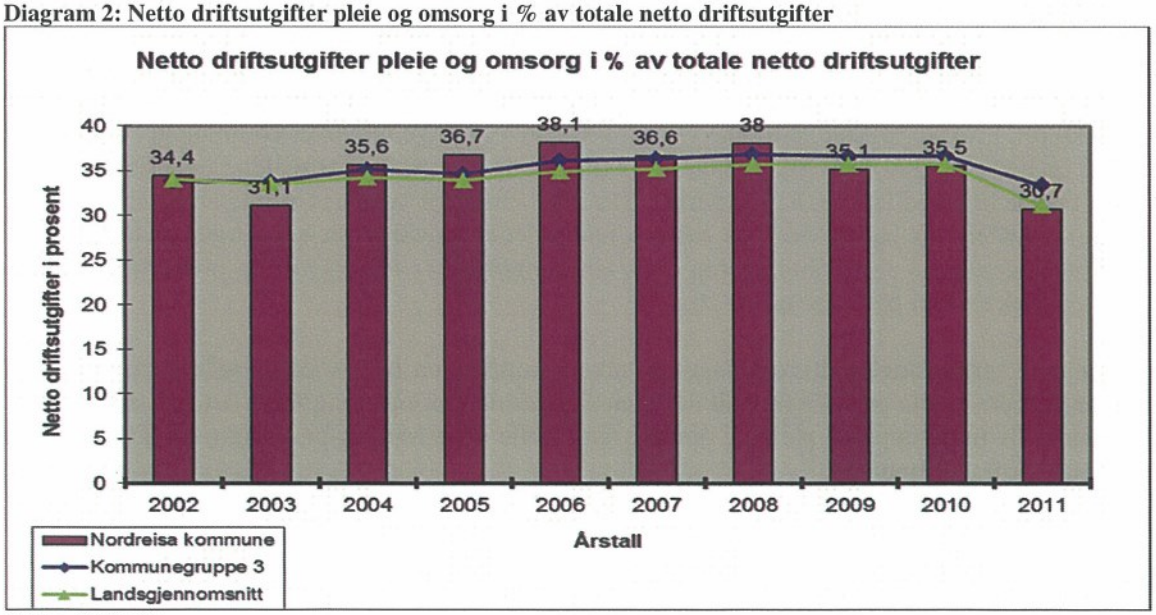

Kilde: KOSTRA

[48] Totalt sett blir prosenten på kakediagrammet marginalt lavere enn 100 %. Dette skyldes at vi har tatt ut fellesutgiftene fra området administrasjon, styring og fellesutgifter. I fellesutgiftene inngår inntekt knyttet til pensjon og premieavvik, som resulterer i at funksjonene for fellesutgifter samlet utgjør et positivt tall. Å ha fellesutgiftene med vil gi et skjevt bilde av de reelle administrasjonsutgiftene, de er derfor tatt ut fra kakediagrammet.

[49] I samtlige diagram og tabeller i dette kapitlet brukes begrepet «Landsgjennomsnitt» med betydningen «gjennomsnitt for landet utenom Oslo.»

Diagram 2 indikerer at gjennomsnittet for kommunegruppe 3, med hensyn til hvor stor andel *netto driftsutgift til pleie og omsorg* utgjør av kommunens *totale netto driftsutgifter*, har ligget relativt stabilt rundt 35-37 % fra 2004 til og med 2010. Nordreisa kommune har siden 2003 tidvis ligget over og tidvis ligget under dette gjennomsnittet. Både i 2010 og 2011 hadde Nordreisa en lavere prosentandel på indikatoren i diagram 2, noe som indikerer at kommunen i disse årene prioriterte pleie- og omsorgstjenesten noe lavere enn gjennomsnittlig for kommunegruppen. Fra og med 2009 lå Nordreisa også lavere enn landsgjennomsnittet på denne indikatoren. Nordreisa kommunes *netto driftsutgifter til pleie og omsorg i prosent av totale netto driftsutgifter* var lavere i 2011 enn i 2009, noe som i utgangspunktet indikerer *avtakende prioritering/ressursbruk* av pleie og omsorg i Nordreisa i denne perioden.

Diagram 3: Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over

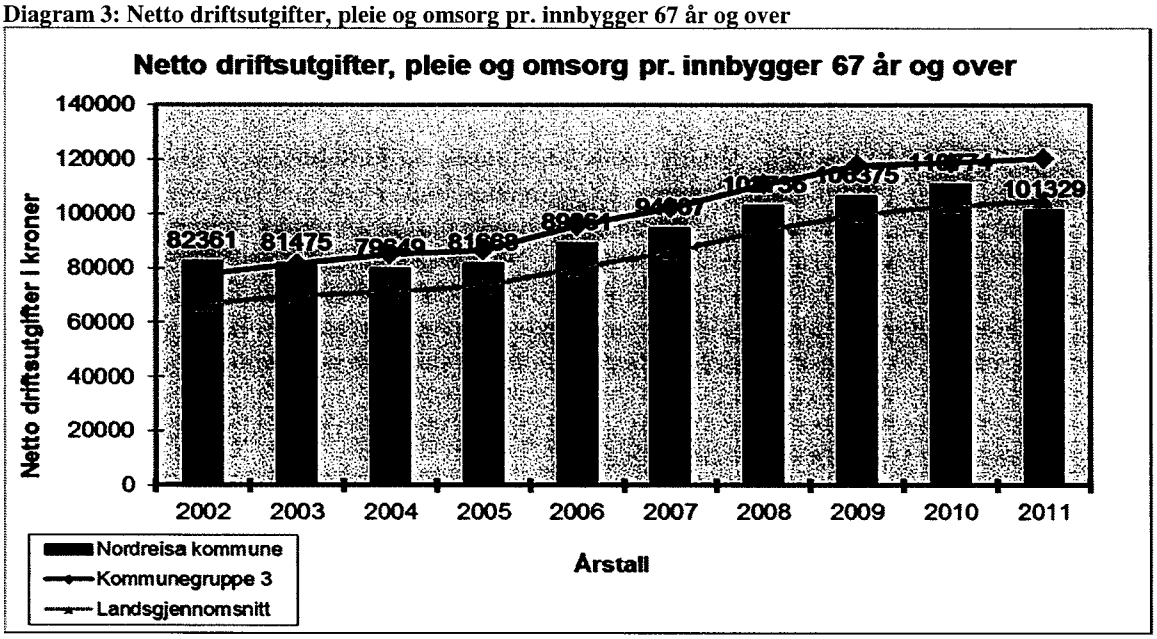

Kilde: KOSTRA

Av diagram 3 fremgår det at Nordreisa kommunes netto driftsutgifter til pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over har vært lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 3 fra og med 2003. Dette indikerer en lavere prioritering/ressursbruk av pleie og omsorg i Nordreisa enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3 helt fra 2002. I 2011 lå Nordreisa også lavere enn landsgjennomsnittet på denne indikatoren, etter en betydelig nedgang fra 2010. Også på denne indikatoren lå Nordreisa kommune lavere i 2011 enn i 2009, noe som indikerer avtakende prioritering av pleie og omsorg i Nordreisa i denne perioden. Fra 2010 til 2011 har kommunen redusert netto driftsutgiftene i pleie- og omsorgstjenesten med ca. 6 millioner kroner (se tabell 7, side 22). Dette forklarer at man for 2011 ligger godt under gjennomsnittet for kommunegruppe 3. Reduksjonen i netto driftsutgifter skyldes i all hovedsak økte inntekter i form av pensjon og refusjonsinntekter for ressurskrevende tjenester. En annen sentral årsak til at kommunen har lavere ressursbruk per innbygger 67 år og over, sammenliknet med kommunegruppe 3, er at kommunen gir en lavere andel av innbyggerne hjemmetjenester (se tabell 21).

Tabell 15. Prioritering/ressursbruk: 2011-tall fra KOSTRA

	Nordreisa	KG03	Skjervøy	Gaivuotna - Kåfjord	AKUO Gj.snitt landet utenom Oslo
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	**30,7**	33,3	34,7	32,3	31,2
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	**51,7**	50,4	53,4	50,6	45,2
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	**46,4**	46,4	44,1	44,9	49,7
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	**15767**	19770	21227	20645	14195
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	**284940**	338713	481362	373975	312074
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	**101329**	120530	131469	109151	104782

Kilde: KOSTRA

Tallene i tabell 15 viser flere detaljer om ressursbruken og fordelingen av ressursene i pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune. Kommmunen bruker noe mer ressuser på institusjon enn kommunegruppen, mens utgiftene til hjemmeboende har en lik andel som kommunegruppe 3. Sammenliknet med landsgjennomsnittet bruker Nordreisa kommune en 6,5 prosentpoeng større andel av utgiftene i sektoren på institusjon. Per innbygger har Nordreisa kommune lavere utgifter til sektoren sammenliknet med kommunegruppen, men høyere enn landsgjennomsnittet. Per innbygger over 80 år har kommunen lavere utgifter enn samtlige sammenlikningsenheter.

Oppsummering prioritering og dekningsgrad

Nordreisa kommune bruker *mindre* ressurser på pleie- og omsorgssektoren enn kommunegruppe 3 når vi ser på andel av driftsutgifter, og *mindre* ressurser enn kommunegruppen når vi ser på utgifter per innbygger 67 år og over. En årsak til dette er at Nordreisa kommune har færre mottakere av kommunale pleie- og omsorgstjenester enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Etter prioriteringsindikatorene å dømme prioriterer Nordreisa kommune pleie- og omsorgstjenesten noe lavere enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Dette behøver, som vist, imidlertid ikke være uttrykk for bevisste, politiske prioriteringer. Geografiske, demografiske og sosiale forhold vil i stor grad innvirke på kommuners score på prioriteringsindikatorene.

4.5.2 Produktivitet

Å vurdere produktivitet i kommuner er, som nevnt i metodekapitlet, ingen enkel sak. Det er imidlertid to faktorer som er sentrale for å kunne gjøre en konstruktiv vurdering av produktiviteten i pleie- og omsorgssektoren i en kommune. For det første er det avgjørende å huske på at det er produktiviteten som vurderes, og ikke effektiviteten. Forskjellen på de to er kort fortalt at når man vurderer effektiviteten, så vurderer man også resultat. Man tar med andre ord hensyn til kvalitet. En produktivitetsvurdering er utelukkende knyttet opp til hvor mye ressurser som brukes på å produsere en tjeneste. Den andre avgjørende faktoren er viktigheten av å ta hensyn til *brukermassens egenart*. Det er også viktig å se flere indikatorer i sammenheng.

Brukermassen i pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune

Tabell 16: Antall mottakere av pleie- og omsorgstjenester Nordreisa kommune

	2009	2010	2011
Mottakere av pleie- og omsorgstjenester	281	281	310
Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester, 67 år og eldre	190	191	207
Mottakere av institusjonstjenester og hjemmetjenester, 0-66 år	86	90	86
Mottakere av hjemmetjenester 0-66 år	85	89	85
Beboere i bolig m/ heldøgns bemanning	4	9	14
Beboere i institusjon i alt	61	60	62
Antall institusjonsbeboere som har omfattende bistandsbehov	36	48	49
Kommunale plasser i institusjon	60	52	52
Kommunale sykehjemsplasser	60	52	52
Sykehjemsbeboere	59	60	60
Kommunale institusjonsplasser inkl. avlastning og barneboliger	64	60	69
Plasser i avlastningsinst. lokalisert i kommunen	4	5	27

Kilde: KOSTRA grunnlagsdata

Tabell 16 viser det KOSTRA-registrerte antall mottakere av pleie- og omsorgstjenester i Nordreisa kommune, samt hvilke tjenester de mottar. Fra 2009 til 2011 har antallet mottakere av pleie- og omsorgstjenester i Nordreisa økt med 29 mottakere. Som vi ser av tabellen var det i 2011 totalt 310 mottakere av pleie- og omsorgstjenester i Nordreisa kommune, herunder 293 mottakere av institusjons- og hjemmetjenester. Av disse 293 var 207 tjenestemottakere i 2011 67 år eller eldre. 86 av mottakerne av institusjons- og hjemmetjenester var 66 år eller yngre i 2011. Antall beboere i institusjon har økt med én i samme periode. Antall beboere i bolig med heldøgns bemanning har økt fra 4 til 14 over de tre årene, og antall mottakere av hjemmetjenester i alderen 0-66 år var 85 både i 2009 og 2011. Den største økningen innenfor institusjon fremkommer på *plasser i avlastningsinstitusjoner lokalisert i kommunen.* Økningen fra 4 til 27 plasser er imidlertid en feilrapportering, - det korrekte antallet plasser i 2011 er ifølge kommuneadministrasjonen syv. Mottakergruppen med den største økningen er institusjonsbeboere som har omfattende bistandsbehov. Denne gruppen har økt fra 36 personer i 2009 til 49 personer i 2011.

Diagram 5 viser andelen av alle brukere med omfattende bistandsbehov i Nordreisa kommune, kommunegruppe 3 og landet utenom Oslo. Det fremgår av diagrammet at andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov, i 2010 var vesentlig høyere i Nordreisa enn begge gjennomsnittene. Av detaljopplysningene i denne rapportens vedlegg 2 fremgår følgende: Andelen av yngre hjemmetjenestemottakerne i alderen 0-66 år som hadde omfattende bistandsbehov, var ca. dobbelt så høy i Nordreisa som gjennomsnittene både for kommunegruppe 3 og landet utenom Oslo i 2011 (se vedlegg 2, indikator andel hjemmetjenestemottakere 0-66 år med omfattende bistandsbehov). KOSTRA-tallene gir imidlertid ingen informasjon om *hvor omfattende* behov brukerne i gruppen «brukere som har omfattende bistandsbehov» har. Av vedlegg 2 fremgår det også at Nordreisa har en noe mindre *andel av brukere med noe/avgrenset bistandsbehov* (41,1 %) sammenliknet med gjennomsnittet i kommunegruppe 3 (43,2 %).

Diagram 5: Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov

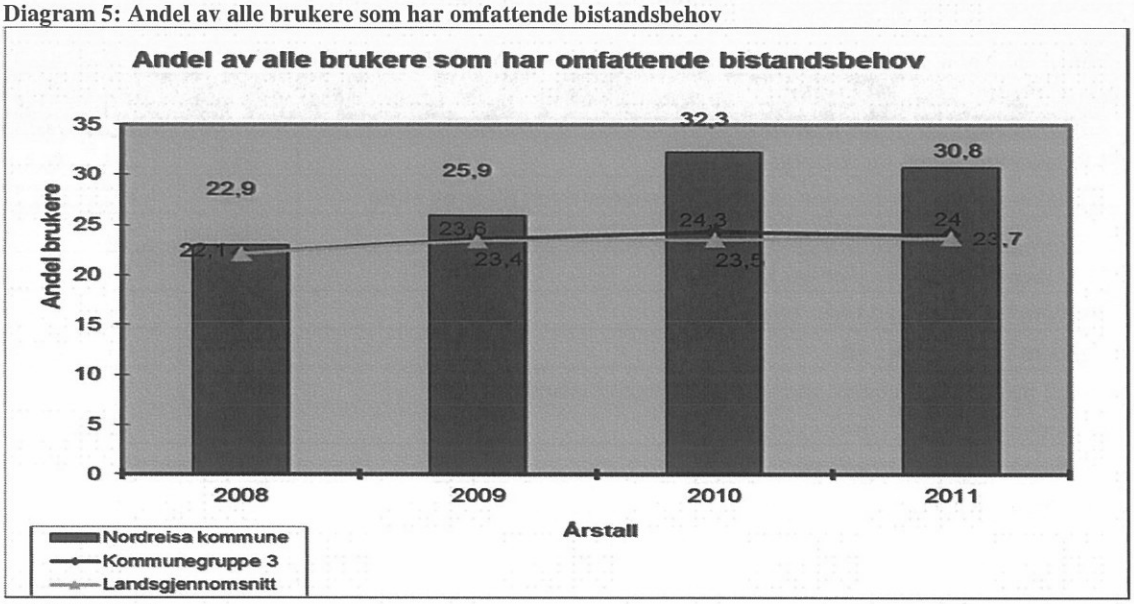

Kilde: KOSTRA

Diagram 6, som viser andel plasser i skjermet enhet for personer med demens styrker inntrykket av at brukermassen innenfor pleie og omsorg i Nordreisa har større behov enn gjennomsnittet i kommunegruppe 3. Diagrammet viser at andel plasser på skjermet enhet for personer med demens har vært større i Nordreisa enn gjennomsnittet i kommunegruppen f.o.m. 2002. Nordreisa har også hatt større andel plasser i skjermet enhet for personer med demens enn gjennomsnittet i landet utenom Oslo, fra og med 2002. I 2011 var imidlertid denne andelen vesentlig lavere i Nordreisa enn i de forutgående årene, og avstanden til de to sammenlikningsenhetene var blitt kraftig redusert.

Diagram 6. Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens

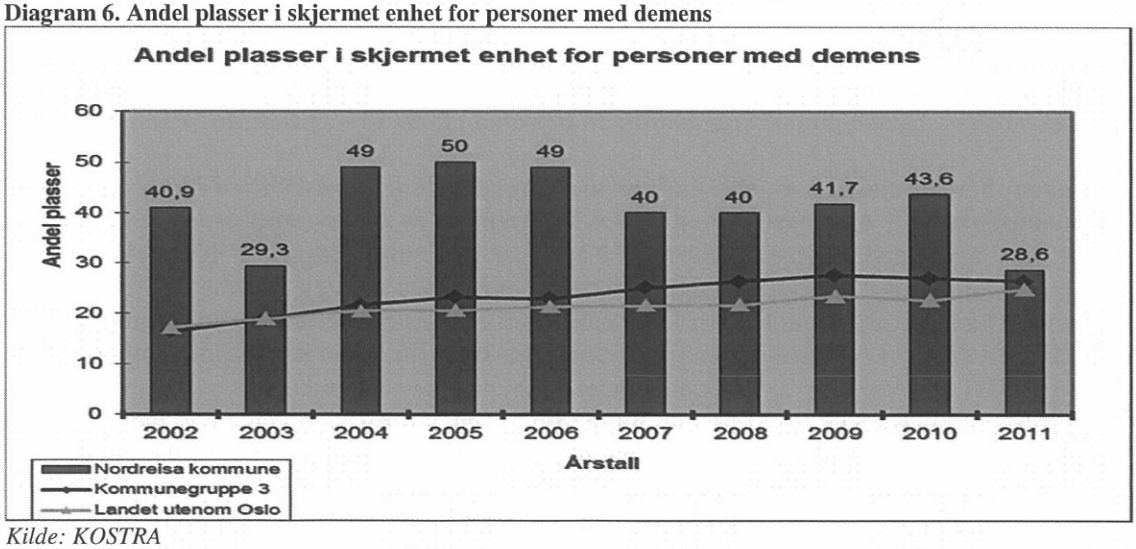

Kilde: KOSTRA

Tallene i tabell 14, for brukere som mottar ressurskrevende tjenester, viser at Nordreisa har høye utgifter pr. bruker som mottar ressurskrevende tjenester. Generelt viser likevel gjennomgangen av brukermassen innenfor pleie- og omsorg i Nordreisa at brukerne har noe større bistandsbehov enn

gjennomsnittlig i kommunegruppe 3. Kommunens administrasjon bekrefter også dette muntlig overfor revisjonen.

Produktivitet

Diagram 7: Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester

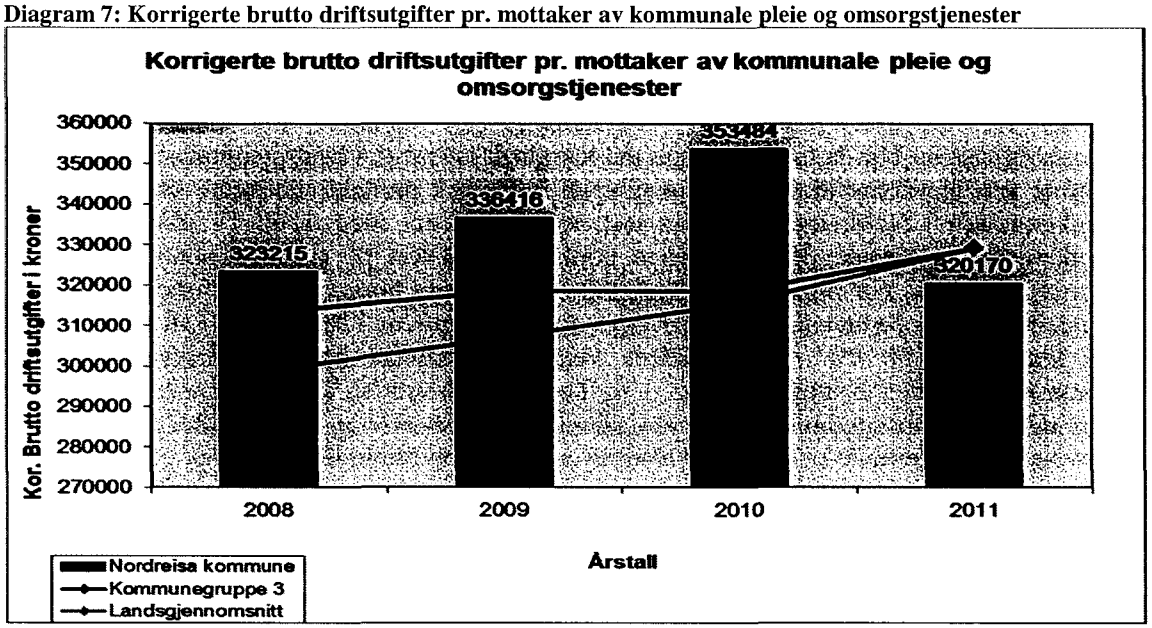

Kilde: KOSTRA

Diagram 7 viser utviklingen fra 2008 til 2011 med hensyn til *korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester* i Nordreisa kommune, sammenliknet med kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet utenom Oslo. Som diagrammet viser, har Nordreisa kommunes driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester vært høyere fra 2008 til 2010, mens man i 2011 ligger under kommunegruppen og landsgjennomsnittet. 2011-tallene indikerer at produktiviteten i pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune er høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppen. Dette skyldes imidlertid at kommunen har rapportert inn for mange mottakere/institusjonsplasser på avlastning i 2011.

Tabell 17: Produktivitet 2011

Produktivitet / Enhetskostnader	Nordreisa korrigert	Nordreisa	KG3	Skjervøy	Kåfjord	Landet uten Oslo
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker[50] av kommunale pleie- og omsorgstjenester	331 210	309 842	330 110	369 870	324 831	332 425

Kilde: KOSTRA

[50] Indikatoren inneholder mottakere og institusjonsplasser.

Tabell 18. Årsverk i brukerrettet tjeneste, per mottaker

Årsverk i brukerrettet tjeneste, per mottaker	2008	2009	2010	2011
Nordreisa kommune	0,54	0,56	0,59	0,54
Kommunegruppe 3	0,49	0,49	0,46	0,46
Landsgjennomsnitt	0,47	0,46	0,47	0,47

Kilde: KOSTRA grunnlagsdata

I tabell 17 har vi utarbeidet en produktivitetsscore med et utgangspunkt i syv avlastingsplasser i stedet for 27. *Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester* blir da for Nordreisas del marginalt lavere enn landsgjennomsnittet og marginalt høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 3. En slik produktivitetsscore samsvarer noe mer brukermassen i Nordreisas pleie- og bistandsbehov, samt med tabell 18 som viser årsverk i brukerrettede tjenester. Skal en kunne konkludere sikkert på produktivitetsscore i pleie- og omsorgssektoren, bør imidlertid årsverkstall og korrigerte brutto driftsutgiftstall vise de samme tendensene. Høy bemanning medfører høye utgifter. Utgiftene i sektoren er i all hovedsak knyttet til lønn (over 90 %). Årsverkstallene viser at Nordreisa har flere årsverk per mottaker sammenliknet med kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet. Dette stemmer overens med at kommunen har mange brukere med omfattende bistandsbehov og høye utgifter med brukere som mottar ressurskrevende tjenester. At Nordreisas korrigerte brutto driftsutgift pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester kun er marginalt høyere enn kommunegruppegjennomsnittet og marginalt lavere en landsgjennomsnittet, er i lys av de ovennevnte forholdene noe overraskende. Det er imidlertid usikkert hvorvidt kommunen har fordelt årsverkene mellom den ordinære, kommunale pleie- og omsorgsvirksomheten og behandlingen av pasienter fra UNN/andre kommuner på korrekt måte i innrapporteringen til AA-registeret. Nordreisa har også høye nettoutgifter pr. bruker som mottar ressurskrevende tjenester (se tabell 12-14), noe som vil påvirke produktivitetsscoren negativt. Refusjoner for ressurskrevende tjenester inngår ikke i indikatoren *korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester* i KOSTRA. For Nordreisa kommune utgjør refusjonene for ressurskrevende tjenester ca. 12,6 millioner kroner i 2011. Når disse refusjonene ikke inngår i indikatoren *korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester*, skulle en kanskje kunne forvente at Nordreisas verdi på denne indikatoren var enda høyere enn den er. En kommune som har mange brukere som mottar ressurskrevende tjenester vil som regel fremstå som mindre produktiv enn en kommune som har få mottakere av ressurskrevende tjenester. Årsaken til dette er at den første typen kommune vil trenge høyere bemanning i pleie- og omsorgssektoren.

Grunnet usikkerheten rundt kommunens rapportering til KOSTRA er det vanskelig å konkludere sikkert med hensyn til de faktiske produktiviteten i pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune. Etter indikatoren «korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester å dømme, fremstår Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste som tilnærmet middels produktiv. Målt etter antall årsverk i brukerrettet tjeneste pr. mottaker, fremstår kommunen som mindre produktiv sammenliknet med gjennomsnittet i kommunegruppe 3. Kommunen har mange brukere med omfattende bistandsbehov og store kostnader med ressurskrevende tjenester. Selv om Nordreisas pleie- og omsorgstjeneste har flere årsverk pr. bruker, samt en marginalt høyere korrigert brutto driftsutgift pr. tjenestemottaker sammenliknet med gjennomsnittet i kommunegruppe 3 (etter vår korrigering), fremstår den likevel ikke som uproduktiv tatt i betraktning brukermassens høye pleie- og bistandsbehov. Brukermassens behov gjør en høyere bemanning naturlig.

Diagram 8 viser *korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av hjemmetjenester*, i Nordreisa kommune, kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet utenom Oslo, i årene 2008 til 2011. Det fremgår av diagrammet at Nordreisa kommunes korrigerte brutto driftsutgift pr. mottaker av hjemmetjenester ligger over de to gjenomsnittene fra 2008 til 2011. I 2011 har de korrigerte brutto driftsutgiftene til hjemmetjenester blitt redusert, noe som innebærer at man ligger nært landsgjennomsnittet i 2011.

Diagram 8: Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av hjemmetjenester.

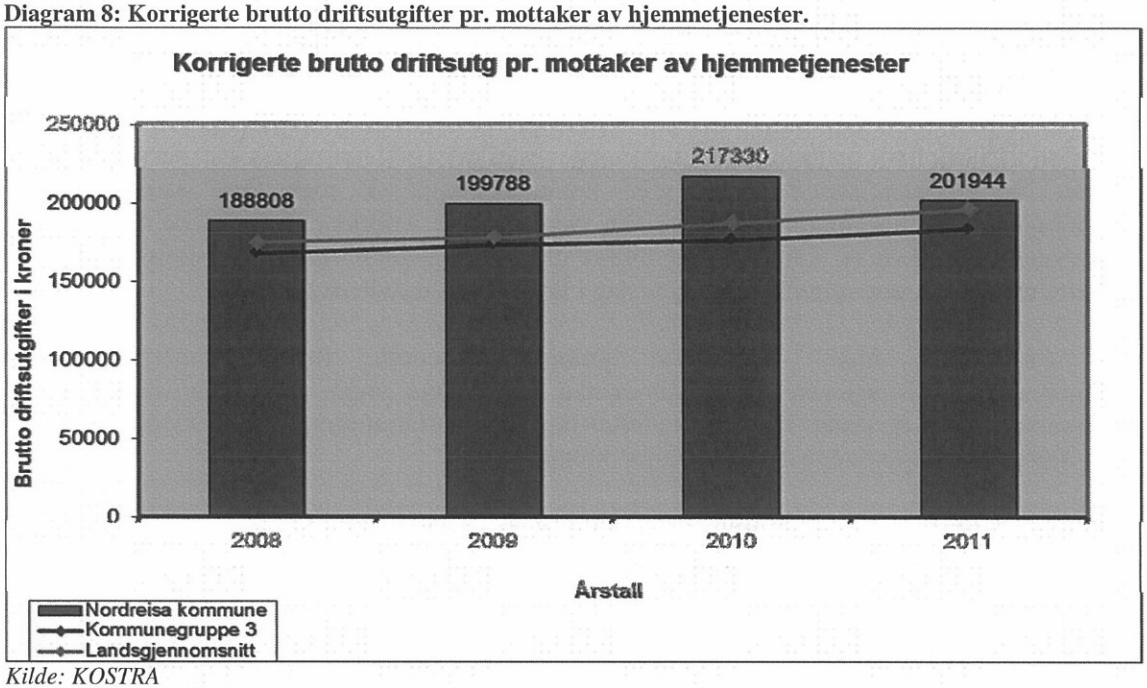

Kilde: KOSTRA

Tabell 19: Produktivitet hjemmetjenesten 2011

Produktivitet / Enhetskostnader	Nordreisa	KG3	Kåfjord	Skjervøy	Landet uten Oslo
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	201 944	183 889	183 023	201 191	197 214

Kilde: KOSTRA

Tabell 20: Tildelte timer i hjemmetjenesten 2011-tall

Tildelte timer hjemmetjenesten	Nordreisa	KG 03	Landet uten Oslo
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	14,3	6,5	7,4
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	6,6	4,7	4,7
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken Brukere utenfor institusjon	14,3	9,8	10,0

Kilde: KOSTRA

Tabell 19 og 20 viser henholdsvis *korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av hjemmetjenester* og *gjennomsnittlig antall tildelte timer til praktisk bistand, hjemmesykepleie og brukere utenfor institusjon*. Tallene så viser at Nordreisa ligger høyere på alle indikatorene. Dette forklarer i stor grad hvorfor Nordreisa har marginalt høyere *korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester* enn kommunegruppen. De store forskjellene i timetall mellom Nordreisa og kommunegruppen (tabell 20), burde kanskje medført en større forskjell

mellom de *korrigerte brutto driftsutgiftene pr. mottaker av hjemmetjenester* i Nordreisa og kommunegruppen. Det er dermed grunn til å stille spørsmål ved rapporteringen.

Tabell 21: Antall mottakere av hjemmetjenester 2011

	Nordreisa	KG3	Kåfjord	Skjervøy	Landet utenom Oslo
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	21	25	30	25	19
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år	95	107	98	133	77
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	376	407	402	409	345

Kilde: KOSTRA

Tabell 21 viser hvor mange som får hjemmetjenester per 1000 innbygger. Her ser vi at det er færre som får tjenester sammenliknet med kommunegruppe 3, men flere sammenliknet med landsgjennomsnittet uten Oslo. Dette kan være med på å forklare hvorfor de korrigerte brutto driftsutgiftene ikke er større sammenliknet med landsgjennomsnittet. Nordreisa kommune har færre mottakere, noe som ofte gir seg utslag i lavere produktivitetscore.

I forbindelse med den lave produktivitetsscoren for hjemmetjenesten, viser kommuneadministrasjonen til at kommunen har mange yngre mottakere (under 67 år) av ressurskrevende tjenester. Kommuneadministrasjonen anslår at om lag 85 % av hjemmetjenestens ressurser går til tjenestene disse brukerne mottar.

Diagram 9: Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunale plass.

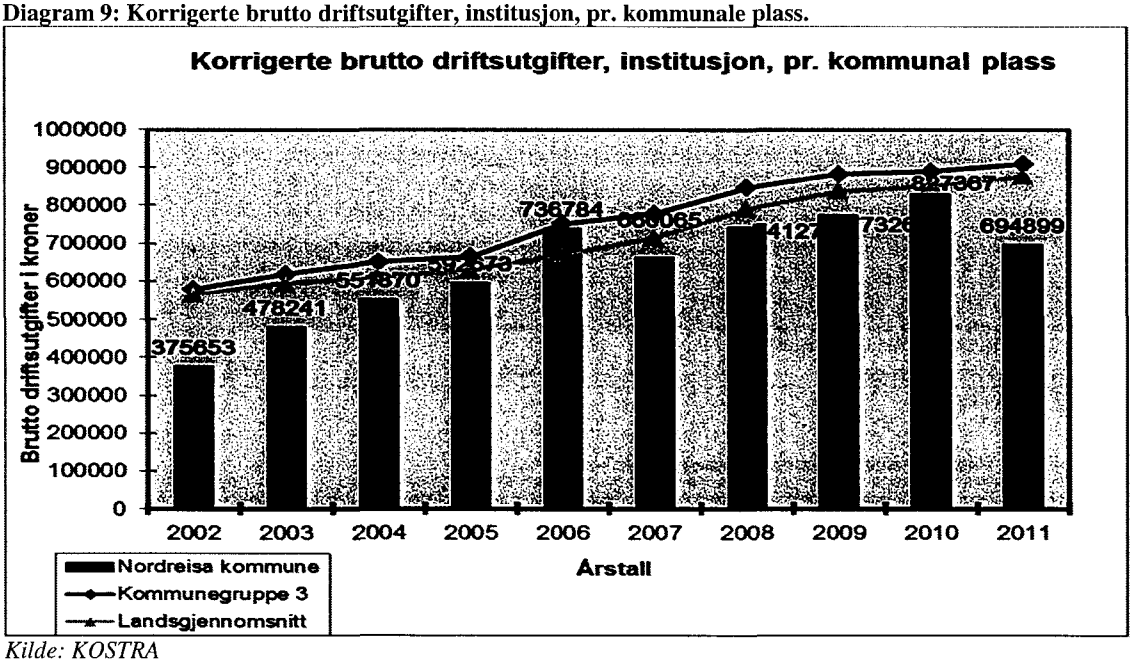

Kilde: KOSTRA

Tabell 22: Produktivitet institusjon 2011

Produktivitet/Enhetskostnader kommunale institusjoner	Nordreisa korrigert	Nordreisa	KG3	Kåfjord	Skjervøy	Landet utenom Oslo
Andel kommunale institusjonsplasser av totalt antall institusjonsplasser		92,9	95,1	100	100	92,2
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	812 678	606937	913030	817588	1062167	878720

Kilde: KOSTRA

Diagram 9 og tabell 22 viser produktivitetsscoren i institusjonstjenesten i Nordreisa kommune. Som det fremgår av diagram og tabell så har institusjonstjenesten i Nordreisa betydelig bedre produktivitetsscore i 2011 enn sammenlikningsenhetene. Dette er imidlertid i stor grad knyttet til at kommunen har rapportert inn for mange avlastningsplasser. I tabell 22 har vi derfor satt inn enheten «Nordreisa korrigert», der vi har tatt utgangspunkt i at kommunen har syv – og ikke 27 - avlastningsplasser. Da får vi korrigerte bruttodriftsutgifter per kommunale plass på 812 678,- kroner. Dette er fortsatt lavere enn kommunegruppe 3 og landsgjennomsnittet, selv om forskjellene er betydelig mindre. Etter dette kan vi derfor konkludere med at institusjonstjenesten i Nordreisa kommune har en noe høyere produktivitet enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3 og landet utenom Oslo.

Tabell 23: Dekningsgrad institusjon 2011

	Nordreisa	KG3	Kåfjord	Skjervoy	Landet utenom Oslo
Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie og omsorgstjenester	24,0	18,9	21,4	19,5	18,0
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	23	34	30	43	28
Andel beboere på institusjon under 67 år		6,0			10,6
Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	6,6	7,3	4,3	4,5	5,8
Andel beboere 80 år og over i institusjoner	79	76,5	62,1	67,7	72,0
Andel innbyggere 67-79 år som er beboere på institusjon		2,1			1,7
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	18,4	16,6	14,8	16,5	13,8

Kilde: KOSTRA

Den gode scoren har til en viss grad sammenheng med at kommunen har en lavere andel enerom og rom med eget wc/bad. Kommunen har ikke rapportert inn andel med omfattende bistandsbehov innenfor institusjon, så det er ikke mulig å gjøre en vurdering av brukermassens behov på institusjonstjenesten i Nordreisa. Nordreisa har imidlertid en høy andel plasser i institusjon av mottakere av pleie- og omsorgstjenester, og en høy andel innbyggere 80 år og over som er beboer på institusjon. Dette kan bety at flere av innbyggerne i Nordreisa har behov for institusjonsplass eller at kommunen har en relativt «raus» tildelingspraksis. En raus tildelingspraksis fører ofte til flere brukere, noe som i KOSTRA gir bedre produktivitetsscore. Dette gjelder særlig hvis brukerne ikke har omfattende bistandsbehov.

Oppsummering produktivitet

Når vi korrigerer for feilrapporteringen av antall plasser i institusjon på indikatoren korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester, og tar antall årsverk pr. bruker med i betraktningen, fremstår pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune som noe mindre produktiv enn kommunegruppen. Den viktigste årsaken til dette er at Nordreisa kommune har en brukermasse med større behov enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3:

- Høy andel brukere med omfattende bistandsbehov
- Noe høyere andel plasser i skjermet enhet for personer med demens
- Høyt gjennomsnittlig antall tildelte timer pr. uke i hjemmetjenesten
- Høye utgifter til ressurskrevende tjenester, flere av disse til tjenestemottakere under 67 år.

Diagram 7 og 8 indikerer videre at *enhet for hjemmetjenester* er mindre produktiv enn gjennomsnittlig. Foruten forholdene vi påpeker i kulepunktene ovenfor, skyldes dette at Nordreisa kommunes hjemmetjeneste har noe færre brukere enn gjennomsnittlig for kommunegruppen. Institusjonstjenesten fremstår som veldig produktiv, men mye av årsaken til den høye produktivitetsskåren er feilrapportering av plasser. Etter korrigering for denne feilrapporteringen fremstår institusjonstjenesten i Nordreisa kommune som noe mer produktiv enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3.

4.6 Oppsummering

Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste kjennetegnes av en reduksjon i total netto driftsutgift fra 69 218 355 kr i 2009 til 67 621 563 kr i 2011. Av tabellene og drøftingene i avsnittene ovenfor fremgår følgende hovedtrekk i utviklingen fra 2009 til 2011:

- Økninger på posten *fast lønn*, som skyldes normal lønnsutvikling, samt økt bemanning ved to enheter
  - ✓ Økningene i bemanning skyldes utbygging av tjenestetilbudet (ved *enhet for omsorgsboliger* og *enhet for hjemmetjenester*)
- Økning i antall brukere som mottar ressurskrevende tjenester, og dermed også økte utgifter for kommunen i forbindelse med ressurskrevende tjenester
- Vesentlige reduksjoner i utgifter tilknyttet *vikar, ekstrahjelp* og *overtid* både på *enhet for institusjonstjenester* og *enhet for omsorgsboliger*
- Redusert langtidssykefravær ved samtlige enheter i perioden 2009 til 2011
- Reduserte utgifter av typen *«annen lønn og godtgjørelse»* ved samtlige tre enheter, herunder særlig reduserte utgifter i forbindelse med pensjon ved to av enhetene
- Økninger på posten *øvrige inntekter* ved samtlige enheter, og i særdeleshet ved *enhet for omsorgsboliger*

Nordreisa kommune bruker *mindre* ressurser på pleie- og omsorgssektoren enn kommunegruppe 3 når vi ser på andel av driftsutgifter, og *mindre* ressurser enn kommunegruppen når vi ser på utgifter per innbygger 67 år og over. En årsak til dette er at Nordreisa kommune har færre mottakere av kommunale pleie- og omsorgstjenester enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Etter prioriteringsindikatorene å dømme prioriterer Nordreisa kommune pleie- og omsorgstjenesten noe lavere enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3. Dette behøver, som vist, imidlertid ikke være uttrykk for bevisste, politiske prioriteringer. Geografiske, demografiske og sosiale forhold vil i stor grad innvirke på kommuners score på prioriteringsindikatorene.

Når vi korrigerer for feilrapporteringen av antall plasser i institusjon på indikatoren korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester, og tar antall årsverk pr. bruker med i betraktningen, fremstår pleie- og omsorgstjenesten i Nordreisa kommune som noe mindre produktiv enn kommunegruppen. Den viktigste årsaken til dette er at Nordreisa kommune har en brukermasse med større behov enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3:

- Høy andel brukere med omfattende bistandsbehov
- Noe høyere andel plasser i skjermet enhet for personer med demens
- Høyt gjennomsnittlig antall tildelte timer pr. uke i hjemmetjenesten
- Høye utgifter til ressurskrevende tjenester, flere av disse til tjenestemottakere under 67 år.

Diagram 7 og 8 indikerer videre at *enhet for hjemmetjenester* er mindre produktiv enn gjennomsnittlig. Foruten forholdene vi påpeker i kulepunktene ovenfor, skyldes dette at Nordreisa kommunes hjemmetjeneste har noe færre brukere enn gjennomsnittlig for kommunegruppen. Institusjonstjenesten fremstår som veldig produktiv, men mye av årsaken til den høye produktivitetsskåren er feilrapportering av plasser. Etter korrigering for denne feilrapporteringen fremstår institusjonstjenesten i Nordreisa kommune som noe mer produktiv enn gjennomsnittlig for kommunegruppe 3.

Statistisk sentralbyrå sin befolkningsprognose tilsier at antall eldre i Nordreisa kommer til å fortsette å stige. Dette betyr at kostnadene i pleie- og omsorgssektoren vil fortsette å øke, noe som igjen betyr at kommunen må være bevisst på omfanget av sitt eget tjenestetilbud.

De påpekte feilene og usikkerhetsmomentene tilknyttet KOSTRA-tallene for Nordreisa kommune medfører at vi må knytte noe usikkerhet til våre konklusjoner om ressursbruken i Nordreisa kommunes pleie- og omsorgstjeneste.

5 SIKRING AV KVALITET PÅ TJENESTENE

Har Nordreisa kommune rutiner og systemer som er egnet til å sikre kvalitet på tjenestene på sykehjemmene?

5.1 Internkontrollsystem ved sykehjemmene i Nordreisa kommune

REVISJONSKRITERIER

Forskrift 20. desember 2002 nr. 1731 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten

§ 4. Innholdet i internkontrollen
Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold og ha det omfang som er nødvendig for å etterleve krav fastsatt i eller i medhold av sosial- og helselovgivningen.

Internkontroll innebærer at den/de ansvarlige for virksomheten skal:

a) beskrive virksomhetens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet samt hvordan virksomheten er organisert. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt,

b) sikre tilgang til aktuelle lover og forskrifter som gjelder for virksomheten,

c) sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor det aktuelle fagfeltet samt om virksomhetens internkontroll,

d) sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes,

e) gjøre bruk av erfaringer fra pasienter/tjenestemottakere og pårørende til forbedring av virksomheten,

f) skaffe oversikt over områder i virksomheten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav,

g) utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instrukser, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av sosial- og helselovgivningen,

h) foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i virksomheten.

§ 5. Dokumentasjon
Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjonen skal til enhver tid være oppdatert og tilgjengelig.

Helsedirektoratets veileder *Hvordan holde orden i eget hus. Internkontroll i sosial- og helsetjenesten* (IS-1183)
Veilederen inneholder eksempler på relevant dokumentasjon og aktuelle tiltak for å oppfylle internkontrollforskriften § 4. Veilederens eksempler blir presentert under revisors vurderinger. Se vedlegg 3 for nærmere informasjon.

5.1.1 Revisors funn og vurderinger

Revisor har undersøkt om de tre sykehjemmene i Nordreisa kommune har et dokumentert internkontrollsystem i samsvar med kravene i internkontrollforskriften § 4 første og annet ledd bokstav a til h og § 5, jf. veiledninger og anbefalinger i IS-1183.

Nordreisa kommune har ikke en internkontrollhåndbok eller et enhetlig system for internkontroll. Vi har blitt forelagt dokumentasjon i diverse planer, dokumenter og permer som er utarbeidet i ulike sammenhenger. Sykehjemmene har funnet frem aktuell dokumentasjon på bakgrunn av oversikt fra revisor over dokumentasjon som kan være relevant for å oppfylle krav i internkontrollforskriften. I tabellen under lister vi opp de enkelte kravene i forskriften § 4 bokstav

a til h, og vi gjør i grove trekk rede for dokumentasjon som kan kategoriseres under den enkelte bestemmelse i § 4, samt våre vurderinger. Vi viser til vedlegg 4 for en fullstendig oversikt over den fremlagte dokumentasjonen.

Tabell 5.1 Oversikt over dokumentasjon tilknyttet krav i internkontrollforskriften § 4

Krav i internkontroll-forskriften[51]	Revisors funn[52] og vurderinger	Krav oppfylt?
a) beskrive virksomhetens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet, samt hvordan virksomheten er organisert. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt	**Funn:** Sykehjemmene har dokumenter som kan relateres til dette kravet, bl.a. organisasjonskart, informasjon om målsetninger, turnusoversikt, oversikt over ansatte, informasjon til nyansatte. Vi fant også funksjonsbeskrivelser for virksomhetsledere, helse- og omsorgsleder og stabsleder. **Vurdering:** Veilederen (IS-1183) gir følgende eksempler på aktuell dokumentasjon: Organisasjonskart, delegasjonsreglement, funksjons-beskrivelser, oversikt over ansatte, planer og budsjett. Til tross for at sykehjemmene har mye dokumentasjon som er relevant for dette området, mangler det dokumentasjon som viser fordeling av ansvar og oppgaver, herunder funksjonsbeskrivelser for alle ansatte. Vi vurderer derfor internkontrollforskriften § 4 bokstav a som delvis oppfylt.	Delvis
b) sikre tilgang til aktuelle lover og forskrifter som gjelder for virksomheten	**Funn:** Sykehjemmene har en *lovperm* med lover og forskrifter som er tilgjengelig for de ansatte. På tidspunkt for revisjonens gjennomgang av dokumentasjonen, var permene i ulik grad systematisert. Revisor har i etterkant av gjennomgangen fått tilbakemelding fra virksomhetslederne om at sykehjemmene har hatt en felles gjennomgang av lovpermene, og at innholdet i permene har blitt systematisert og gjort likt for sykehjemmene. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuelle dokumenter og tiltak: Lov- og forskriftssamlinger, rundskriv, veiledere, faglige retningslinjer, gi medarbeiderne tilgang til elektroniske regelverkssamlinger, opplæring av medarbeidere i å bruke tilgjengelige regelverkssamlinger. Revisor vurderer at sykehjemmene oppfyller kravet i forskriften § 4 bokstav b.	Ja
c) sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor det aktuelle fagfeltet, samt om virksomhetens internkontroll	**Funn:** Kommunen har utarbeidet en kompetanseplan for helse- og omsorgspersonell 2008-2014, som inneholder tiltaksplaner og oversikt over hvilke behov for kompetanse helse- og omsorgssektoren har i årene fremover. Det er utarbeidet tiltaksplaner på enhetsnivå og en tiltaksplan for *felles opplærings- og utviklingstiltak*. Sykehjemmene har også annen relevant dokumentasjon knyttet til dette området, som introduksjonsprogram og velkomstskriv med sjekkliste til nytilsatte, kompetanseskjema og kursperm. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuelle dokumenter og tiltak: Funksjonsbeskrivelser, ansettelsesavtaler, kompetanseoversikter, kartleggingsskjema for kompetansebehov, opplæringsplaner, oversikter over gjennomførte opplæringstiltak og deltakere, kurs, veiledning, etter- og videreutdanning og mentorordninger. Etter revisors vurdering har sykehjemmene dokumentasjon i tråd med kravet i forskriften § 4 bokstav c.	Ja
d) sørge for at arbeidstakerne	**Funn:** Referater fra personalmøter, soneleder-/virksomhetsledermøter og sykepleiermøter. Institusjonsledelsen[53] opplyser at referatene er tilgjengelige for	Delvis

[51] *Den/de ansvarlige for virksomheten skal: (a-h)*
[52] Se vedlegg 4 for fullstendig oversikt.
[53] I rapporten bruker vi *institusjonsledelsen* som en samlebetegnelse på *virksomhetsledere* i helse og omsorg (tidligere *soneleder*), *enhetsleder* for institusjonstjenester og *helse- og omsorgsleder.*

medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes	de ansatte. Institusjonsledelsen opplyser at det også avholdes turnusmøter og faste møter med tillitsvalgte. Sykehjemmene har prosedyrer og skjema for melding av avvik, og det ble gjennomført en medarbeiderundersøkelse i 2011. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuelle dokumenter og tiltak: Skriftlig arbeidsgiverpolitikk med angivelse av hva som forventes av arbeidstakerne og ledere, rutiner for problemanalyser og problemløsing, handlingsplaner, arbeidsgrupper, kvalitetssirkler, medarbeidersamtaler, forslagskasser, avviksbehandling og forbedringsarbeid. Etter revisors vurdering oppfyller sykehjemmene delvis kravet i forskriften § 4 bokstav d. Det mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan virksomheten sørger for å sikre medvirkning fra arbeidstakerne, for eksempel i form av medarbeidersamtaler eller i møter med tillitsvalgte.	
e) gjøre bruk av erfaringer fra pasienter/ tjenestemottakere og pårørende til forbedring av virksomheten	**Funn:** Data/informasjon fra kommunens brukerundersøkelser blant beboere og pårørende i 2011. Institusjonsledelsen opplyser at brukerundersøkelser gjennomføres hvert andre til tredje år. Sykehjemmene har videre et brukerutvalg bestående av to representanter fra hvert sykehjem. Sykehjemmene har også en «forslagskasse» som er tilgjengelig for beboere/pårørende, men institusjonsledelsen opplyser at denne sjelden eller aldri benyttes. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuelle dokumenter og tiltak: Rutiner for innhenting og bruk av brukererfaringer og rapporter fra kartlegginger eller undersøkelser om brukererfaringer, brukerundersøkelser i egen eller andres regi, pårørende og brukerpanel, ombudsordninger, systematisering av innholdet i klager. Til tross for at sykehjemmene har et brukerutvalg og at de gjennomfører brukerundersøkelser, oppfyller sykehjemmene etter revisors vurdering ikke kravet i forskriften § 4 bokstav e fullt ut. Det mangler rutiner som angir hvordan erfaringer fra beboere/pårørende skal brukes til forbedring av virksomheten, og rutiner for systematisering av innholdet i klager.	Delvis
f) skaffe oversikt over områder i virksomheten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav	**Funn:** Sykehjemmene har en felles plan for systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid, som blant annet inneholder skjema for vernerunder og risikoanalyse. Sykehjemmene har skjema for registrering av avvik. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuelle dokumenter og tiltak: Rutiner for avdekking av områder i virksomheten hvor det er fare for svikt, rutiner for og rapporter fra risiko- og sårbarhetsanalyser, sjekklister, etablerte ordninger for registrering av feil og uønskede hendelser, bruk av avviksmeldinger i forbedringsarbeid, systemer for håndtering av tilbakemeldinger fra brukere. Etter revisors vurdering oppfyller sykehjemmene delvis kravet i forskriften § 4 bokstav f. Det mangler skriftlige rutiner for arbeidet med kartlegging og forbedring av risikoforhold knyttet til brukerne, samt oversikt/logg over meldte avvik.	Delvis
g) utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instrukser, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av sosial- og helselovgivningen	**Funn:** Sykehjemmene har flere dokumenter som er aktuelle for dette området, blant annet prosedyrer som inngår i «Kvalitetspermen», skjema for registrering av avvik og infeksjonskontrollprogram. Institusjonsledelsen opplyser at meldte avvik tas opp på personalmøter, med unntak av medisinske avvik som tas opp på sykepleiermøter, men har ulik praksis for å informere om eller rapportere avvikene videre til sin leder. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuelle dokumenter og tiltak: Faglige og administrative prosedyrer, instrukser, møtereferater, avviksrapporter, klageoversikter, resultat av prosess- og resultatmålinger, nødprosedyrer, rutinemessig rapportering fra medarbeidere, gjennomgang av mål og	Delvis

	resultatoppnåelse, praksisbesøk, samt overvåking av avvik, klage, ventetider, ekstern kvalitetskontroll eller lignende. Etter revisors vurdering oppfyller sykehjemmene delvis § 4 bokstav g. Selv om sykehjemmene har mye dokumentasjon som kan knyttes til dette området, mangler dokumenter som avviksrapporter og klageoversikt.	
h) foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i virksomheten	**Funn:** Revisor fant ikke dokumentasjon som angår dette punktet i internkontrollforskriften. **Vurdering:** Veilederen gir følgende eksempler på aktuell dokumentasjon: Rutiner for regelmessig gjennomgang av virksomheten og dokumentasjon av resultatene og sjekkliste for intern virksomhetsgjennomgang. Etter revisors vurdering har ikke sykehjemmene rutiner i tråd med kravet i forskriften § 4 bokstav h.	Nei

5.1.2 Revisors samlede vurdering

Det er opp til hver enkelt virksomhet å avgjøre hva internkontrollsystemet skal inneholde. Nordreisa kommune må imidlertid ha dokumentasjon som viser at kommunen har ivaretatt de grunnleggende elementene som kreves for et tilstrekkelig internkontrollsystem for helse- og sosialtjenesten, jf. internkontrollforskriften §§ 4 bokstav a til h og 5.

Revisors vurderer at sykehjemmene i Nordreisa kommune *oppfyller* internkontrollforskriften § 4 bokstav b og c. Kravene i internkontrollforskriften § 4 bokstav a, d, e, f og g vurderer vi som *delvis oppfylt*, mens kravene i internkontrollforskriften § 4 h har vi vurdert som *ikke oppfylt*. Revisors videre vurdering er at sykehjemmene ikke har dokumentert internkontrollen i nødvendig omfang, jf. forskriften § 5. Begrunnelsene for våre vurderinger gjenfinnes i tabell 5.1.

Selv om kommunen har framlagt mye aktuell dokumentasjon og redegjort for relevante tiltak, er revisjonens samlede vurdering at sykehjemmene i Nordreisa kommune ikke har et tilstrekkelig dokumentert internkontrollsystem i henhold til internkontrollforskriften §§ 4 og 5, jf. veileder IS-1183.

5.2 Skriftlige prosedyrer for tjenestekvalitet ved sykehjemmene i Nordreisa

REVISJONSKRITERIER

Forskrift 27. juni 2003 nr. 792 om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester mv.

§ 3. Oppgaver og innhold i tjenestene
Kommunen skal etablere et system av prosedyrer som søker å sikre at:

- *tjenesteapparatet og tjenesteyterne kontinuerlig tilstreber at den enkelte bruker får de tjenester vedkommende har behov for til rett tid, og i henhold til individuell plan når slik finnes*
- *det gis et helhetlig, samordnet og fleksibelt tjenestetilbud som ivaretar kontinuitet i tjenesten*
- *brukere av pleie- og omsorgstjenester, og eventuelt pårørende/verge/hjelpeverge, medvirker ved utforming eller endring av tjenestetilbudet. Den enkelte bruker gis medbestemmelse i forbindelse med den daglige utførelse av tjenestene.*

For å løse de oppgaver som er nevnt foran skal kommunen utarbeide skriftlige nedfelte prosedyrer som søker å sikre at brukere av pleie- og omsorgstjenester får tilfredsstilt grunnleggende behov. Forskriften lister opp i seksten punkter hva som bl.a. menes med grunnleggende behov. Forskriftens eksempler på grunnleggende behov fremgår av rapportens kap. 4.2.1.

Sosial- og helsedirektoratets veileder *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene. Veileder til forskrift i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven* (IS-1201)

Utarbeiding av systematiske, skriftlige prosedyrer, rutiner og retningslinjer er nødvendig for å kvalitetssikre tjenester. Et system av prosedyrer vil si at virksomheten dokumenterer hvordan kvalitetsforskriften overholdes. Prosedyrene skal være lett tilgjengelig både for de ansatte og for tilsynsmyndigheten. En prosedyre kan være alt fra en enkel sjekkliste, til en mer åpen beskrivelse av rammene for hvordan det skal legges til rette for individuelt tilpassede tjenester. I veilederen er det anbefalt at prosedyrene bør inneholde en beskrivelse av de formål, anvendelsesområdet og ansvar som skal sørge for at brukeren opplever respekt, forutsigbarhet og trygghet og får mulighet for ro og skjermet privatliv, samt opplever selvstendighet og styring av eget liv. I tillegg bør prosedyrene utfylles med mer spesifikke retningslinjer for hvordan brukerne får dekket fysiske og sosiale behov.

Sosial- og helsedirektoratets rundskriv om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene (I-13/97), del II: *Veileder.* Utfyllende kommentarer til forskriften og retningslinjene
Veilederen inneholder utfyllende kommentarer til forskriften og hva som ligger i de konkrete eksemplene på grunnleggende behov. Veilederens kommentarer fremgår under revisors vurderinger i tabell 4.2.

5.2.1 Revisors funn og vurderinger

Revisor har undersøkt om sykehjemmene i Nordreisa kommune har skriftlige prosedyrer som nevnt i kvalitetsforskriften § 3 annet ledd, jf. anbefalinger i veileder IS-1201.

Sykehjemmene har en *kvalitetsperm* som inneholder prosedyrer for kvalitetssikringsarbeid i pleie og omsorg[54]. De fleste prosedyrer er felles for sykehjemmene, men det er også prosedyrer som er tilpasset det enkelte sykehjem. Virksomhetslederne opplyser at kvalitetspermen er tilgjengelig for de ansatte på åpne kontorer, og at den er gjort kjent for de ansatte blant annet i forbindelse med opplæring og ved at det henvises til kvalitetspermen på møter.

[54] *Prosedyrer i pleie og omsorg vedrørende kvalitetssikringsarbeidet*

I tabell 5.2 presenterer vi eksempler på dokumentasjon som revisor fant for hvert av eksemplene på grunnleggende behov, som etter kvalitetsforskriften § 3 bør søkes sikret gjennom skriftlige prosedyrer. Vi viser til vedlegg 5 for en fullstendig oversikt over den fremlagte dokumentasjonen. I tabellen under fremstiller vi kort hva veilederen (IS-1201) sier om de enkelte grunnleggende behovene, hva en prosedyre *kan* inneholde for å sikre at behovet for den enkelte beboer ivaretas, samt våre vurderinger.

Tabell 5.2 Oversikt over dokumentasjon tilknyttet krav i kvalitetsforskriften § 3

Grunnleggende behov, jf. kvalitetsforskriften [55]	Revisors funn[56] og vurderinger	Krav oppfylt?
1) *oppleve respekt, forutsigbarhet og trygghet i forhold til tjenestetilbudet*	**Funn:** Alle sykehjemmene har prosedyrer for *mottak av pasienter* i avdelingen. Sykehjemmene har også prosedyrer for *tillitsskapende arbeid* og for *åpne/låste dører,* rutinen *omsorg bak lukkede dører,* skjema for å gjøre *risikovurdering* mht. om beboeren kan forlate institusjonen alene, samt en oversikt over hvilke beboere som er vurdert til gå ut/ikke gå ut alene, om de kan mestre eventuelle låser og tidspunkt for siste risikovurdering. **Vurdering:** Veilederen angir at tjenestene i størst mulig grad utformes og utføres med selvbestemmelsesrett som et førende prinsipp, slik at brukerne opplever å bli møtt med respekt, og at tjenestene er forutsigbare og føles trygge. Brukernes opplevelse av respekt for hans/hennes personlige integritet kan best ivaretas ved at tjenesteyteren(e), den hjelpetrengende og eventuelt pårørende sammen blir enige om premissene for den hjelp som skal ytes. Selv om prosedyren for *tillitsskapende arbeid* også kan relateres til respektfull behandling av beboerne, er den etter revisors vurdering ikke tilstrekkelig til dette formålet, fordi prosedyren er utformet mht. å unngå å bruke tvang. Det mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene skal sikre at *den enkelte beboer* opplever *å bli behandlet med respekt.* Vi vurderer derfor de skriftlige prosedyrene ved sykehjemmene som bare delvis egnet til å sikre dette området.	Delvis
2) *selvstendighet og styring av eget liv*	**Funn:** Prosedyrer for *tillitsskapende arbeid* og for *åpne/låste dører,* skjema for å gjøre *risikovurdering* mht. om beboeren kan forlate institusjonen alene, samt en oversikt over hvilke beboere som er vurdert til gå ut/ikke gå ut alene, om de kan mestre eventuelle låser og tidspunkt for siste vurdering. **Vurdering:** Veilederen sier at beboerne så langt det er mulig skal få oppleve at de har selvbestemmelse over eget liv, og angir selvbestemmelsesretten som et førende prinsipp ved utforming og utførelse av tjenestene. Den enkelte bruker har også ansvar for å ta vare på seg selv og egen helse, og ta i bruk egne materielle og menneskelige ressurser for samlet å skape et godt tjenestetilbud. De forelagte prosedyrene er etter vår vurdering ikke tilstrekkelige til å sikre beboerne selvstendighet og mulighet for styring av eget liv. Det mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene skal sikre at beboerne opplever å ha selvbestemmelse og innflytelse over eget liv. Vi vurderer derfor de skriftlige prosedyrene ved sykehjemmene som bare delvis egnet til å sikre dette området.	Delvis
3) *fysiologiske behov som tilstrekkelig næring*	**Funn:** Vi fant flere prosedyrer som omhandler fysiologiske behov og ernæring, blant annet har sykehjemmene *rutiner for mottak av pasient i avdelingen, rutiner på kjøkken* og *generelle rutiner for dagvakt/aftenvakt/nattevakt.*	Ja

[55] Kvalitetsforskriften gir i § 3 andre ledd eksempler på grunnleggende behov i 16 strekpunkter. Disse er utgangspunktet for revisjonens sjekkpunkter i tabell 5.2.
[56] Se vedlegg 5 for fullstendig oversikt.

(mat og drikke), variert og helsefremmende kosthold og rimelig valgfrihet i forhold til mat	**Vurdering:** Ifølge veilederen er utgangspunktet at måltidene skal tilrettelegges slik at de gjennomføres på en verdig måte. Veilederen sier bl.a. også at tilrettelagt kosthold må tilbys når sykdom, tyggeevnen eller tilstanden ellers tilsier det. I veilederen fremheves det også at pleietrengende personer må få tilbud om ernæringsmessig godt og variert kosthold, og mulighet til å kunne velge mat og drikke. Etter revisors vurdering har sykehjemmene prosedyrer som søker å sikre den enkelte beboers fysiologiske behov, ernæring og rimelig valgfrihet av mat.	
4) *sosiale behov som mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet*	**Funn:** Sykehjemmene har prosedyren *primærpleierens oppgavers* og prosedyrer for *dagvakt* og *aftenvakt*, som til en viss grad berører temaet. Institusjonsledelsen viser til at beboernes behov kartlegges ved innleggelse (i beboeropplysningsskjema), og at beboernes sosiale behov og hvordan dette skal imøtekommes vil kunne fremgå av den enkelte beboers pleieplan. **Vurdering:** Veilederen fremhever at personer med ulike funksjonshemninger vil kunne ha vanskelig med å opprettholde sitt sosiale nettverk. Tjenestestedet må derfor være fleksibelt med hensyn til tilrettelegging for besøk på sykehjemmet eller transport til andre steder. Veilederen sier ut over dette lite om temaet. Etter revisors vurdering har sykehjemmene skriftlige prosedyrer som er delvis egnet til å sikre den enkelte beboers sosiale behov. Det mangler en overordnet beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre at den enkelte beboers sosiale behov blir ivaretatt.	Delvis
5) *følge en normal livs- og døgnrytme, og unngå uønsket og unødig sengeopphold*	**Funn:** Alle sykehjemmene har *generelle rutiner for dagvakt, aftenvakt og nattevakt*, som bl.a. omtaler behovet for livs- og døgnrytme. **Vurdering:** I veilederen er det fremhevet at det er viktig å støtte den enkelte bruker slik at han/hun i rimelig grad kan opprettholde den døgnrytmen vedkommende er vant til og som ansees som normalt. Etter revisors vurdering har sykehjemmene prosedyrer som søker å sikre at beboerne får følge en normal livs- og døgnrytme, og for å unngå uønsket og unødig sengeopphold.	Ja
6) *mulighet for ro og skjermet privatliv*	**Funn:** - **Vurdering:** Revisor fant ikke prosedyrer som omhandler temaet, og derfor vurderer vi at sykehjemmene ikke har skriftlige rutiner som søker å sikre at beboerne har mulighet for ro og skjermet privatliv. Ifølge veilederen er enerom hovedregelen. Dersom noen unntaksvis må dele rom med andre, skal det i forbindelse med stell osv. tas store hensyn til nattesøvn og behov for ro og privatliv. Dette er særlig viktig når personer som deler rom har ulike pleiebehov og/eller døgnrytme. Sykehjemmene i Nordreisa har fem dobbeltrom (ti beboere med midlertidige vedtak på dobbeltrom) noe som i stor grad aktualiserer behovet for slike prosedyrer.	Nei
7) *få ivaretatt personlig hygiene og naturlige funksjoner (toalett)*	**Funn:** Alle sykehjemmene har rutiner for *rent tøy og forbruksvarer*, samt prosedyren *primærpleierens oppgaver,* som til en viss grad berører temaet. Institusjonsledelsen viser til at beboernes behov for å få ivaretatt personlig hygiene og naturlige funksjoner vil fremgå av den enkeltes pleieplan. **Vurdering:** Veilederen fremhever at på dette området vil det være betydelige individuelle forskjeller i behov. Brukerens individuelle ønsker bør derfor kartlegges. Det skal tas hensyn til brukerens ønsker så langt det er mulig og faglig forsvarlig i et pleie- og omsorgsperspektiv. Revisor vurderer de skriftlige prosedyrene ved sykehjemmene som delvis egnet til å sikre den enkelte beboers behov for personlig hygiene og naturlige funksjoner. Det	Delvis

	mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre at alle beboere får bistand til dusj/vask, toalett o.l. etter individuelle ønsker og behov.	
8) *mulighet til selv å ivareta egenomsorg*	**Funn:** Revisor fant ikke skriftlige prosedyrer som omhandler temaet, men institusjonsledelsen viser til at beboernes mulighet til selv å ivareta egenomsorg vil fremgå av pleieplanen. **Vurdering:** For å ivareta hensynet til egenomsorg er det ifølge veilederen viktig at tjenestene individualiseres og bygger på den enkelte brukers helsetilstand, ressurser og behov. Det er viktig å se brukerens totale livssituasjon og ikke bare problemer knyttet til funksjonshemming eller sykdom. Målet må være å bidra til at brukeren skal kunne opprettholde og videreutvikle egenomsorg i den grad det lar seg gjøre. Til tross for pleieplanen som institusjonsledelsen viser til, vurderer revisor dette ikke som tilstrekkelig da det mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre at alle beboere gis mulighet til å ivareta egenomsorg.	Nei
9) *en verdig livsavslutning i trygge og rolige omgivelser*	**Funn:** Sykehjemmene har prosedyrer til bruk ved dødsfall og *rutiner ved alvorlig syke pasienter.* **Vurdering:** Ifølge veilederen bør tjenesteytingen overfor alvorlig syke og døende organiseres slik at tjenestemottakerne har få og faste personer å forholde seg til. I institusjoner er det særlig viktig at brukere i denne siste fasen av livet får anledning til å ligge på enerom. Vedkommende skal ha anledning til å ha sine nærmeste hos seg dersom de ønsker det. Veilederen angir også at brukerens ønsker og behov skal så langt som mulig imøtekommes. Revisjonen ble forelagt prosedyrer som skal brukes ved dødsfall, men det mangler prosedyrer til bruk forut for dødsfall, for beboere som er døende. *Rutiner ved alvorlig syke pasienter* beskriver at det skal vurderes om det trengs fastvakt ved alvorlig syk pasient, og at lege vurderer eventuell videre innleggelse på Sykestua eller UNN, men beskriver ikke momenter som enerom og tilkalling av pårørende. Vi vurderer derfor de skriftlige prosedyrene ved sykehjemmene som delvis egnet til å sikre beboerne en verdig livsavslutning.	Delvis
10) *nødvendig medisinske undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand*	**Funn:** Sykehjemmene har en rekke prosedyrer som omhandler medisinsk undersøkelse og behandling, blant annet *rutine ved overtakelse av pasient fra sykehus* og *behov for legekonsultasjon utenom visittid.* Institusjonsledelsen viser også til den enkeltes pleieplan. **Vurdering:** Ifølge veilederen må brukeren få nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering og pleie- og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand. Dette gjelder uansett tjenesteform. Organisatoriske forhold må ikke være til hinder for et strukturert tverrfaglig samarbeid og nødvendig informasjonsflyt mellom faggrupper. Revisor vurderer de skriftlige prosedyrene ved sykehjemmene som delvis egnet til å sikre nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand. Vi ble forelagt prosedyrer som omhandler medisinsk undersøkelse og behandling, men det mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre beboerne rehabilitering.	Delvis
11) *nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene*	**Funn:** *Prosedyrer for samarbeid med lege, tannlege og spesialisthelsetjenesten* **Vurdering:** Prosedyren som er nevnt over viser blant annet til samarbeid med tannhelsetjenesten, og sier at pasienter på sykehjemmene innkalles én gang i året og ellers ved behov. Institusjonsledelsen tilføyer at de sender inn skjema til tannhelsetjenesten umiddelbart etter at en beboer skrives inn på sykehjemmet. Veilederen fremhever at det daglige munnrenholdet er viktig, uavhengig av om brukeren har egne tenner eller kunstige erstatninger (proteser). Det personalet som	Delvis

	til daglig har hånd om pleien og omsorgen for brukeren, skal sørge for at det daglige munnrenholdet kan gjennomføres. Den offentlige tannhelsetjenesten har ansvar for å bidra til at pleie- og omsorgspersonellet får nødvendig opplæring i det tannhelsearbeidet som de skal forestå, og til å yte nødvendig undersøkelse, diagnostikk og behandling. Revisor fant ikke prosedyrer som omhandler det daglige munnrenholdet, og vår vurdering er derfor at sykehjemmene bare delvis har skriftlige prosedyrer som søker å sikre dette området.	
12) *tilbud tilrettelagt for personer med demens og andre som selv har vanskelig for å formulere sine behov*	**Funn:** Omsorgssentret er spesielt tilrettelagt for personer med demens og skal fungere som en kompetansebase i kommunehelsetjenesten når det gjelder denne målgruppen. Institusjonsledelsen viser til at pleieplanen vil si noe om behovet til beboere som har vansker med å formulere seg. **Vurdering:** Etter revisors vurdering har kommunen gjennom Omsorgssentret og de skriftlige prosedyrene som finnes der, et tilrettelagt tilbud for personer med demens. Det mangler imidlertid en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre kommunikasjon med og et tilrettelagt tilbud for andre personer som har vanskelig for å formulere sine behov. Revisor vurderer derfor at sykehjemmene har skriftlige prosedyrer som er delvis egnet til å sikre dette området.	Delvis
13) *tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise*	**Funn:** Prosedyren *Generelle rutiner for aftenvakt.* Institusjonsledelsen viser dessuten til at pleieplanen vil angi beboerens behov for bistand i forbindelse med måltider. **Vurdering:** I veilederen fremheves det bl.a. at det skal legges vekt på å gi avpasset hjelp i forhold til eget funksjonsnivå. Det må også i den grad det er mulig, settes av nok tid ved måltidene, slik at brukeren kan spise i fred og ro. For mange vil måltider være en anledning for sosial kontakt, men de som ønsker å spise alene må få lov til det. En avklaring av hvor mye bistand den enkelte bruker har behov for i forbindelse med hvert måltid, vil være hensiktsmessig. Etter revisors vurdering har ikke sykehjemmene tilstrekkelig med skriftlige prosedyrer som er egnet til å sikre dette området. Det mangler en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre beboerne tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise.	Delvis
14) *tilpasset hjelp ved av- og påkledning*	**Funn:** Revisor fant ikke skriftlige prosedyrer som angir hvordan sykehjemmene søker å sikre beboerne tilpasset hjelp ved av- og påkledning, men institusjonsledelsen viser til at beboernes behov for bistand på området vil fremgå av pleieplanen. **Vurdering:** Ifølge veilederen må av- og påkledning tilrettelegges slik at nødvendig hjelp kan gis etter behov. For å kunne opprettholde optimal egenomsorg, bør tjenesteyterne i minst mulig grad ta over funksjoner brukeren selv kan og ønsker å delta i. Personer som bor i institusjon, skal i rimelig grad få bestemme hva han/hun skal ha på av tøy. Vi vurderer at sykehjemmene bare delvis har skriftlige prosedyrer som søker å sikre beboerne dette. Selv om behov for bistand til av- og påkledning vil kunne fremgå av pleieplanen, vurderer revisor at sykehjemmene mangler en skriftlig prosedyre som skal bidra til å sikre at tjenesteyterne i minst mulig grad skal overta funksjoner, herunder av- og påkledning, som beboeren selv kan/ønsker å utføre.	Delvis
15) *tilbud om eget rom ved langtidsopphold*	**Funn:** - **Vurdering:** Ifølge veilederen er enerom hovedregelen. Revisor fant ikke prosedyrer som omhandler dette området, og vi vurderer derfor at kommunen ikke har skriftlige prosedyrer som søker å sikre beboerne tilbud om eget rom ved langtidsopphold.	Nei

16) *tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter*	**Funn:** Revisor fant ikke skriftlige prosedyrer som angir hvordan sykehjemmene søker å sikre beboerne tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter, men institusjonsledelsen viser til at den enkelte beboers pleieplan ivaretar dette. Videre viser de til at det foregår ulike aktiviteter på sykehjemmene, og at informasjon om aktiviteter oppdateres ukentlig på en tavle som er godt synlig for beboere og pårørende på hvert sykehjem. **Vurdering:** Veilederen påpeker bl.a. at det er viktig at brukernes ønsker og interesser kartlegges. Brukerne bør få anledning til å utnytte sine evner og muligheter. Veilederen fremhever videre at ved tilrettelegging av aktiviteter kan det være naturlig å ta utgangspunkt i dagliglivets aktiviteter, for eksempel enkelt matstell e.l. Brukere som ønsker å delta i slike aktiviteter, bør få nødvendig hjelp til det. Informasjon om ulike aktiviteter må utformes slik at den når brukerne. Til tross for at dette området kan være ivaretatt i den enkeltes pleieplan, mangler det etter revisors vurdering en beskrivelse av/sjekkliste for hvordan sykehjemmene søker å sikre at alle beboerne får et tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter. Vi vurderer derfor at sykehjemmene bare delvis oppfyller dette kravet.	Delvis

På tidspunktet for revisjonens gjennomgang av dokumentasjon i kvalitetspermene, fant vi at prosedyrene i ulik grad var oppdatert: Noen prosedyrer var nylig oppdatert, mens andre sist ble oppdatert i 2005. Vi fant at de fleste prosedyrer var felles, men at det også var prosedyrer som manglet ved et eller to av sykehjemmene. Institusjonsledelsen har i etterkant av revisjonens gjennomgang av dokumentasjonen opplyst at de er i gang med å oppdatere kvalitetspermene til et felles system, og at sykehjemmene nå skal ha de samme prosedyrene. Noen nødvendige tilpasninger i enkeltprosedyrer kan imidlertid forekomme.

Nærmere om pleieplan

Som det fremgår av tabell 5.2, viser institusjonsledelsen til **pleieplanen** for dokumentasjon på hvordan sykehjemmene søker å dekke flere av beboerens grunnleggende behov. Selv om pleieplanen er sentral i arbeidet med å gi beboerne et individuelt tilpasset omsorgstilbud, vurderer vi at denne ikke er tilstrekkelig som en beskrivelse av eller sjekkliste for hvordan sykehjemmene skal ivareta beboernes grunnleggende behov. Pleieplanen gir et bilde på beboernes problemer og ressurser, og skisserer mål/tiltak, men det fremgår ikke om vurderingene som dette bygger på er gjort mht. å sikre noen av de grunnleggende behovene som nevnes i kvalitetsforskriften.

Det er primærpleierens oppgave å sørge for at det utarbeides en pleieplan, og at denne evalueres/oppdateres. Sykehjemmene har et felles elektronisk system for utarbeidelse av pleieplaner, men institusjonsledelsen opplyser at de ikke er helt à jour med dette arbeidet på grunn av ustabilt elektronisk nettverk. Dette innebærer at ikke alle pleieplaner og rapporter er elektronisk lagret. Institusjonsledelsen opplyser imidlertid at alle beboerne har en pleieplan, selv om ikke alle planene er registrert elektronisk ennå. Revisor fikk i møte med institusjonsledelsen også forståelse av at det er utfordringer knyttet til å oppdatere pleieplanene jevnlig.

5.2.2 Revisors samlede vurdering

Etter revisors vurdering har kommunen dokumentert at sykehjemmene har utarbeidet prosedyrer som søker å sikre den enkelte beboers fysiologiske behov og en normal livs- og døgnrytme (punkt 3 og 5 i tabell 5.2). Revisor vurderer at kommunen gjennom Omsorgssentret og deres prosedyrer har et tilrettelagt tilbud for personer med demens. Det mangler imidlertid skriftlige prosedyrer som søker å sikre et tilrettelagt tilbud for *andre som har vanskelig for å formulere sine behov*, noe som

gjør at vi vurderer «kravet» i punkt 12 som delvis oppfylt. Vi vurderer videre at sykehjemmene har skriftlige prosedyrer som er delvis egnet til å sikre den enkelte beboer respekt, forutsigbarhet og trygghet i tjenestetilbudet, selvstendighet og styring av eget liv, tilpasset hjelp ved av- og påkledning, personlig hygiene og naturlige funksjoner, rehabilitering og pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand, nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene, en verdig livsavslutning, sosiale behov og tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter (punkt 1, 2, 4, 7, 9, 10, 11, 14 og 16 i tabell 5.2).

Etter revisors vurdering mangler sykehjemmene skriftlige prosedyrer som søker å sikre den enkelte beboer mulighet for ro og skjermet privatliv, mulighet for selv å ivareta egenomsorg, tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise, samt tilbud om eget rom ved langtidsopphold (punkt 6, 8, 13 og 15 i tabell 5.2).

5.3 Konklusjon

Nordreisa kommune har ikke tilstrekkelige rutiner og systemer for sikring av kvalitet på sykehjemmenes tjenester.

Vår konklusjon bygger på følgende:

- Selv om kommunen har framlagt mye aktuell dokumentasjon og redegjort for relevante tiltak, er revisjonens samlede vurdering at sykehjemmene ikke har et tilstrekkelig dokumentert internkontrollsystem i henhold til forskrift om internkontroll i helse- og sosialtjenesten §§ 4 og 5.

- Kommunen har utarbeidet et system av prosedyrer for å sikre kvalitet på tjenestene ved sykehjemmene, men mangler prosedyrer for å sikre enkelte grunnleggende behov, jf. forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene § 3.

6 KARTLEGGING AV OPPLEVD KVALITET

Hvordan opplever ansatte, beboere og pårørende kvaliteten på tjenestene på sykehjemmene?

6.1 Om presentasjon av funn

I den videre gjennomgangen bruker vi begrepet *institusjonene* når vi omtaler de tre sykehjemmene samlet, og følgende forkortelser på det enkelte sykehjem:

- *Sykehjemmet* = Sonjatun sykehjem
- *Omsorgssentret* = Sonjatun omsorgssenter
- *Bo/kultur* = Sonjatun bo- og kultursenter

6.1.1 Revisjonens spørreundersøkelse blant de ansatte

Antallet ansatte som svarte på revisjonens spørreundersøkelse, er totalt 57 av 87 mulige respondenter, noe som utgjør en andel på 66 %. Antallet ansatte som har svart på undersøkelsen, fordeler seg likt på institusjonene, med 19 respondenter per institusjon[57]. **Svarprosenten** varierer imidlertid fra 51 til 90 % på den enkelte institusjon, jf. tabell 1.

Tabell 1 Andel svar

Svaralternativ	Antall ansatte	Antall svar	Svarprosent
Sykehjemmet	37	19	51 %
Omsorgssentret	21	19	90 %
Bo/kultur	29	19	66 %
		Antall ansatte som har svart på undersøkelsen: 57 av 87	

Tabell 2 viser hvor lenge respondentene har vært ansatt i pleie og omsorg i Nordreisa kommune. Vi ser blant annet at nærmere halvparten av respondentene har vært ansatt i mer enn ti år.

Tabell 2 Hvor lenge ansatt. N=57

Svaralternativ	Antall	Andel
Under 1 år	4	7 %
1 – 5 år	17	30 %
6 – 10 år	8	14 %
Over 10 år	28	49 %

Tabell 3 viser hvilken type stilling respondentene har. Det fremgår blant annet at 53 % av respondentene er helsefagarbeider/hjelpepleier/omsorgsarbeider, og at 25 % er sykepleiere.

[57] To respondenter har svart at de både jobber på *Sykehjemmet* og *Bo/kultur*. I tabell 1 har vi fordelt de to respondentene på disse to institusjonene.

Tabell 3 Type stilling. N=57

Svaralternativ	Antall	Andel
Soneleder/avdelingsleder[58]	3	5 %
Sykepleier	14	25 %
Helsefagarbeider/hjelpepleier/omsorgsarbeider	30	53 %
Assistent	9	16 %
Annet	1	2 %

Det fremgår av tabell 4 at 39 % av respondentene har fulltidsstilling. Videre ser vi blant annet at 35 % av respondentene har en stillingsprosent på mellom 36 og 75.

Tabell 4 Stillingsprosent i PLO i Nordreisa. N=57

Svaralternativ	Antall	Andel
0 – 35 %	8	14 %
36 – 75 %	20	35 %
76 – 99 %	7	12 %
100 %	22	39

6.1.2 Kommunens brukerundersøkelser blant beboere og pårørende

Elleve av 53[59] beboere med fast sykehjemsplass ble intervjuet, noe som utgjør 21 % av beboerne. De elleve som ble intervjuet, er beboere på Sykehjemmet.

Pårørende til de 53 beboerne med fast sykehjemsplass fikk tilsendt spørreundersøkelsen per brev. Andelen pårørende som svarte på kommunens undersøkelse er totalt 57 %, fordelt slik:

- Sykehjemmet: 74 % (17 respondenter)
- Omsorgssentret: 53 % (8 respondenter)
- Bo/kultur: 33 % (5 respondenter)

Vi velger å presentere svarene fra de pårørende samlet, siden andelen respondenter varierer veldig mellom institusjonene, og er spesielt lav ved én av disse (33 %). Vi gjør samtidig oppmerksom på at også gjennomsnittsskåren varierer stort mellom de ulike institusjonene på flere av spørsmålene: For eksempel er gjennomsnittsskåren på 1,3 (av maksimalt 4) for pårørende ved en institusjon, mens den er 3,2 for pårørende ved en annen på samme spørsmål. Vår presentasjon av funn fra kommunens brukerundersøkelser blir således på et overordnet nivå. Vi refererer heller ikke alle gjennomsnittsskårene, men disse er vedlagt rapporten. For øvrig henviser vi til Nordreisa kommune for nærmere detaljer om kommunens brukerundersøkelser blant beboere og pårørende.

[58] Betegnelsen *soneleder* ble erstattet med *virksomhetsleder* etter at spørreundersøkelsen ble gjennomført.
[59] Institusjonene (sykehjemmene) i Nordreisa kommune har totalt 60 sengeplasser. På tidspunkt for kommunens brukerundersøkelser var sju av plassene korttidsplasser og avlastningsplasser.

6.1.3 Strukturering av svar

Svarene er i hovedsak gjengitt i diagrammer og tabeller. I presentasjonen oppgir vi hvor mange ansatte som har svart på det enkelte spørsmål (*N*), vi refererer gjennomsnittsskårene fordelt på de tre institusjonene og for institusjonene samlet, samt tilleggskommentarene som de ansatte har gitt i fritekst. I presentasjonen vier vi spesiell oppmerksomhet til funn som indikerer områder med størst forbedringsbehov, og områder hvor de tre sykehjemmene skiller seg mest fra hverandre.

Vi gjør oppmerksom på at spørsmålene i kommunens brukerundersøkelser er noe forskjellige fra revisjonens spørreundersøkelse. Revisjonens spørsmål til de ansatte fremgår av tabellene, mens kommunens spørsmål til beboerne og pårørende fremgår av vedlegg 6. Det er videre viktig å huske på at de ansattes gjennomsnittsskår er regnet ut på en skala fra 1 til 6, mens beboernes og pårørendes gjennomsnittsskår er regnet ut på en skala fra 1 til 4.

Funnene i undersøkelsen presenteres i følgende kategorier:

- *Mat/måltider*
- *Bistand til personlig hygiene/stell*
- *Lege, tannlege, fysioterapeut*
- *Personalets tilgjengelighet*
- *Trivsel og trygghet*
- *Brukermedvirkning*
- *Respektfull behandling*
- *Aktivisering*
- *Informasjon/kommunikasjon*
- *Kompetanse, støtte i arbeidet*
- *Samlet vurdering*

Flere av kategoriene berører hverandre i større eller mindre grad. Det betyr at kategoriene også må ses i sammenheng med hverandre.

6.2 Gjennomgang av funn fra kvalitetskartleggingen

6.2.1 Mat/måltider

Diagram 1 viser gjennomsnittsskårene for området *mat/måltider,* dvs. i hvor stor grad de ansatte opplever at beboerne er fornøyd med maten som serveres, i hvor stor grad de anser maten som tilpasset beboernes behov, og i hvor stor grad de anser den sosiale rammen rundt beboernes måltider som god. De svarte søylene viser gjennomsnittet for de ansatte på institusjonene samlet sett. Gjennomsnittsskårene på mellom 4,6 og 4,8 viser at de ansatte opplever dette som tilfredsstillende, samtidig som skårene indikerer at det er rom for forbedring. Vi ser videre at Sykehjemmet skårer noe lavere enn de to øvrige institusjonene.

Diagram 1: Mat og måltider. N=57 på spm 1a, N=56 på spm 1b og 1c

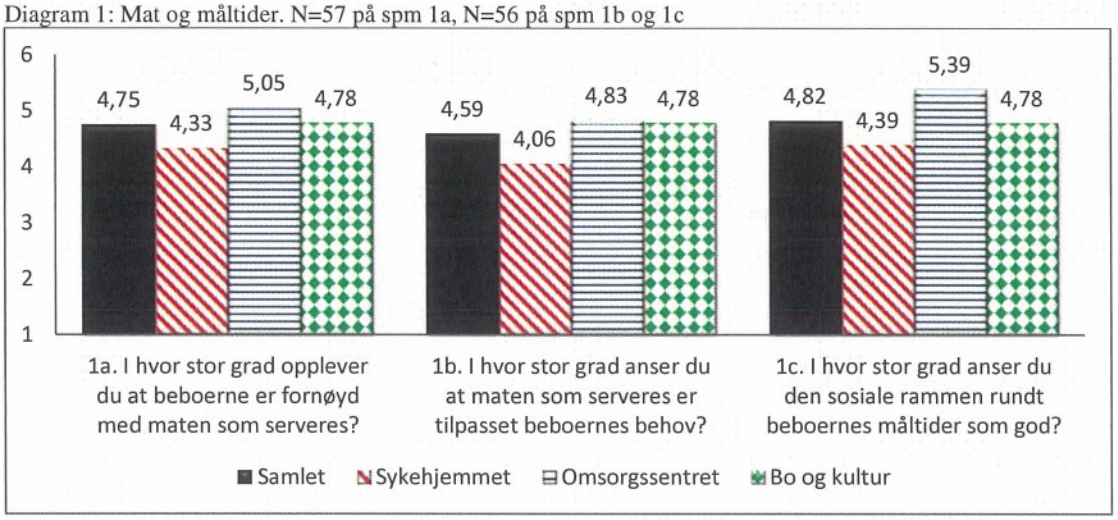

Tabell 5 viser at flest ansatte peker ut *mer variasjon i kosten* og *bedre smak/innhold i maten* som forbedringsområder. Institusjonsledelsen oppfatter kosten som variert, men påpeker at mange av beboerne er vant med og ønsker «mer gammeldags kost», noe som *kan* forklare at mange ansatte har angitt dette som et forbedringsområde.

Tabell 5: Forbedringsområder – Mat og måltider

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Bedre smak/innhold i maten	39 %	22	9	4	9
Mer variasjon i kosten	44 %	25**	7	9	8
Mer mat/flere måltider	16 %	9	7	0	2
Mer tid til å spise	12 %	7	5	1	1
Mindre forstyrrelser fra omgivelsene under måltidene	26 %	15	6	6	3
Annet, spesifiser her*:	5 %	3	0	1	2
Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 51 av 57					

* Under *Annet* har respondentene angitt følgende: *1) Middagen er noen ganger veldig salt. 2) Mer tradisjonell kost som eldre er vant med fra før. 3) Mer husmannskost f.eks. ertestuing, gulrotstuing og kålstuing istedenfor grønnsaksblandinger. Til dessert serveres ofte ferdige pakker med fromasj. Begge eksemplene er mat som våre pasienter ikke er vant med og det fordyrer.*

** Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur.

Vi ser også av tabell 5 at blant annet sju av totalt ni ansatte som peker ut *mer mat/flere måltider* som et forbedringsområde, kommer fra Sykehjemmet. Institusjonsledelsen vet ikke hva dette skyldes, men peker på at forskjeller i serveringsrutiner kan spille inn, at Sykehjemmet kan ha litt

knappere middagsporsjoner (selv om man kan får mer mat ved å ringe til kjøkkenet), og at Sykehjemmet mangler tørrvarelager til forskjell fra de øvrige institusjonene.

Kommunens brukerundersøkelser:

- Beboerne i Nordreisa er (svært) fornøyd med måltider og mat, og mer fornøyd enn beboerne på landsbasis.
- Både i Nordreisa og på landsbasis opplever pårørende i mindre grad enn beboerne selv, at beboerne er fornøyd med måltider og mat.
- Pårørende i Nordreisa gir en lavere gjennomsnittsskåre (3,2) enn pårørende på landsbasis (3,4) på spørsmål om i hvor stor grad de opplever at beboerne er fornøyd med måltidene.

6.2.2 Bistand til personlig hygiene/stell

På spørsmål om de opplever at beboerne får tilstrekkelig *hjelp til å gå på do* og til *kroppsvask/dusjing,* gir de ansatte gjennomsnittsskårer på rundt 5. Den samlede gjennomsnittsskåren for *tannpuss/munnhygiene* er litt lavere (4,5). Diagram 2 viser videre store variasjoner i gjennomsnittsskårene mellom institusjonene. Sykehjemmet skårer lavest. For eksempel viser en gjennomsnittsskår på 3,5 at de ansatte på Sykehjemmet i langt mindre grad enn de øvrige ansatte opplever at beboerne får tilstrekkelig hjelp til *tannpuss/munnhygiene*. Her gir både Omsorgssentret og Bo/kultur en gjennomsnittsskår på rundt 5.

Diagram 2: Personlig hygiene/stell. N=57 på spm 2a-2c

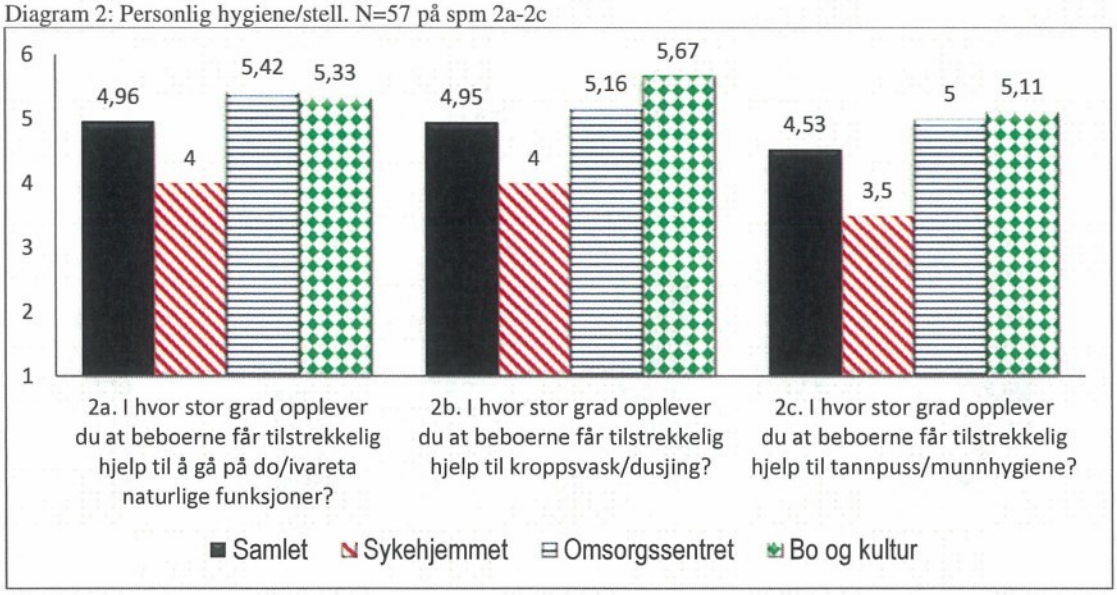

Tabell 6 viser at *oftere hjelp til munnhygiene* og *oftere stell av hår* pekes ut som de største forbedringsområdene. Det er flest ansatte ved Sykehjemmet som påpeker forbedringsområder. Vi ser også at en del ansatte fra Sykehjemmet har pekt på forbedringsområdene *oftere hjelp til kroppsvask/dusjing* og *oftere hjelp til å gå på do.* Institusjonsledelsen er kjent med at det er forbedringspotensial knyttet til tannpuss/munnhygiene, og opplyser at Sykehjemmet allerede har satt fokus på dette. De erkjenner videre at oppgaver som dusjing kan bli utsatt ved tids-/ arbeidspress på personalet.

Tabell 6: Forbedringsområder – Personlig hygiene/stell

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Sykehjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Oftere hjelp til kroppsvask/dusjing	21 %	12**	9	2	0
Oftere hjelp til å gå på do/ivareta naturlige funksjoner	21 %	12	11	1	0
Oftere stell av hår	37 %	21	12	6	3
Oftere vask av klær	2 %	1	0	1	0
Oftere hjelp til munnhygiene	44 %	25**	14	4	6
Annet, spesifiser her:*	7 %	4	0	3	1
			Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 42 av 57		

* Annet: *1) Gå på tur. 2) Det tar tid før klærne er tilbake, og enkelte kommer de til feil institusjon. 3) Ordner/ grer håret til pasienten når pasienten tas opp om morgenen. 4) Kurse flere i fotstell slik at vi kan gi fotstell til våre demente pasienter når de har gode dager.*

** Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur.

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at både beboere og pårørende i Nordreisa er fornøyd med hjelpen som beboerne får til personlig hygiene, og mer fornøyd enn landsgjennomsnittene for beboere og pårørende. Beboerne i Nordreisa gir en gjennomsnittsskår på 3,7 (av maksimalt 4) mot 3,6 på landsbasis, mens pårørende i Nordreisa gir en skår på 3,5 mot 3,3 på landsbasis.

6.2.3 Lege, tannlege, fysioterapeut

Gjennomsnittsskårer på 5,18 viser at de ansatte samlet sett opplever at beboerne får komme til lege og tannlege ved behov (diagram 3). Videre ser vi at gjennomsnittsskårene er betraktelig lavere for fysioterapeut: En samlet gjennomsnittsskår på 3,21 viser at de ansatte opplever at fysioterapeut er langt mindre tilgjengelig enn lege og tannlege. Vi ser også betydelige forskjeller i gjennomsnittsskårene når vi sammenlikner institusjonene.

Diagram 3: Lege, tannlege, fysioterapeut. N=57 på spm 3a-3c

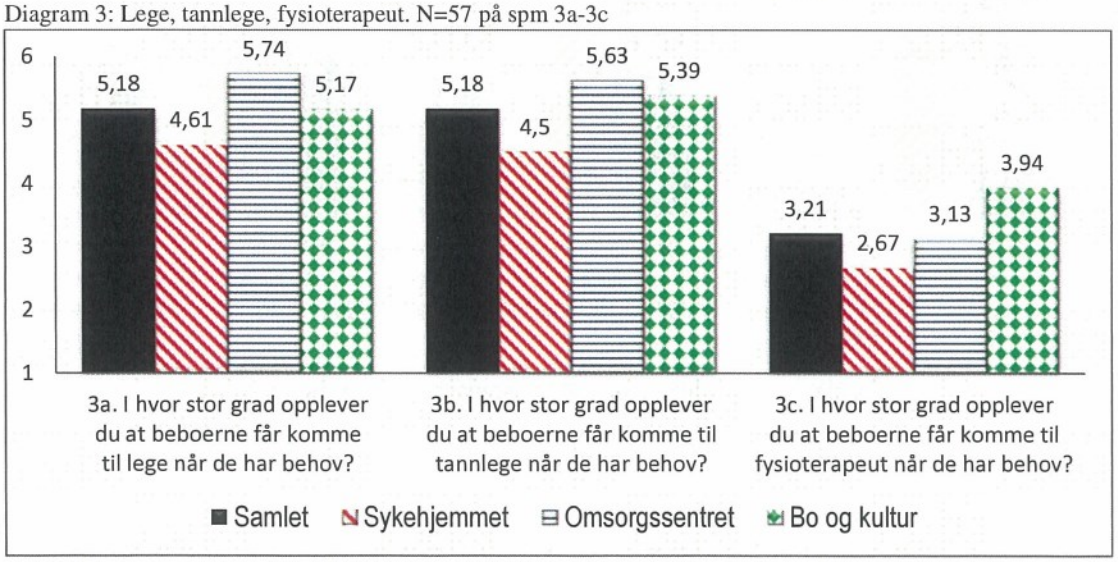

Tall fra KOSTRA viser at **gjennomsnittlig timer med fysioterapeut per uke per beboer** i sykehjem og boform med heldøgns omsorg og pleie er langt lavere i Nordreisa enn i kommunegruppa og landsgjennomsnittet. Antallet timer har vært lavere i Nordreisa over flere år.

For eksempel hadde hver beboer på sykehjem mv. i Nordreisa 0,05 timer fysioterapeut per uke i 2011, mens dette tallet var 0,33 i kommunegruppa og 0,32 på landsbasis.[60]

Institusjonsledelsen erkjenner at fysioterapitilbudet ikke er tilfredsstillende på institusjonene, og at dette henger sammen med at det ikke er bevilget nok ressurser til formålet. De opplyser videre at det i perioder har vært vanskelig å skaffe nok kommunale fysioterapeuter. Det finnes flere private fysioterapeuter i kommunen, men kommunen erfarer at disse i liten grad velger å prioritere oppdrag på institusjoner som sykehjem. Ifølge institusjonsledelsen har imidlertid fysioterapitilbudet på institusjonene blitt bedre nå i høst (2012).

Tall fra KOSTRA viser **at gjennomsnittlig antall legetimer per uke per beboer** i sykehjem mv. har ligget lavere i Nordreisa sammenliknet med kommunegruppa og landsgjennomsnittet før 2011. For eksempel var dette tallet 0,20 i Nordreisa i 2010, mot 0,32 i kommunegruppa og 0,36 på landsbasis. I 2011 steg dette til 0,35 i Nordreisa, mot 0,37 i kommunegruppa og 0,39 på landsbasis.[61]

Sykehjemmet har 5 timer per uke med tilsynslege, mens Omsorgssentret og Bo- og kultur hver har 4 timer per uke jf. årsmeldingen for 2011. Institusjonsledelsen opplyser at antallet timer er tilstrekkelig, selv om de er noe uenige om bruken av disse timene. For eksempel opplever en av institusjonslederne at legen ikke er til stede på sykehjemmet alle disse timene, noe som av andre forklares med at legen også er tilgjengelig på telefon, deltar i møter med sykehjemmene og bruker tid på forberedelser og etterarbeid.

Tabell 7 viser at flest ansatte har pekt ut følgende forbedringsområder: *mer fokus på beboernes tannhelse* og *oftere vurdert om medisineringen er god/korrekt.*

Tabell 7: Forbedringsområder – Lege, tannlege, fysioterapeut

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Det bør bli enklere for beboerne å få snakke med lege	**21 %**	**12**	8	1	3
Bedre informasjon til beboerne om medisinene de får	**11 %**	**6**	5	0	1
Oftere vurdert om medisineringen er god/korrekt	**32 %**	**18**	12	3	3
Mer fokus på beboernes tannhelse	**40 %**	**23****	14	4	4
Annet, spesifiser her:*	**9 %**	**5**	3	2	0
	Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 34 av 57				

* Annet: *1) Fysioterapi. 2) Bedre oppfølging fra fysioterapitjeneste/ergoterapi. 3) Det er et stort behov for fysioterapeut, da det ikke er tid sånn som det er nå for pleiere å utføre øvelser og trening med den enkelte pasient. Forslag: egen aktivitør. 4) Vi må bli flinkere til å inkludere pårørende, f.eks. samtale med pårørende etter årskontroll. Vi informerer nå, men har for dårlig rutine. Jobber nå med å få det i system. 5) Tilsynslegen må få bedre tid når han er her.*

** Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur.

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at både beboerne og pårørende i Nordreisa er delvis fornøyd til svært fornøyd med beboernes mulighet for å komme til tannlege, snakke med lege og medisinsk behandling. Gjennomsnittsskårene for de tre områdene ligger på mellom 3,4 – 3,8 (av maksimalt 4). Beboerne og pårørende i Nordreisa har også høyere gjennomsnittsskår for disse områdene enn landsgjennomsnittet.

[60] Jf. kvalitetsindikatorer innen Pleie og omsorg på www.ssb.no/kostra

[61] Samme som over.

6.2.4 Personalets tilgjengelighet

En gjennomsnittsskår på 5,05 viser at de ansatte samlet sett opplever at de er tilgjengelige for beboerne. Vi ser imidlertid at gjennomsnittsskåren for Sykehjemmet er betraktelig lavere enn for Omsorgssentret og Bo/kultur.

Diagram 4: Tilgjengelighet – personalet. N=57

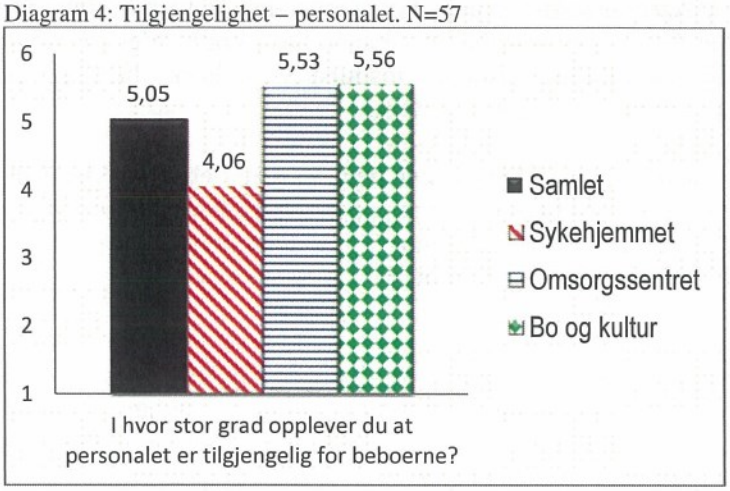

De ansatte fikk også spørsmål om *det hender at beboerne må vente uforholdsmessig lenge når de tilkaller personalet*. Sju ansatte svarer at beboerne **ofte** må vente uforholdsmessig lenge, mens 19 svarer at beboerne **av og til** må vente uforholdsmessig lenge når de tilkaller personalet. Sykehjemmet kommer dårligere ut enn Omsorgssentret og Bo/kultur på dette spørsmålet. For eksempel svarer sju ansatte at beboerne *ofte må vente uforholdsmessig lenge* når de tilkaller personalet, og alle disse sju er fra Sykehjemmet.

Tabell 8: Venting ved tilkalling av personalet. N=57

	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Beboerne må aldri **vente uforholdsmessig lenge**	12 %	7*	0	3	3
Beboerne må sjelden **vente uforholdsmessig lenge**	42 %	24	2	11	11
Beboerne må av og til **vente uforholdsmessig lenge**	33 %	19*	9	5	4
Beboerne må ofte **vente uforholdsmessig lenge**	12 %	7	7	0	0

* Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur

Institusjonsledelsen påpeker sammenhengen mellom spørsmålene i diagram 4 og tabell 8. De er ikke overrasket over at de ansatte på Sykehjemmet opplever seg som mindre tilgjengelige for beboerne enn de ansatte på Omsorgssentret og Bo/kultur, og at de i større grad opplever at beboerne må vente uforholdsmessig lenge på at personalet skal komme. Sykehjemmet har langt flere pasienter enn de øvrige institusjonene uten at dette gjenspeiles i bemanningen. Den fysiske utformingen med lange korridorer på Sykehjemmet, kan også medvirke til at personalet oppleves som mindre tilgjengelige enn på de andre institusjonene. Institusjonsledelsen ser heller ikke bort fra at også forskjeller i faktorer som organisering, styring og kultur kan spille inn.

Det fremgår av tabell 9 at flest ansatte (53 %) anser *psykisk omsorg* (å ha noen å prate med om tanker/problemer) som det største forbedringsområdet innen kategorien *personalets tilgjengelighet*. Vi ser imidlertid at også en del ansatte (32 %) har angitt at *beboerne er for mye overlatt til selv i helgene* (og ukedagene), spesielt ved Sykehjemmet.

Tabell 9: Forbedringsområder – Tilgjengelighet. Antall ansatte

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Beboerne er for mye overlatt til seg selv i ukedagene	**21 %**	**12**	12	0	0
Beboerne er for mye overlatt til seg selv i helgene	**32 %**	**18**	13	4	1
Den psykiske omsorgen bør bli bedre (å ha noen å prate med om tanker/problemer)	**53 %**	**30****	15	10	4
Annet, spesifiser her:*	**11 %**	**6**	2	2	2
	Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 36 av 57				

* Annet: *1) Mer tid til den enkelte, til å gå tur, sitte på tomannshånd å prate, osv. 2) Lufteturer. 3) Aktiviteter som gjør dagen mer innholdsrik, det skulle vært en aktivitør som tok seg av dette i ukedagene. 4) Helgebemanningen er lav. Ofte opplever vi å gå med helgebemanning også i ukene. Med urolige pasienter i avdelingen blir det ofte de minst urolige som blir overlatt til seg selv. 5) Skulle hatt mulighet til å komme seg ut om dagene. 6) Ønsker en trivselskoordinator i avdelingen/aktivitørstilling.*

** Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur.

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at beboere og pårørende er (svært) fornøyd med beboernes mulighet for å snakke med pleiepersonalet. Gjennomsnittsskårene er høyere for beboerne i Nordreisa (3,9 av maksimalt 4), enn landsgjennomsnittet (3,5), mens det for de pårørende er likt med landsgjennomsnittet (3,5).

6.2.5 Trivsel og trygghet

Diagram 5 viser at de ansatte med en samlet gjennomsnittsskår på 5,27 opplever at beboerne trives med personalet, mens trivselen med andre beboere oppleves som betraktelig lavere (4,37).

Diagram 5: Trivsel med personalet og andre beboere. N=57 på spm 5a og 5b

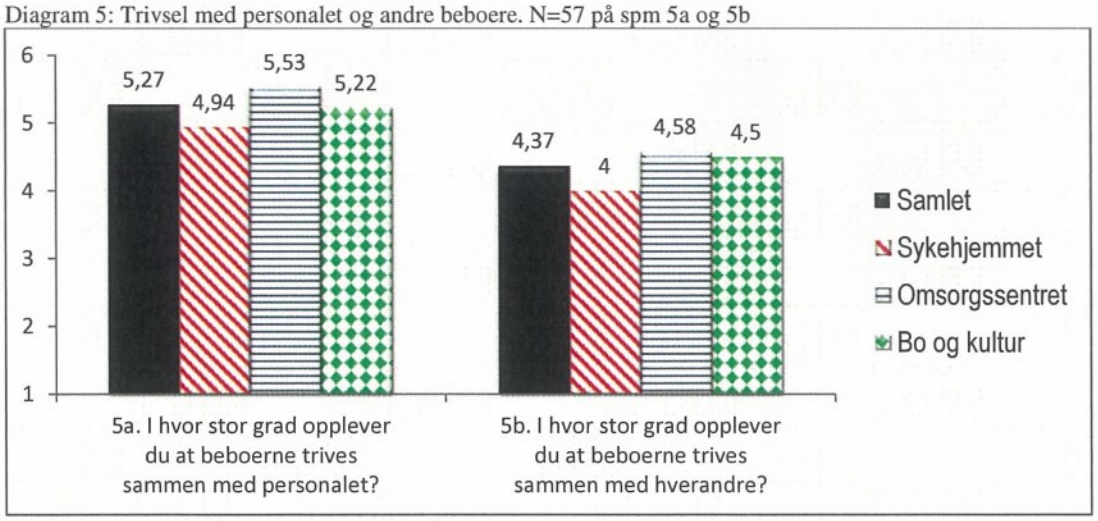

En gjennomsnittsskår på 4,25 på spørsmål om i hvor stor grad de ansatte opplever at beboerne trives på rommene sine, viser at det er rom for forbedring, selv om skåren ikke er dårlig (diagram 6). Vi ser videre at de ansatte på Bo/kultur i litt større grad enn de øvrige opplever at beboerne trives på rommene sine.

Diagram 6: Trivsel på rom. N=57

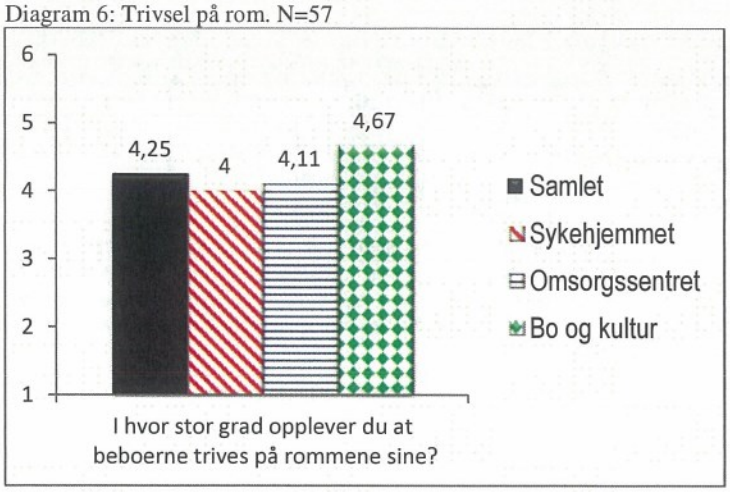

Med en samlet gjennomsnittsskår på 5,26 viser diagram 7 at de ansatte anser beboernes trygghet som godt ivaretatt på institusjonene. Vi ser imidlertid at de ansatte på Bo/kultur (med en skår på 5,67) i betraktelig større grad enn de ansatte på Sykehjemmet (med en skår på 4,56) anser beboernes trygghet som godt ivaretatt.

Diagram 7: Trygghet. N=57

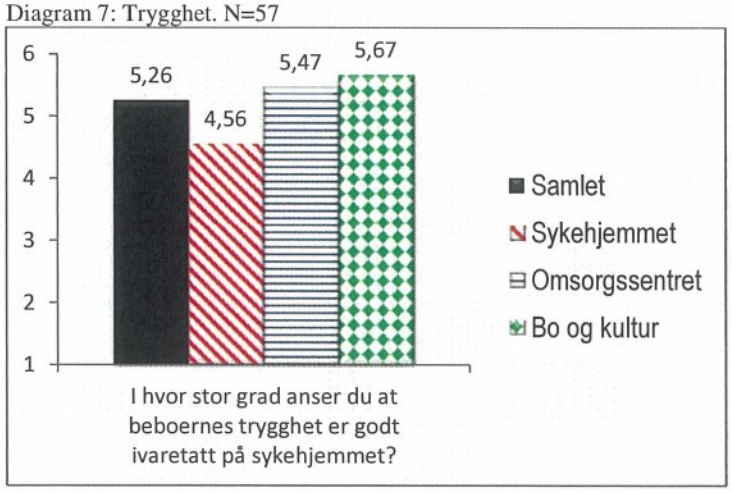

Tabell 10 viser at flest ansatte – og de fleste av disse fra Sykehjemmet - har påpekt at *beboernes bad ikke er tilstrekkelig tilrettelagt*, samt *bedre renhold* av beboernes rom/bad og fellesarealer som forbedringsområder innen kategoriene *trivsel* og *trygghet*. Vi bemerker videre at sju av åtte ansatte som har angitt *bedre trygghet for beboerne om natten,* kommer fra Sykehjemmet. Institusjonsledelsen opplyser at det på tidspunktet for spørreundersøkelsen var én nattevakt på Sykehjemmet, men at dette antallet er økt til to nattevakter. I tillegg er hjemmesykepleien til stede på Sykehjemmet, når de ikke er ute på hjemmebesøk.

Tabell 10: Forbedringsområder – Trivsel og trygghet

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Beboernes rom er ikke tilstrekkelig tilrettelagt for beboernes ønsker/behov	12 %	7	6	1	0
Beboernes bad er ikke tilstrekkelig tilrettelagt for beboernes behov	25 %	14	10	2	2
Bedre renhold av beboernes rom/bad	23 %	13	9	1	3
Bedre renhold av beboernes fellesarealer	25 %	14	9	3	2
Fellesarealene er ikke tilstrekkelig tilpasset beboernes behov	9 %	5	5	0	0
Bedre trygghet for beboerne om natten	14 %	8	7	1	0
Bedre trygghet for beboerne når de er sammen med andre beboere	12 %	7	4	3	0
Annet, spesifiser her:*	9 %	5	4	1	0
Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 33 av 57					

* Annet: *1) Badene er ikke tilrettelagt for de som må bruke rullestol. 2) Noen bad er ikke store nok. 3) Dobbeltrom bør unngås! 4) Føler at vi ikke strekker til, det er ikke tid til å gjøre det som forventes for hvert skift. 5)Stillingshjemler for to nattevakter alle nettene.*

Kommunens brukerundersøkelser viser at både beboerne og pårørende i Nordreisa har høyere gjennomsnittsskårer enn landsgjennomsnittene for områdene *trivsel på rom, trivsel med personalet* og *trivsel med andre beboere*. I Nordreisa gir beboerne en gjennomsnittsskår på 3,9 av maksimalt 4 (mot 3,5 på landsbasis) på spørsmål om trivsel med personalet. Laveste gjennomsnittsskår i Nordreisa på dette området er 3,2 på spørsmål til pårørende om i hvor stor grad de opplever at beboerne trives sammen med de andre beboerne. På dette spørsmålet skårer imidlertid pårørende på landsbasis enda lavere: 2,8.

6.2.6 Brukermedvirkning

Diagram 8 viser en samlet gjennomsnittsskår på 4,74 for faktorer som omhandler *beboernes mulighet for å påvirke døgnrytme*. Denne skåren ser vi som et uttrykk for at respondentene vurderer graden av brukermedvirkning som tilfredsstillende, samtidig som den viser at det er rom for forbedring. En gjennomsnittsskår på 5,17 viser at de ansatte samlet sett opplever at beboerne har mulighet for å være for seg selv/*ivareta sitt privatliv.* Vi ser imidlertid at det er store forskjeller mellom institusjonene: Gjennomsnittsskårene viser at beboerne på Sykehjemmet i mindre grad enn beboerne på de øvrige institusjonene selv kan bestemme når de skal stå opp og legge seg eller har mulighet til å ivareta sitt privatliv/være alene.

Diagram 8: Brukermedvirkning - Døgnrytme og privatliv. N=57 på spm 8a-8c

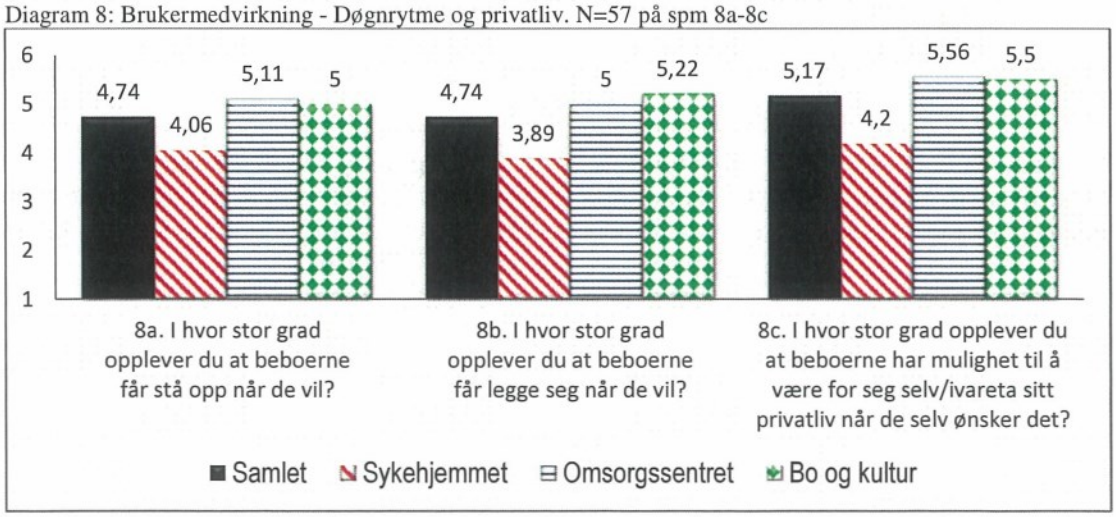

Institusjonsledelsen kommenterer at ulike rutiner kan forklare en noe lav skår på Sykehjemmet når det gjelder beboernes medbestemmelse over leggetid; at det kan være en holdning eller kultur som henger igjen fra tidligere om at beboerne skal være lagt til nattevakta kommer.

Kommunens brukerundersøkelser:

- Beboerne i Nordreisa gir en høyere gjennomsnittsskår enn beboerne på landsbasis (3,6 mot 3,0 av maksimalt 4) på spørsmål om *hvor fornøyd beboerne er med muligheten for privatliv*. Pårørende i Nordreisa skårer likt med pårørende på landsbasis på tilsvarende spørsmål (3,4).
- På spørsmål til beboerne om i hvor stor grad *de selv får bestemme når de skal legge seg og stå opp*, gir beboerne i Nordreisa høyeste mulige gjennomsnittsskår, 4, mot 3,5 på landsbasis. På tilsvarende spørsmål gir pårørende i Nordreisa en skår på 3, som er litt lavere enn landsgjennomsnittet på 3,2.

Diagram 9 viser at de ansatte samlet sett opplever at det legges til rette for at beboerne har mulighet til å påvirke *hva* de skal spise (4,34) og *når* de skal spise (4,47), samtidig som gjennomsnittsskårene viser at det er rom for forbedring. Vi ser også på disse områdene at det er forskjeller mellom institusjonene, og spesielt gjennomsnittsskårene til Sykehjemmet trekker ned. Institusjonsledelsen har ingen forklaring på hvorfor Sykehjemmet skårer betraktelig lavere enn Omsorgssentret og Bo/kultur på disse spørsmålene.

Diagram 9: Brukermedvirkning – Mat og måltider. N=57 på spm 9a, N=55 på spm 9b

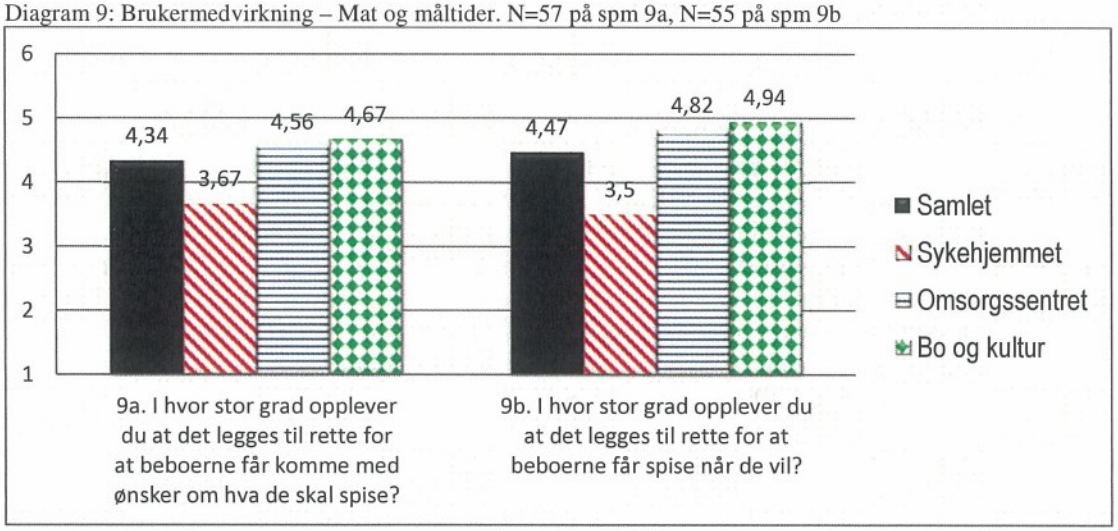

Diagram 10 viser svært lave gjennomsnittsskårer (2,13 og 2,39) på spørsmålene som omhandler beboernes og pårørendes medvirkning i utarbeidelse av planer som angår beboerne. Vi gjør oppmerksom på at mange av de ansatte her var usikre, og at henholdsvis 29 og 35 % av de ansatte har svart «vet ikke» på de to spørsmålene som gjenspeiles i diagram 10.

Diagram 10: Brukermedvirkning – Utarbeidelse av planer[62]. N=56 på spm 10a, N=55 på spm 10b

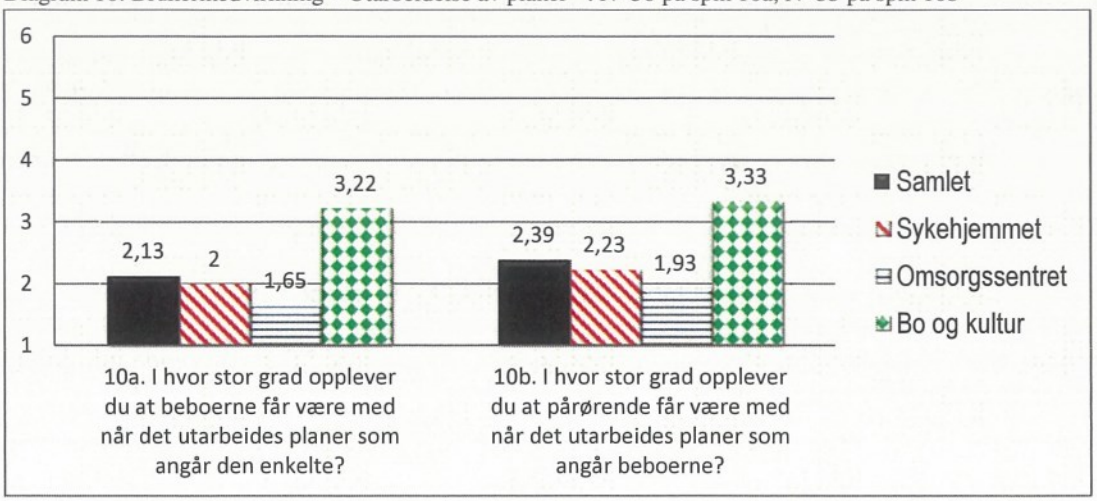

Tabell 11 viser blant annet at 17 ansatte har pekt på at *de pårørende i større grad bør involveres i forhold som angår beboerne.* Dette utgjør 30 % av respondentene.

Tabell 11: Forbedringsområder – Brukermedvirkning. Antall ansatte

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Beboerne bør i større grad ha medbestemmelse over hvilken hjelp de skal motta i det daglige	**16 %**	**9**	8	1	0
Mer tilpasset hjelp ved måltider	**11 %**	**6**	4	1	1
Mer tilpasset hjelp ved av- og påkledning	**14 %**	**8**	6	2	0
De pårørende bør i større grad involveres i forhold som angår beboerne	**30 %**	**17**	11	6	0
Annet, spesifiser her:*	**2 %**	**1**	-	-	1
Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 26 av 57					

* Annet: *Pga datasystemet her på huset har vi enda ikke fått inn tiltaks- og pleieplaner.*

Institusjonene har et eget brukerutvalg, der institusjonsledelsen møter sammen med to deltakere fra hvert sykehjem. For tiden deltar én pårørende og én beboer fra Sykehjemmet, mens Omsorgssentret og Bo/kultur stiller med to pårørende hver. Beboernes helse avgjør om det stiller beboere i brukerutvalget. Institusjonsledelsen opplyser at referat fra brukerutvalgene sendes til alle pårørende. Videre har institusjonene «forslagskasser» for pårørende og beboere, men institusjonsledelsen erfarer at disse ikke benyttes.

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at beboerne i Nordreisa er veldig fornøyd med *medbestemmelse over hvilken hjelp de skal ha* og *når de skal spise*. Gjennomsnittsskårene er på 3,9 og 4 (av maksimalt 4) på alle de tre spørsmålene som inngår i dette området. Gjennomsnittsskårene for beboere på landsbasis er betraktelig lavere: 2,8 – 3,2. Også gjennomsnittsskårene til pårørende i Nordreisa er lavere på de tre aktuelle spørsmålene som omhandler medbestemmelse: 2,9 – 3.

[62] I spørsmålsstillingen ga revisjonen også eksempler på planer: *f.eks. pleieplan, tiltaksplan, individuell plan.*

Pårørende som har svart at beboeren har individuell plan i kommunens brukerundersøkelse, gir laveste gjennomsnittsskår (1) på spørsmål om i *hvor stor grad planen ble utarbeidet i samarbeid med beboeren* hhv. *i samarbeid med deg som pårørende.* Pårørende på landsbasis gir gjennomsnittsskårer på 2,4 hhv. 2,7 på disse spørsmålene. Her bør man imidlertid ta forbehold om at antallet respondenter *kan* være lavt. Revisjonen har ikke oversikt over hvor mange pårørende som i Nordreisa kommunes brukerundersøkelse har svart at beboeren har individuell plan, men har fra lignende undersøkelser erfart at dette kan være svært lavt. Dette gjør at gjennomsnittsskåren bør leses med forsiktighet.

Institusjonsledelsen kommenterer at pårørende deltar i utarbeidelsen av planer ved at institusjonene har innhentet opplysninger om beboer gjennom beboeropplysningsskjemaet som benyttes ved innskriving. Ifølge institusjonsledelsen tenker nok ikke pårørende på dette som deltakelse i utarbeidelse av planer.

6.2.7 Respektfull behandling

Gjennomsnittsskårer på 5,32 og 5,21 viser at ansatte samlet sett opplever at beboerne behandles med respekt og verdighet.

Diagram 11: Respekt og verdighet. N=57 på spm 11a og 11b

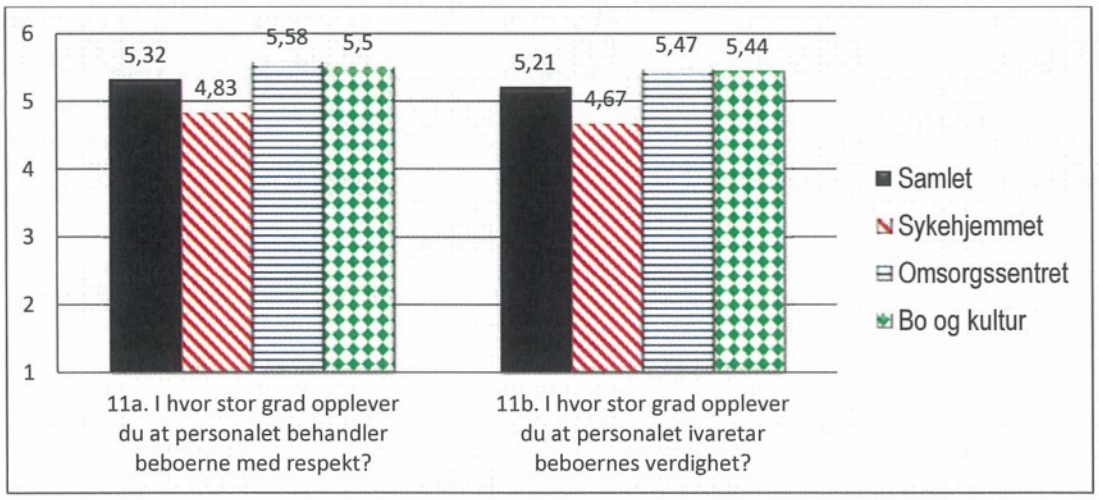

Gjennomsnittsskårene i diagram 12 viser at de ansatte samlet sett i stor grad opplever at personalet overholder taushetsplikten (5,49), og at de opplever at personalet hører på beboerne hvis de har noe å klage på (5,16). Vi ser at gjennomsnittsskårene varierer noe mellom institusjonene både i diagram 11 og 12.

Diagram 12: Taushetsplikt og klage. N=57 på spm 12a og 12b

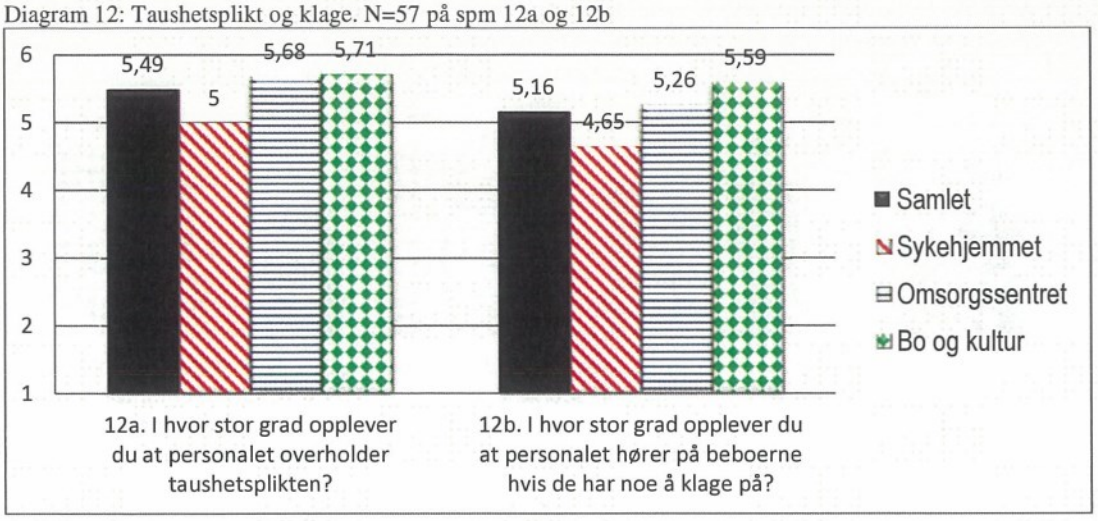

På spørsmål om eventuelle forbedringsområder tilknyttet kategorien *respektfull behandling* har tre ansatte (alle fra Sykehjemmet) gitt følgende eksempler: a) *Det er viktig å ikke prate om pasientene slik at andre beboere hører dette*, b) *Det er behov for bedre tid til samtale med pasientene. Mange gir uttrykk for at de ønsker å prate, men det er nesten aldri tid for personalet til å sette seg ned og ivareta dette*, c) *Rom for/tid til å gjøre et respektfullt stell, tid til å være sammen med pasientene.*

Kommunens brukerundersøkelser:

- Både beboere og pårørende i Nordreisa opplever at personalet *behandler beboerne med respekt* og *overholder taushetsplikten*. Gjennomsnittsskårene ligger på mellom 3,6 og 4 (av maksimalt 4). På disse områdene er også gjennomsnittsskårene blant beboere og pårørende på landsbasis høy.
- På spørsmål om i hvilken grad personalet *hører på beboerne* hvis de har noe å klage på, skårer imidlertid pårørende i Nordreisa lavere enn landsgjennomsnittet (3,3 mot 3,5), og beboerne i Nordreisa skårer likt med landsgjennomsnittet (3,4).

6.2.8 Aktivisering/aktivitetstilbud

Diagram 13 viser lave samlede gjennomsnittsskårer på spørsmål til de ansatte i Nordreisa om aktivisering/aktivitetstilbud. Samlede gjennomsnittsskårer på 3,3 – 3,63 viser at de ansatte i begrenset grad opplever at beboerne har noe å holde på med i det daglige, og at de opplever at beboere ikke er helt fornøyd med aktivitetstilbud og muligheten for å komme ut og få andre opplevelser/turer.

Diagram 13: Aktivitetstilbud mv. N=57 på spm 13a, N=56 på spm 13b og 13c

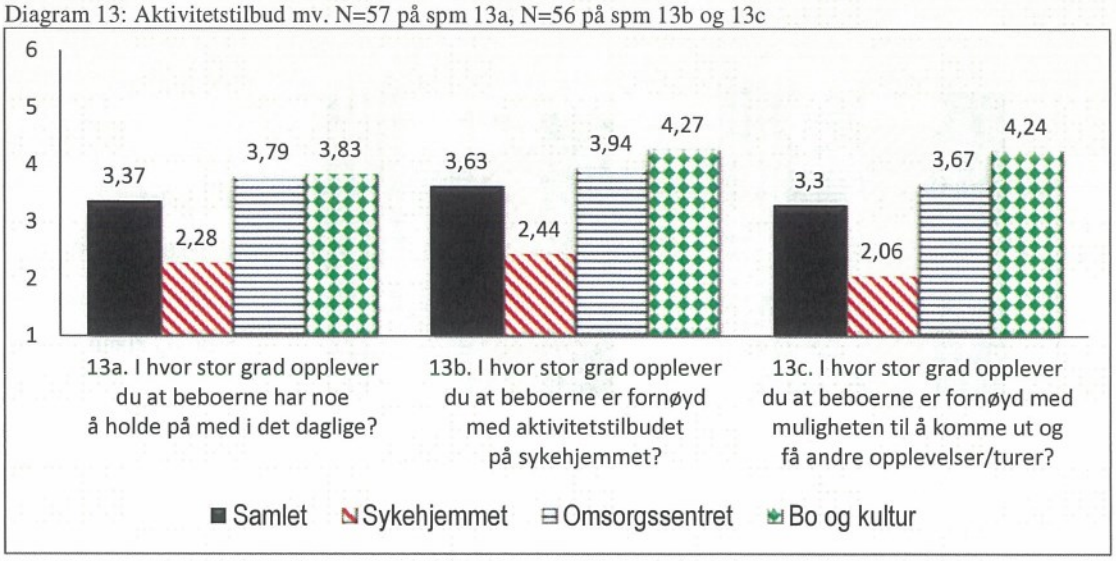

Diagram 13 viser også her at det er store forskjeller mellom institusjonene: For eksempel skårer Sykehjemmet 2,06 på spørsmål om de ansatte opplever at beboerne er fornøyd med muligheten til å komme ut, mens den er 4,24 for Bo/kultur.

Vi ser videre av tabell 12 at mange ansatte fra de tre institusjonene – men spesielt mange fra Sykehjemmet - har angitt forbedringsområder til kategorien *aktivisering mv.*: For eksempel har 36 ansatte (17 fra Sykehjemmet) pekt på *oftere mulighet til å komme ut i frisk luft*. Dette utgjør 63 % av respondentene. Institusjonsledelsen forklarer den lave skåren på Sykehjemmet med at Sykehjemmet ligger i tredje etasje, noe som gjør det vanskeligere å trille tur ute/trekke frisk luft enn på de øvrige sykehjemmene som ligger på bakkenivå. Videre har 53 og 54 % av respondentene pekt på *oftere mulighet til å reise på tur* og at *sykehjemmet tilbyr for få aktiviteter i det daglige* som forbedringsområder.

Tabell 12: Forbedringsområder – Aktivisering mv.

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Sykehjemmet tilbyr for få aktiviteter i det daglige	**53 %**	**30**	17	7	5
Aktivitetene som finnes i dag er ikke godt nok tilpasset alle beboerne	**28 %**	**16**	7	3	6
Bedre kultur- og underholdningstilbud	**39 %**	**22**	16	2	4
Oftere mulighet til å komme ut i frisk luft	**63 %**	**36****	17	10	8
Oftere mulighet til å reise på tur	**54 %**	**31****	13	9	8
Annet, spesifiser her:*	**5 %**	**3**	1	0	2
	Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 52 av 57				

* Annet: *1) Det skulle vært mere aktiviteter tilpasset den enkeltes interesser og behov. 2) Vi har faste dager med bingo og trim hver uke. 3) Ansette trivselskoordinator/aktivitør*

** Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur.

Institusjonsledelsen er ikke overrasket over at dette området gir en noe lav gjennomsnittsskår, da institusjonene ikke har dagsenter eller aktivitør. Tidligere var det en aktivitørstilling, men denne ble kuttet/omgjort til pleiestilling i forbindelse med en omorganisering. Det betyr at pleierne må organisere aktiviteter eller sørge for aktivisering i tillegg til sine øvrige oppgaver. Og da blir det fort for lite aktivisering, for det er ikke alltid rom til å få gjort dette. Institusjonsledelsen opplever at det i større grad var rom for aktiviteter og turer tidligere. Med planlegging får institusjonene av og til gjennomført aktiviteter, men planlagte aktiviteter veltes fort på grunn av uforutsette

hendelser. I tillegg til at aktivitørstillingen er kuttet, er det også slik at beboerne på institusjonene i dag er dårligere enn før. Men dette handler også om hvor man legger lista: For enkelte beboere er det aktivitet nok å stelle seg, å delta under måltider eller å gå fra rommet sitt og til stua. Institusjonsledelsen peker videre på at ikke alle ansatte registrerer det som skjer av aktiviteter: De ansatte er forskjellige, og det er gjerne de samme som møter på fester eller dugnader som arrangeres på institusjonene.

Institusjonsledelsen peker også på at institusjonene har en egen buss til disposisjon, men at det sjelden er tid til å bruke den. Omsorgssentret har høns og sansehage, men ut over dette er det vanskelig å få til aktiviteter, da bemanningen ikke er større enn at man kun får tatt seg av urolige beboere. I Nordreisa kommunes årsmelding for 2011 listes det opp en rekke aktiviteter på institusjonene, men institusjonsledelsen påpeker at dette i stor grad er enkeltaktiviteter (som foregår én eller to ganger i året). Både ansatte, pårørende og beboere har forventninger til mer aktivisering av beboerne enn slik det er i dag.

Kommunens brukerundersøkelser:

- Gjennomsnittsskårene for beboere og pårørende i Nordreisa og på landsbasis på spørsmål om aktivitetstilbud og muligheten for å komme ut, er noe lave. Ett unntak er imidlertid at beboerne i Nordreisa gir en gjennomsnittsskår på 3,8 av maksimalt 4 (mot 2,9 på landsbasis) på spørsmål om i hvor stor grad beboeren er fornøyd med muligheten til å gjøre dagligdagse gjøremål.
- Pårørende i Nordreisa opplever i litt mindre grad enn landsgjennomsnittet at beboerne er fornøyd med *muligheten til å gjøre dagligdagse gjøremål* (2,4 mot 2,5) og *aktivitetstilbudet på sykehjemmet* (2,2 mot 2,4).

6.2.9 Informasjon/kommunikasjon

En samlet gjennomsnittsskår på 4,4 viser at de ansatte til en viss grad opplever at *beboerne får god informasjon om tjenesten*. Sykehjemmets gjennomsnittsskår på 3,64 trekker noe ned. Diagram 14 viser videre en samlet gjennomsnittsskår på 3,91 for i hvor stor grad de ansatte opplever at *beboerne er kjent med klagemulighetene*. Dette indikerer også at det er rom for forbedring, spesielt ved Sykehjemmet og Omsorgssentret som trekker ned gjennomsnittsskåren. Vi bemerker imidlertid at hele 42 % av de ansatte har vært usikre på hva de skal svare på dette spørsmålet, og har svart «Vet ikke». Institusjonsledelsen kommenterer den noe lave gjennomsnittsskåren (3,91) med at spørsmålet ikke passer for alle ansatte, fordi beboerne på Omsorgssentret er demente og ikke har forutsetninger for å kjenne til klagemulighetene. Informasjonen om klagemulighetene går i slike tilfeller til de pårørende. Institusjonsledelsen antar videre at ikke alle ansatte er kjent med hvilken informasjon som gis om klagemuligheter i vedtaket om sykehjemsplass.

Diagram 14: Informasjon. N=57 på spm 14a, N=55 på spm 14b

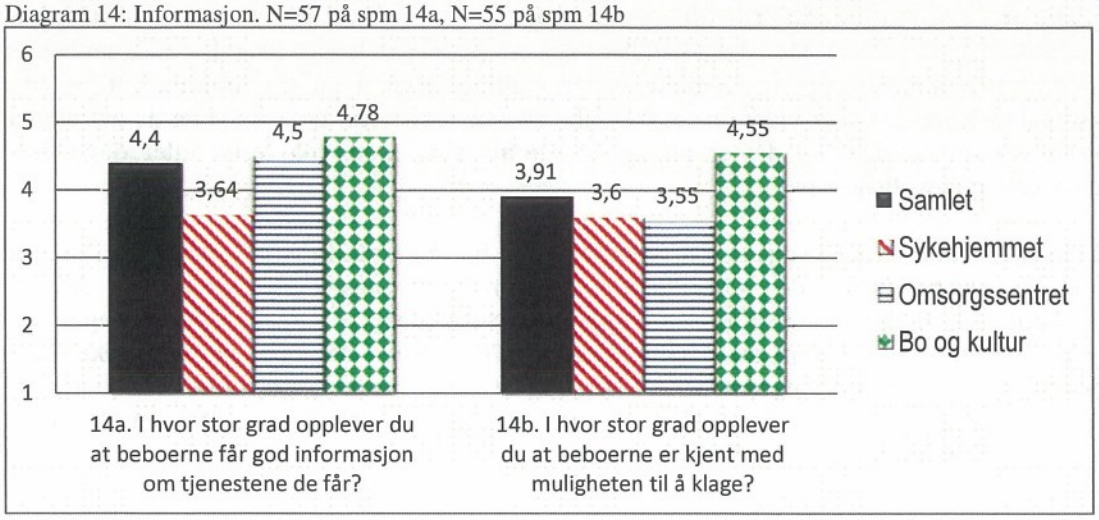

En gjennomsnittsskår på 5,04 (diagram 15) viser at de ansatte *opplever at personalet snakker klart og tydelig med beboerne*. Vi ser også at institusjonene her skårer nokså jevnt.

Diagram 15: Kommunikasjon. N=56

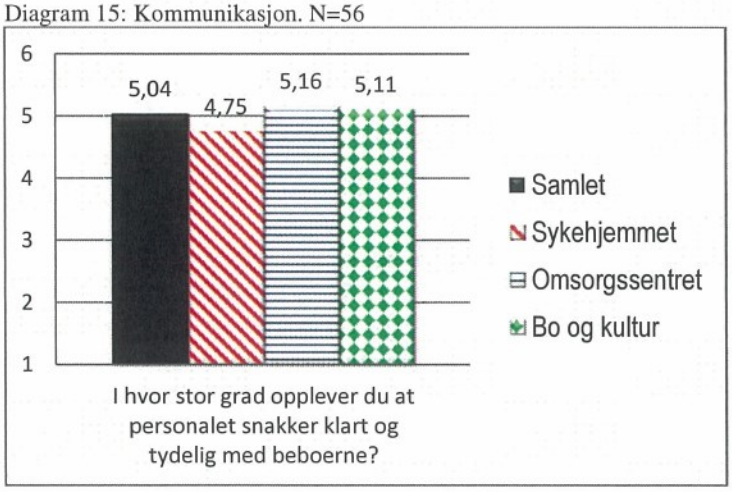

Tabell 13 indikerer at de største forbedringsområdene innen kategorien *informasjon* er *bedre informasjon til pårørende/beboere om beboers helse* (23 %) og at personalet *bør forklare bedre når de hjelper beboerne* (21 %). Vi ser også at det er flest ansatte ved Sykehjemmet som har angitt forbedringsområder. Flere ansatte ved Sykehjemmet har også angitt forbedringsområder som *bedre informasjon om sykehjemmets kultur- og aktivitetstilbud* og at *det bør bli enklere for beboerne å klage/ta opp ting de er misfornøyd med.* Institusjonsledelsen opplyser at de informerer beboere og pårørende om aktiviteter, og institusjonene har en tavle med informasjon om aktiviteter som oppdateres ukentlig. Institusjonsledelsen mener også at det ikke alltid er sammenfall mellom det som institusjonene opplever som beboernes behov og pårørendes opplevelse av beboerens behov, og at dette også kan gi utfordringer mht. kommunikasjon.

Tabell 13: Forbedringsområder – Informasjon

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo kultur
Bedre informasjon til pårørende/beboere om beboers helse	**23 %**	**13**	7	5	1
Bedre informasjon til pårørende/ beboere om sykehjemmets kultur- og aktivitetstilbud	**18 %**	**10**	9	1	0
Den generelle informasjonen til pårørende/beboere om sykehjemmets tjenestetilbud er for dårlig/begrenset	**9 %**	**5**	5	0	0
Beboerne vet ikke hvor de skal henvende seg for å få informasjon	**5 %**	**3**	2	0	1
Det bør bli enklere for beboerne å klage/ta opp ting de er misfornøyd med	**16 %**	**9**	7	2	0
Personalet bør forklare bedre når de hjelper beboerne	**21 %**	**12**	8	3	1
Beboerne forstår ikke hva personalet sier	**7 %**	**4**	2	2	0
Annet, spesifiser her:*	**2 %**	**1**	0	0	1
Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 27 av 57					

* Annet: *Vi har oppslag i hallen hvor alle månedens aktiviteter er skrevet opp. Dette er nyttig for pårørende å følge med på.*

Ifølge Nordreisa kommunes årsmelding har Sykehjemmet i 2011 hatt fokus på å bedre pårørendearbeidet. Det er blant annet satt opp kontakttavler på alle rom for å bedre informasjonen, for eksempel om hvem som er beboerens primærpleier.

Kommunens brukerundersøkelser:

- Både beboere og pårørende i Nordreisa er marginalt mindre fornøyd med informasjonen som beboerne får om aktivitets- og kulturtilbud enn beboere og pårørende på landsbasis: Beboerne i Nordreisa skårer 3,0 mot 3,1 på landsbasis, mens pårørende i Nordreisa skårer 2,7 mot 2,8 på landsbasis.
- På spørsmål om informasjon om beboers helse, muligheten for å klage og hvor klart og tydelig personalet snakker, gir imidlertid både beboere og pårørende i Nordreisa gode gjennomsnittsskårer (mellom 3,5 og 3,8) og høyere gjennomsnittsskårer enn beboere og pårørende på landsbasis.

6.2.10 Utførelse av arbeidsoppgaver

De ansatte ble bedt om å angi *hvor ofte de får gjort sine arbeidsoppgaver på en tilfredsstillende måte*. Arbeidsoppgavene var delt inn i tre typer oppgaver[63], og diagram 16, 17 og 18 gir en samlet oversikt over svarene fra de ansatte. Svarene fordelte seg noe ulikt mellom institusjonene, og vi henviser til vedlegg 7 for nærmere detaljer.

[63] Til disse spørsmålene var det også mulig for de ansatte å angi at dette ikke var aktuelle arbeidsoppgaver for dem, for å luke ut eventuelle ansatte som ikke har slike arbeidsoppgaver.

Diagram 16: Arbeidsoppgaver som er viktige for beboernes primære behov. N=56

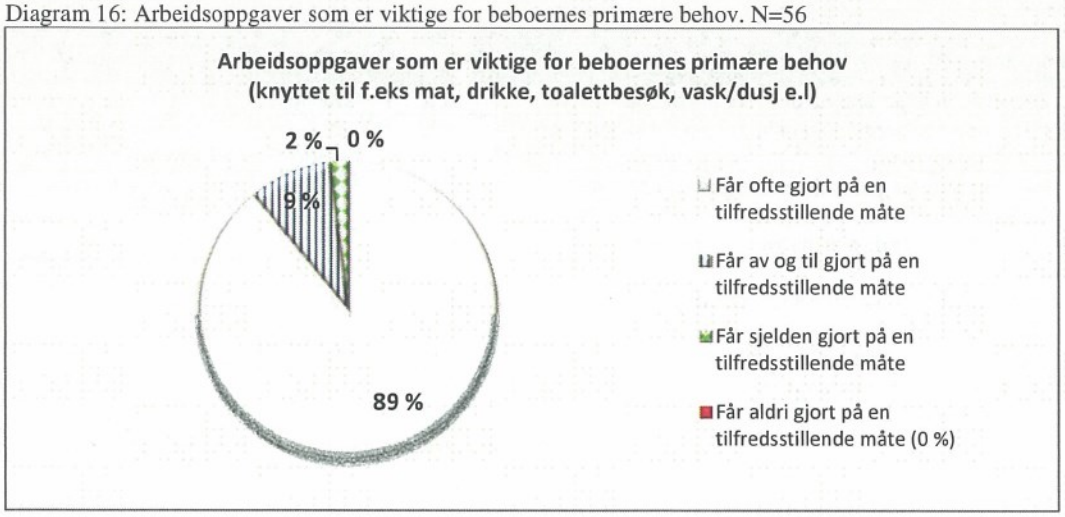

Diagram 17: Arbeidsoppgaver som er viktige for beboernes livskvalitet. N=56

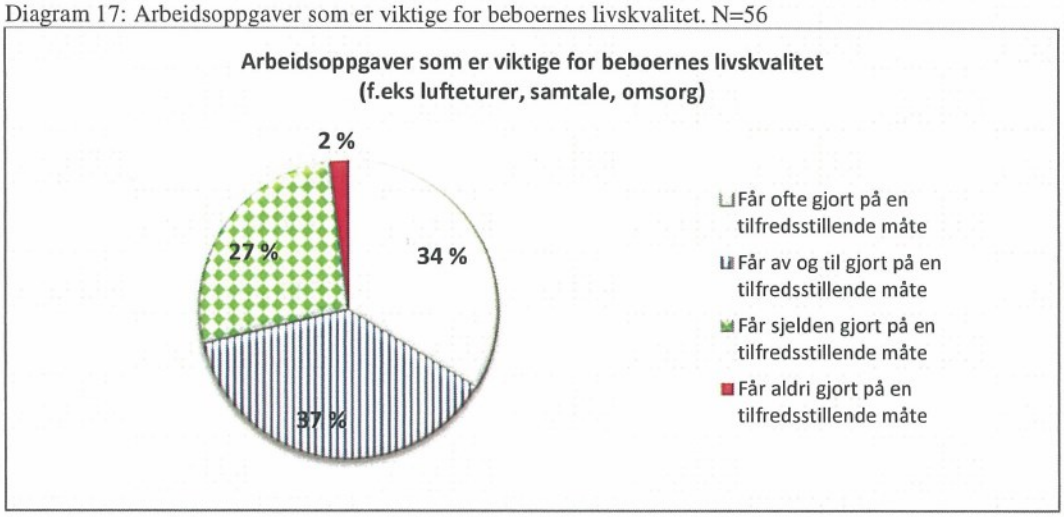

Diagram 18: Praktiske arbeidsoppgaver som ikke er direkte rettet mot beboerne. N=53

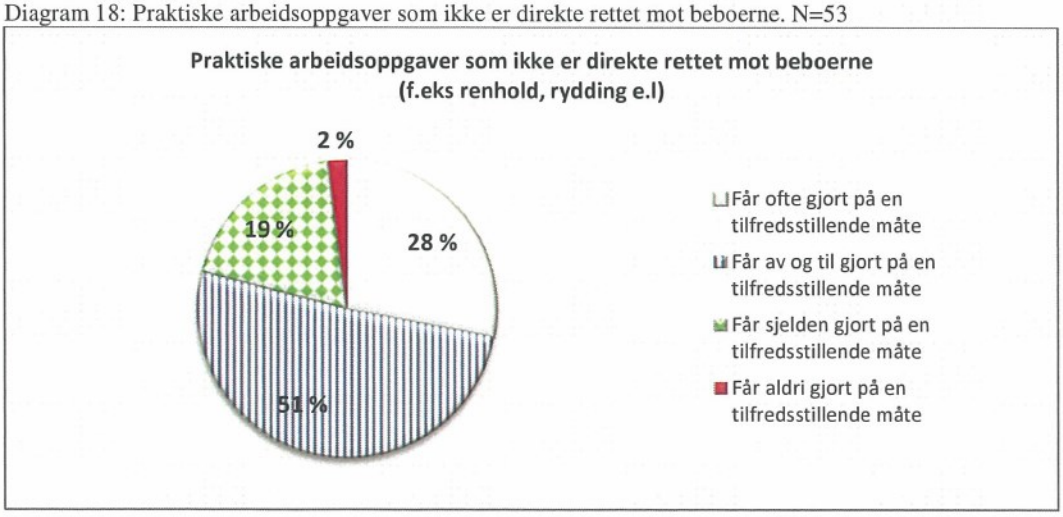

Diagrammene viser blant annet at:

- 89 % av de ansatte svarer at de *ofte* får gjort arbeidsoppgaver som er viktige for beboernes primære behov på en tilfredsstillende måte. To prosent svarer at de *sjelden* (og ingen har svart at de *aldri*) får gjort slike oppgaver på en tilfredsstillende måte.

- 34 % av de ansatte svarer at de *ofte får gjort arbeidsoppgaver som er viktige for beboernes livskvalitet på en tilfredsstillende måte*. Til sammen 29 % av de ansatte svarer at de *sjelden* eller *aldri* får gjort slike oppgaver på en tilfredsstillende måte.

- 28 % av de ansatte svarer at de *ofte får gjort praktiske arbeidsoppgaver som ikke er direkte rettet mot beboerne på en tilfredsstillende måte*. Til sammen 21 % av de ansatte svarer at de *sjelden* eller *aldri* får gjort slike oppgaver på en tilfredsstillende måte.

6.2.11 Respondentenes samlede vurdering

En samlet gjennomsnittsskår på 5,07 viser at de ansatte *alt i alt opplever at beboerne er fornøyd* med institusjonene (diagram 19). Vi ser at Sykehjemmet med en skår på 4,47 trekker ned gjennomsnittet noe. Også på spørsmålet der de ansatte gir en *samlet vurdering av kvaliteten på tjenestene*, trekker Sykehjemmet ned gjennomsnittsskåren på 4,91. Vi ser her at skårene på Omsorgssentret (5,26) og Bo/kultur (5,39) er betraktelig høyere enn på Sykehjemmet (4).

Diagram 19: Samlet vurdering. N=57 på spm 17a og 17b

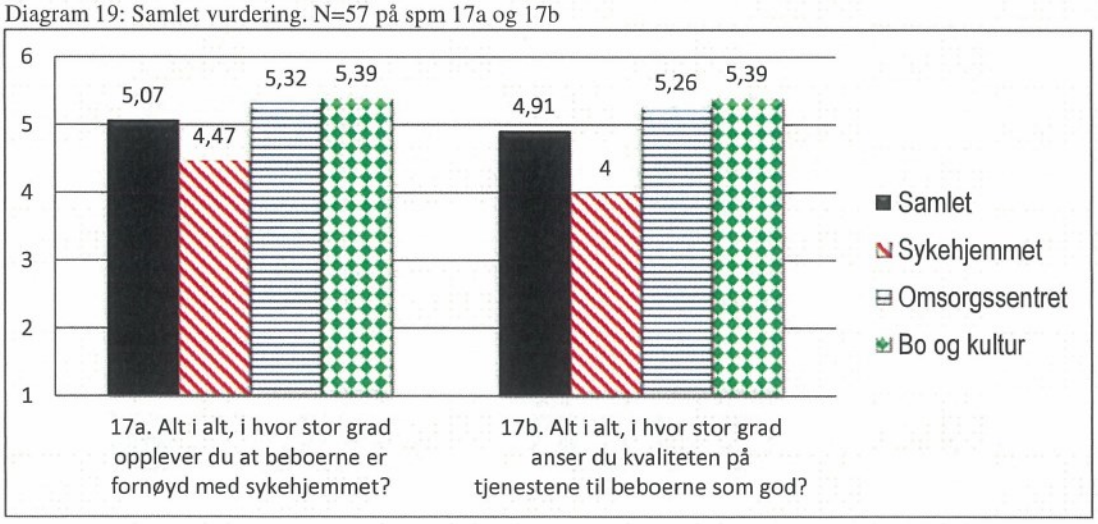

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at beboerne i Nordreisa alt i alt er svært fornøyd med sykehjemmet de bor på.

- Beboerne i Nordreisa gir en gjennomsnittsskår på 3,9 (av maksimalt 4) mot 3,6 på landsbasis på følgende spørsmål: Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med sykehjemmet du bor på?
- De pårørende i Nordreisa gir en gjennomsnittsskår på 3,3 (av maksimalt 4) på tilsvarende spørsmål, mot 3,4 for pårørende på landsbasis.

6.3 Kompetanse og støtte i arbeidet

I spørreundersøkelsen har vi bedt de ansatte om å svare på noen spørsmål som gjelder kompetanse og støtte i arbeidet. Dette er faktorer som også er av betydning for kvaliteten i tjenestene som gis. Gjennomsnittsskårene i diagram 20 viser at de ansatte i Nordreisa opplever at de selv har tilstrekkelig kompetanse til å utføre sine arbeidsoppgaver. Vi ser også at institusjonene har jevne gjennomsnittsskårer, fra 5,06 til 5,26.

Diagram 20: Kompetanse. N=57

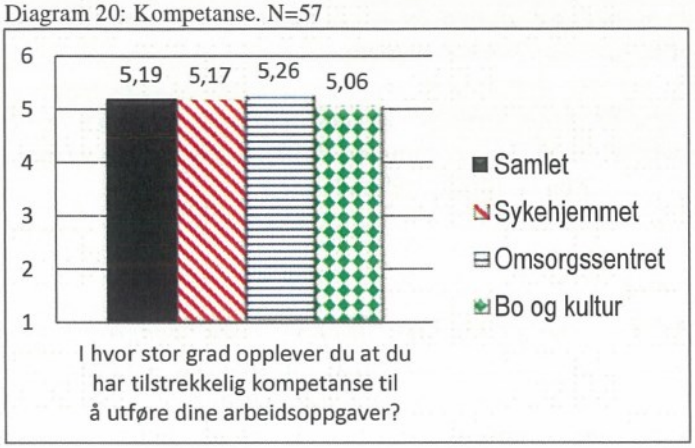

På spørsmål om eventuelle faktorer som må forbedres innen området *kompetanse/støtte* i arbeidet, angir 26 ansatte (46 %) *bedre hjelpemidler for personalet til bruk i sitt arbeid med beboerne.* Hele 15 av disse 26 jobber ved Sykehjemmet, jf. tabell 14. Institusjonsledelsen har ikke fått tilbakemelding om at det mangler hjelpemidler, men at det snarere er eksisterende utstyr som er gammelt og slitt, som personheis og medisinsk utstyr. Videre angir 13 ansatte (11 fra Sykehjemmet) at *sykehjemmet mangler ansatte med riktig kompetanse.* Institusjonsledelsen opplyser at Omsorgssentret mangler noen sykepleiere. De har imidlertid ingen klar formening om hvorfor så mange respondenter fra Sykehjemmet har angitt at det mangler ansatte med riktig kompetanse. Sykehjemmet har flest sykepleiere av institusjonene, men det er mulig at svarene er påvirket av at Sykehjemmet har flere assistenter i kontrakter/vikariater. Samtlige av disse er imidlertid fagarbeidere.

Tabell 14: Forbedringsområder – Kompetanse, støtte i arbeidet.

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Sykehjemmet mangler ansatte med riktig kompetanse	**23 %**	**13**	11	2	0
Jeg savner skriftlige rutiner/retningslinjer som støtter meg i mitt arbeid	**14 %**	**8**	7	0	1
Bedre hjelpemidler for personalet til bruk i sitt arbeid med beboerne	**46 %**	**26***	15	5	5
Bedre hjelpemidler som beboerne kan bruke selv	**18 %**	**10**	6	3	1
Annet, spesifiser her:	**0**	**0**	0	0	0
Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 31 av 57					

* Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur.

Tabell 14 viser at også åtte ansatte har krysset av for svaralternativet *Jeg savner skriftlige rutiner/retningslinjer som støtter meg i mitt arbeid.* Disse ble videre bedt om å konkretisere hva de savner, og tre ansatte ga følgende eksempler: 1) *Oppdatert stillingsinstruks,* 2) *avviksmeldinger, rutiner ved bruk av tvang og samtykke* og 3) *pleieplaner, enklere rapportsystem slik at det blir lettere å gi og få rapporter.*

6.4 Andre kommentarer fra de ansatte

6.4.1 Hvilke områder/faktorer bør jobbes spesielt med av hensyn til kvalitetsforbedring?

I spørreundersøkelsen fikk de ansatte også anledning til å beskrive andre områder eller faktorer som de mener kommunen/institusjonen bør jobbe spesielt med for å bedre kvaliteten på tjenestene ved sin institusjon. Følgende kommentarer ble gitt:

Sykehjemmet:
- *Viktig at rutiner som er utarbeidet blir fulgt opp av alle*
- *Det bør være flere faglærte på vaktene, og mer personale, bør være flere opplæringsvakter og mer tid til primærkontaktene og utføre sitt arbeid. Dobbeltrommene bør også bort.*
- *Øke personalressursene! Det fører til ringvirkninger for pasientene.*
- *Mere personale og flere med kompetanse*
- *Det skulle vært flere fagarbeidere, og større stillinger til dem! Alt for mange småstillinger og ufaglærte.*
- *Vi trenger mer ressurser i form av arbeidskraft. Kvaliteten vil kommer deretter. For alle jobber så godt de kan, men strekker ikke til.*
- *Rom/bad bedre tilpasset hver pasient.*
- *Bort med dobbeltrom, bedre privatliv.*
- *Flere aktivitetstilbud, 1 aktivitør.*
- *Trenger aktivitør for å engasjere beboerne, lett for å bli passive.*
- *Fagutvikling til alle ansatte, flere fagarbeidere i høyere stillingsprosent*

Omsorgssentret:
- *Bedre bemanning*
- *Flere pleiere på dagtid*
- *Ha tilstrekkelig med personal på jobb (på dagtid)*

Bo/kultur:
- *Få inn f.eks. ungdom i sommerjobb til å ta gamle ut på trilletur, så de kommer seg mer ut.*

6.4.2 Hva fremhever de ansatte som spesielt positivt?

De ansatte ble også bedt om å fremheve det som de eventuelt ser som spesielt positivt ved tjenestetilbudet på sin institusjon. Følgende eksempler ble gitt:

Sykehjemmet:
- *Vi strekker oss langt for at den enkelte beboer skal føle en god atmosfære og trygghet.*
- *Vi jobber for å ivareta deres identitet.*
- *Arbeidsmiljøet, samarbeidet og utholdenhet.*
- *Dyktige fagarbeidere, og en god legetjeneste. Sykepleiere på alle vakter (sykestua kommer ved behov på natt)*

Omsorgssentret:
- *At personalet er sammen med beboerne i avdelingen hele tiden*
- *Dyktig personale*
- *Vi har såing og utplanting sammen med pårørende og beboere samt grilling og sang.*
- *Beboerne gir uttrykk for at de trives*
- *Personalet er sammen med beboerne hele tiden. Pausene tas i avdelingen. Dette trygger beboerne. Det er kun når det er møter at vi samles utenfor avdelingen. Selv da er dørene åpne slik at beboerne kan se oss.*

Bo/kultur:

- *Det at pasientene har muligheten til å være ute i hagen om sommeren er flott. Også at lokalitetene her er slik at rullestolbrukere kan kjøre rundt, og at de som vil gå/trimme innendørs har fine muligheter til det.*
- *Vi er et sykehjem på bakkenivå og dette er svært positivt for våre beboere. Det gjør at det er enklere å komme seg ut. De fleste av våre beboere sitter ute på godværsdager. Her nytes formiddags- og ettermiddagskaffen. Vi prøver å gjøre hagen så koselig som mulig med de knappe midler vi har. Personalet gjør en fantastisk innsats for trivselen her på huset. De stiller alltid opp på fritiden for å hjelpe til med dugnader, grillfester og førjulsfester*
- *Beboeren er i fokus hele tiden*

6.4.3 Øvrige innspill/kommentarer

Avslutningsvis ba vi de ansatte komme med eventuelle andre innspill/kommentarer til eldreomsorgen i Nordreisa kommune, og til revisjonens undersøkelse. De ansatte ga følgende kommentarer:

Sykehjemmet:

- *Vi har en hverdag som ikke verdsettes godt nok mtp lønn. Vi gjør en god og viktig jobb for de eldre beboerne i Nordreisa. Det skal lønnes å bidra med høyere utdanning og stor kompetanse, men dette er dessverre ikke realiteten i dag.*
- *Mere aktivitet til pasientene, de setter virkelig pris på det. Men på grunn av lite folk på jobb lar det seg ikke gjøre. Hadde man vært flere ansatte hadde man kunne funnet på mere aktiviteter ute med de som ønsker det.*
- *Enerom for beboere på sykehjem, fokus på trivsel for pasienter i sykehjem f.eks. i form av aktivitetstilbud.*
- *Her bør det økes i budsjettet slik at det blir fast 2 hjelpepleiere på natt, og økt bemanning. Hjelpepleiere/sykepleiere bør også ha høyere lønn.*
- *Vi er bare en per natt, noe som jeg synes er uforsvarlig på 26 pasienter.*[64]

Bo/kultur:

- *Jeg synes at eldreomsorgen er bra, jeg tror beboerne har det bra! Det er viktig at vi har det materialet som trengs, f.eks. handduker og vaskekluter. Vi kan kanskje bli litt bedre på å se hver enkelt pasient, behandle med respekt og sørge for at de får gjøre det de kan selv.*
- *Eldreomsorgen i Nordreisa kommune, slik jeg kjenner den, er fantastisk. Vi har et flott sykehjem og et godt utgangspunkt for å drive god eldreomsorg.*
- *Denne undersøkelsen er kun verdt noe hvis det som kommer fram skal gjøre noe med.*

Omsorgssentret:

- *Det er veldig tungt å jobbe 100 % stilling med demente, og dersom vi er underbemannet sliter det på personalet og det er ingen tjent med*
- *Synes jevnt over det er bra, men bemanningen tåler ikke ytterligere reduksjoner. Ufaglærte brukes i stor grad. Vi har to nattevakter hos oss. Enkelte netter er begge disse ufaglærte uten medisindelegasjon. Dette er uholdbart.*

Til siste strekpunkt kommenterer institusjonsleder at det kan forekomme at det kun er ufaglærte nattevakter på jobb på Omsorgssentret. Dette er ikke planlagt, men kan for eksempel skje ved sykdom. Ifølge institusjonsleder er ikke dette uforsvarlig, da det alltid er sykepleiere på nattevakt i umiddelbar nærhet på de andre institusjonene, som kan tilkalles/ambulere ved behov.

[64] I etterkant av spørreundersøkelsen er det blitt to nattevaktstillinger.

6.5 Melding av avvik

Et system for melding og håndtering av avvik skal bidra til kvalitet i tjenestene. Vi stilte derfor noen spørsmål til de ansatte om dette, med **fokus på ansattes melding av avvik som berører beboerne**.

De ansatte ble bedt om å angi hvilke typer avvik som berører beboerne, som de eventuelt har observert *de siste tolv månedene*. Det ble gitt følgende eksempler:

- *Medisinavvik*. Funn av tablett på gulv, medisiner ikke tatt av beboere, medisin ikke tatt til rett tid (ni ansatte)
- *Manglende eller utsatt pleie/stell*. Fem av disse ansatte har videre angitt at dette skyldes dårlig tid/mangel på personale/mindre personale enn planlagt (seks ansatte)
- *Uønsket adferd, fysisk vold, stygg munnbruk* mot andre beboere eller personalet (fire ansatte)
- *Annet*[65] (fire ansatte)

Diagram 21 viser at 94 % av de ansatte på Sykehjemmet, Omsorgssentret og Bo/kultur angir at det er lagt til rette for at de kan melde fra om avvik som berører beboerne.

Diagram 21: Tilrettelegging for melding av avvik. Samlet. N=56

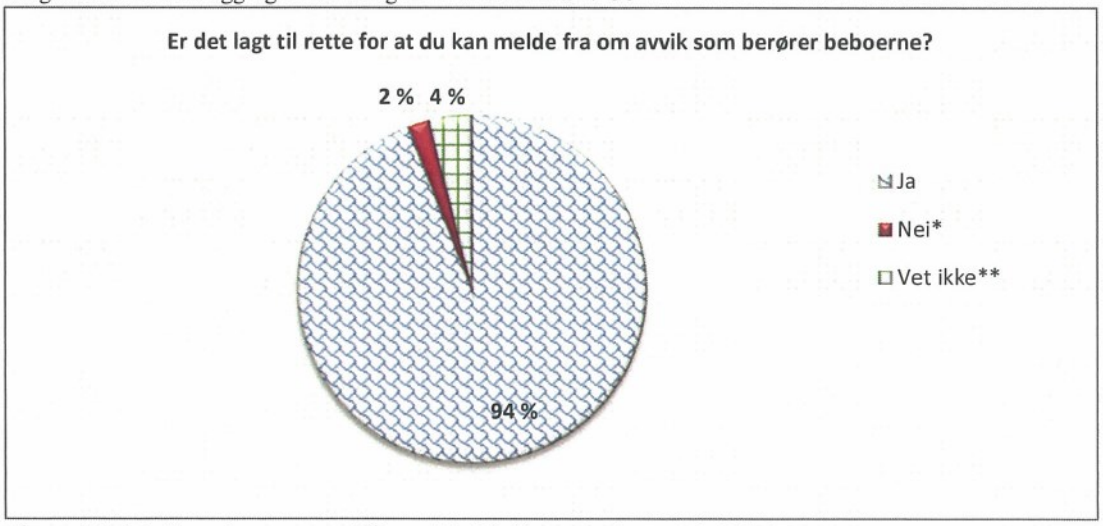

* Én ansatt fra Sykehjemmet ** Én ansatt fra Sykehjemmet og én ansatt fra Bo/kultur

På spørsmål om hvor mange ganger i løpet av de siste måneder de ansatte har observert og eventuelt meldt avvik som berører beboerne, svarer 24 av 56 ansatte at de *ikke* har observert avvik. Det betyr at 32 ansatte (57 %) har observert avvik, og videre fordeling viser at:

- 26 av 32 ansatte (81 %) har gitt skriftlig melding om observert avvik én eller flere ganger i perioden
- 6 av 32 ansatte (19 %) har observert, men ikke gitt skriftlig melding om avvik i perioden

[65] Fall, pasienter som motsetter seg helsehjelp, samarbeidet mellom sykehjem og legevakt fungerte ikke tilfredsstillende

De seks ansatte som har svart at *de ikke har gitt skriftlig melding om observert avvik*, har angitt følgende årsaker til dette:

- *Noen andre skrev avvik* (tre ansatte)
- *Tidspress* (én ansatt)
- *Det nytter ikke å melde avvik – ingen forbedringer gjøres* (én ansatt)
- *Annet* [Ikke spesifisert] (én ansatt)

Vi bemerker at ingen av de ansatte hadde krysset av for svaralternativet *Er ikke kjent med hvordan avvik skal meldes.*

Vi har videre spurt de ansatte om eventuelle faktorer som må forbedres i tilknytning til melding av avvik. Vi ser av tabell 15 at flest ansatte peker på *bedre opplæring i bruk av avviksregistrering* (35 %) og *mer informasjon til personalet om lukking av meldte avvik* (32 %) som forbedringsområder.

Tabell 15: Forbedringsområder – Melding av avvik. Antall

Svaralternativ	Samlet i %	Samlet (antall)	Syke-hjemmet	Omsorgs-sentret	Bo/kultur
Bedre system for avvik som gjelder medisinering	**5 %**	**3**	1	1	1
Bedre system for andre avvik som berører beboerne	**11 %**	**6**	4	0	2
Bedre opplæring i bruk av avviksregistrering	**35 %**	**20**	12	2	6
Mer informasjon til personalet om lukking av meldte avvik	**32 %**	**18**	10	4	4
Annet, spesifiser her:*	**4 %**	**2**	1	1	0
Antall ansatte som har angitt ett eller flere forbedringsområder = 31 av 57					

* Annet: 1) *Felles system i kommunen for avvikshåndtering.* 2) [Ikke spesifisert]

Institusjonsledelsen opplyser at sykehjemmene har hatt fokus på behandling av avvik, og at dette er et område hvor det kontinuerlig er behov for å ha fokus. Institusjonsledelsen har også registrert at flere ansatte har angitt i *kompetanseskjemaet* at de ønsker å lære mer om avvik. I opplæring har sykehjemmene bl.a. hatt spesielt fokus på å avklare hva et avvik er (definisjon/forståelse). Medisinske avvik gjennomgås i sykepleiermøtene. Andre typer avvik – herunder hva sykehjemmene må gjøre for å lukke avvikene - tas opp på personalmøter.

6.6 Oppsummering av opplevd kvalitet

Hvis vi forutsetter at en gjennomsnittsskår på mer enn 4 er tilfredsstillende (på en skala fra 1 til 6, der 6 er best), **viser vår kartlegging at de tre sykehjemmene i Nordreisa kommune samlet sett får mange tilfredsstillende, gode eller svært gode gjennomsnittsskårer**. En samlet gjennomsnittsskår på 5,07 viser at de ansatte *alt i alt opplever at beboerne er fornøyd* med disse institusjonene. Den samlede gjennomsnittsskåren er litt lavere - 4,91 - på spørsmål om *i hvilken grad de anser kvaliteten på tjenestene til beboerne som god.* **Kartleggingen blant de ansatte viser imidlertid også forskjeller mellom sykehjemmene, og den viser store sprik** i gjennomsnittsskårer på mange av de undersøkte områdene.

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at beboerne som ble intervjuet alt i alt er svært fornøyd med institusjonene. Beboerne i Nordreisa gir en gjennomsnittsskår på 3,9 (av maksimalt 4) mot 3,6 på landsbasis på spørsmålet: *Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med sykehjemmet du bor på?* På tilsvarende spørsmål gir de pårørende i Nordreisa en gjennomsnittsskår som er marginalt lavere enn landsgjennomsnittet (3,3 mot 3,4). Kommunens brukerundersøkelser viser at beboere og pårørende i Nordreisa på de fleste av de undersøkte områdene gir en høyere gjennomsnittsskår enn beboere og pårørende på landsbasis.

I den videre oppsummeringen refererer vi kun til kommunens brukerundersøkelser i de tilfeller der beboere og pårørende i Nordreisa har lave eller lavere gjennomsnittsskårer enn landsgjennomsnittene.

Mat/måltider

Gjennomsnittsskårene på mellom 4,6 og 4,8 viser at de ansatte opplever dette som tilfredsstillende, samtidig som skårene indikerer at det er rom for forbedring. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Mer variasjon i kosten* (44 %) og *bedre smak/innhold i maten* (39 %).

Kommunens brukerundersøkelser viser at de pårørende i Nordreisa i litt mindre grad enn landsgjennomsnittet *opplever at beboerne er fornøyd med måltidene*. Pårørende i Nordreisa gir en gjennomsnittsskår på 3,2 (av maksimalt 4), mot 3,4 på landsbasis.

Bistand til personlig hygiene/stell

De ansattes svar gir gjennomsnittsskårer på rundt 5 på spørsmål om de opplever at beboerne får tilstrekkelig *hjelp til å gå på do* og til *kroppsvask/dusjing*. Gjennomsnittsskåren for *hjelp til tannpuss/munnhygiene* er noe lavere (4,5). Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Oftere hjelp til munnhygiene* (44 %) og *oftere stell av hår* (37 %).

Lege, tannlege, fysioterapeut

Gjennomsnittsskårer på 5,18 viser at de ansatte samlet sett opplever at beboerne *får komme til lege* og *tannlege* ved behov. En samlet gjennomsnittsskår på 3,21 viser at de ansatte opplever at *fysioterapeut* er langt mindre tilgjengelig enn lege og tannlege. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Mer fokus på beboernes tannhelse* (40 %) og *oftere vurdert om medisineringen er god/korrekt* (32 %).

Personalets tilgjengelighet

En gjennomsnittsskår på 5,05 viser at de ansatte samlet sett opplever at de er tilgjengelige for beboerne. På spørsmål om *det hender at beboerne må vente uforholdsmessig lenge når de tilkaller personalet*, svarer sju ansatte (12 %) at beboerne **ofte** må vente uforholdsmessig lenge, mens 19 ansatte (33 %) svarer at beboerne **av og til** må vente uforholdsmessig lenge når de tilkaller personalet. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Den psykiske omsorgen bør bli bedre – å ha noen å prate med om tanker/problemer* (53 %) og at *beboerne er for mye overlatt til selv i helgene* (32 %).

Trivsel og trygghet

Gjennomsnittsskårer på rundt 5,3 viser at de ansatte samlet sett *opplever at beboerne trives med personalet*, og at de *anser beboernes trygghet som godt ivaretatt på institusjonene*. De ansatte opplever beboernes *trivsel med andre beboere* (4,37) og *trivselen på eget rom* (4,25) som betraktelig lavere. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Beboernes bad er ikke tilstrekkelig tilrettelagt for beboernes behov* (25 %), *bedre renhold* av *beboernes fellesarealer* (25 %) og *bedre renhold av beboernes rom/bad* (23 %).

Brukermedvirkning

En gjennomsnittsskår på 5,17 viser at de ansatte samlet sett opplever at beboerne har mulighet for å være for seg selv/*ivareta sitt privatliv*. Videre viser gjennomsnittsskårer på 4,3 – 4,7 at de ansatte samlet sett opplever at det til en viss grad legges til rette for at beboerne kan påvirke *hva de skal spise, når de skal spise*, samt *når de skal legge seg/stå opp*. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområde: *De pårørende bør i større grad involveres i forhold som angår beboerne* (30 %).

Kommunens brukerundersøkelser viser at pårørende i Nordreisa i litt mindre grad enn landsgjennomsnittet *opplever at beboerne får bestemme når de skal legge seg og stå opp*: Gjennomsnittsskåren for pårørende i Nordreisa er 3,0 (av maksimalt 4), mot 3,2 på landsbasis.

Spørsmålene som omhandler *beboernes* og *pårørendes medvirkning i utarbeidelse av planer*, har fått svært lave gjennomsnittsskårer fra de ansatte: 2,13 og 2,39 (av maksimalt 6). Mange ansatte (29 og 35 %) har også vært usikre og svart «vet ikke» på disse spørsmålene. I kommunens brukerundersøkelse gir de pårørende laveste skår (1) på spørsmål om *beboernes* og *pårørende medvirkning i utarbeidelse av individuell plan*. Gjennomsnittsskåren bør imidlertid leses med forsiktighet, da antallet respondenter *kan* være lavt.

Respektfull behandling

Gjennomsnittsskårer på mellom 5,2 og 5,5 viser at ansatte samlet sett *opplever at beboerne behandles med respekt og verdighet*, at *personalet overholder taushetsplikten*, og at de *opplever at personalet hører på beboerne hvis beboerne har noe å klage på*.

I kommunens brukerundersøkelse skårer pårørende i Nordreisa lavere enn landsgjennomsnittet på spørsmål om i hvilken grad personalet *hører på beboerne* hvis de har noe å klage på: Pårørende i Nordreisa skårer 3,3 mot 3,5 på landsbasis (av maksimalt 4).

Aktivisering/aktivitetstilbud

Gjennomsnittsskårene er lave for de ansatte i Nordreisa på spørsmål som omhandler aktivisering/aktivitetstilbud. Samlede gjennomsnittsskårer på 3,3 – 3,63 (av maksimalt 6) indikerer at de ansatte *i begrenset grad opplever at beboerne har noe å holde på med i det daglige*, og at de *opplever at beboere ikke er helt fornøyd med aktivitetstilbud* og *muligheten for å komme ut og få andre opplevelser/turer*. Samlet sett peker også flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Oftere mulighet til å komme ut i frisk luft* (63 %), *oftere mulighet til å reise på tur* (54 %) og at *sykehjemmet tilbyr for få aktiviteter i det daglige* (53 %).

Kommunens brukerundersøkelser viser med ett unntak noe lave gjennomsnittsskårer (2,2 – 2,9 av maksimalt 4) for beboere og pårørende i Nordreisa på spørsmål om aktivitetstilbud og muligheten for å komme ut. Unntaket er en gjennomsnittsskår på 3,8 som viser at beboerne i Nordreisa er (svært) fornøyd med muligheten til å gjøre dagligdagse gjøremål. Landsgjennomsnittene for beboere og pårørende er også noe lave (2,1 – 2,9) på spørsmål om aktivitetstilbud mv.

Informasjon/kommunikasjon

En samlet gjennomsnittsskår på 5,04 viser at de ansatte *opplever at personalet snakker klart og tydelig med beboerne*, mens en gjennomsnittsskår på 4,4 viser at de ansatte til en viss grad opplever at *beboerne får god informasjon om tjenestene*. Gjennomsnittsskåren på 3,91 for i hvor stor grad de ansatte opplever at *beboerne er kjent med klagemulighetene* indikerer at det er rom for forbedring. Imidlertid har 42 % av de ansatte vært usikre og svart «vet ikke» på sistnevnte spørsmål, og spørsmålsformuleringen var ikke godt nok tilpasset ansatte som jobber med demente. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Bedre informasjon til pårørende/beboere om beboers helse* (23 %) og at *personalet bør forklare bedre når de hjelper beboerne* (21 %).

Kommunens brukerundersøkelser indikerer at både beboere og pårørende i Nordreisa er marginalt mindre fornøyd med informasjonen som beboerne får om aktivitets- og kulturtilbud enn beboere og pårørende på landsbasis: Beboerne i Nordreisa skårer 3,0 (mot 3,1 på landsbasis), mens pårørende i Nordreisa skårer 2,7 (mot 2,8 på landsbasis).

Kompetanse og støtte i arbeidet

En samlet gjennomsnittsskåre på 5,19 viser at de ansatte opplever egen kompetanse som tilstrekkelig til å utføre sine arbeidsoppgaver. Samlet sett peker flest ansatte ut følgende forbedringsområder: *Bedre hjelpemidler for personalet til bruk i sitt arbeid med beboerne* (46 %) og at *sykehjemmet mangler ansatte med riktig kompetanse* (23 %).

Melding av avvik

Samlet for de tre institusjonene angir 94 % av de ansatte at det er *lagt til rette for at de kan melde fra om avvik* som berører beboerne. På spørsmål om melding av avvik svarer seks av 32 ansatte (19 %) at de i perioden har observert, men ikke gitt skriftlig melding om avvik. Følgende grunner angis: *Noen andre skrev avvik, tidspress, det nytter ikke å melde avvik* og *annet* (ikke spesifisert). Flest ansatte peker ut følgende forbedringsområder: *Bedre opplæring i bruk av avviksregistrering* (35 %) og *mer informasjon til personalet om lukking av meldte avvik* (32 %).

7 HØRING

Revisjonen sendte sin rapport på høring til Nordreisa kommune, ved rådmannen, den 07.11.2012. Tilbakemelding fra kommunen kom pr. brev den 22.11.2012, og er klippet inn som vedlegg 1 i kapittel 10.

8 ANBEFALINGER

I lys av våre funn, vurderinger og konklusjoner gir vi følgende anbefalinger:[66]

- Nordreisa kommune bør gjennomgå og forbedre sin KOSTRA-rapportering knyttet til pleie- og omsorgssektoren.

- Nordreisa kommune bør i sin planlegging av den fremtidige driften av pleie- og omsorgstjenester, ta hensyn til at andelen eldre innbyggere i kommunen etter all sannsynlighet vil øke i løpet av de neste årene.

- Nordreisa kommune bør sikre at internkontrollsystemet ved sykehjemmene oppfyller alle kravene i forskrift om internkontroll i helse- og sosialtjenesten § 4, og at dokumentasjonen på internkontrollsystemet til enhver tid er oppdatert og tilgjengelig, jf. nevnte forskrift § 5.

- Nordreisa kommune bør se til at sykehjemmenes system av skriftlige prosedyrer for sikring av brukernes grunnleggende behov, dekker alle områdene som angis i forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene.

- Nordreisa kommune bør følge opp områder som har fått en lav gjennomsnittsskår i revisjonens og kommunens kartlegginger av opplevd kvalitet, og se nærmere på de forbedringsområdene som har blitt påpekt av en høy andel respondenter.

[66] Anbefalingene er innarbeidet etter at kommunen har avgitt høringsuttalelse.

9 REFERANSER

- Berg, Anne Marie (1995): *Vellykket forvaltning*. Otta: Tino.
- Christensen, Tom og Per Lægreid (2003): New Public Management: The transformation of ideas and practice, Aldershot: Ashgate.
- Forvaltningsrevisjonsrapport av VEFIK IKS: Økonomistyring i helse- og sosialsektoren. Alta kommune. 2008
- Hauge og Halvorsen, (2008): Masteroppgave om KOSTRA, Kap 7.2.1.
- Hood, c. (1991): A public management for all seasons? Public administration, vol 69 (vår), s 3-19
- http://www.bedrekommune.no
- Jacobsen, Dag Ingvar (2004): *Organisasjonsendringer og endringsledelse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- KOSTRA: http://www.ssb.no/kostra/
- KOSTRA-veileder: http://www.ssb.no/kostra/veiledning/veiledning_2011.pdf
- Langørgen, A., T.A. Galloway og R. Aaberge (2006): Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2003. Rapporter 2006/8, Statistisk sentralbyrå.
- Nordreisa kommune: Årsmelding 2009, 2010 og 2011
- Opstad, Leiv (2006): *Økonomistyring i offentlig sektor*, Oslo Gyldendal Norsk forlag.
- Pedersen, O. P. (2003): "KS: Bedre kvalitet uten mer penger". Kommunal Rapport 28.5. <http://www.kommunal-rapport.no/index.db2?id=118450>. Lastet ned 25.01.12.
- Roland, Asle (2004) *Kostra og kvaliteten på de kommunale tjenester*. SSB. Notater 2004/77.
- Strand, Torodd (2007): *Ledelse, organisasjon og kultur*. Bergen: Fagbokforlaget.

Rettskilder

- Lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester (sosialtjenesteloven) § 2-1[67]
- Lov 19. september 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven) § 1-3 a og § 6-9[68]
- Lov 30. mars 1984 nr. 15 om statlig tilsyn med helsetjenesten (helsetilsynsloven) § 3 første ledd og § 7
- Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester
- Forskrift 20. desember 2002 nr. 1731 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten §§ 4 og 5
- Forskrift 27. juni 2003 nr. 792 om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og etter lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester mv. § 3
- Forskrift 12. november 2010 nr. 1426 om en verdig eldreomsorg
- Rt. 1990 s. 874 (Fusadommen)
- Helsedirektoratets veileder *Hvordan holde orden i eget hus. Internkontroll i sosial- og helsetjenesten* (IS-1183)
- Sosial- og helsedirektoratets veileder *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene. Veileder til forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting etter kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven* (IS-1201)

[67] Opphevet fra 1.1.2012, jf. lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. § 13-3.
[68] Opphevet fra 1.1.2012, jf. lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. § 13-3.

- Sosial- og helsedirektoratets rundskriv *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene* (I-13/97)
- Prop. 91L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
- St. meld. nr. 31 (2001-2002) *«Avslutning av handlingsplan for eldreomsorgen»*
- St. meld. nr. 45 (2002-2003) *«Betre kvalitet i dei kommunale pleie- og omsorgstenestene»*
- Helsedirektoratets *Nasjonal strategi for kvalitetsutvikling i helsetjenesten 1995-2001*
- Sosial- og helsedirektoratets veileder *Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten...Og bedre skal det bli (2005-2015)*(IS-1164)
- Innst. S. nr. 99 (2000-2001) om innhald og kvalitet i omsorgstenestene. Omsorg 2000

10 VEDLEGG

Vedlegg 1: Høringsuttalelse fra Nordreisa kommune

Nordreisa kommune
Helsetjenester

KomRev Nord
Pb 823d
9488 HARSTAD

U.off.: offl. § 13, fvl. § 13 nr. 2

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr:	Arkivkode	Dato
	2009/4369-26	42912/2012	210	22.11.2012

Høringsutkast til rapport fra forvaltningsrevisjonsrapport "Pleie og omsorg - ressursbruk og kvalitet"

Viser til overstående høring og tidligere muntlig og skriftlig kontakt i den overnevnte saken. Nordreisa Kommune har ingen kommentarer på høringsutkast til rapport fra forvaltningsrevisjonsprosjektet "pleie og omsorg - ressursbruk og kvalitet" da det har vært et møte mellom partene hvor våre kommentarer ble gjennomgått og tatt til etterretning.

Med vennlig hilsen
Nordreisa Kommune

Sign. Linda Halvorsen, stab. helse og omsorg
For Bodil Mikkelsen
Helse- og omsorgsleder

Intern kopi:
Bodil Mikkelsen
Christin Andersen

Postadresse
Postboks 174
9156 Storslett
E-post postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse
Sjøgata 21

Internett
www.nordreisa.kommune.no

Telefon [illegible]
Telefaks [illegible]

Bankkonto 4740 05 03954
Organisasjonsnr. 943 350 833

Vedlegg 2: Pleie og omsorg: Indikatorer

F1. Konsern - Pleie og omsorg - nivå 2					
	1942 Nordreisa	EKG03 Kostragruppe 03	1941 Skjervøy	1940 Gaivuotna - Kåfjord	EAK UO Landet uten Oslo
	2011	2011	2011	2011	2011
Pleie- og omsorgstjenestene samlet					
Prioritering					
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter, konsern	30,7	33,3	34,7	32,3	31,2
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo, konsern	51,7	50,4	53,4	50,6	45,2
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo, konsern	46,4	46,4	44,1	44,9	49,7
Aktivisering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo, konsern	1,9	3,2	2,5	4,5	5,2
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten, konsern	15767	19770	21227	20645	14195
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over, konsern	284940	338713	481362	373975	312074
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over, konsern	101329	120530	131469	109151	104782
Personell					
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	73	73	74	64	73
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste	8,2	8	10,4	8,5	8,6
Produktivitet / Enhetskostnader					
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester, konsern	309842	330111	369870	324831	332425
Lønnsutgifter pr kommunalt årsverk ekskl. fravær, pleie og omsorg, konsern	496074	580630	566175	511643	600192
Årsverk ekskl. fravær i brukerrettede tjenester pr. mottaker	0,54	0,46	0,54	0,51	0,48
Hjemmetjenester					
Prioritering					
Dekningsgrader					
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	21	25	25	30	19
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år.	95	107	133	98	77
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over.	376	407	409	402	345
Produktivitet/enhetskostnader for hjemmetjenester					
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner), konsern	201944	183889	201191	183023	197214

Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av korrigerte brutto driftsutg, konsern	1,5	1,6	1,2	0,5	1,4
Utdypende tjenesteindikatorer for hjemmetjenester					
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats	8,2	5,4	8,9	6,1	6,1
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67 år og over	8,9	10,7	..	..	11,8
System for brukerundersøkelser i hjemmetjenesten	Ja	..	Nei	Ja	..
Dekningsgrader boliger til pleie- og omsorgsformål					
Andel beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål 80 år og over	39,5	55,5	37,3	..	43
Andel beboere i bolig m/ heldøgns bemanning	36,8	52,1	28,4	..	48,1
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	0	7,6	0	0	4
Institusjoner for eldre og funksjonshemmede					
Prioritering					
Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	24	18,9	19,5	21,4	18
Dekningsgrader					
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	17,3	21,5	27,6	29,5	18,3
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	23	34	43	30	28
Andel beboere på institusjon under 67 år	..	6	..	..	10,6
Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	6,6	7,3	4,5	4,3	5,8
Andel beboere 80 år og over i institusjoner	79	76,5	67,7	62,1	72
Andel innbyggere 67-79 år som er beboere på institusjon	..	2,1	..	..	1,7
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	18,4	16,6	16,5	14,8	13,8
Utdypende tjenesteindikatorer for institusjoner					
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	28,6	16,1	9,1	20,6	16,5
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	28,6	26,4	27,3	26,5	24,9
Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	10,7	7,2	3	8,8	5,3
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,35	0,37	0,34	0,21	0,39
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,05	0,34	0,06	0,09	0,32
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	71,4	92,9	100	100	94,5
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc	64,3	83,5	100	94,1	80,7
System for brukerundersøkelser i institusjon	Ja	..	Nei	Ja	..
Produktivitet/Enhetskostnader kommunale institusjoner					
Andel kommunale institusjonsplasser av totalt antall institusjonsplasser	92,9	95,1	100	100	92,2
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass, konsern	606937	913030	1062167	817588	893615
Korr.bto.driftsutg, pleie, av korr.bto.driftsutg, institusjon, konsern	88,3	87,7	87,9	86	89,5
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte	16,3	12,3	10,1	10,2	14,3

brutto driftsutgifter, konsern					
Aktivisering av eldre og funksjonshemmede					
Prioritering					
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over(f234), konsern	377	818	688	1147	950
IPLOS - Utdypende indikatorer basert på ny informasjon fra IPLOS					
Bruksrater og brukersammensetning					
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	38,8	16,4	..	..	19
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	10,9	10,4	..	..	12,2
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	8	10,9	..	..	11,6
Andel brukere (ekskl. langtidsbeboere på institusjon) med individuell plan	12,3	10	13,3	10,5	10,9
Andel av brukere (%) med noe/avgrenset bistandsbehov	41,1	43,2	48,7	40,5	44,3
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov	30,8	24	21,6	18,4	23,7
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	14,3	6,5	2	11,9	7,4
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	6,6	4,7	15,9	2,5	4,7
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken. Brukere utenfor institusjon	14,3	9,8	14,1	10,6	10
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Tidsbegrenset opphold.	..	34,3	..	..	40,2
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold	..	79,1	..	..	79,6
Andel aleneboende mottakere utenfor inst. med både hjemmetj. og støttetj.	42,7	44,1	24,1	19,2	38,4

Vedlegg 3: Nærmere om revisjonskriteriene

Ifølge *lov om statlig tilsyn i helsetjenestene (helsetilsynsloven)* § 3 første ledd skal enhver som yter helsetjeneste etablere et internkontrollsystem for virksomheten og sørge for at virksomhet og tjenester planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lover og forskrifter.

Kravene til internkontrollsystemet i helse- og sosialtjenesten følger av *forskrift 20. desember 2002 nr. 1731 om internkontroll i sosial- og helsetjenesten (internkontrollforskriften).* Forskriften er opprettet med hjemmel i blant annet helsetilsynsloven, sosialtjenesteloven og kommunehelsetjenesteloven[69]. Formålet med internkontrollforskriften er å bidra til faglig forsvarlige sosial- og helsetjenester og at sosial- og helselovgivningen oppfylles gjennom krav til systematisk styring og kontinuerlig forbedringsarbeid i tjenestene. Det handler således om virksomhetens interne styring og egen kontroll for å sikre at brukerne får forsvarlige tjenester.

Virksomhetene som er bundet av internkontrollforskriften, kan være svært ulike med hensyn til størrelse, organisering, ansatte, brukere og oppgaver. Forskriften skal derfor ikke oppfattes som en standardmal for hvordan internkontrollen i den enkelte virksomhet skal være utformet, men i internkontrollforskriften § 4 første ledd bokstav a til h blir det konkretisert hva virksomhetens internkontrollsystem skal bestå av. Helsedirektoratets veileder om internkontroll i sosial- og helsetjenesten *"Hvordan holde orden i eget hus"*[70] gir utfyllende fortolkninger av forskriften. Veilederen inneholder også forslag til praktiske løsninger og illustrasjoner på hvordan internkontroll kan etableres og utvikles, samt eksempler på tiltak og dokumenter. I det følgende redegjør vi for den enkelte bestemmelse i forskriften og de anbefalinger som fremgår av Helsedirektoratets veileder:

Bokstav a: Beskrivelse av virksomhetens hovedoppgave og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet, samt hvordan virksomheten er organisert
For virksomheten innebærer bestemmelsen at det skal foreligge oversikt over hvordan tjenestene og eventuelt deltjenestene er organisert. Oversikten bør vise lederstrukturen, og hvordan oppgaver, ansvar og myndighet er fordelt[71].

Bokstav b: Sikre tilgang til aktuelle lover og forskrifter som gjelder for virksomheten
Ledere og øvrige medarbeidere skal ha tilgang til de deler av sosial- og helselovgivningen som gjelder for virksomheten eller virksomhetens ansatte. Regelverket kan være tilgjengelig elektronisk eller i papirformat. I tillegg til selve lov- og forskriftstekstene, bør aktuelle rundskriv, veiledninger og lignende finnes tilgjengelig. Under dette punktet bør det gjøres en vurdering av hvilke myndighetskrav som er relevant for virksomheten.

Bokstav c: Sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor det aktuelle fagfeltet, samt om virksomhetens internkontroll
Forskriftens krav innebærer at virksomheten må kartlegge kompetansebehov og rekruttere personell med nødvendig kompetanse samt sørge for at alle medarbeiderne får tilstrekkelig opplæring og etterutdanning[72].

Bokstav d: Sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes
Medarbeidernes engasjement og deltakelse i prosesser bør motiveres og belønnes, tilbakemeldinger bør tas på alvor, påpekt svikt bør korrigeres og forslag til forbedringer bør følges opp gjennom konkrete tiltak[73]

Bokstav e: Gjøre bruk av erfaringer fra pasienter/tjenestemottakere og pårørende til forbedring av virksomheten
Eksempler på tiltak for å oppfylle forskriftens krav, kan være å gjennomføre brukerundersøkelser, ha ombudsordninger og/eller systematisere innholdet i klager[74].

[69] Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. trådte i kraft 1.1.2012. Ifølge lovens § 13-2 er ikke forskrift om internkontroll opphevet.
[70] IS-1183
[71] Veileder *Hvordan holde orden i eget hus,* s. 18
[72] Veileder, s. 19
[73] Veileder, s. 20
[74] Veileder, s. 21

Bokstav f: Skaffe oversikt over områder i virksomheten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav
Bestemmelsen innebærer at virksomheten må foreta en systematisk gjennomgang av sine tjenester og resultater for å finne frem til de aktiviteter eller prosesser der det er fare for svikt eller brudd på regelverk. Eksempler på tiltak etter bestemmelsen kan være risiko- og sårbarhetsprosedyrer, ordninger for registrering av feil og uønskede hendelser og bruk av avviksmeldinger i forbedringsarbeidet[75].

Bokstav g: Utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instrukser, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av sosial- og helselovgivningen
Bestemmelsen omhandler faglige og administrative rutiner generelt, samt avviksbehandling spesielt. Tiltakene som nevnes i bestemmelsen utgjør den største delen av virksomhetens internkontrollsystem. I tiltakene inngår en vurdering av om de eksisterende ordninger, rutiner og praksis er tilfredsstillende, og eventuelt utvikle og iverksette nye og forbedrede rutiner, instrukser, mv. der det er behov for det[76].

Bokstav h: Foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i virksomheten
Det stilles her krav til at ledelsen må ha tilstrekkelig innsikt i hva som fungerer bra og hva som bør forbedres, og at ledelsen setter i verk nødvendige forbedringstiltak ved behov. Virkemidler for systematisk overvåking og gjennomgang av drift og resultater kan være intern rapportering, muntlig eller skriftlig, eller mer systematiske gjennomganger som f.eks. interne revisjoner[77].

Internkontrollen skal dokumenteres, jf. internkontrollforskriften § 5. Dokumentasjon skal sørge for at internkontrollen fungerer som forutsatt. Virksomheten selv må vurdere i hvilket omfang og hvordan internkontrollen skal dokumenteres.

Krav til tjenesten følger også av *forskrift 27. juni 2003 nr. 792 om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene (kvalitetsforskriften)*. Kvalitetsforskriften har hjemmel i både kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven[78]. Hensikten med forskriften er å bedre kvaliteten i møtet mellom bruker og tjenesteutøver, det faglige innholdet i tjenestene, samspillet mellom de involverte fagpersonene og de medmenneskelige sidene ved tjenesteutøvelse[79]. Forskriften stiller krav til skriftlige prosedyrer som skal sikre at nærmere bestemte kvalitetskrav oppfylles. Mange av kravene er relatert til at den enkelte bruker eller pasient skal behandles med respekt og ha rett til privatliv og vern om personlig integritet selv om man bor i en institusjon (eller bolig). Kvalitetsforskriften er en prosessuell forskrift, og gir således ikke brukerne materielle rettskrav. Kommunen må imidlertid utarbeide skriftlige prosedyrer som skal sikre at brukerne av pleie- og omsorgstjenester får tilfredsstilt grunnleggende behov. Eksempler på hvilke prosedyrer virksomheten kan ha, fremgår av forskriften § 3.

Sosial- og helsedirektoratets rundskriv *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene* (I-13/97) er todelt, med forskrift og retningslinjer i første del og veileder i andre del. Veilederen inneholder utfyllende kommentarer til forskriften og retningslinjene samt eksempel på hvordan kommunene kan sikre at regelverket etterleves. I det følgende presenterer vi de grunnleggende behovene som er angitt i forskriften og hva som fremgår av veilederen.

Oppleve respekt, forutsigbarhet og trygghet i forhold til tjenestetilbudet
Veilederen angir at brukernes opplevelse av respekt for han/hennes personlige integritet kan best ivaretas ved at tjenesteyteren(e), den hjelpetrengende og eventuelt pårørende sammen blir enige om premissene for den hjelp som skal ytes.

[75] Veileder, s. 21
[76] Veileder, s. 21
[77] Veileder, s. 23
[78] Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. trådte i kraft 1.1.2012. Ifølge lovens § 13-2 er ikke forskrift om kvalitet opphevet.
[79] Veileder s. 20

Selvstendighet og styring av eget liv, muligheten til å ivareta egenomsorg
For å ivareta hensynet til egenomsorg er det viktig at tjenestene individualiseres og bygger på den enkelte brukers helsetilstand, ressurser og behov. Det er viktig å se brukerens totale livssituasjon og ikke bare problemer knyttet til funksjonshemming eller sykdom. Målet må være å bidra med at brukeren skal kunne opprettholde og videreutvikle egenomsorg i den grad det lar seg gjøre.

Fysiologiske behov som tilstrekkelig næring(mat og drikke), variert og helsefremmende kosthold og rimelig valgfrihet i forhold til mat
Ifølge veilederen er utgangspunktet at måltidene skal tilrettelegges slik at måltidene gjennomføres på en verdig måte. I tilfeller der brukeren ikke klarer å ta til seg så mye næring og væske som vedkommende har behov for, må tjenesteyterne kartlegge årsakene til dette, om det er noe ved selve spisesituasjonen, kostens sammensetning, evnen til å tygge/spise eller om det er uttrykk for at vedkommende som følge av redusert livsvilje ikke ønsker å ta til seg næring. Deretter må det vurderes tiltak for å endre situasjonen. I veilederen fremheves det også at pleietrengende personer må få tilbud om ernæringsmessig godt og variert kosthold, og mulighet til å kunne velge mat og drikke. Ved sammensetning av menyene bør det legges vekt på lokale mattradisjoner, og at brukeren så langt som mulig kan få tilbud om mat som vedkommende like og er vant til.

Sosiale behov som mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet
Veilederen fremhever at personer med ulike funksjonshemminger vil kunne ha vanskelig med å opprettholde sitt sosiale nettverk. Tjenestestedet må derfor være fleksibelt med hensyn til tilrettelegging for besøk på sykehjemmet eller transport til andre steder.

Følge en normal livs- og døgnrytme, og unngå uønsket og unødig sengeopphold
I veilederen er det fremhevet at det er viktig å støtte den enkelte bruker slik at han/hun i rimelig grad kan opprettholde den døgnrytmen vedkommende er vant til og som anses som normalt.

Få ivaretatt personlig hygiene og naturlig funksjoner (toalett)
Veilederen fremhever at på dette området vil det være betydelige individuelle forskjeller i behov. Brukerens individuelle ønsker bør kartlegges. Det skal tas hensyn til brukernes ønsker så langt det er mulig og faglig forsvarlig i et pleie- og omsorgsperspektiv.

En verdig livsavslutning i trygge og rolige omgivelser
Ifølge veilederen bør tjenesteytingen overfor alvorlige syke og døende organiseres slik at tjenestemottakerne har få og faste personer å forholde seg til. I institusjoner er det særlig viktig at brukerne i denne siste fasen av livet får anledning til å ligge på enerom. Vedkommende skal ha anledning til å ha sine nærmeste om seg dersom de ønsker det. Det bør legges til rette for at pårørende i rimelig grad kan gis en aktiv og medbestemmende rolle i pleien. Bruker og pårørende skal gis mulighet til å få informasjon om pleien, eventuelt om sykdommen, om samarbeidet med primærlege mv. I nært samarbeid med primærlege, eventuelt sykehus, må man tilstrebe å lindre livsforringende symptomer som smerte, kvalme, mv. Brukernes ønsker og behov skal så langt som mulig imøtekommes.

Nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand
Ifølge veilederen må brukeren få nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering og pleie- og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand. Dette gjelder uansett tjenesteform. Organisatoriske forhold må ikke være til hinder for et strukturert tverrfaglig samarbeid og nødvendig informasjonsflyt mellom faggrupper.

Nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene
Veilederen fremhever at det daglige munnrenholdet er viktig, uavhengig av om brukeren har egne tenner eller kunstige erstatninger (proteser). Det personalet som til daglig har hånd om pleien og omsorgen for brukeren, skal sørge for at det daglige munnrenholdet kan gjennomføres. Den offentlige tannhelsetjenesten har ansvar for å bidra til at pleie- og omsorgspersonellet får nødvendig opplæring i det tannhelsearbeidet som de skal forestå, og til å yte nødvendig undersøkelse, diagnostikk og behandling.

Tilbud tilrettelagt for personer med demens og andre som har vanskelig for å formulere sine behov
Veilederen inneholder ikke konkrete anbefalinger som omhandler tilbud for personer med demens.

Tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise
I veilederen er det fremhevet at det skal legges vekt på å gi avpasset hjelp i forhold til eget funksjonsnivå. Det må også i den grad det er mulig settes av nok tid ved måltidene, slik at brukeren kan spise i fred og ro. I institusjoner må en bestrebe seg på å gjøre måltidene så trivelige, delikate og innbydende som mulig. For mange vil måltider være en anledning for sosial kontakt, men de som ønsker å spise alene må få lov til det. F. eks. kan personer som er helt eller delvis tannløse ha funksjonelle eller følelsesmessige problemer med spising i andres nærhet, på grunn av mangelfull tyggeevne. Et hyggelig og godt måltid innebærer også at en ikke etablerer rutiner som kan oppleves uverdig for bruker og/eller pårørende. En utvidelse av tiden for måltider vil i større grad kunne ivareta hensynet til ulike personers døgnrytme og skape større fleksibilitet. En avklaring av hvor mye bistand den enkelte bruker har behov for i forbindelse med hvert måltid vil være hensiktsmessig. Brukeren skal kunne spise seg mett og i størst mulig grad gjøre det uten hjelp av andre.

Tilpasset hjelp ved av- og påkledning
Ifølge veilederen må av- og påkledning tilrettelegges slik at nødvendig hjelp kan gis etter behov. For å kunne opprettholde optimal egenomsorg, bør tjenesteyterne i minst mulig grad ta over funksjoner brukeren selv kan og ønsker å delta i. Personer som bor i institusjon skal i rimelig grad få bestemme hva han/hun skal ha på av tøy.

Mulighet for ro og skjermet privatliv, tilbud om eget rom ved langtidsopphold
Enerom er hovedregelen. Veilederen fremhever derfor at dersom noen unntaksvis må dele rom med andre, skal det i forbindelse med stell osv. tas store hensyn til nattesøvn og behov for ro og privatliv. Dette er særlig viktig når personer som deler rom har ulike pleiebehov og/eller døgnrytme.

Tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter
Veilederen fremhever at ved tilrettelegging av aktiviteter kan det være naturlig å ta utgangspunkt i dagliglivets aktiviteter, for eksempel enkelt matstell eller liknende. Videre påpekes det i veilederen at det er viktig at brukernes ønsker og interesser kartlegges. Brukerne bør få anledning til å utnytte sine evner og muligheter. Aktivitetene bør stimulere til mestring og opprettholdelse eller opptrening av funksjonsevne. De må derfor tilrettelegges både individuelt og kollektivt med utgangspunkt i brukernes ønsker og muligheter.

Informasjon om ulike aktiviteter må utformes sli kat den når brukerne. Muntlig formidling direkte til brukeren om slike tilbud vil i tillegg til skriftlig informasjon ofte være det beste.

Sosial- og helsedirektoratets veileder *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene* (IS-1201) inneholder blant annet utfyllende fortolkinger av forskriften, samt anbefalinger for virksomhetenes arbeid med prosedyrer. Ifølge veilederen er utarbeiding av systematiske, skriftlige prosedyrer, rutiner og retningslinjer er nødvendig for å kvalitetssikre tjenester[80]. Prosedyrer bør inneholde en beskrivelse av de formål, anvendelsesområde og ansvar som skal sørge for at brukeren av tjenester opplever respekt, forutsigbarhet og trygghet og får mulighet for ro og skjermet privatliv og selvstendighet og styring av eget liv. I tillegg bør prosedyrene utfylles med mer spesifikke retningslinjer om hvordan brukere av tjenester får dekket fysiske og sosiale behov. De 16 strekpunktene i § 3 i forskriften er ikke utfyllende for mangfoldet i pleie- og omsorgstjenesten, men de konkretiserer de konkretiserer på noen viktige områder hva en legger i grunnleggende behov, med respekt for det enkelte menneskets selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel[81].

Prosedyrene kan være alt fra en enkelt sjekkliste, til en mer åpen beskrivelse av rammene for hvordan virksomheten skal legge til rette for individuelt tilpassende tjenester[82]. Det er opp til hver enkelt virksomhet å avgjøre hva som er hensiktsmessig for deres tjeneste. Virksomheten må imidlertid dokumentere hvordan kvalitetsforskriften overholdes, og prosedyrene skal være lett tilgjengelig både for de ansatte og for tilsynsmyndigheten[83].

[80] Veilederen s. 13-14
[81] Ibid s. 14
[82] Ibid s. 14
[83] Ibid s. 20

De overnevnte forskriftene om internkontroll og kvalitet utfyller og supplerer hverandre. Kvalitetsforskriften har imidlertid fokus på brukerne av tjenestene, mens internkontrollforskriften stiller krav til den enkelte virksomhets egne systemer.

Konkrete utledede revisjonskriterier er gjengitt i tekstboks innledningsvis til kapittel 5.1 og 5.2

Vedlegg 4: Krav i internkontrollforskriften og oversikt over relevant dokumentasjon fra sykehjemmene i Nordreisa kommune

Den/de ansvarlige for virksomheten skal:	Navn på relevant rutine/prosedyre + ev. supplerende opplysninger Noen dokumenter kan etter revisors vurdering være relevant for flere krav til prosedyre etter forskriften, og dokumentet er da nevnt flere ganger.	Eier[84]
a) beskrive virksomhetens hovedoppgaver og mål, herunder mål for forbedringsarbeidet, samt hvordan virksomheten er organisert. Det skal klart fremgå hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt	*Organisasjonskart for helse og omsorg, Nordreisa kommune*	Alle
	Ansatteoversikt (Stillingshjemmel, kompetanse, stillingsstørrelse og arbeidssted. I tillegg: Navn på tilsynsleger og antall timer).	Alle
	Stillings-/funksjonsbeskrivelser: virksomhetsleder i helse og omsorg, helse- og omsorgsleder, stabsleder i helse og omsorg (kvalifikasjonskrav, ansvar, arb.område m.m)	Alle
	Avtale om farmasøytisk tilsyn for kommunehelsetjenesten (Antall timer, ansvarsforhold, organisering, opplæring og faglig utvikling m.m)	Alle
	Organisasjonskart for legemiddelhåndtering	Alle
	Perm for legemiddelhåndtering/medisinske prosedyrer	Alle
	Turnus	Alle
	Primærpleierens oppgaver	Alle
	Organisasjonskart for Nordreisa kommune (på kommunens nettsted og i årsmelding 2011)	Alle
	Målsetninger (i årsmelding 2011)	Alle
	Leveregler Sonjatun sykehjem (Sier noe om hvordan de ansatte skal opptre på jobb/ovenfor hverandre)	SH
	Velkommen til Sonjatun sykehjem (info. om målsetting + sjekkliste til nyansatte for å kvalitetssikre at arbeidet i avdelingen blir gjort på like vilkår som fast ansatte. Bl.a stikkord om å gå gjennom arbeidslister/-rutiner, hygiene, generell pleie, kost, møte med pårørende).	SH
	Målsetting for Sonjatun omsorgssenter (sier noe om hvordan tilbudet til beboerne skal være, samt hvordan de ansatte skal opptre på jobb).	OS
	Informasjon til pårørende fra Sonjatun omsorgssenter	OS
	Velkommen til Sonjatun omsorgssenter (Informasjon/ sjekkliste til nyansatt eller vikar, bl.a. orientering *om arbeidstid og daglige rutiner. Informasjon om kvalitetssikringspermer, HMS og prosedyrer for Omsorgssenteret. Innføring i arbeidsoppgaver og ansvar i stillingen. Informasjon angående dagsplan/arbeidslister).*	OS
	Målsetting for Sonjatun bo- og kultursenter (sier noe om hvordan tilbudet til beboerne skal være, samt hvordan de ansatte skal opptre på jobb).	BK
b) sikre tilgang til aktuelle lover og forskrifter som gjelder for virksomheten	*«Lovperm»* med en rekke lover og forskrifter som er relevant for virksomheten. Er tilgjengelig for de ansatte på åpne kontorer. Var på tidspunktet for revisjonens gjennomgang i ulik grad systematisert. Institusjonsledelsen opplyser at lovpermen er systematisert og gjort lik for de tre sykehjemmene i etterkant av revisjonens gjennomgang.	Alle
c) sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor det aktuelle fagfeltet, samt om virksomhetens internkontroll	*«Kvalitetspermen»* - Inneholder en rekke prosedyrer for kvalitetsarbeid i pleie og omsorg (se vedlegg 5).	Alle
	Introduksjonsprogram for nyansatte i Nordreisa kommune (Sjekkliste for hva som må gjøres før tiltredelse, ved tiltredelse, de første dagene, videre + oppfølgingssamtaler. Bl.a gjennomgang av arbeidsområder og arbeidsoppgaver, orientering om internkontrollrutiner).	Alle
	Kompetanseplan for Helse- og omsorgspersonell 2008–2014, Nordreisa kommune (Beskriver kompetansebehov og tiltak)	Alle
	Kompetanseskjema for sykepleier/vernepleier (Omhandler div. oppgaver som går på medisinering, behandling, prøvetaking og avvikshåndtering. Viser når opplæring er gjennomgått, hvem som har fått den og om den enkelte trenger opplæringen).	Alle
	Kompetanseskjema for helsefagarbeider, hjelpepleiere, omsorgsarbeidere og assistenter (Se kommentar over)	Alle
	Infeksjonskontrollprogram – Smittevernhåndbok for sykehjem (Ikke helt oppdatert)	Alle

[84] SH = sykehjemmet, OS = Omsorgssentret, BK = Bo og kultur

	Kursperm (Oversikt over aktuelle kurs og hvem som har meldt seg på/deltatt)	Alle
	Velkommen til Sonjatun sykehjem (Informasjon/sjekkliste til nyansatte for å kvalitetssikre at arbeidet i avdelingen blir gjort på like vilkår som fast ansatte).	SH
	Velkommen til Sonjatun omsorgssenter (Til nytilsatt eller vikar)	OS
	Stillings-/funksjonsbeskrivelser: virksomhetsleder i helse og omsorg, helse- og omsorgsleder, stabsleder i helse og omsorg (kvalifikasjonskrav, ansvar, arb.område m.m)	Alle
d) sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes	Medarbeiderundersøkelser «Medarbeidertilfredshet». Sist gjennomført i 2011 blant ansatte på alle tre sykehjem.	Alle
	Avviksskjema for skade på personalet, pasienten eller organisering av arbeidet	Alle
	Registrering av avvik i legemiddelhåndteringen i forhold til leges ordinasjon og retningslinjer ved…	Alle
	Avvik legevakt	Alle
	Melding om uønskede samhandlingshendelser mellom kommunene og UNN HF	Alle
	Prosedyre / rutineoversikt vedrørende legemidler	Alle
	Møtebok/referat fra personalmøter	Alle
	Rapportering av avvik og oppfølging av disse (Prosedyre for registrering av avvik i forhold til legemiddelhåndtering).	Alle
	Avviksregistrering ved bo- og kultursenteret (prosedyre)	BK
e) gjøre bruk av erfaringer fra pasienter/ tjenestemottakere og pårørende til forbedring av virksomheten	Brukerundersøkelser 2011: Intervju av beboere på Sonjatun sykehjem. Avgrenset til dette sykehjemmet, fordi ingen/for få beboere på de andre sykehjemmene var av helsemessige årsaker aktuelle for intervju. Gjennomføres hvert 2. eller 3. år	SH
	Brukerundersøkelser 2011: Spørreundersøkelse til alle pårørende med beboere med langtidsplass. Gjennomføres hvert 2. eller 3. år	Alle
f) skaffe oversikt over områder i virksomheten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav	*Plan for systematisk helse, miljø og sikkerhetsarbeid* (Inneholder bl.a. skjema for vernerunder, risikoanalyse og skjema for melding av uønskede hendelser)	Alle
g) utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instrukser, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelse av sosial- og helselovgivningen	*«Kvalitetspermen»* - Inneholder en rekke prosedyrer for kvalitetsarbeid i pleie og omsorg (se vedlegg 5). Prosedyrene er utarbeidet etter en mal og er inndelt i 1) *Formål/hensikt*, 2) *Ansvar/myndighet* og 3) *Beskrivelse* av prosedyren. Det fremgår hvem som har utarbeidet prosedyren, godkjent den og er ansvarlig for revidering, og når prosedyren skal revideres.	Alle
	Møtebok/referater fra personalmøter, soneleder-/virksomhetsledermøte, sykepleiermøter	Alle
	Infeksjonskontrollprogram – Smittevernhåndbok for sykehjem i Nordreisa kommune	Alle
	Rutiner for legemiddelhåndtering (perm) Ikke helt oppdatert	Alle
	Avviksskjema for skade på personalet, pasienten eller organisering av arbeidet	Alle
	Rapportering av avvik og oppfølging av disse (Prosedyre for registrering av avvik i forhold til legemiddelhåndtering).	Alle
	Registrering av avvik i legemiddelhåndteringen i forhold til leges ordinasjon og retningslinjer ved…	Alle
	Avvik legevakt	Alle
	Melding om uønskede samhandlingshendelser mellom kommunene og UNN HF	Alle
	Prosedyre / rutineoversikt vedrørende legemidler	Alle
	Avviksregistrering ved bo- og kultursenteret (prosedyre)	BK
	Leveregler for Sonjatun sykehjem	SH
	Ukeplan (øst og vest) - Arbeidsfordeling/gjøremål	SH
	Slik ønsker vi å fremstå (Sjekkliste med diverse informasjon/instrukser bl.a. om hvordan de ansatte skal være mot hverandre, beboere og pårørende, arbeidsliste)	SH
h) foreta systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring i virksomheten	-	

Vedlegg 5: Eksempler på grunnleggende behov jf. kvalitetsforskriften og oversikt over relevant dokumentasjon fra sykehjemmene i Nordreisa kommune

Har Nordreisa kommune utarbeidet skriftlige prosedyrer som søker å sikre at brukerne får tilfredsstilt følgende grunnleggende behov:	Navn på relevant rutine/prosedyre Noen dokumenter kan etter revisors vurdering være relevant for flere krav til prosedyre etter forskriften, og dokumentet er da nevnt flere ganger.	Eier[85]
1) oppleve respekt, forutsigbarhet og trygghet i forhold til tjenestetilbudet	*Prosedyre for mottak av pasient i avdelingen*	Alle
	Prosedyre for tillitsskapende arbeid i sykehjem	Alle*
	Prosedyre for åpne/låste dører	Alle*
	Risikovurdering i forhold til evne til å forlate institusjonen alene.	Alle*
	Oversikt vurdering av evne til å gå ut av institusjonen alene.	Alle*
	Rutine for Omsorg bak lukkede dører	Alle*
2) selvstendighet og styring av eget liv	*Prosedyre for tillitsskapende arbeid i sykehjem*	Alle*
	Prosedyre for åpne/låste dører	Alle*
	Risikovurdering i forhold til evne til å forlate institusjonen alene	Alle*
	Oversikt vurdering av evne til å gå ut av institusjonen alene	Alle*
	Rutine for Omsorg bak lukkede dører	Alle*
3) fysiologiske behov som tilstrekkelig næring (mat og drikke), variert og helsefremmende kosthold og rimelig valgfrihet i forhold til mat	*Generelle rutiner dagvakt*	Alle
	Generelle rutiner aftenvakt	Alle
	Generelle rutiner nattevakt	Alle
	Rutiner på kjøkken	Alle
	Rutiner for mottak av pasient i avdelingen	Alle
	Arbeidsplan/gjøremålsplan	SH
4) sosiale behov som mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet	*Primærpleierens oppgaver*	Alle
5) følge en normal livs- og døgnrytme, og unngå uønsket og unødig sengeopphold	*Generelle rutiner for dagvakt*	Alle
	Generelle rutiner for aftenvakt	Alle
	Generelle rutiner for nattevakt	Alle
6) mulighet for ro og skjermet privatliv	-	-
7) få ivaretatt personlig hygiene og naturlige funksjoner (toalett)	*Behandling av skittentøy*	Alle
	Primærpleierens oppgaver	Alle
	Rutiner rent tøy og forbruksvarer	Alle*
	I dokumentet *Slik ønsker vi å fremstå*: «på dusjedag skal pasienten dusjes, klippe negler, rense ører, barberes».	SH
	Av dokumentet *Ukeplan* er alle beboerne satt opp med dusjedag	SH
8) mulighet til selv å ivareta egenomsorg	-	-
9) en verdig livsavslutning i trygge og rolige omgivelser	*Stell i forhold til dødsfall*	Alle*
	Rutine ved dødsfall	Alle*
	Rutiner ved alvorlig syke pasienter.	Alle*
10) nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand	*Generelle rutiner dagvakt*	Alle*
	Prosedyrer for samarbeid med lege, tannlege og spesialisthelsetjenesten	Alle*
	Rutine for Omsorg bak lukkede dører	Alle*
	Prosedyre for pasienter uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelpen	Alle*
	Prosedyre for bruk av tvungen helsehjelp i sykehjem	Alle*
	Behov for legekonsultasjon utenom visittid	Alle*
	Bruk av O2-apparat, blodsukkerapparat	Alle*
	Bestilling av laboratorieprøver	Alle*
	Skriving av pleieplan	Alle*
	Rutine ved overtakelse av pasient fra sykehus	Alle*
	Bruk av pariapparat, forstøver	Alle*
	Bruk av BT-apparat	Alle*
	Bruk av smertepumpe	Alle*

[85] SH = sykehjemmet, OS = Omsorgssentret, BK = Bo og kultur. På tidspunktet for revisjonens gjennomgang av dokumentasjon, fant vi ikke alle prosedyrene i sykehjemmenes «kvalitetspermer». Institusjonslederne har i etterkant av vår gjennomgang opplyst at de har hatt en gjennomgang av permene, og at de samme prosedyrene nå skal gjenfinnes i alle «kvalitetspermene» (felles system). Prosedyrer merket «Alle*» i høyre kolonne i tabellen over, er prosedyrer som vi ikke fant i alle kvalitetspermene, men som nå skal være innarbeidet i disse.

	Rutiner ved alvorlig syke pasienter	Alle*
	Innskrivningsrutine	Alle*
	Perm med rutiner for legemiddelhåndtering	Alle*
	Bruk av digitalt øretermometer	Alle*
	Rutiner for innskriving og opptak av pas.legemiddel, anamnese	Alle*
11) nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene	*Prosedyrer for samarbeid med lege, tannlege og spesialisthelsetjenesten*	Alle*
12) tilbud tilrettelagt for personer med demens og andre som selv har vanskelig for å formulere sine behov	*Rutiner for omsorg bak lukkede dører* (omhandler bevegelsesfrihet og legitim bruk av tvang)	Alle*
	Prosedyre for pasienter uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelpen	Alle*
	Prosedyre for bruk av tvungen helsehjelp i sykehjem	Alle*
	Tilbakeholdelse av personer med demens i institusjon	Alle*
	Rutiner når beboere har forlatt institusjon uten tilsyn	Alle*
13) tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise	*Generelle rutiner for aftenvakt*	Alle
14) tilpasset hjelp ved av- og påkledning	-	
15) tilbud om eget rom ved langtidsopphold	-	
16) tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter	-	

Vedlegg 6: Kommunens brukerundersøkelser - gjennomsnittsskårer

På en skala fra 1 til 4, der 1 betyr i svært liten grad og 4 betyr i svært stor grad:

Spørsmål til beboerne: *I hvor stor grad er du fornøyd med…* Spørsmål til pårørende: *I hvor stor grad opplever du at beboeren er fornøyd med…*	Beboere Nordreisa	Beboere landsbasis	Pårørende Nordreisa	Pårørende landsbasis
måltidene?	3,9	3,6	3,2	3,4
maten du (han/hun) får?	3,6	3,5	3,4	3,3
den medisinske behandlingen du (han/hun) får?	3,5	3,4	3,6	3,2
muligheten for å komme til tannlege?	3,8	3,5	3,5	3,0
(beboerens) mulighet(en) til å snakke med en lege?	3,4	3,2	3,4	3,1
(beboerens) mulighet(en) til å snakke med pleiepersonalet?	3,9	3,5	3,5	3,5
hjelpen til personlig hygiene?	3,7	3,6	3,5	3,3
muligheten til å gjøre dagligdagse gjøremål?	3,8	2,9	2,4	2,5
aktivitetstilbudet på sykehjemmet?	2,9	2,8	2,2	2,4
muligheten for å komme ut og få andre opplevelser/turer?	2,9	2,7	2,2	2,1
informasjonen du (beboeren) får om din (sin) helse?	3,6	3,0	3,5	3,0
informasjonen du (beboeren) får om aktivitets- og kulturtilbud?	3,0	3,1	2,7	2,8
hvor klart og tydelig personalet snakker (med beboeren)?	3,8	3,5	3,5	3,4
muligheten (beboer har) til å klage hvis det er behov for det?	3,6	3,5	3,6	3,1
muligheten for privatliv/være alene?	3,6	3,0	3,4	3,4

Spørsmål til beboerne: *I hvor stor grad trives du…* Spørsmål til pårørende: *I hvor stor grad opplever du at beboeren trives…*	Beboere Nordreisa	Beboere landsbasis	Pårørende Nordreisa	Pårørende landsbasis
på rommet du (han/hun) bor på?	3,8	3,5	3,4	3,3
sammen med personalet?	3,9	3,7	3,6	3,5
sammen med de andre beboerne?	3,5	3,0	3,2	2,8

Spørsmål til beboerne: *I hvor stor grad får du bestemme…* Spørsmål til pårørende: *I hvor stor grad opplever du at beboeren får bestemme…*	Beboere Nordreisa	Beboere landsbasis	Pårørende Nordreisa	Pårørende landsbasis
hvilken hjelp du (han/hun) skal ha?	4,0	3,2	2,9	2,9
når du (han/hun) skal legge deg (seg) og stå opp?	4,0	3,5	3,0	3,2
når du (han/hun) skal spise?	3,9	2,8	3,0	2,9
Spørsmål til beboerne: *I hvor stor grad opplever du at*	Beboere	Beboere	Pårørende	Pårørende

personalet… Spørsmål til pårørende: *I hvor stor grad opplever du at personalet…*	Nordreisa	landsbasis	Nordreisa	landsbasis
behandler deg (beboeren) med høflighet og respekt?	3,9	3,7	3,6	3,6
overholder taushetsplikten?	4,0	3,8	3,8	3,8
hører på deg (beboeren) hvis du har noe å klage på?	3,4	3,4	3,3	3,5

[Spørsmål til pårørende som har svart at beboeren har en individuell plan:]	Beboere Nordreisa	Beboere landsbasis	Pårørende Nordreisa	Pårørende landsbasis
I hvor stor grad ble planen utarbeidet i samarbeid med beboeren?	-	-	1,0	2,4
I hvor stor grad ble planen utarbeidet i samarbeid med deg som pårørende?	-	-	1,0	2,7

	Beboere Nordreisa	Beboere landsbasis	Pårørende Nordreisa	Pårørende landsbasis
Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med sykehjemmet du (beboeren) bor på?	3,9	3,6	3,3	3,4

Vedlegg 7: Revisjonens brukerundersøkelse – gjennomsnittsskårer til diagram 16, 17 og 18

Arbeidsoppgaver som er viktige for beboernes livskvalitet (f.eks. lufteturer, samtale, omsorg)				
	Samlet	Sykehjemmet	Omsorgssentret	Bo/kultur
Får aldri **gjort på en tilfredsstillende måte**	0	0	0	0
Får sjelden **gjort på en tilfredsstillende måte**	1	1	0	0
Får av og til **gjort på en tilfredsstillende måte**	5	5	0	0
Får ofte **på en tilfredsstillende måte**	50	12	19	19

Arbeidsoppgaver som er viktige for beboernes livskvalitet (f.eks. lufteturer, samtale, omsorg)				
	Samlet	Sykehjemmet	Omsorgssentret	Bo/kultur
Får aldri **gjort på en tilfredsstillende måte**	1	1	0	0
Får sjelden **gjort på en tilfredsstillende måte**	15*	8	4	2
Får av og til **gjort på en tilfredsstillende måte**	21	6	10	5
Får ofte **på en tilfredsstillende måte**	19*	2	5	11

* Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur

Praktiske arbeidsoppgaver som ikke er direkte rettet mot beboerne (f.eks. renhold, rydding e.l)				
	Samlet	Sykehjemmet	Omsorgssentret	Bo/kultur
Får aldri **gjort på en tilfredsstillende måte**	1	1	0	0
Får sjelden **gjort på en tilfredsstillende måte**	10*	7	1	1
Får av og til **gjort på en tilfredsstillende måte**	27*	6	13	7
Får ofte **på en tilfredsstillende måte**	15	3	3	9

* Inkludert i dette tallet er også én ansatt som både jobber ved Sykehjemmet og Bo/kultur

Om oss og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD utfører lovpålagt revisjon av kommuner, kommunale foretak, interkommunale selskap, offentlige stiftelser, overformynderi, legater og kirkeregnskap. Våre eiere og oppdragsgivere er Troms fylkeskommune, 18 kommuner i Troms og 9 kommuner i Nordland.

Selskapet har hovedkontor i Harstad og avdelingskontor i Tromsø, Narvik, Sortland, Finnsnes og Storslett.

Vi har 33 medarbeidere som har god kunnskap om og tilsammen lang erfaring fra offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig overfor kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av ni medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Administrasjons- og organisasjonsvitenskap
- Rettsvitenskap
- Pedagogikk
- Samfunnsplanlegging
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Økonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter i Nordreisa kommune:

Halti, 2004

Offentlige anskaffelser, 2005

Økonomistyring, 2006

Forebyggende barnevern, 2007

Iverksetting av politiske vedtak, 2008

Oppfølging av kommunens inntektsskapende virksomhet, 2009

Ansattes oppfatninger av arbeidsmiljø og bemanning i pleie- og omsorgssektoren, 2010

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2012/2441-19
Arkiv: 150
Saksbehandler: Espen Li
Dato: 25.02.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
3/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Videreføring av investeringsprosjekter 2013

Henvisning til lovverk:

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune viderefører følgende tre investeringsprosjekter i 2013:

- 904 Fiberutbygging Reisadalen kr. 1 700 000
- 969 Sonjatun sykehjem – Kritiske ombygginger kr. 188 000
- 905 Sonjatun – Inventar og utstyr kr. 213 000

Disse finansieres ved bruk av ubrukte lånemidler fra 2012.

Saksopplysninger

Det ble i 2012 gjort noen presiseringer i regelverket knyttet til investeringsprosjekter. Disse presiseringene sier at alle investeringsprosjekter som ikke blir ferdige eller igangsatt det året de er vedtatt må vedtas på nytt i neste års budsjett for at de skal være gyldige.

Vurdering

Nordreisa kommune har tre prosjekter som ble vedtatt i 2012 og hvor det er tatt opp lån, men som ikke er fullført eller påbegynt på grunn av manglende kapasitet. Disse bør vedtas i 2013 slik at de blir gjennomført.

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2012/4839-5
Arkiv: A19
Saksbehandler: Christin Andersen
Dato: 28.01.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
4/13	Nordreisa oppvekstutvalg	21.02.2013
4/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Etablering av menighetshus og Nordreisa menighetsbarnehage AS

Henvisning til lovverk:
Barnehageloven
Kirkeloven

Vedlegg
1 tegning
2 Søknad om etablering av Nordreisa menighetsbarnehage
3 Prosjektbeskrivelse
4 Situasjonsplan
5 Gjeldene reguleringsplan
6 Vedtekter for Nordreisa menighetsbarnehage AS
7 Nordreisa menighetsbarnehage AS - revidering av prosjektet og økonomi
8 Finansieringsplan
9 Investeringsbudsjett
10 Driftsbudsjett

Vedlegg knyttet til etter møtet i oppvekstutvalget 21.02.2013:
11 Tilleggsinformasjon til søknad om driftstilskudd for Nordreisa Menighetsbarnehage

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekstutvalg - 21.02.2013

Behandling:

Rådmannen fremmet følgende endringsforslag til første punkt: Nordreisa kommune stiller seg positiv til bygging av Nordreisa menighetsbarnehage med 72 barnehageplasser. Det forutsettes at Nordreisa menighetsbarnehage oppretter to avdelinger for små barn, en fleksibel avdeling små/store barn og en avdeling for store barn.

Innstillingen med endringsforslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Nordreisa kommune stiller seg positiv til bygging av Nordreisa menighetsbarnehage med 72 barnehageplasser. Det forutsettes at Nordreisa menighetsbarnehage oppretter to avdelinger for små barn, en blandet avdeling små/store barn og en avdeling for store barn.

Nordreisa menighetsbarnehage skal være en del av det totale barnehagetilbudet i Nordreisa kommune og er med på samordnet opptak.

Nordreisa kommune godkjenner vedtekter for Nordreisa menighetsbarnehage. Endring av vedtekter kan bare skje i samarbeid med Nordreisa kommune.

Nordreisa kommune tildeler økonomisk ramme til barnehagen gjennom årlige budsjett-behandlinger. Rammen blir utregnet årlig etter fastsatt modell.

Forhold vedrørende kirkeloven § 2, parkeringsforhold og normen for uteareal jfr barnehageloven må avklares av kirkelig fellesråd.

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommune stiller seg positiv til bygging av Nordreisa menighetsbarnehage med 54 barnehageplasser. Det forutsettes at Nordreisa menighetsbarnehage oppretter to avdelinger for små barn og en avdeling for store barn.

Nordreisa menighetsbarnehage skal være en del av det totale barnehagetilbudet i Nordreisa kommune og er med på samordnet opptak.

Nordreisa kommune godkjenner vedtekter for Nordreisa menighetsbarnehage. Endring av vedtekter kan bare skje i samarbeid med Nordreisa kommune.

Nordreisa kommune tildeler økonomisk ramme til barnehagen gjennom årlige budsjett-behandlinger. Rammen blir utregnet årlig etter fastsatt modell.

Forhold vedrørende kirkeloven § 2, parkeringsforhold og normen for uteareal jfr barnehageloven må avklares av kirkelig fellesråd.

Saksopplysninger

Nordreisa kommune har mottatt søknad om etablering av Nordreisa menighetsbarnehage fra Nordreisa kirkelige fellesråd. Nordreisa kirkelige fellesråd planlegger oppstart av 3 avdelings barnehage høsten 2014 med plass til inntil 45 barn, hvorav to avdelinger for små barn, en avdeling for store barn. Etableringen skal foregå på egen tomt, ved gamle brannstasjon. Nordreisa.

Kirkelige fellesråd fremmer derfor søknad om driftstilskudd gjelder fra barnehageåret 2014.

Det vil bli stiftet en barnehage med selskapsformen aksjeselskap og det er dette selskapet som skal drive barnehagen og eie bygget. Nordreisa Menighetsbarnehage SUS er etablert. Det er Nordreisa kirkelige fellesråd som formelt vil være søker ovenfor Nordreisa kommune. Aksjeselskapet ønsker å leie ut lokaler til menighetskontorer og ha sporadisk utleie av bl.a. menighetssal. Å få på plass nye menighetskontorer og ny menighetssal er en del av prosjektet. Det er lagt til grunn husleie for 9 kontorer, personal og møterom i hht menighetens egen virksomhet, totalt ca 170 m^2. For dette ber Nordreisa kirkelige fellesråd om særskilt bevilgning på ca 400.000 til dekning av strøm, renhold, husleie, vedlikehold og andre kostnader. For finansiering foreslår fellesrådet at kommunen leier ut lokalene som Nordreisa kommune benytter i dag til deres formål. I dag stiller Nordreisa kommune 119 m2 til menighetens virksomhet, 7 kontorer inkl wc. I tillegg er rådhusets møtelokaler, kantine og kopi/postrom i bruk av virksomheten. Nordreisa kommune har ingen husleie utgifter i forbindelse med lokalene som disponeres av menigheten i dag.

Investeringer til barnehagen inkl menighetskontorer er beregnet til kr 23.1 mill. Herunder kr 19 mill til barnehagebygg, 2,7 til menighetskontorer, og resterende til byggelånsrenter etc. Bygget vil bli plassert på sørsiden av Lundeveien og på sikt åpner det for å tenke mer helhetlig om en kirkepark med menighetshuset som besøkssenter for både lokalbefolkning og turister. Bygget vil bli på totalt 840 kvm BRA fordelt over 2 plan med en investeringsramme på 23 mill kroner. I dette ligger også inventar og driftsmateriell samt opparbeidelse av utearealer.
Det er et mål at bygget skal bli et samlingspunkt for hele nordreisasamfunnet og være en storstue for mange anledninger. Det blir lagt opp til leieinntekter for utleie av aktivitetssal.

Prosjektet jobber etter følgende fremdriftsplan:
Fase 1: forprosjekt og beslutning om oppstart nov 2012
Fase 2: etableringsfase, finansiering, søknader og godkjenning nov 2012 – mars 2013
Fase 3: Byggefase, prosjektering, byggesøknad, byggeperiode april 2013-mai 2014
Fase 4: Planleggingsfase, driftsplanlegging, ansettelser og oppstart august 2014

Etter politisk avklaring (oppvekstutvalget 21. februar og kommunestyret 14. mars, vil det bli sendt søknad om finansiering til Husbanken. Det må også foretas omreguleringer i driftsutvalget.

For at prosjektet skal kunne være i drift høsten 2014 i hht fremdriftsplan er man avhengig av snarlig politisk avklaring av driftsstøtte både i forhold til økte kostnader for menighetskontorer og driftsstøtte til barnehagedriften.

Vurdering

Nordreisa kommune har de siste årene opprettet en ny barnehageavdeling pr år. Behovet er økende. I dag har vi 16 barn under 3 år på venteliste, noe som tilsvarer 32 plasser. Nordreisa kommune har pr i dag 345 plasser i barnehage, herav 267 kommunale plasser og 78 private plasser. De kommunale barnehagene Storslett, Høgegga og Sørkjosen er 2 avdelings barnehager, Leirbukt har 3 avdelinger og 2 midlertidige avdelinger, Sonjatun har 4 avdelinger og Oksfjord 1 avdeling.

Kommunen har pr i dag to avdelinger ved Leirbukt barnehage i midlertidige bygg (tidligere hybelhus) som ikke er egnet for formålet, fire avdelinger ved Sonjatun barnehage i ombygde eneboliger, ikke egent til formålet og Storslett barnehage som har stort vedlikeholdsetterslep og mangler ventilasjonsanlegg. Kommunen har i dag har 6 midlertidige avdelinger som er i bygg ikke egnet for formålet.

Prognosene for befolkningsfremskrivningen viser at tallet på barn 0-5 år vil øke årlig:

	2013	2014	2015	2016	2021
0-5 år	337	333	341	349	366

Endringer over år:

	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2012-2016	2012-2021
0-5 år	15	-4	8	8	27	44

Som tabellene viser så vil behovet for tjenesteyting innenfor barnehage øke i årene som kommer. Antall barn øker med 44 barn fra 2012 til 2016.

I kommuneplanens samfunnsdel som skal opp til behandling i formannskapet 22. februar og 14. mars i kommunestyret er det satt som forslag på mål om at alle som ønsker barnehageplass skal få det. Dette er ut over lovpålagt plikt til å skaffe plass for de som er født før 1. september. Av tidshensyn og press på barnehageplasser foreslår rådmannen at kommunen stiller seg positiv til bygging av Nordreisa menighetsbarnehage med 54 plasser, herav 2 avdelinger for små barn og en avdeling for store barn.
I kommuneplanens samfunnsdel foreslås det utbygging av Høgegga barnehage med 2 avdelinger, deretter Rovdas barnehage med 3 avdelinger. Utbygging av 2 avdelinger på Høgegga er økonomisk sett et rimeligere alternativ og at 4 avdelings barnehage vil gi en mer rasjonell drift, med én styrer og prioriteres derfor. Videre er argumentasjonen at utbyggingen av boligfeltet på Rovdas er kommet såpass kort, at det derfor vil være bedre å prioritere en utbygging på Høgegga der befolkningen er størst. Sanering og avvikling av barnehager i midlertidige bygg planlegges fortløpende (Leirbukt og Sonjatun barnehager).

Målsettingene som er foreslått er som følge av at tilgang på barnehageplasser er vesentlig for rekruttering av nye innbyggere til Nordreisa og også for rekruttering til offentlig og privat sektor.

Prosjektet Nordreisa menighetsbarnehage må ha en avklaring av driftsstøtte, både i forhold til økte kostnader for menighetskontorer og driftsstøtte til barnehagedriften. Søker ser for seg en særskilt bevilgning på ca 400 000 til dekning av strøm, renhold, husleie, vedlikehold og andre kostnader. Dette kommer i tillegg til de øvrige behovene kirkelig fellesråd har (vedlikehold kirker, kirkegårder, utstyr, lønn- og pensjonsøkning, etc). I 2013 har kirkelig fellesråd en overføring på kr 3.136.426,-. Rådmann stiller spørsmål med hva som skjer dersom bygget vise seg å bli dyrere og om kommunens andel da blir mer enn 400.000,-. Omtrent 250.000,- av dette beløpet skal gå til husleie av fellesrådets kontorfasiliteter. I finansieringsopplegget for barnehagen og kontorer til kirkelig fellesråd er det laget et opplegg med at barnehagen som eier, leier ut til fellerådet. Leieprisen vil være kr 1470,- pr $m^{2.}$ Til sammenligning leier kommunen lokaler til plankontoret til langt under denne prisen. Kirkelig fellesråd foreslår ovenfor kommunen, å leie ut de lokalene kirkelig fellesråd nå disponerer for å finansiere det økte behovet.
Husleieavtaler omfattes ikke av Lov om offentlige anskaffelser.

I barnehagens driftsbudsjett er det lagt opp til drifts- og kapitaltilskudd på kr. 5.072.292,- fra Nordreisa kommune og dekning av søskenmoderasjon på kr. 102.520, totalt kr. 5.174.812 som skal betales av kommune. Nordreisa kommune får overføringer i rammen til barnehageplasser, dette går på antall barn i aldersgruppen og utdanningsnivå i befolkningen. All økning i antall plasser vil ikke medføre økte inntekter til kommunen, men øke driftsutgiftene. Her må det da foretas prioriteringer. Dette kan sees i sammenheng med å avvikle to midlertidige avdelinger i

Leirbukt barnehage, hvorav en avdeling koster ca kr 1.5 mill, til sammen ca 3 mill kroner. Her er likevel en differanse på 2 mill kroner. I og med at barnehagen senest vil være ferdigstilt høsten 2014 vil de økte kostnadene for Nordreisa kommune være 5/12 av årsvirkning, dvs 167.000 økte utgifter fellesråd og kr 2.2 mill kroner til barnehagedrift. Fratrekk ved evnt avvikling 2 midlertidige avdelinger ved Leirbukt barnehage kr 1.2 mill gir en samlet årsvirkning på 1.1 mill kroner i 2014.

Videre om driftsbudsjettet til barnehagen så har de basert seg på en øvrig årlig leieinntekt på kr 100.000,- fra lag/foreninger/private etc. Der er også tatt fratrekk for søskenmoderasjon, men søskenmoderasjon i private barnehager dekker kommunen. Dette fratrekket skal dermed ikke trekkes fra. Med andre ord går årlig leieinntekt og fratrekket i søskenmoderasjon mot hverandre og ikke beløpet blir da ikke reelt. Der er beregnet et kommunalt tilskudd på kr 87.368 for store barn og kr. 177.766 for små barn. Dette er imidlertid usikre tall ettersom tilskuddet vil variere fra år til år, og beregnes ut fra hvor stor andel kommunen bruker på de kommunale barnehagene. Dersom kommunen effektiviserer sine barnehager vil dette gå ut over tilskuddene til de private. Effektivisering eksempler: en styrer for alle barnehagene, de små barnehagene erstattes med større enheter og lignende.
Der er lagt opp til en buffer på kr. 224.509 noe som er bra og ikke minst nødvendig for å dekke opp eventuelle uforutsette utgifter. Dersom menighetsbarnehagen går med underskudd, kan det være nødvendig å tilføre barnehagen kapital. Siden eieren, som er fellesrådet, får sin overføring fra kommunen, vil kanskje dette underskuddet indirekte måtte dekkes inn gjennom økte overføringer til fellesrådet. Rådmann er ikke kjent med om de har mulighet til å få kapital gjennom andre kanaler.
Det skisseres videre at de skal oppnevne en egen økonomikomite som skal arbeide med styrking av egenkapitalen frem til oppstart, ved for eksempel offentlige tilskudd, dugnad og innsamling. Rådmannen foreslår at en økonomikomite fortsetter etter driftsoppstart og at et eventuelt overskudd i barnehagen bør de første årene gå til å styrke egenkapitalen og ikke som utbytte. Da får barnehagene opparbeid seg litt buffer dersom dårligere tider skulle komme.

Nordreisa menighetsbarnehage skal ha 2 avdelinger for små barn og 1 avdeling for store barn. Dette betyr 54 plasser og 36 barn. Fysisk plassering av barnehagen er strategisk, tett opp til sentrum og boligområder Moan/Hansabakken, og i nærheten av fylkesvegen opp mot Reisadalen og Høgegga boligfelt. Nordreisa kommunes behov for barnehageplasser er fortrinnsvis til små barn, dvs 0-2 åringer. Kommunen forutsetter at Nordreisa menighetsbarnehage oppretter to avdelinger for små barn og en avdeling for store barn.

Når det gjelder arealnormen for barnehagebygg er kravet i barnehageloven 4 m^2 for barn over tre år og 5,5 m2 for barn under tre år. Kravet til uteareal er 6 ganger innearealet. Det er imidlertid utbyggers jobb å ivareta areralnormene. Kommunen godkjenner barnehagen, men det skjer først etter at bygget er kommet opp. I kommunens møte med utbyggerne januar d.å. gav de inntrykk av å være klar over arealnormene i barnehageloven.

Før bygging må det foretas omreguleringer på området. Det må reguleres om fra kirkelig formål til offentlig formål. Dette må Nordreisa driftsutvalg ta stilling til. Tomten barnehagen er planlagt plassert på, eies av kirkelig fellesråd (Nordreisa sogn). Ved bygging vil det bli behov for mer areal både for parkering og for å tilfredsstillende uteområde i forhold til barnehagelovens norm om uteareal. Nordreisa kommune eier en liten del, men mulig må man måtte skaffe til veie enda mer plass fra private eier.

Når det gjelder parkeringsforholdene ved Nordreisa kirke er det p.t. ikke tilstrekkelig for å møte de behov som gjelder. Antall godkjente/opparbeidede parkeringsplasser i tilknytning til kirken er ca 45 stk. Dette er under de behov som gjelder ved ulike arrangement. Kombinasjon mellom

drift av menighetshus og barnehage kan ikke basere sine behov på de få parkeringsplassene som er forbeholdt kirken. Derfor må menighetshuset ikke beskjære parkeringsplassen ved kirka, eller dimensjonere sine parkeringsbehov innenfor dette arealet.

Verken reguleringsforhold eller parkering er ikke klargjort fra kirkelig fellesråd ovenfor rådmann. Saken vil bli lagt til drøfting i driftsutvalget februar d.å.

Når det gjelder bygging i nærheten av kirker, setter kirkeloven §2, jfr Miljødepartementets Rundskriv nr T-3/00 "Bygging i nærheten av kirker", forbud mot bygging nærmere kirke enn 60 meter uten biskopens tillatelse. Dette innebærer at bygning må enten bygges utafor denne grensen eller innhente godkjenning av biskopen. Dersom biskopen gir tillatelse til dette, må tiltakets videre godkjennes av Riksantikvaren. Dette bygget er så stort at Riksantikvarens vurdering også vil være avgjørende på den estetiske utformingen. Dette er ikke avklart ovenfor rådmann av kirkelig fellesråd.

De tekniske løsningene for barnehage skal videre godkjennes av Husbanken, noe som også omfatter uteområdet og parkering. Kontorene til kirkelig fellesråd skal videre godkjennes av de ansatte og arbeidsmiljøutvalget. Både kontorer, menighetssal og barnehage, og uteområde skal være universell tilpasset.

Ved ja til driftstilskudd og økte kostnader til kirkelig fellesråd vil Nordreisa menighetsbarnehage bli en del av det totale barnehagetilbudet i kommunen. Barnehagen vil være med på samordnet ordinært opptak og retningslinjene for barnehagen er utarbeidet i samarbeid med Nordreisa kommune. Om Nordreisa kommunestyre er positiv til opprettelsen av barnehagen, vil denne få tildelt ramme årlig fra Nordreisa kommune jfr de andre private barnehagene i kommunen og således også være en del av kommunens budsjett og økonomiplan.

Dersom Nordreisa kommunestyre velger å ikke gå for Nordreisa menighetsbarnehage, må kommunen bygge selv fordi det er et stort behov og det haster med å få på plass flere barnehageplasser. Ved for stort tilbud i forhold til etterspørsel, vil de midlertidige barnehageavdelingene ved Leirbukt barnehage avvikles raskt.

Rådmann mener at Nordreisa menighetsbarnehage kan bli et verdifullt supplement til eksisterende tilbud men er restriktiv til å øke driftsutgiftene til kommunen. For øvrig skal kommunen være ute av ROBEK i løpet av 2014, og det vil da være mulighet til å øke tjenestenivå, selv om rådmannen vil anbefale at mest mulig av avsatte midler som blir disponibelt i 2015, fortrinnsvis legges som nødvendig buffer i budsjettet. Det anbefales en buffer på 3%, noe som tilsvarer kr 9 mill for Nordreisa kommune.

Det er likevel et prekært behov for barnehageplasser og rådmannen støtter kirkelig fellesråds initiativ til barnehagedrift. Når det gjelder øvrig aktivitet og drift av menighetsråd ser også rådmann at et slikt bygg kan være et bygg som vil komme hele befolkningen i Nordreisa til gode, og muligheten for gjennomføring og finansiering ligger bedre til rette når man velger en løsning sammen med barnehagedrift.

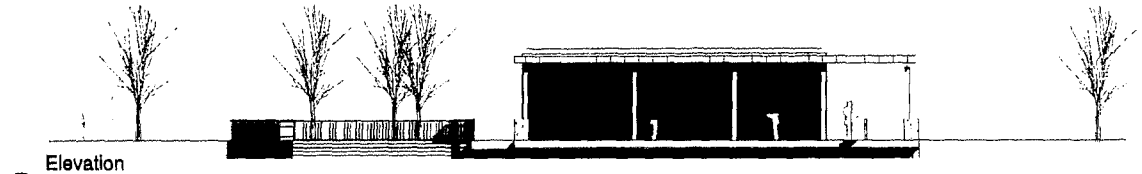

1 Elevation nord
1 : 100

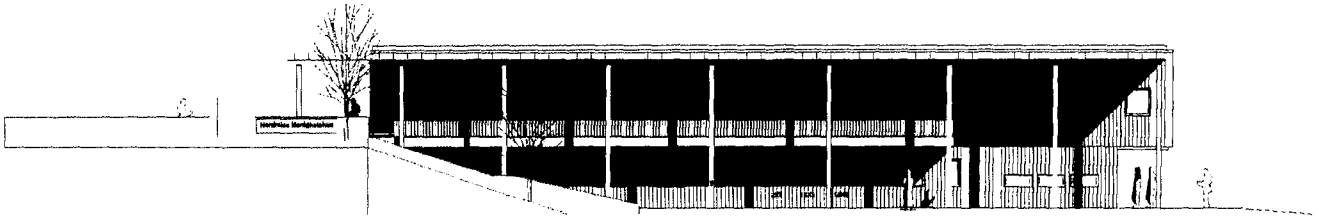

3 Fasade vest
1 : 100

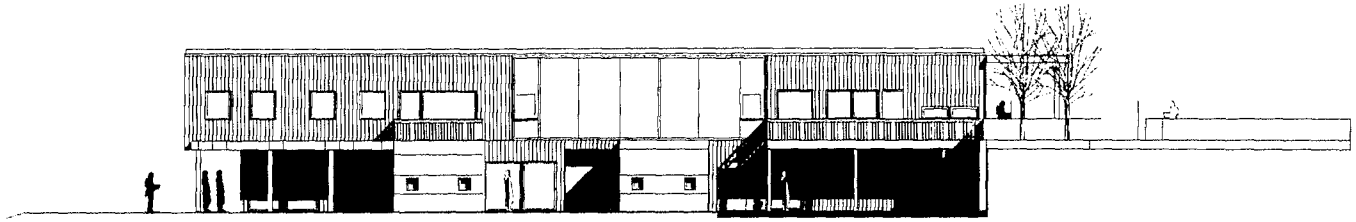

4 Fasade øst
1 : 100

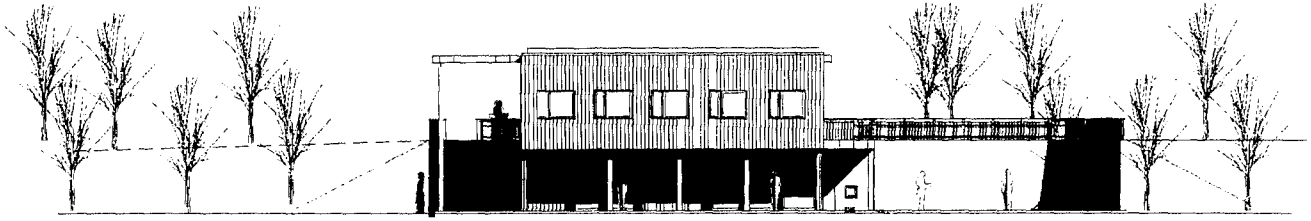

2 Elevation sør
1 : 100

KONZEPT
Arkitektur Bygg og Plan

9151 Storslett

www.autodesk.com/revit

Consultant	Consultant
Address	Address
Address	Address
Phone	Phone
Fax	Fax
e-mail	e-mail

Consultant	Consultant
Address	Address
Address	Address
Phone	Phone
Fax	Fax
e-mail	e-mail

No.	Description	Date

Nordreisa Kirke

Menighetsbarnehage

Fasader

Project number	
Date	
Drawn by	Author
Checked by	Checker
A107	
Scale	1 : 100

03.12.2012 15:07:02

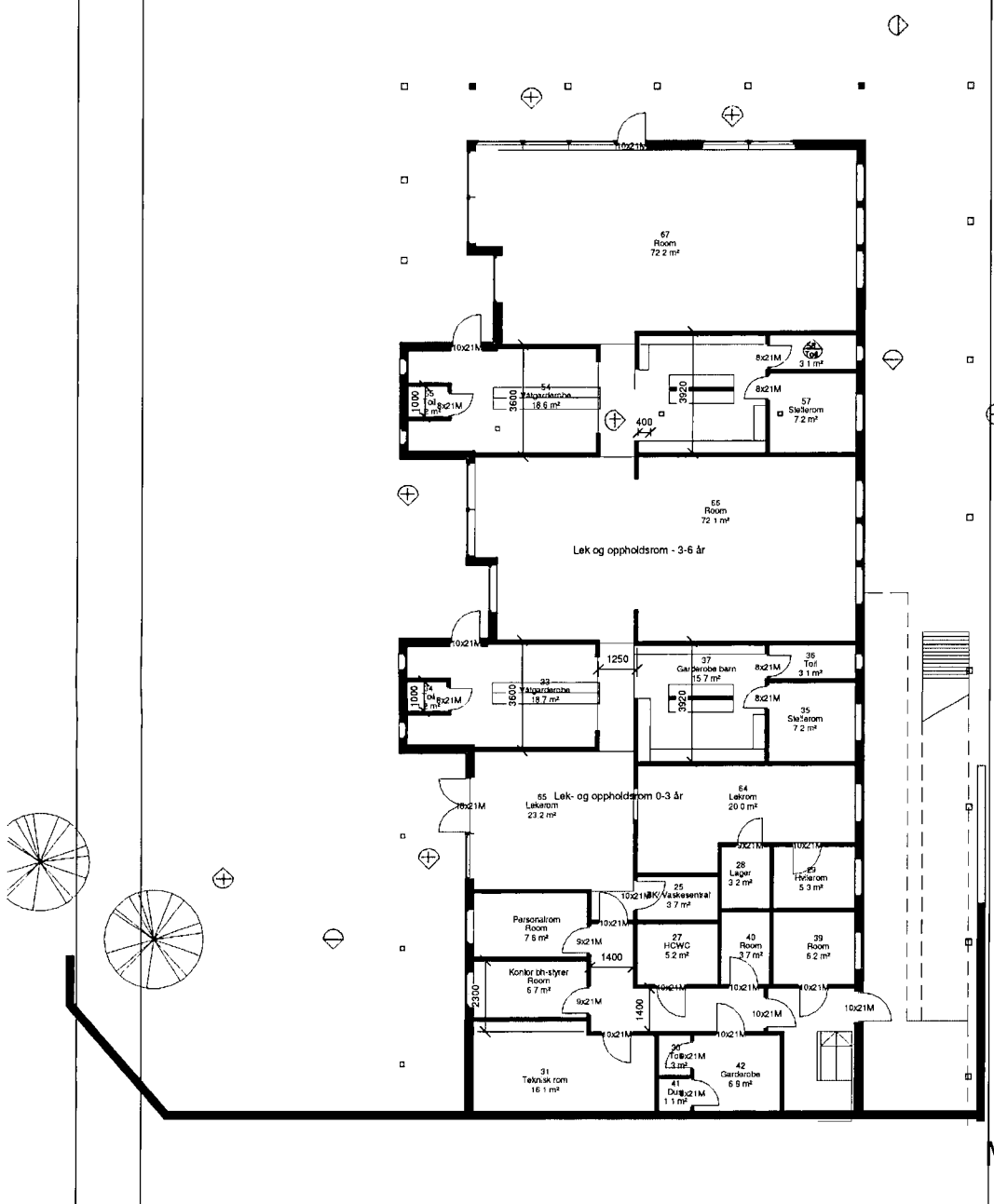

KONZEPT
Arkitektur Bygg og Plan

9151 Storslett

www.autodesk.com/revit

Consultant	Consultant
Address	Address
Address	Address
Phone	Phone
Fax	Fax
e-mail	e-mail

Consultant	Consultant
Address	Address
Address	Address
Phone	Phone
Fax	Fax
e-mail	e-mail

No.	Description	Date

Nordreisa Kirke

Menighetsbarnehage

Plan barnehage

Project number	
Date	
Drawn by	Author
Checked by	Checker
A118	
Scale	1 : 100

06.12.2012 10:58:46

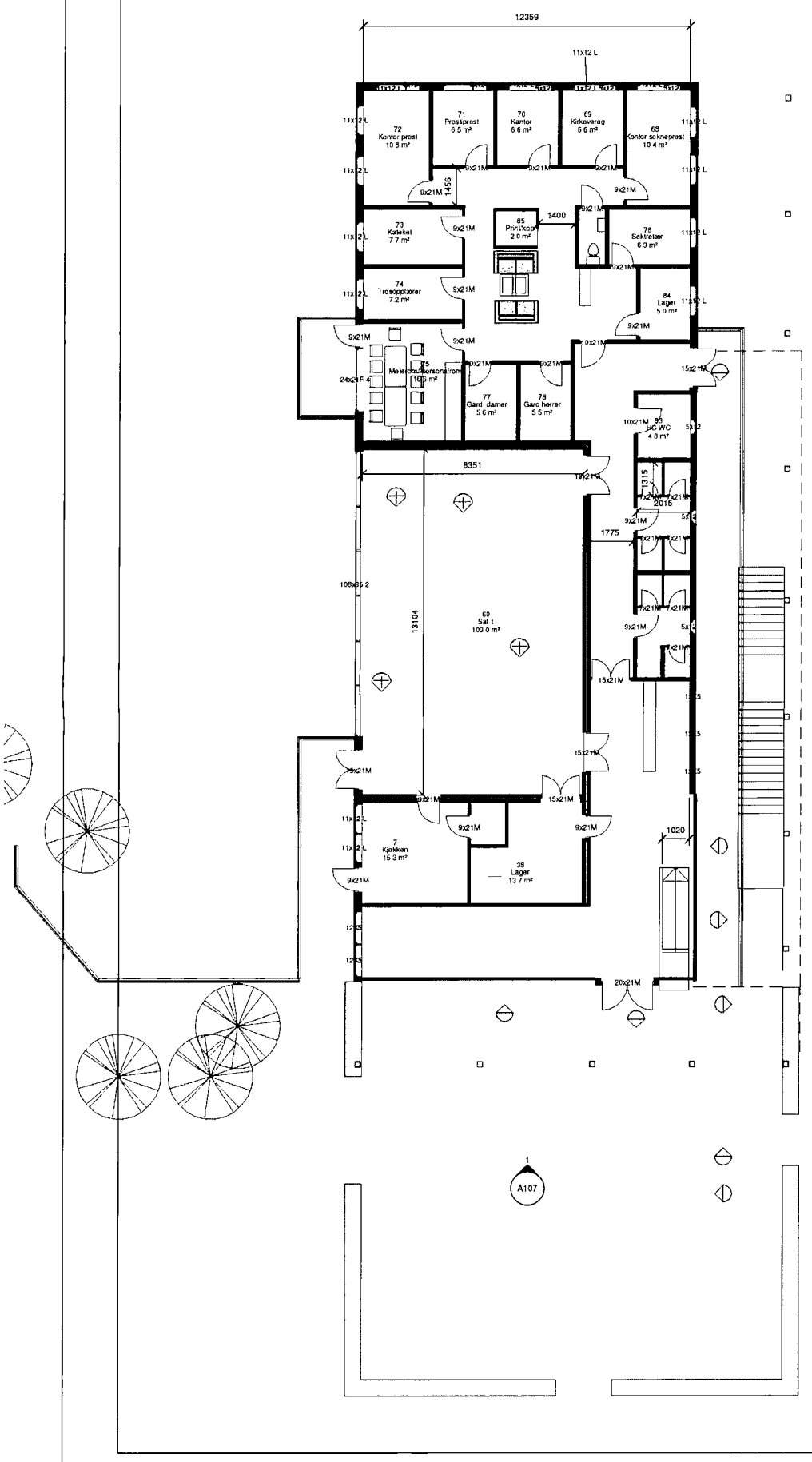

KONZEPT
Arkitektur Bygg og Plan

9151 Storslett

www.autodesk.com/revit

Consultant Address Address Phone Fax e-mail	Consultant Address Address Phone Fax e-mail
Consultant Address Address Phone Fax e-mail	Consultant Address Address Phone Fax e-mail

3 A107

No.	Description	Date

Nordreisa Kirke

Menighetsbarnehage

Plan menighetshus

Project number	
Date	
Drawn by	Author
Checked by	Checker
A119	
Scale	1 : 100

06.12.2012 10:57:05

Nordreisa kirkelige fellesråd
v/prosjektgruppe Menighetshus/-barnehage
Sentrum 17
9151 Storslett

27. november 2012

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 Storslett

Søknad om etablering av Nordreisa menighetsbarnehage

Nordreisa menighetsbarnehage (SUS) planlegger oppstart av 3 avdelings barnehage høsten 2014 med plass for inntil 45 barn, hvorav 1 avdeling for små barn (0-2 år), 1 avdeling for større barn (3-6 år) og 1 blandet avdeling (eventuelt samisk barnehage). Det vil bli etablert et eget bygg for dette på egen tomt (ved den gamle brannstasjonen). Bygget planlegges også å romme et kirkesenter med blant annet menighetssal og kontorer for kirkelig ansatte. Det vises til orienteringer av prosjektet gjort i Formannskapet 26. juni, samt Oppvekstutvalget 18. september 2012.

Nordreisa kirkelige fellesråd fremmer med dette søknad om driftstilskudd og godkjenning av Nordreisa menighetsbarnehage (SUS). Søknad om tilskudd gjelder fra barnehageåret 2014.

Som en del av totaløkonomien i prosjektet er det ønskelig å få på plass kontorer for kirkelig administrasjon i nybygget. Det søkes derfor om at deler av avtalen vedrørende kommunal tjenesteyting mellom Nordreisa kommune og Nordreisa kirkelige fellesråd av 4. august 2004 blir erstattet med særskilt bevilgning på ca kroner 400 000 til dekning av husleie, strøm, renhold, vedlikehold og andre driftskostnader. Av dette utgjør ca 240 000 husleie for kontorene (ca 2000 kr pr kvm pr år). Det burde være mulig å hente inn noe av denne kostnaden direkte ved utleie av kontorene Nordreisa kirkelige fellesråd i dag benytter til sitt formål. Eventuelt at lokalene frigjøres til egne behov.

Det er uavklart hvorvidt det vil bli stilt krav om garantier i forbindelse med finansering i Husbanken. Det kan også bli aktuelt med en restfinansiering for den delen av bygget som ikke kan defineres til barnehageformål. Vi ønsker i den forbindelse en positiv uttalelse om en eventuell kommunal garanti til prosjektet. Størrelsesorden vil vi måtte komme tilbake til hvis det skulle bli aktuelt.

Kommunal anbefaling i forbindelse med Husbanksøknad

Forutsatt positivt vedtak om driftstilskudd vil det være behov for en uttalelse fra Nordreisa kommune i forbindelse med Husbanksøknad. Denne vil bli sendt i løpet av januar, slik at uttalelsen fra kommunen kan forberedes administrativt i januar.

Stikkord til vurdering fra kommunens side (hentet fra Husbankens lånesøknadsskjema):

- Kommunens nåværende barnehagedekning?
- Kommunens framtidige behov, mål og planer for barnehagedekning?
- Igangsatte barnehagebygg og planer for utbygging i kommunal eller privat regi?
- Hvor mange venter på barnehageplass?
- Barnehagens beliggenhet i forhold til brukere i nærmiljø, fra nærliggende områder og større arbeidsplasser?
- Reguleringsforhold som kan berøre eiendommen?
- Inngår barnehagen i kommunens årsbudsjett og økonomiplan?
- Erstatter denne barnehagen andre barnehager/barnehageplasser?
- Lånsøkers samhandling med kommunen?
- Vurdering av kostnader og driftskonsept, herunder vurdering av fleksibilitet i forhold til varierende etterspørsel etter barnehageplass.

For Nordreisa kirkelige fellesråd vil det være av avgjørende betydning for prosjektet at Menighetsbarnehagen inngår i den totale barnehagestrukturen for Nordreisa kommune.

Vi tror at prosjektet kan bidra til en vesentlig heving av barnehagestandarden i Nordreisa, og at vi gjennom samarbeid med Nordreisa kommune kan erstatte deler av det barnehagetilbudet som i dag drives på dispensasjon fra forskriftene.

Vi håper på en positiv behandling av søknaden og vedlegger en prosjektbeskrivelse. Byggetegninger og vedtekter for barnehagen ettersendes til kommunestyrets behandling.

Skulle det være behov for ytterligere avklaringer i forbindelse med søknaden er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen
Nordreisa kirkelige fellesråd

Olaf Hunsdal
Leder av Menighetsrådet

Sissel Skogvold
Kirkeverge

Vedlegg:
Prosjektbeskrivelse
Byggetegninger (ettersendes)
Vedtekter for Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS) (ettersendes)

Prosjektbeskrivelse – Nordreisa menighetsbarnehage

1. Politisk behandling og fremdrift

Prosjektet jobber for etter følgende fremdriftsplan:

Fase 1: Forprosjekt og beslutning om oppstart av hovedprosjekt (nov 2012)

Fase 2: Etableringsfase – finansering, søknader og godkjennelser (nov 2012 - mars 2013)
- Etablering av eierstruktur og juridisk enhet for drift av barnehage.
- Avklare reguleringsbehov
- Søknad om kommunal godkjenning
- Tilskuddssøknader
- Lånesøknader og finansiering

Fase 2 anses avsluttet når barnehagen er godkjent og finansiering er i orden. Klar for byggefase.

Fase 3: Byggefase – Prosjektering og byggesøknad, byggeperiode (april 2013 - mai 2014)
- Byggesøknad (april 2013)
- Detaljprosjektering og anbud (mai - juli 2013)
- Byggeperiode (august 2013 – juni 2014)

Fase 4: Planleggingsfase – driftsplanlegging, ansettelser og oppstart (august 2014)
- Ansettelse av styrer (januar 2014)
- Planleggingsfase for driften (januar 2014 – juli 2014)
- Oppstart av barnehage august 2014.

For at barnehagen skal kunne være i drift høsten 2014 i henhold til fremdriftsplan er en avhengig av politisk avklaring av driftsstøtte snarest mulig. Vi håper derfor at saken – på bakgrunn av de tidligere orienteringer i oppvekstutvalget og formannskapet – kan fremmes direkte for kommunestyrets møte 20. desember. Dette fordi det ellers vil bli utfordringer med å få til oppstart som planlagt.

Under forutsetning av positivt politisk vedtak i Nordreisa kommune i desember, vil det bli sendt søknad om finansering til Husbanken i løpet av januar 2013. Behandlingstiden er oppgitt til 12 uker i Husbanken. Det vil si at søknaden vil være ferdigbehandlet senest i løpet av april 2012. Deretter vil en kunne starte detaljprosjektering og innhente anbud på byggearbeidene. Byggestart planlegges senest august 2013 og ferdigstillelse før sommerferien 2014.

2. Nordreisa menighetsbarnehage (SUS)

Nordreisa menighetsbarnehage vil bli etablert som eget aksjeselskap heleid av Nordreisa kirkelig fellesråd. Nordreisa menighetsbarnehage (SUS), co/Nordreisa kirkelig fellesråd, står derfor formelt som søker overfor Nordreisa kommune. Selskapet vil stå som eier av bygget og vil formelt også være søker av finansiering til Husbanken.

Vedtekter for barnehagen er under utarbeidelse og vil bli ettersendt for kommunestyrets behandling.

Nordreisa menighetsbarnehage vil i hovedsak følge den kommunale barnehageplan. Det vil bli en utvidet kristen formålsparagraf, hvor det spesielt vil legges vekt på feiring av de kirkelige høytider, samarbeid med kirken om trosopplæring, etc.

3. Bygget

Det vises til egne tegninger med planløsning, snitt og fasader for bygget som vil bli ettersendt til kommunestyrets behandling.

Barnehagebygget vil bli plassert på sørsiden av Lundeveien, slik det fremgår av situasjonsplan. På sikt åpner det for muligheter til å tenke mer helhetlig om en kirkepark med menighetshuset som besøkssenter både for lokalbefolkning og turister. Bygget vil bli på totalt ca 840 kvm BRA fordelt over 2 plan med en investeringsramme på ca 22 millioner kroner inklusive merverdiavgift. Inkludert i dette er også inventar og driftsmateriell samt opparbeidelse av utearealer.

For prosjektet er det et mål at bygget skal være plassert og utformet slik at det ivaretar estetiske hensyn og ikke bryter for mye med eksisterende kirkebygg. Arealene skal også utformes mest mulig med tanke på sambruk. For eksempel vil en kombinere menighetssalen med et aktivitetsrom for barnehagen på dagtid. Her vil det kunne være juleverksteder, samlingsstunder, lek og utfoldelse som krever større plass. Barnehagen vil også kunne utnytte foaje og storkjøkken til å skape møteplasser på dagtid, for eksempel eldretreff, og slik skape aktivitet i samarbeid med Nordreisa menighet.

Det er et mål at bygget skal bli et samlingspunkt for hele Nordreisa-samfunnet og være en storstue for mange anledninger. Eksempel på dette er selskaper som dåp, bryllup, begravelser, fødselsdager og andre private arrangementer, konferanser og møter for bedrifter, lag og foreninger, barne- og ungdomsarbeid for menigheten, samt andre aktiviteter som eldretreff, forsamlinger, korøvelser, etc.

4. Driftsøkonomi

Nordreisa kirkelig fellesråd har i sitt forarbeid med prosjektet vurdert driftsøkonomi for barnehage med både 2 og 3 avdelinger. For en 2 avdelings barnehage uten overflytting av kirkelig administrasjon ville det blitt en anstrengt økonomi. Ut fra beregninger ville det vært behov for inntekter fra utleie av menighetssal på anslagsvis 335 000 kroner årlig for å balansere.
Ved etablering av en 3 avdelings barnehage viser beregningene et positivt driftsresultat:

4.1 Driftsbudsjett

Driftsbudsjett for Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS)

Inntekter :

Foreldrebetaling	40	Barn	kr	2 330	pr mnd i	11 mnd	kr 1 025 200
Drift/admin. over 3 år, >41 timer	26	Barn	kr	87 368	pr barn pr år i	12 mnd	kr 2 271 568
Drift/admin. under 3 år, >41 timer	14	Barn	kr	177 766	pr barn pr år		kr 2 488 724
Kapitaltilskudd	40	Barn	kr	7 800	pr barn pr år i	12 mnd	kr 312 000
Nordreisa kirkelig fellesråd							kr 250 000
Anrdre leieinntekter							kr 100 000
Fratrekk søskenmoderasjon							kr (102 520)
Sum inntekter							**kr 6 344 972**

Utgifter:

Lønn:			
Styrer	1	Stillinger	kr 473 300
Pedagogiske ledere	3		kr 1 178 700
Faglærte	3		kr 921 000
Barnehageassistenter	3	Stillinger	kr 837 000
Vikarer / Sykefravær /overtid	5	%	kr 170 500
Feriepenger	10,2	%	kr 151 042
Pensjonsforsikring	6	%	kr 204 600
Arbeidsgiveravgift	0	%	kr -
Sum lønnsutgifter			**kr 3 936 142**
Drift:			
Husleie			kr 1 486 670
Lys og varme			kr 84 000
Renhold			kr 218 400
Vedlikehold bygg			kr 40 000
Leker og materiell			kr 45 000
Sum huskostnader			**kr 1 874 070**
Driftsmateriell			kr 45 000
Kontorrekvisita			kr 25 000
Aviser, tidsskrifter			kr 6 000
Annonsekostnader			kr 20 000
Telefon			kr 22 000
Porto			kr 9 000
Regnskap og revisjon			kr 45 000
Matutgifter			kr 29 000
Sum adm.kostnader			**kr 201 000**
Reisekostn., ansatte			kr 25 000
Møter og kurs			kr 25 000
Sum andre pers.kostn.			**kr 50 000**
Kontingenter			kr 2 000
Gaver			kr 2 000
Forsikringer			kr 40 000
Bankgebyr			kr 5 000
Sum tap på fordringer			kr 10 252
Sum div.kostnader			**kr 59 252**
Sum inntekter			kr 6 344 972
Sum driftskostnader			kr 6 120 463
Resultat			**kr 224 509**
Resultat i %			3,54%

4.2 Inntekter

Det er lagt til grunn at barnehagen har 1 avdeling for små barn 0-2 år (9 barn), 1 avdeling for store barn 3-6 år (18 barn), samt 1 blandet avdeling med totalt 13 barn (5 små og 8 store).

Foreldrebetaling:

Normalsatser for foreldrebetaling var kr 2330 i 2012. Dette er lagt til grunn i budsjettet. Det er beregnet at ca 10 % av total foreldrebetaling går til fratrekk i søskenmoderasjon.

Tilskudd

Driftstilskudd og kapitaltilskudd til ikke-kommunale barnehager er regnet ut fra satser som gjaldt i 2011 etter opplysninger fra Nordreisa kommune:

Satsene fra Nordreisa kommune ble i 2011:

- *Tilskudd til drift og administrasjon for barn 0-2 år per heltidsplass kr. 177 766 (82,30 per oppholdstime)*
- *Tilskudd til drift og administrasjon for barn 3-6 år per heltidsplass kr. 87 368 (40,45 per oppholdstime)*
- *Tilskudd til kapital, barn 0-2 år per heltidsplass kr 7 800 (3,6 per oppholdstime)*
- *Tilskudd til kapital barn 3-6 år per heltidsplass kr. 7 800 (3,6 per oppholdstime)*

Tilskuddet for 2012 er ikke klarlagt på tidspunktet for beregningene men vil kunne variere fra dette.

Ekstra tilskudd kan også være aktuelt dersom det etableres en samisk barnehageavdeling.

Nordreisa kirkelig fellesråd

Det er lagt til grunn en husleie for 9 kontorer, personal- og møterom, i hht anslått behov for menighetens egen virksomhet. Dette dekkes av Nordreisa kirkelige fellesråd gjennom avtale om særskilt bevilgning med Nordreisa kommune.

Andre leieinntekter

Består av leieinntekter som kommer av utleie av aktivitetssal og andre deler av bygget til selskaper, møter, aktiviteter, etc i regi av Nordreisa menighet og andre.

4.3 Utgifter

Lønninger

Det er lagt til grunn følgende stillingshjemler i barnehagen:

- 1 stilling i 100 % som barnehagestyrer til å ta administrative oppgaver.
- 1 stilling pr avdeling i 100 % som pedagogisk ledere, totalt 3 stillinger.
- 1 stilling som fagarbeider i 100 % pr avdeling, totalt 3 stillinger
- 1 assistentstilling i 100 % pr avdeling, totalt 3 stillinger

Det er brukt lønnstabell gjeldende fra 1.6.2012 med utgangspunkt i 8-10 års gjennomsnittlig ansiennitet pr stilling.

Sykefravær etc

Det er satt av en pott på 5 % av totale lønninger til faste stillinger som skal dekke sykefravær og overtid.

Feriepenger

Det er beregnet i hht gjeldende sats på 10,2 % av totale lønnskostnader.

Pensjonsforsikring
Det er beregnet 6 % avsetning til pensjonsforsikringer av totalt lønnsbudsjett.

Husleie
Det er beregnet renter og avdrag på 1,5 millioner kroner årlig med utgangspunkt i totalt lånebehov på ca 17 millioner kroner (se investeringsbudsjett).

For beregningene er det lagt til grunn Husbankens kalkulasjonsrente på 6,25 %, med total nedbetalingstid på 25 år. Nedbetalingstiden vil ved behov kunne økes.

Lys og varme
Det er lagt til grunn ca 200 kw/t pr kvm pr år med utgangspunkt i ca 1 kr pr kwt (nettleie og strøm). Her kan det være potensiale for besparelser ved valg av energibesparende løsninger i byggefase.

Strømforbruk i plan 2 forutsettes dekket av Nordreisa kirkelig fellesråd gjennom vilkår i leieavtale.

Renhold
Kostnad er basert på innleie av ekstern bedrift med utgangspunkt i daglig renhold av barnehage. Det er innhentet prisoverslag fra rengjøringsbyrå for beregningen. Her vil det også kunne være potensiale for besparelser ved ansettelse av egen renholder i samarbeid med Nordreisa kirkelig fellesråd.

Renhold i plan 2 forutsettes hovedsakelig dekket av Nordreisa kirkelige fellesråd gjennom avtale.

Vedlikehold Bygg
Stipulert kostnad til ca 50 kr pr kvm pr år. Behovet vil naturligvis være mindre de første årene.

Leker og materiell
Det er innhentet erfaringstall fra andre barnehager. Her vil det være mindre behov etter de første investeringene i materiell er foretatt.

Adminstrative kostnader
Driftsmateriell består av kostnader til drift av bygget (alt fra småmateriell som lyspærer til snørydding).

Kontorrekvisita, telefon, aviser, annonser, porto, regnskap og revisjon er grovt basert på erfaringstall fra andre barnehager.

Matutgifter er egentlig en post for kantineutgifter og øvrige personalkostnader som ikke dekkes av reiser, kurs og møter. Bl.a kaffe, te, etc til kjøkken, samt sosiale arrangementer.

Reisekostnader, kurs og møter
Det er beregnet i gjennomsnitt 2500 pr ansatt til kurs og møter, samt like mye til reiser i forbindelse med slike, totalt 5000 kroner pr ansatt.

Diverse kostnader
Kontingenter er beregnet å dekke barnehagens medlemskap i Private barnehagers landsforbund.
Post for gaver vil dekke ulike påskjønnelser, f.eks til ansatte i forbindelse med runde dager.
Forsikringer vil dekke bygg og innbo i barnehagen.
Tap på fordringer er satt til 1 % av forventet foreldrebetaling.

5. Investeringer

5.1 Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjett Nordreisa menighetsbarnehage (SUS)

3- avdelings barnehage og menighetshus med kontorer

Investeringsområde				Sum inkl mva
Tomt				200 000
Byggekostnad			**Areal**	
Barnehage plan 1	25000	pr kvm	420	10 500 000
Barnehage og menighetshus plan 2	22000	pr kvm	300	6 600 000
Menighetskontorer	22000	pr kvm	120	2 640 000
Sum byggekostnad inkl prosjektering og fast inventar				19 740 000
Opparbeidelse uteareal og parkering				1 000 000
Løst inventar barnehage plan 1				
- Lekeutstyr				400 000
- Kontormøbler				30 000
- Materiell øvrig (vogner etc)				120 000
- Garderobeutstyr				75 000
- Personalrom				20 000
Løst inventar barnehage / menighetshus plan 2				
- Bord og stoler aktivitetsrom / menighetssal				120 000
- Gardiner og øvrig utstyr				90 000
- Garderober/foaje				70 000
- Kjøkkenutstyr (ikke innredning)				50 000
Løst inventar menighetskontorer plan 2:				
- kontorinnredninger				100 000
Sum investeringskostnader:				
Sum investeringskostnad barnehage plan 1				12 145 000
Sum investeringskostnad barnehage plan 2 (inkl fellesrom)				6 930 000
Sum investeringskostnad menighetskontorer				2 740 000
Sum investeringskostnader hele prosjektet				21 815 000
Øvrige prosjektkostnader:	Fra	Til		
Barnehagestyrer planleggingsfase	jan.14	aug.14		304 253
Sum investering inkl tomt og prosjektkostnader				22 319 253
Byggelånsrenter mellomfinansiering*	aug.13	des.13		185 994
Byggelånsrenter mellomfinansiering*	jan.14	jul.14		637 649
*) forutsatt at kostnadspådrag er proporsjonal med fremdrift og 4 % rente				
Sum investering inkl prosjekt- og finanskostnader				23 142 895

5.2 Utdypning av investeringsbudsjettet

Tomt

Nordreisa kirkelige fellesråd eier tomt som skal brukes til barnehage. Det forutsettes at det utskilles ca 3000 kvadratmeter som overføres til Nordreisa menighetsbarnehage (SUS) som del av egenkapital ved stiftelse av selskapet. Verdien av denne er satt til 200 000.

Byggekostnad

Det er beregnet 25000 kroner pr kvm i byggekostnad for barnehage, noe mindre i plan 2 med kontordel. Det er tatt utgangspunkt i normtall for ut fra type bygg og formål med lokaler. Det vil bli innhentet konkrete anbud på bygget i forbindelse med utarbeidelse av lånesøknad til Husbanken.

Opparbeidelse av utearealer

Stipulert kostnad hvor det inngår rydding av skog, beplantning, lekestativer, vognskur etc. Tomten er av en slik karakter at det trenges minimalt med opparbeidelse. Selv parkeringsområdet vil kunne benyttes delvis slik det er i dag. Det er derfor satt av 1 000 000 til formålet, og en vil kunne ta deler av opparbeidelsen som dugnadsinnsats.

Løst inventar

Her er det stipulert ut fra priser fra forskjellige kataloger. Det er et av områdene hvor det er mulig å gjøre besparelser ved kjøp av noe brukt utstyr. Dette er gjort i andre barnehager i en oppstartsfase.

Planleggingskostnader

Her er det lagt inn lønn til barnehagestyrer for tiltredelse tidlig i 2014. Dette skal dekke planlegging av oppstart, klargjøring, ansettelser, etc slik at barnehagen er klar for start i 2014. Det er i budsjettet lagt inn lønn og sosiale kostnader i 7 måneder ut fra gjeldende lønnsnivå for styrer.

Finanskostnader

Her er det beregnet byggelånsrenter i byggeperiode. Det er lagt til grunn et jevnt pådrag av byggekostnader i perioden, og en rente på ca 4 %.

6. Finansering

6.1 Lån

Hovedsakelig må bygget finansieres av lånemidler. Husbanken er sentral i forhold til finansiering av barnehager, men en er ikke nødt til å bruke denne. Det blir både et praktisk og økonomisk spørsmål hvor en samlet sett kan få mest gunstige vilkår for både menighetshuset og barnehagen.

Husbanken gir lån til nybygg og tilbygg, samt til utbedring av bygning eller del av bygning som skal tas i bruk som barnehage. Kriterier for lån er gitt i Retningslinjer for lån til barnehager fra Husbanken.

Viktige momenter her er at:

- Kommunen må ha anbefalt lånsøker.
- Kommunen skal uttale seg om verdi, behovsvurdering og drift i sammenheng med barnehageplanene. Hvis det er utarbeidet kommunal barnehageplan, legges denne ved anbefalingen.
- Husbanken forutsetter at lånsøker har økonomisk evne til å betjene lånet, og at dette kan dokumenteres.
- Ved beregning av lån legges prosjektkostnadene til grunn. Løst inventar og utstyr inngår i lånegrunnlaget og kostnadene for dette må spesifiseres særskilt.

Lånet blir målt ut med inntil 100 % av godkjente kostnader inklusive merverdiavgift. Når barnehagen søker om utbetaling skal det følge en sluttavregning fra byggelånsbanken som viser hva som er innbetalt av refundert moms. Beløpet som utbetales blir lånebeløpet i tilsagnet med fratrekk av refundert moms. Den del av momsrefusjonen som ikke er refundert og kommer til utbetaling etter lånet er utbetalt, skal gå til nedbetaling av husbanklånet.

Det vil bli søkt om Husbanklån på hele prosjektet som et barnehagebygg. Barnehagen eier og drifter bygget. Nordreisa kirkelig fellesråd leier lokaler til sitt formål, men det forutsettes at det kan søkes Husbankfinansiering for hele prosjektet.

Det er ikke vurdert lån i en annen bank, men det kan være en aktuell løsning.

6.2 Momskompensasjon

Godkjente barnehager har krav på kompensasjon for merverdiavgift (jfr Lov om kompensasjon for merverdiavgift). Dette gjelder både investeringer og drift. Det er lagt til grunn at den delen av investeringene som går til barnehage (bygg og inventar) inngår i dette. Kontorbygg og inventar for kirkelige ansatte er dermed holdt utenom. Fellesarealer som aktivitetssal / menighetssal er en del av barnehagen og er forutsatt fradragsberettiget.

6.3 Egenkapital

Menighetsrådet vil oppnevne en økonomikomite som skal arbeide med styrking av egenkapital frem til oppstart. Det er et mål at den totale egenkapitalen skal være 1,6 million kroner når bygget står ferdig. Dette vil skje ved dugnad, noe offentlig tilskudd, samt innsamlede midler. I tillegg inngår tomt egenkapitalen.

6.4 Finansieringsplan

Finansieringsplan Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS)	
Sum finansieringsbehov	23 142 895
Egenkapital	
- Tomt	200 000
- Offentlig tilskudd	200 000
- innsamlede midler	1 000 000
- dugnadsinnsats	200 000
Kompensasjon merverdiavgift	3 815 000
Sum lånebehov:	**16 904 253**

Endelig finansieringsplan og lånebehov vil bli avklart når en har fått inn anbud på byggearbeidene.

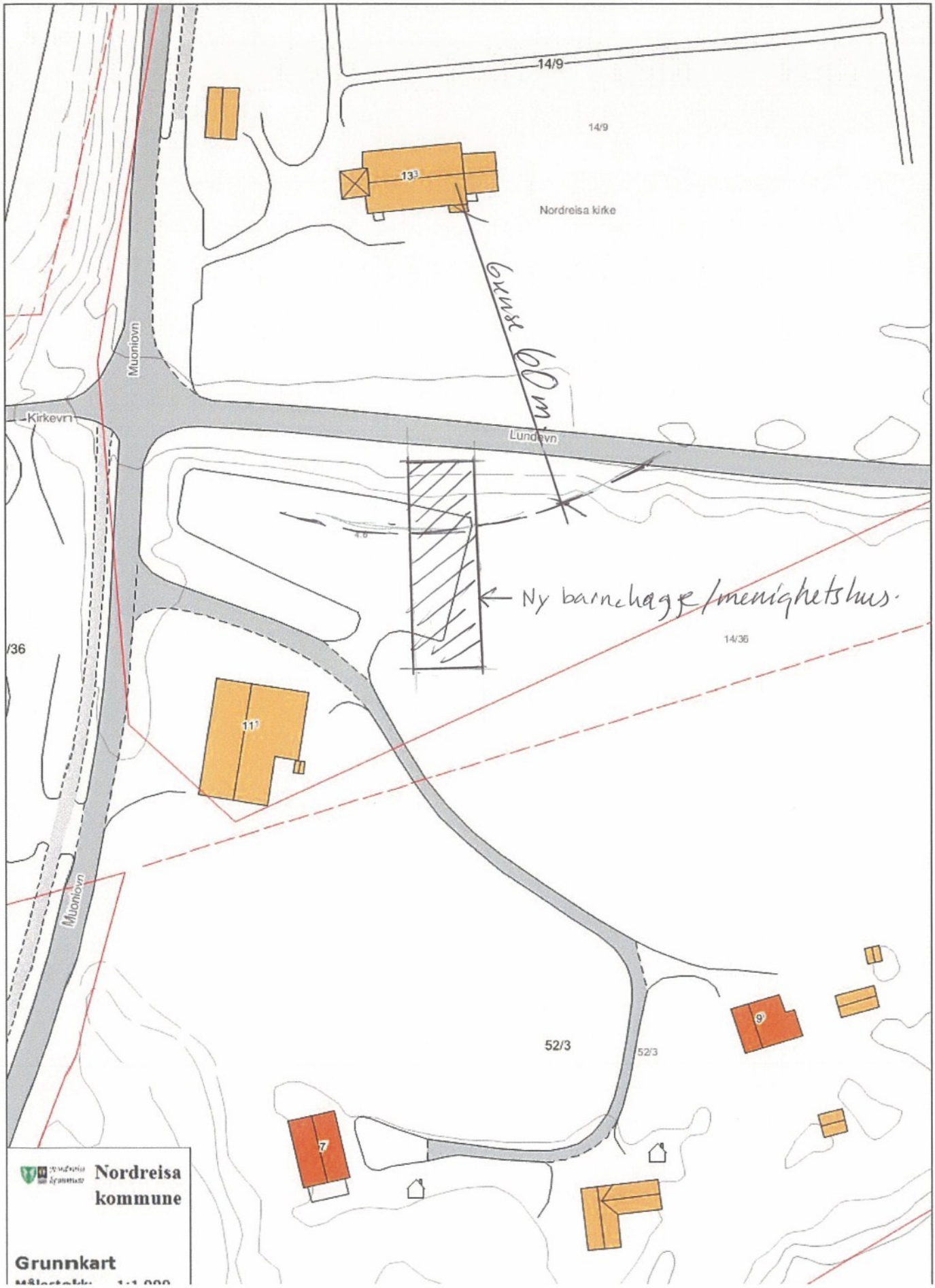
14/9
14/9
13
Nordreisa kirke
Gurst 60 m
Muoniovn
Kirkevn
Lundevn
Ny barnehage/menighetshus
14/36
11
52/3
52/3
9
7
Nordreisa kommune
Grunnkart

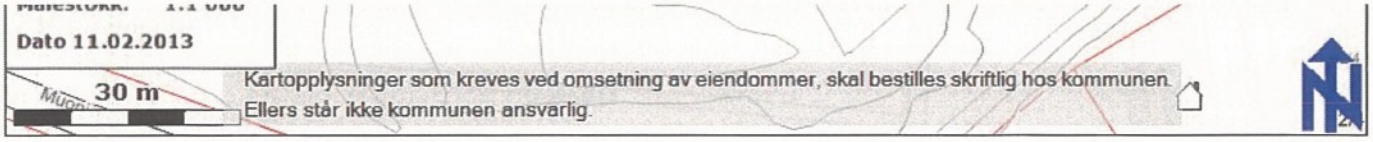
Dato 11.02.2013
30 m
Kartopplysninger som kreves ved omsetning av eiendommer, skal bestilles skriftlig hos kommunen.
Ellers står ikke kommunen ansvarlig.

GJELDENDE REGULERINGSPLAN

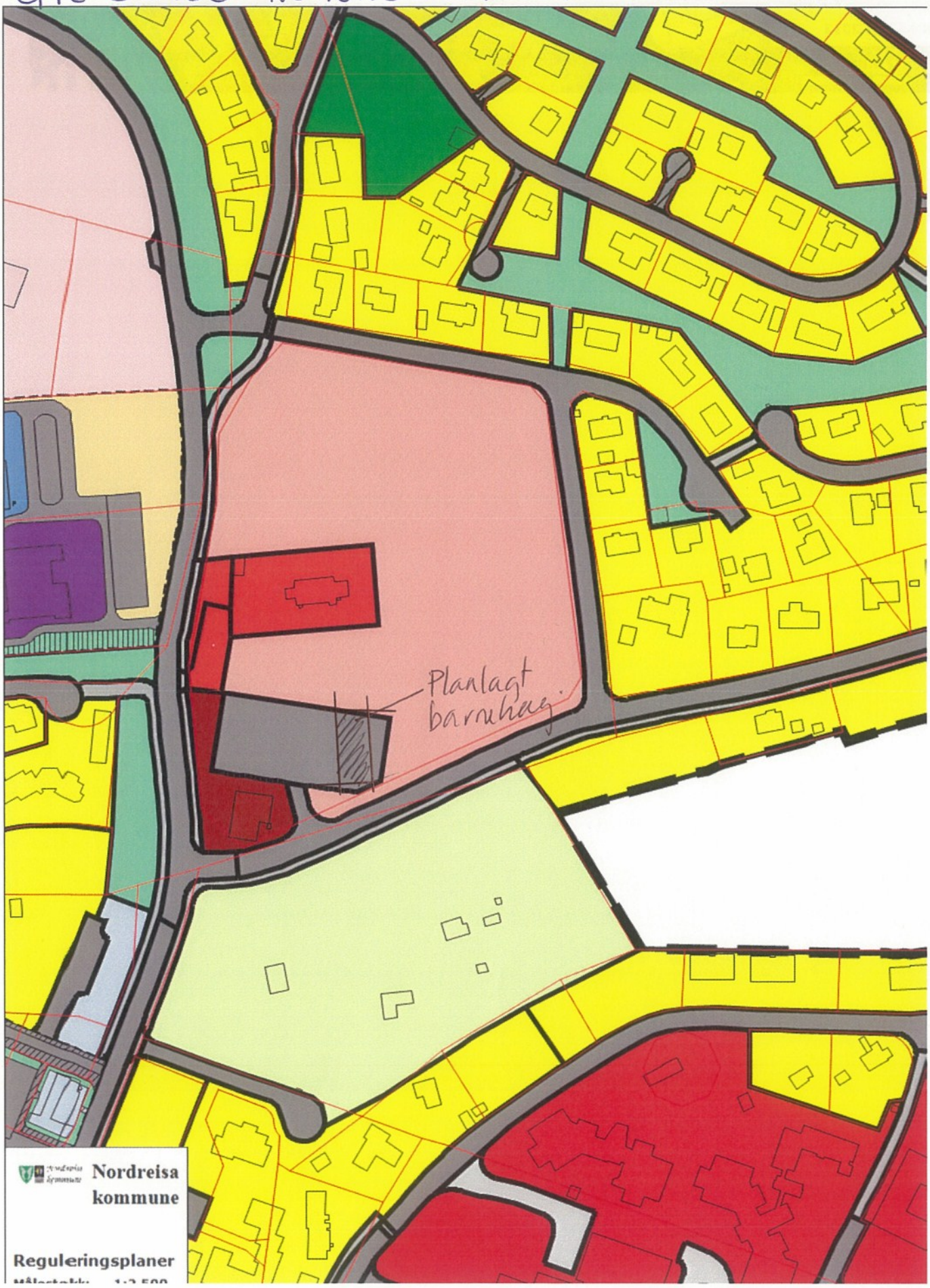

Dato 22.01.2013
70 m
Kartopplysninger som kreves ved omsetning av eiendommer, skal bestilles skriftlig hos kommunen.
Ellers står ikke kommunen ansvarlig.

Vedtekter for Nordreisa menighetsbarnehage

Nordreisa menighetsråd har den 5.desember 2012 fastsatt disse vedtektene for Nordreisa menighetsbarnehage i henhold til Lov om barnehager av 17.juni 2005 og forskrifter til denne.

§1 Forvaltning

Nordreisa menighetsbarnehage eies og drives av Nordreisa kirkelige fellesråd. Eiers oppgaver og ansvar tilligger Nordreisa menighetsråd.

Barnehagen skal drives i samsvar med rammeplanen for barnehager samt gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer og kommunale vedtak som gjelder barnehagedrift.

Nordreisa menighetsråd etablerer et driftsstyre for barnehagen.

§2 Formålsbestemmelse

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet.

Barnehagen vil bidra til å gi barna kunnskaper, erfaringer og opplevelser av kristen tro og tradisjon; blant annet ved å følge våre tradisjoner ved høytidene.

Lokal tilknytning vil komme fram i lek og læring. Viktige element er historie, natur, kultur og språk knyttet til «tre stammers møte».

Barna vil få delta i musikk- og sangaktivitet. Barnehagen skal legge vekt på kontakt mellom generasjonene gjennom samarbeid med Nordreisa menighet. Samarbeid med menigheten i kirkas solidaritetsarbeid er også et naturlig element.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

§3 Opptak av barn

a) Opptaksmyndighet

Barnehagen har samordnet opptak med Nordreisa kommune. Søknadsskjema kan hentes i barnehagen eller på kommunens hjemmeside www.nordreisa.kommune.no.

b) Opptakskriterier

I henhold til Lov om barnehager § 13 har barn med nedsatt funksjonsevne rett til prioritet ved opptak, etter sakkyndig vurdering. Tilsvarende gjelder barn der det er fattet vedtak etter Lov om barneverntjeneste § 4-12 og § 4-4, annet og fjerde ledd.

Det foretas en helhetsvurdering med utgangspunkt i følgende prioriterte forhold:

- Barn med nedsatt funksjonsevne (dokumentert)
- Barn som omfattes av Lov om barneverntjenester (dokumentert)
- Barn fra familier med store belastninger på grunn av sykdom og/eller andre forhold. Forholdene må dokumenteres.
- Barn som tilhører språklig/kulturell minoritet
- Barn som mangler lekekamerater (gjelder barn over to år)
- Barn som allerede har søsken i barnehagen
- Barn med utrygt lekemiljø rundt bolig (gjelder barn over to år)
- Barn med begge foreldre i arbeid/utdanning
- Øvrige barn i kommunen

For å sikre barna et tilfredsstillende tilbud blir det ved opptak også tatt hensyn til gruppenes sammensetning blant annet når det gjelder alders- og kjønnsfordeling.

c) Klagerett

Ved hovedopptak kan søker klage over avslag på søknaden om barnehageplass. Søker kan også klage dersom søker verken får sitt første eller andre ønske oppfylt. Klagen framstilles skriftlig og sendes Nordreisa kommune.

d) Opptaksperiode og oppsigelsesfrist

Søknadsfrist til hovedopptaket er 1.mars hvert år. Søknader som mottas etter denne datoen, behandles fortløpende også etter hovedopptaket, når ledige plasser oppstår.

Barnehageåret er fra 15. august til 14. august neste år.

Tilbud om barnehageplass fås skriftlig, og besvares skriftlig. En aksept er da en bindende avtale med barnehagen.

Det er én måneds gjensidig oppsigelsestid. Skriftlig oppsigelse må leveres innen den 1. i måneden. Oppsigelser må skje før 1. mai, ellers må det betales ut barnehageåret.

Også ved redusert plass-størrelse i barnehagen er det disse retningslinjene om oppsigelse som gjelder. Det kan kun søkes om endring av plass-størrelsen i forbindelse med hovedopptaket om våren, og ved halvårsskiftet – 1.februar.

Barn som tildeles plass, beholder denne til den sies opp skriftlig, eller når barnet oppnår skolepliktig alder.

Søknad om permisjon fra en barnehageplass innvilges normalt ikke, men vil bli behandlet og vurdert i hvert enkelt tilfelle.

§4 Foreldrebetaling

Barnehagen følger Nordreisa kommunes/Stortingets vedtatte maksimalpris, nå 2330 kr per måned for hel plass; kost kommer i tillegg.

- Halv plass betales med 60 % av full sats.
- 2 dagers plass betales med 50 % av full sats.
- 3 dagers plass betales med 70 % av full sats.
- 4 dagers plass betales med 90 % av full plass.
- Det gis 30 % søskenmoderasjon.

Betalingen skal skje månedlig på forskudd, innen den 10. i måneden. Det betales for 11 måneder i året. Juli måned er betalingsfri.
Dersom det ikke er betalt innen 2 måneder etter utelatt betaling, vil barnet miste barnehageplassen (se under, Depositum).
For barn som ikke blir hentet innenfor barnehagens åpningstid, etter å ha fått en advarsel, må det betales 100,- kr per påbegynt time for.

Depositum
Det betales depositum (lik prisen for to måneders plass) som bekreftelse på barnehageplassen, og depositumet tilbakebetales ved barnehageslutt.
Det sendes ett varselsbrev ved utelatt betaling for én måned. Dersom det ikke er betalt innen to måneder etter utelatt betaling, vil depositumet bli brukt til betaling, og barnet mister barnehageplassen.

§5 Leke- og oppholdsareal

Norm for oppholdsareal er 4 m² pr. barn over 3 år. Norm for barn under 3 år er 5,3 m²
Utearealet skal være minimum 6 ganger leke- og oppholdsarealet inne.
Disse kravene oppfyller barnehagen.

§6 Åpningstid

Barnehagen holder åpent fra kl. 07.15 – 16.30, mandag til fredag.
Barnehagen er åpen hele året bortsett fra 5 dager som benyttes til felles planlegging for hele personalet.
Julaften, nyttårsaften og onsdag før skjærtorsdag er barnehagen stengt.

Personalet avvikler ferie iht. ferieloven, fortrinnsvis i perioden fra skoleslutt til 15.august.
I tillegg til planleggingsdager, skal barnet ha 3 ukers ferie fra barnehagen i løpet av året. De tre ferieukene skal være sammenhengende.

§7 Samarbeidsutvalg (SU)

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ som bl.a. bidrar til å fastsette årsplan for barnehagens pedagogiske virksomhet i samråd med daglig leder.

Samarbeidsutvalget i barnehagen (SU) skal bestå av:

- To representanter fra eier
- To representanter fra de ansatte
- To representanter fra foreldrene
- Kommunen kan være representert med et medlem

Daglig leder av barnehagen har møte-, tale- og forslagsrett, og er sekretær for samarbeidsutvalget.
Det holdes minimum to møter per barnehageår.

§8 Foreldreråd (FR)

Foreldrerådet skal fremme fellesinteressene til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppa skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal bli forelagt og har rett til å uttale seg i saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen.

Ved avstemning i foreldrerådet gis det én stemme for hvert barn, og vanlig flertallsvedtak gjelder. Alle foreldre/foresatte til barn i barnehagen er med i foreldrerådet (FR). Barnehagen arrangerer et foreldremøte i begynnelsen av barnehageåret. Her velges et arbeidsutvalg av foreldrerådet (FAU) bestående av tre personer, én fra hver avdeling. Én av de valgte påtar seg ansvaret som leder av FAU. Det velges også to representanter til samarbeidsutvalget (SU).

Slettet: ¶

§9 Foreldresamtaler

Alle foreldrene gis tilbud om foreldresamtale minst én gang i løpet av barnehageåret. Daglig leder kan kalle inn til inntakssamtale med foreldrene/foresatte til nye barn, så fort det er mulig etter barnehagestart.

§10 Ansettelse av personale

Personalet skal arbeide i samsvar med det formål som er satt for virksomheten.

Barnehagens driftsstyre ansetter daglig leder av barnehagen; og oppnevner dessuten et ansettelsesutvalg som bistår daglig leder i øvrige ansettelsessaker.

Personalet har taushetsplikt i alle fortrolige- og personlige forhold som angår barna, deres foresatte og personalet. Taushetsplikten gjelder også etter at arbeidsforholdet er avsluttet.

Personalet skal ved ansettelse legge fram gyldig helse- og politiattest.

§11 Internkontroll

Barnehagen har internkontrollsystem i samsvar med forskrifter om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, samt interne sjekklister.

§12 Øvingsopplæring

Barnehagens eier har som plikt å stille barnehagen til disposisjon for øvingsopplæring av studenter som tar førskolelærerutdanning. Daglig leder av barnehagen og pedagogiske ledere plikter å veilede studenter i slik øvingsopplæring.

§13 Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

§14 Opplysningsplikt til sosialtjenesten

Barnehagens daglige leder har opplysningsplikt til sosialtjenesten og skal etter eget tiltak, etter samtykke fra foresatte, gi opplysninger om forhold som bør føre til tiltak for sosialtjenesten iht. Lov om barnehager § 21.

§15 Opplysningsplikt til barnevernet

Daglig leder har også opplysningsplikt til barneverntjenesten og skal etter eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller det foreligger andre former for omsorgssvikt, iht. Lov om barnehager § 23.

§16 Helse

Før et barn begynner i barnehagen skal det legges fram erklæring om barnets helse på eget skjema.
Syke barn kan ikke oppholde seg i barnehagen. Styrer og pedagogisk leder i barnehagen har rett til å sende syke barn hjem.

Når det oppstår smittsomme sykdommer, dvs. barnesykdommer i hjemmet, plikter pårørende å melde fra til barnehagen.
Barnehagen informerer foreldre/foresatte ved sykdom i barnehagen.

§17 Ansvar og forsikring

Det tegnes ulykkesforsikring for barn som har plass i barnehagen. Forsikringen gjelder innenfor barnehagens område og på utflukter, reier og lignende som arrangeres av barnehagen.

§18 Iverksetting og endring av vedtekter

Vedtektene for Nordreisa menighetsbarnehage gjøres gjeldende fra 1.august 2014. Endring av vedtektene kan bare foretas av eieren etter uttalelse fra samarbeidsutvalget; og sendes kommunen og fylkesmannen til orientering.

Rev.jan.-13

Fra: Eirik Kristiansen [Eirik.Kristiansen@per-strand.no]
Sendt: 13. februar 2013 00:11
Til: Marit Føre; Rita Toresen; Christin Andersen; Jakob J. Bæhr; Roy Jørgensen; Ketil Jensen; Geir Sagelv
Kopi: Olaf Hunsdal; kurt@leroyaurora.no; Line Bergland Johansen; Maryann Mikkelsen; Geir Lyngsmark
Emne: Menighetsbarnehagen - revidering av prosjektet og økonomien

Viser til felles møte om barnehagesaken med Nordreisa kommune den 22. januar 2013.
Til stede var Olaf Hunsdal og undertegnede fra barnehageprosjektet, samt Christin Andersen, Marit Føre, Rita Toresen og Roy Jørgensen fra Nordreisa kommune.
Det var flere tema som var til avklaringer og diskusjon, blant annet

- Barnehagens driftsbudsjett og investeringsbehov for 3-avdelings barnehage
- Lokaler for menighetskontorene og leiekostnader for dette, totalt areal kontorlokaler
- Kommunens fremtidige behov for barnehageplasser.
- Vedtekter og samordnet opptak med kommunen.
- Tekniske utfordringer med vann, avløp og evt pumpestasjon.

I etterkid har det også vært en del korrespondanse pr epost om reguleringsavklaringer og eventuell planprosess. Det er avtalt at prosjektgruppen skal ha et drøftingsmøte med Driftsutvalget førstkommende torsdag (14/2), blant annet for å drøfte nærmere tekniske, planmessige og fremdriftsmessige utfordringer. Dernest er det planlagt et møte med plankontoret 20. februar som oppfølging.

Det nylig etablerte interimstyret for barnehagen har hatt møte 12/2 og vil komme med noen innspill og tilbakemeldinger etter vårt møte 22. januar og de utvekslinger som har gått pr epost. Dette har betydning i forhold til videre planlegging og prosess.

Selskapsnavnet:
Først en liten oppklaring av navnet. I noen e-poster er det brukt navnet Kirkebakken barnehage (SUS). Det riktige juridiske navnet på barnehageselskapet er Nordreisa Menighetsbarnehage AS. Dette er under stiftelse pr tidspunkt og vil få organisasjonsnummer om kort tid. Det er et forslag om at barnehagen skal gå under «merkenavnet» Kirkebakken barnehage når den kommer i drift. Men juridisk og i søknader er det altså Nordreisa Menighetsbarnehage AS.

Barnehagestørrelse:

Det ble spurt i møtet 22. januar om hvorfor prosjektgruppen ikke hadde tenkt 4-avdelings barnehage. I utgangspunktet har vi av forsiktighetshensyn ikke ønsket å legge for mange avdelinger inn i prosjektet. Flere avdelinger betyr større inngrep i barnehagestrukturen totalt sett, større økonomisk løft og det krever desto sterkere samordning med Nordreisa kommune.
På den annen side er det erfaringsmessig mer rasjonelt å drifte en større barnehage, og 4 avdelinger har av flere kommuner vært trukket fram som den mest optimale størrelse alle forhold tatt i betraktning.

Prosjektet har med utgangspunkt i dette innspillet utarbeidet et drifts- og investeringsbudsjett for 4-avdelings barnehage som vedlegges. Vi ønsker gjerne at det tas opp til vurdering i forhold til den pågående prosessen.

For prosjektgruppen er en 4 avdelings barnehage særlig aktualisert etter møtet den 22. januar og e-postkommunikasjon etter dette:

- Nordreisa kommune uttrykte ønske om at prosjektet rommer minst 2 småbarnsavdelinger. Dette vil gi færre barn og totalt sett lavere inntekter enn forutsatt i vårt opprinnelige budsjett.
- Det ble også i dette møtet og i e-postkommunikasjon bl.a med plankontoret gitt uttrykt for behov for pumpestasjon og brannhydrant. Kostnaden for dette har vært antydet til i overkant 1 million kroner.

Dette er endringer som gjør at en 3-avdelings barnehage blir vanskeligere å realisere økonomisk. Det hadde dessverre også sneket seg inn noen regnefeil i de første budsjettene som nå er rettet opp, og som ytterligere forverret situasjon noe. I sum er det derfor slik at en 3-avdelings barnehage kun kan realiseres dersom kommunen tar kostnadene med brannhydrant/pumpestasjon og at husleie for kirkelige kontorer reguleres ut fra en markedsleie på ca 2000 kroner pr kvm pr år (nytt bygg). Det vil si ca 350 000 pr år for 176 kvm kontorarealer. Arealet skulle tilbakemeldes etter møtet 22. januar.

I en 4-avdelings barnehage vil prosjektet kunne opprettholde forutsetningen om ca 250 000 i husleie, og at prosjektet kan ta det meste av kostnader med brannhydrant/pumpestasjon. Vi ønsker derfor at kommunen tar stilling til dette alternativet. I budsjettet vedlagt er det lagt opp til 2 småbarnsavdelinger (0-2 år), 1 blandet avdeling (0-6 år) og 1 avdeling for større barn (3-6 år). Totalt budsjettert med 50 barn, hvorav 23 små barn og 27 større barn. Bygningsmessig vil det utformes fleksibelt slik at en vil kunne endre avdelinger hvis behov endres over tid.

I budsjettet er også en del av postene kvalitetssikret etter innspill fra møtet 22. januar (blant annet brøyting, vedlikehold, etc). Det er også tatt større høyde for en del investeringskostnader inklusive byggekostnad, som også var stilt spørsmål ved i samme møte. Endelige tall for dette vil ikke foreligge før en har hatt en offisiell anbudsrunde.

Om ønskelig kan vi gjerne ta et møte med Rådmannsstaben om tall og budsjetter før saken fremlegges for kommunestyret.

Fremdriften

Prosjektet har lagt opp til en fremdriftsplan med oppstart av barnehagen høsten 2014. Dette håper vi fortsatt kan være mulig å realisere. I møte med driftsutvalget og med plankontoret vil et viktig tema for oss være å få avklart fremdriften, spesielt i forhold til en eventuell reguleringssak. Det har vært antydet at en reguleringssak kan ta opp til ett år og medføre en kostnad på 6-sifret beløp. Selv om fremdriftsplan må revideres og oppstart eventuelt må forskyves ut i tid, vil det være avgjørende for prosjektet at en har avklaring på driftstilskudd og finansering før en pådrar flere kostnader i prosjektet.

Med vennlig hilsen
Eirik Kristiansen
For Styret, Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS)
Mobil: 992 92 892

Denne eposten kan inneholde konfidensiell informasjon som kun er tiltenkt de rettmessige mottakere.
Hvis du ikke er den tiltenkte mottaker av meldingen er det strengt forbudt å dele, distribuere eller kopiere denne meldingen og dets innhold.
Hvis du har mottatt denne meldingen ved en feiltagelse, vennligst meld fra til avsender øyeblikkelig og slett meldingen fra ditt epostsystem.

This message might contains confidential information and is intended only for the individual named.
If you are not the named adressee, it is strictly prohibited to disseminate, distribute or copy this email and its content.
If you have received this email by a mistake, please notify the sender immediately and delete this email from your system.

Finansieringsplan Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS)	
Sum finansieringsbehov	36 407 785
Egenkapital	
- Tomt	200 000
- Offentlig tilskudd	200 000
- innsamlede midler	1 500 000
- dugnadsinnsats	200 000
Kompensasjon merverdiavgift	5 659 000
Sum lånebehov:	**28 648 785**
Kalkulatorisk rente	6,25%
Nedbetalingstid, antall år	30
Årlige renter og avdrag annuitetslån	2 120 605

Investeringsbudsjett Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS)

4- avdelings barnehage og menighetshus med kontorer

Investeringsområde			Sum inkl mva
Tomt			200 000
Reguleringsplanprosess			150 000
Byggekostnad		**Areal**	
Prosjektering			Inkludert
Byggeledelse			237 500
Barnehage plan 1	27500 pr kvm	587	16 142 500
Barnehage plan 2 (inkl aktivitetssal)	27500 pr kvm	290	7 975 000
Menighetskontorer	27500 pr kvm	176	4 840 000
Sum byggekostnad inkl fast inventar			29 195 000
Opparbeidelse uteareal og parkering			1 500 000
Brannhydrant / pumpestasjon			1 200 000
Løst inventar barnehage plan 1			
- Lekeutstyr			400 000
- Kontormøbler			50 000
- Materiell øvrig (vogner etc)			160 000
- Garderobeutstyr			100 000
- Personalrom			20 000
Løst inventar barnehage / menighetshus plan 2			
- Bord og stoler aktivitetsrom / menighetssal			300 000
- Gardiner og øvrig utstyr			90 000
- Garderober/foaje			70 000
- Kjøkkenutstyr (ikke innredning)			50 000
Løst inventar menighetskontorer:			
- kontorinnredninger			200 000
Sum investeringskostnader:			
Sum investeringskostnad barnehage			19 810 000
Sum investeringskostnad barnehage/menighetssal plan 2			8 485 000
Sum investeringskostnad menighetskontorer			5 040 000
Sum investeringskostnader hele prosjektet			33 335 000

Øvrige prosjektkostnader:	Fra	Til	
Prosjektadministrasjon			200 000
Barnehagestyrer planleggingsfase	jan.14	aug.14	304 253
Sum investering inkl tomt og prosjektkostnader			34 189 253
Byggelånsrenter mellomfinansiering*	aug.13	des.13	498 593
Byggelånsrenter mellomfinansiering*	jan.14	jul.14	1 719 939

*) forutsatt at kostnadspådrag er proporsjonal med fremdrift og 4 % rente

Sum investering inkl prosjekt- og finanskostnader	36 407 785

Driftsbudsjett for Nordreisa Menighetsbarnehage (SUS)

Inntekter :

Foreldrebetaling	50	Barn	kr	2 330	pr mnd i	11 mnd	kr 1 281 500
Drift/admin. over 3 år, >41 timer	27	Barn	kr	87 368	pr barn pr år i	12 mnd	kr 2 358 936
Drift/admin. under 3 år, >41 time	23	Barn	kr	177 766	pr barn pr år		kr 4 088 618
Kapitaltilskudd	50	Barn	kr	7 800	pr barn pr år i	12 mnd	kr 390 000
Nordreisa kirkelig fellesråd husleie							kr 250 000
Anrdre leieinntekter							kr 100 000
Fratrekk søskenmoderasjon							kr (128 150)
Sum inntekter							**kr 8 340 904**

Utgifter:

Lønn:			
Styrer	1	Stillinger	kr 473 300
Pedagogiske ledere	4		kr 1 571 600
Faglærte	4		kr 1 228 000
Barnehageassistenter	4	Stillinger	kr 1 116 000
Renholder	0,5	Stillinger	kr 140 000
Vikarer / Sykefravær /overtid	5	%	kr 226 445
Feriepenger	10,2	%	kr 485 045
Pensjonsforsikring	6	%	kr 271 734
Arbeidsgiveravgift	0	%	kr -
Sum lønnsutgifter			**kr 5 512 124**
Drift:			
Renter og avdrag lån			kr 2 120 605
Lys og varme			kr 93 987
Renhold (egen ansatt)			kr -
Vedlikehold bygg			kr 52 650
Snørydding etc			kr 35 000
Leker og materiell			kr 60 000
Sum huskostnader			**kr 2 362 242**
Driftsmateriell			kr 60 000
Kontorrekvisita			kr 25 000
Aviser, tidsskrifter			kr 6 000
Annonsekostnader			kr 20 000
Telefon			kr 22 000
Porto			kr 10 000
Regnskap og revisjon			kr 60 000
Matutgifter			kr -
Sum adm.kostnader			**kr 203 000**
Reisekostn., ansatte			kr 26 000
Møter og kurs			kr 32 500
Sosiale utgifter			kr 40 000
Sum andre pers.kostn.			**kr 98 500**
Kontingenter			kr 2 000
Gaver			kr 2 000
Forsikringer			kr 40 000
Bankgebyr			kr 5 000
Sum tap på fordringer			kr 12 815
Sum div.kostnader			**kr 61 815**
Sum inntekter			kr 8 340 904
Sum driftskostnader			kr 8 237 681
Resultat			**kr 103 223**
Resultat i %			1,24%

Nordreisa Menighetsbarnehage AS (SUS)
Sentrum 17
9151 Storslett

26. februar 2013

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 Storslett

Tilleggsinformasjon til søknad om driftstilskudd for Nordreisa Menighetsbarnehage av 27. november 2012

Det vises til vår søknad om driftstilskudd av 27. november 2012, samt avklaringsmøter med Nordreisa kommune og Nord-Troms Plankontor i januar og februar 2013.

I tilknytning til vår søknad ønsker vi for kommunestyrets behandling 14. mars 2013 å informere om en del nye momenter i saken i forhold til opprinnelig søknad.

Endret prosjektstørrelse

I forkant av Oppvekstutvalgets behandling av saken ble det gitt innspill om en 4 avdelings barnehage. Det ble sendt inn revidert investerings- og driftsbudsjett for dette. Etter vedtaket i Oppvekstutvalget har prosjektet forutsatt å gå videre med etablering av 4 avdelinger (totalt 72 barnehageplasser).

Forutsatt at kommunestyret godkjenner driftstilskudd for Nordreisa Menighetsbarnehage i henhold til vedtaket i Oppvekstutvalget, og barnehagen blir vedtatt som del av barnehagestrukturen for Nordreisa kommune, vil en starte konkret arbeid med realisering av prosjektet.

Reguleringsprosess og revidert fremdriftsplan

Etter avklaringer og møter med Driftsutvalget og Nord-Troms Plankontor synes det klart at det må settes i gang en reguleringsprosess for tiltaket. Tomteområdet ble i 1997 regulert til gravlund. En dispensasjon anses ikke forenlig med gjeldende reguleringsbestemmelser for området selv om området ikke lenger er aktuelt for gravlund. Det er dessverre slik at en reguleringssak vil få betydning for den opprinnelige planlagte fremdriften i prosjektet.

Slik prosjektgruppen ser på det vil tidligste tidsperspektiv for oppstart etter dette være januar 2015. Det forutsetter imidlertid at prosessen går «smertefritt» og at Nordreisa kommune gir signaler om at reguleringssaken ønskes prioritert. Signalene fra Nord Troms Plankontor var meget usikre i forhold til hvorvidt tiltaket vil bli prioritert i forhold til saksbehandling.

Nordreisa Menighetsbarnehage ønsker å legge til grunn følgende fremdriftsplan for reguleringssaken såfremt dette muliggjøres gjennom saksbehandling og politiske vedtak i kommunen:

- Drøftingsmøte Driftsutvalget 14. februar 2013 (avholdt)
- Informasjonsmøte NTPL 20.februar 2013 (avholdt)
- Godkjenning av Nordreisa Menighetsbarnehage i Oppvekstutvalget 21. februar 2013.
- Godkjenning av Nordreisa Menighetsbarnehage i Kommunestyret 14. mars 2013.
- Varsel/annonsering om oppstart av reguleringsarbeid/reguleringsendring, mars 2013.
- Forhåndskonferanse om plantiltaket med Nordreisa kommune, mars 2013
- Planavklaringer (Riksantikvaren, kulturminnemyndigheter, Bispekontoret), mars/april 2013.
- Merknadsbehandling av innspill fra oppstartsvarslingen, april 2013
- Utarbeidelse av planforslag: planbeskrivelse m/ ROS-analyse, plankart og planbestemmelser, april/mai 2013
- Planforslag innsendes Nordreisa kommune/Nord-Troms Plankontor mai 2013
- Planbehandling hos Nordreisa kommune/Nord-Troms Plankontor, mai - august 2013 (12 uker)
- Planforslag ferdig til innsendelse til 1.gangs behandling i Driftsutvalget, 19. september 2013
- Planforslaget legges ut til offentlig høring senest 30. september 2013
- Merknadsbehandling fra offentlig høring, primo november 2013.
- Planforslaget 2.gangs behandles i Driftutvalget 28. november 2013.
- Planforslaget vedtas i Kommunestyret 19. desember 2013.
- Rammetillatelse innvilges desember 2013.
- Byggestart januar 2014
- Brukstillatelse, oppstart av barnehage januar 2015

Det legges til grunn for fremdriften at søknad om rammetillatelse går parallelt med reguleringssak. Vi er innforstått med at fremdriftsplanen er stram. Vi tror imidlertid at en tidligst mulig realisering av prosjektet er av felles interesse, spesielt med hensyn til barnehagesituasjonen i Nordreisa kommune.

Ved en eventuell oppstart midt i barnehageåret er det også ønskelig at det tas hensyn til dette i samordnet opptak våren 2014, og at det foreligger en plan for hvilke avdelinger som skal erstattes av de som i dag drives midlertidig når Nordreisa Menighetsbarnehage er klar for drift.

Tomt, parkering og omfang av tiltaket

Etter møtet med blant annet Nord Troms Plankontor ble det avdekket at en reguleringssak i tillegg til barnehageformålet, også må ta hensyn til parkering for besøkende til kirken og kirkelig ansatte. Det ble gitt uttrykk for at dagens parkeringsforhold er utilstrekkelig og delvis ulovlig slik situasjon er allerede i dag. Dette vil det bli tatt hensyn til i det videre arbeid så langt det kan forsvares innenfor de økonomiske rammevilkår barnehagen opererer under (se eget avsnitt nedenfor).

Som en videre følge av dette har Nordreisa kirkelige fellesråd også anmodet om overtakelse av deler av kommunal tomt 14/36 (stripe som ligger mellom Mounioveien og Lundeveien). I tillegg er det lagt til grunn at den gamle brannstasjon rives. Prosjektet vil da disponere tilstrekkelig areal til å ivareta barnehage med uteområde, parkering og adkomst etter de reviderte planer og krav som blir stilt.

Orienterende skisse for omfang av tiltaket

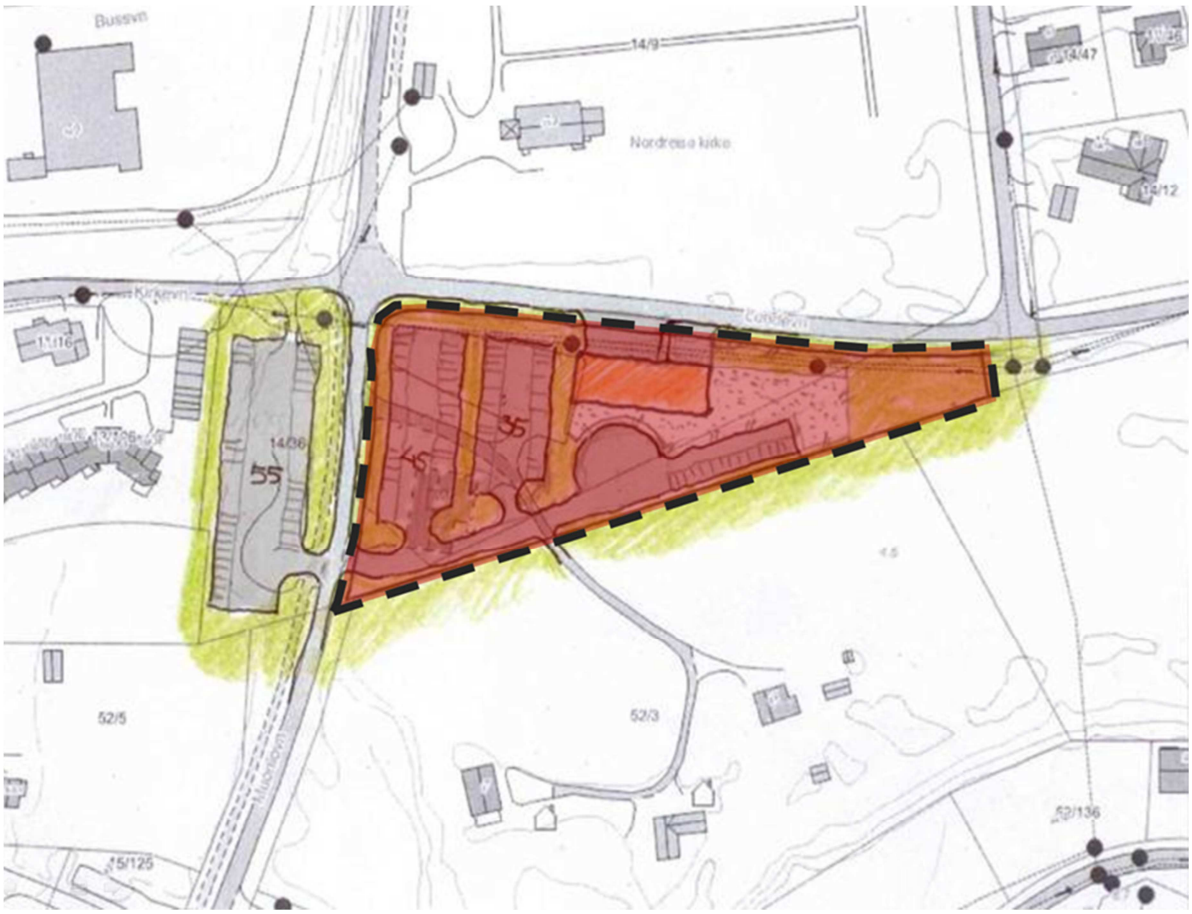

Dette er ikke å oppfatte som endelig planforslag, men som en orienterende skisse av status på planene pr i dag. Den viser at det er mulig å øke parkeringsarealene i forhold til dagens status for området. Det vil bli satt i gang en reguleringsprosess hvor planforslaget vil få sin endelige utforming.

Det samme gjelder byggets endelige utforming som vil bli gjort etter innspill fra off. myndigheter, blant annet Riksantikvaren, Bispekontor, kulturminnemyndigheter, etc, samt Nordreisa kommune.

Kostnader ved plantiltaket

En del av plantiltakene i prosjektet slik det fremstår etter avklaringer med Nordreisa kommune og Nord Troms Plankontor kan karakteriseres som offentlig ansvarsområde. Dette gjelder f.eks kostnader ved oppgradering av offentlig og kirkelig parkering til dagens myndighetskrav. Prosjektet ber om kommunens velvilje til å løse noen av disse utfordringene ettersom barnehagen ikke kan forsvare dette økonomisk innenfor rammen av finansieringsvilkår fra Husbanken.

Slik situasjonen er nå er barnehagen på en måte utløsende for reguleringssaken og prosjektet er derfor innstilt på å dekke noe av kostnadene ved denne. Men en del av prosjektet er også utenfor barnehagens formål, og det er ønskelig at det ses på en kostnadsdeling mellom Nordreisa kommune / Nordreisa kirkelige fellesråd og Nordreisa Menighetsbarnehage. Vi anmoder derfor i første omgang om at Nordreisa kommune kan dekke 50 % av kostnadene ved reguleringssaken. Totale kostnader for

denne er beregnet til cirka 150 000,- kroner inklusive mva. Dette innbefatter konsulentarbeid, offentlige saksbehandlingsgebyrer og administrative kostnader.

Kostnader ved opparbeidelse av parkeringsarealer som ligger utenfor barnehagens område (med unntak av adkomst) er også noe barnehageprosjektet ønsker medvirkning til å løse i fellesskap med Nordreisa kommune og Nordreisa kirkelige fellesråd. Barnehagen kan ut fra Husbankens vilkår ikke forutsette finansering for tiltak som ligger utenfor barnehagens strengt definerte formål.

Vi håper derfor på kommunens velvilje til å løse disse i fellesskap, og vi ønsker gjerne innspill på om dette for eksempel kan prioriteres innenfor stedsutviklingsmidler (som del av tiltrengt fornyelse av kirkebakken).

Med vennlig hilsen
Nordreisa Menighetsbarnehage AS (SUS)

Eirik Kristiansen
Styreleder

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2011/913-66
Arkiv: 140
Saksbehandler: Hanne Henriksen
Dato: 25.02.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
PS 5/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 for Nordreisa kommune

Henvisning til lovverk:
Plan- og bygningslovens § 11-15

Vedlegg
1 Kommuneplanens samfunnsdel - Nordreisa kommune 2012-2025
2 Merknadsbehandling for kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 for Nordreisa kommune med alle originale høringsinnspill vedlagt
3 Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 for Nordreisa kommune - Kortversjon med hovedmål
4 Kommuneplanens handlingsdel 2012-2025
5 Merknadsbehandling for kommuneplanens handlingsdel 2012-2025

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommunestyre vedtar *Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune 2012-2025* og *Kommuneplanens handlingsdel 2012-2025*, jamfør plan og bygningslovens § 11-15.

Saksopplysninger

Vi viser til behandling av saken i formannskapet den 22. februar 2013, der *Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune 2012-2025* og *Kommuneplanens handlingsdel 2012-2025* ble vedtatt oversendt kommunestyret for endelig vedtak med tilhørende endrings- og tilleggsforslag. Endrings- og tilleggsforslagene fremkommer kun av dette saksfremlegget, og korrigering av plandokumentet gjøres etter sluttbehandlingen i kommunestyret.

Nordreisa kommune startet opp arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel høsten 2010. Kommuneplanens samfunnsdel omfatter samfunnsspørsmål og erstatter *Kommuneplan for Nordreisa kommune – Perioden 1987-1997* som ble vedtatt i 1988.

Formålet med planen er å vise en langsiktig retning for en positiv utvikling av Nordreisa-samfunnet mot 2025. Kommuneplanen skal være kommunens overordna styringsdokument. Sammen skal kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel og arealplan gi rammer for kommunens planer og tiltak, for bruk og vern av arealer i kommunen. De skal gjelde i 12 år,

men vurderes rullert i henhold til den til enhver tid gjeldende planstrategi for Nordreisa kommune.

Formannskapet i Nordreisa vedtok i sak 25/12 i møte den 26.6.2012 å legge Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune 2012-2025, samt kommuneplanens handlingsdel, ut til offentlig ettersyn og høring. Høringsfristen var 20. september 2012.

Nordreisa kommune har mottatt 33 uttalelser til planforslaget. Seks av innspillene var fra offentlige myndigheter, ni fra kommunale utvalg, 11 fra den kommunale administrasjonen og syv fra privatpersoner, selskap, lag og foreninger. Disse ga en rekke konkrete endringsforslag til teksten i planen, og en del punkter ble bedt konkretisert. Samfunnsdelen er kommentert til å være både lettlest og tunglest i forskjellige høringsuttalelser, og en rekke skrivefeil er påpekt. Fylkesmannen etterlyste bl.a. kommunens planprogram, og påpekte at planprosessen vil være mangelfull dersom denne mangler. Vi mener at planprogrammet for Nordreisa kommune ble vedtatt i kommunestyret i mars 2011.

Hoveddelen av uttalelsene fordeler seg på utdannings- og oppvekstpolitikk, med vekt på barnehage og oppvekstsentre, helse- omsorgs- og sosialtjenester, samt på utfordringer rundt rekruttering av fagfolk og kompetanse til de ulike arbeidsplassene i kommunen. De fleste har også nevnt at det er positivt at kommunen har ivaretatt det regionale perspektivet i sin plan.

Høringsinnspillene har blant annet fokusert på:

- Behovet for fokus på rekruttering av fagfolk til alle kommunens arbeidsteder.
- Behovet for fokus på reduksjon av sykefravær.
- Viktigheten av fokus på helse, kosthold og aktivitet for hele befolkningen.
- At dagens helsetilbud må ivaretas og utvikles.
- At eldre er en ressurs.
- At det er viktig å ha gode lokaler og uteområder for barnehage og skole.
- At det er viktig med fokus på faglig kvalitet i skolene.
- At lokal natur, kultur, miljø og økt fysisk aktivitet må inkluderes i læreplanene.
- Viktigheten av trafikksikkerhet og trygge skoleveier.
- Mangelen på kompetanse som er en utfordring for å utvikle et allsidig og attraktivt næringsliv i kommunen.

I tillegg har det kommet inn en rekke konkrete endringsforslag til kapitlet om sysselsetting- og næringspolitikk.

Kommuneplanens samfunnsdel er oppdatert og endret på bakgrunn av høringsinnspillene. I dokumentet Merknadsbehandling har rådmannen kommentert de enkelte innspillene nærmere.

Kommuneplanens handlingsdel mottok ni høringsinnspill. Innspillene går i hovedsak på omprioriteringer mellom prioriterte og uprioriterte tiltak, og da spesielt på barnehage og skoler. Handlingsdelen er oppdatert og endret med bakgrunn i høringsinnspillene og etter rådmannens vurdering.

Vurdering

Forslag til Kommuneplanens samfunnsdel har vært på høring og det kom inn 33 høringsuttalelser. Med bakgrunn i disse innspillene er plandokumentet nå revidert og fremstår som et mer helhetlig dokument. Planen beskriver på et overordna nivå kommunens ansvar og tjenester, og trekker opp hovedlinjene for kommunens satsinger de neste 12 år.

Saksprotokoll i Nordreisa formannskap - 22.02.2013

Behandling:

Gerd H. Kristiansen (Krf) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 30, siste avsnitt, siste setning endres til:
Dette er i hovedtrekk den skolestrukturen…

Side 31, 2. spalte, midt på siden:
Ny setning: ”Det må utarbeides retningslinjer for overgangene mellom småskole/ungdomsskole, samt for ungdomsskole/videregående.” Siste setning i avsnittet strykes.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Gerd H. Kristiansen (Krf) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 33, første kulepunkt:
”… skal få det når de trenger det.” Resten av setningen strykes.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Sigrund Hestdal (Ap) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 33, 2. spalte: Grunnskole og SFO: Siste kulepunkt strykes.

4 stemte for og 3 i mot. Forslaget dermed vedtatt.

Gerd H. Kristiansen (Krf) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 37, spalte 1, siste kulepunkt: ”.. i samarbeid med NYBO drive aktiv sosial boligpolitikk.”

Forslaget enstemmig vedtatt.

Øyvind Evanger (Ap) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 45, 2. spalte, nest siste kulepunkt: Nordreisa kommune skal legge til rette for utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser.

6 stemte for og 1 i mot. Forslaget dermed vedtatt.

Gerd H. Kristiansen (Krf) fremmet følgende tilleggsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 45, 2. spalte, nytt kulepunkt: ”Nordreisa kommune skal jobbe aktivt med å få endret rovviltforvaltningen med sikte på å oppfylle Stortingets krav til maksimumsbestander.”

Forslaget enstemmig vedtatt.

Gerd H. Kristiansen (Krf) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 46, jordbruk, siste kulepunkt: Strykes

3 stemte for og 4 i mot. Forslaget falt.

Gerd H. Kristiansen (Krf) og Øyvind Evanger (Ap) fremmet følgende tilleggsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 48, hovedmål, nytt kulepunkt: Nordreisa kommune skal gjennomføre et forprosjekt hvor man ser på behov og muligheter rundt ei dypvannskai i kommunen.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Helt til slutt ble det stemt over innstillingen med vedtatte endrings- og tilleggsforslag. 6 stemte for og 1 i mot. Innstilling med vedtatte endrings- og tilleggsforslag dermed vedtatt.

Vedtak:

Nordreisa formannskap vedtar *Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune 2012-2025* og *kommuneplanens handlingsdel 2012-2025*, jamfør plan- og bygningslovens § 11-15, og oversender planen til Nordreisa kommunestyre.

Side 30, siste avsnitt, siste setning endres til:
Dette er i hovedtrekk den skolestrukturen…

Side 31, 2. spalte, midt på siden:
Ny setning: ”Det må utarbeides retningslinjer for overgangene mellom småskole/ungdomsskole, samt for ungdomsskole/videregående.” Siste setning i avsnittet strykes.

Side 33, første kulepunkt:
”… skal få det når de trenger det.” Resten av setningen strykes.

Side 33, 2. spalte:
Grunnskole og SFO: Siste kulepunkt strykes.

Side 37, spalte 1, siste kulepunkt:
”… i samarbeid med NYBO drive aktiv sosial boligpolitikk.”

Side 45, 2. spalte, nest siste kulepunkt:
Nordreisa kommune skal legge til rette for utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser.

Side 45, 2. spalte, nytt kulepunkt:
”Nordreisa kommune skal jobbe aktivt med å få endret rovviltforvaltningen med sikte på å oppfylle Stortingets krav til maksimumsbestander.”

Side 48, hovedmål, nytt kulepunkt:
Nordreisa kommune skal gjennomføre et forprosjekt hvor man ser på behov og muligheter rundt ei dypvannskai i kommunen.

Gerd H. Kristiansen (Krf) fremmet følgende endringsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 46, jordbruk, siste kulepunkt: Strykes

3 stemte for og 4 i mot. Forslaget falt.

Gerd H. Kristiansen (Krf) og Øyvind Evanger (Ap) fremmet følgende tilleggsforslag i kommuneplanens samfunnsdel:

Side 48, hovedmål, nytt kulepunkt: Nordreisa kommune skal gjennomføre et forprosjekt hvor man ser på behov og muligheter rundt ei dypvannskai i kommunen.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Helt til slutt ble det stemt over innstillingen med vedtatte endrings- og tilleggsforslag. 6 stemte for og 1 i mot. Innstilling med vedtatte endrings- og tilleggsforslag dermed vedtatt.

Vedtak:

Nordreisa formannskap vedtar *Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune 2012-2025* og *kommuneplanens handlingsdel 2012-2025*, jamfør plan- og bygningslovens § 11-15, og oversender planen til Nordreisa kommunestyre.

Side 30, siste avsnitt, siste setning endres til:
Dette er i hovedtrekk den skolestrukturen…

Side 31, 2. spalte, midt på siden:
Ny setning: ”Det må utarbeides retningslinjer for overgangene mellom småskole/ungdomsskole, samt for ungdomsskole/videregående.” Siste setning i avsnittet strykes.

Side 33, første kulepunkt:
”… skal få det når de trenger det.” Resten av setningen strykes.

Side 33, 2. spalte:
Grunnskole og SFO: Siste kulepunkt strykes.

Side 37, spalte 1, siste kulepunkt:
”… i samarbeid med NYBO drive aktiv sosial boligpolitikk.”

Side 45, 2. spalte, nest siste kulepunkt:
Nordreisa kommune skal legge til rette for utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser.

Side 45, 2. spalte, nytt kulepunkt:
”Nordreisa kommune skal jobbe aktivt med å få endret rovviltforvaltningen med sikte på å oppfylle Stortingets krav til maksimumsbestander.”

Side 48, hovedmål, nytt kulepunkt:
Nordreisa kommune skal gjennomføre et forprosjekt hvor man ser på behov og muligheter rundt ei dypvannskai i kommunen.

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

NORDREISA KOMMUNE 2012-2025

«*MOT ET ÅPENT KUNNSKAPSSAMFUNN*»

FEBRUAR 2013

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjon gjelder
1	**13.07.2012**	**Pkt. 2.2 Planprosess**
2	**Februar 2013**	**Høringsinnspill**

Bilder:

Side 7, 9, 13, 22 og 43: Elin Matheussen
Side 16, 20, 29 og 35: Karl Mattis Nyheim
Side 41: Wenche Offerdal
Side 46: Ola Solvang
Øvrige: Nordreisa kommune

Innhold

Forord 4

1. Innledning 5

1.1 Planens formål, virkeområde og rettsvirkning 5

1.2 Planprosessen 6

2. Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon 8

2.1 Vår identitet og vårt verdigrunnlag 8

2.2 Visjon: Sammen for trygghet og trivsel 9

3. Rammebetingelser 10

3.1 Historisk samfunnsutvikling. Fra fornorskning til et flerkulturelt kunnskapssamfunn 10

3.2 Kunnskapsgrunnlaget 11

3.2.1 Nasjonale og regionale føringer 11

3.2.2 Befolkningsutviklingen i Nordreisa 12

3.3 Kommunens handlingsrom 13

4. Utfordringer for Nordreisa-samfunnet mot 2025 14

5. Hvordan møter vi utfordringene? 15

5.1 Den store attraktivitetskonkurransen 15

5.1.1 Våre viktigste målgrupper 15

5.1.2 Prioriterte innsatsområder for å skape attraktivitet 16

5.2 Inkluderende lokalsamfunn – et åpent sted 17

5.3 Folkehelse – forebygging foran behandling 18

5.4 Økonomisk handlefrihet 20

5.5 Natur, miljø og klima 22

6. Mål og strategier for viktige samfunnsområder 23

6.1 Trygghet og livskvalitet 23

6.1.1 Helse-, omsorgs- og sosialtjenestene 23

6.1.2 Folkehelsen 27

6.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk 30

6.1.4 Kultur 34

6.1.5 Bosettings- og boligforhold 36

6.1.6 Frivillighet 37

6.2 Bærekraftig samfunnsutvikling 39

6.2.1 Sysselsettings- og næringspolitikk 39

6.2.2 Naturressurs-, miljø- og energipolitikk 47

6.2.3 Samferdsel 48

6.2.4 Nord-Troms region 49

6.3 Samfunnssikkerhet og beredskap 50

6.4 Organisasjon – mennesker og ressurser 51

6.4.1 Kommunalt eierskap 53

6.4.2 Kommunale bygg og anlegg 54

7. Vedlegg 55

Vedlegg nr. 1: Kommuneplan – detaljert planprosess 55

Forord

Nordreisa kommune startet opp arbeidet med kommuneplanens arealdel i 2009 og kommuneplanens samfunnsdel høsten 2010. Kommuneplanens samfunnsdel omfatter samfunnsspørsmål og erstatter den gamle planen vedtatt i 1988. Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel skal innarbeides i et helhetlig plansystem hvor den operative delen ligger i handlingsdel og økonomiplan.

Nordreisa kommune har store utfordringer, der handlingsrommet hemmes av kommune-økonomi. For å løse de utfordringer vi står overfor, er det beste utgangspunktet at vi alle drar i samme retning og løfter sammen, og det er avgjørende at vi sammen klarer å skape dette handlingsrommet. Kommuneplanens samfunnsdel er derfor kommunens viktigste styringsdokument. Planen viser de politiske retninger som kommunen skal arbeide for. Planen er også et bindeledd mellom kommunen, næringsliv, organisasjoner og befolkning og retter oppmerksomheten på hvordan vi skal videreutvikle Nordreisa kommunes kvaliteter.

Nordreisa kommune har også store muligheter for positiv utvikling. Våre store fortrinn ligger i vår unike kulturhistoriske bakgrunn og vår unike natur. Både kultur og natur kan være med på å tilrettelegge for positive og varige ringvirkninger som kunnskapssamfunn og til det beste for de som bor her, de som vil bo her og de som ønsker å besøke oss.

For mange lesere vil kanskje mål og veivalg i planen virke svært generelle og nærmest intetsigende. Hvor står det noe om skole-struktur? Helsehus? Bredbånd? Har ikke kommunen tatt innspillene på alvor?

Mange innspill fra medvirkningsprosessene vil først fremkomme i kommuneplanens handlingsdel og i virksomhetsplaner, selv om de også har spilt en viktig rolle i utviklingen av samfunnsdelen.

I denne planen fokuserer vi på overordnede målsettinger og veivalg for de neste 12 årene. Disse skal tydeliggjøres gjennom kommune-planens arealdel og videre gjennom en handlingsdel med tilhørende økonomiplan. Videre skal handlingsdelen konkretiseres ytterligere gjennom kommunens årsbudsjett og virksomhetsplaner.

Intensjonen er at mål og tiltak for hvert år er del av en «rød tråd» som henger sammen med overordnede mål fra samfunnsdelen.

Gjennom våre verdier, vår kultur og historie skal alt ligge til rette for at Nordreisa skal bli et åpent kunnskapssamfunn.

Ordfører Lidvart Jakobsen

Konstituert rådmann Christin Andersen

1. Innledning

1.1 Planens formål, virkeområde og rettsvirkning

Formålet med planen er å vise en langsiktig retning for en positiv utvikling av Nordreisa-samfunnet mot 2025. Kommuneplanen skal være kommunens overordnede styrings-dokument. Den skal gi rammer for virksom-hetens planer og tiltak for bruk og vern av arealer i kommunen. Den skal gjelde i 12 år, men vurderes rullert i henhold til den til enhver tid gjeldende planstrategi for Nordreisa kommune. En samlet kommuneplan skal i henhold til plan- og bygningslovens kapittel 11 bestå både av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 inngår i handlings-delen (se figur 1).

Plansystemet

Planleggingen skal stimulere og samordne den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale, kulturelle og estetiske utvikling i kommunen, og skal sikre befolkningen muligheter for påvirkning av kommunens utvikling. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og det er et viktig prinsipp at all kommunal planlegging skal legge statlige og regionale pålegg og retningslinjer til grunn.

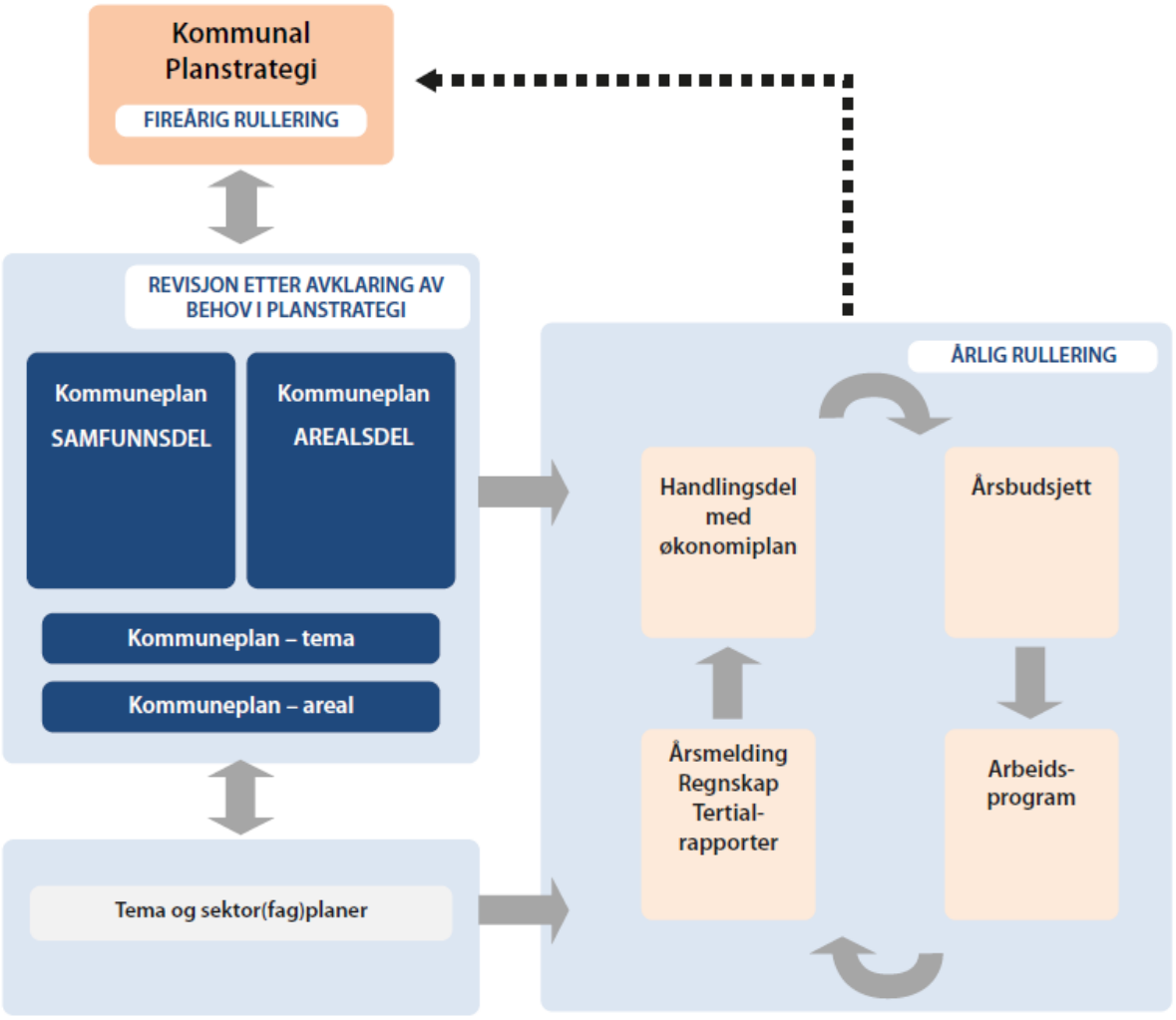

Figur 1: Kommuneplanprosessen.

Målene og strategiene i kommuneplanens samfunnsdel er et resultat av drøftinger rundt kommunens langsiktige utfordringer og gjelder for hele Nordreisa-samfunnet og kommunen som organisasjon.

Gjennom planleggingen ønsker vi å finne svar på følgende tre spørsmål:

1. Hvor er vi?
(beskrivelse og analyse av nå-situasjonen)

2. Hvor skal vi?
(visjon, målsettinger)

3. Hvordan skal vi komme dit?
(strategier og tiltak)

Kommuneplanens samfunnsdel er en langsiktig plan mot 2025 for hele Nordreisa-samfunnet. Planen er laget av kommunen i samarbeid med samfunnet for øvrig. Det har vært holdt en rekke møter som har gitt en rekke gode innspill til planarbeidet, både når det gjelder viktige mål og hvordan vi i fellesskap skal kunne nå dem. Planen skal brukes av politikere, i offentlig administrasjon og tjenesteyting, av næringsliv og av det sivile samfunn slik at vi i fellesskap kan få en ønsket samfunnsutvikling i Nordreisa.

Til kommuneplanen hører også en **arealdel** og en **handlingsplan**, som er egne dokumenter.

Nordreisa er en av landets største kommuner i areal og en kommune med ressurser og verdier som har både nasjonal og internasjonal betydning. Nordreisa står også overfor en rekke utfordringer knyttet til en historisk næringsstruktur og kultur. Sammen med de andre Nord-Troms-kommunene skiller vi oss ut fra de fleste andre kommuner med å ha en flerkulturell befolkning (samisk, norsk og kvensk). Vårt kommunesamfunn er også sterkt preget av at vi fra kommunens tilblivelse i 1886 til midten av 1970-årene hadde fornorskning som mål og visjon.

Samarbeidet mellom kommunen og samfunnet for øvrig er en fundamental forutsetning for å nå de mål som er beskrevet i planen. Vi ser at det kommer store økonomiske utfordringer knyttet til helse- og omsorgssektoren som følge av «eldrebølgen», noe som igjen forutsetter mye større involvering av frivillig sektor og ansvar for egen helse og velvære for å kunne opprettholde dagens tjenestenivå.

Forskning viser sterk sammenheng mellom utdanning og helse. Dette vises også tydelig i statistikk for Nordreisa-samfunnet, og kan på mange politikkområder forstås som en følge av mer enn hundre års fornorskningspolitikk.

1.2 Planprosessen

Planprosessen for kommuneplanen startet i 2008 ved at kommunestyret ønsket og så nødvendigheten av å få en fremtidsrettet kommuneplan som beskrev den langsiktige utviklingen av Nordreisa-samfunnet og en strategi for å møte de utfordringene som står foran oss. Et arbeidsmøte med politikere og administrasjon ble gjennomført i februar 2008 med fokus på mål og visjon for kommunen, og en prosessplan ble vedtatt for det forestående planarbeidet og anses som en forfase for det kommende planarbeidet.

I 2009 trådte ny plan- og bygningslov i kraft. Dette satte nye krav til planprosess og planverk og fordret en ny oppstart på planarbeidet. Nye planverktøy som planprogram og kommunal planstrategi ble innført. Ny plan- og bygningslov medførte behov for opplæring, og en vesentlig del av 2009 og 2010 ble brukt til opplæring og informasjon om den nye loven til politikere og administrasjonen og etablering av kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanarbeidet. Fra begynnelsen av 2011 ble det arrangert en rekke dialogmøter, verksteder og møter med lag og foreninger for å få kunnskap og informasjon

om status og «hvordan det står til». Sammen med statistiske tall fra KOSTRA (Kommune Stat Rapportering) og Statistisk sentralbyrå (SSB) fremkom kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanens samfunnsdel i det som beskrives som arbeidsdokumentet for kommuneplanens samfunnsdel. Denne perioden anses som en egen fase der fokuset er å etablere et omforent kunnskapsgrunnlag for planarbeidet.

I september 2011 fikk vi nytt kommunestyre. En ny fase med politikeropplæring ble gjennomført om bl.a. ny plan- og bygningslov og dens krav og rammer for kommune-planlegging. Med denne opplæringen og *arbeidsdokumentet for kommuneplanens samfunnsdel*[1] som grunnlag, ble en konkluderende fase innledet høsten 2011 og avsluttet mot våren 2012. Informasjon, involvering, dialog og politikkutforming av overordnede mål og strategier var ønsket resultat av prosessen. Resultatet av arbeidet med plandokumentet – kommuneplanens samfunnsdel «Mot et åpent kunnskaps-samfunn» (dette dokumentet) – ble behandlet i formannskapsmøte 26. juni 2012 og vedtatt lagt ut til høring og offentlig gjennomsyn. Etter behandling av merknader fra høringsperioden, som ble satt til 20. september 2012, forutsettes det at kommunestyret kan vedta kommuneplanens samfunnsdel i løpet av vinteren 2013.

Detaljert planprosess er vist i vedlegg nr. 1 til kommuneplanens samfunnsdel.

[1] Arbeidsdokumentet til samfunnsdelen finnes på http://www.nordreisa.kommune.no/getfile.php/1894341.1386.rarvyfvfbt/Kommuneplanen+Nordreisa+mot+2030+Forslag+p%C3%A5+arbeidsdokument+for+samfunnsdelen+pr+21+mars+2012.pdf

Arealplanen i kommuneplanarbeidet

Parallelt med arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, foretas det revidering av kommuneplanens arealdel. En intensjon i ny plan- og bygningslov er at kommuneplanens samfunnsdel skal angi en retning for langsiktig arealbruk vist i arealplanen. Fra arbeidet med arealplanen har det gjennom flere prosjekter – ny tunell på E6 gjennom Sørkjosfjellet, utbygging av kollektivknutepunkt i Storslett sentrum, utbygging av idrettsanlegg og nye barnehager – kommet innspill som vil ha stor betydning for valg av mål og strategier i samfunnsdelen. Revidert arealplan forutsettes endelig vedtatt i kommunestyret i slutten av 2013 etter vedtatt samfunnsdel.

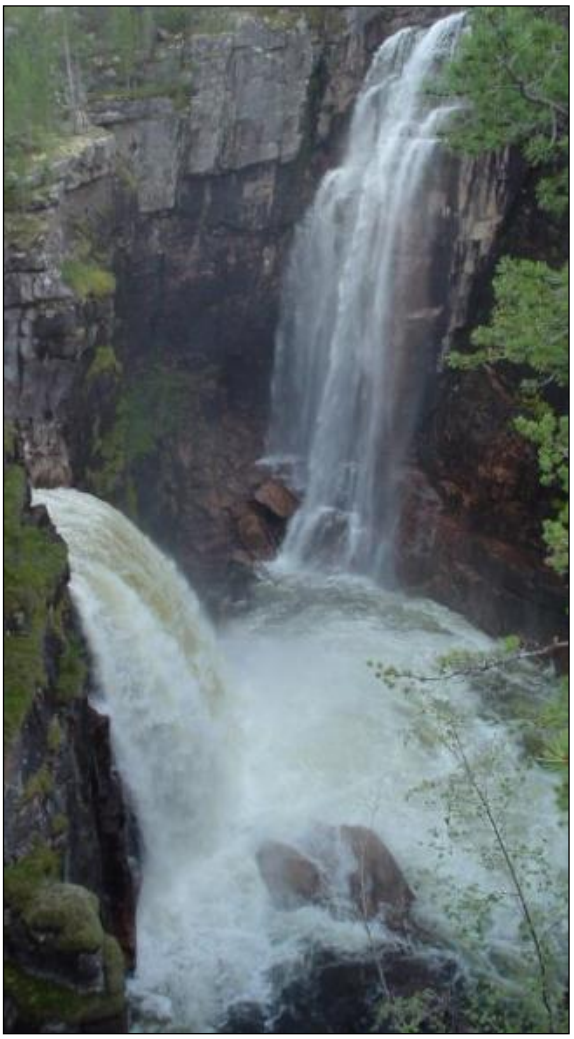

Imofossen.

2. Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon

Veien frem mot en visjon er på en måte som denne lille historien:

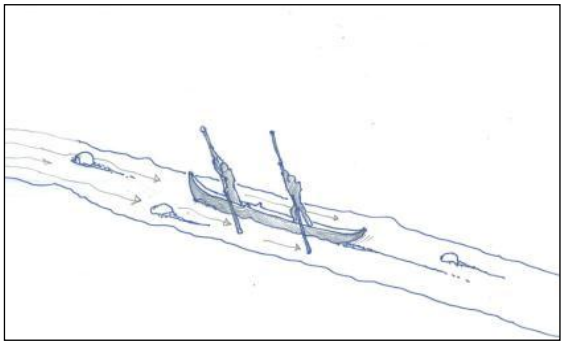

Vi står i båten på elva. Motstrømmen er sterk, og det virker som den blir sterkere for hvert tak. Tror jammen det har blåst opp litt motvind, også. Har det regnet mye innlands? Vi har noen valg fremfor oss, og noen har vi allerede tatt. Vi vet at vi ikke må slappe av eller gi oss. Da vil strømmen ta tak i baugen og dra båten nedover elva i større og større fart. Kanskje krenger vi mot en stein eller tipper hele båten. Nei, det vil vi ikke – det er vi sikker på!

Men hva skal vi gjøre videre?

Skal vi legge oss på stakestanga, akkurat nok, sånn at vi blir stående der vi er? Bare sørge for å holde baugen mot strømmen? Der kan vi stå og vente til motstrømmen blir svakere – hvis den blir det. Her er det for så vidt god utsikt. Fin natur, fuglesang og en grei fiskeplass rett foran båten …

Nei, kanskje vi heller skal dra på videre. Oppover, mot strømmen. Har vi styrke nok til det? Kan vi egentlig dette med staking godt nok? Rundt neste sving – der har vi hørt at alt er bedre. Vi har ikke vært der, men tror nok det er en fin plass. Hva heter plassen? Hvordan vil vi føle oss når vi kommer frem? Utslitt av den harde turen, eller glad og fornøyd for å ha klart det? Hvem vil vi møte, og hvem håper vi er der?

Bildet med elvebåten/stakebåten er ikke tilfeldig valgt. Den er Nordreisas symbol. Den symboliserer vår egenart og kultur – også i et fremtidsperspektiv – der elvebåten alltid går fremover i motstrøm så vel som medstrøms. Elvebåten/stakebåten er derfor også et symbol på reisaværingene selv. Vi farer målbevisst frem, med passelig fart i vanskelig terreng. Overkommer hindringer, i høy- og lavvann, i mot- og medstrøm. Og lasten, den kommer alltid trygt frem.

Vil vi holde oss der vi er? Det vil si å satse på å bli bedre på det vi allerede driver med. Bruke minst mulig ressurser, men nok til at vi ikke faller bakover.

eller

Vil vi fremover? Det vil si å utvikle oss. Ikke bare bli bedre, men best på noe! Helst basert på våre fortrinn – men kanskje også på noe nytt? Vi vet at det er krevende. At vi må få tilført energi i form av gode ideer, kunnskap, skaperglede, gjennomføringsevne og vilje.

2.1 Vår identitet og vårt verdigrunnlag

Inntil 1959 var det ikke lov å snakke finsk eller samisk i den norske skolen i Nordreisa. I 1969 fikk barn med samiske foreldre rett til opplæring i samisk. Vår regionale trosretning, læstadianismen, har fått en kulturell anerkjennelse og aksept i det norske samfunnet. Fra 1980-årene skjer en offisiell erkjennelse i Nordreisa og Nord-Troms om at kvensk og samisk kultur også er en del av vår kultur og identitet sammen med det norske, manifestert i dag i den årlige kulturfestivalen Paaskiviikko. Som følge av bedre og mer kommunikasjon og informasjon med både

Europa og verden, er vi nå en del av globaliseringen. I vår hverdag møter vi nå mennesker fra mange land og kulturer i alle samfunnsområder. I et multikulturelt samfunn skal vi nå våre mål om økonomi som gir oss handlingsrom. Vi skal også nå våre mål om folkehelse, skole, næring og utvikling som gir et godt liv og et variert tilbud av arbeidsplasser, samt målene om kulturelle møteplasser og botilbud som er viktige å nå for å øke vår attraktivitet. Til sammen blir dette det vi kan betegne som vår felles identitet.

Verdigrunnlaget, vår kultur og historie, er fundamentet for vår visjon og vår plan. Alle sektorer og politikkområder er ansvarlig for å ta vare på vårt verdigrunnlag.

For Nordreisa kommune er de viktigste verdiene følgende:

- **Barn og unge,** fordi de er vår mest verdifulle ressurs nå og i fremtiden.
- **Et åpent og inkluderende samfunn,** fordi det skaper respekt, kreativitet og trygghet til å satse.
- **God helse gjennom hele livet,** fordi det er skaper livskvalitet i alle faser av livet.
- **Kultur og oppvekstvilkår,** fordi det skaper trygg identitet, tilhørighet, skaperglede og god helse.
- **Miljøansvar,** fordi det tar vare på vårt ressursgrunnlag for fremtidige generasjoner.
- **Lokaldemokrati,** fordi det skaper engasjement, medvirkning og innflytelse.
- **Sentrum og distrikt,** fordi det til sammen gir et mangfold av ressurser, tilbud og muligheter for å bo og for utvikling.

2.2 Visjon: Sammen for trygghet og trivsel

Kommuneplanen for Nordreisa mot 2025 viser en ny visjon å strekke seg mot. Den viser et bilde av et stolt flerkulturelt samfunn fundamentert på kunnskap, forståelse og stolthet over vår natur, kultur og historie. Dette er også fundamentet for å skape et trygt oppvekstmiljø som gir trygge, glade, selvstendige, kreative og sunne barn og unge med stor kunnskap, stolthet og forståelse for vår natur, kultur og historie. En god barndom forutsetter at vi skal vare og virke hele livet og være grunnlaget for et godt voksenliv og en trygg alderdom i en kommune med stor attraktivitet, som er inkluderende, med god folkehelse og en økonomi som gir oss frihet til å ta våre egne valg.

Nordreisa kommune skal ta vare på vår natur og kultur ved å skape et godt kunnskapssamfunn, god forvaltning og øke verdiskapingen omkring dette til beste for de som bor her, de som vil bo her og de som ønsker å besøke oss.

Derfor er vi her i Nordreisa – kommunen med plass til alle!

Hvordan ser Nordreisa ut i fremtiden?

3. Rammebetingelser

3.1 Historisk samfunnsutvikling. Fra fornorskning til et flerkulturelt kunnskapssamfunn

F.v. Reisadrakt for jenter, kvendrakt for menn og kvinner, reisadrakt for kvinner, menn og gutter.

I 1886 ble Nordreisa kommune skilt ut som egen kommune fra Skjervøy kommune. Befolkningen besto da av kvener som innvandret fra Nord-Finland, nordmenn som kom fra sør og samer og sjøsamer som var og hadde vært nomader som flyttet mellom fjordområdene i Nord-Troms og vestlig del av Finnmarksvidda i sør. Før innvandringen av kvener og nordmenn omkring 1700–1800-tallet, hadde Nord-Troms kun samer og sjøsamer som befolkning i området.

Nordreisa kommune består i dag av tre hovedområder: Reisadalen i sør, Oksfjord og Straumfjord i nordøst og Rotsund, Vest-Uløya, Ravelseidet, Bakkeby og Hamneidet mot nordvest. Før 1972 tilhørte Oksfjord, Straumfjord, Rotsund og Vest-Uløya Skjervøy kommune. Fra 1982 ble også Hamneidet overført til Nordreisa.

Da Nordreisa kommune ble til i 1880-årene, var Norge en ung nasjon hvor nasjonsbygging var hovedoppgave for våre nasjonale politikere. I dette bildet var Nord-Troms fra sentralt hold ansett som et problemområde med sitt sterke innslag av kvensk og samisk befolkning. Befolkningen opplevde gjennom fornorskningspolitikken i skole og samfunn at deres språk og kultur ikke ble verdsatt, og protesterte bl.a. med å holde barna sine borte fra skolen – den samme type protest som andre kulturelle og religiøse grupper gjør i Norge i dag.

Frem til krigen 1940–1945 livnærte folk i Nordreisa seg på landbruk og fjordfiske for å leve og på skogbruk for å få inntekt. Ved slutten av krigen ble nesten hele befolkningen i Nord-Troms evakuert og de aller fleste bolighus og fjøsbygninger brent som en del av «Den brente jords taktikk». Ved gjenreisningen av Nord-Troms frem til slutten av 1960-årene fikk befolkningen nye boliger, fjøsbygg, skoler og samfunnsbygg etter planer fra Husbanken og Gjenreisningskontoret på Skjervøy.

Fornorskingspolitikken frem til slutten av 1970-årene har satt sterkt preg på mange samfunnsområder i Nordreisa. Fra 1980-årene opplevde Nordreisa et nytt fokus på lokalhistorien og lokal kultur. Kvensk og samisk kultur og språk fikk ny anerkjennelse. Den læstadianske trosretningen fikk allmenn anerkjennelse i samfunnsliv og kulturliv.

Frem til begynnelsen av 1960-årene var all utvikling hindret av dårlige kommunikasjoner, manglende infrastruktur og strøm. Etter sterk politisk innsats ble det igangsatt store kraftverkutbygginger i Kildalen, Sikkajokk, i Indre Kvænangen og Goulasjokka i Kåfjord. Dette var begynnelsen på en positiv utvikling som resulterte i flyplass, Sonjatun helsesenter, videregående skole, samfunnshus og svømmehall, idrettshall og et variert næringsliv. I denne perioden har det vært en jevn befolkningsøkning fra cirka 2500 personer i 1950-årene til vel 4800 personer i 2011, der utvidelse av kommunegrensen i 1972 og 1982 tilførte kommunen cirka 1600 nye innbyggere.

Ved omlegging av kommunenes inntekts-system i 1986 og 1997 ble det gitt større frihet til lokal prioritering, men også i større grad krav om å tilpasse tjenesteproduksjonen til lokalbefolkningens størrelse, ønsker og lokale kostnadsforhold. Kommunen ble nødt til å ha balanse i sitt regnskap og aller helst litt overskudd i sin samlede drift.

I de siste 20–30 årene har det vært fokus på utbygging av helse- og omsorgssektoren, og Nordreisa er blitt et senter for kunnskap innen desentralisert helsearbeid. Oppvekstsektoren har i hovedsak vært preget av gamle skole-bygg fra 1960–1970-tallet, men det har også vært noe fornying ved blant annet byggingen av Moan skole som sto ferdig i 1997 og utbyggingen av Storslett skole som skal være ferdig høsten 2013. Næringslivet i kommunen er preget av små og mellomstore bedrifter.

Nordreisa kommune er en ROBEK-kommune som følge av underskudd opparbeidet over flere år. Dette medfører meget begrenset handlingsrom og liten mulighet for egne prioriteringer. Det er satt nytt lys og fokus på næringsutvikling og oppvekstvilkår for barn og unge. Økt fokus på kommuneplanlegging med vår historie og kultur som rammebetingelser er en del av en overordnet strategi for å oppnå utvikling i Nordreisa.

Nordreisa kommune inngår i tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark. Dette innebærer at innbyggere og næringsliv har økonomiske fortrinn, bl.a. fritak for arbeidsgiveravgift, lavere skatt og høyere fradrag, ingen/lav el-avgift på forbruk, tillegg i barnetrygden og ettergivelse av studielån. Det er likevel verdt å være oppmerksom på at denne ordningen ikke nødvendigvis er varig og at den bør benyttes.

3.2 Kunnskapsgrunnlaget

Kommuneplanen utarbeides innenfor rammer hvor de viktigste betingelsene er følgende:

- Nasjonale og regionale føringer. Lovverk, stortingsmeldinger, nasjonale plan-bestemmelser mv. som kommunen bør eller må forholde seg til i utarbeidelsen av kommuneplanen.
- Kommunale planer og prinsippvedtak. Planer og vedtak som skal gjelde og som skal legges til grunn i kommune-planleggingen.
- Kunnskapsgrunnlaget. Ulike fakta om kommunen som beskriver nå-situasjonen.
- Kilder til faktagrunnlaget fra statistisk materiale, annen faglitteratur, møter med enkeltpersoner, lag, foreninger og fagetater i kommunen.

Faktagrunnlaget som denne planen bygger på er oppsummert i dokumentet «Hvordan står det til?» fra mai 2011 og senere arbeids-dokument for samfunnsdelen fra mars 2012.

3.2.1 Nasjonale og regionale føringer

Gjennom ulike dokumenter fra Storting og regjering, gir staten til kjenne politiske føringer og forventninger til kommunene. Særlig når det gjelder spørsmål knyttet til arealforvaltning og utbyggingsmønster, er det en tydelig forventning om at nasjonale interesser blir fulgt opp gjennom kommune-planleggingen.

Gjennom lovgivning, politikkformidling, stortingsmeldinger, rundskriv og ikke minst rammeoverføringer, bidrar staten til å definere handlingsrommet kommunene skal operere innenfor. Plan- og bygningsloven gir

prosesskrav til kommuneplanen og definerer minimumskrav til kommunal planlegging.

Samhandlingsreformen er et eksempel på en sentral prioritering som vil få stor betydning for kommunens virksomhet på flere områder. I mange flere sammenhenger utfører kommunene Stortingets og regjeringens politikk i kraft av å være det operative ledd.

3.2.2 Befolkningsutviklingen i Nordreisa

De siste 50 årene har det vært en betydelig folketilvekst i Nordreisa (figur 2). Foreløpig folketallstopp kom i 1996 (4919 innbyggere). Etter utvidelsen av kommunen i 1972 og 1982, er det stor netto innflytting og fødselsoverskudd som er grunnlaget for at Nordreisa ser ut som i dag.

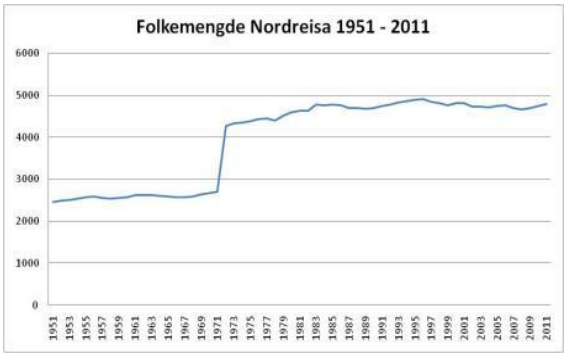

Figur 2: Befolkningsutvikling i Nordreisa 1951–2011.

Det har vært fødselsoverskudd i Nordreisa gjennomsnittlig både på 70-tallet, 80-tallet og 90-tallet. De første 10 årene av 2000-tallet har det, gjennomsnittlig sett, vært et lite fødselsunderskudd i Nordreisa.

Folketall og demografi i Nordreisa preges mye av stor inn- og utflytting. Som distriktskommuner flest flytter om lag 50 % av hvert kull ut av kommunen. En del returnerer til hjemkommunen, slik at det varige flyttetapet av hvert kull i Nordreisa ligger på cirka 20 % for kvinner og 30 % for menn. Nordreisa har størst netto flyttetap til byregionene sørpå og til Tromsø. Netto innflytting har primært kommet fra kommunene i Nord-Troms, særlig Kåfjord. Det varige flyttetapet kompenseres delvis av innflytting. I Nordreisa anslås det at mellom 40 og 50 % av voksenbefolkningen til enhver tid er tilflyttere. Det viser seg imidlertid også at en stor andel av tilflyttere flytter ut av kommunen igjen og blir «gjennomflyttere».

Folketallsutviklingen mot 2015 i Nord-Troms har et noe annet mønster enn for Nordreisa kommune.

I fremskrivningene mot 2024 forventes det større eller mindre nedgang i folketall i alle kommunene – samlet sett en økning av pensjonister og eldre (67+) fra 16 % av totalt folketall i 2011 til cirka 25 % i 2025. Samtidig anslås en reduksjon av andelen arbeidstakere (16–66 år) fra 65 % i 2011 til 57 % i 2025 – i rene tall cirka 1200 flere alderspensjonister og 1300 færre arbeidstakere.

***Tabell 1*: Prognose for befolkningsfremskrivning i Nordreisa kommune (SSB, alternativ MMMM)**

	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2021**
0–5 år	322	337	333	341	349	366
6–15 år	600	601	607	612	611	635
16–66 år	3137	3152	3152	3145	3168	3209
67–79 år	482	484	544	586	605	712
80 år +	266	267	254	247	247	261
Sum	**4807**	**4841**	**4890**	**4931**	**4980**	**5183**

Hvis disse fremskrivningene blir virkelig, vil en stadig større andel av befolkningen i Nord-Troms bo i Nordreisa (29 % i 2011, 32 % i 2025).

Folketallsutviklingen mot 2025 anslås i Nordreisa til å være økende med vel 30 personer mot 2020 for deretter å synke noe mot 2025 (figur 3). Denne nedgangen kommer ikke frem i Statistisk sentralbyrås fremskrivning for Nordreisa og Nord-Troms. I henhold til rapport fra NIBR - Norsk institutt for by- og regionalforskning, antas det at Nord-Troms vil bli preget av mindre innvandring enn forventningene for landet som helhet og at dette vil påvirke folketalls-utviklingen. For kommunen er det endringer i *befolkningssammensetningen*, det vil si fordelingen mellom aldersgruppene, som betyr mest. Hvis det ikke skjer vesentlige endringer mht. flytting, fruktbarhet og dødelighet de neste 10–15 årene, vil befolkningssammensetningen i Nordreisa være betydelig annerledes i 2025 enn i 2012.

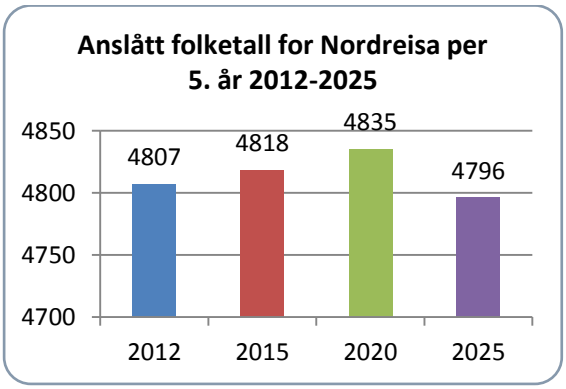

Figur 3: Viser registrert folketall for 2012 og anslått folketall ved inngangen til 2025.

3.3 Kommunens handlingsrom

Kommunens handlingsrom er begrenset av vår økonomiske situasjon og vår status som ROBEK-kommune. En bærekraftig økonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i kommunen. Netto driftsresultat er den viktigste indikatoren som benyttes til å måle styrken i kommunenes økonomi. Kommunens netto driftsresultat over tid bør være positivt og over 3 % av brutto driftsinntekter for at økonomien skal være bærekraftig nok til å kunne gi oss handlingsrom til selv å velge vår utviklingsretning.

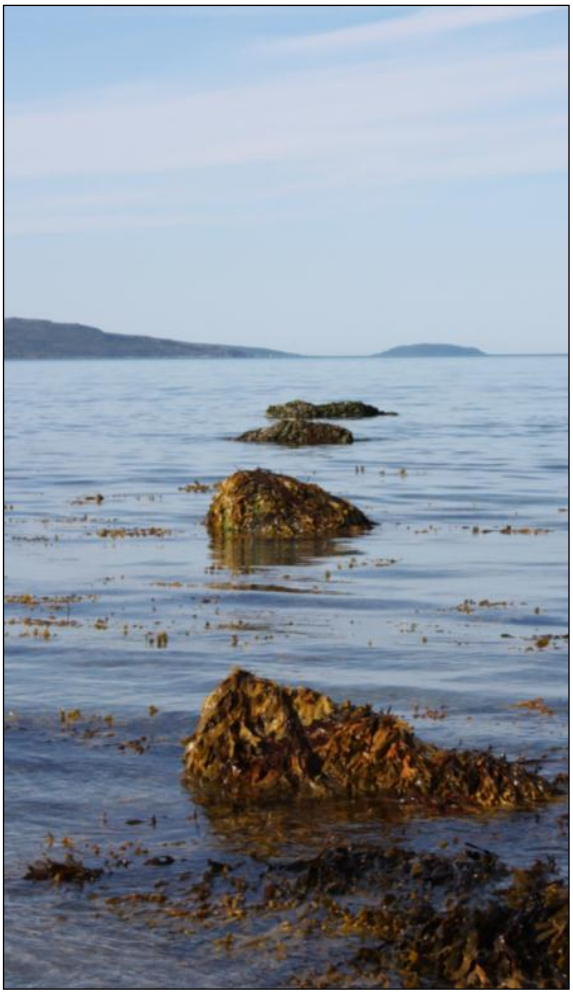

Vi ønsker oss en kommuneøkonomi som gir oss handlingsrom nok til å velge vår utviklingsretning.

4. Utfordringer for Nordreisa-samfunnet mot 2025

Formålet med kommuneplanprosessen er bl.a. *å avdekke utfordringer som vi står overfor eller har* samt å *beskrive en politikk for hvordan disse skal håndteres*. Kunnskap om de ulike problemstillingene ligger i bl.a. statistikk, hos fagpersoner, politikere eller andre innbyggere. Til sammen utgjør dette kunnskapsgrunnlaget som skal være fundamentet for denne kommuneplanen.

Med dette som utgangspunkt trekkes følgende hovedutfordringer frem:

Endringer i aldersgrupper og konsekvenser av dette

Statistisk materiale og utsiktsanalyser anslår at befolkningssammensetningen i Nordreisa vil endre seg betydelig frem mot 2025. Størst endring ser vi for aldersgruppene 35–49 (nedgang på cirka 300 personer) og betydelig økning for aldersgruppene over 67 år. Disse endringene vil dra med seg noen viktige utfordringer:

Tjenestebehovet øker

Vi legger til grunn at behovet for tjenesteyting innenfor barnehage og skole øker mot 2020. Det er et økende behov for tjenester innenfor helse, pleie og omsorg, og fra år 2020 vil behovet for tjenester forsterkes sett ut fra dagens situasjon. Dette får økonomiske effekter og sterkt økt rekrutteringsbehov innenfor offentlig sektor.

Rekruttering

En stor andel av dagens arbeidstakere går ut av arbeidslivet pga. alderspensjon, og det er ikke mange nok i ungdomsgruppene til å erstatte disse. Det blir sannsynligvis en mangel på arbeidskraft i Nordreisa, noe som vil bli forsterket utover i perioden. Kommunen merker allerede i dag konkurransen om arbeidstakere og kompetanse. Denne problemstillingen gjelder også privat næringsliv.

Økonomisk balanse

Kommunens inntekter har sterke sammenhenger med folketall og befolkningssammensetningen (rammeoverføringer) samt skatteinntekter. Det er sannsynlig at rammeoverføringene øker mindre enn de faktiske utgiftene til tjenesteproduksjonen. Det er også sannsynlig at skatteinngangen vil gå ned ved at flere personer er pensjonert og færre er i ordinært arbeid. Det vil trolig kreve svært strenge prioriteringer mellom ulike tjenesteområder for å oppnå en balanse mellom utgifter og inntekter.

Mange ute av arbeid

Nordreisa har relativt sett større andel uføre og sykemeldte enn gjennomsnittet i fylket og landet. Mange av disse har en viss arbeidsevne som de ikke får brukt. Tilrettelegging og tilpasning på arbeidsplassen samt forebygging vil være viktige innsatsområder. Det er derfor viktig med en kulturendring der det fokuseres på muligheter og ikke på begrensninger. Det er også viktig å fokusere på trivsel på arbeidsplassen som en viktig faktor for å unngå at folk faller utenfor arbeidslivet.

Høye forventninger til kommunen

Nordreisa kommune er på svært mange felt en meget god tjenesteleverandør. På andre områder er det forbedringspotensial. I ytterligere andre tilfeller er forventningene til kommunens tjenesteyting større enn hva kommunen faktisk kan levere. Dette gapet vokser etter hvert som kommunene får stadig vanskeligere økonomi.

5. Hvordan møter vi utfordringene?

Endringer i befolkningens alderssammensetning og konsekvensene av dette er det som gir Nordreisa de største utfordringene i planperioden.

Kommuneplanen legger til grunn fem *hovedinnsatsområder* som vi må lykkes med for at Nordreisa skal klare å møte fremtiden og nå vår visjon:

1. **Den store attraktivitetskonkurransen.** Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning/oppvekst og markedsføring/omdømme.
2. **Inkluderende lokalsamfunn – det åpne sted.** Innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedsidentitet og å ta i bruk innflytternes kompetanse.
3. **Folkehelse – påvirkning foran behandling.** Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdannelse, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseatferd.
4. **Økonomisk handlefrihet.** Tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærvær.
5. **Natur, miljø og klima.** Et klima i endring vil gi kommunen utfordringer som vi ennå ikke ser alle konsekvensene av. Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyser vil derfor være viktig i alt arbeid og planlegging.

5.1 Den store attraktivitetskonkurransen

Attraktivitet handler om at samfunnet Nordreisa (og Nord-Troms) skal representere et reelt og attraktivt alternativ for innflyttere og besøkende samt at samfunnet skal ha kvaliteter som gjør at de som allerede er her velger å fortsette og bli her.

Vi må være attraktiv som bosted og som arbeidssted. Nordreisa må være attraktiv for innflyttere/arbeidstakere som skal bidra i samfunnet og erstatte de som går ut av jobb. Vi må være mer attraktiv for næringsetablering og vi må være et godt alternativ for regionens ungdom som skal etablere seg etter endt utdanning (tilbakeflytting) eller som ønsker seg tilbake til hjemstedet og/eller til et sosialt nettverk og familie. Vi må også være attraktiv for besøkende som er kunder for næringslivet.

5.1.1 Våre viktigste målgrupper

Våre barn og unge. Nordreisa må ivareta våre egne barn og ungdommer og gi dem en god start på livet og et sterkt og godt fundament for den enkeltes videre utvikling. Dette skal vi gjøre ved å satse helhetlig og tverrsektorielt på denne gruppen fra før fødsel og til voksen alder. Nordreisa kommune skal ha fokus på forebygging og tidlig tverrfaglig innsats for å imøtekomme behov for hjelp og støtte til barn som trenger det. Dette vil gjøre kommunen til et trygt sted å vokse opp, gi et godt omdømme, gjøre kommunen attraktiv og være positiv for kommunens økonomi. Barn og unge som har en positiv opplevelse av sitt hjemsted og som har sterk tilknytning til hjemstedet vil lettere komme tilbake etter endt utdanning.

Unge voksne fra andre kommuner og land. Personer mellom 25 og 40 år som har relevant utdanning for de jobbene vi har i kommunen

og som ser store muligheter til å realisere det hverdagslivet de ønsker i Nordreisa både mht. jobb og fritid.

Bedriftsetablerere. Innovative og kompetente foretak og mennesker som kan bo og jobbe i Nordreisa uavhengig av geografisk nærhet til store markeder.

Potensielle tilbakeflyttere. Personer som har flyttet ut for å studere og/eller jobbe og som skal etablere seg.

5.1.2 Prioriterte innsatsområder for å skape attraktivitet

Arbeidsplasser med stor tiltrekningskraft. Varierte og gode muligheter innen arbeidsmarkedet og utdanning er svært viktig for et steds attraktivitet. Innen kommunal sektor må trolig minst 40–50 % av dagens ansatte erstattes i løpet av en 10–15-årsperiode. Det utgjør om lag 150–200 arbeidsplasser. Arbeidsplassene i Nordreisa må være spesielt attraktive og ha spesielt stor tiltrekningskraft som «kompenserer» for vår perifere beliggenhet. Sterke fagmiljø som gir utviklingsmuligheter for den enkelte, gode rammebetingelser og endringsvillige og progressive organisasjoner er viktig. En god personalpolitikk er et særdeles viktig middel for å utvikle og oppnå gode og attraktive arbeidsplasser.

Særlig gode muligheter for egen bolig. Et sterkt konkurransemiddel i konkurransen om arbeidskraft er muligheten til å få boliger med riktig kvalitet og til riktig pris.

Særegent sted og miljø. Nordreisa må ha fokus på egne kvaliteter og naturlige fortrinn. Aktivitetstilbud for alle aldersgrupper innen idrett, kultur og fritid er av stor betydning for bl.a. trivsel og sosial tilhørighet. Tilgjengelighet til varer og tjenester har betydning for handelskonkurransen med andre sentra. Vi må opprettholde og forbedre gode kommunikasjoner inn og ut av regionen/kommunen. Vegnett, flytilbud, kollektivtilbud og bredbånd er viktig for vår attraktivitet. Trygge nærmiljø for barn og voksne verdsettes, og Nordreisa må arbeide for å forbedre oppvekstvilkår og styrke de sosiale nettverkene i hele lokalsamfunnet.

God markedsføring og godt omdømme. Et steds omdømme er summen av de inntrykk som andre har av «oss». Å gjøre det godt i praktisk handling og riktig kommunikasjon er med på å endre kommunens omdømme. Nordreisa må ha fokus og bevissthet rundt omdømmearbeid. Det handler ikke om å fortelle om bare det gode, men å ha en klar formening og strategi for hvordan vi ønsker at samfunnet skal være for den enkelte.

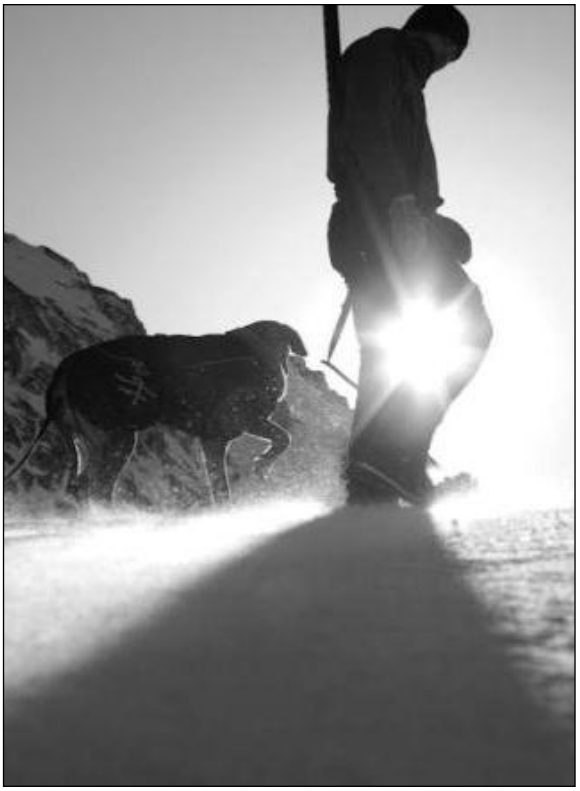

Nordreisa må ha fokus på egne kvaliteter og naturlige fortrinn.

5.2 Inkluderende lokalsamfunn – et åpent sted

Inkluderende lokalsamfunn handler om hvordan den enkelte av oss blir ivaretatt og hvordan vi selv ivaretar andre. Det spiller en rolle hvordan tilflyttere og andre blir møtt av lokalbefolkningen, av lag- og foreninger og fra kommunens side. Dette gjelder også andre besøkende, og ikke minst de innbyggerne som allerede er her.

Det oppleves positivt at stedet klarer å etablere en samhandlingskultur – **det åpne sted**. I tillegg til det fysiske stedet, er stedet en sosial arena hvor enkeltmennesker, grupper og institusjoner samhandler og har en sosial relasjon til hverandre. I et åpent sted ligger det en forståelse av at steder er et møte mellom mennesker med ulike historier og bakgrunn. Møteplasser og møter mellom forskjellighet binder folk sammen på tvers av kulturelle, sosiale og materielle distanser.

Inkluderende lokalsamfunn er også en vesentlig del av «attraktivitetskonkurransen».

Lokaldemokrati: innbyggernes mulighet til innflytelse og vilje til ansvar – sosialt engasjement

Barn og ungdom må gis innflytelse. De må få gi uttrykk for sine premisser i utviklings-arbeidet som kommunene driver. Dette fører til en sterkere tilhørighet til hjemstedet, noe som igjen kan gjøre at ungdom i større grad kan velge å flytte tilbake. Dette gjelder også andre grupper i samfunnet som ikke normalt er de mest dominerende i lokale utviklings-prosesser, spesielt utenlandske tilflyttere. Kommunene må invitere disse gruppene mer med inn i lokalt utviklingsarbeid. På den andre siden må vi forvente mer sosialt engasjement fra innbyggerne.

Åpne og inkluderende stedsidentiteter

Inkluderende stedsidentitet skaper tillit og trivsel. Bolyst handler om å åpne grensene for hvem som får lov å definere seg som innbygger på et sted. For å fremme steds-utvikling i distriktene, er det viktig å ta innbyggerne på alvor og sørge for å lage vide kategorier. En reisaværing er en person som bor i Nordreisa, uavhengig av slekt, hudfarge, dialekt og tradisjon. Positiv utvikling i distriktene forutsetter positive, åpne og inkluderende lokalsamfunn, samtidig som man satser på å formidle de spesifikke fortrinnene som kjennetegner det å bo på mindre steder.

Ta i bruk innflytternes kompetanse

Nordreisa har ikke nok arbeidskraft for fremtidens utfordringer i egen befolkning. Innvandrere med høy utdanning er en viktig ressurs som fyller posisjoner i privat og offentlig sektor. Internasjonalisering av næringsliv og samfunn bidrar til økt kreativitet og nyskapning. Samtidig opplever mange innvandrere at de ikke får jobber de er kvalifiserte for og ikke får brukt sine kunnskaper og sin kompetanse.

Globalisering av økonomien gjør at Distrikts-Norge har stort behov for kompetent arbeids-kraft med ulik kulturkompetanse. Utenlandske innflyttere med ulik kompetanse er en ressurs som næringslivet har stor bruk for nå og i fremtiden.

Bedriftene må gjøre kjent både for ungdom og utenlandske tilflyttere at det ligger spennende jobbmuligheter i det globaliserte Distrikts-Norge. Utfordringen består også i å tørre å slippe til nye hoder og hender.

5.3 Folkehelse – forebygging foran behandling

Folkehelse er et begrep som tar for seg befolkningens helse som helhet og de faktorer som påvirker denne. Tilnærmingen til dette begrepet må derfor være tverrsektorielt og tverrfaglig. De overordnede målene for folkehelsepolitikken er flere leveår med god helse i befolkningen som helhet og å redusere sosiale helseforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper i befolkningen, mellom etniske grupper og mellom kvinner og menn.

Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer innebærer en dreining av folkehelsearbeidet fra et sykdomsperspektiv til et forebyggingsperspektiv (jf. ny folkehelselov gjeldende fra 1. januar 2012). Gjennom dette dreies folkehelsepolitikken mer ut fra helsesektoren og mer inn i politikken og andre sektorer i kommunen. Fokuset må nå ligge på tiltak i alle sektorer og faktorer som påvirker befolkningens helse. Forskning viser at det er nær sammenheng mellom levekår, sosiale ulikheter og helsetilstanden i befolkningen. Gode oppvekst- og levekår gir gode levevaner, fremmer fellesskap, trygghet og deltakelse.

Det er viktig at kommunen kanaliserer sin innsats for å kartlegge og utjevne sosiale ulikheter, for på den måten å unngå at de minst ressurssterke i befolkningen utvikler et varig omsorgsbehov. Det må legges vekt på å favne alle grupper og søke å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere på sikt kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.

En vesentlig del av det offentlige folkehelsearbeidet er å legge til rette for frivillig sektor samt å stimulere til egenaktivitet. Nordreisa kommune har nesten 100 lag og foreninger som legger til rette for organisert aktivitet, og vi har natur, friluftsanlegg, stier og løyper som er åpne for uorganisert fysisk aktivitet. I Nordreisas natur har vi kanskje landets beste «helse- og trimrom» for å motvirke inaktivitet i befolkningen, noe som er den viktigste ressursen i folkehelsearbeidet.

Fundamentale forutsetninger for god folkehelse er å ha en tilfredsstillende bolig, et meningsfylt aktivitetstilbud, å inngå i en sosial sammenheng og å ha mulighet for kulturell og åndelig stimulering.

Fysisk aktivitet i hverdagen er viktig for å forebygge helseproblemer i fremtiden.

Prioriterte innsatsområder

Økt arbeidsdeltakelse og inntekt. Sosial nød og fattigdom går lett i arv, og det medfører ofte uførhet samt dårlig helse og livskvalitet. Fattigdom i familier setter barn utenfor et sosialt fellesskap og nettverk. De mister muligheten til inkluderende fellesopplevelser, og dette vil prege ungdoms- og voksenlivet på en negativ måte. *Nordreisa må lykkes med å sikre bedre arbeidsdeltakelse også for de gruppene som i dag faller utenfor arbeidslivet.* Vi må gi bedre rom for tilpasset arbeidsdeltakelse for personer med ulike former for funksjonsnedsettelser eller psykiske lidelser mv.

Flere med fullført utdanning. Gjennomført skolegang er en beskyttelse mot dårlig helse og sosial isolering. Nordreisa må ha et sterkt

fokus på forebygging av frafall i skolen. Dette må innebære en aktiv rolle i møte med skolevegrere, tidlig innsats i forhold til barn som sliter faglig og sosialt samt tilstrekkelige ressurser i skolen til å skape et godt læringsmiljø. Tilbud om høyere utdanning må videreføres og forsterkes.

***Bolig til alle*.** Mulighet for å bo i egen bolig har stor betydning for folkehelsen, men det er vanskelig for mange grupper å få råd til egen bolig. Økte byggekostnader og økte krav til egenkapital hindrer mange å komme inn i boligmarkedet. Nordreisa kommune må derfor utvikle en plan for sosial boligbygging.

***Sosial tilhørighet og tilgjengelighet*.** Sosialt nettverk bidrar til god helse. Ensomhet og mangel på sosiale nettverk gjør livet vanskelig for mange. Mange av Nordreisas innbyggere deltar i frivillig arbeid, idrett og kultur. Men mange eldre, aleneboende og tilflyttere mangler nettverk og sosiale arenaer og føler seg ensomme. Her kan frivillig sektor spille en nøkkelrolle ved å skape inkluderende møteplasser og aktiviteter. Det kan også være behov for å styrke samarbeidet med menigheten og det diakonale arbeidet.

Familiesenter. Nordreisa kommune har et etablert familiesenter, som er en kunnskapsbase innen forebyggende og helsefremmende arbeid. Utvikling av familiesenteret vil gjøre kommunen sterkere i forhold til å utjevne sosiale ulikheter i befolkningen, og kommunen vil på en bedre måte kunne arbeide ut fra nasjonale mål og lokale satsinger.

***Tjenestenivået og tilpasning til behovene*.** Bærekraftig velferdsutvikling gir bedre helse, er samfunnsøkonomisk og gir et mer bærekraftig helsevesen. Nordreisa må forsterke og videreutvikle den kompetansen og posisjonen som ligger til Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms på helsesenteret Sonjatun. Nordreisa kommune skal jobbe for utvikling av dagens tilbud, og tilbud om nye spesialisthelsetjenester, til beste for befolkningen i Nord-Troms. I dette ligger et fortsatt fokus på samvirke regionalt, sektorovergripende perspektiv og videreutvikling.

Tilrettelegging for positiv individuell helseatferd. Faktorer som ernæring, fysisk aktivitet, bruk av rusmidler og tobakk samt seksuell helse har stor betydning for folkehelsen. Nordreisa kommune må legge til rette for en betydelig økt satsing på disse temaene, både i barnehage og skole samt i samfunnet generelt. Eksempelvis er fedme og overvekt et stort fremtidig helseproblem, og forebyggende arbeid må starte tidlig. I tillegg er det et relativt høyt antall unge og voksne som har eller står i fare for å utvikle et risikofylt forhold til rusmidler, både legale og illegale. Dette krever at kommunen utvikler mer offensive strategier i rusarbeidet. Kunnskapsoverføring mellom de ulike fagenhetene, som for eksempel helsetjenestene og skole, vil også komme til nytte i andre virksomheter.

Tilrettelegging for fysisk aktivitet må skje på flere fronter. Barns behov for gode lekearealer må vektlegges både ved regulering av boligfelt og ved etablering og renovering av skole- og barnehagebygg. Frivillig sektor må gis gode rammevilkår for å tilby aktiviteter både på bredde og toppnivå. Turløyper og turområder må vedlikeholdes og gjøres tilgjengelig også for mennesker med nedsatt funksjonsnivå. Kommunen kan fokusere sterkere på forebyggende tiltak og sektorovergripende arbeid. Innenfor dette temaet ligger også i hvilken grad og med hvilken kraft kommunen og andre lykkes med å legge til rette for fysisk aktivitet i hverdagen. Trafikksikkerhet og en trygg skolevei er også viktig for å bidra til bedre folkehelse ved at flere går/sykler til skole og jobb.

***Ytre miljøfaktorer*.** Kommunen har gjennom sin planlegging ansvar for å sikre at det ikke bygges inn økt sårbarhet i samfunnet. Dette

sikres bl.a. gjennom arealplanlegging hvor fokuset ligger spesielt på naturfarer (flom, skred mv.) og virksomhetsfarer (trafikkulykker, akutt forurensning, strømbrudd mv.), samt på forventede effekter av klimaendringer som havnivåstigning, økt nedbørsmengde og hyppigere ekstremvær.

Under dette temaet ligger også fokus på den enkelte arbeidstaker mht. miljørettet helsevern. Miljørettet helsevern er å motvirke og forebygge midlertidig og varig frafall fra arbeidslivet. Det omfatter både psykososiale og fysiske forhold på arbeidsplassene.

Aktivitet.

5.4 Økonomisk handlefrihet

Nordreisa skal ha god økonomistyring og optimal utnyttelse av ressurser. Fokus på økonomi skal sikre handlefrihet til å utvikle kommunen og sikre prioriterte tjeneste-områder.

Per januar 2012 har Nordreisa kommune opparbeidet et akkumulert negativt resultat (underskudd) på vel 25,5 millioner kroner.

Det er et mål for kommunen å oppnå balanse mellom inntekter og utgifter. For å oppnå balanse har kommunen to muligheter: øke inntektene eller redusere utgiftene.

Skatteinntekter og de statlige overføringene er en konsekvens av folketallet, antall personer i arbeid og deres inntekt samt næringslivets lønnsomhet. Forholdet mellom skatt og rammeoverføringer er mer eller mindre konstant. Økt skatteinngang betyr reduserte rammeoverføringer.

I 2011 hadde Nordreisa kommune brutto driftsutgifter på 388 millioner kroner. Utgiftene fordeler seg i hovedsak som følger:

- 65 % lønn og pensjon. Pensjon alene utgjør 8 %.
- 20 % på kjøp varer og tjenester.
- 7 % på renteutgifter, avdrag og låne-omkostninger.
- 8 % avskrivninger og øvrige driftsutgifter.

Utgiftssiden påvirkes av kommunen selv, og det foreligger krav og retningslinjer fra staten i forhold til hvilke prioriteringer som man mener kommunen skal gjøre. Det handlings-rommet som kommunen har, gir mulighet for kostnadsreduksjon og dermed å oppnå balanse mellom inntektene og utgiftene.

En vesentlig del av utgiftene i kommunen knyttes direkte til tjenesteproduksjonen, også kalt driftsutgifter.

Nordreisa har en høyere lånegjeld enn kommunegruppe 3 (KG3). I 2011 utgjorde netto lånegjeld 87,9 % av brutto drifts-inntekter. For KG3 er tilsvarende i 2011 66,8 %. Det betyr også at de årlige finans-utgiftene blir høye.

Nordreisa kommune hadde før 2011 en generell ubalanse mellom inntekter og utgifter som førte til flere år med negativt drifts-resultat. Udekte underskudd gir kommunen mindre valgfrihet og mindre mulighet til å utvikle kommunen og produsere velferds-tjenester med høy kvalitet.

Driftsomfanget i Nordreisa er rasjonelt og rimelig sammenlignet med gjennomsnitt for kommunegruppe 3 (se figur 4).

For å få tilbake vår handlefrihet, er det viktig å prioritere følgende innsatsområder:

Redusere driftsnivået (utgiftsnivået). Netto driftsresultat for kommuner angir forholdet mellom driftsinntekter og driftsutgifter og er den primære indikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto drifts-resultat av driftsinntektene bør være minst 3 % dersom kommunen skal få tilstrekkelig økonomisk handlefrihet til nye investeringer eller foreta avsetninger for å møte uforutsette svingninger i utgifter og inntekter.

Stram økonomistyring og ledelse. Med en stadig strammere økonomi, er det viktig at budsjettene holdes. Gjennom plan- og budsjettprosessen og rapporteringer vil den enkelte enhet få en god forståelse for hvilke økonomiske rammer som er stilt til rådighet.

Effektiv tjenesteproduksjon og organisering. KOSTRA-tall (Kommune Stat Rapportering) indikerer at Nordreisa kommune har noen områder hvor det kan være mulig å effektivi-sere og redusere kostnader uten at kvaliteten i tjenestetilbudet reduseres i vesentlig grad.

Betydelig økt arbeidsnærvær. Kommunen har et mål om å øke arbeidsnærværet til 92 %. Landsgjennomsnittet ligger på om lag 94 %.

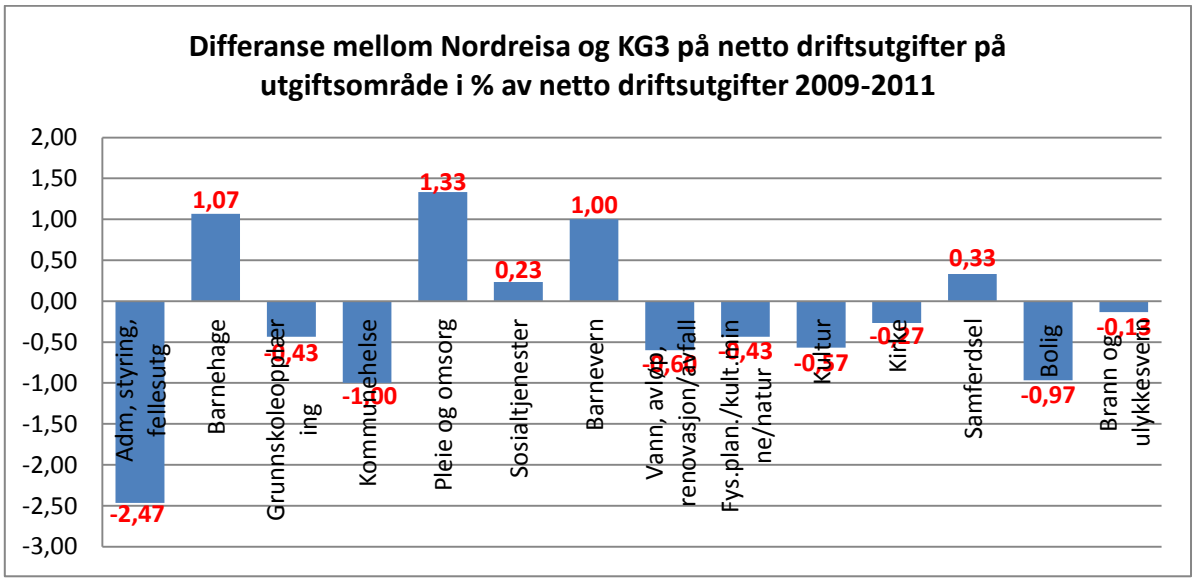

Figur 4: Differansen på forskjellige utgiftsområder mellom Nordreisa og kommunegruppen i prosent av driftsutgifter. Gjennomsnitt 2009–2011. Negative tall viser hvor Nordreisa bruker mindre enn snittet for kommunegruppen. Positive tall viser hvor Nordreisa bruker mer enn snittet for kommunegruppen.

5.5 Natur, miljø og klima

Nordreisa er, som resten av verden, påvirket av global oppvarming som følge av klimagass-utslipp. Vi ser at klimaforhold endres og havnivået stiger. Dette gir endrede livsbetingelser for arter og mennesker, og vi ser enda ikke de langsiktige konsekvensene av dette. Blant de virkemidlene kommunene har i forhold til reduksjon av klimagassutslipp, er klima-tilpasset planlegging blant de viktigste. Som et ledd i arealplanleggingen utføres det risiko- og sårbarhetsanalyser med tanke på blant annet de utfordringer kommunen kan få ved et endret klima og hvordan vi kan forebygge uønskede hendelser. Mer kompakt utbygging som reduserer bilavhengighet og stimulerer kollektivtransport er derfor viktig. Gang-avstand mellom bolig og nærbutikk, skole og fritidsaktiviteter stimulerer samtidig den sosiale infrastrukturen og er i seg selv helse-fremmende.

Tilrettelegging og etablering av fjernvarme i forbindelse med varme fra biobrensel vil i tillegg kunne bidra til å redusere klimagass-utslippene. Kommunen har en ferdig og vedtatt energi- og klimaplan for perioden 2010–2014. Det har over lengre tid blitt arbeidet målrettet i kommunen for å redusere energiforbruket i kommunale bygg, og vi har oppnådd gode resultater ved dette.

Naturmangfold

Med den nye naturmangfoldloven stilles det strengere krav til å avklare og sikre natur-verdier før det gis tillatelse til bygge- og anleggsvirksomhet. Nordreisa har store verne-områder og har slikt sett sikret mye av den viktige naturen, men også utenfor disse områdene kan kommunen i sterkere grad gjøre en jobb for å avklare og sikre verdier.

Nordreisa har stor geografisk utstrekning og varierte landformer som strekker seg fra kyst til innland, samt en variert geologi. Dette gir grunnlag for et rikt dyre-, fugle- og planteliv. Det er registrert 27 landpattedyrarter og 179 ulike fuglearter. I tillegg har vi vanlig frosk, firfisle og noen arter sjøpattedyr. Plantelivet i kommunen er unikt, og 754 arter er registrert. Det store antallet arter kommer av en særegen og rik geologi. Noen av plantene i Nordreisa er arktiske og østlige arter som har sin hoved-utbredelse lenger nord og øst. Flere av dyre-, fugle- og planteartene i kommunen er vurdert til å være truet i Norsk rødliste for arter 2010.

Kommunen har forvaltningsansvar for elgen og har en forvaltningsplan for elg. Det skal være en bærekraftig forvaltning av hjortevilt i kommunen. Forvaltningsansvaret for de øvrige jaktbare artene ligger i hovedsak til grunneier.

I Nordreisa kommune er det fire vassdrag som fører anadrom laksefisk. Reisavassdraget, Oksfjordvassdraget, Rungadalsvassdraget og Rotsundelva er alle lakseførende vassdrag, og de to førstnevnte er også viktige for bestander av sjørøye og -ørret. Reisavassdraget og Reisa-fjorden har status som nasjonalt laksevassdrag og -fjord.

Ekorn er ett av 29 landpattedyr i kommunen.

6. Mål og strategier for viktige samfunnsområder

Når vi vet hvordan vi har det – **hvor vi er** – kan vi beskrive hvor vi vil – **våre mål** – og hvordan vi kommer til målene – **vår strategi**.

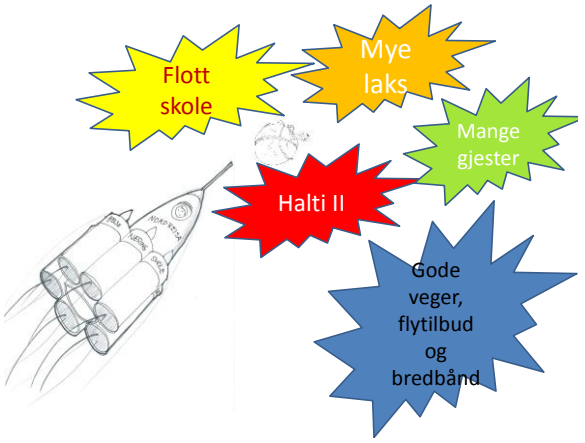

Reisa til målene

6.1 Trygghet og livskvalitet

6.1.1 Helse-, omsorgs- og sosialtjenestene

Helse-, omsorgs- og habiliteringstjenestene skal bidra til å styrke enkeltmenneskers evne til å mestre egne liv. Til grunn for dette ligger et syn på det enkelte menneske, uansett alder og omsorgsbehov, som den fremste eksperten på eget liv og hva som er viktig for ham eller henne.

En helhetlig politikk for helse-, omsorgs- og sosialtjenestene er politikk som angår alle forhold av betydning for innbyggernes velferd. Et velfungerende tilbud innen helse-, omsorgs- og sosialtjenestene betyr mye for den enkeltes levekår og livsutfoldelse og er en viktig forutsetning for et godt samfunn. De nasjonale målene for denne politikken er å redusere sosiale helseforskjeller. Alle skal ha et likeverdig tilbud av helsetjenester uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn, etnisk bakgrunn og den enkeltes livssituasjon. Når sykdom rammer eller behov for bistand oppstår, skal folk oppleve at de får tilbud om behandling og pleie med kort ventetid og med størst mulig nærhet til brukeren. Dette er gjeldende også for Nordreisa kommune.

Tjenestene må tilpasses en eldre befolkning og sannsynligvis et krav til større omfang av tjenester. Bemanning og lokaliteter er ikke tilpasset en (mulig) økning på 25 %.

Omsorgstrappen er de helsetjenestene som er hjemlet etter Lov om kommunal helse- og omsorgstjenester og omfatter sykehjem, hjemmesykepleie og andre boformer for heldøgns omsorg og pleie. Omsorgs-tjenestenes hovedutfordringer er knyttet til vekst i antall brukere og at flere har komplekse sykdomsbilder med behov for sammensatte tjenester. Nordreisa har et riktig antall sykehjemsplasser i forhold til andre sammenlignbare kommuner jf. KOSTRA, men mangler omsorgsboliger med heldøgns omsorg og pleie til eldre brukere. Heldøgns-bemannede omsorgsboliger skal gi tjenester til de brukerne som er for syke til å bo i egne hjem, men for friske til sykehjem. Dette gir et unødig høyt press på både hjemmetjenestene og institusjonene. Hjemmesykepleien spiller en viktig rolle i samhandlingsreformen for at brukere skal kunne bo lengst mulig hjemme.

Kommunens ansvar for helsetjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgs-tjenester omfatter også nødvendige helse- og omsorgstjenester for alle pasient- og bruker-grupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Flere yngre brukere med blant annet demens stiller andre og nye krav til personalets

kunnskaper og kompetanse og andre ressurser. Mange delstillinger gir for liten kontinuitet og kan påvirke kvaliteten på tjenestene. Mangel på dagtilbud gir trolig økt behov for tjenester.

Hendelsene 22. juli 2011 viser at kommunal beredskap er av stor betydning, der kommunene er sentrale i oppfølgingsarbeid. I tillegg har kommuner langt fra sykehus utfordringer med stengte veier og stengt luftrom, noe som kan komplisere spesialisert helsehjelp ved akutt sykdom, ulykker eller fødsel. Her må det være lokal kompetanse og beredskap for å kunne håndtere uforutsette situasjoner. Gode akuttmedisinske tjenester krever personell med kompetanse som er opplært og øvet.

Fra laben på Sonjatun.

Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms

Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms er samhandlingstjenester for kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen, spesialisthelsetjenesten hos UNN HF samt avtalespesialister. Tjenester med tungt utstyr og/eller som krever spesialistkompetanse, som røntgen, hudbehandling, områdegeriatri og fødestue, er lokalisert til Helsesenteret Sonjatun.

En helhetlig og sammenhengende svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg ivaretas gjennom felles døgnkontinuerlig jordmortjeneste (5,3 jordmorstillinger) i de fire nevnte kommuner og samarbeid med fødestuen på Sonjatun, hvor UNN har system-ansvar. Strenge seleksjonskriterier gir færre fødsler her, men alle gravide har tilbud i store deler av svangerskapet. Jordmødrene ambu-lerer til kommunene, der de har kontroller, følgetjeneste, undervisning og samarbeid med lokalt helsepersonell. Dette er en viktig del av beredskapen og en trygghet for kvinnene og deres familier samt for forebyggende kvinne-helse. Tjenestene må videreføres og utvikles gjennom avtaler med kommunene, UNN HF og Helse Nord.

Områdegeriatri og rehabilitering (OGT) består av seks døgnplasser og et tverrfaglig team med lege, logoped, fysioterapeut, ergo-terapeut og sykepleier. OGT er samlokalisert sammen med fire sykestueplasser og fødestue på Sonjatun, med felles pleiepersonell for alle sengeplassene. OGT har utadrettet virksomhet i de fire Nord-Troms-kommunene med kommunebesøk, undervisning og veiledning samt faste møter innen geriatri, rehabilitering og demensnettverk. Det kommer pasienter med diagnosen slagrammet med afasi fra hele Troms og Finnmark for tverrfaglig rehabili-tering. Med utviklingen i samhandlings-reformen, har kommunene fått større ansvar for rehabilitering. Denne trenden krever utredning av nye behov, samhandling og videreutvikling av tjenestene for å opprett-holde fremtidig desentrale tilbud innen geriatri og rehabilitering.

Sykestue (øyeblikkelig hjelp-senger) er en tjeneste som har eksistert i Nord-Troms i flere generasjoner. Nordreisa har de siste årene hatt fire sykestueplasser som er delvis finansiert av UNN HF. Fra 2016 er det et krav om at alle kommuner skal ha et slikt tilbud.

Sykestuen er et tilbud «før, istedenfor og etter» sykehus. Statistikk viser at dette er senger som brukes mye og er et bindeledd i samhandlingen. Tjenesten krever høy kvalitet i behandlingen og høy kompetanse hos personalet slik at befolkningen føler trygghet. Denne tjenesten må videreutvikles med tilfredsstillende lokaler, videreutvikling av kompetanse samt rekruttering, god organisering og samhandling for å imøtekomme behov i befolkningen gjennom avtaler med UNN HF angående kompetanseutvikling og økonomi.

Teknologi *og telemedisin som et virkemiddel i Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms* var ønsket om å desentralisere spesialisthelsetjenester og videreutvikle kommunale helsetjenester. Resultat er blant annet digitalt røntgen, et teleortopedisk prosjekt/doktorgradsarbeid som pågår i tiden 2006 t.o.m. 2013, en hudbehandlingsenhet med ambulerende hudspesialist, stomiprosjekt og utallige kompetanseprogram på videokonferanse. I dag er det en rivende utvikling innen teknologi hvor det må følges med i de muligheter som teknologien gir. Det er velferdsteknologi, IKT-løsninger og programvare for elektronisk meldingsutveksling og dokumentasjon. «Én pasient – én journal» er slagordet i Teknologimeldingen. Denne meldingen kan gi penger til prosjekter.

Ambulering**.** I dag har vi ambulerende radiografer, hudspesialist og øre-nese-halsspesialist. Det er ønskelig med spesialister innen indremedisin, gastrologi, gynekologi og øyespesialist.

Det er viktig å bygge videre på DMS-strategien. Regionale spesialisthelsetjenester må opprettholdes og etableres fast i kommunen. Det er Nordreisa kommune som må ta initiativ til fortsatt drift av etablerte spesialisthelsetjenester og utvikling av nye tjenester. Det må være en organisasjon som består av fagfolk, administrasjon og politikere som hele tiden har fokus på dette viktige arbeidet. Det må også avklares i hvilken grad andre kommuner i Nord-Troms skal delta og bidra i dette arbeidet. For utvikling av nye tjenester er både UNN HF, Helse Nord, private avtalespesialister og organisasjoner mulige samarbeidsparter. Faglige nettverk både internt i hver kommune og som felles nettverk i regionen er etterspurt og må få fokus.

Teleortopedi er en av flere helsetjenester som tilbys ved Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms.

Hovedmål

Alle innbyggere i Nordreisa, uavhengig av alder, kjønn, bosted, inntekter og ressurser, skal sikres god tilgang på offentlige helse- og sosialtjenester av god kvalitet.

- Nordreisa kommune skal være pådriver og medvirke til helsefremmende og forebyggende arbeid innenfor hele tiltakskjeden.
- Nordreisa kommune skal fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling samt forebygge sosiale og helsemessige problemer.
- Nordreisa kommune skal utvikle tverrfaglige arenaer hvor familier kan få individuell hjelp og støtte på et tidlig tidspunkt.
- Nordreisa kommune skal sikre brukermedvirkning og trygge den enkeltes rettssikkerhet.
- Nordreisa kommune skal møte den enkeltes individuelle behov gjennom god samhandling med tjenestemottaker og pårørende.
- Nordreisa kommune skal gi brukere rett tjeneste på rett nivå og sikre god flyt i tjenestetilbudene.
- Nordreisa kommune skal opparbeide og videreutvikle et godt omdømme for å styrke rekrutteringen til sektoren.
- Nordreisa kommune skal være en god vertskommune for regionale tjenestetilbud.
- Nordreisa kommune skal sikre at brukernes individuelle planer følger brukerne og bestemmer hvilket tilbud brukerne skal få.
- Nordreisa kommune skal arbeide for at det åpnes for større samhandling og kommunikasjon mellom ulike dataprogrammer for helse- og omsorgssektoren.
- Nordreisa kommune skal prøve ut fleksible arbeidstidsordninger innenfor helse- og omsorgssektoren.
- Nordreisa kommune skal opprette et faglig etisk råd for anke-/klagesaker i helse- og omsorgssektoren.
- Nordreisa kommune i samarbeid med nabokommunene skal sikre og videreutvikle dagens tilbud ved Distriktsmedisinsk senter i samarbeid med UNN.
- Nordreisa kommune skal ha et faglig og likeverdig tilbud av spesialisthelsetjenester rettet mot innbyggernes behov.
- Nordreisa kommune skal ha en arena for samhandling mellom kommuner, helseforetak, universitet, høgskole og videregående skoler.
- Nordreisa kommune skal satse på bruk av «Inn på tunet»-tjenester i helsesektoren.

6.1.2 Folkehelsen

Folkehelse er de kollektive tiltak samfunnet igangsetter for å forebygge og beskytte helsen for hele befolkningen.

Folkehelsearbeidets hensikt er økt overskudd til å mestre hverdagens krav.

Gjennom St.meld. nr. 16 (2003–2004) «Resept for et sunnere Norge» rettes søkelyset mot den overordnede helsepolitikken, og meldingen konkluderer med at fokuset skal rettes mot **å forebygge mer for å reparere mindre**. Dette forsterkes ytterligere gjennom samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 (2008–2009)).

Filosofien bak disse sentrale styrings-dokumentene er at forebyggende tiltak vil øke livskvaliteten for mange i befolkningen, samtidig som det vil bidra til å begrense det offentliges utgifter til behandling og velferds-ordninger.

Forskning viser at det er nær sammenheng mellom levekår, sosiale ulikheter og helse-tilstanden i befolkningen. Fundamentale forutsetning for god folkehelse er

- å ha en tilfredsstillende bolig,
- å ha et meningsfylt aktivitetstilbud,
- å inngå i en sosial sammenheng og
- å ha mulighet for kulturell og åndelig stimulering.

(Sosial- og helsedepartementet, 1998)

Det er viktig at kommunen kanaliserer sin innsats for å kartlegge og utjevne sosiale ulikheter, for på den måten å unngå at de minst ressurssterke i befolkningen utvikler et varig omsorgsbehov. Det må legges vekt på å favne alle grupper og søke å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere på sikt kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.

Nordreisa kommune har nesten 100 lag og foreninger som legger til rette for organisert aktivitet. I tillegg har vi natur, friluftsanlegg og stier og løyper som er åpne for uorganisert fysisk aktivitet. I Nordreisas natur har vi kanskje landet beste «helse- og trimrom» for å motvirke inaktivitet i befolkningen og den beste ressursen for å oppfylle helsereformenes intensjon.

«10 på topp» i Nordreisa er et tiltak som oppfordrer og legger til rette for økt fysisk aktivitet blant kommunens innbyggere.

Universell utforming

Universell utforming er viktig for å kunne inkludere alle i vårt samfunn. Av de kommunale bygningene oppfyller alle nyere bygg kravene til universell utforming. Vårt nye omsorgssenter er et veldig godt eksempel på dette. De eldre byggene er ikke så godt tilrettelagt. Kommunehuset er eksempel på et bygg som er gammelt og mangler heis. Der kompenseres det ved at de ansatte møter brukerne i første etasje.

Universell utforming implementeres i kommunens vedlikeholdsplan ved neste rullering. Kravene til universell utforming følges ved planlegging av nybygg, og ved oppussing av eldre bygg. Universell utforming av annen infrastruktur ivaretas gjennom arealplan, reguleringsplaner og andre planer som for eksempel trafikksikkerhetsplan.

Helsetilstanden i kommunen

Befolkningssammensetning
I 2012 har det vært befolkningsvekst i kommunen. Nordreisa har flere menn enn kvinner enn resten av landet i aldersgruppen 20–39 år. Kommunen har en noe lavere andel barn og unge i alderen 0–17 år enn Troms og landet for øvrig og en høyere andel eldre over 80 år enn landsgjennomsnittet. Andelen personer med ikke-vestlig innvandrer-bakgrunn er lavere i Nordreisa enn i Troms fylke og landet for øvrig. Forventet levealder for menn er lavere enn landsgjennomsnittet.

Oppvekst og levekår
I Nordreisa har flere personer grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med landet for øvrig. Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet for øvrig. Arbeidsledigheten er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Andelen uføretrygdede under 45 år er høyere enn i landet for øvrig.

Ungdom trives dårligere på skolen enn det som er vanlig ellers i landet, vurdert etter trivsel hos 10.-klassinger. Imidlertid er tallgrunnlaget for mestringsnivå i lesing utilstrekkelig for statistisk testing. Det er også færre som fullfører videregående skole enn det som er vanlig i landet for øvrig.

Nordreisa kommune har mange innbyggere med ulike funksjonshemminger og en stor andel av eldre med demenssykdom som har stort hjelpebehov og tilretteleggingsbehov. Kommunen har også mange rusmisbrukere med sammensatte vansker.

Fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø
Kilder til utendørs luftforurensning i Nordreisa kommune er i hovedsak begrenset til biltrafikk langs veinettet og fyringsanlegg for privat-boliger. Støykilder er samferdsel, industri og annen næring, skytebaner, bygg- og anleggs-virksomhet og motorsportbaner. Støy-eksponering fra disse kildene i boligområder er vurdert som lav. Kilder til UV-stråling er kommunens to solarium, som ved tilsyn i 2012 følger forskrift. Eksponering for UV-stråler er nært knyttet til enkeltindividets solingsvaner. Berggrunnens art i boligområder medfører svært lav eksponering av radongass i Nordreisa kommune.

Andelen personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyse-resultater, i prosent av befolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, er høyere enn ellers i landet.

Siden kommunen ser ut til å ha en større andel røykere i befolkningen enn ellers i landet, er det naturlig å trekke til slutning at befolkningen i kommunen utsettes for passiv røyking i større grad enn i resten av landet.

Skader og ulykker
Færre personer legges inn på sykehus for personskader etter ulykker sammenlignet med resten av landet.

Helserelatert atferd
Røyking ser ut til å være et større problem enn ellers i landet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen. Tall for overvekt på kommunenivå er under utarbeidelse.

Helsetilstand
Færre personer bruker legemidler mot psykiske lidelser som blant annet angst og depresjon sammenlignet med resten av landet. Hjerte- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter antall pasienter behandlet ved sykehus.

Hovedmål

Nordreisa kommune skal være pådriver og jobbe aktivt med forebyggende og helsefremmende aktiviteter for hele befolkningen.

- Nordreisa kommunes tjenestetilbud og helsetjenester skal dreies mot mer forebyggende og helsefremmende fremfor behandlende.
- Nordreisa kommune skal ha god kunnskap om befolkningens helse og de utfordringer som finnes gjennom helseprofiler.
- Nordreisa kommunes befolkning skal ha tilbud om veiledning i forhold til kosthold/ernæring, fysisk aktivitet, rus og psykisk helse.
- Nordreisa kommune skal ha fokus på forebyggende barnevern rettet mot barnehager og skoler.
- Nordreisa kommune skal styrke skolehelsetjenesten og lavterskeltilbudet til barn og unge for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for turløyper og turalternativer i hele kommunen. En del av disse skal være universelt utformet.
- Nordreisa kommune skal ha kulturaktiviteter som favner bredt og sikrer inkludering.
- Nordreisa kommune skal ha gode lekeområder for barn og unge i alle boligområder og en sammenhengende og funksjonell grønnstruktur og løypenett som binder friluftsområder og byggeområder sammen.
- I Nordreisa kommune skal alle ha tilgang til idrettslig aktivitet eller annen organisert fysisk trening og finne tilrettelagte tilbud som passer til deres nivå og forutsetninger.
- Nordreisa kommune skal ha en sikker og trygg skolevei for barn og unge.
- I Nordreisa kommune skal alle nye bygg og ny infrastruktur være universelt utformet.
- Nordreisa kommune skal i løpet av planperioden lage retningslinjer for universell utforming.

Fysisk aktivitet er viktig for folkehelsen.

6.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk

Fra Barnehagedagen 2012.

Det viktigste for barn og unges oppvekst er hjem og velfungerende familie. Her legges grunnlaget for barns helse samt fysiske og sosiale utvikling.

Det skal være fokus på at barn ikke skal vokse opp med vold, mishandling og overgrep. Alle som arbeider med barn skal ha kompetanse til å avdekke og handle.

Barn og unges rett til medvirkning i planarbeidet er forankret i lovverket. Metoder for medvirkning må tilpasses barn og unges hverdag og situasjon.

En helhetlig utdanningspolitikk. Tilpasset opplæring er et begrep som brukes i norsk skole, hvor man har som prinsipp å gi en opplæring som passer for den enkelte elev.

Større bruk av institusjoner og foreninger utenfor skolen innen idrett og fysisk aktivitet, kultur og historie, næringsliv og det frivillige foreningsliv kan tilføre skolen nye ressurser for små kostnader.

Identitet og karakter. Nordreisa-samfunnet har mange organisasjoner som kan være ressurser for skoleverket og sammen med skolen skape Reisa-skolens identitet og karakter. Nordreisa kommune tilbyr undervisning i finsk og samisk til alle grunnskoleelever.

Kulturskolen som en integrert del av skolen er et ressurssenter for lærelyst, møtelyst, bolyst og livslyst. En kulturskole fundamentert på vår egen kultur og identitet skal være en viktig aktør i skolens arbeid med å lage lokalt forankrede læreplaner og tilpasset læring som fremmer tilhørighet, identitet og selvtillit.

Nordreisa bibliotek er en ressurs for kunnskap, kultur og historie, leselyst og leseevne. Kunnskapsundersøkelser i skolen viser at mange barn har lesevansker. Nordreisa bibliotek skal være en viktig samarbeidspartner i skolens arbeid.

Barnehage. I Nordreisa er det seks kommunale, fire private og en åpen barnehage. Det er 20 avdelinger fordelt på barnehagene. Totalt er det 254 barn som har plass i disse (2012). Dette utgjør om lag 75 % av kullene 0–5 år. Rammeplaner og barnehageloven er grunnlaget for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Arbeid med lokal natur, kultur og miljø skal være en del av dette.

Barnehagebehovet mot 2025. I 2012 har om lag 75 % av barna i aldersgruppen 0–5 år plass i barnehager.

Ut fra folketallsendringene stipuleres et behov for mellom to og fire nye barnehageavdelinger de neste 3–8 årene. Deretter avtar behovet mot 2025, men det vil fortsatt være behov for 1–3 flere avdelinger enn det vi har i Nordreisa i dag. Som en konsekvens av dette vil også behovet for ansatte øke.

Grunnskole og SFO. Nordreisa har én skolekrets med til sammen fire skoler: Rotsund skole (1.–7. trinn), Oksfjord skole (1.–7. trinn), Moan skole (1.–4. trinn) og Storslett skole (5.–10. trinn). I tillegg er det to privatskoler (1.–10. trinn) i Nordreisa. Dette er den

skolestrukturen kommunen ønsker å ha i planperioden.

Ved inngangen til 2012 er det samlet sett 592 personer bosatt i Nordreisa i skolepliktig alder (mellom 6 og 15 år).

Den kommunale grunnskolen i Nordreisa har i skoleåret 2012/2013 i alt 492 elever. De private skolene Reisa Montessori og Straumfjordnes privatskole har i tillegg hhv. 44 elever (1.–7. trinn) og 55 elever (1.–10. trinn).

Elevtallet på de kommunale skolene antas å holde seg omtrent på dagens nivå. Kommunen ser på privatskolene som et positivt supplement til grunnskolen i Nordreisa.

Ressursbruk i grunnskolen. Nordreisa skiller seg ut med hensyn til andelen timer av totaltimetallet som brukes til spesialpedagogiske tiltak. I 2010 var 31 % av det totale timetallet knyttet til dette. Dette er cirka 10 % mer enn Troms og kommunegruppe 3 og 14 % mer enn landsgjennomsnittet for samme år. I 2011 var tallet redusert til 28,2 %, men ligger likevel langt over gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner.

Skolen i fokus. Tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på skoleledelse, rammebetingelser (systemer, økonomi, planer) og politisk fokus er viktige suksessfaktorer for de av kommunene som er best på skole i landet.

Faglig kvalitet og læring. Elevene i Nordreisaskolen har gjennomsnittlig svakere faglige resultater enn gjennomsnittet for landet og fylket.

Læringsmiljø måles også og presenteres i skoleporten.no for 7. trinn og 10. trinn. Skolen i Nordreisa skårer bedre enn landsgjennomsnittet på de fleste parametere i perioden 2008–2012. Nordreisa skårer imidlertid dårligere på fysisk læringsmiljø enn lands- og fylkesgjennomsnitt.

Lærerkompetanse og rekruttering. Nordreisa har en stor andel lærere med snevrere fagfelt enn allmennlærere. Om lag 60 % av lærerstaben i den kommunale grunnskolen er over 50 år. Det betyr at svært mange lærere vil måtte rekrutteres de neste 10–15 årene til Nordreisaskolen.

Barnas helse. Barn mellom 6–15 år tilbringer store deler av dagen i skolen. Skolene har i dag noe fokus på forebygging og påvirkningsfaktorer som kosthold, rus og fysisk aktivitet, men dette kan trolig styrkes.

Sammenhengende opplæringsløp. Det er i dag for lite fokus på et sammenhengende opplæringsløp fra barnehage/SFO, grunnskole, videregående, høyere utdanning og voksenopplæring. Nordreisa kommune har retningslinjer for overgang mellom barnehage og skole. Ved samtykke kan opplysninger fra barnehagen følge med over til skolen.

Videregående opplæring. Videregående skole er en del av et helhetlig utdanningsløp i Nordreisa kommune. Nord-Troms videregående skole har 323 elever i 2012. Skolen eies og driftes av Troms fylkeskommune.

Tre av fire ungdommer fra Nord-Troms (Nordreisa, Kvænangen, Kåfjord og Skjervøy) gikk i 2010/2011 på Nord-Troms videregående skole.

Kartleggingsprøvene for VG1-elevene viser en gjennomføringsgrad på rundt 65 %. Dette kan gjøre det krevende å gjennomføre videregående utdanning. Frafall i videregående er en stor utfordring. Samtidig vet vi at kommunene har stort behov for kompetanse og rekruttering til bl.a. omsorgssektoren de neste årene.

Voksenopplæringen består av grunnskoleopplæring for voksne og videregående opplæring for voksne over 25 år.

Nordreisa kommune har ansvaret for grunnskoleopplæringen og desentralisert

voksenopplæring på grunnskolenivå og språkopplæring for innvandrere, mens Nord-Troms videregående skole har ansvaret for tilbudet på videregående nivå.

På Halti er det bibliotek, nasjonalparksenter og næringshage.

Høyere utdanning – Nord-Troms studiesenter. Nord-Troms studiesenter har tilbud for høyere utdanning og er det eneste tilbudet på høyere utdanning i regionen. Nord-Troms studiesenter gir et regionalt studietilbud. Nordreisa kommune har en vertskapsfunksjon som regionsenter og som tilrettelegger for gode studieforhold. God infrastruktur er avgjørende for å lykkes.

Utfordringen: kampen om kompetansen. Regionen Nord-Troms har landets laveste utdanningsnivå, med 17,3 % andel personer over 16 år med høyere utdanning mot et landsgjennomsnitt på 29,1 %. Bildet forsterkes også ved det høye antallet som kun har grunnskole. Andelen er 42,4 % mot landets gjennomsnitt på 28,6 % (SSB, 2011).

Nordreisa bibliotek. Folkebibliotek er en lovpålagt oppgave som alle kommuner skal ha. Tjenesten skal være gratis og sikre innbyggere lik tilgang til informasjon. Nordreisa bibliotek er med på et forpliktende interkommunalt samarbeid i Nord-Troms etablert i 2004. Biblioteket skal være en aktiv, kreativ og tilgjengelig møteplass der innbyggerne skal kunne søke informasjon, kunnskap og rekreasjon.

Biblioteket har fire satsingsområder:
Bibliotektilbud til barn og unge, der et godt samarbeid med skoler og barnehage er viktig.
Studiebibliotek i samarbeid med Nord-Troms studiesenter, der biblioteket er arena for studier, alene og i grupper, tilgang til litteratur, Internett og lyd/bildestudio.
Flerkulturelle bibliotektjenester med spesielt fokus på det samiske og finske/kvenske og med litteratur på og om de ulike språkene.
I tillegg skal biblioteket ha et godt tilbud til nye minoriteter i Nordreisa, noe som er viktig for god integrering.
Biblioteket som møteplass for lokalsamfunnet, der folk kan møtes uformelt på et lett tilgjengelig og nøytralt sted.

Biblioteket er en kilde til informasjon, kunnskap og rekreasjon.

Hovedmål

Nordreisa skal være et attraktivt og helhetlig utdannings- og oppvekstsamfunn forankret i kunnskap om vår kultur, vår natur og vårt miljø. Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren.

Barnehager

- Nordreisa kommune har som mål at alle som ønsker barnehageplass skal få det, fordelt på kommunale og private barnehager.
- Nordreisa kommunes barnehager skal være 2–4-avdelingsbarnehager som holder til i godkjente, permanente bygninger med effektiv drift tilpasset formålet.
- Nordreisa kommunes barnehager skal være en læringsarena med høy kvalitet og starten på et helhetlig opplæringsløp. Det pedagogiske arbeidet etter rammeverket skal basere seg på lokale fortrinn som natur, kultur og miljø.
- Nordreisa kommunes barnehager skal ha fokus på å tilrettelegge for en positiv livsførsel fra ung alder med fokus på fysisk aktivitet og kosthold.
- Nordreisa kommune skal ha en åpen barnehage som et lavterskeltilbud og en tiltaksarena for familier som trenger støtte og stimulering. Den skal også være en arena for lek og samvær for foresatte og barn uten ordinær barnehageplass.

Grunnskolen og SFO

- Nordreisa kommune skal ha en grunnskole med et godt læringsmiljø som har fokus på faglige resultater og sosial kompetanse.
- Nordreisa kommune skal jobbe for at alle de kommunale skolebyggene skal tilfredsstille gjeldende regelverk.
- Nordreisa kommune skal ta inn lokale fortrinn som natur, kultur og miljø, samt økt fysisk aktivitet, i eksisterende læreplan. Planen skal preges av kommunens status som nasjonalparkkommune og av de tre stammers møte.
- Nordreisa kommune skal ha fokus på tidlig innsats for å redusere behovet for spesialundervisning.
- Nordreisa kommunes grunnskole skal ha fokus på fysisk aktivitet og kosthold som forebygging mot fremtidige helseplager.
- Nordreisa kommunes kulturskole skal samordnes som en del av oppvekststrukturen i Nordreisa.
- Nordreisa kommune skal ha trygge og gode skoleveier.
- Nordreisa kommune skal satse på bruk av «Inn på tunet»-tjenester i skolen ved behov.

Voksenopplæringen

- Nordreisa kommunes voksenopplæring skal tjene innbyggerne og næringslivet i forhold til norskopplæring/integrering av fremmedspråklige.
- Nordreisa kommunes voksenopplæring skal bidra til kvalifisering av arbeidskraft som gjenspeiler behovet i samfunnet.

Videregående opplæring

- Nordreisa kommune skal være en viktig samarbeidspartner for å redusere frafallet i videregående skole.

- Nordreisa kommune skal synliggjøre Nord-Troms videregående skole som en viktig del av det sammenhengende utdanningsløpet.
- Nordreisa kommune skal tilby lærlingplasser i aktuelle fagområder.

Høyere utdanning

- Nordreisa kommune skal gjennom aktiv eierskap innta en regionsenterfunksjon innen høyere utdanning ved å videreutvikle Nord-Troms studiesenter sammen med Nordreisa bibliotek som læringsbase.
- Nordreisa kommune skal innta en aktiv samfunnsutviklerrolle i forpliktende samarbeid med FoU-miljøer i landsdelen.
- Nordreisa kommune skal ha en aktiv holdning til rekruttering av folk med høyere utdanning gjennom å gi muligheter til unge med utdanning, f.eks. internship, etablererhjelp osv.

Nordreisa bibliotek

- Nordreisa kommune skal utvikle Nordreisa bibliotek til en viktig møteplass i kommunen.
- Nordreisa kommune skal utvikle Nordreisa bibliotek til å bli et kunnskapssenter og en læringsarena for barnehager og grunnskoler i kommunen.
- Nordreisa kommune skal videreutvikle studiebiblioteket og bibliotektjenestene til voksne som tar utdanning.
- Nordreisa kommune skal tilby gode flerkulturelle bibliotektjenester, spesielt i forhold til samisk og finsk/kvensk.

6.1.4 Kultur

Formidling av kultur er viktig. Her fra Baaskifestivalen.

Kulturloven fastsetter det offentliges ansvar for å legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomheter slik at alle får anledning til å delta i og oppleve et mangfold av uttrykk. Våre historiske og kulturelle forhold har ikke oppmuntret til å fremme kulturuttrykk og kulturformidling. Derfor blir kultur, kulturproduksjon og kulturnæringer ekstra viktig for å skape fundament for identitet og tilhørighet. I skole og utdanning forventes det at vår kultur og historie vil være med på å prege lokale skoleplaner. Gjennom aktiv involvering av institusjoner som Nord-Troms Museum, kulturskolen og biblioteket, har skoler og Nordreisa-samfunnet for øvrig ressurssentra som har og skaper kunnskap og informasjon for vår identitetsdannelse.

Våre utfordringer ligger i å skape nye og flere møteplasser, skape flere anlegg for idrett og fysisk aktivitet og øke kompetansen innen idrett, musikk, dans og drama, medier og kommunikasjon samt design og håndverk.

Økt kunnskap om kulturarv og kulturminner er også en viktig utfordring.

Hovedmål

I Nordreisa skal kulturarbeidet være preget av åpenhet og inkludering og være forankret i vår egen flerkulturelle historie og identitet.

- Nordreisa kommune skal samarbeide med både frivillige og profesjonelle kulturaktører, det lokale næringsliv og eksterne aktører for å skape et best mulig kulturtilbud.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for et bredt, helårig kulturtilbud for alle deler av befolkningen.
- Nordreisa kommune skal i Halti-bygget tilrettelegge for produksjoner og kulturopplevelser for regionens befolkning.
- Nordreisa kommune skal ha en godt utbygd kulturskole der det er plass til de som ønsker det.
- Nordreisa kommunes kulturskole skal være en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet som skal tilrettelegge for og utvikle elevenes kunstneriske og skapende evner samt fremme forståelse, opplevelse og interesse for kunst og kultur.
- Nordreisa kommunes kulturskole skal i samarbeid med det øvrige skoleverket legge til rette for møter mellom elever og profesjonelle kunstnere.
- Nordreisa kommune skal ta vare på og gjøre kulturarven synlig – både den norske, kvenske og samiske. Det gjelder både materielle og immaterielle kulturminner. Fysiske spor, kulturminner knyttet til bruk av naturen, bygninger, anlegg, stedsnavn, navnetradisjoner og muntlig kunnskap er eksempler på denne kulturarven.
- Nordreisa kommune skal – med bakgrunn i krigshistorien i Nord-Troms – bidra til bevaring av bygninger, anlegg og kulturminner fra før og under andre verdenskrig og fra gjenreisningen.
- Nordreisa kommune skal bruke kulturarven som en ressurs for å fremme bolyst og attraktivitet i samarbeid med andre offentlige institusjoner, frivillige og private aktører.

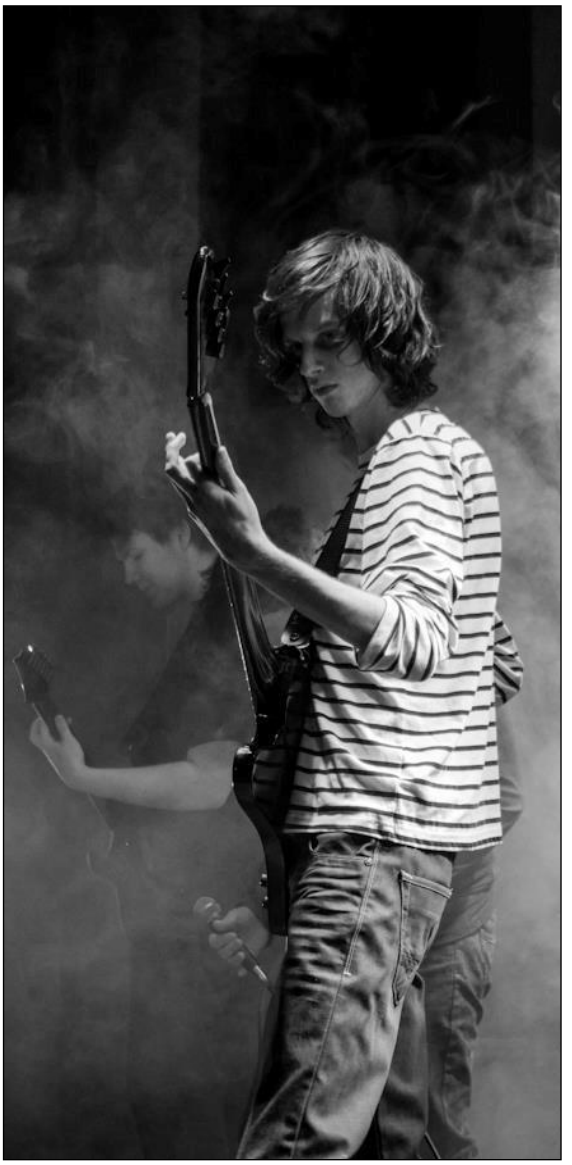

Kulturskolen i Nordreisa har fostret mang en scenekunstner gjennom årene.

6.1.5 Bosettings- og boligforhold

Fra Storvik.

Grunnlaget for utviklingen av attraktive lokalsamfunn ligger i evnen til å skape lønnsomme arbeidsplasser og et godt boligtilbud. Boligtilbudet er en avgjørende forutsetning for å sikre tilgang på kvalifisert og stabil arbeidskraft og bidra til vekst i kommunen.

En god bolig er grunnlaget for både integrering og deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Alle innbyggere har ansvar for eget liv og for å skaffe seg et sted å bo uansett alder, om man er i etableringsfasen, er enslig forsørger, har rusproblemer eller redusert helse. Kommunen skal drive aktiv veiledning overfor innbyggerne.

Antall boliger bygget i Nordreisa har stagnert de siste årene. Statistisk sett har det vært bygget 19 boliger i gjennomsnitt hvert år mellom 2000 og 2010. 70 % av dette er eneboliger, mens det øvrige omfatter leilighetsbygg, rekkehus, andre småhus eller våningshus.

For fremtiden vil det være behov for økt variasjon i boligtyper.

For enkelte vil det være nødvendig å ha botilbud som sikrer bistand som er tilpasset ulike livsfaser og behov, f.eks. omsorgsboliger og sykehjem.

Bosettingspolitikk

Bosettingspolitikk handler om forhold som påvirker bosettingen i alle delene av kommunen og faktorer som påvirker hvor den enkelte ønsker å bosette seg.

Nordreisa er som kjent den største kommunen i Troms i areal. Bosettingen er spredt over store avstander fra Saraelv i sør og øverst i Reisadalen til Hamneidet og Oksfjord. Det har vært en betydelig sentralisering i bosettingen de siste 30–40 årene, der Storslett og Sørkjosen har hatt relativ vekst.

Man antar at mer enn 80 % av Nordreisas befolkning bor innenfor 30 minutters bilkjøring fra kommunesenteret Storslett/Sørkjosen og at andelen av befolkningen innenfor denne grensen øker ettersom vegene blir bedre med bl.a. ny tunell gjennom Sørkjosfjellet.

Kommunens utfordringer er:

- Flytting til storby og tettsteder gir lav byggeaktivitet.
- Førstegangsetablerere og de med lave inntekter har problemer med å etablere seg i boligmarkedet.
- Kommunen mangler helhetlig planlegging innenfor boligpolitikken.
- Sprengt utleiemarked i sentrumsområdene, og kommunen har ikke ledige boliger som skal dekke arbeidsinnvandring, tilflytting, flyktninger og andre.
- Kommunen mangler egnede boliger for vanskeligstilte samt akuttbolig.

Hovedmål

Nordreisa skal ha boliger, boformer og bomiljø som bidrar til mangfold og god livskvalitet. Nordreisa kommune skal være en attraktiv kommune å bo i, og alle skal kunne etablere seg og ha egen bolig.

- Nordreisa kommune skal arbeide for å utvikle attraktive og positive bomiljø ut fra et livsløpsperspektiv og åpne for mangfold i boligbyggingen.
- Nordreisa kommune skal bidra til tilrettelegging for private boliger som kan være med på å inkludere personer som har utfordringer på boligmarkedet, herunder individuell rådgivning og oppfølging for at hver enkelt skal kunne bo i og beholde egen bolig.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for bosetting i alle deler av kommunen. Det skal legges vekt på langsiktighet mht. det kommunale tjenestetilbudet.
- Nordreisa kommune skal etablere omsorgsboliger og nødboliger sentralt og i nærhet til de private og offentlige tjenestene.
- Nordreisa kommune skal i samarbeid med NYBO etablere boliger for flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet.

6.1.6 Frivillighet

Frivillig arbeid har et stort omfang i Nordreisa kommune og bidrar til trivsel, trygghet og helse for alle aldersgrupper.

Frivillig sektor bidrar i velferdsproduksjonen og mobiliserer til samfunnsmessig innsats. For de frivillige bidrar deltakelsen til økt livskvalitet, personlig vekst og kompetanse. For samfunnet som sådan representerer den frivillige innsatsen et betydelig bidrag for å stabilisere bosettingen og for å legge til rette for en positiv livsførsel for folk i alle aldre.

Nordreisa-samfunnet vil i nær fremtid få store utfordringer som følge av økt behov for og krav om tjenester. Kommunen kan med fordel utøve noen av tjenestene i samarbeid med frivillig sektor.

Nordreisa kommune har nesten 100 lag og foreninger der mesteparten av arbeidet gjøres på dugnad. I tillegg er det mange frivillige som bidrar utenfor etablerte lag og foreninger. Den største frivillige sysselsettingen er innen kultur og fritid, særlig idrett og sosiale foreninger. En generell trend i tiden er at viljen til å prioritere tid til tradisjonell dugnad er blitt mindre.

Erfaringer viser at samhandling mellom lag og foreninger, kommunen og næringslivet har skapt anlegg, arrangementer og opplevelser som har hatt meget positiv betydning for alle våre hovedsatsingsområder – attraktivitet, folkehelse og økonomi.

Våre eldre er friskere i dag enn tidligere, og er en viktig ressurs for frivillig arbeid. Ved å delta i frivillig arbeid vil de også inkluderes i samfunnslivet på flere måter.

Nordreisa Frivillighetssentral er en møteplass som formidler kontakt mellom mennesker i lokalmiljøet, og oppgavene er å organisere til økt frivillig aktivitet som er til glede/nytte for alle innbyggere i kommunen.

Frivillighetssentralens mål er å samordne den frivillige innsatsen som privatpersoner og organisasjoner i kommunen utfører, og dermed styrke og fremme det frivillige arbeidet. Det har vist seg at Frivillighets-sentralen er et godt virkemiddel til å utløse frivillig innsats i lokalsamfunnet og nærmiljøet. Lønnen er gleden over å hjelpe andre.

Hovedmål

Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunns-utviklingen, og kommunen ønsker å støtte opp om dette.

- Nordreisa kommune skal være en aktiv samarbeidspartner for å støtte den unike ressursen som frivillige lag og foreninger representerer gjennom idealisme, engasjement, dugnadsånd og forutsigbart samarbeid.
- Nordreisa kommune skal bidra med kompetanse og legge til rette for både anleggsutvikling og planlegging.
- Nordreisa kommune skal støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.
- I Nordreisa kommune skal alle ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjons-nivå.

6.2 Bærekraftig samfunnsutvikling

6.2.1 Sysselsettings- og næringspolitikk

I Nordreisa er det om lag 150 bedrifter. De fleste av er små bedrifter med 1–4 ansatte. Handel, service og transport er næringer med flest sysselsatte.

Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Selv om arbeidsledigheten i Nordreisa har ligget under 3 %, er det behov for flere arbeidsplasser. Dette signaliseres gjennom at den generelle arbeidsstokken er større enn antall arbeidsplasser. Det er i hovedsak menn som arbeider andre steder. En stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet. Det private næringsliv er forholdsvis lite i forhold til det offentlige.

Nordreisa kommune er avhengig av å skape gode forhold som bokommune gjennom oppvekstvilkår, helhetlig tjenestetilbud og samferdsel. For å kunne stimulere til økning i det private næringsliv, er det hensiktsmessig å legge til rette for god arealforvaltning, etablererveiledning og infrastruktur.

Nordreisa kommune er regionsenter for Nord-Troms. Dette har gjort at man har en rekke handels- og servicebedrifter som betjener hele regionen.

Handel og service – regionsenteret som servicesenter

Handelsstatistikk fra 2012 viser at omsetning i detaljhandelen per innbygger er på om lag kr 35 000. I Tromsø og Alta omsettes det for hhv. cirka kr 39 000 og 38 000 per innbygger per år (tabell 2).

Tabell 2: **Omsetning per innbygger i detaljhandelen i kr i 3. kvartal 2011 og 2012 (SSB)**

	2011	2012
Nordreisa	34 026	35 028
Alta	37 286	38 582
Tromsø	37 635	39 644

Handelsstanden og kunderelasjonen er i rask endring i form av forventninger og tilbud fra kunde og generasjonsskifte i handelsstanden.

Nordreisa kommune har et spredt handelssentrum (Sørkjosen–Storslett Vest–Storslett sentrum). Det er viktig for næringen at man i kommuneplanen legger til rette for at attraktive områder i sentrum kan utvikles til et mer helhetlig bilde av nasjonalparklandsbyen.

Industri, anlegg og transport

Fra byggingen av Halti.

Nordreisa kommune har et bredt register av næringsliv. Kommunen kan tilby det meste innen bygg, anlegg og transport. Det finnes også muligheter for sterkere industriutvikling jf. nordområdesatsing, eksisterende næringsliv.

Nordreisa kommune har hatt gode tradisjoner innen bygge- og anleggsvirksomhet. Næringen

er i dag derimot preget av små aktører. Bedriftenes størrelse gir også utfordringer knyttet til bemanningsmessig og økonomisk kapasitet for større oppdrag.

Transportnæringen har i lang tid vært en av de største næringene i kommunen. Nordreisa kommune har vært vertskap for rutebilselskaper og lastebileiere i årevis. Vi er også vertskap for en stor aktør innen logistikk og transport for havbruksnæringen som sysselsetter mange. Det befinner seg mye kompetanse tilknyttet transportvirksomhet i kommunen.

Mange av bedriftene har problemer med å hevde seg i konkurransen om oppdrag, Dette er ofte næringer som er i sterk konkurranse med internasjonale firmaer der det er vanskelig å konkurrere på pris, men der kompetanse og lokalkunnskap er det naturlige fortrinnet.

Nordreisa har alene om lag 70 % av sand-, grus- og pukkreserven i Troms. Det er de siste 8–10 årene investert i planverk for å formalisere masseuttak flere steder i kommunen. Etterspørselen etter byggeråstoff er bestemmende for lønnsomheten i næringen. Transportkostnader har vært en begrensning for å skape lønnsomhet i næringen.

Nordreisa har lang tradisjon for produksjon av skifer. Per i dag foregår skiferproduksjonen kun i ett skiferbrudd.

Petroleums- og maritim sektor

Regionens sentrale geografiske plassering, lokalisering opp til flere alternative kommunikasjonsårer (riksveg, E6, flyplass, havner) og et variert servicetilbud åpner opp og gir grunnlag for en rolle som støttebase for hovedbasene Kirkenes, Hammerfest og Tromsø. Nord-Troms må finne sin rolle innen utbygging og utvinning av olje- og gassressursene i nord. Dette potensialet utredes i samarbeid med de øvrige Nord-Troms-kommunene.

Regionens lokalisering er gunstig i et sikkerhetsmessig perspektiv både med tanke på drift til havs og oljevern.

Nasjonalparksatsingen

Naturen er kommunens viktigste ressurs for næringsutvikling.

Naturen og landskapet i Nordreisa er vår største og viktigste ressurs for næringsutvikling generelt og opplevelsesnæringer/turisme spesielt. Forutsetningen for en bærekraftig utvikling er at ressursen foredles til å bli en attraksjon som er tilgjengelig og som trekker besøkende/turister til naturopplevelsene. Dette igjen gir grunnlag for økonomisk verdiskaping i lokalsamfunnet.

Nasjonalparksatsingen som Nordreisa kommune er del av, er et viktig fortrinn som kommunen kan utvikle. De næringene som sterkest knyttes opp mot satsingen, er opplevelsesnæringer, overnatting, service og handel.

Fokuset på natur og kulturverdier skaper også verdier for barn og unges tilknytning, friluftsliv, forvaltning, trivsel og omdømme.

Over 1000 km^2 av kommunens areal er vernet som nasjonalpark, landskapsvernområde og tre naturreservater. Kommunen har på grunn av dette fått status som nasjonalpark-kommune. I tillegg ble Storslett i 2008 utnevnt til å være én av fem nasjonalparklandsbyer i Norge.

I 2010 ble Reisa nasjonalparkstyre oppnevnt som forvaltningsmyndighet for Reisa nasjonal-park og Raisduottarhaldi landskapsvern-område. I tilknytning til styret er det etablert et forvaltningsknutepunkt på Halti på Storslett og opprettet en statlig stiling som verne-områdeforvalter.

Bodil Bråstad på Store Ste med Lånivannet i bakgrunnen.

Nyetablering og innovasjon

I Nord-Troms har man generelt lav innovasjonsgrad og utdanningsnivå. Dette medfører også at regionen sliter med lavt antall nyetableringer, dårlig lønnsomhet og vekst. Entreprenørskap i skolen er en viktig del av å øke nyetableringer, skape forståelse for privat næringsliv og se muligheter i eget sted.

Som fortrinn har vi i Nord-Troms et studie-senter og en næringshage som kan legge til rette for at både kompetansenivå og innovasjon kan utvikles.

Det ligger et betydelig potensial i å bygge opp både attraktive fagmiljøer og faglig spissede arbeidsplasser.

Jordbruk

Landbruket er en viktig næring i kommunen som leverer mange ulike produkter.

Jordbruket har lang tradisjon i Nordreisa og er en av kommunens viktigste næringer, selv om det har vært store endringer i strukturen, antall gårdsbruk og antall sysselsatte de siste 15 årene. Nordreisa er den største jordbruks-kommunen i Nord-Troms, og om lag 4 % av kommunens arbeidsstokk er sysselsatt direkte i næringen. I 2011 ble 308 jordbruks-eiendommer høstet av 66 aktive bruk.

Jordbruket står overfor mange utfordringer. Bruksutbygging og generasjonsskifte hindres av dårlig lønnsomhet og liten mulighet for ferie og fritid. Inntektsmuligheter er sammen med økt verdiskaping og kontinuerlig utvikling en forutsetning for et livskraftig jordbruk. Det er også avgjørende for konkurransedyktighet, rekruttering og nye investeringer. I tillegg er avløserordninger viktig for at bondeyrket skal være attraktivt også i fremtiden gjennom å sikre mer fritid og avløsning ved sykdom. En satsing på dette vil gi oss aktive og robuste bruk som er lønnsomme og har gode betingelser sosialt.

Matproduksjonen i jordbruket og jordvern vil være viktig for at næringen skal kunne opprettholdes. Per 2012 er det i Nordreisa 13 962 dekar dyrket mark.

Mye av livsgrunnlaget for produksjonen på gårdene er basert på leiejord. Om lag 90 % av grovfôrprodusentene har leieareal, og cirka 50 % av disse har mer enn 50 % leiejord.

Nordreisa er blant de kommunene i fylket og landet som har hatt størst problemer med tap av sau og spesielt lam til rovdyr. Gjennomsnittstapet var størst på begynnelsen av 2000-tallet, men har gått litt ned de siste årene. Det har likevel vært en nedgang på 59 % i antall sauebruk de siste 10 årene. Mange av brukene er lagt ned på grunn av rovdyrsituasjonen.

Arktisk jordbruk produserer råvarer med unike kvaliteter for landbruks- og matproduksjon, og tilrettelegging for videreutvikling, produksjon og foredling av jordbruksprodukter er viktig. Kommunen ønsker å ha fokus på lokalprodusert mat og økologisk produksjon. Per 2012 har Nordreisa 6,1 % økologiske arealer. Det nasjonale målet er at 15 % av produksjonen skal være økologisk i 2015.

Det bør også stimuleres til produksjon av andre varer og tjenester innen kombinasjonen reiseliv, landbruk, kultur og miljø. Jordbruket skaper mange arbeidsplasser i og rundt driften og har stor betydning for opprettholdelsen av levende bygder og bosetting. Alt dette er i tråd med kommunens satsing som nasjonalparkkommune og Storslett som nasjonalparklandsby og vil bidra til positiv omdømmebygging.

Jordbruket er viktig for et velpleid kulturlandskap. Å stimulere til opprettholdelse av kulturlandskapet gjennom aktiv bruk er derfor svært viktig.

Jordbruket er gjennom sine verdier en viktig medspiller for styrket helse og velferd. Dette gir tilfredse brukere og nye muligheter for tjenesteproduksjon på landbrukseiendommer. Satsing på for eksempel «Inn-på-tunet»-tiltak vil være et naturlig virkemiddel.

Gjennom jordbrukets arealer og utmark skapes det frilufts- og rekreasjonsområder som er viktig å ivareta. Disse arealene er særlig viktig for barns lek, trivsel, opplevelse av natur og kulturarv og rekruttering til friluftsliv**.**

Skogbruket

Fra hogst på Krakenes i 2011.

Skogbruk og utnytting av skogressursene i kommunen går helt tilbake til den kvenske innvandringen. Det skogkledte arealet er på cirka 700 km^2 eller cirka 20 % av kommunens areal. Av dette er 140 km^2 skog som kan regnes som økonomisk drivverdig. De drivverdige arealene har en tilvekst på cirka 22 000 m^3 i året. Hogsten i dag utgjør cirka 7000 m^3. Mye av skogen er fortsatt ung, så tilveksten vil være større enn avvirkningen i lang tid fremover, men det er likevel et stort potensial for å øke uttaket. Det er i hovedsak lauvskogen som er hogstmoden i dag. De store furuskogarealene i Reisadalen og granplantefeltene vil ikke være hogstmodne før om 40–60 år.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er en avgjørende forutsetning for skogbrukets fremtid. Tap av

areal til andre interesser og arealbruk som gir dårlig arrondering av gjenstående skog svekker grunnlaget. Eksempler er nye verneområder, utbygging, kraftlinjer, hytteområder osv.

Liten avvirkning er en utfordring for skogbruket i dag. Driftsapparatet er smått, enkelt og spredt på mange små aktører som har skog som tilleggsnæring eller til eget bruk. Satsing på bioenergi har gitt økt avvirkning. Flisfyringsanlegget på Sonjatun har gitt et stort løft for skogbruket og lagt grunnlag for en mer næringsrettet bruk av skogressursene.

Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det må derfor bygges ut bedre infrastruktur ved planlegging og bygging av et rasjonelt skogsvegnett.

Skogen kan i tillegg spille en viktig rolle i CO_2-regnskapet, siden tilvekstene er større enn uttaket. Nordreisa kommune er i dag nesten «klimanøytral» siden skogen gir en netto binding på 25 000–30 000 tonn CO_2 per år.

Fiskeri og havbruk

I Nordreisa kommune er det 43 personer med fiske som hovedyrke (fiskermanntallets liste B) og 20 personer med fiske som deltidsyrke (liste A) per 1. januar 2013. Gjennomsnittsalderen er på hhv. 48 og 59 år.

Per 1. januar 2013 er det 10 fiskefartøy med fartøyskvoter i lukket gruppe og 20 fartøy under 10 meter i åpen gruppe. I lukket gruppe er de fleste båtene mellom 10 og 11 meter med rett til å fiske torsk, hyse og sei. Det største fartøyet i lukket gruppe i Nordreisa er rett under 15 meter, og driver også med fjordreketråling og seinotfiske. Til sammen kan fartøyene i lukket gruppe fiske om lag 709 tonn torsk (sløyd uten hode). I åpen gruppe kan det til sammen fiskes 440 tonn torsk. I tillegg kan begge gruppene fiske fritt på uregulerte fiskeslag (sei, hyse, kveite, uer osv.). Ungdom som ønsker å satse på fiskeri, starter som oftest med egen båt i åpen gruppe.

Nordreisa kommune har et fiskemottak i Sørkjosen som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Videre er det et privateid mottak på Havnnes. I tillegg er det noen småskalaprodusenter av fiskemat i kommunen.

Mottak, produksjon og eksport av fiskeprodukter har pågått på Havnnes siden 1868. Tørrfisken derfra er sannsynligvis den mest kjente eksportartikkelen fra Nordreisa kommune ute i Europa.

Fiskebåt i Sørkjosen havn.

Innen havbruk er det seks tillatelser for laks og ørret samt en for blåskjell i Nordreisa kommune, og det er til sammen rundt 15 årsverk knyttet til oppdrett av laks. Maksimalt tillatt biomasse for lokaliteter for matfisk av laks og ørret i Nordreisa er til sammen 12 500 tonn laks. Havbruksnæringen fører også til sysselsetting i kommunen på leverandørsiden, spesielt transport.

Reindrift

Nordreisa er den kommunen i Troms med størst antall rein på beite eller på vandring til sommerbeite. Kommunen har i denne perioden fra april/mai til september/oktober høyere innbyggertall på grunn av reindrifts-næringen. Næringen er viktig for Nordreisa.

I Vest-Finnmark sokner 6 av 13 reinbeite-distrikt mer eller mindre til Nordreisa som sommerbeitedistrikt. Dette omfattet i 2010 vel 20 000 reinsdyr og vel 300 personer tilknyttet reindriftsnæringen. Nordreisa har derfor et stort ansvar som vertskommune både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjenesteyter overfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året.

Reindrift er en arealavhengig næringsform og kommer ofte i konflikt med andre areal-interesser.

Merking av rein.

Hovedmål

Nordreisa skal ha et næringsliv som er preget av nyskaping, bærekraft og vekst. I dette legger kommunen opp til å være en ja-kommune som i sin forvaltning av arealer gir forutsigbarhet og gode rammevilkår for utvikling. Kommunen skal aktivt være en døråpner opp mot investorer og øvrig virke-middelapparat.

Handel og service

- Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp om reiseliv og bolyst i henhold til stedsutviklingsplanen.
- Nordreisa kommune skal styrke nettverk og samarbeid slik at det blir sterkere synergier for næring, offentlig og frivillig sektor når det skjer noe, som for eksempel festivaler, turneringer osv.

Industri, anlegg og transport

- Nordreisa kommune skal styrke eksisterende bedrifter med gode rammebetingelser og arealavklaringer slik at ønsket ekspandering kan skje.
- Nordreisa kommune skal styrke samferdsel og infrastruktur for næringen med bedre infrastruktur i skjærings-punktet hav, vei og fly.
- Nordreisa kommune skal stimulere til økt regionalt samarbeid og nettverksbygging slik at lokale bedrifter kan ta del i nordområdesatsingen.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for verdiskaping av mineralressurser som ikke står i motsetning til naturmangfold og Nordreisa sin status som nasjonalpark-kommune.

Petroleums- og maritim sektor

- Nordreisa kommune skal samarbeide med den øvrige regionen for å avklare og satse på vår posisjon i forhold petroleums-utviklingen i nord.
- Nordreisa kommune skal styrke regionens synlighet i nordområdene som en lokalisering i olje- og gassbransjen.
- Nordreisa kommune skal sikre tilstrekkelig tilgjengelige arealer og infrastruktur for bransjens nåværende og fremtidige behov.

Nasjonalparksatsingen

- Nordreisa kommune skal styrke vertskapsfokuset for offentlig, privat og frivillig virksomhet med mål om å bli best i Norge.
- Nordreisa kommune skal styrke lønnsomhet og verdiskaping gjennom kompetanseheving og involvering.
- Nordreisa kommune skal gjennom skoleverket styrke barn og unges tilknytning gjennom aktiviteter og opplevelser i natur og kulturarv.
- I Nordreisa kommune skal stedsutvikling i hele kommunen ha en kvalitet og design som skal være gjenkjennbar både i forhold til reguleringer og friluftsliv.

Nyetablering og innovasjon

- Nordreisa kommune skal øke kompetansen til entreprenørskap i skolen.
- Nordreisa kommune skal som regionsenter bidra til at trippel helix-samarbeidet (offentlig, næring og forskning) skal være unikt og gi lønnsomhet til regionen gjennom sterkere samarbeid med Nord-Troms studiesenter og Halti næringshage.

Jordbruk

- Nordreisa kommune skal aktivt bidra til rekrutteringen i næringen, herunder legge til rette for eierskifter og generasjonsskifte.
- Nordreisa kommune skal bidra til å utvikle eksisterende produksjonsmiljø og til å koble næring, rådgivning og forskning i et suksessfullt nettverk.
- Nordreisa kommune skal bidra til at jordvernet har en fremtredende posisjon i samfunnsutviklingen gjennom en restriktiv holdning til omdisponering av dyrkbar mark. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal fortrinnsvis forbeholdes jordbruksproduksjon, og ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å få ned andelen leiejord og dermed styrke bruk som er i produksjon.
- Nordreisa kommune skal jobbe aktivt for å sikre beitenæringen.
- Nordreisa kommune skal ha noe fokus på økologisk produksjon i landbruket og bidra til vekst i økologisk produksjon, der økologisk dyrkede arealer, forbruk og en omsetning av økologisk og lokal mat har en andel på 15 % innen 2023.
- Nordreisa kommune skal satse på utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser.
- Nordreisa kommune skal bidra til å skape et matmangfold i næringen basert på naturgitte forutsetninger og støtte opp under lokal mat og matfestival.

- Nordreisa kommune skal satse på «Inn på tunet»-tjenester.

Skogbruk

- Nordreisa kommune skal ha en langsiktig og restriktiv arealpolitikk som sikrer de mest verdifulle skogarealene mot omdisponering og oppdeling.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å forbedre skogsvegnettet og dermed legge til rette for økt uttak av skogvirke.
- Nordreisa kommune skal videreføre satsingen på bioenergi og være en aktiv kunde gjennom å bruke posisjonen vi har som stor eier av bygningsmasse.

Fiskeri og havbruk

- Nordreisa kommune skal gjennom sitt næringsutviklingsarbeid bidra til å opprett-holde rekrutteringen til fiskerinæringen, herunder legge til rette for fartøykjøp, bygging av flytende fortøyningsanlegg m.v.
- Nordreisa kommune skal ha et bærekraftig perspektiv i arbeidet med planlegging av eksisterende og fremtidige produksjons-miljø i sjø.

Reindrift

- Nordreisa kommune skal styrke sitt ansvar som vertskommune både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjeneste-yter overfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året.

Mollisfossen.

6.2.2 Naturressurs-, miljø- og energipolitikk

Nordreisa, som resten av verden, er påvirket av global oppvarming som følge av klimagass-utslipp. Vi ser at klimaforhold endres. Stigende havnivå og endrede livsbetingelser for arter og mennesker er effekter som vi ennå ikke ser de langsiktige konsekvensene av.

Blant de virkemidlene kommunene har i forhold til reduksjon av klimagassutslipp, er klimatilpasset planlegging blant de viktigste. Mer kompakt utbygging som reduserer bil-avhengighet og stimulerer kollektivtransport er derfor viktig. Gangavstand mellom bolig og nærbutikk, skole og fritidsaktiviteter stimulerer samtidig den sosiale infrastrukturen og er i seg selv helsefremmende.

Tilrettelegging og etablering av fjernvarme i forbindelse med varme fra biobrensel vil i tillegg kunne bidra til å redusere klimagass-utslippene.

Kommunen har en ferdig og vedtatt energi- og klimaplan for perioden 2010–2014.

Kommunen har over lengre tid arbeidet målrettet for å redusere energiforbruket i kommunale bygg, og har oppnådd svært gode resultater ved dette.

Forurensning påvirker vår og kommende generasjoners helse samt produksjon av og kvalitet på mat. Det er derfor viktig å redusere mengden forsøpling, selv om det ikke er et stort problem i kommunen. Det finnes enkelt-punkter spredt rundt i kommunen hvor det er en del forsøpling.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en naturressurs- og miljøpolitikk som er bærekraftig og sikrer natur og miljø for fremtidige generasjoner.

- Nordreisa kommune skal jobbe for at kommunens innbyggere, ansatte, barn og næringsliv skal få større forståelse for hvilken betydning lokalt klimaarbeid har på den globale utviklingen.
- Nordreisa kommune skal i henhold til klima- og energiplan jobbe for reduserte klimagassutslipp og økt bruk av fornybar energi.
- Nordreisa kommune skal gjennom sin planlegging ta hensyn til naturmangfoldet i kommunen ved å balansere behovene for bruk og vern av arealer, naturressurser og biologisk mangfold på land, i sjø og vassdrag.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å rydde opp i forsøpling i kommunen.

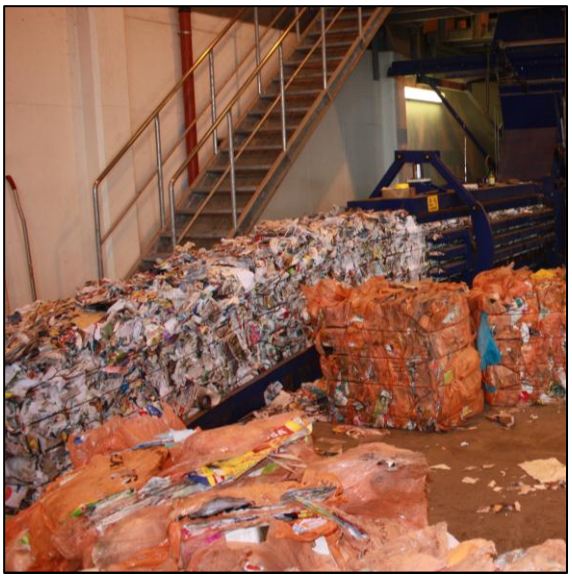

Ved å sortere bidrar de enkelte husholdningene til å redusere mengden forsøpling.

6.2.3 Samferdsel

Samferdsel er et virkemiddel for å oppnå samfunnsmål. Samferdsel binder sammen regioner og bo- og arbeidsmarkedsområder og er en forutsetning for et konkurransedyktig næringsliv, trygghet og opprettholdelse av bo- og sysselsetning.

En helhetlig samferdselspolitikk består av flere samferdselsområder, som flysamband, sjø-samferdsel og havner, vegsamband, kollektiv-trafikk og rasjonelle, effektive og attraktive samferdselsknutepunkt og en optimal samhandling.

Et helhetlig og attraktivt samferdselstilbud omfatter service og terminaltilbud ved sentrale byer som Tromsø og Alta til «under reisen»-opplevelser på fly, ferger, hurtigbåter og busser. Lokale terminalforhold for fly- og busstrafikk og deres kvalitet og service er viktige faktorer i vårt omdømmearbeid – hvordan vi tar imot folk og hvordan vi ønsker dem «god reise».

Fylkeskommunen har ansvaret for fylkesveg-nettet og kollektivtransporttilbudet mens kommunen har ansvar for det kommunale vegnettet, gang- og sykkelveger og lokal tilrettelegging for kollektivtransport.

I dag ligger utfordringene i et riksvegnett som har begrenset regularitet, samordning mellom rutetilbudene og omfang på rutetilbudene.

Sørkjosen lufthavn vil også i fremtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Det må jobbes for samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.

I dag har rundt 95 % av husstandene i Nordreisa kommune tilgang til bredbånd.

Samferdsel knytter regioner sammen.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en helhetlig samferdsels-politikk som legger til rette for økt samhandling mellom distrikt og sentrum.

- Nordreisa kommune skal være et kommunikasjonsknutepunkt for samferdsel i Nord-Troms med høyt nivå på tjenester og service som etterspørres av trafikkoperatørene og befolkningen.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å oppnå økt regularitet og fremkommelig-het for samferdselen gjennom innspill og regional samhandling rettet mot Nasjonal transportplan (NTP), gjennom regional transportplan og gjennom helhetlig planlegging i kommunens arealplan.
- Nordreisa kommune skal prioritere frem-tidig utviklingsbehov for flyplassen i areal-saker tilknyttet flyplassens nærområder.
- Bredbåndsutbyggingen skal ferdigstilles slik at alle steder i kommunen kan styrke sin befolkning og sitt næringsliv.

6.2.4 Nord-Troms region

Nordreisa og Storslett/Sørkjosen er i fylkesplanen for Troms utnevnt som regionsenteret i Nord-Troms. Dette er et område med cirka 16 200 innbyggere fordelt på de seks nordligste kommunene. Nord-Troms regionråd er det politiske samarbeidsorganet som arbeider med saker av felles interesse mellom kommunene og som fremmer regionens interesser i fylkes- og rikssammenheng, og er et felles samarbeidsorgan for Kvænangen, Skjervøy, Nordreisa, Kåfjord, Storfjord og Lyngen kommuner. Ordførerne utgjør styret i regionrådet, med varaordførerne som vararepresentanter.

Opprettholde service- og velferdstilbud

Befolkningsutsiktene for Nord-Troms som helhet tyder på at Nordreisa holder et stabilt folketall mot 2025, mens flere av de andre kommunene stagnerer eller går tilbake. Samlet sett ser folketallet ut til å reduseres betydelig i denne planperioden. Dette vil også kunne påvirke Nordreisa negativt, bl.a. ved at de nærmeste kommunene utgjør et viktig omland for næringslivet. Særlig handelsnæringen ser ut til å dra god nytte av kunder fra nabokommunene. Flytteregnskapet for Nordreisa viser også at innflyttingen i stor grad kommer fra Nord-Troms – særlig Kåfjord. Tilbakegangen i folketallet truer også skole- og velferdstilbud i alle kommunene.

Nord-Troms-kommunene har en felles historie og kultur og tilnærmet de samme utfordringer med å skape godt omdømme og en klar identitet. Omdømmeprosjektet sammen med kulturfestivaler som Verddeturneringen i Kvænangen, Riddu Riđđu i Kåfjord og Paaskiviikko i Nordreisa er identitetsskapende prosesser som har positiv virkning for hele regionen.

Hovedmål

Nordreisa skal være et utviklingsorientert regionsenter basert på godt naboskap og samarbeid.

- Nordreisa kommune skal styrke regionsenterfunksjonen gjennom å satse på attraktive arbeidsplasser, et rikt kulturliv og gode levekår.
- Nordreisa kommune skal fortsatt ha et godt og omfangsrikt interkommunalt samarbeid.

6.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Det overordnede formålet med alt arbeid knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap er at tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur og materielle verdier skal unngås og/eller bli så små som mulig. I denne sammenheng er kartlegging av risiko og sårbarhet viktig.

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) er en systematisk fremgangsmåte for å beskrive og/eller beregne risiko. Risikoanalysen utføres ved kartlegging av uønskede hendelser og årsaken til og konsekvenser av disse. Hensikten bak kartlegging av risiko og sårbarhet er både å kunne forebygge uønskede hendelser og å forberede hvordan man skal håndtere slike når de inntreffer. Kommunens overordnede risiko- og sårbarhetsanalyse er et beslutningsgrunnlag på overordnet nivå som sier noe om helhetsbildet og ikke om konkrete objekter.

Det er et overordnet nasjonalt mål at sikkerhets- og beredskapsarbeidet skal inn som en sentral del av samfunnsplanleggingen i kommunen.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) medfører kommunal beredskapsplikt. Dette innebærer blant annet at kommunen skal se hele kommunens beredskapsarbeid i sammenheng og gjennomføre overgripende risiko- og sårbarhetsanalyser.

ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Flomskade.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en risiko- og sikkerhetspolitikk som gir oversikt over risiko og farer og tiltak som forebygger uønskede hendelser.

- Nordreisa kommune skal gjennom risiko- og sikkerhetsvurderinger på alle plannivå opprettholde tilfredsstillende sikkerhet og beredskap.
- Nordreisa kommune skal ha økt fokus på helse, miljø og sikkerhet for ansatte i egen organisasjon og for arbeidslivet generelt.

6.4 Organisasjon – mennesker og ressurser

Nordreisa kommunes fremste og viktigste oppgave er å produsere velferdstjenester til befolkningen med god kvalitet og effektivitet.

Nordreisa kommune skal ha fokus på tjeneste-kvalitet.

Omdømmeforvaltning og rekruttering

Det er sterk sammenheng mellom tjeneste-utvikling, tjenestekvalitet og personalpolitikk og resultater. Nordreisa kommune står foran store utfordringer med å rekruttere fagfolk til alle sektorer.

Personalpolitikk er virkemidler, praksis, holdninger og verdier for rekruttering og utvikling av medarbeidere, oppnåelse av virksomhetens prioriterte oppgaver og utøvelse av ledelse.

Personalpolitikk er et samlebegrep for tilsettingspolitikk, lønnspolitikk, opplærings-politikk, likestillingspolitikk, seniorpolitikk, IA-avtalen, karriereplanlegging osv.

Ansvaret for utformingen av personal-politikken ligger hos arbeidsgiver i samarbeid med de tillitsvalgtes organisasjoner.

Personalpolitikken i Nordreisa kommune skal bidra til en god og effektiv tjenesteyting i kommunen, stimulere og motivere til arbeids-innsats og engasjement, ta vare på og utvikle de ressurser medarbeiderne representerer og bidra til samarbeid og utvikling av en positiv bedriftskultur. Dette får vi til gjennom ledelsesutvikling, rekruttering, bevaring av kompetanse, inkluderende arbeidsliv, kompetanseutvikling og omdømmebygging.

Nordreisa står foran store utfordringer for å rekruttere arbeidskraft. I løpet av en 10-års-periode vil anslagsvis 50 % av kommunens vel 450 årsverk erstattes av ny arbeidskraft. Rekrutteringspolitikk, personalpolitikk og omdømmepolitikk er nært knyttet til hver-andre. Utøvelse av politikken skjer innen en ramme av omdømme og på en nasjonal og internasjonal arena. Kommunens personal-politikk vil være et av fundamentene i utviklingen av fremtidens kommune-organisasjon.

Det jobbes aktivt med integrering og inkludering av innvandrere i Norge, og det er kommet ulike handlingsplaner med mål og tiltak fra departementene. Like rettigheter og muligheter samt deltakelse på ulike arenaer innen arbeid, utdanning og kulturliv er viktige mål for arbeidet.

Ut fra det arbeidskraftbehovet som er påvist for de kommende 10–15 årene, kan ikke Nordreisa-samfunnet dekke behovet i det lokale eller regionale arbeidsmarkedet. En rekrutteringspolitikk som også retter seg mot det internasjonale markedet er nødvendig for å kunne dekke behovet.

Rekruttering og det å beholde ansatte for å dekke arbeidskraftbehovet er avhengig av følgende:

- Lokal rekruttering og «talentspeiding» («headhunting»)
- Kontakt med og konkret informasjon til utflyttere og ungdom under utdanning
- Videreutdanning av egne ansatte
- Målrettede stimuleringstiltak mot «seniorer»
- Økt satsing på lærlingplasser
- Samarbeid med nabokommuner på «spesialtjenester»
- Økt fokus på gode fagmiljø

- Økt fokus på arbeidsmiljø, ledelse
- Lønn og sosiale goder

Hovedmål

Nordreisa skal ha en tjenesteutvikling og personalpolitikk som bidrar til godt arbeids-miljø, effektiv tjenesteyting og rekruttering av riktige fagfolk og kompetanse.

- Nordreisa kommune skal organiseres og drives ut fra helhetstenkning og løsninger som gir plusseffekter for kommunen som helhet.
- Nordreisa kommune skal ha en effektiv, utviklingsorientert og tilpasningsdyktig organisasjon.
- Nordreisa kommune skal se på de ansatte som sin viktigste ressurs for å nå kommunens målsettinger. Nordreisa kommune vil derfor gjennom aktive personalpolitiske tiltak sørge for å ta vare på og utvikle denne på en god måte.
- Nordreisa kommune skal ha et omdømme som gjør oss attraktiv og bidrar til arbeidet med rekruttering til kommunens samlede organisasjon.
- Nordreisa kommune skal heve kompe-tansen i hele kommuneorganisasjonen gjennom målrettet etter- og videre-utdanning.
- Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal få mulighet for full stilling.

6.4.1 Kommunalt eierskap

Eierskapspolitikken skal beskrive eiernes forventninger og forventede virksomhet i sitt selskap eller bedrift. Nordreisa kommune har eierandeler i en rekke foretak og er deltaker i flere interkommunale organisasjoner for å få utført samfunnsoppgaver som tilligger kommunen.

Ved utforming av eierskapspolitikk, skal det vurderes hvilke samfunnsoppgaver det er rasjonelt å få utført i selskaper utenfor kommuneorganisasjonen, hvilke selskaps-strukturer som er nødvendig å ha for å få utført oppgavene og hvilken fleksibilitet selskapene bør ha.

Innen attføringsarbeidet har Nordreisa ASVO AS og Nordtro AS vært svært viktige elementer. Bedriftene er samfunnsbedrifter med klare formål om å være aktive med-spillere i lokalmiljøet ved å tilby tiltak i forhold til arbeidsmarkedspolitikken. Dette skal skje i tett samarbeid med andre aktører og nærings-liv for å bidra til at flere kommer seg fra en passiv tilværelse til en aktiv tilværelse i verdi-skapende arbeid.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en eierskapspolitikk som legger til rette for eierskapsforhold som er tilpasset og til nytte for samfunnet og for kommunens drift og utvikling.

- Nordreisa kommune skal gjennom sin eierskapspolitikk få gjennomført politiske mål og tiltak som er valgt i kommuneplan og sektorplanene. Utøvelse av eierskapet skal være en supplerende del til kommunens normale tjenesteyting.
- Nordreisa kommunes samfunnsoppgaver skal løses og utføres gjennom en sam-handling mellom kommunens egen organisasjon og en struktur av selskaper som utfører hele eller deler av disse oppgavene. Kommunen skal ha en egen eierskapspolitikk.
- Nordreisa kommune skal gjennomføre sin eierskapspolitikk basert på aktivt eierskap og årlige eierskapsmeldinger.
- Nordreisa kommune skal påse at alle tjeneste-/vareleverandører til kommunen oppfyller kravene til helse, miljø og sikkerhet.

6.4.2 Kommunale bygg og anlegg

Kommunens samlede verdi på fast eiendom og anlegg var per 2012 vel 700 millioner kroner, inkludert vann- og avløpsanlegg. Kommunens plan for forvaltning, drift og vedlikehold for sine bygg og anlegg består i å opprettholde verdien på kommunale bygg og anlegg og til enhver tid å ha tilgjengelig riktig mengde, rasjonelle, moderne og effektive bygg og anlegg for å utføre de tjenester kommunen ønsker å gi.

Strategien for å oppnå målene er etablering av et helhetlig system for forvaltning, drift og vedlikehold og økt og høyere kompetanse innen fagfeltet.

Vann og avløp

Utbygging av kommunale vann- og avløps-anlegg i forbindelse med utvikling av nye bolig- og næringseiendommer utredes årlig gjennom rullering av kommunedelplan for vann og avløp. Kommunen vil fortsatt tilstrebe et høyt saneringstempo med hensyn til separering av avløpssystemer og fornyelse av transportnettet for drikkevann. Beredskapen innenfor vannforsyningen må styrkes både i forhold til private husholdninger og nærings-eiendommer.

Kommunale bygg

Nordreisa kommune eier og drifter i dag om lag 34 000 m^2 bygningsmasse. Kommunestyret er byggeier, mens rådmannen er byggforvalter. Kommunale bygg som skoler, barnehager og sykehjem skal dekke kommunens behov for lokaler for å utøve sine tjenester for kommunens beboere.

Hovedmål

Nordreisa skal ha en forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdspolitikk som ivaretar kommunens verdier tilpasset kommunens organisasjon og tjenestenivå.

- Nordreisa kommunes forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader for kommunale bygg og infrastruktur skal være så lave som mulig, men uten at dette går på bekostning av et godt, preventivt vedlikehold.
- Nordreisa kommune skal forvalte kommunens eiendommer til beste for fellesskapet.

7. Vedlegg

Vedlegg nr. 1: Kommuneplan – detaljert planprosess

Kommuneplan – detaljert planprosess

Dato: 13.07.2012

Fase		Aktivitet/vedtak	Tid	Merknad
Forfase	**2008**	Verksted/arbeidsmøte Visjon og mål for Nordreisa kommune.	22.02.2008	Med kommunestyrerep. og administrasjon
		Vedtak Kommunestyret Visjon for utvikling av Nordreisa mot 2020: «Sammen for trygghet og trivsel».	19.06.2008	Saksnr. 0046/08
		Vedtak Kommunestyret Prosess-plan for kommuneplanens strategidel.	23.10.2008	Saksnr. 0089/08
		Ny plan- og bygningslov vedtas.	27.06.2008	Loven kunngjøres
Milepæl	**2009**	Ny plan- og bygningslov trer i kraft.	01.07.2009	Nye krav til planstrategi, planprosess og planverk
Oppstart	**2010**	Planlegging av prosess, kompetanseutvikling, utarbeidelse av planprogram.	09.10.2010	Ansettelse av planlegger, oppstart av prosessen
Planfase **Kunnskaps-grunnlaget**		Møte i Formannskapet: Presentasjon av planprosess i forhold til ny PBL.	04.11.2010	
		Møte i Driftsutvalget: Presentasjon av planprosess i forhold til ny PBL.	09.11.2010	
		Møte i Barn- og unges kommunestyre: Presentasjon av planprosess i forhold til ny PBL.	24.11.2010	

	2011	Dialogmøte med Rektorkollegiet: Om status i Nordreisa-samfunnet, i skolen og kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanen.	11.01.2011	
		Møte Rådmannens strategigruppe. Fylkesmannens januarmøte. Samiske forhold i kommune-planen. Kommunal planstrategi. Kunnskapsgrunnlaget. Status. Prosess. Mål.	14.01.2011	
		Idédugnad. Skole, barnehage og foreldreutvalg.	14.01.2011	Ungdommens hus
		Workshop. Utvikling av nasjonalparklandsbyen og næringsplan for Nordreisa kommune.	19.01.2011	Arr.: Nordreisa Nærings-forening, Nordreisa kommune
		Møte Rådmannens strategigruppe. Kommuneplanen. Prosess. Organisering. Kunnskaps-grunnlaget. Fremdrift.	21.01.2011	
		Dialogmøte Straumfjordnes skole.	25.01.2011	
		Dialogmøte Reisa Montessoriskole.	27.01.2011	
		Temadag. «Helsedag» og Målstyring og planverk.	17.02.2011	
		Dialogmøte Nordreisa videre-gående skole. Rektor og lærere.	24.02.2011	
		Møte Formannskapet. Plan-program vedtas lagt ut til høring.	03.03.2011	Saksnr. PS 7/11 Frist for innspill 20.05.2011
		Dialogmøte enhetsledere helse og omsorg. Planbehov. Planprosess. Kunnskapsgrunnlag. Status.	09.03.2011	Sonjatun

		Dialogmøte Idrettsrådet. Idrett og frivillighetsarbeid. Strategi for utbygging av idrettsanlegg.	15.03.2011	Idrettshallen
		Dialogmøte Menighetsrådet. Om kommuneplanen og kirka i kommuneplanen.	16.03.2011	
		Møte Nordreisa næringsforening. Om næringsplanen i kommune-planverket.	17.03.2011	Møte med leder G. Sagelv
		Dialogmøte administrasjonen, utviklingsavdeling.	23.03.2011	
		Dialogmøte Næringsutvalget.	28.03.2011	
		Dialogmøte/verksted Idrett og friluftsliv.	29.03.2011	Idrettshallen, kantina
		Dialogmøte næringslivet, regi Nordreisa næringsforening.	14.04.2011	Banken
		Dialogmøte om skolen. Statusbeskrivelse og mål. Problemstillinger.	28.04.2011	Ungdommens hus. Rektorer og FAU.
		Møte Rådmannens strategigruppe. Status kommuneplanarbeidet. Regional planstrategi. E6-tunell og samferdsel i kommuneplanen.	29.04.2011	
		Dialogmøte helse og omsorg.	02.05.2011	
		Dialogmøte grendelag.	09.05.2011	Idrettshallen
		Dialogmøte Kirken i kommuneplanen. Frivillighetsarbeidet. Kristen barnehage. Menighetshus.	10.05.2011	Prestekontoret
		Dialogmøte barnehagene.	11.05.2011	
		Dialogmøte Fylkesmannen i Troms. Om utfordringer i Nordreisa-	13.05.2011	

		samfunnet.		
		Møte Rådmannens strategigruppe. Status-/grunnlagsdokumentet. Temavis gjennomgang.	20.05.2011	
		Møte Rådmannens strategigruppe. Plan for Verksted. Utfordringer, mål og strategier arrangert i Sappen.	09.06.2011	
		Verksted. Utfordringer, mål og strategier i kommuneplanen.	27.–28.06.2011	Sappen
		Møte Rådmannens strategigruppe. Kommuneplanprosessen. Næringslivsundersøkelsen. Arealplanen i kommuneplanen.	09.09.2011	
Milepæl		Kommunevalg. Nytt kommunestyre for 2011–2015.	11.09.2011	
Planfase **Grunnlags-dokument. Behandling i utvalg og administra-sjon, råd- og utvalg, lag og foreninger**		Rundebordskonferanse Næringsutvikling i Nord-Troms. Forskningsdagene.	29.09.2011	Sørkjosen hotell
		Møte Nordreisa SV. Om kommuneplanarbeidet. Prosess og innspill til kommuneplanen.	07.11.2011	
		Kunnskapsgrunnlaget, statistikk, skriftlige kilder, arealanalyser.	09.2011–11.2011	
		Dialogmøte Idrettsrådet. Strategi for anleggsutbygging.	13.12.2011	Idrettshallen
		Møte Driftsutvalget. Presentasjon av forslag til grunnlagsdokumentet for kommuneplanens samfunnsdel.	20.12.2011	
	2012	Dialogmøte helse- og omsorgssektoren.	16.01.2012	

		Dialogmøte administrasjonen, teknisk sektor.	24.01.2012	
		Dialogmøte administrasjonen, landbruks- og skogbruksavdeling.	26.01.2012	
		Dialogmøte administrasjonen, næringsavdeling.	27.01.2012	
		Dialogmøte barnehagene. Om barnehagenes og oppvekstsektorens rolle i kommuneplanens strategi for økt attraktivitet, bedre folkehelse og bedre økonomi i Nordreisa kommune.	31.01.2012	
		Dialogmøte administrasjonen, kultursektoren. Om kulturens rolle i kommuneplanens strategi for økt attraktivitet, bedre folkehelse og bedre økonomi i Nordreisa kommune.	02.02.2012	Bibliotek, kino, kulturskolen
		Møte Helse- og sosialutvalget. Om folkehelse i kommuneplanen.	09.02.2012	
		Folkemøte om kommuneplanen. «Reisa til månen».	27.02.2012	Kinosalen
		Dialogmøte administrasjonen, kultursektoren/kulturskolen. Informasjon og forankring av kommuneplanarbeidet. Kulturskolens rolle i Nordreisa-samfunnet.	28.02.2012	
		Planforum/dialogmøte Troms fylkeskommune. Regional planstrategi. Status i kommunenes kommuneplanarbeid.	29.02.2012	Sørkjosen hotell
		Møte Formannskapet. Presentasjon/orientering om status i planarbeidet med kommuneplanen.	08.03.2012	

		Møte Helse- og omsorgsutvalget. Presentasjon grunnlags-dokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	09.03.2012	
		Dialogmøte AVINOR Sørkjosen flyplass. Utvikling av flyplassen i Sørkjosen og samferdsel i Nord-Troms.	12.03.2012	Møte med flyplassleder Tor Rasmussen
		Møte Driftsutvalget. Presentasjon grunnlagsdokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	20.03.2012	
		Møte Nærings- og kulturutvalget. Presentasjon grunnlags-dokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	22.03.2012	Frokostmøte på Halti
		Møte Oppvekstutvalget. Presentasjon grunnlags-dokumentet for kommuneplanens samfunnsdel. Drøfting mål og strategier.	23.03.2012	
		Arbeidsmøte Nærings- og kulturutvalget. Fokus på tema næringsutvikling – mål og strategier.	26.03.2012	
		Møte med Husbanken om boligpolitikk i kommuneplanen, om sosial boligpolitikk og virkemidler.	26.03.2012	
		Arbeidsmøte Formannskapet. Presentasjon grunnlags-dokumentet for kommuneplanen samfunnsdel. Drøfting av mål og strategier og langsiktig arealbruk.	30.03.2012	
		Folkemøte Oksfjord utviklingslag. Om Oksfjord og Straumfjord i kommuneplanen.	19.04.2012	
		Møte Moan skole og FAU. Om skole og oppvekstforhold i	23.04.2012	

		kommuneplan.		
		Arbeidsmøte Driftsutvalget. Grunnlagsdokumentet for arealdelen. Tema langsiktig arealbruksstrategi.	24.04.2012	Dokumentet tilgjengelig på nett «Kommuneplanprosjektet»
		Møte Rådmannens strategigruppe. Gjennomgang forslag på plandokument kommuneplanens samfunnsdel 2012–2024.	11.05.2012	
		Møte Nærings- og kulturutvalget. Presentasjon grunnlags-dokumentet for kommuneplanen. Visjon, mål og strategier.	23.05.2012	
Milepæl		Møte Formannskapet. Forslag på kommuneplanens samfunnsdel «Mot et åpent kunnskaps-samfunn» med handlingsdel vedtas lagt ut til høring og offentlig ettersyn. Forslag til kommunal planstrategi vedtas lagt ut til høring og offentlig ettersyn på samme møte og med samme frist for innsendelse av merknader.	26.06.2012	Saksnr. PS 25/12 Samfunnsdel Saksnr. PS26/12 Kommunal planstrategi Frist for merknader 20. september 2012
Høring og offentlig ettersyn		Forslag med mindre justering legges ut til høring og offentlig ettersyn. Annonsering og brev til berørte parter.	Juli 2012– 20.09.2012	
Merknads-behandling		Bearbeiding av merknader i eget dokument. Ev. endring av planforslaget.	Oktober 2012– februar 2013	Ansvar Formannskapet
Milepæl		Møte Kommunestyret. Vedtak. Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel samt kommunal planstrategi.	Mars 2013	

MERKNADSBEHANDLING FOR

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

NORDREISA KOMMUNE 2012-2025

«*MOT ET ÅPENT KUNNSKAPSSAMFUNN*»

FEBRUAR 2013

Innhold

1. Sammendrag 4
2. Høringen 5
   2.1 Planprosessen 5
   2.2 Folkemøte(r) 5
3. Mottatte høringsuttalelser 6
   3.1 Fra offentlige 6
      3.1.1 Fylkesmannen i Troms 6
      3.1.2 Troms fylkeskommune 8
      3.1.3 Sametinget 9
      3.1.4 Kystverket 12
      3.1.5 Reindriftsforvaltningen i Vest-Finnmark 12
      3.1.6 Nord-Troms Regionråd DA 12
   3.2 Fra kommunale utvalg 13
      3.2.1 Nordreisa nærings- og kulturutvalg 13
      3.2.2 Nordreisa helse- og omsorgsutvalg 19
      3.2.3 Nordreisa oppvekstutvalg 24
      3.2.4 Nordreisa administrasjonsutvalg 28
      3.2.5 Nordreisa driftsutvalg 29
      3.2.6 Nordreisa eldreråd 30
      3.2.7 Nordreisa rådet for funksjonshemmede 30
      3.2.8 Barn- og unges kommunestyre 30
      3.2.9 Gunnar Nystu (Leder Samarbeidsutvalget) 31
   3.3 Fra administrasjonen 32
      3.3.1 Jordbrukssjefen i Nordreisa kommune 32
      3.3.2 Skogmesteren i Nordreisa kommune og Skogbrukssjefen i Nord-Troms 33
      3.3.3 Næringskonsulent Beate Brostrøm 34
      3.3.4 Kulturkonsulent Ruth Uhlving, Kulturleder Roger Aronsen og Kinosjef Herdis Lindbom 39
      3.3.5 Enhetsleder helse Herbjørg Fagertun 41
      3.3.6 Nordreisa Bibliotek 43
      3.3.7 Kystsoneplanlegger Svein Solberg 45
      3.3.8 Lærerkollegiet ved Moan skole 47
      3.3.9 Styrerne i de kommunale barnehagene 49
      3.3.10 Nordreisa Familiesenter 52
      3.3.11 Kommuneoverlege Knut-Ivar Berglund 55

3.4 Fra privatpersoner, selskap, lag og foreninger 59
3.4.1 Stiftelsen NYBO 59
3.4.2 Nordreisa næringsforening (NNF) 60
3.4.3 Nordreisa Arbeiderparti 64
3.4.4 Nordreisa Fremskrittsparti 69
3.4.5 Nordreisa KRF 70
3.4.6 Nordreisa SV 71
3.4.7 Nordreisa Høyre 73
3.4.8 Oksfjord utviklingslag 74
Vedlegg: Originale høringsinnspill 75

1. Sammendrag

Nordreisa kommune har mottatt 33 uttalelser til planforslaget. Seks av innspillene var fra offentlige myndigheter, ni fra kommunale utvalg, elleve fra den kommunale administrasjonen og syv fra privatpersoner, selskap, lag og foreninger. Disse ga en rekke konkrete endringsforslag til teksten i planen, og en del punkter ble bedt konkretisert. Samfunnsdelen er kommentert til å være både lettlest og tunglest i forskjellige høringsuttalelser, og en rekke skrivefeil er påpekt. Fylkesmannen etterlyste kommunens planprogram, og påpekte at planprosessen vil være mangelfull dersom denne mangler.

Hoveddelen av uttalelsene fordeler seg på utdannings- og oppvekstpolitikk, med vekt på barnehage og oppvekstsentre, helse- omsorgs- og sosialtjenester, samt på utfordringer rundt rekruttering av fagfolk og kompetanse til de ulike arbeidsplassene i kommunen. De fleste har også nevnt at det er positivt at kommunen har ivaretatt det regionale perspektivet i sin plan.

Høringsinnspillene har blant annet fokusert på:

- Behovet for fokus på rekruttering av fagfolk til alle kommunens arbeidsteder.
- Behovet for fokus på reduksjon av sykefravær.
- Viktigheten av fokus på helse, kosthold og aktivitet for hele befolkningen.
- At dagens helsetilbud må ivaretas og utvikles.
- At eldrebølgen er en ressurs.
- At det er viktig å ha gode lokaler og uteområder for barnehage og skole.
- At det er viktig med fokus på faglig kvalitet i skoleverket.
- At lokal natur, kultur, miljø og økt fysisk aktivitet må inkluderes i læreplanene.
- Viktigheten av trafikksikkerhet og trygge skoleveier.
- Mangelen på kompetanse som er en utfordring for å utvikle et allsidig og attraktivt næringsliv i kommunen.

I tillegg har det kommet inn en rekke konkrete endringsforslag til kapitlet om sysselsetting- og næringspolitikk.

Alle merknadene er oppsummert i dette dokumentet med rådmannens vurdering og kommentarer til hvert innspill. I tillegg er alle de originale høringsinnspillene vedlagt.

Kommuneplanens samfunnsdel er oppdatert og endret på bakgrunn av høringsinnspillene og rådmannens vurdering.

2. Høringen

2.1 Planprosessen

Høringsmyndigheter og andre berørte parter er varslet per brev. Høringen ble også annonsert i Nordlys og Framtid i Nord, samt på kommunens hjemmesider.

Frist for å komme med eventuelle høringsuttalelser var den **20. september 2012**.

2.2 Folkemøte(r)

Februar 2012: åpent folkemøte om kommuneplanen. Det ble ikke gjennomført noen folkemøter i løpet av høringsperioden av ressursmessige årsaker. Det ble i stedet fokusert på at de ulike utvalgene fikk større medvirkning. Se for øvrig vedlegget med tidslinje for planprosessen.

3. Mottatte høringsuttalelser

3.1 Fra offentlige

3.1.1 Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannen i Troms (FM) synes det er positivt at kommunen har utarbeidet forslag til kommuneplanens samfunnsdel med tilhørende handlingsdel, og har følgende kommentarer:

Planprosess: FM etterlyser kommunens planprogram. Forslag til planprogram ble utarbeidet i 2011, men det viste seg å være kommunens planstrategi (FM-brev 26.5.2011). FM er ikke kjent med at kommunen har utarbeidet et planprogram for samfunnsdelen etter dette. Dersom denne ikke er laget anses prosessen som mangelfull.

Samfunnssikkerhet: FM kjenner ikke til at kommunen har utarbeidet en helhetlig ROS-analyse og en overordnet beredskapsplan, og anbefaler at disse to dokumentene utarbeides i inneværende fireårsperiode.

I delkapittel 8.1.4 *Bosetting- og boligforhold* står det lite og ingenting om trygg utbygging i forhold til klimaendringer og kommunens allerede kjente naturpåkjenninger. FM ønsker at kommunen sier noe om forholdet knyttet til trygg bosetning og de samfunnssikkerhetsutfordringene kommunen står ovenfor. Dette kan sikres ved å gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse inkludert ROS-analyse til kommuneplanens arealdel.

Landbruk: FM anbefaler å vurdere en strategi for å få omsatt landbrukseiendommer som er fraflyttet og ubebodd, men som egner seg til bosetting.

FM støtter kommunens syn på at bit-for-bit utbygging av attraktive arealer må reduseres (Delkapittel om *Rammebetingelser for en fritidsboligpolitikk og konkurransen om arealer* (s.31)).

Helse: Det er positivt at kommunen er opptatt av forhold som gjelder befolkningens helse, og at det er ønske om å styrke dette arbeidet i planperioden. Mulighetene for å nå målene på folkehelseområdet kan økes ved å forbedre planen på to punkter:

Oversikt over helsetilstanden: Helse- og omsorgsdepartementet har nylig gitt ut en forskrift til folkehelseloven, som utdyper hvilke krav som stilles til kommunens oversikt over helsetilstanden. FM mener at kommunen ikke oppfyller folkehelselovens krav til kommunens oversikt over helsetilstanden. Dette må kommunen ta i betraktning i det videre planarbeidet.

Strategier for folkehelsearbeidet: Kap. 8 i høringsutkastet heter «Mål og strategier for viktige samfunnsområder». FM ser ikke at kommunen har tatt med noen strategier for hvordan den vil nå målene innen folkehelsearbeidet. Disse målene bør komme på plass slik at det er klart for alle aktører i arbeidet hva som skal gjøres, og slik at arbeidet kan kostnadsberegnes og tas i betraktning i de årlige budsjettene.

Universell utforming: Det savnes konkrete mål og strategier, samt tiltak i kommuneplanens handlingsdel for universell utforming. Kommunen bør redegjøre for

hvordan den tenker å tilrettelegge private og offentlige funksjoner slik at alle kan bruke dem uavhengig av funksjonsevne.

I regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet er ett av målene at alle kommuner skal ha vedtatt en kommuneplan med retningslinjer for universell utforming innen 2025. Dette målet kan kommunen ivareta ved å ta med slike retningslinjer i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen skal også gi prioriteringer i arealdelen, for eksempel arealbehov for ulike funksjoner, valg av infrastruktur, bolig- og næringspolitikk, kommunal service mv.

Rådmannens kommentar:

Planprosess: Fylkesmannen etterlyser kommunens planprogram. Planprogrammet ble vedtatt i kommunestyret i mars 2011. Vi anser derfor ikke vår arbeid som mangelfullt.

Samfunnssikkerhet: Nordreisa kommune har i 2012 igangsatt arbeid med helhetlig ROS analyse som grunnlag for kommuneplanarbeidet og for beredskapsplanlegging/ tiltak etter sivilbeskyttelsesloven. Arbeidet er ikke ferdigstilt, men er tatt med som et prioritert planarbeid for kommunestyreperioden i planstrategien. Overordnet ROS og beredskapsplan er flyttet til prioriterte tiltak for perioden 2012-2015.

Landbruk: Fylkesmannens kommentar tas til etterretning.

Helse: Kommunen har tatt Fylkesmannens innspill om å utarbeide en oversikt over folkehelsetilstanden i samsvar med kravene i Forskrift om oversikt over folkehelse til følge. Oversikten er tatt inn i kommuneplanens samfunnsdel.

Universell utforming: det er tatt in mer tekst om universell utforming i planen. Retningslinjer om universell utforming er ikke tatt direkte med i samfunnsdelen, men det er satt som mål at disse skal utarbeides i løpet av planperioden.

3.1.2 Troms fylkeskommune

Troms fylkeskommune (TFK) synes det er positivt at Nordreisa kommune utarbeider kommuneplanens samfunnsdel og samtidig er i gang med kommuneplanens arealdel slik at disse inngår i et helhetlig plansystem knyttet til kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan, og har følgende kommentarer:

Under folkehelse bør trafikksikkerhet og trygg ferdsel til skole omtales. Tiltak som tilrettelegger for trygge gang og sykkel muligheter til skole kan bidra til å redusere den økte inaktiviteten hos barn og unge.

Arbeidet med kartlegging av landskapsanalyse må tas inn i kommunens omtale av kommuneplanen og materiale/data fra dette arbeidet bør tas i bruk i kommunens planarbeider.

Rådmannens kommentar:

Trafikksikkerhet og trygg skolevei er viktig. Omtale av dette tas inn i delkapittel 6.3 *Folkehelse – påvirkning foran behandling*, samt som et punkt til hovedmål i delkapittel 7.1.2 *Folkehelsen,* og delkapittel 7.1.3 *Oppvekst- og utdanningspolitikk*.

Kommunens trafikksikkerhetsplan utgår i år, og revisjon starter opp i 2013.

Materiale/data fra landskapsanalysen vil være viktige grunnlagsdata for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel.

3.1.3 Sametinget

Sametinget (SD) har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert i et helhetlig perspektiv ved planlegging etter plan- og bygningsloven. Det er viktig å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv ved planlegging. SD skal veilede kommunenes arbeid med planer og har utarbeidet en egen planveileder.

SD er også kulturminnemyndighet for samiske kulturminner, og de minner om at det finnes en rekke samiske kulturminner i kommunen. En del av disse er registrerte, men det finnes et stort potensiale for nye funn av samiske kulturminner i kommunen. SD minner om at alle samiske kulturminner som er over 100 år er automatisk fredet, og at det ikke er tillatt å skade eller skjemme kulturminnet og en sikringssone på 5 meter rundt det. Tiltak som kan berøre samiske kulturminner skal sendes til SD på høring.

Kommuneplanens samfunnsdel er presentert på en fin og oversiktlig måte, og har et godt og lettlest språk. Plandokumentet er lett å finne fram i og framstår som godt gjennomarbeidet.

Kapittel 2. Forord: SD slutter seg til kapitlets innhold.

Kapittel 3. Innledning: Nordreisa kommune har en særstilling ved å ha en flerkulturell befolkning. SD er opptatt av at denne særstillingen gir et ansvar for å ta vare på det flerkulturelle, og at det medfører et ansvar for å ta vare på og styrke den samiske identiteten.

Kapittel 4. Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon: SD er tilfreds med kommunens valg av verdier.

Kapittel 6. Utfordringer for Nordreisa-samfunnet mot 2030: SD savner en drøfting av hvilke utfordringer kommunen ser med hensyn på samisk kultur, språk og næringsutøvelse i kommunen. SD legger spesielt vekt på at ivaretakelse av samisk språk vil kunne bli en utfordring i kommunen. SD har som mål at samisk språk skal styrkes og blir en naturlig del av den norske offentligheten.

Kapittel 7. Hvordan møter vi utfordringene?: Også her savner SD en vurdering av samiske forhold. SD ønsker at kommunen under utarbeidelsen av samfunnsdelen hadde undersøkt om det finnes behov i befolkningen for tiltak som kan bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten og det samiske språket.

Kapittel 8. Mål og strategier for viktige samfunnsområder: SD berømmer kommunen for å ha konkretisert mål og strategier på en fin og oversiktlig måte.

SD ser på det som positivt at det er tatt inn egne mål for reindrift og at kommunen ønsker å involvere seg i reindriftas utfordringer og muligheter, og at kommunen søker samarbeid og dialog med næringen.

Det er også positivt at kommunen har vedtatt Reisafjorden som en oppdrettsfri fjord, da dette er viktig for den sjøsamiske kulturen som er bygd på fjord- og kystfiske som levevei, både alene og i kombinasjon med andre næringer.

SD gjør kommunen oppmerksom på at det også finnes andre samiske utmarksnæringer der småbruk, fiske, jakt, duodji og sanking ofte drives i kombinasjon med hverandre. Det er positivt at kommunen ønsker å skape flere møteplasser og øke kompetansen innen disse kulturnæringene.

Kommunen har klare mål innen fra barnehage til videregående opplæring. SD slutter seg til disse målene, men savner målsetninger for bevaring og styrking av samisk språk i utdannings- og oppvekstpolitikken. Kommunen bør vurdere å ta inn en målsetning om samisk språk.

I «*Nasjonale forventninger til regional og kommunalplanlegging*» er det lagt inn forventinger som gjelder helse, livskvalitet og oppvekstmiljø, og SD savner målsetninger som viser hvordan kommunen vil oppfylle dette og forutsetter at kommunen legger de til grunn i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

SD ber om at samfunnsdelen endres slik at det på en tydelig måte vises hvordan man i tar sikte på å fremme helse, livskvalitet og oppvekstmiljø for den samiske befolkningen før den vedtas. Det er også en forutsetning at hensynet til samiske barn vektlegges særskilt i denne sammenheng.

SD forventer at samiske stedsnavn tas inn som en naturlig del i sitt planverk. Det er også ønskelig at det tas inn en målsetning om synliggjøring av samisk språk i kommunen i samfunnsdelen, for eksempel ved skilting av stedsnavn på samisk.

SD mener at utbygging av hytter og hytteområder bør skje mest mulig samlet og skje etter reguleringsplan for å konsentrere belastningen på naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. SD henviser til punkt 5.3 og 5.4 i sin planveileder, og ber kommunen ha dette i mente ved utarbeidelse av arealdelen og Fjellplanen.

Planprosessen: Medvirkningsprosessen ved utarbeidelsen av samfunnsdelen er vurdert til å ha vært bred og god. Det savnes allikevel et større fokus på medvirkning mot samiske interesser. Det forventes at kommunen ved utarbeidelsen av arealplanen og Fjellplanen tar initiativ til å involvere samiske interesser i planprosessene. Det er viktig å ta i bruk samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskaper og forståelser, på lik linje med forskningsbasert kunnskap som grunnlag for beslutninger.

Oppsummering: SD ønsker å rose kommunen for å ha gjennom ført en god prosess med fokus på barn og unges oppvekst. SD savner allikevel mer fokus på det samiske, og anmoder kommunen om å vurdere tiltak som omhandler bruken av samisk språk og innarbeidet dette i kommuneplanens samfunnsdel før endelig vedtak fattes.

Rådmannens kommentar:

SDs innspill tas til orientering.

Kommunen er enig med SD i det at det samiske ikke er spesielt fremhevet. Kommunen mener allikevel at det samiske er ivaretatt gjennom vårt fokus på det

flerkulturelle ved kommunen, da dette inkluderer samisk, finsk/kvensk og norsk kultur. Vi ber om forståelse for at vi ikke ønsker å fremheve en kultur spesielt, siden vi ønsker å fremheve alle. Kommuneplanen bygger på vår kultur: «de tre stammers møte».

I forhold til «*Nasjonale forventninger til regional og kommunalplanlegging*» og forventningene til *helse, livskvalitet og oppvekstmiljø* så mener kommunen at dette i stor grad dekkes gjennom hovedmålene til delkapittel 7.1.1 *folkehelse*, 7.1.2 *helse-, omsorg og sosial* og 7.1.3 *utdannings- og oppvekstpolitikk*. Kommunen mener at den samiske befolkningens behov i forhold til helse, livskvalitet og oppvekstmiljø dekkes av kommuneplanens samfunnsdel slik den fremstår i dag gjennom kommunens vektlegging av vår flerkulturelle bakgrunn, noe som også inkluderer det samiske.

3.1.4 Kystverket

Kystverket har ingen merknader til kommuneplanen samfunnsdel utover deres innspill i saken datert 31. mai 2011.

Rådmannens kommentar:

Kommunen har ingen kommentar til dette.

3.1.5 Reindriftsforvaltningen i Vest-Finnmark

Reindriftsforvaltningen ser det som meget positivt at kommunen omfatter reindrift som næring i sin kommuneplan. Dette skaper forutsigbarhet og tiltro at kommunen har sitt fokus på reindrift som næring og deres behov, og at kommunen tar ansvar for å ivareta naturgrunnlaget for den samiske reindriften (jf. PBL § 3-1). Erfaringer tilsier at dialogen med reindrifta er avgjørende i forhold til framdriften av prosjekter. Det er derfor svært viktig at reindrifta involveres i alt planarbeid som vil berøre utmarksarealene kommunen, også i kommunal planstrategi.

Rådmannens kommentar:

Kommunen har ingen kommentar til dette og tar reindriftsforvaltningens innspill til etterretning.

3.1.6 Nord-Troms Regionråd DA

Regionrådet registrerer at det regionale perspektivet og samarbeidet er ivaretatt både i samfunnsdelen og i tiltaksdelen. Dette er positivt.

Følgende satsninger ønsker regionrådet at kommunen integrerer i sine plandokumenter:

- Nord-Troms Studiesenter
- Regional ungdomssatsing i Nord-Troms (RUST)
- Omdømmeprosjektet

Rådmannens kommentar:

Nord-Troms studiesenter er integrert i teksten fra før med et eget avsnitt under delkapittel 7.1.3 *Utdannings- og oppvekstpolitikk*. Regional ungdomssatsing er ikke nevnt direkte, men kommunen satser på barn og unge i sin planlegging. Barn og unge er trukket frem som en viktig ressurs flere steder i planen. Omdømmeprosjektet er ikke beskrevet direkte. Fokus på omdømmearbeid er imidlertid en viktig del av planen i sin helhet og tatt med i alle deler av planen.

3.2 Fra kommunale utvalg

3.2.1 Nordreisa nærings- og kulturutvalg

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
25	38	Frivillighet	Siste setning i 5. avsnitt «*Mangel på anlegg…*» strykes.
25	38	Frivillighet	Nytt avsnitt om frivillighetssentralen og forventninger til denne må skrives.
25	39	Frivillighet	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.*»
25	39	Frivillighet	Nytt kulepunkt: «*Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.*»
25	39	Frivillighet	Nytt kulepunkt: «*Det arrangeres en årlig frivillighetsdag som synliggjør det frivillige arbeidet i kommunen.*» Samordnes med forslaget under.
25	39	Frivillighet	Det gjennomføres årlig møte mellom frivillige organisasjoner og Nordreisa kommune for å bedre samarbeidet og kartlegge behovet hos frivillig sektor. Samordnes med forslaget over.
26	42	Landbruksnæringen	Setningen «*I løpet av samme tidsperiode er antall landbruksbedrifter redusert med?*», Flettes inn mellom: «*Sysselsatte de siste 15 årene*.» og «Jordbruket i Nordreisa…» (Nest siste og siste setning i 1. avsnitt.)
27	42	Landbruksnæringen	Setningen «*Landbruksbedriftene skal primært hente sin inntekt fra landbruksproduksjon, men er det flere landbruksbedrifter…*» forandres til «*…, men det er flere landbruksbedrifter…*»
27	43	Skogbruk	Vurder tallgrunnlag i innledningen. Vurder å ta ned omfanget. Tydeliggjør energi-delen av skogbruk (lauvskog).
27	43	Skogbruk	8. avsnitt «*For lite skogkulturaktivitet…*» endres til: «*Økt skogkulturaktivitet og avvirkning kan oppnås gjennom…*»
28	40	Handel og service	2. setning i 2. avsnitt «*Dette gjør at man har…*» strykes.
28	45	Reindrift	2. avsnitt, siste setning «*Dette omfatter...*» redigeres
28	44	Fiskeri og havbruk	2. setning: «*Kommunestyret har vedtatt…*» endres til «*Reisafjorden skal*

			være oppdrettsfri fjord.»
28	44	Fiskeri og havbruk	Lite tall om næringen. Bør innarbeides.
28	44	Fiskeri og havbruk	Nordreisa kommune skal bidra til å styrke fiskemottaket med digital kompetanseheving. Kommunen skal sammen med Troms Fylkeskommune styrke lønnsomheten i form av frakttilskudd.
28	40	Bygge og anleggsnæringene	Bytt ut avsnittet med følgende tekst: «*Nordreisa kommune har hatt gode tradisjoner innen bygge- og anleggsvirksomhet. Næringen er i dag derimot preget av små aktører med liten kapasitet til å følge utviklingen generelt i bransjen. Spesielt gjelder dette skjerpende krav i byggeforskrifter og økte kompetansekrav. Bedriftenes størrelse gir også utfordringer knyttet til bemanningsmessig og økonomisk kapasitet for større oppdrag.* *Dette kan begrense mulighetene for aktiv deltakelse i de store prosjektene som er planlagt i området.*»
29	41	Naturopplevelser og reiseliv	2. avsnitt: Erstatt 1. setning: «*Nordreisa har i reiselivssammenheng...*» med: «*Nordreisa har store verneområder i kommunen. Det er viktig og utnytte dette som et fortrinn i reiselivssammenheng*.»
29	41	Naturopplevelser og reiseliv	Nordreisa kommune skal tilrettelegge for en regional reiselivsstrategi som markedsfører regionen som helhet.
29	41	Naturforvaltning som næring	Avsnitt 3 og 4 strykes. Siste setning i avsnitt 5 strykes.
30	Utgår	Helsenæringer	Stryk siste avsnitt.
30	41	Petroleum- og maritim sektor	Nord-Troms har en rolle i forhold til utvikling av petroleumsnæringen i Nord. Dette potensialet utredes i samarbeid med de øvrige Nord-Troms kommunene.
30	Utgår	KIFT-næringer	Siste avsnitt «*Økt konkurransekraft fordrer…*» flyttes til s. 26 foran avsnitt om næringsmessige fortrinn.
31	Utgår	Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling	Stryk første avsnitt. Stryk 4 avsnitt fra andre setning. Stryk 5 avsnitt, unntatt siste setning. Denne omformes til: *En helhetlig plan for fritidsboligbygging*.
31	Utgår	Næringsmessige fortrinn	Avsnitt 1-3 flyttes frem foran landbruksnæring (s 26). Avsnitt 4 strykes (Dette dekkes under avsnitt om fiskeri og havbruk)

32	Utgår	Næringsmessige fortrinn	1., 2. og 3. avsnitt på siden flyttes frem foran kapittel om landbruksnæringen. 4. avsnitt strykes (bygg og anlegg) 5. avsnitt flyttes eventuelt (mineraler) strykes. Innarbeides i kapittel s 30 om Mineralnæring.
32	Utgår	Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid	Kommunens rolle som døråpner for bedrifter utenfor regionen styrkes. I samarbeid med næringslivet bør kommunen utøve aktiv tilstedeværelse på arenaer som har betydning for næringsutvikling i regionen.
32	Utgår	Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid	Kommunen bør legge til rette for attraktive næringsarealer i arealplan og markedsføre disse både innen- og utenfor kommunen. Kommunen må være offensiv ovenfor statlige og offentlige selskapers etablering av virksomhet i regionen.
32	Utgår	Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid	Kommunen skal ha en aktiv pådriverrolle i forhold til realisering av store samferdselsprosjekter og andre tiltak av betydning for næringsutvikling i regionen.
33	Utgår	Arealutfordringer og næringsutvikling	Tilføyes etter 3 avsnitt. «*Det er viktig at kommunens arealplanverk avklarer forholdet mellom ulike areal interesser i kommunen.»*
33	Utgår	Arealutfordringer og næringsutvikling	4. avsnitt fjernes: «Historisk erfaring…»
33	Utgår	Arealavgifter	Avsnittene strykes.
33	45	Hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Sørge for at kommunen har tilstrekkelig med næringsareal.*»
33	46	Hovedmål – jordbruk	Endre kulepunkt om *Rovdyr og beitedyr* til: «*Rovdyr og beitedyr, Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr*.»
34	46	Hovedmål – Jordbruk	5. kulepunkt: Tilføy: «*Som et ledd i dette etableres et handelstorg for lokal produserte varer i Storslett Sentrum.*»
34	47	Hovedmål - Skogbruk	Nytt kulepunkt: «*Få på plass planverk for drivverdig skog.*»
34	45	Hovedmål – Handel og service	Nytt kulepunkt: «*Det utdeles en årlig servicepris til beste bedrift i kommunen på samarbeid med næringslivet for å stimulere til økt servicen nivå*.»
34	45	Hovedmål – Handel og service	Nytt kulepunkt: «*Stedsutviklingsplanen slik den*

			foreligger tas opp til ny vurdering og må eventuelt justeres i tråd med dette.»
34	45	Hovedmål – Handel og service	Nytt kulepunkt som skal erstatte de eksisterende: «*Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp om reiseliv og bolyst. Sentrumsarealene skal disponeres i tråd med dette i arealplan. Storslett Sentrum utvikles med tilstrekkelige og nære parkeringsarealer i Sentrum for å styrke handel og aktivitet.*»
34	46	Hovedmål – Jordbruk	7. kulepunkt «*Innen 2023…*» strykes.
34	46	Hovedmål – Jordbruk	8. kulepunkt «*Nordreisa kommune skal ha 15 %…*» strykes.
35	Utgår	Hovedmål – naturopplevelser og reiselivsnæring	Nordreisa kommune bør også gjennom samarbeide med den norske Turistforening og andre sørge for at det etableres flere vandrerhytter i kommunen.
35	Utgår	Hovedmål – naturopplevelser og reiselivsnæring	Det utarbeides en egen reiselivsplan der mulighetene for blant annet et sentrumsnært område for spahotell/ overnatting med tilknyttet skiløype og næringsløype for skuter inn og ut belyses. Dette ses også i sammenheng med skianlegget i saga og et fremtidig alpinanlegg. Mulighetene for øvrig vinterturisme, samt Reisaelva og dens betydning for reiseliv må også belyses i planen. Tiltakene innarbeides i stedsutviklingsplanen
35	Utgår	Hovedmål – forvaltningspunkt – naturforvaltning som næring	Kulepunktet strykes.
35	Utgår	Hovedmål – Helsenæringer	Kulepunktet strykes.
37	48	Hovedmål – Naturressurs-, miljø- og energipolitikk	6. kulepunkt: ufullstendig setning.
37-38	49	Samferdsel	Følgende prioriterte samferdselstiltak må følges aktivt opp og arbeides med både politisk (gjennom påvirkning) og gjennom tilrettelegging lokalt: • E6 sørkjosfjellet (tunnel) • E6 Kvænangsfjellet • Sørkjosen lufthavn

			• Industrihavn • Indre riksvei
38	50	Opprettholde service- og velferdstilbud	2.avsnitt, 2.setning: «*Pågående omdømmeprosjekt*…» Ordet «*pågående*» strykes.
39	51	Samfunnssikkerhet og beredskap	Si noe om kommunens ROS plan og når den er revidert.
41	54	Kommunalt eierskap	«*Innen attføringsarbeidet har Nordreisa ASVO A/S og Nordtro AS vært svært viktige element. Bedriftene er samfunnsbedrifter med klare formål om å være aktive medspillere i lokalmiljø med å tilby tiltak i forhold til arbeidsmarkedspolitikken. Dette skal skje i tett samarbeid med andre aktører og næringsliv- for å bidra til at flere kommer seg fra en passiv tilværelse til aktiv tilværelse i verdiskapende arbeid.*»
		Generelt	Det er for lite vektlagt å se Nordreisa i en større sammenheng i kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025. Kommunen er totalt avhengige av eksterne virkemidler og deltakelse, spesielt hvis Nordreisa skal ta del i det som skjer i Nord-Norge i dag. Kommunen må være meget offensiv i så måte. Det sies lite eller ingenting om Nord-Troms ordningene som rammebetingelse, og at de nødvendigvis ikke varer evig, og om hvordan man kan utnytte ordningen bedre og strategisk. Det sies mye om Nordreisa i Nord-Troms men lite om Nordreisa i Troms og samarbeidet med fylkeskommunen. Planen bør ha et kapittel som omfatter samarbeid med regionale og nasjonale aktører for å skape utvikling. Planen bør uttrykke mye sterkere at Nordreisa skal ta en lederrolle i Nord-Troms.

Rådmannens kommentar:

Kommentarer som går på språklige forbedringer er tatt inn.

Av endringsforslag som går på innhold har vi vurdert det som følger:

Frivillighet: Forslag om sletting av setning «*mangel på anlegg*…» er tatt til følge. Forslag til nye kulepunkter er tatt inn.

Landbruksnæring: Delkapittel om landbruksnæringen er omskrevet etter innspill fra jordbrukssjefen. Nærings- og kulturutvalgets innspill er tatt delvis til følge. Sletting av kulepunkter om økologisk landbruk tas ikke til følge.

Skogbruk: Delkapittel om skogbruk er omskrevet etter innspill fra skogbrukssjefen og skogmesteren.

Handel og service: forslag til nytt kulepunkt om stedsutviklingsplanen er forkastet. Forslag til nytt kulepunkt om servicepris er forkastet. Dette kulepunktet passer bedre inn i kommende næringsplan. Nytt kulepunkt for å erstatte de eksisterendedelvis tatt til følge.

Fiskeri og havbruk: kapitlet er omskrevet og utdypet.

Bygge og anleggsnæringene: Forslag til forbedret tekst er delvis tatt til følge.

Naturopplevelser og reiseliv: Forslag er ikke tatt til følge. Delkapitlet er omskrevet med ny overskrift *Nasjonalparksatsingen.*

Naturforvaltning som næring: Avsnitt og kulepunkt som er foreslått slettet tas ikke til følge. Delkapitlet er omskrevet med ny overskrift *Nasjonalparksatsingen.*

Helsenæringer: Sletting av avsnitt og kulepunkt tas til følge.

Petroleum- og maritim sektor: Forslag til ny setning tas inn.

KIFT-næringer: Usikker på hva utvalget har ment med sin kommentar.

Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling: Forslag om sletting av avsnitt tas til følge.

Næringsmessige fortrinn: Avsnitt som ønskes flyttet (1-3 og 5-7) er delvis tatt til følge. Foreslått sletta avsnitt om fiskeri er ikke tatt til følge. Foreslått sletta avsnitt om bygg og anlegg er slettet. Avsnitt om mineraler som var ønsket flyttet fra delkapittel om næringsmessige fortrinn og innarbeidet i delkapittel om mineralnæring er slettet fra førstnevnte delkapittel. Avsnittet tilsvarer det som står i delkapittel om mineralnæring.

Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid: Delkapitlet er slettet.

Arealutfordringer og næringsutvikling: Delkapitlet er slettet.

Arealavgifter: Forslag om sletting av avsnittene tas til følge.

Samfunnssikkerhet og beredskap: Forslag er delvis tatt til følge.

Kommunalt eierskap: Forslag om avsnitt om AVSO er tatt inn.

3.2.2 Nordreisa helse- og omsorgsutvalg

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
14	17	Folkehelse – påvirkning foran behandling	2. avsnitt, sett inn ny nest siste setning: «*Forskning viser at det er nær sammenheng mellom levekår, sosiale ulikheter og helsetilstanden i befolkningen.*»
14	17	Folkehelse – påvirkning foran behandling	I 2. avsnitt, 1. setning endres ordet «*påvirkningsperspektiv*» til «*forebyggingsperspektiv*».
14	17	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Tre nye avsnitt foreslås: «*Det er viktig at kommunen kanaliserer sin innsats for å kartlegge og utjevne sosiale ulikheter, for på den måten å unngå at de minst ressurssterke i befolkningen utvikler et varig omsorgsbehov. Det må legges vekt på å favne alle grupper og søke å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere på sikt kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.* *En vesentlig del av det offentlige folkehelsearbeidet må være å legge til rette for frivillig sektor, samt å stimulere til egenaktivitet. Nordreisa kommune har nesten 100 lag og foreninger som legger til rette for organisert aktivitet og vi har natur, friluftsanlegg, stier og løyper som er åpne for uorganisert fysisk aktivitet. I Nordreisas natur har vi kanskje landets beste «helse- og trimrom» for å motvirke inaktivitet i befolkningen, og den viktigste ressursen i folkehelsearbeidet.* *Fundamentale forutsetninger for god folkehelse er* • *Å ha en tilfredsstillende bolig* • *Ha et meningsfylt aktivitetstilbud* • *Inngå i en sosial sammenheng* • *Å ha mulighet for kulturell og åndelig stimulering*»
14	17	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om økt arbeidsdeltakelse og inntekt: • 2. setning strykes «*Fullført videregående…*» • Siste setning «*Nordreisa må ha*

			fokus…» endres til: «*Vi må også gi bedre rom for tilpasset arbeidsdeltakelse for personer med ulike former for funksjonsnedsettelser eller psykiske lidelser mv.*»
14	18	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om flere med fullført utdanning: • 2. setning «*Nordreisa må fortsatt ha et sterkt fokus… …og sosiale forhold).*» endres til: «*Nordreisa må ha et sterkt fokus på forebygging av frafall i skolen. Dette må innebære en aktiv rolle i møte med skolevegrere, tidlig innsats i forhold til barn som sliter faglig og sosialt samt tilstrekkelige ressurser i skolen til å skape et godt læringsmiljø.*»
14	18	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om bolig til alle: • Ny siste setning: «*Nordreisa kommune må derfor utvikle en plan for sosial boligbygging.»*
14	18	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om sosial tilhørighet og tilgjengelighet: • Siste setning «Involvering og medvirkning…» endres til: «*Her kan frivillig sektor spille en nøkkelrolle ved å skape inkluderende møteplasser og aktiviteter. Det kan også være behov for å styrke samarbeidet med menigheten og den diakonale arbeid.*»
14	18	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om tjenestenivået og tilpasning til behovene strykes.
14	18	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om tilrettelegging for positiv individuell helseatferd: • Første setning «*Faktorer som ernæring…*» beholdes. • Resten av teksten endres til: «*Temaene drøftes i skoleverket, men det bør tilbys veiledning også til et bredere lag av befolkningen. Et relativt høyt antall unge og voksne har eller står i fare for å utvikle et risikofylt forhold til rusmidler, både legale og illegale. Dette krever at kommunen utvikler*

			mer offensive strategier i rusarbeidet. Tilrettelegging for fysisk aktivitet må skje på flere fronter. Barns behov for gode lekearealer må vektlegges både ved regulering av boligfelter og ved etablering og renovering av skole- og barnehagebygg. Frivillig sektor må gis gode rammevilkår for å tilby aktiviteter både på bredde og toppnivå. Turløyper og turområder må vedlikeholdes og gjøres tilgjengelig også for mennesker med nedsatt funksjonsnivå.»
14	19	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om ytre miljøfaktorer: • Første setning «*Kommuneplanen skal tydeliggjøre…*» strykes. • I tredje setning «*Dette sikres blant annet…*» tilføyes det følgende til slutt i setningen: «*… og forventede effekter av klimaendringer som havnivåstigning, økt nedbørsmengde og hyppigere ekstremvær.*» • I andre avsnitt strykes første setning «*I dette ligger også fokus*». • 2. og 3. avsnitt slås sammen.
15	18	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Avsnitt om tilrettelegging for positiv individuell helseadferd: Siste setning i 1. avsnitt er ufullstendig.
15	19	Økonomisk handlefrihet	Nest siste avsnitt: «*Utgiftssiden kan påvirkes…*» endres til «*Utgiftssiden påvirkes av kommunen selv…*».
16	20	Økonomisk handlefrihet	Nordreisa bruker mer enn gjennomsnittet for vår kommunegruppe, 4.avsnitt: «*Nordreisa kommune har over tid hatt et høyt fravær pga sykdom*», Setningen flyttes til avsnitt om «*Betydelig økt arbeidsnærvær*» (s.16)
17	28	Folkehelsen	Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa. Sjekk faktaopplysninger og omskriv.
17	28	Folkehelsen	Nest siste setning «*Nøkkelen til et liv…*» fjernes.
18	24	Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Endres fra å være kapittel 8.1.2 til 8.1.1

18	27	Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Hovedmål og kulepunkt: Formulere inn Nordreisa som regionsenter innenfor helse, utvikle DMS – kompetanse, bruk av teknologi, desentraliserte spes. Helsetjenester- og ambulering. Samhandling/samarbeid med kommunene i regionen og spesialhelsetjenestene Bruke kunnskap til utvikling av næring.
18	30	Hovedmål – folkehelsen	3. kulepunkt «*befolkningen skal ha…*»: Fjern ordene «*individuell og* *grupperettet*»
18	30	Hovedmål – folkehelsen	Nytt kulepunkt: «*Rekruttere helsefaglig personell*»
19	24	Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Fjern «*Vår helse påvirkes av mange faktorer*» med tilhørende kulepunkter
19	24	Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Slå sammen de tre avsnittene som begynner med hhv: «*Tjenestene må tilpasses…*», «*Nordreisa kommune mangler…*» og «*Det er høy gjennomsnittsalder…*»
19	24	Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Avsnitt om «*det er høy gjennomsnittsalder generelt…*» fjernes.
19	27	Hovedmål - Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	1. kulepunkt endres til to nye kulepunkter: • *«Sikre brukermedvirkning og trygge den enkeltes rettsikkerhet.»* • *«Møte den enkeltes individuelle behov gjennom god samhandling med tjenestemottaker og pårørende.»*
19	27	Hovedmål - Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Nytt kulepunkt: «*Heve kompetansen i sektoren gjennom målrettede stipender til etter- og videreutdanning*»
19	27	Hovedmål - Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	3. kulepunkt «*Opparbeide og…*» deles i to: • «*Opparbeide og videreutvikle et godt omdømme for å styrke rekrutteringen til sektoren.*» • «*Være en god vertskommune for regionale tjenestetilbud.*»
19	27	Hovedmål - Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	Nytt kulepunkt: «*Sikre og videreutvikle dagens tilbud innenfor sosialtjenesten (DMS) i samarbeid med UNN.*»

19	27	Hovedmål - Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	4. kulepunkt «*Arbeide for at brukernes…*» endres til: «*Sikre at brukernes individuelle planer følger brukerne og bestemmer hvilket tilbud brukerne skal få.*»
19	27	Hovedmål - Helse- omsorgs- og sosialtjenesten	I 5. kulepunkt «*Arbeides for at det åpnes for…*» strykes siste setning «*Når det investeres i nye…*»
25	38	Frivillighet	5. avsnitt, 2. setning «*mangel på anlegg, lokaler…*» strykes.
25	38	Frivillighet	Nytt avsnitt om frivillighetssentralen må skrives.
25	39	Hovedmål – frivillighet	«*Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen.*» endres til «*Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.*»
25	39	Hovedmål – frivillighet	Nytt kulepunkt: «*Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.*»
35	Utgår	Hovedmål – helsenæringer	Avsnitt fjernes.

Rådmannens kommentar:

Folkehelse – påvirkning foran behandling: Forslag til nye setninger og avsnitt er tatt inn med mindre justeringer. Forslag til sletting av setning «*Fullført videregående…*» tas til følge. Forslag om sletting av avsnittet «*Tjenestenivået og tilpasning til behovene*» tas ikke til følge.

Økonomisk handlefrihet: Endringsforslag tas til følge.

Folkehelsen: Delkapitlet er omskrevet. Nytt kulepunkt tas ikke inn.

Helse- omsorgs- og sosialtjenesten: Forslag til endring av rekkefølge på kapittel tas til følge. DMS er formulert inn. Forslag til endringer i kulepunkt, samt til nye kulepunkt tas inn.

Frivillighet: kommentarene er tatt til etterretning, og nytt avsnitt om frivillighetssentralen er skrevet inn.

Helsenæringer: Foreslått fjerning av kulepunkter til «*Helsenæringer*» tas til følge.

3.2.3 Nordreisa oppvekstutvalg

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
3	6	Kommuneplanens samfunnsdel	4. setn: «*Planen kan brukes…*» endres til «*planen skal brukes…*»
6	8	Vår identitet og verdigrunnlag	7. setn: «*I et multikulturelt samfunn…*» bør også skole, næring og utvikling tas med.
7	9	Visjon	Forslag: «*Nordreisa – kommunen med plass til alle*»
12	15	Særegent sted og miljø	Siste setning «V*i har et stort fortrinn…*» strykes.
14	17	Folkehelse – påvirkning foran behandling	1. setn. i 2. avsnitt: ordet «*påvirkningsperspektiv*» foreslås endret til «*forebyggingsperspektiv*».
15	19	Økonomisk handlefrihet	Nest siste avsnitt, 1. setn: «*Utgiftssiden kan påvirkes av…*» endres til «*Utgiftssiden påvirkes av…*»
16	19	Økonomisk handlefrihet	4. avsnitt: flyttes til underkapittel: *Betydelig økt arbeidsnærvær*
17	28	Folkehelsen	Nest siste setning på siden fjernes: «*Nøkkelen til et liv…*»
18	30	Folkehelsen – hovedmål	3. kulepunkt: fjern ordene «*individuell og grupperettet*»
18	30	Folkehelsen – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal rekruttere helsefaglig personell.*»
19	24	Helse- omsorgs- og sosial	Nest siste avsnitt fjernes: «*Det er høy gjennomsnittsalder…*»
21	31	Grunnskole og SFO	Siste setning i siste avsnitt fjernes: «*De skolene vi har i dag…*»
21	32	Sammenhengende opplæringsløp	Ny siste setning: «*Ved innskriving i skolen får foreldrene beskjed om at opplysninger fra barnehagen kan følge barnet til skolen ved deres samtykke.*»
22	33	Høyere utdanning. Nord-Troms studiesenter	I siste setning byttes ordet «*samferdselstilbud*» ut med «*infrastruktur*».
22	34	Barnehager – hovedmål	1. kulepunkt omskrives til at alle som ønsker plass skal få det.
22	34	Barnehager – hovedmål	5. kulepunkt: «*Barnehagene holder høy kvalitet…*» omskrives til «*Barnehagene skal holde høy kvalitet…*»
22	34	Barnehager – hovedmål	7. kulepunkt: siste setning strykes: «Vi skal samordne…»
23	34	Grunnskole og SFO – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Elevene i Nordreisa skal ha en trygg og god skolevei.*»
23	34	Voksenopplæring – hovedmål	Kulepunktet foreslås endret til: «*Nordreisa kommunes voksenopplæring skal tjene innbyggere og næringsliv i forhold til norskopplæring/integrering av*

			fremmedspråklige.»
23	34	Videregående opplæring – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal tilby lærlingeplasser i aktuelle fagområder*.»
25	38	Frivillighet	5. avsnitt: siste setning «*Mangel på anlegg…*» strykes.
25	38	Frivillighet	Nytt avsnitt om frivillighetssentralen må skrives.
25	39	Frivillighet – hovedmål	Hovedmålet endres til: «*Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.*»
25	39	Frivillighet – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.*»
28	45	Reindrift	5. avsnitt siste setning: avsnittet må omskrives. Man kan ikke si at kommunen ønsker å etablere et reinslakteri.
28	44	Fiskeri og havbruk	2. setning endres til: «*Reisafjorden skal være en oppdrettsfri fjord.*»
32	Utgår	Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid	Siste setning endres til «*Nordreisa kommune skal innta en ledende rolle i næringslivssatsingen. Det etableres en samarbeidsavtale med Halti Næringshage*.»
33	Utgår	Arealutfordringer og næringsutvikling	Siste avsnitt fjernes: «*Historisk erfaring…*»
33	Utgår	Arealavgifter	Avsnittene strykes.
33	45	Hovedmål	Ny siste setning: «*Sørge for at kommunen har tilstrekkelig med næringsareal.*»
33	46	Jordbruk – hovedmål	Endre 4. kulepunkt til: «*Rovdyr og beitedyr, Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr.*»
34	46	Jordbruk – hovedmål	7. kulepunkt strykes: «*Innen 2023…*»
34	46	Jordbruk – hovedmål	8. kulepunkt strykes: «*Nordreisa kommune skal ha 15 %...*»
34	45	Handel og service – hovedmål	Skriv om 1. kulepunkt. Kommunen skal revidere stedsutviklingsplanen.
35	Utgår	Forvaltningspunkt – naturforvaltning som næring – hovedmål	Kulepunktet fjernes.
35	Utgår	Helsenæringer – hovedmål	Kulepunktet fjernes.
38	49	Samferdsel – hovedmål	Siste kulepunkt endres til: «*Sørkjosen lufthavn vil også i framtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Nordreisa kommune vil unngå å bygge*

			inn flyplassen og ønsker og prioritere fremtidig utviklingsbehov i arealsaker i nærområdet til flyplassen. Det skal opprettes en interessegruppe med særlig ansvar for regularitet, samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.»
38	50	Nord-Troms region	Siste setning i 1. avsnitt strykes: «*I tillegg samarbeider…*»
38	50	Opprettholde service- og velferdstilbud	Ordet «*pågående*» strykes fra 2. setning i 2. avsnitt.
39	51	Samfunnssikkerhet og beredskap	Delkapitlet bør si noe om kommunens ROS-plan og når den er revidert.
40	52	Omdømmeforvaltning og rekruttering	Siste setning i 1. avsnitt fjernes: «*Gjennomtrekk og økte…*»
40	52	Omdømmeforvaltning og rekruttering	«*Stimuleringstiltak for voksne potensielle studenter.*» endres til «*Stimuleringstiltak for ungdom under utdanning og voksne studenter.*»
41	53	Organisasjon – mennesker og ressurser – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal mulighet for full stilling.*»
41	53	Organisasjon – mennesker og ressurser – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innenfor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.*»
42	54	Kommunalt eierskap – hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal påse at alle tjeneste-/vareleverandører til kommunen oppfyller kravene til helse, miljø og sikkerhet.*»

Rådmannens kommentar:

Kommuneplanens samfunnsdel: Kommentaren er tatt til følge.

Vår identitet og verdigrunnlag: Kommentaren er tatt til følge.

Visjon: Forslaget er tatt til følge.

Særegent sted og miljø: Forslaget er tatt til følge.

Folkehelse – påvirkning foran behandling: Forslaget er tatt til følge.

Økonomisk handlefrihet: Forslagene er tatt til følge.

Folkehelsen: Forslag til endring/sletting av tekst er tatt til følge. Forslag om nytt kultpunkt tas ikke til følge.

Helse- omsorgs- og sosial: Forslaget om sletting av setning er tatt til følge.

Utdannings- og oppvekstpolitikk: Forslagene er tatt til følge.

Frivillighet: Forslagene er tatt til følge.

Sysselsettings- og næringspolitikk:
Delkapitlet om reindrift er justert ifht kommentar.
Delkapitlet om fiskeri og havbruk er omskrevet.
Delkapitlene om *organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid*, *arealutfordringer og næringsutvikling* og *arealavgifter* er fjernet i sin helhet.
Forslag til tilføyelse i hovedmålet tas ikke til følge.
Hovedmål jordbruk: Forslag til endring og stryking av hhv. kulepunkt 4 (rovdyr) og 8 (15% økologisk jordbruk innen 2023) tas ikke til følge. Forsalg om å stryke kulepunkt 7 (10 årsverk innen inn-på-tunet) tas til følge.
Hovedmål handel og service: Forslag tas til etterretning.
Hovedmål Forvaltningspunkt – naturforvaltning som næring og helsenæringer: Forslagene tas til etterretning.

Samferdsel: Forslag tas til etterretning.

Nord-Troms region: Forslagene tas til følge.

Samfunnssikkerhet og beredskap: Forslaget tas til etterretning.

Omdømmeforvaltning og rekruttering: Forslag om fjerning av setning tas til følge. Forslag om endring av setning tas ikke til følge. Setningen er fjernet.

Organisasjon – mennesker og ressurser: Forslag om nytt kulepunkt om at kommunen skal arbeide for at alle skal ha mulighet for full stilling tas til følge. Forslag om nytt kulepunkt om stipendordning tas ikke til følge.

Kommunalt eierskap: Forslag om nytt kulepunkt tas ikke til følge. Det foreslåtte kulepunktet ansees som unødvendig da kommunen er pålagt å utføre dette gjennom eget regelverk.

3.2.4 Nordreisa administrasjonsutvalg

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
40	52	Omdømmeforvaltning og rekruttering	1. avsnitt, siste setning fjernes: «Gjennomtrekk og økte kostnader…»
40	52	Omdømmeforvaltning og rekruttering	«*Stimuleringstiltak for voksne potensielle studenter*» endres til «*Stimuleringstiltak for ungdom under utdanning og voksne studenter*»
41	53	Hovedmål – organisasjon – mennesker og ressurser	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal ha mulighet for full stilling.*»
41	53	Hovedmål – organisasjon – mennesker og ressurser	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innenfor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.*»

Rådmannens kommentar:

Forslag om fjerning av setning, og nytt kulepunkt om at kommunen skal arbeide for at alle med ufrivillige deltidsstillinger skal få mulighet for full stilling, er tatt til følge.

Forslag som går på stimuleringstiltak og stipendordninger er forkastet. I planen ligger det inne en satsing på kompetanseheving av kommunens ansatte.

3.2.5 Nordreisa driftsutvalg

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
24	37	Bosettings- og boligforhold	Nordreisa kommune skal etablere omsorgsboliger og nødboliger sentralt og i nærhet **til de private og offentlige** tjenestene.
33	46	Hovedmål – jordbruk	1. kulepunkt: endres til «*Jordvern. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal **fortrinnsvis** forbeholdes jordbruksproduksjon og ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.*».
33	Utgår	Arealavgifter	Avsnittene slettes.
33	46	Hovedmål – Jordbruk	4. kulepunkt: endre til: «*Rovdyr og beitedyr. Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr*»
34	46	Hovedmål – Jordbruk	De siste 2 kulepunktene flyttes til handlingsplan.
37	48	Hovedmål – Naturressurs-, miljø- og energipolitikk	Fjerne de første 5 kulepunktene og henvise til vedtatt klima- og energiplan.
38	49	Hovedmål – samferdsel	Endre 3. kulepunkt til: «*Sørkjosen lufthavn vil også i framtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Nordreisa kommune vil prioritere fremtidig utviklingsbehov for flyplassen i arealsaker tilknyttet flyplassens nærområder. Det bør opprettes en interessegruppe med særlig ansvar for regularitet, samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.*»

Rådmannens kommentar:

Bosettings- og boligforhold: Endringsforslag tas til følge.

Landbruksnæring: delkapittel om *Landbruksnæringen* er omskrevet etter innspill fra jordbrukssjefen. Driftsutvalgets endringsforslag er delvis tatt til følge.

Arealavgifter: forslag til sletting av avsnittene tas til følge.

Naturressurs-, miljø og energipolitikk: Endringsforslag tas til følge.

Samferdsel: Endringsforslag tas delvis til følge. Kulepunktet er omskrevet etter flere innspill.

3.2.6 Nordreisa eldreråd

Rådet tar kommuneplanens samfunnsdel til orientering.

Rådmannens kommentar:

Kommunen har ingen kommentar.

3.2.7 Nordreisa rådet for funksjonshemmede

Rådet tar kommuneplanens samfunnsdel til orientering.

Rådmannens kommentar:

Kommunen har ingen kommentar.

3.2.8 Barn- og unges kommunestyre

Ønsker:

- Kunstgressbane i Rotsund og netting til fotballmålene.
- Skøytebane vinterstid på slåballbanen ved Storslett skole.
- Alpinbakke/snowboardbakke ved hoppbakken.
- Gang- og sykkelsti mellom Snemyr og Storslett
- Bruk av samfunnshuset på Storslett
- Bowlinghall
- Målnett og kunstgressbane til Storslett skole
- Paintballbane og tilhørende utstyr
- Mer gym på skolen
- Nye pc`er på skolen
- Slalombakke og skiheis ved badevannet i Sappen

Rådmannens kommentar:

BUK kommer med gode og konkete forslag som er viktige innspill for å legge til rette for økt fysisk aktivitet blant barn og unge. Innspillene vil være viktige spesielt med tanke på kommende arealdelen til kommuneplanen. I samfunnsdelen er ønsket om mer gym i skolen ivaretatt gjennom et av hovedmålene for grunnskole og SFO.

3.2.9 Gunnar Nystu (Leder Samarbeidsutvalget)

Grunnskole og SFO (s.20): Dersom prognosene for elevtall holder seg stabilt og Sørkjosen skole ikke gjenåpnes, må Moan skole utvides.

Skolen i fokus (s.21): Avsnittet peker på viktigheten av kvalitet på skoleledelse, rammebetingelser og politisk fokus, men det påpekes at det ikke er noe kommunen går inn for. Mangel på interesse rundt skolen og hvordan den drives er direkte årsak til de problemene som omtales rundt skolene i Nordreisa.

Faglig kvalitet og læring (s.21): Avsnittet konstaterer fakta. Konkrete handlinger og planer som fører til en bedre skole savnes.

Videregående opplæring (s21): Det er skuffende at så mange slutter før endt studie. Hovedårsaken kan være at elevene ikke henger med faglig, og at skolen dermed er en arena de ikke behersker. Det må settes inn ressurser på å få elevene til å heve sitt faglige nivå.

Hovedmål – Utdannings- og oppvekstpolitikk (s. 22): Et mål bør være målbart, slik at status kan evalueres. Skolene bør ligge på nasjonalt nivå i basisfagene ved nasjonale prøver i 5., 8. og 9. klasse. Skoleeier bør sette krav om dette, og skolene må lage konkrete planer for måloppnåelse. Dersom mål ikke nås, bør det være konsekvenser for de ansvarlige.

Rådmannens kommentar:

Grunnskole og SFO: Kommunen har i sin handlingsplan lagt opp til en utvidelse av

Skolen i fokus: styrking av ledelsen i oppvekstsektoren er ett av hovedmålene for oppvekst og utdanningspolitikken.

Faglig kvalitet og læring: Konkrete mål er innarbeidet i hovedmålene for oppvekst.

Videregående opplæring: Kommentaren tas til orientering.

Hovedmål – utdanning og oppvekst: Kommentaren er delvis tatt til følge gjennom hovedmålene for utdanning og oppvekst.

3.3 Fra administrasjonen

3.3.1 Jordbrukssjefen i Nordreisa kommune

Jordbrukssjefens innspill er en utdyping av det som står om landbruksnæringen i delkapittel 8.2.

I korte trekk går innspillet ut på landbrukets betydning i Nordreisa i dag, og dets muligheter for fremtida, samt landbrukets rolle i forhold til fremtidige utfordringer og muligheter for og med rekruttering, matproduksjon, klimaendringer, miljøpåvirkning, samfunnssikkerhet, arktisk landbruk, pleie av kulturlandskapet, landbrukets rolle innen helse og velferd og rovviltproblematikken.

Vi ber om at innspillet leses slik det står i sin helhet i vedlegget til merknadsbehandlingen.

Rådmannens kommentar:

Da innspillet er svært detaljert og langt, tas en komprimert utgave av denne inn i samfunnsdelen. Vi mener at hele innspillet bør tas inn i den kommende næringsplanen.

3.3.2 Skogmesteren i Nordreisa kommune og Skogbrukssjefen i Nord-Troms

Eksisterende tekst og hovedmål foreslås endret til:

Skogbruk og utnytting av skogressursene i kommunen går helt tilbake til den kvenske innvandringen. Det skogkledte arealet er på cirka 700 km^2 eller cirka 20 % av kommunens areal. Av dette er 140 km^2 skog som kan regnes som økonomisk drivverdig. De drivverdige arealene har en tilvekst på cirka 22 000 m^3 i året. Hogsten i dag utgjør cirka 7000 m^3. Mye av skogen er fortsatt ung, så tilveksten vil være større enn avvirkningen i lang tid fremover, men det er likevel et stort potensial for å øke uttaket. Det er i hovedsak lauvskogen som er hogstmoden i dag. De store furuskogarealene i Reisadalen og granplantefeltene vil ikke være hogstmodne før om 40–60 år.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er en avgjørende forutsetning for skogbrukets fremtid. Tap av areal til andre interesser og arealbruk som gir dårlig arrondering av gjenstående skog svekker grunnlaget. Eksempler er nye verneområder, utbygging, kraftlinjer, hytteområder osv.

Liten avvirkning er en utfordring for skogbruket i dag. Driftsapparatet er smått, enkelt og spredt på mange små aktører som har skog som tilleggsnæring eller til eget bruk. Satsing på bioenergi har gitt økt avvirkning. Flisfyringsanlegget på Sonjatun har gitt et stort løft for skogbruket og lagt grunnlag for en mer næringsrettet bruk av skogressursene.

Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det må derfor bygges ut bedre infrastruktur ved planlegging og bygging av et rasjonelt skogsvegnett.

Skogen kan i tillegg spille en viktig rolle i CO_2-regnskapet, siden tilvekstene er større enn uttaket. Nordreisa kommune er i dag nesten «klimanøytral» siden skogen gir en netto binding på 25 000–30 000 tonn CO_2 per år.

Hovedmål

- *Nordreisa kommune skal ha en langsiktig og restriktiv arealpolitikk som sikrer de mest verdifulle skogarealene mot omdisponering og oppdeling.*
- *Nordreisa kommune skal jobbe for å forbedre skogsvegnettet, og dermed legge til rette for økt uttak av skogsvirke.*
- *Nordreisa kommune skal videreføre satsinga på bioenergi og være en aktiv kunde gjennom å bruke posisjonen vi har som stor eier av bygningsmasse.*

Rådmannens kommentar:

Innspillet tas til følge. Teksten i høringsdokumentet er erstattet av foreslått tekst.

3.3.3 Næringskonsulent Beate Brostrøm

I innledningen til delkapittel 6.2.1 Sysselsettings- og næringspolitikk foreslås de to første setningene i første avsnitt beholdt. Den øvrige teksten foreslås omskrevet til:

> *Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Selv om arbeidsledigheten i Nordreisa har ligget under 3 %, er det behov for flere arbeidsplasser. Dette signaliseres gjennom at den generelle arbeidsstokken er større enn antall arbeidsplasser. Det er i hovedsak menn som arbeider andre steder. Stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet. Det private næringsliv er forholdsvis liten i forhold til det offentlige.*
>
> *Nordreisa kommune er avhengig av å skape gode forhold som bo kommune. Dette gjennom oppvekstsvilkår, helhetlig tjenestetilbud og samferdsel. For å kunne stimulere til økning i det private næringsliv er det hensiktsmessig å legge til rette for god arealforvaltning, etablererveiledning og infrastruktur.*
>
> *Nordreisa kommune er regionsenter for Nord-Troms. Dette har gjort at man har en rekke handels- og servicebedrifter som betjener hele regionen.*

Avsnittene om *jordbruk*, *skogbruk* og *fiskeri og havbruk* er ikke kommentert.

I avsnittene om *reindrift* foreslås siste avsnitt slettet.

I avsnitt om *handel og service – regionsenteret som servicessenter* er første avsnitt foreslått omskrevet til:

> *Handelsstanden og kunderelasjonen er i rask endring. Dette i form av forventninger og tilbud fra kunde, og generasjonsskifte i handelsstanden.*

Avsnitt om *naturopplevelser og reiselivsnæringen* og *naturforvaltning som næring* er foreslått tatt ut og erstattet med nye avsnitt under overskriften *nasjonalparksatsningen.* Foreslått tekst er:

> *Nasjonalparksatsingen som Nordreisa kommune er del av er et viktig fortrinn som kommunen kan utvikle. De næringer som sterkest knyttes opp mot satsingen er opplevelsesnæringer, overnatting, service og handel.*
>
> *Fokuset på natur og kulturverdier skaper også verdier for barn og unges tilknytting, friluftsliv, forvalting, trivsel og omdømme.*

Avsnittene om *bygge- og anleggsnæringene, transportnæringen* og *mineralnæring – grus og pukk, skifer og malmforekomster* er foreslått slått sammen under overskriften *industri, anlegg og transport*. Forslått tekst er:

> *Nordreisa kommune har et bredt register av næringsliv. Kommunen kan tilby det meste innen bygg, anlegg og transport. Det finnes også muligheter for sterkere industriutvikling jfr nordområdesatsing, eksisterende næringsliv.*
>
> *Transportnæringen har i lang tid vært en av de største næringene i kommunen. Nordreisa kommune har vært vertskap for rutebilselskaper og lastebileiere i årevis. Vi er også vertskap for en stor aktør innen logistikk og*

transport for havbruksnæringen som sysselsetter mange. Det befinner seg mye kompetanse tilknyttet transportvirksomhet i kommunen.

Mange av bedriftene har det vanskelig med å hevde seg i konkurransen om oppdrag, og dette er jo ofte næringer som er i sterk konkurranse med internasjonale firma, der det er vanskelig å konkurrere i pris, men kanskje kompetanse og lokalkunnskap er det naturlige fortrinn.

Avsnittene om petroleum- og maritim sektor er ikke kommentert.

Overskriften *KIFT-næringer* er foreslått endret til *nyetablering og innovasjon.* Avsnittene er ønsket omskrevet til:

I Nord-Troms har man generelt lav innovasjonsgrad og utdanningsnivå. Dette medfører også at regionen sliter med lave antall nyetableringer, lønnsomhet og vekst. Entreprenørskap i skolen er en viktig del av å øke nyetableringer, skape forståelse for privat næringsliv og se muligheter i eget sted.

Som fortrinn har vi i Nord-Troms et studiesenter og en næringshage som kan legge til rette for at både kompetansenivået og innovasjon kan utvikles.

Det ligger betydelig potensial i å bygge opp både attraktive fagmiljøer og faglig spissede arbeidsplasser.

I avsnitt om *fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling* er de to første avsnittene foreslått slettet og erstattet med:

Fritidsboliger og friluftsliv er en betydelig del av kommunens potensial innen reiseliv og for å danne grunnlag for trivsel og tilknytting til egen kommune.

Avsnitt om *helsenæringer* foreslås slettet.

Det er forslått ny tekst i hovedmålet med tre undermål:

Nordreisa skal ha et næringsliv som er preget av nyskapning, bærekraft og vekst. I dette legger kommunen opp til å være en ja-kommune som i sin forvalting av arealer, gir forutsigbarhet og gode rammevilkår for utvikling.

- *Nordreisa kommune skal bidra til vekst i næringslivets størrelse.*
- *Nordreisa kommune skal bidra til vekst i antall arbeidsplasser og rekruttering, gjennom systematisk arbeide med omdømme og markedsføring.*
- *Nordreisa kommune skal utmerke seg på god arealforvaltning, etablererveiledning og infrastruktur på landsbasis.*

Det er forslått nye eller omformulerte hovedmål som følger for de ulike avsnittene:

<u>Reindrift:</u>

- *Styrke vårt ansvar som vertskommune, både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjenesteyter ovenfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året*

Handel og service – Regionsenteret:

- *Handelsstanden og kunderelasjonen er i rask endring. Dette i form av forventninger og tilbud fra kunde, og generasjonsskifte i handelsstanden.*
- *Prioritere stedsutviklingsplanen for et hyggeligere sentrum som folk ønsker å besøke.*
- *Styrke nettverk og samarbeid slik at det blir sterkere synergier for næring, offentlig og frivillig sektor når det skjer noe; festivaler, turneringer, etc.*

Nasjonalparksatsingen:

- *Styrke vertskapsfokuset for offentlig, privat og frivillig virksomhet med mål om å bli best i Norge.*
- *Styrke lønnsomhet og verdiskapning gjennom kompetanseheving og involvering.*
- *Gjennom skoleverket skal barn og unges tilknytting styrkes gjennom aktiviteter og opplevelser i natur og kulturarv.*
- *Stedsutvikling i hele kommunen skal ha en kvalitet og en design som skal være gjenkjennbar både i forhold til reguleringer og friluftsliv.*

Industri, anlegg og transport:

- *Styrke eksisterende bedrifter med gode rammebetingelser, arealavklaringer, slik at ønsket ekspandering kan skje.*
- *Styrke samferdsel og infrastruktur for næringen med bedre infrastruktur i skjæringspunktet hav, vei, fly.*
- *Bredbåndsutbyggingen skal ferdigstilles slik at alle steder i kommunen kan styrke sin befolkning og næringsliv.*
- *Stimulere til økt regionalt samarbeid og nettverksbygging slik at lokale bedrifter kan ta del i nordområdesatsingen.*

Petroleum- og maritim sektor:

- *Samarbeide med i regionen med å avklare og satse på vår posisjon i forhold petroleumsutviklingen i Nord.*
- *Styrke regionens synlighet i nordområdene som en lokalisering i olje gass bransjen.*
- *Tilstrekkelige tilgjengelige arealer og infra struktur for bransjens nåværende og framtidige behov.*

Nyetablering og innovasjon:

- *Nordreisa kommune skal prioritere ungt entreprenørskap i skolen.*
- *Nordreisa kommune skal, som regionssenter, bidra til at trippel-helix samarbeidet (offentlig, næring og forskning)skal være unikt og gi lønnsomhet til regionen gjennom sterkere samarbeid med Nord-Troms studiesenter og Halti næringshage.*
- *Det skal stimuleres til å bygge opp attraktive fagmiljø og kompetansemiljøer for styrking av rekruttering og utvikling.*

<u>Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling:</u>

- *Nordreisa kommune skal prioritere å utvikle hytteområdene slik at det servicetilbud og tjenester som skal ytes tilgodekommer lokalt næringsliv maksimalt.*
- *En helhetlig plan for fritidsboligbygging vil sikre hensyn til samfunn og miljø og redusere problematikken med «bit for bit» – utbygging av attraktive areal.*

Rådmannens kommentar:

Innledningen til delkapittel 6.2.1 *Sysselsettings- og næringspolitikk* er endret i samsvar med forslaget.

Reindriftsavsnittene er endret i samsvar med forslaget.

Foreslått endring av første avsnitt i avsnittene om *handel og service – regionsenteret som servicesenter* er tatt delvis til følge. Den foreslåtte teksten er lagt til eksisterende tekst, der tallene er oppdatert til siste tilgjengelige statistikk.

Forslag om å slå sammen avsnittene om *naturopplevelser og reiselivsnæringen* og *naturforvaltning som næring* til nye avsnitt under overskriften *nasjonalparksatsningen,* samt forslag om ny tekst er delvis tatt til følge. Deler av tekst fra de to sammenslåtte avsnittene er beholdt og slått sammen med ny foreslått tekst.

Forslag om sammenslåing av avsnittene om *bygge- og anleggsnæringene, transportnæringen* og *mineralnæring – grus og pukk, skifer og malmforekomster* er tatt til følge. Avsnittene er slått sammen under ny overskrift, men også her er deler av tidligere tekst beholdt og slått sammen med ny foreslått tekst.

Forslag om å endre avsnitt om *KIFT-næringer* til *nyetablering og innovasjon* med ny tekst er tatt til følge.

Avsnitt om *fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling* er tatt ut i sin helhet. Forslag er tatt delvis til følge.

Forslag om sletting av avsnitt om *helsenæringer* er tatt til følge.

Forslag om nytt hovedmål er tatt delvis til følge. Forslag om tre undermål er ikke tatt til følge.

Forslag om nytt hovedmål for *reindrift* er tatt til følge.

To av tre forslag om nye kulepunkter for *handel og service* er ikke tatt til følge. Det siste av de tre foreslåtte kulepunktene er tatt inn.

Forslag om fire nye hovedmål for *nasjonalparksatsingen* er tatt til følge.

Tre av fire forslag om hovedmål for *industri, anlegg og transport* er tatt til følge. Forslag tre om bredbåndsutbygging er tatt med under delkapittel *6.2.3 Samferdsel.*

Forslag om tre nye hovedmål for *petroleums- og maritim sektor* er tatt til følge.

To av tre forslag om nye hovedmål for *nyetablering og innovasjon* er tatt delvis til følge. Det tredje forslaget tas ikke til følge.

Forslag om nye hovedmål for f*ritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling* tas ikke til følge. Avsnittene er tatt ut av planen.

3.3.4 Kulturkonsulent Ruth Uhlving, Kulturleder Roger Aronsen og Kinosjef Herdis Lindbom

6.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk:

Siste kulepunkt strykes. Det er unødvendig å spesifisere organiseringen av kulturskoletjenesten i dette dokumentet. Tilsvarende spesifisering er ikke gjort på andre tjenesteområder.

6.1.4 Kultur:

Hovedmålet bør endres til:
Kulturarbeidet skal være preget av åpenhet og inkludering og forankret i vår egen flerkulturelle historie og identitet.

- *Vi skal samarbeide med både frivillige og profesjonelle kulturaktører, det lokale næringslivet og eksterne aktører for å skape et best mulig kulturtilbud for alle deler av befolkningen*
- *Nordreisa kommune skal i Halti kulturbygg tilrettelegge for produksjoner og kulturopplevelser for regionens befolkning*
- *Nordreisa skal ha en godt utbygd kulturskole der det er plass til dem som ønsker det*
- *Kulturskolen skal være en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet som skal tilrettelegge for og utvikle elevenes kunstneriske og skapende evner, samt fremme forståelse, opplevelse og interesse for kunst og kultur.*
- *Kulturskolen skal i samarbeid med det øvrige skoleverket legge til rette for møter mellom profesjonelle kunstnere og elever*

Forslag om ny tekst under kapitel 6.1.4 Kultur, settes inn foran Hovedmål:

Økt kunnskap om kulturarv og kulturminner er også en viktig utfordring.

Nye punkter til slutt under Hovedmål i det samme kapitlet:

- *Nordreisa kommune skal ta vare på og gjøre kulturarven synlig – både den norske, kvenske og samiske. Det gjelder både materielle og immaterielle kulturminner. Fysiske spor, kulturminner knytta til bruk av naturen, bygninger, anlegg, stedsnavn, navnetradisjoner og muntlig kunnskap er eksempler på denne kulturarven.*
- *Med bakgrunn i krigshistorien i Nord-Troms skal Nordreisa kommune bidra til bevaring av bygninger, anlegg og kulturminner fra før og under andre verdenskrig og fra gjenreisningen.*
- *Nordreisa kommune skal bruke kulturarven som ressurs for å fremme bolyst og attraktivitet i samarbeid med andre offentlige institusjoner, frivillige og private aktører.*

Rådmannens kommentar:

Forslag til sletting av kulepunkt til delkapittel om *Oppvekst- og utdanningspolitikk* tas delvis til følge.

Forslag om nytt hovedmål for kultur tas til følge. Foreslåtte nye kulepunkter tas til følge.

Forslag om ny tekst på slutten av delkapittel *6.1.4 kultur* tas til følge.

Forslag om nye kulepunkter under hovedmål om kulturarv og kulturminner tas til følge.

3.3.5 Enhetsleder helse Herbjørg Fagertun

Omsorgsdelen med tilhørende planer er lite beskrevet. Herunder *Omsorgsplan 2015* med sine tre delplaner: *Demensplan 2015, Nevroplan 2015* og *Kompetanseløftet 2015.*

Allmennlegetjenesten og rehabilitering med koordinerende enhet er heller ikke omtalt, og samhandlingsreformen er lite beskrevet. Samarbeidsavtaler mellom kommunen og UNN HF som skal følges opp, evalueres og revideres er ikke omtalt.

Kommunal beredskap er av stor betydning og kommunene er sentrale i oppfølgingsarbeidet etter større hendelser. I tillegg har kommuner langt fra sykehus utfordringer med stengte veier og stengt luftrom som kompliserer spesialisert helsehjelp ved akutt sykdom, ulykker eller fødsel. Her må det være lokal kompetanse og beredskap for å kunne handtere uforutsette situasjoner. Gode akuttmedisinske tjenester krever personell med kompetanse og som er opplært og øvet. For å være et regionsenter innen helse med *Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms,* blir det avgjørende at kommunenes helse og omsorgstjenester fungerer.

For å utdype samfunnsplanens innhold i delkapittel *6.1.1 helse-, omsorgs- og sosialtjenestene* om Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms foreslås følgende tekst:

> ***Distriktsmedisinsk senter Nord Troms –*** *samhandlingstjenester for kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen og spesialisthelsetjenesten v/UNN HF og avtalespesialister. Tjenester med tungt utstyr og/eller tjenester som krever spesialistkompetanse (røntgen, hudbehandling, områdegeriatri, fødestue) er lokalisert til Helsesenteret Sonjatun.*
>
> ***En helhetlig og sammenhengende svangerskaps- fødsel- og barselomsorg*** *ivaretas gjennom felles døgnkontinuerlig jordmordtjeneste (5,3 jordmorstilling) i de fire nevnte kommuner og samarbeid med fødestuen, Sonjatun, hvor UNN har systemansvar. Med strenge seleksjonskriterier er det færre fødsler her, men alle gravide har tilbud i store deler av svangerskapet. Jordmødrene ambulerer til kommunene og har kontroller, samarbeider med lokalt helsepersonell, har følgetjeneste og undervisning. Dette er en viktig del av beredskapen og en trygghet for kvinnene og deres familie, samt en forebyggende del for kvinnehelse. Tjenestene må videreføres og utvikles gjennom avtaler med kommunene, UNN HF og Helse Nord.*
>
> ***Områdegeriatri og rehabilitering (OGT)****består av 6 døgnplasser og tverrfaglig team (lege, logoped, fysioterapeut, ergoterapeut, sykepleier) og er samlokalisert sammen med 4 sykestueplasser og fødestue på Sonjatun. Det er felles pleiepersonell for alle sengeplassene. Inntaksområdet er primært kommunene Kåfjord, Skjervøy, Kvænangen og Nordreisa. For tverrfaglig rehabilitering med diagnosen slagrammet med afasi kommer pasienter fra hele Troms og Finnmark. OGT har utadrettet virksomhet i de fire Nord-Troms kommunene med kommunebesøk, undervisning og veiledning og faste møter innen geriatri, rehabilitering og demensnettverk. Med utviklingen i samhandlingsreformen har kommunene fått et større ansvar for rehabilitering. Denne trenden krever utredning av nye behov, samhandling og videreutvikling*

av tjenestene for å opprettholde framtidig desentrale tilbud innen geriatri og rehabilitering.

***Sykestue (øyeblikkelig hjelp senger)** er en tjeneste som har eksistert i Nord-Troms i flere generasjoner. Nordreisa har de siste årene hatt 4 sykestueplasser som er delvis finansiert av UNN HF. Fra 2016 er det et krav om at alle kommuner skal ha et slikt tilbud. Sykestuen er et tilbud «før, istedenfor og etter» sykehus. Statistikk viser at dette er senger som brukes mye og er et bindeledd i samhandlingen. Tjenesten krever høy kvalitet i behandlingen, og høy kompetanse hos personalet slik at befolkningen føler trygghet. Denne tjenesten må videreutvikles med tilfredsstillende lokaler, videreutvikling av kompetanse og rekruttering, god organisering og samhandling for å imøtekomme behov i befolkningen. Avtaler med UNN HF angående kompetanseutvikling og økonomi.*

***Teknologi.** Telemedisin som et virkemiddel i DMS Nord-Troms var ønsket om å desentralisere spesialisthelsetjenester, og videreutvikle kommunale helsetjenester. Resultat er bl.a. digitalt røntgen, et teleortopedisk prosjekt/doktorgradsarbeid som pågår i tiden 2006 tom 2013, hudbehandlingsenhet med ambulerende hudspesialist, stomiprosjekt og utallige kompetanseprogram på videokonferanse. I dag er det en rivende utvikling innen teknologi hvor det må følges med i muligheter som teknologien gir. Det er velferdsteknologi, IKT-løsninger og programvare for elektronisk meldingsutveksling og dokumentasjon. «En pasient – en journal» er slagordet i teknologimeldingen. Her er det også penger til prosjekter.*

***Ambulering.** I dag er det ambulerende radiografer, hudspesialist, øre-nese-hals-spesialist. Det er ønskelig med spesialist innen indremedisin, gynekolog, øyespesialist og innen gastrologi.*

Viktig å bygge videre på DMS-strategien. Regionale spesialisthelsetjenester må opprettholdes og etableres fast i kommunen.

Det er Nordreisa kommune som må ta initiativ til fortsatt drift av etablerte spesialisthelsetjenester og utvikling av nye tjenester. Det må være en organisasjon som består av fagfolk, administrasjon og politikere som hele tiden har fokus på dette viktige arbeidet. Det må avklares (Regionrådet?) i hvilken grad andre kommuner i Nord-Troms skal delta og bidra i dette arbeidet. For utvikling av nye tjenester er både UNN HF, Helse Nord, private avtalespesialister og organisasjoner mulige samarbeidsparter. Faglige nettverk både internt i hver kommune og som felles nettverk i regionen er etterspurt og må få fokus.

Rådmannens kommentar:

Foreslått tekst om Distriktsmedisinsk senter Nord-Troms er tatt inn i planen.

3.3.6 Nordreisa Bibliotek

Svært lite fokus på biblioteket og dets tjenester i samfunnsdelen. Kultur, herunder biblioteket, er viktig for å ta vare på kommunens verdigrunnlag, kultur og historie ved ivaretakelse og formidling av kultur og historie. Dette må tydeliggjøres i planen.

Biblioteket er tatt med to steder i planen, under 8.1.3 *Utdannings- og oppvekstpolitikk* og 8.1.6 *Kultur*, men det er ingen mål for biblioteket. Hvor ønskes biblioteket plassert? Hvor ønskes kultur plassert? Skal biblioteket samordnes under oppvekststrukturen i Nordreisa slik som kulturskolen? Hvor skal biblioteket administrativt høre til? Dersom kulturskole og bibliotek flyttes innunder *oppvekst,* så bør all kultur flyttes dit, slik at feltet ikke blir fragmentert og usynliggjort.

Biblioteket ser fordeler ved å være organisert under *oppvekst* siden de samarbeider nært med skoler og barnehager, men de ser også fordeler ved å tilhøre *utviklingsavdelinga*. Kommuneplanen må vise hvor kultur, bibliotek og kulturskole administrativt hører hjemme.

Delkapitlet *Utdannings- og oppvekstpolitikk* bør endres til også å inneholde kultur dersom kultur helt eller delvis flyttes til *oppvekst.* Hvis biblioteket skal høre inn under «Utdannings- og oppvekstpolitikk» må kultur bli mer synlig i hovedmålet. Bibliotek og kulturskole må ha egne punkter, på linje med barnehager, grunnskole, osv.

Målene under delkapitlet *kultur* er vage. I satsningen fremover bør kommunens flerårige satsning på å være kvenkommunen i Troms fremgå. Planen om å bygge en formidlingssal gjennom Halti II prosjektet bør fremgå av mål og satsninger frem mot 2025. I første kulepunkt til hovedmål om høgere utdanning ønskes følgende setninger satt inn: *Nordreisa bibliotek, sammen med de andre bibliotekene i Nord-Troms, er viktig samarbeidspartner til Nord-Troms studiesenter. Biblioteket er den lokale møteplassen, studiested og læringsarena for studenter i kommunen.*

Teksten om biblioteket bør være mer utfyllende, og det følgende foreslås som eget avsnitt om bibliotek:

Nordreisa bibliotek

Folkebibliotek i Norge er en lovpålagt oppgave. Alle kommuner skal ha et folkebibliotek. Bibliotektjenester skal være gratis (jamfør Lov om folkebibliotek). Bibliotek har en viktig demokratisk funksjon gjennom å sikre alle innbyggere lik tilgang til informasjon. Nordreisa bibliotek skal være en aktiv, kreativ og tilgjengelig møteplass, der innbyggerne i Nordreisa kan søke inspirasjon, informasjon, kunnskap og rekreasjon.

Bibliotekene i Nord-Troms har hatt etablert forpliktende regionalt samarbeid siden 2004. Samarbeidet er nedfelt i felles regional bibliotekplan, vedtatt av alle kommunene i regionen.

Satsingsområdene til Nordreisa bibliotek er:

- *Bibliotektilbud til barn og unge. Denne satsingen er felles for alle Nord-Troms bibliotekene gjennom det regionale prosjektet "Framtidas kunnskapsarena". Bibliotekene skal være kunnskapssenter og læringsarena for barnehage, grunnskole,*

studiesentra og språksentra i regionen. I Nordreisa er det viktig å få til gode strukturer for samarbeid mellom biblioteket og barnehager og skoler.

- *Studiebibliotek. Dette er også en felles regional satsing. Folkebibliotekene i Nord-Troms er studiebibliotek og møteplass for voksne som tar utdanning. Bibliotekene i Nord-Troms er viktige samarbeidspartnere for Nord-Troms Studiesenter. Med studiebibliotek i hver kommune har studentene nærhet og tilgang til godt kjente og etablerte lokaler. Her kan man ha gruppesamlinger, tilgang til litteratur, internett og nærhet til lyd/bilde - studio. Biblioteket har leseplasser og grupperom til disposisjon. Biblioteket kan benyttes både i og utenom åpningstida. Nordreisa bibliotek har holdt på med studiebibliotek siden 2005. Utviklingen av studiebibliotekene har vært en suksess. Biblioteket er en viktig aktør som læringsarena for voksne studenter.*
- *Flerkulturelle bibliotektjenester. Nordreisa bibliotek satser bevisst på flerkulturelle bibliotektjenester. Biblioteket har spesiell fokus på det samiske og finske/kvenske. Både når det gjelder bøker på samisk og finsk/kvensk og litteratur om samiske og finske/kvenske forhold, historie, identitet m.m. I tillegg er det også viktig å ha godt bibliotektilbud til nye minoriteter i Nordreisa. I forhold til integrering har bibliotek en viktig funksjon.*
- *Biblioteket som møteplass. Det blir færre og færre lokale møteplasser igjen – eks postkontor, kafeer, nærbutikker, etc. "Det offentlige rom" blir mer og mer preget av å være knyttet til organiserte arenaer – eks. idrettslag, frivillige organisasjoner, sangkor, dugnader, osv. Gjennom deltakelse skaper engasjement, sosial utvikling, fremmer samarbeid i lokalsamfunnet, mm. Men "konsumsamfunnet" utfordrer dugnadsånden og den tradisjonelle deltakelsen i lag og foreninger. Folk har ikke tid og engasjement lenger. Det dukker opp behov for mer uformelle, men organiserte møteplasser, som f.eks. bibliotek Biblioteket er et lett tilgjengelig, nøytralt, sted man kan møte folk man kjenner, sted med lav profil.*
  Man kan oppsøke biblioteket alene, i gruppe og/eller på arrangement. Biblioteket har regelmessig ulike organiserte arrangementer for barn, ungdom og voksne – eks. Ole Bok med overrekkelse av gavebøker, lokalhistoriske seminarer, forfatterbesøk, strikkekafé, utstillinger, mm.

Hovedmål

- *Utvikle Nordreisa bibliotek til å bli kunnskapssenter og læringsarena for barnehager og grunnskoler i kommunen*
- *Videreutvikle studiebiblioteket og bibliotektjenestene til voksne som tar utdanning.*
- *Tilby gode flerkulturelle bibliotektjenester, spesielt i forhold til samisk og finsk/kvensk.*
- *Utvikle Nordreisa bibliotek til en viktig møteplass i kommunen.*

Rådmannens kommentar:

Bibliotekets innspill tas til følge. Teksten som biblioteket har foreslått er forkortet noe.

3.3.7 Kystsoneplanlegger Svein Solberg

Utkast til tekst om fiskeri og havbruk:

Antall fiskere/årsverk:

I Nordreisa kommune er det rundt 45 personer som har fiske som hoved yrke (liste B i fiskermanntallet pr 1. januar 2013). Gjennomsnittsalderen på denne yrkesgruppa er 43 år. I tillegg er det rundt 20 personer som har fiske som deltidsyrke (liste A i fiskermanntallet pr 1. januar 2013). Gjennomsnittsalderen er her 59 år. I denne gruppa befinner det seg mange pensjonerte fiskere og andre personer som har en eller annen form for annen inntekt.

Fiskefartøy lukket gruppe (båter med fartøykvote):

Det er (pr 1. januar 2013) 10 fiskeregistrerte fartøyer med fartøykvote i Nordreisa kommune. Hovedtyngden er mellom 10 og 11 meter lang med rett til å fiske torsk, hyse og sei i lukket gruppe. Det største fartøyet i denne gruppa t er rett under 15 m lang og driver i tillegg med fjordreketråling og seinotfiske. Disse fartøyene kan fiske til sammen ca 709 tonn torsk (sløyd uten hode). I tillegg kan de fiske fritt på uregulerte fiskeslag (sei, hyse, kveite, uer etc..). (kilde: http://www.fiskeridir.no.

Fiskefartøy åpen gruppe (båter som fisker i åpne fiskerier):

I denne gruppa er det (pr 1. januar 2013) registrert 20 fartøyer under 10 meter. Gjennomsnittslengden på fartøyene i denne gruppa er rundt 8 meter. Ungdom som vil satse på fiskerier starter ofte med egen båt i denne gruppa. Denne gruppa er svært sammensatt og består av folk som har hatt fiske som hoved yrke og av folk som driver kombinasjonsdrift.

Disse fartøyene kan fiske til sammen 440 tonn torsk (sløyd uten hode). I tillegg kan de fiske fritt på uregulerte fiskeslag (sei, hyse, kveite, uer etc..). (kilde: http://www.fiskeridir.no).

De fleste fiskefartøy eiere er registrert i brønnøysundregistrene og er å regne som bedrifter.

Avledet virksomhet:

I avledet virksomhet regner en med at en arbeidsplass i fiskebåten gir 2 arbeidsplasser på land. Mye av denne effekten skjer nok på andre plasser, siden en stor del av fisken fraktes vekk og bearbeides andre plasser.

Mottaksanlegg:

Johs. H. Giæver AS har siden 1868 med mottak, produksjon og eksport av fiskeprodukter, fortrinnsvis tørrfisk på Havnes. Tørrfisken fra Johs. H. Giæver AS er sannsynligvis den mest kjente eksportartikkelen fra Nordreisa kommune ute i Europa.

Nordreisa kommune har i tillegg et fiskemottak i Sørkjosen som driftes av Nordreisa Fiskarlag.

Havbruk:

I Nordreisa kommune er det 6 tillatelser for laks og ørret og en for blåskjell. Maksimal tillatt biomasse (MTB) for lokaliteter for matfisk av laks og ørret i Nordreisa kommune er til sammen 12500 tonn laks. (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Det er til sammen rundt 15 årsverk knyttet til oppdrett av laks i Nordreisa kommune.

Nordreisa kommune får høy uttelling i form av sysselsetting fra leverandørsiden til oppdrettsnæringa. Fôr transporteres for det meste med båt fra fôrprodusentene til oppdretter. I Troms finner vi rederier både i Tromsø og Nordreisa som tar del i denne frakten. Disse omsetter for rundt 70 millioner, og har omtrent 60 ansatte. 50 av disse er sysselsatt tilknyttet rederi i Nordreisa. I 2011 omsatte fôrbåttjenester med utgangspunkt i Nordreisa for vel 52 mill kroner. (kilde: Havbruksnæringens ringvirkninger i Troms, Nofima 2012)

Forslag til nye hovedmål for fiskeri og havbruk:

- *I Nordreisa kommune er det 43 personer med fiske som hoved yrke med en gjennomsnittsalder på 48 år. Kommunen skal gjennom sitt næringsutviklingsarbeid bidra til å opprettholde rekrutteringa av unge folk til denne næringen. Herunder å legge til rette for fartøy kjøp. Bygging av flytende fortøyningsanlegg mv. Kommunen skal aktivt være en døråpner opp mot Samisk utviklingsfond, Troms fylkeskommune og innovasjon Norge.*

- *Nordreisa kommune skal ha et bærekraftig perspektiv i arbeidet med planlegging av eksisterende produksjonsmiljø i sjø.*

Rådmannens kommentar:

Utkastet til ny tekst om fiskeri og havbruk er tatt til etterretning og er grunnlaget for de nye avsnittene om fiskeri og havbruk i planen.

Forslag til nye hovedmål er tatt inn i planen med mindre redigeringer.

3.3.8 Lærerkollegiet ved Moan skole

Lærerkollegiet ved Moan skole har i all hovedsak uttalelser til delkapittel 8.1.3 utdannings- og oppvekstpolitikk.

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
22	34	Hovedmål: Grunnskolen og SFO	**Kulepunkt 1:** Fokus skal være på både faglige resultater og sosial kompetanse.
22	34	Hovedmål: Grunnskolen og SFO	**Kulepunkt 2:** • Skolen i Nordreisa er en læringsarena. • Skal det skal utarbeides en egen læreplan på de lokale fortrinn og kommunens status som nasjonalparkkommune eller skal det tas inn i K-06? Det må spesifiseres. • Alle skolene i kommunen bør jobbe sammen om en slik læreplan. • Det er bra å synliggjøre læring om lokale forhold.
22	34	Hovedmål: Grunnskolen og SFO	**Kulepunkt 3:** • Det er bra med tidlig innsats. Det betyr mer ressurser inn i de første klassetrinnene. • Viktig at antall elever i klassene ikke blir for høyt. Anbefaler maks 16 elever per klasse.
22	34	Hovedmål: Grunnskolen og SFO	**Kulepunkt 4:** • Veldig bra! • Det bør være fokus på fysisk aktivitet og kosthold gjennom hele skoleløpet. • Foreldrene blir oppfordret til å la barna gå/sykle o.l. til skolen selv hvis mulig. • Kan kommunen betale en halv frukt per elev per dag? • Hva med den psykiske helsen?
22	34	Hovedmål: Grunnskolen og SFO	**Kulepunkt 5:** • Sentralt hovedmål. Ledelse er alfa og omega. • På Moan skole merkes det godt å ha fått en inspektør i 20 % stilling, samt en kontormedarbeider i 20 % stilling. Rektor har nå bedre tid til å konsentrere seg om pedagogisk ledelse og

			personal. • Må få til bedre samarbeid og kontakt mellom barnetrinn, mellomtrinn og ungdomstrinn.
22	34	Hovedmål: Grunnskolen og SFO	**Kulepunkt 6:** • Veldig bra!
40	52	Omdømmeforvaltning og rekruttering	• Kommunens personalpolitikk er utydelig. Hvem har ansvar for skolens personale? Rektor eller personalkonsulenten. • Viktig med trivselstiltak for ansatte.

Rådmannens kommentar:

Grunnskole og SFO:

Kulepunkt 1: Forslag er tatt til etterretning.

Kulepunkt 2: Kulepunktet er omarbeidet, og forslagene er tatt til etterretning.

Kulepunkt 3: Kommentaren er tatt til etterretning.

Kulepunkt 4: Kommentaren er delvis tatt til følge. Kommunen har ikke vurdert hvorvidt det er mulig å betale en halv frukt per elev per dag. Psykisk helse er heller ikke vurdert, men uten å tenke på psykisk helse vil man heller ikke få et godt læringsmiljø.

Kulepunkt 5: Kommentaren er tatt til delvis til etterretning.

Kulepunkt 6: Kommentaren er tatt til orientering.

Omdømmeforvaltning og rekruttering: Kommentaren er tatt til orientering.

3.3.9 Styrerne i de kommunale barnehagene

Styrerne i de kommunale barnehagene har følgende kommentarer til kommuneplanens samfunnsdel:

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
20	31	Utdannings- og oppvekstpolitikk (Barnehage)	Per september 2012 er det 20 avdelinger.
22	34	Hovedmål – barnehager	**Kulepunkt 1:** Nordreisa kommune skal ha full barnehagedekning. • Mener man plass til alle som søker barnehage plass? • Mener man de som har krav på plass i forhold til gjeldende lovverk?
22	34	Hovedmål – barnehager	**Kulepunkt 2:** Dette må også framgå i tiltaksplanen.
22	34	Hovedmål – barnehager	**Kulepunkt 3:** Det pedagogiske arbeidet i barnehager skal til enhver tid basere seg på gjeldende lovverk, som Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager. Det kan likevel presiseres at barnehager skal ha fokus på natur.
22	34	Hovedmål – barnehager	**Kulepunkt4:** Lovverket og Rammeplan stiller krav om dette. Er det likevel et hovedmål for barnehager i Nordreisa å ha et spesielt fokus på dette?
22	34	Hovedmål – barnehager	**Kulepunkt 7:** Det ønskes en presisering på hva den helhetlige ledelsen skal styrkes med. Kulepunktet foreslås endret til: «*Nordreisa kommune skal styrke ledelsen i oppvekstsektoren med en Barnehagekonsulent i 100 % stilling som har førskolelærerutdanning og barnehagefaglig kompetanse. Vi skal samlokalisere inntil 4 avdelinger.*» Det sees på som svært uheldig å samordne tre til fire avdelinger med felles ledelse, uavhengig av barnehagens lokalisering i forhold til personalet og leders mulighet for å følge opp det "primære" behovet til en arbeidstaker som er en leder som: • Forteller hvilke arbeidsoppgaver som skal utføres. • Tilrettelegger for at arbeidstaker skal kunne utføre sine oppgaver. • Gir tilbakemelding/ veiledning i forhold til utførelsen av

			arbeidsoppgaver. Dette viktig for at arbeidstakere skal trives i sitt arbeid og det vil bidra til en stabil personalgruppe. Det vil være viktig i forhold til foreldregruppa å ha en leder som de kjenner/ er trygge på og som skaper trygghet i en utrygg situasjon. For eksempel når det er behov for å få hjelp fra andre instanser som PPT, Barnevernstjenesten etc.

Lokalisering av nybygg til barnehager bør være i forhold til Lov om barnehager. Når tomt velges bør man se på de fysiske rammebetingelsene til uteområdet og lokalene, slik at dette er egnet i forhold til brukernes alder og oppholdstid. Dette er viktig for å gi barna et trygt, allsidig og stimulerende miljø. De fysiske omgivelsene påvirker adferden og utviklingen til de menneskene som bruker det.

Kommunen har en egen arealnorm i sine vedtekter. Men i tillegg til arealets størrelse vil faktorer som vær, insekter og mørketid spille inn. En avgjørelse om plassering bør derfor tas i samarbeid med fagpersonale.

Når det gjelder oppvekstsenter ved Moan skole, leke- og idrettsanlegg, gymsal med mer, er vurderingen at utearealet er viktigere enn det er å tilby dette.

De anbefaler at følgende hensyn er viktige å ta når man velger en egnet tomt for å gi barn uansett alder et allsidig, stimulerende og trygt miljø:

- Tilknytting til friareal/ naturtomt.
- Variert terreng.
- Rikelig med sol.
- Skjermet for vind.
- Ikke i tilknytning til våtmark, fordi dette medfører til store myggplager.
- Ikke i tilknytning til veier med stor trafikk.
- Ikke i byggefelt der barnehagebarna og bosatte er til sjenanse for hverandre.
- Kort avstand til andre fasiliteter som gymsal, bibliotek etc.
- Barnehagebarn blir brakt og hentet av foreldre, dermed er det ikke nødvendig at en barnehage knyttes til et boligfelt.

Det vil være krevende å være en god leder for både skole og oppvekstsenter, og det vil være viktig for en barnehage å ha en egen styrer i forhold til blant annet kompetanse, tilstedeværelse og oppfølging. Styrer har et overordnet ansvar for å drive kompetanseutvikling. Kravene til det faglige innholdet i barnehagene øker stadig, og når 2/3 av personalet er ufaglærte drives mye veiledning for å øke kompetansen i arbeidet med førskolebarn.

Etter endt høring har enhetslederne i de kommunale enhetene hatt det reviderte dokumentet til gjennomsyn. De har kommentert det følgende etter dette:

Forslag om ny ordlyd til revidert kulepunkt 2:

> *«Nordreisa kommunes barnehager skal være fra 2-4 avdelings barnehager som er i godkjente, permanente bygninger. Barnehagebyggene skal være i samsvar med gjeldende regelverk/lovverk.»*

Forslag om ny ordlyd til revidert kulepunkt 3:

> *«Nordreisa kommunes barnehager skal være en læringsarena med høy kvalitet og starten på ett helhetlig opplæringsløp. Rammeplan og barnehageloven er grunnlaget for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Arbeid med lokal natur, kultur og miljø skal være en del av dette.»*

Forslag om ny ordlyd til revidert kulepunkt 4:

> *«Nordreisa kommunes barnehager skal ha fokus på å tilrettelegge for en positiv livsførsel fra ung alder med fokus på fysisk aktivitet og kosthold.»*

Rådmannens kommentar:

Styrerne i de kommunale barnehagene har kommet med mange gode forslag. Forslag til endringer i teksten og justeringer på tallmaterialet tas til delvis etterretning. Forslag til presisering av kulepunkt 7 tas ikke til følge. Kulepunktet er tatt ut av planen.

Når det gjelder innspill til lokalisering av barnehager tas dette til orientering og vil benyttes i kommuneplanens handlingsdel og arealdel.

Forslag om endring av ordlyd i revidert kulepunkt 2 er tatt delvis til følge.

Forslag om endring av ordlyd i revidert kulepunkt 3 er tatt delvis til følge.

Forslag om endring av ordlyd i revidert kulepunkt 4 er tatt til følge.

3.3.10 Nordreisa Familiesenter

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
12	15	Våre viktigste målgrupper	Etter første setning «… godt fundament for den enkeltes videre utvikling.» settes det inn: «*Nordreisa kommune skal ha fokus på forebygging og tidlig tverrfaglig innsats for å imøtekomme behov for hjelp og støtte til barn som trenger det. Dette vil gjøre kommunen til et trygt sted å vokse opp, gi et godt omdømme, gjøre kommunen attraktiv, og være positiv for kommunens økonomi.*»
14	18	Prioriterte innsatsområder	Sett inn følgende avsnitt: «*Nordreisa kommune har etablert familiesenter som er en kunnskapsbase innenfor forebyggende og helsefremmende arbeid. Ved å styrke Familiesenteret med personell og kompetanse vil dette gi gode rammer for innsatsen på disse områdene. Ved å styrke familiesenteret vil kommunen stå sterkere i forhold til å utjevne sosiale ulikheter i befolkningen. Ved på styrke Familiesenteret vil kommunen på en bedre måte arbeide ut fra nasjonale mål og lokale satsinger.*»
14	18	Prioriterte innsatsområder – Økt arbeidsdeltakelse og inntekt	Etter setningen «*Sosial nød og fattigdom…*» settes følgende to setninger inn: «*Fattigdom i familier setter barn utenfor et sosialt fellesskap og nettverk. De mister muligheten til inkluderende fellesopplevelser, og dette vil prege ungdoms- og voksenlivet på en negativ måte.*»
14	18	Prioriterte innsatsområder – Flere med fullført utdanning	Etter leddsetningen «Nordreisa må fortsatt ha et sterkt fokus på forebygging mot frafall i skolen,» settes det følgende inn: «*… og det må være etablerte tverrfaglige strategier og rutiner. Kommunen har et tverrfaglig skolevegringsteam, som er ett av få verktøy mot frafall i skolen. Det blir nødvendig å satse ressurser på videreutvikling av dette arbeidet.*»
18	30	Folkehelsen - Hovedmål	Nytt kulepunkt som nr. 4: «*Forebyggende barnevern rettet mot barnehager og skoler.*»
18	30	Folkehelsen -	Nytt kulepunkt som nr. 5:

		Hovedmål	«*Nordreisa kommune skal styrke helsestasjon, skolehelsetjenesten og annet lavterskeltilbud til barn og unge. Dette for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade.*»
19	24	Helse, omsorgs- og sosial	Sett inn følgende avsnitt før kulepunktene: «*Kommunen har gjennom deltakelse i Modellkommuneforsøket fått bekreftet at tverrfaglig arbeid i forhold til å oppdage og tidlig sette i verk tiltak, er en rett arbeidsmåte. Kommunen må utvikle tverrfaglige arenaer hvor familier kan få individuell hjelp og støtte på et tidlig tidspunkt.*»
20	30	Utdannings- og oppvekstpolitikk	Følgende setning settes inn sist i første avsnitt: «*Av denne grunn er det nødvendig til stadighet bygge opp og videreutvikle en god og velfungerende barneverntjeneste.*»
20	30	Utdannings- og oppvekstpolitikk	Mellom første og andre avsnitt under bildet.: *«Det skal være fokus på at barn ikke skal vokse opp med vold, mishandling og overgrep. Alle som arbeider med barn skal ha kompetanse til å avdekke og handle.»*
20	30	Barnehage	Første setning endres til: «*I Nordreisa er det pr 2012 6 kommunale, 5 private og 1 åpen barnehage.»*
22	33	Hovedmål – barnehager	Nytt siste kulepunkt: «*Åpen barnehage skal være et lavterskeltilbud hvor foresatte og barn uten ordinær barnehageplass kan møtes til lek og samvær. I åpen barnehage skal man kunne møte fagfolk med ulik bakgrunn. Åpen barnehage skal være en nettverksbyggende arena.*» Alternativt: *«Nordreisa kommune skal ha en åpen barnehage som et lavterskeltilbud og tiltaksarena for familier som trenger støtte og stimulering. Den skal også være en arena for lek og samvær for foresatte og barn uten ordinær barnehageplass.»*

Rådmannens kommentar:

Våre viktigste målgrupper: Forslaget til endring er tatt til følge.

Prioriterte innsatsområder: Familiesenterets forslag om et eget avsnitt om familiesenteret er tatt til følge. Forslag om nye setninger i avsnitt om «økt arbeidsdeltakelse og inntekt» er tatt til følge. Forslag til nye setninger i avsnitt om «flere med fullført utdanning» er ikke tatt til følge. Forslag om nye kulepunkter er tatt til følge.

Folkehelsen: Forslag til nye kulepunkter under hovedmålet er tatt til følge.

Helse, omsorgs- og sosial: Forslag om nytt avsnitt i hovedmålet er ikke tatt til følge.

Utdannings- og oppvekstpolitikk: Forslag om ny setning om barneverntjenesten er ikke tatt til følge. Setning om fokus på fravær av vold er tatt inn i planen.

Barnehage: Nytt kulepunkt, alternativ to er tatt til følge.

3.3.11 Kommuneoverlege Knut-Ivar Berglund

Delkapittel 4; *Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon*: historien om stakebåten er unødvendig.

Delkapittel 6; *Utfordringer for Nordreisasamfunnet mot 2030*: eldrebølgen bør ikke bare sees på som en utfordring. Det bør også fokuseres på det positive de eldre kan bidra med i samfunnet. Det savnes forslag til hvordan samfunnet kan dra nytte av de mange eldre. Eldre folk vil fremover være friskere, og bør inkluderes i samfunnslivet som annet enn eldreomsorg. De vil kunne bidra i arbeidslivet og i politikken, også etter oppnådd pensjonsalder. Planlagt seniorpolitikk er viktig.

Videre vil kommunen få en stor utfordring med rekruttering av fagfolk i fremtiden. Problemet er allerede aktuelt i helsesektoren. Viktig med fokus på rekruttering allerede nå, og man må ikke glemme de fagfolkene som allerede jobber i kommunen. Dette må det fokuseres på fra politikernivå til alle deler av arbeidslivet. Planen må få mer trykk på dette området.

Det er veldig bra med fokus på at en stor andel er uføre, men at alle har en rest arbeidsevne. Nøkkelen til å få ned sykefraværet er bla tilrettelegging på arbeidsplassen, nærværsarbeid og en generell kulturendring der man fokuserer på muligheter istedenfor begrensinger. Trivsel på arbeidsplassen er den viktigste faktoren for å unngå at folk faller utenom arbeidslivet. Kommunen må derfor jobbe aktivt for tiltak som bidrar til å få ned andelen av befolkningen som faller utenfor arbeidslivet.

Delkapittel 7.1.1; *Våre viktigste målgrupper, Våre barn og unge*: det må satses helhetlig og tverrsektorielt på denne gruppen fra før fødsel til voksen alder. Fedme og overvekt er et stort fremtidig helseproblem, og forebyggende arbeid må starte med mor allerede før barnet er født. Det bør være fokus på ernæring og et sunt kosthold i barnehage, skole og i det offentlige samfunn.

Skolen er samfunnets viktigste institusjon for sosialisering og utvikling av fremtidige generasjoner. Det bør tilrettelegges for fysisk, psykisk, kulturell og sosial utvikling i pakt med grunnleggende verdier i samfunnet. Skolene i kommunen har i lang tid vært preget av store omstruktureringer som i kortere og lengre tid har gitt dårlige fysiske- og psykiske læringsmiljø. Skole må være et kjernesatsingsområde og ikke en salderingspost. Det bør være større fokus på kvalitet i skolen enn det som fremkommer av høringsutkastet til kommuneplanens samfunnsdel.

Delkapittel 7.3; *Folkehelse – påvirkning foran behandling*: Det er viktig å legge til rette for en sosial boligpolitikk. Nye boligprosjekter av en viss størrelse må helsekonsekvensutredes slik at man har mest mulig informasjon når en plan underkastes kommunal behandling.

Det er bra og viktig med fokus på at DMS/Sonjatun må forsterke og videreutvikle den kompetansen og posisjonen de innehar i dag. De vil kunne være en spydspiss i kommunens helsetjeneste og være viktig for rekruttering av viktige fagfolk.

Fortsatt utvikling av desentraliserte helsetjenester bør være et stort satsingsområde. Det savnes en beskrivelse av dagens desentraliserte spesialisthelsetjenester i

planen, bl.a. fødestuen, sykestuen og den geriatriske tjenesten (rehabilitering av hjerneslag/afasi).

Det bør fremgå av planen hva kommunen vil med dette i fremtiden, og hvordan man ønsker å utvikle disse tjenestene. Fokus på demenspasienter med behov for utredning, pårørende skolering og dagtilbud er et eksempel.

Det savnes større fokus på omsorgstrappen der Nordreisa mangler mellomtrinnet. Dette fører til at mange blir liggende på sykehjem for lenge, og som igjen gir større utgifter for kommunen. Følgende tekst foreslås for å utdype om omsorgstrappen:

> *Med omsorgstrappen forstår vi de helsetjenester som er hjemlet etter Lov om kommunal helse- og omsorgstjenester og omfatter sykehjems-, hjemmesykepleie- og andre boformer for heldøgns omsorg og pleie. Omsorgstjenestene hovedutfordringer er knyttet til vekst i antall brukere og at flere har komplekse sykdomsbilder med behov for sammensatte tjenester. Nordreisa har et riktig antall sykehjemsplasser i forhold til andre sammenlignbare kommuner jfr KOSTRA, men mangler trinnet omsorgsboliger med heldøgns omsorg og pleie til eldre brukere. Hjemmesykepleien spiller en viktig rolle i samhandlingsreformen for at brukere skal kunne bo lengst mulig hjemme.*

Det savnes fokus på å forebygge hjemmeulykker som brannskader, fallulykker, forgiftninger, lårbeinsbrudd, snøskuterulykker m.m. Disse ulykkene gir store samfunnsøkonomiske kostnader.

Delkapittel 8.1.1; *Folkehelsen*: Forebyggende arbeid er langsiktig og man vil kanskje ikke se gevinsten av dette arbeid på mange årtier. Det er meget samfunnsøkonomisk lønnsomt å forebygge ulykkeshendelser innen for alle ledd i samfunnet, og på dette området kan man relativt raskt få gevinst.

Man skal være forsiktig med å referere ukritisk til folkehelseprofilen for kommunen når man beskriver folkehelsesituasjonen. Det er en forutsetning å sammenholde folkehelseprofilen med annen informasjon for å kunne gi en tilstandsrapport på kommunens folkehelse. Kunnskap om lokale forhold må også tas med.

Det er bra med fokus på lavterskeltilbud innen gruppe- og individrettet forebyggende folkehelse f.eks. i form av en frisklivssentral og folkehelsekoordinator.

Det er viktig med fokus på helsestasjonen som et grunnfjell i forebyggende og helsefremmende arbeid i kommunen. De har et viktig og stort ansvar for å følge opp nye borgere fra fosterstadiet til førskolealder. Skolehelsetjenesten må sees som en oppfølgning av helsestasjon med helsekontroller og vaksinasjoner hos barn i skolealder. Det er viktig at helsestasjonstjenesten/skolehelsetjenesten samarbeider mer med øvrig helsevirksomhet i kommunen og at man jobber for at man i fremtiden kvalitetssikrer tjenesten og at den har en god tverrfaglig forankring.

Det savnes fokus på fremtidige trafikale sikkerhetsmål i forbindelse med skolevei. Det vil i folkehelsens ånd være naturlig å fokusere på en kommunal satsning på sykkel og gangveier. Dette er viktige folkehelsetiltak der man forebygger ulykker og tilrettelegger med tanke på økt fysisk aktivitet.

Kapitlet om *Folkehelsen* behøver en utdyping under overskriften *Helsetilstanden i kommunen*. Der foreslås teksten å endres til:

Befolkningssammensetning
Det har vært befolkningsvekst i kommunen i 2012. Nordreisa har flere menn enn kvinner enn resten av landet i aldersgruppen 20-39 år. Nordreisa har noe lavere andel barn og unge i alderen 0-17 år enn Troms og landet forøvrig. Kommunen har en høyere andel eldre over 80 år enn landsgjennomsnittet. Nordreisa har en lavere andel personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn enn Troms fylke og landet for øvrig. Forventet levealder for menn er lavere enn landsgjennomsnittet.

Oppvekst og levekår
Flere personer har grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med landet forøvrig. Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet forøvrig. Arbeidsledigheten er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet.

Andel uføretrygdede under 45 år er høyere enn i landet forøvrig. Ungdom trives dårligere på skolen enn det som er vanlig ellers i landet, vurdert etter trivsel hos 10.-klassinger, imidlertid er tallgrunnlaget for mestringsnivå i lesing utilstrekkelig for statistisk testing. Færre fullfører videregående skole enn det som er vanlig i landet for øvrig. Nordreisa kommune har mange innbyggere med ulike funksjonshemminger og en stor andel av eldre med demenssykdom som har stort hjelpebehov og tilretteleggingsbehov. Kommunen har også mange rusmisbrukere med sammensatte vansker.

Fysiske, biologiske, kjemiske og sosialt miljø
Kilder til utendørs luftforurensing i Nordreisa kommune er i hovedsak begrenset til biltrafikk langs veinettet og fyringsanlegg for privatboliger. Kilder til støy er fra samferdsel, industri og annen næring, skytebaner, bygg- og anleggsvirksomhet og motorsportbaner. Støyeksponering fra disse kildene i boligområder er vurdert som lav. Kilder til UV stråling er kommunens to solarium som ved tilsyn 2012 følger forskrift. Eksponering for UV- stråler er nært knyttet til enkeltindividets solingsvaner. Berggrunnens art i boligområder medfører svært lav eksponering av radongass i Nordreisa kommune. Andel personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyseresultater, i prosent av befolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, er høyere enn ellers i landet. Siden kommune ser ut til å ha en større andel røykere i befolkningen enn ellers i landet er det naturlig å trekke slutning at befolkningen i kommunen utsettes for passiv røyking i større grad enn resten av landet.

Skader og ulykker
Færre personer legges inn på sykehus for personskader etter ulykker sammenlignet med resten av landet.

Helserelatert adferd

Røyking ser ut til å være et større problem enn ellers i landet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen. Tall for overvekt på kommunenivå er under utarbeidelse.

Helsetilstand

Færre personer bruker legemidler mot psykiske lidelser, som blant annet angst og depresjon, sammenlignet med resten av landet. Hjerte- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter antall pasienter behandlet i sykehus. KOLS og astma hos voksne ser ut til å være mindre utbredt enn ellers i landet, basert på bruk av legemidler (45-74 år). Utbredelsen av type 2-diabetes, målt ved bruk av legemidler, ser ut til å være høyere enn ellers i landet (30-74 år).

Rådmannens kommentar:

Delkapittel 4; *Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon*: Forslag om å stryke historien om stakebåten tas ikke til følge.

Delkapittel 6; *Utfordringer for Nordreisasamfunnet mot 2030*: Kommentarene er tatt delvis til etterretning. Blant annet er kommentaren om viktigheten av trivsel på arbeidsplassen er innarbeidet i hovedmål for delkapittel 6.4 *organisasjon – mennesker og miljø.*

Delkapittel 7.1.1; *Våre viktigste målgrupper, Våre barn og unge*: Kommentarene er tatt delvis til følge og innarbeidet i samfunnsdelen.

Delkapittel 7.3; *Folkehelse – påvirkning foran behandling*: Kommentarene er tatt til etterretning, og en mer utfyllende tekst om DMS og omsorgstrappen er tatt med i planen.

Delkapittel 8.1.1; *Folkehelsen*: Delkapitlet er revidert/omskrevet. Det er også tatt inn en målsetning om trygge skoleveier.

3.4 Fra privatpersoner, selskap, lag og foreninger

3.4.1 Stiftelsen NYBO

Har følgende forslag til endring av hovedmål for delkapittel 8.1.4 Bosetting- og boligforhold:

> «*Nordreisa skal ha boliger, boformer og bomiljø som bidrar til mangfold og god livskvalitet. Nordreisa skal være en attraktiv kommune å bo i og alle skal kunne etablere seg og ha egen bolig.*»

Dette målet skal nås ved hjelp av boligpolitisk plan som utarbeides i 2013. NYBO tolker samfunnsdelen som en forventning til dem om å bidra til å gjennomføre tiltak i den kommende boligpolitiske handlingsplanen. Per i dag har ikke NYBO en formelt definert rolle i en boligpolitisk plan, men anser at de har en helt sentral rolle i arbeidet med å kunne tilby gode boforhold for innflyttere til kommunen.

Dersom NYBO skal være kommunens redskap for å gjennomføre tiltak i en boligpolitisk plan, forutsetter de at også de økonomiske rammebetingelsene som er nødvendige for å gjennomføre planen på en økonomisk bærekraftig måte gis til stiftelsen. Dersom NYBO skal inn i det ordinære boligmarkedet må man vurdere en egen organisasjon for dette.

Per september 2012 har NYBO cirka 4 av 200 boenheter ledig og cirka 30 personer på venteliste. De har derfor ikke kapasitet til å dekke behovet. Det private boligmarkedet har heller ikke kapasitet til å dekke behovet for boliger. Mangel på boliger er en reell hindring for tilflytting og rekruttering til kommunen. NYBO jobber med å utrede fremtidig boligbehov og utbyggingsbehov. Kommuneplanen vil være en viktig rammebetingelse for dette arbeidet.

NYBO forventer at en vedtatt samfunnsdel og påfølgende boligpolitisk plan avklarer stiftelsens rolle i kommunens strategi for å nå planens boligpolitiske hovedmål.

Rådmannens kommentar:

Hovedmål for bosetting- og boligforhold er endret i samsvar med NYBOs forslag.

NYBO er selv med på utformingen av boligpolitisk plan for Nordreisa kommune, og vil igjennom arbeidet med denne få mulighet til å få avklart sin rolle i den kommunale strategien for å nå det boligpolitiske hovedmålet.

3.4.2 Nordreisa næringsforening (NNF)

Samfunnsdelen er omfattende rent tekstlig, og blir derfor mer uoversiktlig og tunglest enn hva som er nødvendig. En del statusbeskrivelser kan reduseres i omfang. Det bør sees på hva som er påstander og hva som er dokumenterte fakta.

Enkelte punkter kan virke uklare med hensyn til hva som er kommunens rolle, spesielt i forhold til næringslivet. Noen punkter sier noe om kommunal innsats, uten at det konkretiseres. Det må konkretiseres nærmere.

Planens hovedtema – *mot et åpent kunnskapssamfunn* – gjenspeiles ikke i forventet grad i dokumentet.

Hovedutfordringene: Sammenhengen mellom attraktivitet og konkurransedyktige arbeidsplasser er påpekt som en av hovedutfordringene, og NFF deler denne holdningen. Lavt kompetansenivå og svak tilgang på kapital anses som en av de største utfordringene for å utvikle et allsidig og attraktivt næringsliv i kommunen. Planen må poengtere sterkere kommunens aktive rolle som tilrettelegger for nyetablerere. Nyetablerere må ivaretas med gode rammebetingelser og tilrettelegging. En arealavgift vil være en stor belastning for nyetablerere.

Det er også behov for en sunn kommunal økonomistyring. Det bør være høyt prioritert å få til en styringsmodell og kultur i kommunens forvaltning som sørger for driftsmessig balanse i forhold til vedtatte budsjetter.

Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid (s.32): Kommunen som døråpner for bedrifter uten regionen bør poengteres sterkere. Kommunen bør være aktivt tilstede på arenaer som har betydning for næringsutvikling i regionen.

Det bør legges til rette for attraktive næringsarealer i arealplanen, og de må markedsføres ovenfor bedrifter både innen- og utenfor kommunen. Kommunen må være offensiv ovenfor statlige og offentlige selskapers etablering av virksomhet. For eksempel ovenfor Statnett og Statkraft ved å tilby lokalisering av prosjektbase.

Kommunen bør ha en aktiv rolle og være pådriver for politisk påvirkning i forhold til realisering av store samferdselsprosjekter og andre tiltak med betydning for næringslivet.

Areal utfordringer og næringsutvikling (s.32) og arealavgifter (s.33): Det er uklart hva som ønskes oppnådd med disse avsnittene. Arealavgifter vil være en hindring for etablering og lønnsomhet i det lokale næringslivet. Avsnittene strykes i sin helhet.

Hovedmål – jordbruk (s.33-34): Under kulepunkt 4 bør det tilføyes: «*Det sikres tilstrekkelige midler til overholdelse av vedtatte bestandsmål*.»

For å konkretisere tiltak for å nå målsetningen bør det i kulepunkt 5 tilføyes: «*Som et ledd i dette etableres et handelstorg for lokalt produserte varer i*

Storslett sentrum.» Dette sees i sammenheng med forslagene om et aktivt og levende Storslett sentrum under.

<u>*Hovedmål – handel og service, første kulepunkt*</u> (s.34): Stedsutviklingsplanen har vært behandlet i nærings- og kulturutvalget tidligere. Det ble da enighet om følgende punkter, som bes tatt inn igjen i planen:

- *Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp under reiseliv og bolyst. Sentrumsarealene skal disponeres i tråd med dette i arealplan.*
- *Storslett sentrum utvikles med et klart definert område for gågater og handelstorg.*
- *Kommunen skal sikre tilstrekkelige og nære parkeringsarealer i sentrum for å styrke handel og aktivitet.*
- *Stedsutviklingsplanen slik den foreligger tas opp til ny vurdering og må eventuelt justeres i tråd med dette.*

Følgene kulepunkt foreslås tilføyd:

- *Det utdeles en årlig «servicepris» til beste bedrift i kommunen i samarbeid med Næringslivet for å stimulere til økt servicenivå.*

<u>*Hovedmål – bygg- og anleggsnæringen*</u> (s.35): Kommunen kjøper inn mange tjenester fra denne sektoren, men stadig færre av anbudene går til lokale aktører. Kommunen som innkjøper må se på dette, og på det rommet for tilpasninger av kontraktstrategi i entreprisesaker som gjør at lokale bedrifter kan delta som finnes innenfor innkjøpsregelverket.

Følgende kulepunkt foreslås tilføyd:

- *Nordreisa kommune skal utnytte handlingsrom i offentlig innkjøpsregelverk til å lage kontraktstrategier ved kommunale innkjøp som er tilpasset lokale bedrifter.*

<u>*Naturopplevelser og reiselivsnæringen*</u> (s.35): Punktene i avsnittet er lite konkrete og bør utdypes. NNF ønsker en helhetlig plan for utvikling av reiselivsnæringen, siden dette er den næringa som har størst vekstpotensial, også for helårsdrift.

Det foreslås at det lages en reiselivsplan der det avsettes et område i sentrum til spahotell/overnatting tilknyttet skiløype og næringsløype for snøskuter. Dette må sees i sammenheng med skianlegget i Saga og et fremtidig alpinanlegg. Dette må også tas inn i stedsutviklingsplanen.

Reisaelva og dens betydning for reiseliv er fraværende i dagens plan. Den har betydning og det bør sies noe om det i planen.

Kommunen bør samarbeide med Den Norske Turistforening og andre for å få etablert flere vandrerhytter i nasjonalparkområdet.

<u>*Samferdsel*</u> (s.37-38): Et godt samferdselstilbud er viktig for næringslivet i regionen. Hvilke prosjekter som anses som viktigst i planperioden må utdypes og konkretiseres. NNF mener at de følgende fem samferdselstiltak må arbeides med og følges aktivt opp:

- E6 Sørkjosfjellet: Har stor betydning for trafikksikkerhet og regularitet. Må prioriteres høyt.
- E6 Kvænangsfjellet: Problematisk veistrekning vinterstid. Alternativer bør utredes og ny trasé planlegges i neste planperiode av NTP. Må prioriteres høyt.
- Sørkjosen lufthavn: Utfasing av dagens flytyper gjør at det fra 2018 vil bli endringer i flytilbudet; enten mindre fly eller endret infrastruktur for å kunne ta i mot større fly. NNF har ikke tro på bruk av mindre fly enn i dag som en langsiktig løsning. Utvidelse av dagens flyplass og rutetilbudet må vurderes. I dag er rutetilbudet ikke godt nok for næringslivet.
- Industrihavn: Større industrihavn med dypvannskai må vurderes i planperioden. Dette vil kunne legge til rette for fremtidig næringsutvikling på områder som ikke er utnyttet i dag.
- Indre riksvei: Bør vurderes på nytt. Kommunen vil kunne bli et knutepunkt i forhold til Indre Finnmark.

Kommunalt eierskap (s.41): Følgene endring av ordlyd ønskes i fjerde avsnitt:

«*Innen attføringsarbeidet har Nordreisa ASVO A/S og Nordtro AS vært svært viktige element. Bedriftene er samfunnsbedrifter med klare formål om å være aktive medspillere i lokalmiljø med å tilby tiltak i forhold til arbeidsmarkedspolitikken. Dette skal skje i tett samarbeid med andre aktører og næringsliv - for å bidra til at flere kommer seg fra en passiv tilværelse til aktiv tilværelse i verdiskapende arbeid*»

Rådmannens kommentar:

Hovedutfordringene: Innspillet er tatt til orientering.

Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid: Innspillet er tatt til etterretning. Avsnittene er slettet og teksten er delvis integrert andre steder i kommuneplanens samfunnsdel.

Areal utfordringer og næringsutvikling og arealavgifter: Forslag om sletting av avsnittene tas til følge.

Hovedmål – jordbruk: Endringsforslag er ikke tatt til følge. Avsnittet om landbruk er skrevet helt om, og en del av hovedmålene er endret i samsvar med ny tekst.

Hovedmål – handel og service: Innspillet om å ta inn kulepunkter fra stedsutviklingsplanen er tatt delvis til følge. Forslag om nytt kulepunkt er tatt til orientering. Kulepunktet vil passe bedre i den kommende næringsplanen.

Hovedmål – bygg- og anleggsnæringen: Forslått kulepunkt er tatt med.

Naturopplevelser og reiselivsnæringen: Forslag tas til etterretning. Teksten er forsøkt konkretisert noe. Innspill om å avsette områder i sentrum bør evalueres i kommuneplanens arealdel. Reisaelva og dens betydning for

reiseliv er tatt med i avsnittet. Eventuelle nye vandrerhytter i nasjonalparkområdet bør i hovedsak plasseres utenfor de verna områdene.

Samferdsel: Innspill tas til orientering.

Kommunalt eierskap: Innspill om ASVO tas til følge, og teksten er endret i samsvar med forslaget.

3.4.3 Nordreisa Arbeiderparti

Mange skrivefeil i dokumentet, og språkvask forventes. Flere konkrete tilfeller er påpekt høringsuttalelsen.

Av endringsforslag kommer Nordreisa AP med følgende:

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
3	6	Kommuneplanens samfunnsdel	4. setning «*Planen kan brukes av politikere*…» endres til: «*Planen skal brukes av politikere*…»
6	8	Vår identitet og verdigrunnlag	*Skole, næring og utvikling* bør tas med i den 7. setningen.
7	9	Visjon	Forslag: «*Nordreisa – kommunen med plass til alle*»
12	15	Særegent sted og miljø	Siste setning strykes
14	17	Folkehelse – påvirkning foran behandling	Siste ord i 1 setning i 2. avsnitt: *påvirkningsperspektiv*, byttes ut med ordet *forebyggingsperspektiv*.
15	19	Økonomisk handlefrihet	I 7. avsnitt «*Utgiftssiden kan påvirkes av kommunen selv*…» endres til «*Utgiftssiden påvirkes av kommunen selv*…»
16	19	Økonomisk handlefrihet	4. avsnitt flyttes til underkapittel: «Betydelig økt arbeidsnærvær»
17	28	Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa	Faktaopplysninger må sjekkes og delkapitlet omskrives.
17	28		Nest siste setning «*Nøkkelen til et liv*…» fjernes.
18	30	Hovedmål - Folkehelse	I 3. kulepunkt fjernes ordene «*individuell og grupperettet*»
18	30	Hovedmål - Folkehelse	Forslag til nytt kulepunkt: «*Rekruttere helsefaglig personell*»
19	24	Helse-, omsorgs- og sosial	Siste avsnitt i 1. kolonne fjernes («*Det er høy gjennomsnittsalder generelt…*»)
21	31	Grunnskole og SFO	I 2. avsnitt fjernes siste setning («*De skolene som er i dag…*»)
21	32	Læringsmiljø	3. setning «*Skolen i Nordreisa er betydelig bedre ifht mobbing*.» strykes. Resten må kvalitetssikres.
21	32	Sammenhengende opplæringsløp	Ny setning til slutt: «*Ved informasjon om innskriving i skolen får foreldrene beskjed om at opplysninger fra barnehagen kan følge barnet ved deres samtykke.*»
22	33	Høyere utdanning, Nord-Troms studiesenter	Siste setning «*Gode samferdselstilbud er…*» endres til «*God infrastruktur er…*».
22	34	Barnehager	1. kulepunkt omskrives til: «*Alle som ønsker barnehageplass skal få det.*»
22	34	Barnehager	5. kulepunkt «*Barnehagene holder høy kvalitet…*» endres til «*Barnehagene*

			skal holde høy kvalitet…»
22	34	Barnehager	7. kulepunkt bør være «*Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren.*» Resten av kulepunktet strykes.
23	34	Grunnskolen og SFO	Forslag til nytt kulepunkt: «*Elevene i Nordreisa skal ha en trygg og god skolevei.*»
23	34	Voksenopplæring	1. kulepunkt endres til: «*Nordreisa kommunes voksenopplæring skal tjene innbyggere og næringsliv i forhold til norskopplæring/integrering av fremmedspråklige.*»
23	34	Videregående opplæring	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal tilby lærlingeplasser i aktuelle fagområder.*»
25	38	Frivillighet	2. setning i 5. avsnitt «*Mangel på anlegg, lokaler…*» strykes.
25	38	Frivillighet	Nytt avsnitt om *forventninger til frivillighetssentralen* må skrives.
25	39	Hovedmål	1. avsnitt «*Nordreisa vil at frivillige lag…*» endres til «*Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud*»
25	39	Hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå*»
28	45	Reindrift	Siste setning i 5. avsnitt: «*Nordreisa kommune ønsker at…*» Avsnittet må skrives om. Man kan ikke si at det ønskes å etablere et slakteri.
28	44	Fiskeri og havbruk	2. setning «*Kommunestyret har vedtatt…*» endres til «*Reisafjorden skal være en oppdrettsfri fjord.*»
29	Utgår	Naturforvaltning som næring	Alle avsnittene fremstår rotete. Avsnittet må omskrives.
32	Utgår	Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid	Siste avsnitt endres til: «*Nordreisa kommune skal innta en ledende rolle i næringslivssatsingen. Det etableres en samarbeidsavtale med Halti næringshage.*»
33	Utgår	Arealutfordringer og næringsutvikling	I 3. avsnitt står det «*I ny visjon for kommunen…*» Hvilken visjon henvises det til?
33	Utgår	Arealutfordringer og næringsutvikling	4. avsnitt «*Historisk erfaring…*» fjernes.
33	Utgår	Arealavgifter	Avsnittene under denne overskriften fjernes.
33	45		Nytt kulepunkt: «*Sørge for at kommunen har tilstrekkelig med næringsareal.*»

33	46	Jordbruk	4. kulepunkt endres til: «*Rovdyr og beitedyr, Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr*»
34	45	Handel og service	Avsnittet omskrives. Stedsutviklingsplanen?
34	46	Jordbruk	3. kulepunkt «*Innen 2023*…» strykes
34	46	Jordbruk	4. kulepunkt «*Nordreisa kommune skal ha 15 % økologisk...*» strykes
35	Utgår	Forvaltningspunkt – naturforvaltning som næring	Avsnittet fjernes
35	Utgår	Helsenæringer	Avsnittet fjernes
38	49	Samferdsel - Hovedmål	3. kulepunkt endres til: «*Sørkjosen lufthavn vil også i framtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Nordreisa kommune vil unngå å bygge inn flyplassen og ønsker å prioritere fremtidig utviklingsbehov i arealsaker i nærområdet til flyplassen. Det bør opprettes en interessegruppe med særlig ansvar for regularitet, samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.*»
38	50	Nord-Troms region	Siste setning i 1. avsnitt «*I tillegg…*» strykes.
38	50	Opprettholde service- og velferdstilbud	I 2. setning i 2. avsnitt «*Pågående omdømmeprosjekt…*» fjernes ordet *pågående*.
39	51	Samfunnssikkerhet og beredskap	Avsnittet må si noe om ROS-plan og når den er revidert.
40	52	Organisasjon – mennesker og ressurser: Omdømmeforvaltning og rekruttering	Siste setning i 1. avsnitt «*Gjennomtrekk og økte…*» fjernes.
40	52	Organisasjon – mennesker og ressurser: Omdømmeforvaltning og rekruttering	4. kulepunkt endres til: «*Stimuleringstiltak for ungdom under utdanning og voksne studenter*»
41	53	Hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal få mulighet for full stilling.*»
42	53	Hovedmål	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal påse at alle tjeneste-/vareleverandører til kommunen oppfyller kravene til helse,*

			miljø og sikkerhet.»

Rådmannens kommentar:

Forslag som går på forbedring av tekst er tatt med. De øvrige forslagene er vurdert som følger:

Vår identitet og verdigrunnlag: Endringsforslag tatt til følge.

Visjon: Forslaget er tatt til følge.

Særegent sted og miljø: Forslaget er tatt til følge.

Folkehelse – påvirkning foran behandling: Forslaget er tatt til følge.

Økonomisk handlefrihet: Endringsforslag er tatt til følge.

Folkehelse: Faktaopplysninger er sjekket og delkapitlet er omskrevet. Forslag til endringer tas til følge. Forslag om nytt kulepunkt tas ikke til følge.

Helse-, omsorgs- og sosial: Forslag om sletting av avsnitt tas til følge.

Grunnskole og SFO: Forslag om sletting av setning tas til følge. Forslag om nytt kulepunkt tas til følge.

Læringsmiljø: Avsnittet er kvalitetssikret.

Sammenhengende opplæringsløp: Forslag til ny setning er tatt til følge.

Barnehager: Endringsforslag til 1. og 5. kulepunkt tas til følge. Endringsforslag til 7. kulepunkt tas ikke til følge.

Voksenopplæring: Endringsforslag tatt til følge.

Videregående opplæring: Endringsforslag tatt til følge.

Frivillighet: Forslag om sletting av setning «*mangel på anlegg*…» tatt til følge, og nytt avsnitt om frivillighetssentralen er skrevet. Endring av hovedmål er ikke tatt til følge. Forslag til nytt kulepunkt er tatt til følge.

Reindrift: Avsnittet er omskrevet.

Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid: Endringsforslag tas delvis til etterretning, men er innarbeidet andre steder i planen. Overskriften *organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid* er fjernet og innholdet er innarbeidet i andre deler av kommuneplanen.

Arealutfordringer og næringsutvikling: Forslag om sletting av avsnitt tas delvis til følge. Alle avsnittene er tatt ut av planen.

Arealavgifter: Forslag til sletting av avsnittene tas til følge.

Jordbruk: Delkapittel om landbruksnæringen er omskrevet etter innspill fra jordbrukssjefen. Arbeiderpartiets innspill er tatt delvis til følge. Sletting av kulepunkter om økologisk landbruk tas ikke til følge.

Handel og service: Avsnittene er noe omskrevet.

Forvaltningspunkt – naturforvaltning som næring: Avsnittene er omarbeidet og slått sammen med avsnittene om «naturopplevelser og reiselivsnæringen» under ny overskrift «nasjonalparksatsningen».

Helsenæringer: Forslag til sletting av avsnittene tas til følge.

Samferdsel: Forslag til endring av kulepunkt tas delvis til følge.

Nord-Troms region: Forslaget er tatt til etterretning.

Samfunnssikkerhet og beredskap: Forslag tas delvis til følge.

Omdømmeforvaltning og rekruttering: Forslag til sletting av setning tas til følge. Endring av kulepunkt tas ikke til følge. Forslag til nytt kulepunkt til hovedmål om at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal få mulighet til full stilling tas til følge. Forslag til nytt kulepunkt til hovedmål om tjenesteleverandører og helse, miljø og sikkerhet tas ikke til følge. Kommunen er pålagt å gjøre som foreslått gjennom eget lovverk. Det er derfor vurdert å være unødvendig å ha med i kommuneplanens samfunnsdel.

3.4.4 Nordreisa Fremskrittsparti

Sidetall i hørings-dokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
22	34	Barnehager	Siste kulepunkt, og siste setning endres til: *Vi skal samordne avdelingene med felles ledelse der det er mulighet for det.*
23	34	Videregående opplæring	Nytt kulepunkt: *Det må legges bedre til rette for de som ønsker en mer praktisk rettet utdanning.*
34	46	Jordbruk	Det som omhandler økologisk jordbruk er lite realistisk, og bør tas ut, eller reduser målene.
40	53	Omdømmeforvaltning og rekruttering	Nytt kulepunkt: *Kommunestyret må gjennom folkevalgtopplæringen hvert fjerde år få opplæring i den viktige rollen de har som arbeidsgiver.*

Rådmannens kommentar:

Barnehager: Forslag tas ikke til følge. Kulepunktet er slettet.

Videregående opplæring: Forslag tas ikke til følge.

Jordbruk: Kapitlet om jordbruk er omskrevet.

Omdømmeforvaltning og rekruttering: Forslag om nytt kulepunkt tas ikke til følge. Dette ligger til grunn for folkevalgtopplæringen, og det er unødvendig å ha med i kommuneplanens samfunnsdel.

3.4.5 Nordreisa KRF

Sidetall i høringsdokument	Sidetall i nåværende dokument	Overskrift	Kommentarer/endringsforslag
21	32	Grunnskole og SFO	Siste setning i andre avsnitt på siden «*De skolene som er i dag…*» strykes. Erstattes av ny setning: «*Kommunen ser privatskolene som et positivt tilskudd til grunnskolen i Nordreisa.*»
22	34	Hovedmål - Barnehager	Nytt kulepunkt: «*De private barnehagene skal sikres likeverdige rammevilkår som de kommunale barnehagene.*»
22	34	Hovedmål - Barnehager	Kulepunkt 6 strykes.
22	34	Hovedmål - Barnehager	Nytt kulepunkt: «*Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren, blant annet ved å nytilsette en barnehagekonsulent.*»

Rådmannens kommentar:

Grunnskole og SFO: Endringsforslag tas til følge.

Barnehager: Forslag til nye kulepunkt tas ikke til følge. Forslag til sletting av kulepunkt tas til følge.

3.4.6 Nordreisa SV

Et åpent kunnskapssamfunn – formuleringen er dristig og litt vanskelig å forstå.

Generelt er det nødvendig med en god og tilpasset økonomi. Stort underskudd og ROBEK-status fratar kommunen handlings- og styringsevne.

I framtida bør 20 % av utbyttet fra Ymber settes av i eget fond til kompetanseheving for kommunens ansatte, også de som er ansatt i skolen.

En god skole:

- Har kompetent personale
- Har en målrettet plan for etter- og videreutdanning
- Har et forsvarlig og tilpasset elevtall
- Har store nok lokaler med godt inneklima
- Ser at utearealene er viktige, og egnet for lek.
- Har oppvekstsentre med barnehage og trinn 1-4 prioriteres i den langsiktige strukturen. Mellomtrinnet etter behov/vurdering.
- Har et helhetlig utdanningsløp fra barnehagen og oppover.
- Har videregående opplæring. Kommunen må være en pådriver for å opprettholde og utvikle tilbudet i regionen.

God kommunehelse:

- Viktig å bygge videre på DMS-strategien. Regionale spesialisthelsetjenester må opprettholdes og etableres fast i kommunen.
- Sykefraværet må ned hos kommunens ansatte.
- Kommunen skal etterleve lovens intensjon om «Brukerstyrt personlig assistent»

God idrett og kultur:

- Tilbud for barn og unge i helgene
- Skileikanlegg viktig, lokalisering må utredes
- Travbane utredes/prioriteres, aktivt og stort hestemiljø

Godt miljø og god naturforvaltning:

- Følge opp og styrke naturbasert og bærekraftig turisme
- Bygge videre på konseptet med Nasjonalparkkommune og Nasjonalparklandsby
- Støy- og inngrepsfrie områder må tas hensyn til i framtidig arealforvaltning
- Støtte lokalt næringsliv; prioritere "kortreist"
- Arbeide for å få de statlige naturoppsynsstillingene til Nordreisa
- Formalisere kommunens miljøarbeid sterkere
- Prioritere utbygging av sykkel- og gangstier, særlig ved skoler og barnehager.
- Generelt bli bedre på trafikksikkerhet (kryss, overganger, siktlinjer osv.). Trafikksikkerhetsplanen må oppdateres.

God oppfølging:

- Eksisterende planer må følges opp
- Tilsette oppvekstsjef
- Opprette personalavdeling (oppfølging, rekruttering, sykefravær, trivsel, kompetanseutvikling osv.)
- Frivillighet; nærmiljø og velforeninger bør støttes

Plan- og næring, organisasjon:

- Opprettholde og utøve eierskapet i selskap der kommunen er eier, og der det er til gagn for fellesskapet
- Ha et godt og differensiert tilbud av tomter for fritidsbebyggelse i regulerte felt, både med tett og spredt bebyggelse
- Landbruk - et mål at bønder kan få eie/kjøpe jord framfor leiekontrakter
- Rekruttering til eksisterende arbeidsplasser, boliger (bolig og sysselsettingspolitikk)
- Billige gjennomgangsboliger er viktig
- Viktig å ta vare på all infrastruktur; flyplass, buss/kollektiv, skoler mv.
- Kulturtilbudet er viktig

Rådmannens kommentar:

Forslag om at 20 % av utbyttet fra Ymber settes av i eget fond til kompetanseheving for kommunens ansatte tas ikke til følge.

De øvrige kommentarene til Nordreisa SV tas til delvis til etterretning.

3.4.7 Nordreisa Høyre

Nordreisa høyre mener at det er for lite vektlagt å se Nordreisa i en større sammenheng. Kommunen er avhengig av eksterne virkemidler og deltakelse, spesielt om Nordreisa skal ta del i det som skjer i Nord-Norge i dag. Kommunen må være offensiv i så måte.

Det sies lite eller ingenting om Nord-Troms ordningene som rammebetingelse, og som nødvendigvis ikke varer evig, og hvordan disse kan utnyttes bedre strategisk.

Det sies mye om Nordreisa i Nord-Troms, men svært lite om Nordreisa i Troms og samarbeidet med fylkeskommunen. Fylkeskommunen er ikke bare en utbetalingssentral, men har kompetanse på mange områder som kommunen kan nyttiggjøre seg strategisk.

Planen bør ha et kapittel som omfatter samarbeid med regionale og nasjonale aktører for å skape utvikling. Ikke minst for at Nordreisa skal kunne ta del i den positive utviklingen som skjer i Nord-Norge. Planen bør også uttrykke sterkere at Nordreisa skal ta en lederrolle i Nord-Troms.

Rådmannens kommentar:

Tekst om Nord-Troms ordningene er tatt med i samfunnsplanen.

De øvrige kommentarene er tatt delvis til etterretning.

3.4.8 Oksfjord utviklingslag

Oksfjord bør være en forlenget arm av sentrumsområdet i Nordreisa, og ikke bli sett på som en utkant. Området skal være et satsningsområde for bedriftsutvikling og utvikling av kulturlandskap i tillegg til å være en del av turistsatsningen til Nasjonalparklandsbyen. Det ligger en rekke muligheter i Oksfjord som ikke er belyst i satsningsområdene til kommunen.

Utviklingslaget ber kommunen ivareta de mulighetene som finnes innenfor reiseliv og øvrig verdiskapning. For eksempel kan Vaddasområdet være et område der turisme og kraftutbygging samordnes.

Vi ønsker å bli lansert som inngangsporten i nord til nasjonalparkkommunen Nordreisa.

Rådmannens kommentar:

Deler av innspillet tas til etterretning, og deler av innspillet overføres som et innspill til kommende næringsplan.

Vedlegg: Originale høringsinnspill

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Lill-Hege Nergård	77642127	17.09.2012	2011/2420 - 5	421.3
		Deres dato	Deres ref.	
		17.07.2012	Geir Lyngsmark	

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Dag Fundnes
26 SEPT. 2012
SAKSNR
DOK.NR
LØPENR. ARK.KODE

Nordreisa kommune
Postboks 174
9156 STORSLETT

Nordreisa kommune - uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel

Fylkesmannen viser til Deres e-post av 17. juli 2012 i forbindelse med at forslag til kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel er lagt ut til høring og offentlig ettersyn.

Fylkesmannen synes det er positivt at kommunen har utarbeidet forslag til kommuneplanens samfunnsdel med handlingsdel og har følgende kommentarer til kommunens arbeid:

1. Planprosess

Jfr. § 4-1 i plan- og bygningsloven stilles det krav om at alle kommuneplaner skal ha et planprogram. Planprogrammet skal redegjøre for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning. I 2011 sendte kommunen forslag til planprogram på høring. I ettertid kom det frem i en samtale mellom Fylkesmannen og kommunen at det var kommunal planstrategi kommunen egentlig var gått i gang med (viser her til vårt brev av 26. mai 2011). Fylkesmannen er på bakgrunn av dette ikke kjent med at kommunen i ettertid har utarbeidet planprogram til kommuneplanens samfunnsdel. Dersom dette stemmer anses prosessen med planen som mangelfull.

2. Samfunnssikkerhet

Nordreisa kommune skisserer noen konkrete mål knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. I handlingsdelen til kommuneplanen har kommunen listet opp både prioriterte og ikke prioriterte tiltak i perioden 2012 – 2030, hvor plantiltak knyttet til overordnet ROS og beredskapsplan går under sistnevnte kategori.

Fylkesmannen viser her til FOR 2011-08-22 nr 894: Forskrift om kommunal beredskapsplikt som sier at kommunen skal utarbeide en helhetlig ROS-analyse. På bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal kommunen også utarbeide en overordnet beredskapsplan. Denne skal som et minimum revideres en gang pr. år. Fylkesmannen kjenner ikke til at Nordreisa kommune har utarbeidet en helhetlig ROS-analyse og anbefaler derfor at en utarbeidelse av begge disse dokumentene blir vurdert prioritert i inneværende fireårsperiode.

I kapitlet om bosetting- og boligforhold har Nordreisa kommune trukket frem behovet for en helhetlig planlegging innen kommunens boligpolitikk. Herunder er forhold som tilpasning, bosettingsmønstre, nyetablering mv tatt med i beskrivelsen. Det står lite eller ingenting om

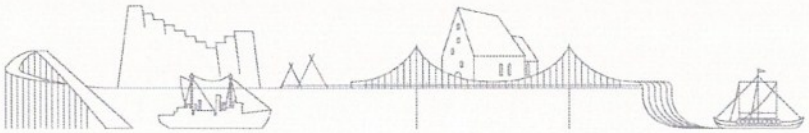

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø
Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39
postmottak@fmtr.no
www.fylkesmannen.no/troms

trygg utbygging med tanke på forhold tilknyttet klimaendringer eller kommunens allerede eksisterende naturpåkjenninger. Ved å forplikte seg til å ønske en trygg bosetting i kommunen, sier en samtidig at dette må skje gjennom en helhetlig planlegging. Fylkesmannen ønsker at Nordreisa kommune sier noe om forholdet knyttet til trygg bosetting og de samfunnssikkerhetsutfordringer kommunen står overfor. Dette kan kommunen sikre ved blant annet å gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse inkl. ROS-analyse til kommuneplanens arealdel.

3. Landbruk

I forhold til bosetting og boligformål anbefaler Fylkesmannen kommunen om å vurdere en strategi for å få omsatt landbrukseiendommer som er fraflyttet og ubebodd, men som egner seg til bosetting.

I avsnittet *Rammebetingelser for en fritidsboligpolitikk og konkurransen om arealer* er det pekt på at bit for bit-utbygging av attraktive arealer må reduseres. Fylkesmannen understøtter kommunens tanker omkring dette.

4. Helse

Høringsutkastet omtaler befolkningens helse og forhold som påvirker helsen på flere punkter:

- I kap. 4.1 omtales «God helse gjennom hele livet» som et verdigrunnlag. Alle punktene i verdigrunnlaget handler for øvrig om faktorer som har betydning for befolkningens helse.
- I kap. 7.2 finner vi punktet «Folkehelse – påvirkning foran behandling», likelydende som i kommunens planstrategi. Punktet er utdypet i kap. 7.3, og her finner vi flere meget gode formuleringer om prioriterte innsatsområder.
- Omtalen av helsetilstand og folkehelseutfordringer i kap. 8.1 er delvis i overensstemmelse med kap. 7.3, men inneholder også andre momenter. Kapitlet beskriver en rekke hovedmål innen forebyggende og helsefremmende arbeid. For øvrig er også hovedmålene innen de fleste øvrige punkter i kap. 8 relevante for befolkningens helse og faktorer som påvirker den.

Vi forstår ut fra dette at dere er opptatt av forhold som gjelder befolkningens helse, og at dere ønsker å styrke dette arbeidet i planperioden. Det er positivt. Vi mener dere øker mulighetene for å nå målene på folkehelseområdet ved å forbedre planen på to punkter:

1. Oversikt over helsetilstanden

Helse- og omsorgsdepartementet har nylig gitt ut en forskrift til folkehelseloven, som utdyper hvilke krav som stilles til kommunens oversikt over helsetilstanden. Vi viser til vår uttalelse til kommunens planstrategi nylig, hvor forskriftens krav omtales nærmere. Vi mener at dere ikke oppfyller folkehelselovens krav til kommunens oversikt over helsetilstanden. Dette må dere ta i betraktning i det videre planarbeidet.

2. Strategier for folkehelsearbeidet

Kap. 8 i høringsutkastet heter «Mål og strategier for viktige samfunnsområder». Vi ser ikke at dere har tatt med noen strategier for hvordan dere vil nå målene innen folkehelsearbeidet. Disse bør komme på plass slik at det er klart for alle aktører i arbeidet hva som skal gjøres, og slik at arbeidet kan kostnadsberegnes og tas i betraktning i de årlige budsjettene.

På bakgrunn av kommunens langsiktige prioriteringer, jfr. kommunens handlingsdel, anbefaler Fylkesmannen kommunen om å vurdere utarbeidelse av helhetlig helse- og omsorgsplan, samt helhetlig oppvekstplan i inneværende fireårsperiode. Vi er klar over at dette ikke er prioriterte tiltak, men dette er tiltak som kan være med på å strukturere og detaljere fremtidig arbeid innenfor disse områdene allerede på nåværende tidspunkt.

5. Universell utforming

Fylkesmannen savner konkrete mål og strategier, samt tiltak i kommuneplanens handlingsdel for universell utforming. Vi savner en redegjørelse for hvordan kommunen tenker å tilrettelegge private og offentlige funksjoner slik at alle kan bruke dem uavhengig av funksjonsevne. I regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet er ett av målene at alle kommuner skal ha vedtatt en kommuneplan med retningslinjer for universell utforming innen 2025. Dette målet kan kommunen ivareta ved å ta med slike retningslinjer i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen skal også gi prioriteringer i arealdelen, for eksempel arealbehov for ulike funksjoner, valg av infrastruktur, bolig- og næringspolitikk, kommunal service mv.

Med vennlig hilsen

Per Elvestad
Avdelingsdirektør

Lill-Hege Nergård
rådgiver

Saksbehandlere:
Landbruk: Marianne Vileid Uleberg, tlf. 77 64 21 20

Samfunnssikkerhet: Stig Tore Rennemo, tlf. 77 64 20 71
Universell utforming: Lone Alien Høgda, tlf. 77 64 21 36
Barn og unge: Solveig Bjørn, tlf. 71 64 20 51
Folkehelse: Anders Aasheim, tlf. 71 64 24 78
Samfunnsplanlegging: Lill-Hege Nergård, tlf. 77 64 21 27

Kopi til:
Troms fylkeskommune Postboks 6600 9296 Tromsø

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Plan- og næringsetaten

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Dag Frendrud
01 OKT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Nordreisa kommune
Postboks 174

9151 STORSLETT

Vår ref.:	**Saksbehandler**:	**Arkiv**:	
11/987-6	Synnøve Lode	140 KPLAN	
Løpenr.:	**Tlf. dir.innvalg**:	**Deres ref.**:	**Dato**:
27352/12	77 78 81 67		27.09.2012

SVAR - HØRING OG OFFENTLIG ETTERSYN FOR KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL FOR NORDREISA 2012-2025 "MOT ET ÅPENT KUNNSKAPSSAMFUNN" OG HANDLINGSDELEN TIL KOMMUNEPLANEN 2012-2025.

Troms fylkeskommune viser til telefonsamtale 20.09.12 og mail i etterkant vedrørende utsatt frist for høring til 27.09.12.

Målet for Troms fylkeskommune er at kommunene i Troms har planer i tråd med plan- og bygningsloven - som omhandler kommunal planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel og arealdel - at kommunale planstrategier er samordnet med regional planstrategi og at Troms fylkeskommunes bidrag til høringsuttalelser av kommunal planstrategi og kommunale planer er godt koordinert.

Troms fylkeskommune synes det er positivt at Nordreisa kommune utarbeider kommuneplanens samfunnsdel og samtidig er i gang med kommuneplanens arealdel slik at disse inngår i et helhetlig plansystem knyttet til kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan.

Troms fylkeskommune, Samferdselsetaten har følgende uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel og handlingsprogram for Nordreisa kommune:

I kommuneplanens samfunnsdel burde trafikksikkerhet og trygg ferdsel til skole omtales under folkehelse. Tiltak som tilrettelegger for trygg gange eller sykling til skole kan bidra til å redusere en stadig økende grad av inaktivitet hos barn.

Troms fylkeskommune, Kulturetaten har følgende uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel og handlingsprogram for Nordreisa kommune:

Nordreisa kommune deltar i et prøveprosjekt om metode for kartlegging av landskapsanalyse i kommuneplan. Dette skjer i samarbeid med Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommune, Riksantikvaren, Direktoratet for naturforvaltning og Sametinget. Vi ber om at dette arbeidet

tas inn i kommunenes omtale av kommuneplan og at materiale/data fra dette arbeidet tas i bruk i kommunenes planarbeider.

Med vennlig hilsen

Stine Larsen Loso
avdelingsleder plan

Synnøve Lode
rådgiver

Kopi:
Fylkesmannen i Troms

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Dag Fandrud
26 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

SÁMEDIGGI SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka/Karasjok
Telefovdna +47 78 47 40 00
Telefáksa +47 78 47 40 90
samediggi@samediggi.no
www.samediggi.no
NO 974 760 347

Nordreisa kommune
Rådmannskontoret

9156 STORSLETT

ÁŠŠEMEANNUDEADDJI/SAKSBEHANDLER	DIN ČUJ./DERES REF.	MIN ČUJ./VÅR REF.	BEAIVI/DATO
Sten Olav Heahttá, +47 78 48 42 24 sten.olav.heahtta@samediggi.no		11/2520 - 3 Almmut go válddát oktavuođa/ Oppgis ved henvendelse	20.09.2012

Høring - Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen til kommuneplanen for Nordreisa 2012 - 2025

Det vises til e-post av 17.7.2012 om høring og offentlig ettersyn for kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa 2012-2025 "Mot et åpent kunnskapssamfunn" og handlingsdelen til kommuneplanen 2012-2025. Vedlagt e-posten var dokumentene *Kommuneplanens samfunnsdel 2012- 2025* og *Kommuneplanens handlingsdel 2012 – 2025*.

1) Generelt om Sametingets rolle i planlegging

Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut i fra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter plan- og bygningsloven. Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter den nye plan- og bygningslovens plandel er *å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv,* jf. Lov av 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) § 3-1. Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.

Sametinget har ansvar for å veilede kommuner, fylkeskommuner og andre som utarbeider planer etter plan- og bygningslovens plandel når planleggingen berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv, jf. plan- og bygningslovens § 3-2. På denne bakgrunn har Sametinget utarbeidet en planveileder.

Sametingets planveileder er ikke juridisk bindende, som statlige planretningslinjer jf. plan- og bygningslovens § 6-2, og regionale planbestemmelser med retningslinjer for arealbruk er, jf. plan- og bygningslovens § 8-5, men vil være førende for Sametingets deltakelse i planarbeid etter plan- og bygningsloven § 3-2 tredje ledd, jf. plan- og bygningslovens § 5-4 tredje ledd.

I Sametingets planveileder framgår viktige hensyn som må ivaretas for å sikre samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Vi vil særlig vise til kapitlene 4, 5 og 6 som omhandler:

- Prinsipper i planleggingen
- Hensyn å ta i forhold til samisk kultur
- Hensyn å ta i forhold til samisk næringsutøvelse og ressursbruk.

Veilederen kan lastes ned fra vår internettside sametinget.no/dokumenter, under overskriften "Veiledere og retningslinjer".

2) Generelt om samiske kulturminner

Vi minner om at samer har hatt tilhold innenfor grensene til det som i dag er Nordreisa kommune i lang tid. Store deler av det som i dag oppfattes som tilnærmet uberørt natur og villmarkspregede områder, er og har vært samiske kulturlandskap. Den tradisjonelle samiske bruken av et område kan være vanskelig å spore ute i naturen, da man ofte har vært svært forsiktig i sin utnyttelse av naturressursene og landskapet. Mye har grodd til og forsvunnet allerede. Dette gjør at samiske kulturminner er særlig utsatt for ødeleggelse. Registreringene er fortsatt mangelfulle, noe som gjør at det i store områder ikke er gjort noen dokumentasjon av samiske kulturminner.

Vi gjør oppmerksom på at det er Sametinget som er ansvarlig kulturminnemyndighet i forhold til samiske kulturminner.

Automatisk fredede samiske kulturminner

Vi minner om at alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda i følge LOV1978-06-09 nr 50: Lov om kulturminner (Kulturminneloven) § 4 annet ledd. Samiske kulturminner kan for eksempel være hustufter, gammetufter, teltboplasser (synlig som et steinsatt ildsted), ulike typer anlegg brukt ved jakt, fangst, fiske, reindrift eller husdyrhold, graver og gravplasser, hellige fjell og offerplasser eller steder det knytter seg sagn eller tradisjoner til. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Det må understrekes at dette ikke er en uttømmende oversikt, da den samiske kulturen er meget variert og mangfoldig. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. Kulturminneloven §§ 3 og 6.
Vi minner også om at samiske bygninger regnes som samiske kulturminner og at Sametinget også har det formelle ansvaret for disse. Tiltak som berører SEFRAK-registrerte bygninger eller andre bygninger eldre enn 100 år hvor man har informasjon om eller en rimelig grunn til å anta at bygningen har vært bebodd av eller bygd av samer skal sendes Sametinget til høring.

Vi minner om at det er registrert flere automatisk fredede samiske kulturminner i Nordreisa kommune. Dersom dere ønsker en gjennomgang av registrerte samiske kulturminner i kommunen, kan vi bistå med dette. Vi gjør likevel oppmerksom på at de kjente kulturminnene sannsynligvis kun utgjør en liten brøkdel av den totale kulturminnebestanden. Vi anser potensialet for nye funn av hittil ukjente automatisk fredete samiske kulturminner i kommunen for stort.

Forbud mot inngrep, tillatelse til inngrep og undersøkelsesplikt i forhold til samiske kulturminner

Ingen må sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje uten at dette er godkjent av rette myndighet, jf Kulturminneloven §§ 3, 8 og 9.

Godkjenning av tiltak med hensyn til samiske kulturminner kan gjøres fra sak til sak, gjennom godkjent reguleringsplan, eller i kommuneplanens arealdel, jf Kulturminneloven §§ 3, 8 og 9.

I forbindelse med utarbeidelse av planer i henhold til Plan- og bygningsloven, vil vi presisere at forholdet til kulturminner ikke blir endelig avklart ved en oppfyllelse av utredningsplikten i henhold til FOR 2009-06-26 NR 855: Forskrift om konsekvensutredninger, jf. Plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd.

Vi ber Nordreisa kommune ha denne informasjonen i mente i det videre arbeidet med rullering av kommuneplanens samfunnsdel, og i arbeidet med arealdelen.

3) Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa kommune

Generelt

Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa er presentert på en fin og oversiktlig måte, og har et godt og lettlest språk. Plandokumentet er lett å finne fram i og framstår som godt gjennomarbeidet.

Kommentarer og innspill til enkelte av kapitlene i kommuneplanens samfunnsdel:

Kapittel 2 Forord

I kapitlet understrekes det at kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste styringsdokument. Denne planen skal fokusere på overordnede målsetninger og veivalg for kommunen de neste 12 år.
Sametinget slutter seg til dette og håper at kommuneplanens samfunnsdel blir er godt styringsverktøy for de neste 12 år, også når det gjelder samiske interesser.

Kapittel 3 Innledning

Det kommer fram at Nordreisa står overfor en rekke utfordringer knyttet til historisk næringsstruktur og at Nordreisa, sammen med i de andre Nord-Troms kommunene, skiller seg ut fra de fleste andre kommuner med å ha en flerkulturell befolkning (samisk, norsk og finsk).
Sametinget mener at denne særstilling medfører et ansvar for å ta vare på det flerkulturelle og vi er særlig opptatt av at denne særstillingen kommunene i regionen har medfører et ansvar for å bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten.

Kapittel 4 Vår identitet, vår verdigrunnlag og vår visjon

Kapitlet har en dekkende skildring av kommunens historie. Før innvandringen av kvener og nordmenn omkring 1700-1800 tallet hadde Nord-Troms kun samer og sjøsamer som befolkning i området. I Nordreisa fikk befolkningen føle fornorskningspolitikken og inntil 1959 var det ikke lov å snakke finsk eller samisk på skolen.
Sametinget er derfor tilfreds med kommunens valg av verdier. Her kommer det fram at de viktigste verdiene er bl.a. barn og unge, helse, kultur, miljø og demokratiet.

Kapittel 6 Utfordringer for Nordreisa-samfunnet mot 2030

Her savner Sametinget en drøfting av hvilke utfordringer Nordreisa kommune ser med hensyn til samisk kultur, språk og næringsutøvelse. Særlig ivaretakelse av bruken av samisk språk i kommunen vil etter vår vurdering være en utfordring. Sametinget har som mål at samisk språk styrkes og at språket blir en naturlig del av den norske offentligheten. Vi ønsker at det samiske språket skal tas i bruk i flere sammenhenger på alle plan i samfunnet.

Kapittel 7 Hvordan møter vi utfordringene?

Også under dette kapitlet savner vi en vurdering av samiske forhold. Men det følger kanskje naturlig av at det forrige kapitlet ikke hadde en drøfting av samisk språk og kultur. Vi skulle ønske at Nordreisa kommune i forbindelse med arbeidet med samfunnsdelen hadde undersøkt om det fins behov i befolkningen for tiltak som kan bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten og det samiske språket.

Kapittel 8 Mål, strategier for viktige samfunnsområder

Mål og strategier er gitt stor plass i dokumentet og denne delen er utarbeidet utførlig og kommunen har fått med alle sider av samfunnsutviklingen. Vi vil berømme kommunen for at man har maktet å konkretisere målene og strategiene på en fin måte.

Det er tatt inn egne mål for utviklinga av reindrift i kommunen. Sametinget ser det som positivt at kommune ønsker å involvere seg i reindriftas utfordringer og muligheter, og at kommunen søker samarbeid og dialog med næringen. Prosjekter for merkevarebygging som Reisa reinen kan ha potensiale, og et samarbeid om reiselivssatsing og naturturisme kan utgjøre egnede plattformer for samarbeid mellom reindrifta, andre næringer og kommunen.

Sametinget ser det også som positivt at Nordreisa kommune har vedtatt at Reisafjorden skal være en oppdrettsfri fjord. Den sjøsamiske kulturen er bygd på fjord- og kystfiske, både som levevei alene, men også i kombinasjon med andre næringer. Fiskeressursene er et viktig grunnlag for å trygge og utvikle næringsliv, kultur, språk og identitet. Sametingets målsetting for fiskeripolitikken er at folk i samiske områder har en sedvanebasert rett til å skaffe seg et rimelig utkomme av de marine ressursene.

Vi vil også gjøre oppmerksom på at det finnes annen samisk utmarksnæring der bl.a. småbruk, fiske, jakt, duodji (tradisjonelt samisk håndverk) og sanking ofte drives i kombinasjon med hverandre. Det er all grunn til å tro at dette også gjelder for Nordreisa kommune. I regionen er det bl.a. mange duodji-utøvere som har utmerket seg. Det er positivt at kommunen ønsker å skape flere møteplasser og å øke kompetansen innen disse kulturnæringene.

Kommunen har klare mål for satsing på barnehage, grunnskole, SFO og videregående opplæring. Sametinget kan slutte seg til disse målene. Men det vi savner i kommuneplanen er målsetninger for bevaring og styrking av samisk språk i utdannings- og oppvektspolitikken. Sametinget er kjent med at Nordreisa kommune har en samisk avdeling ved Sonjatun barnehage og at det i grunnskolen er en betydelig andel av elevene som får opplæring i samisk språk. Likevel er ikke samisk språk nevnt som et satsingsområde i kommuneplanens samfunnsdel. Sametinget ber derfor om at Nordreisa kommune

tar en ny vurdering av målsetninger med tanke på samisk språk. Samfunnsplanen har et 12-års perspektiv og det er derfor viktig og nødvendig at kommunen har klare målsetninger for styrking og bevaring av det samiske språket i utdannings- og oppvektspolitikken for denne perioden. Vi mener at Nordreisas historie forplikter kommunen å ta ansvar for fremming av samisk språk.

I *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging* er det lagt inn følgende forventing som gjelder helse, livskvalitet og oppvekstmiljø:

"Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene gjennom planleggingen tar sikte på å fremme helse, livskvalitet og oppvekstmiljø for den samiske befolkningen, og at hensynet til samiske barn vektlegges særskilt."

Sametinget savner målsetninger som viser hvordan Nordreisa kommune vil oppfylle dette. Vi forutsetter at kommunen legger de nasjonale forventningene til grunn i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Før kommunen vedtar kommuneplanens samfunnsdel, ber vi derfor om at den endres slik at det på en tydelig måte vises hvordan man i tar sikte på å fremme helse, livskvalitet og oppvekstmiljø for den samiske befolkningen. Det er også en forutsetning at hensynet til samiske barn vektlegges særskilt i denne sammenheng.

Samiske stedsnavn er verdifulle fragmenter av samisk språkarv. Det kulturelle mangfold som framstilles i samiske stedsnavn må komme til syne i alle samiske områder. Som følge av fornorskningen er det enkelte steder bare stedsnavn som vitner om samisk bosetning. Sametinget forventer at kommunen innlemmer samiske stedsnavn som en naturlig del av sitt planverk. Det ville også vært ønskelig at kommunen tar inn målsetning i samfunnsdelen for synliggjøring av samisk språk i kommunen, for eksempel ved skilting av stedsnavn på samisk.

En av målsetningene i samfunnsdelen er at kommunen skal legge til rette for at de som ønsker det skal få tilgang til bygging av fritidsbolig. Sametinget mener at utbygging av hytter og hytteområder som hovedregel bør skje etter reguleringsplan og at hyttebebyggelsen bør være mest mulig samlet for å konsentrere belastningen på naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Vi viser her til punktene 5.3 og 5.4 i Sametingets planveileder og ønsker at kommunen har dette i mente ved utarbeidelsen av arealdelen og Fjellplanen.

Planprosessen (vedlegg nr. 1)

Av vedlegget kan vi se at Nordreisa kommune har gjennomført en bred og god medvirkingsprosess i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanen samfunnsdel. Det er gjennomført dialogmøter, folkemøter, temadager, verkstedsamlinger, planforum og konferanser. Dette skulle tilsi at kommunen har lagt opp til en prosess der flest mulig skal ha muligheten til å komme med innspill til planen. Det vi savner er et større fokus på medvirkning som retter seg mot samiske interesser. Av oversikten kan vi lese at det ble gjennomført et møte i strategigruppa om samiske forhold i kommuneplanen. Utover dette er ikke samiske interesser nevnt. Det kommer heller ikke fram av oversikten om det har vært gjennomført egne møter med reindrifta. Her vil vi vise til Sametingets planveileder kapittel 4 der det forutsettes at kommunene iverksetter aktive tiltak for å sikre reell medvirkning der siktemålet er å oppnå informert samtykke fra direkte berørte samiske interesser og lokalsamfunn, herunder samiske barn.

Vi forventer derfor at Nordreisa kommune i forbindelse med utarbeidelse av arealplanen og Fjellplanen tar initiativ til å involvere samiske interesser i disse planprosessene. Det er viktig å ta i bruk samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskaper og forståeser, på lik linje med forskningsbasert kunnskap som grunnlag for beslutninger.

Kommuneplanens handlingsdel 2015-2025

Det er lagt opp til at handlingsdelen inngår i den helhetlige kommuneplanen sammen med samfunnsdelen og arealdelen og at denne skal oppdateres/rulleres årlig. Handlingsdelen er forutsatt å bestå av to hoveddeler, langsiktige prioriteringer med et perspektiv på 12 år og et handlingsprogram for inneværende kommunestyreperiode. For langsiktige prioriteringer har kommunen valgt å satse på skole og oppvekstforhold for barn og unge i første del av perioden, og helse, pleie og omsorg i sluten av perioden. Sametinget slutter seg til disse satsingsområdene. Likevel vil vi anmode Nordreisa kommune om å ta med formuleringer om styrking av samisk språk og kultur i de langsiktige prioriteringene. Det er også viktig at dette følges opp med prioriterte tiltak rettet mot bruk og ivaretakelse av samisk språk.

4) Oppsummering

Sametinget ønsker å rose Nordreisa kommune for å ha kjørt en planprosess med bred medvirkning og med stort fokus på barn og unges oppvekst. Dette styrker planarbeidet. Likevel savner Sametinget en helhetlig vurdering av hvordan man ivaretar ansvaret for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Vi mener at det er en mangel ved planen at den ikke drøfter hvordan kommunen kan bidra til styrking og ivaretakelse av det samiske språket. Sametinget anmoder Nordreisa kommune om å vurdere tiltak som omhandler bruken av samisk språk og innarbeide disse i kommuneplanens samfunnsdel før planen tas opp til endelig vedtak i kommunestyret.

Dearvvuođaiguin/Med hilsen

for

Pål Nilsen
fágajođiheaddji/fagleder

Sten Olav Heahttá
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

KYSTVERKET
Troms og Finnmark

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Nordreisa kommune

9156 STORSLETT

Deres ref:	Vår ref:	Arkiv nr:	Saksbehandler:	Dato:
	2011/2104-4		Jan Olsen	18.09.2012

Høringssvar - Kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa 2012-2025 - Handlingsdelen til kommuneplanen 2012-2025 - Nordreisa kommune - Troms fylke

Viser til Deres forsendelse per e-post datert 17.07.2012 vedrørende overnevnte.

Kystverket viser til vårt innspill i sakens anledning datert 31.05.2011 og har for øvrig ingen ytterligere merknader.

Med hilsen

Arve Andersen
plan- og kystforvaltningssjef

Jan Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vedlegg:

Troms og Finnmark - Plan- og kystforvaltningsavdelingen

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502,
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847
Telefaks: +47 70 23 10 08
Bankgiro: 7694 05 06766

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no
Org.nr.: NO 970 237 372

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Oarje-Finnmárkku boazodoallohálddahus
Reindriftsforvaltningen Vest-Finnmark

Nordreisa kommune
Postboks 174
91 56 Storslett

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Dreg
23 AUG. 2012
SAKSNR. ~~9/3064~~ 11/913-
DOK.NR.
LØPENR. | ARK.KODE

Din čuj./Deres ref.:	*Min čuj./Vår ref.:*	*Dáhton/Dato:*
	2011/1413/NOS/414.2	16.08.2012

Nordreisa kommune - Kommunedelplan og kommunal planstrategi

Det vises til oversendelse av høring og offentlig ettersyn datert den 7.7. og 18.7. d.å.

Reindriftsforvaltningen ser det som meget positivt at kommunen omfatter reindrift som næring i sin kommuneplan. Reindriftsforvaltningen vil bemerke at jobben med kommuneplan er en viktig oppgave og et godt verktøy i fremtidige planer og prosesser.

Erfaringer knyttet til kommunal planstrategi som omfatter planer hvor reindriftsnæringen blir berørt, tilsier at dialogen med reindrifta er avgjørende i forhold til framdriften av prosjekter. Det er derfor svært viktig at reindrifta involveres i all planarbeid som vil berøre utmarksarealene i kommunen, også når kommunal planstrategi skal vedtas. På denne måten vil man få de første signalene på tiltak som vil få innvirkning på reindrifta.

Nordreisa Kommune synliggjør reindriften i kommuneplanens samfunnsdel. Dette er positivt og skaper forutsigbarhet og tiltro at kommunen har sitt fokus på reindrift som næring og deres behov og at kommunen tar ansvar for å ivareta naturgrunnlaget for den samiske reindrift jf. Plbl. §3-1.

Med hilsen

Adam K. Hætta
Konst. Reindriftsagronom

Nils Ole N. Skum
1. Konsulent

Áddreassa - Adresse	*Telefovdna - Telefon*	*Telefáksa - Telefaks*
NB! Ny adresse / Ođđa čujuhus		
Bredbuktnesveien 50B 9 520 Kautokeino	78484600 www.reindrift.no	78484610

Nord-Troms Regionråd DA

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
30 AUG. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. | ARK.KODE

Til
Nordreisa kommune

SÆRUTSKRIFT FRA STYREMØTE I NORD-TROMS REGIONRÅD DA

EMNE:	**Styremøte nr 06-2012**
STED:	**Gildetun, Kvænangen**
TIDSPUNKT:	**28. august 2012**

DELTAKERE:	
Ordførere:	Sigmund Steinnes, Storfjord Sølvi Jensen, Lyngen Bjørn Inge Mo, Kåfjord Torgeir Johnsen, Skjervøy Lidvart Jakobsen, Nordreisa Jan Helge Jensen, Kvænangen

Sak 33/12 Høring kommuneplan for Nordreisa 2012-2025 "Mot et åpent kunnskapssamfunn"

Saksdokumenter:

- Høring og offentlig ettersyn for kommuneplanens samfunnsdel for Nordreisa 2012-2025 "Mot et åpent kunnskapssamfunn" og handlingsdelen til kommuneplanen 2012-2025.
  http://nordreisa.custompublish.com/index.php?cat=188049

Saksbehandler: Berit Fjellberg

Høringsprosess:

Formannskapet i Nordreisa har i sak 25/12 i møte 26.06.2012 vedtatt at kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdelen til kommuneplanen skal legges ut til høring og offentlig ettersyn. Disse planene inngår i et helhetlig styringssystem for kommunen hvor;

- Kommuneplanens samfunnsdel angir langsiktige mål og strategi for Nordreisa samfunnet og organisasjonen.
- Handlingsdelen angir langsiktige prioriteringer og konkrete tiltak.

Kommuneplanens arealdel er også del av det helhetlige plansystemet og angir bla fremtidig lokalisering av konkrete tiltak samt en overordnet plan for arealbruk og vern i kommunen. *Kommuneplanens arealdel er fortsatt under arbeid og legges ikke ut til høring og offentlig ettersyn nå.*

Nord-Troms Regionråd DA, Hovedveien 2, 9151 Storslett.
Tlf. 77 77 05 86 Fax. 77 77 05 71
E-post: regionrad@halti.no

Formannskapet i Nordreisa ønsker nå innspill og merknader til kommuneplanens samfunnsdel.
Innspill og merknader må være kommunen i hende senest **20. September 2012.**

I forbindelse med utarbeidelsen av planstrategi for Lyngen kommune, oversendte regionrådet innspill. Det samme innspillet ble sendt til alle Nord-Troms kommunene. Dette var innspill til planstrategi for Lyngen, mens Nordreisa ber om innspill til kommuneplanens samfunnsdel og langsiktige handlingsdel.

Forslag til innspill fra Nord-Troms Regionråd:
Nord-Troms Regionråd registrerer at Nordreisa kommune har tatt med det regionale perspektivet og samarbeidet både i samfunnsdelen og i tiltaksdelen, dette er veldig positivt.

I tillegg til de pågående interkommunale samarbeidstiltakene vil regionrådet spesielt be om at Nordreisa kommune integrerer følgende satsinger i sine plandokumenter;

- Nord-Troms Studiesenter – et viktig verktøy for å tilby utdanning på høgere nivå i regionen.
- Regional ungdomssatsing i Nord-Troms (RUST) – arbeider for unges medvirkning gjennom ungdomsråd og Nord-Troms ungdomsråd. RUST er også koblet til Omdømmeprosjektet hvor det i løpet av hovedprosjektet (2013) skal utarbeides en egen regional ungdomsplan for Nord-Troms. Planen skal blant annet bygges på dialogseminarer for ungdom i alle kommunene, gjennomført i 2012.
- Omdømmeprosjektet – en 3-årig bolyst-satsing for å styrke regional identitet og bygge et positivt omdømme utad. Satsingen er finansiert av KRD, Troms fylkeskommune og kommunene i Nord-Troms.

Forslag til vedtak:
Det overnevnte innspillet godkjennes og oversendes Nordreisa kommune i forbindelse med høring av kommuneplan.

Vedtak: **forslag til vedtak ble enstemmig bifalt.**

Rett protokollutskrift bevitnes
Storslett 29.08.2012
NORD-TROMS REGIONRÅD DA
Lyngen, Storfjord, Gáivuotna/Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen
Berit Fjellberg
Referent

Nord-Troms Regionråd DA, Hovedveien 2, 9151 Storslett.
Tlf. 77 77 05 86 Fax. 77 77 05 71
E-post: regionrad@halti.no

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2011/913-22
Arkiv: 140
Saksbehandler: Rune Benonisen
Dato: 18.07.2012

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
11/12	Nordreisa oppvekstutvalg	18.09.2012
22/12	Nordreisa nærings- og kulturutvalg	30.08.2012
17/12	Nordreisa helse- og omsorgsutvalg	07.09.2012
16/12	Nordreisa administrasjonsutvalg	20.09.2012
32/12	Nordreisa driftsutvalg	18.09.2012
	Nordreisa barn og unges kommunestyre	
6/12	Nordreisa eldreråd	31.08.2012
5/12	Nordreisa rådet for funksjonshemmede	14.11.2012
25/12	Nordreisa nærings- og kulturutvalg	17.09.2012

Høring - kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025

Henvisning til lovverk:

Vedlegg
1 KOMMUNEPLAN SAMFUNNSDEL 2012-2025 - Høringsutkast 14062012
2 Kommuneplanens handlingsdel 2012 - 2025 Høringsforslag pr 19 juni 2012

Saksprotokoll i Nordreisa nærings- og kulturutvalg - 17.09.2012

Behandling:

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
Punkt 8.1.5, side 25
Avsnitt «Mangel på anlegg..» strykes

Enstemmig vedtatt

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
S25 nytt avsnitt om Frivillighetssentralen (må skrives).

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:

s. 25 Innspill: Frivillighetssentralen og forventninger til denne må nevnes i teksten.

Enstemmig vedtatt.

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
Nytt kulepunkt:
Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.

Enstemmig vedtatt

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
Nytt kulepunkt
Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.

Enstemmig vedtatt

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Det arrangeres en årlig frivillighetsdag som synliggjør det frivillige arbeidet i kommunen. Samordnes med forslag fra Næringsforeningen.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Det gjennomføres årlig møte mellom frivillige organisasjoner og nordreisa kommune for å bedre samarbeidet og kartlegge behovet hos frivillig sektor. Samordnes med forslag fra Krf.

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Side 30, Siste avsnitt flyttes til s 26, før avsnitt om Næringsmessige fortrinn.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Side 31 næringsmessige fortrinn
Forslag:
Avsnitt 1-3 flyttes frem foran landbruksnæring (s 26).
Avsnitt 4 strykes (Dette dekkes under avsnitt om fiskeri og havbruk)

Side 32 I avsnitt fremtredende kjennetegn. 1,2 og 3 avsnitt flyttes frem (foran kapittel om landbruksnæringen.
4 avsnitt strykes (bygg og anlegg)
5 avsnitt flyttes eventuelt (mineraler) strykes. Innarbeides i kapittel s 30 ad. Mineralnæring.

Enstemmig vedtatt.

Halvar Wahlgren (H) fremmet følgende forslag:
Setningen «landbruksbedriftene skal primært hente sin inntekt fra landbruksproduksjon, (forandres) det er flere landbruksbedrifter..

Enstemmig vedtatt.

Morten Fredriksen (Nordreisa Bondelag) fremmet følgende forslag:
Setningen « I løpet av samme tidsperiode er antall landbruksbedrifter redusert med?», Flettes inn mellom: «Sysselsatte de siste 15 årene» og «jordbruket i Nordreisa.»

Enstemmig vedtatt.

Halvar Wahlgren (H) fremmet følgende forslag:
Side 28 (Handel og service Regionsenteret som servicesenter) Setningen «Dette gjør at man har.. Sentrumsområdene i dag « Strykes.

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
S 27: Skogbruk
Innspill: Vurder tallgrunnlag i innledningen. Vurder å ta ned omfanget. Tydeliggjør energi-delen av skogbruk (lauvskog).

Avsnitt «For lite skogkulturaktivitet..» endres til: «Økt skogkulturaktivitet og avvirkning kan oppnås gjennom…»

Enstemmig vedtatt.

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
Side 28: reindrift, 2. avsnitt, siste setning «Dette omfatter..» redigeres

Side 28, fiskeri og havbruk, 2. setning: «kommunestyret har vedtatt..» endres til «Reisafjorden skal være oppdrettsfri fjord.»

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Avsnittet om fiskeri og havbruk. Lite tall om næringen, bør innarbeides i brødtekst.

Enstemmig vedtatt.

Halvar Wahlgren (H) fremmet følgende forslag:
S 28 Fiske:
Nordreisa kommune skal bidra til å styrke fiskemottaket med digital kompetanseheving. Kommunen skal sammen med Troms Fylkeskommune styrke lønnsomheten i form av frakt tilskudd.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag::
Side 28: Bygge og anleggsnæringen erstatter avsnittet s 28:

Nordreisa kommune har hatt gode tradisjoner innen bygge- og anleggsvirksomhet. Næringen er i dag derimot preget av små aktører med liten kapasitet til å følge utviklingen generelt i bransjen. Spesielt gjelder dette skjerpende krav i byggeforskrifter og økte kompetansekrav. Bedriftenes størrelse gir også utfordringer knyttet til bemanningsmessig og økonomisk kapasitet for større oppdrag.

Dette kan begrense mulighetene for aktiv deltakelse i de store prosjektene som er planlagt i området.

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) Fremmet følgende forslag:
Erstatt: «Nordreisa har i reiselivssammenheng.. verneområdene i kommunene.» med:
«Nordreisa har store verneområder i kommunen. Det er viktig og utnytte dette som et fortrinn i reiselivssammenheng.»

Enstemmig vedtatt.

Halvar Wahlgren (H) fremmet følgende forslag:
Side 29: Naturopplevelser og reiselivsnæring. Nordreisa kommune skal tilrettelegge for en regional reiselivsstrategi som markedsfører regionen som helhet.

Enstemmig vedtatt.

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
S 29, Naturforvaltning som næring. Hele kapitlet må omskrives, veldig rotete

Mot
Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Avsnitt 3 og 4 strykes, samt siste setning i avsnitt 5.

Det ble først stemt over Eirik Kristiansens forslag.

Enstemmig vedtatt.

Forslaget fra Hilde Nyvoll (Ap) falt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Side 30: Helsenæringer. Stryk siste avsnittet.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Nord-Troms har en rolle i forhold til utvikling av petroleumsnæringen i Nord. Dette potensialet utredes i samarbeid med de øvrige Nord-Troms kommunene.

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Side 32, avsnitt om «Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid»

- Kommunens rolle som døråpner for bedrifter utenfor region styrkes. I samarbeid med næringslivet bør Nordreisa kommune utøve aktiv tilstedeværelse på arenaer som har betydning for næringsutvikling i regionen (messer, stand, markedsføring mot enkeltbedrifter, osv)
- Kommunen bør legge til rette for attraktive næringsarealer i arealplan og markedsføre disse overfor bedrifter både innenfor og utenfor kommunen. Dette kan for eksempel

være ovenfor reetablering av industrivirksomhet i større selskaper. Men kommunen må også være offensiv ovenfor statlige og offentlige selskapers etablering av virksomhet i regionen, for eksempel i tilknytting til energiutbyggingen i området.

- Kommunen skal ha en aktiv pådriverrolle i forhold til realisering av store samferdselsprosjekter og andre tiltak av betydning for næringsutvikling i regionen. Her kan nevnes tunnellen gjennom Sørkjosfjellet, utbedring av Kvænangsfjellet, utbygging av flyplassen, etc

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
S31: Fritidsbolig. Stryk første avsnitt. Stryk 4 avsnitt fra andre setning. Stryk 5 avsnitt, unntatt siste setning. Denne omformes til: En helhetlig plan for fritidsboligbygging.

Enstemmig vedtatt.

Halvar Wahlgren (H) fremmet følgende forslag:
Side 33: Tilføyes etter 3 avsnitt. Det er viktig at kommunens areal planverk avklarer forholdet mellom ulike areal interesser i kommunen.

Enstemmig vedtatt.

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
s.33, arealutfordringer og næringsutvikling, 4.avsnitt: ”Historisk erfaring fra…” osv. Avsnittet fjernes.

s.33, avsnittet arealavgifter, strykes

s.33 Forslag nytt kulepunkt: ”Sørge for at kommunen har tilstrekkelig med næringsareal”.

s.33 Endre kulepunkt: «Rovdyr og beitedyr osv. til «Rovdyr og beitedyr, Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr.»

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Skogbruk, side 34, nytt punkt. Få på plass planverk for drivverdig skog.

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Tilføyes etter 3 avsnitt side 33. Dette er viktig at kommunens arealplanverk avklarer forholdet mellom ulike arealinteresser i kommunen.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Side 35 avsnitt om Bygge og anleggsnæringen:
Forslag til nytt punkt:

-Nordreisa kommune skal utnytte handlingsrom i offentlig innkjøpsregelverk til å lage kontraktstrategier ved kommunale innkjøp som er tilpasset lokale bedrifter.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Side 35, avsnitt om naturopplevelser og reiselivsnæring
Nordreisa kommune bør også gjennom samarbeide med den norske Turistforening og andre sørge for at det etableres flere vandrerhytter i kommunen.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:

- Det utarbeides en egen reiselivsplan. Her må mulighetene belyses for blant annet et sentrumsnært område for spahotell/ overnatting med tilknyttet skiløype og næringsløype for skuter inn og ut. Dette ses også i sammenheng med skianlegget i saga og et fremtidig alpinanlegg. Mulighetene for vinterturisme for øvrig, samt reisaelva og dens betydning for reiseliv må også belyses i reiselivsplanen.
- Tiltakene innarbeides i stedsutviklingsplanen

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Side 34, avsnitt handel og service.
I tråd med det som allerede er vedtatt i Næringsutvalgets møte i august 2012 foreslås det at det føyes til et punkt om:

- Det utdeles en årlig servicepris til beste bedrift i kommunen på samarbeid med næringslivet for å stimulere til økt servicen nivå.
- Stedsutviklingsplanen slik den foreligger tqas opp til ny vurdering og må eventuellt justeres i tråd med dette.

Enstemmig vedtatt

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Side 34, avsnitt Handel og service
Følgende kulepunkt erstatter det som står:
Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp om reiseliv og bolyst. Sentrumsarealene skal disponeres i tråd med dette i arealplan. Storslett Sentrum utvikles med tilstrekkelige og nære parkeringsarealer i Sentrum for å styrke handel og aktivitet.

Enstemmig vedtatt.

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
s. 34 7.kulepunkt: ” Innen 2023 skal det være etablert…” strykes.

s. 34 8.kulepunkt: Nordreisa kommunen skal ha …. strykes

s.35, forvaltningspunkt –naturforvaltning som næring: ”Nordreisa kommune bli …” Strykes

s.35Helsenæringer, avsnittet fjernes.

s.37 Nordreisa skal ha en naturressurs- og miljøpolitikk… 6.kulepunkt: Ufullstendigavslutning.

Enstemmig vedtatt

Hilde Nyvoll (Ap) fremmet følgende forslag:
s.38, Opprettholde service- og velferdstilbud, 2.avsnitt, 2.setning: ”Pågående Omdømmeprosjekt…”osv. Ordet ”pågående” strykes.

s.39, Samfunnssikkerhet og beredskap, avsnittet bør si noe om kommunens ROS plan og når den er revidert.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Endring: side 41, avsnitt om kommunalt eierskap
«Innen Attføringsarbeidet har Nordreisa ASVO A/S og Nordtro AS vært svært viktige element. Bedriftene er samfunnsbedrifter med klare formål om å være aktive medspillere i lokalmiljø med å tilby tiltak i forhold til arbeidsmarkedspolitikken. Dette skal skje i tett samarbeid med andre aktører og næringsliv- for å bidra til at flere kommer seg fra en passiv tilværelse til aktiv tilværelse i verdiskapende arbeid.

Enstemmig vedtatt.

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
Side 34, punkt om økologisk landbruk og lokal mat:
Tilføyelse: «Som et ledd i dette etableres et handelstorg for lokal produserte varer i Storslett sentrum.

Enstemmig vedtatt.

Eirik Kristiansen (Nordreisa Næringsforening) fremmet følgende forslag:
Side 37-38, avsnitt om samferdsel

Følgende prioriterte samferdselstiltak må følges aktivt opp og arbeides med både politisk (gjennom påvirkning) og gjennom tilrettelegging lokalt:

- E6 sørkjosfjellet (tunnel)
  Dette er et prosjekt som er ferdig prosjektert og som har stor betydning for trafikksikkerhet og regularitet for spesielt tungtransport gjennom regionen. Prosjektet har også betydning for en rekke andre infrastrukturtiltak i kommunen gjennom disponering av tunellmassene..
  Saken kommer opp i Stortinget våren 2013 (mars) og må gis høy prioritet.
- E6 Kvænangsfjellet
  Dagens trase er et problem for transport og kommunikasjon nordover vinterstid. Det bør arbeides med å få til en utredning av alternativer og planlegging av ny trase i neste planperiode av NTP. Saken må gis høy prioritet.
- Sørkjosen lufthavn
  Det må gjøres en snarlig vurdering av mulighetene for å utvide dagens flyplass slik at den forberedes for endringene som kommer.
  Det må i sammenheng med dette også arbeides for et bedre flyrutetilbud som er tilpasset næringslivets og øvrige reisendes behov. I dag oppleves flytilbudet ikke godt nok for de som skal delta i næringssammenhenger utenfor regionen.

- Industrihavn
  En større industrihavn med dypvannskai må også vurderes i planperioden. Dagens løsning er ikke langsiktig med tanke på de investeringer og prosjekter som skal gjøres i regionen. Dette vil også være tiltak som kan legge til rette for framtidig næringsutvikling på områder som i dag ikke er utnyttet (Skogsdrift, pukk og sand, industri etc.)
- Indre riksvei
  De tidligere planene for en indre riksvei bør vurderes på nytt. Realisering av et slikt prosjekt ville gjøre Nord-Troms og Nordreisa til et knutepunkt i forhold til indre Finnmark og de investeringer som skal gjøres i mineralutvinning.

Enstemmig vedtatt.

Halvar Wahlgren (H) fremmet følgende forslag:
Nordreisa Høyre mener at det å se Nordreisa i en større sammenheng er for lite vektlagt i kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025. Vi er totalt avhengige av eksterne virkemidler og deltakelse, spesielt hvis vi mener at Nordreisa skal ta del i det som skjer i Nord-Norge i dag. Og vi må være meget offensiv i så måte.
Det sies lite eller ingenting om Nord-Troms ordningene som rammebetingelse, og som nødvendigvis ikke varer evig, hvordan utnytte ordningen bedre og strategisk.
Det sies mye om Nordreisa i Nord-Troms men lite om nordreisa i Troms og samarbeidet med fylkeskommunen. Fylkeskommunen er ikke bare en utbetalingssentral, men også kompetanse på mange områder som det kan dras mye nytte av strategisk, og som andre regioner og kommuner bruker i forhold til sin utvikling.
Planen bør ha et kapittel som omfatter samarbeid med regionale og nasjonale aktører for å skape utvikling. Ikke minst for at Nordreisa skal kunne ta del i den positive utviklingen som skjer i Nord-Norge. Planen bør uttrykke mye sterkere at Nordreisa skal ta en lederrolle i Nord-Troms.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Punkt 8.1.5, side 25
Avsnitt «Mangel på anlegg..» strykes

S25 nytt avsnitt om Frivillighetssentralen (må skrives).

s. 25 Innspill: Frivillighetssentralen og forventninger til denne må nevnes i teksten.

Nytt kulepunkt:
Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.

Nytt kulepunkt
Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.

Det arrangeres en årlig frivillighetsdag som synliggjør det frivillige arbeidet i kommunen. Samordnes med forslag fra Næringsforeningen.

Det gjennomføres årlig møte mellom frivillige organisasjoner og nordreisa kommune for å bedre samarbeidet og kartlegge behovet hos frivillig sektor. Samordnes med forslag fra Krf.

Side 30, Siste avsnitt flyttes til s 26, før avsnitt om Næringsmessige fortrinn.

Side 31 næringsmessige fortrinn
Forslag:
Avsnitt 1-3 flyttes frem foran landbruksnæring (s 26).
Avsnitt 4 strykes (Dette dekkes under avsnitt om fiskeri og havbruk)

Side 32 I avsnitt fremtredende kjennetegn. 1,2 og 3 avsnitt flyttes frem (foran kapittel om landbruksnæringen.
4 avsnitt strykes (bygg og anlegg)
5 avsnitt flyttes eventuelt (mineraler) strykes. Innarbeides i kapittel s 30 ad. Mineralnæring.

Setningen «landbruksbedriftene skal primært hente sin inntekt fra landbruksproduksjon, (forandres) det er flere landbruksbedrifter..

Setningen « I løpet av samme tidsperiode er antall landbruksbedrifter redusert med?», Flettes inn mellom: «Sysselsatte de siste 15 årene» og «jordbruket i Nordreisa.»

Side 28 (Handel og service Regionsenteret som servicesenter) Setningen «Dette gjør at man har.. Sentrumsområdene i dag « Strykes.

S 27: Skogbruk
Innspill: Vurder tallgrunnlag i innledningen. Vurder å ta ned omfanget. Tydeliggjør energi-delen av skogbruk (lauvskog).

Avsnitt «For lite skogkulturaktivitet..» endres til: «Økt skogkulturaktivitet og avvirkning kan oppnås gjennom…»

Side 28: reindrift, 2. avsnitt, siste setning «Dette omfatter..» redigeres

Side 28, fiskeri og havbruk, 2. setning: «kommunestyret har vedtatt..» endres til «Reisafjorden skal være oppdrettsfri fjord.»

Avsnittet om fiskeri og havbruk. Lite tall om næringen, bør innarbeides i brødtekst.

S 28 Fiske:
Nordreisa kommune skal bidra til å styrke fiskemottaket med digital kompetanseheving. Kommunen skal sammen med Troms Fylkeskommune styrke lønnsomheten i form av frakt tilskudd.

Side 28: Bygge og anleggsnæringen erstatter avsnittet s 28:

Nordreisa kommune har hatt gode tradisjoner innen bygge- og anleggsvirksomhet. Næringen er i dag derimot preget av små aktører med liten kapasitet til å følge utviklingen generelt i bransjen. Spesielt gjelder dette skjerpende krav i byggeforskrifter og økte kompetansekrav. Bedriftenes størrelse gir også utfordringer knyttet til bemanningsmessig og økonomisk kapasitet for større oppdrag.

Dette kan begrense mulighetene for aktiv deltakelse i de store prosjektene som er planlagt i området.

Erstatt: «Nordreisa har i reiselivssammenheng.. verneområdene i kommunene.» med: «Nordreisa har store verneområder i kommunen. Det er viktig og utnytte dette som et fortrinn i reiselivssammenheng.»

Side 29: Naturopplevelser og reiselivsnæring. Nordreisa kommune skal tilrettelegge for en regional reiselivsstrategi som markedsfører regionen som helhet.

Avsnitt 3 og 4 strykes, samt siste setning i avsnitt 5.

Side 30: Helsenæringer. Stryk siste avsnittet.

Nord-Troms har en rolle i forhold til utvikling av petroleumsnæringen i Nord. Dette potensialet utredes i samarbeid med de øvrige Nord-Troms kommunene.

Side 32, avsnitt om «Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid»

- Kommunens rolle som døråpner for bedrifter utenfor region styrkes. I samarbeid med næringslivet bør Nordreisa kommune utøve aktiv tilstedeværelse på arenaer som har betydning for næringsutvikling i regionen (messer, stand, markedsføring mot enkeltbedrifter, osv)
- Kommunen bør legge til rette for attraktive næringsarealer i arealplan og markedsføre disse overfor bedrifter både innenfor og utenfor kommunen. Dette kan for eksempel være ovenfor reetablering av industrivirksomhet i større selskaper. Men kommunen må også være offensiv ovenfor statlige og offentlige selskapers etablering av virksomhet i regionen, for eksempel i tilknytting til energiutbyggingen i området.
- Kommunen skal ha en aktiv pådriverrolle i forhold til realisering av store samferdselsprosjekter og andre tiltak av betydning for næringsutvikling i regionen. Her kan nevnes tunnellen gjennom Sørkjosfjellet, utbedring av Kvænangsfjellet, utbygging av flyplassen, etc

S31: Fritidsbolig. Stryk første avsnitt. Stryk 4 avsnitt fra andre setning. Stryk 5 avsnitt, unntatt siste setning. Denne omformes til: En helhetlig plan for fritidsboligbygging.

Side 33: Tilføyes etter 3 avsnitt. Det er viktig at kommunens areal planverk avklarer forholdet mellom ulike areal interesser i kommunen.

s.33, arealutfordringer og næringsutvikling, 4.avsnitt: ”Historisk erfaring fra…” osv. Avsnittet fjernes.

s.33, avsnittet arealavgifter, strykes

s.33 Forslag nytt kulepunkt: ”Sørge for at kommunen har tilstrekkelig med næringsareal”.

s.33 Endre kulepunkt: «Rovdyr og beitedyr osv. til «Rovdyr og beitedyr, Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr.»

Skogbruk, side 34, nytt punkt. Få på plass planverk for drivverdig skog.

Tilføyes etter 3 avsnitt side 33. Dette er viktig at kommunens arealplanverk avklarer forholdet mellom ulike arealinteresser i kommunen.

Side 35 avsnitt om Bygge og anleggsnæringen:

Forslag til nytt punkt:
-Nordreisa kommune skal utnytte handlingsrom i offentlig innkjøpsregelverk til å lage kontraktstrategier ved kommunale innkjøp som er tilpasset lokale bedrifter.

Side 35, avsnitt om naturopplevelser og reiselivsnæring
Nordreisa kommune bør også gjennom samarbeide med den norske Turistforening og andre sørge for at det etableres flere vandrerhytter i kommunen.

- Det utarbeides en egen reiselivsplan. Her må mulighetene belyses for blant annet et sentrumsnært område for spahotell/ overnatting med tilknyttet skiløype og næringsløype for skuter inn og ut. Dette ses også i sammenheng med skianlegget i saga og et fremtidig alpinanlegg. Mulighetene for vinterturisme for øvrig, samt reisaelva og dens betydning for reiseliv må også belyses i reiselivsplanen.
- Tiltakene innarbeides i stedsutviklingsplanen

Side 34, avsnitt handel og service.
I tråd med det som allerede er vedtatt i Næringsutvalgets møte i august 2012 foreslås det at det føyes til et punkt om:
- Det utdeles en årlig servicepris til beste bedrift i kommunen på samarbeid med næringslivet for å stimulere til økt servicen nivå.
- Stedsutviklingsplanen slik den foreligger tqas opp til ny vurdering og må eventuellt justeres i tråd med dette.

Side 34, avsnitt Handel og service
Følgende kulepunkt erstatter det som står:
Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp om reiseliv og bolyst. Sentrumsarealene skal disponeres i tråd med dette i arealplan. Storslett Sentrum utvikles med tilstrekkelige og nære parkeringsarealer i Sentrum for å styrke handel og aktivitet.

s. 34 7.kulepunkt: ” Innen 2023 skal det være etablert…” strykes.

s. 34 8.kulepunkt: Nordreisa kommunen skal ha …. strykes

s.35, forvaltningspunkt –naturforvaltning som næring: ”Nordreisa kommune bli …” Strykes

s.35Helsenæringer, avsnittet fjernes.

s.37 Nordreisa skal ha en naturressurs- og miljøpolitikk… 6.kulepunkt: Ufullstendigavslutning.

s.38, Opprettholde service- og velferdstilbud, 2.avsnitt, 2.setning: ”Pågående Omdømmeprosjekt…”osv. Ordet ”pågående” strykes.

s.39, Samfunnssikkerhet og beredskap, avsnittet bør si noe om kommunens ROS plan og når den er revidert.

Endring: side 41, avsnitt om kommunalt eierskap
«Innen Attføringsarbeidet har Nordreisa ASVO A/S og Nordtro AS vært svært viktige element. Bedriftene er samfunnsbedrifter med klare formål om å være aktive medspillere i lokalmiljø med å tilby tiltak i forhold til arbeidsmarkedspolitikken. Dette skal skje i tett samarbeid med andre aktører og næringsliv- for å bidra til at flere kommer seg fra en passiv tilværelse til aktiv tilværelse i verdiskapende arbeid.

Side 34, punkt om økologisk landbruk og lokal mat:
Tilføyelse: «Som et ledd i dette etableres et handelstorg for lokal produserte varer i Storslett sentrum.

Side 37-38, avsnitt om samferdsel

Følgende prioriterte samferdselstiltak må følges aktivt opp og arbeides med både politisk (gjennom påvirkning) og gjennom tilrettelegging lokalt:

- E6 sørkjosfjellet (tunnel)
  Dette er et prosjekt som er ferdig prosjektert og som har stor betydning for trafikksikkerhet og regularitet for spesielt tungtransport gjennom regionen. Prosjektet har også betydning for en rekke andre infrastrukturtiltak i kommunen gjennom disponering av tunellmassene..
  Saken kommer opp i Stortinget våren 2013 (mars) og må gis høy prioritet.
- E6 Kvænangsfjellet
  Dagens trase er et problem for transport og kommunikasjon nordover vinterstid. Det bør arbeides med å få til en utredning av alternativer og planlegging av ny trase i neste planperiode av NTP. Saken må gis høy prioritet.
- Sørkjosen lufthavn
  Det må gjøres en snarlig vurdering av mulighetene for å utvide dagens flyplass slik at den forberedes for endringene som kommer.
  Det må i sammenheng med dette også arbeides for et bedre flyrutetilbud som er tilpasset næringslivets og øvrige reisendes behov. I dag oppleves flytilbudet ikke godt nok for de som skal delta i næringssammenhenger utenfor regionen.
- Industrihavn
  En større industrihavn med dypvannskai må også vurderes i planperioden. Dagens løsning er ikke langsiktig med tanke på de investeringer og prosjekter som skal gjøres i regionen. Dette vil også være tiltak som kan legge til rette for framtidig næringsutvikling på områder som i dag ikke er utnyttet (Skogsdrift, pukk og sand, industri etc.)
- Indre riksvei
  De tidligere planene for en indre riksvei bør vurderes på nytt. Realisering av et slikt prosjekt ville gjøre Nord-Troms og Nordreisa til et knutepunkt i forhold til indre Finnmark og de investeringer som skal gjøres i mineralutvinning.

Nordreisa Høyre mener at det å se Nordreisa i en større sammenheng er for lite vektlagt i kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025. Vi er totalt avhengige av eksterne virkemidler og deltakelse, spesielt hvis vi mener at Nordreisa skal ta del i det som skjer i Nord-Norge i dag. Og vi må være meget offensiv i så måte.
Det sies lite eller ingenting om Nord-Troms ordningene som rammebetingelse, og som nødvendigvis ikke varer evig, hvordan utnytte ordningen bedre og strategisk.
Det sies mye om Nordreisa i Nord-Troms men lite om nordreisa i Troms og samarbeidet med fylkeskommunen. Fylkeskommunen er ikke bare en utbetalingssentral, men også kompetanse på mange områder som det kan dras mye nytte av strategisk, og som andre regioner og kommuner bruker i forhold til sin utvikling.
Planen bør ha et kapittel som omfatter samarbeid med regionale og nasjonale aktører for å skape utvikling. Ikke minst for at Nordreisa skal kunne ta del i den positive utviklingen som skjer i Nord-Norge. Planen bør uttrykke mye sterkere at Nordreisa skal ta en lederrolle i Nord-Troms.

Saksprotokoll i Nordreisa rådet for funksjonshemmede - 14.11.2012

Behandling:

Harry Kristiansen fremmet følgende forslag:
Høring – kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025 tas til orientering.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:
Høring – kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025 tas til orientering.

Saksprotokoll i Nordreisa eldreråd - 31.08.2012

Behandling:

Ingen anmerkninger, tas til orientering.
Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Ingen anmerkninger, tas til orientering.

Saksprotokoll i Nordreisa driftsutvalg - 18.09.2012

Behandling:

Driftsutvalget forslår følgende endringer/tilføyelser:

Side 24
Nordreisa kommune skal etablere omsorgsboliger og nødboliger sentralt og i nærhet **til de private og offentlige** tjenestene

Side 33
Jordvern. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal **fortrinnsvis** forbeholdes jordbruksproduksjon og ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.

Side 33 slette avsnittet Arealavgifter

Side 33
Endre avsnitt om Jordbruk/Rovdyr og beitedyr
Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr

Side 34
De siste 2 kulepunktene under jordbruk, flyttes til handlingsplan

Side 37
Fjerne de første 5 kulepunktene og henvise til vedtatt klima- og energiplan

Side 38
Endre 3. kulepunkt om flyplass til følgende:
Sørkjosen lufthavn vil også i framtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Nordreisa kommune vil prioritere fremtidig utviklingsbehov for flyplassen i arealsaker tilknyttet flyplassens nærområder. Det bør opprettes en interessegruppe med særlig ansvar for regularitet, samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.

Kommuneplanens handlingsdel 2012 – 2025

Side 407
Planlegging Rotsund Oppvekstsenter: endres til Rotsund barneskole - Opprusting barneskole
Nytt punkt:
Guleng 3 – Bygging av omsorgsboliger – 38 mill – 2013/2014
Vurdere grunnkjøp – ulike behov og områder – 2 mill
Opprusting av kommunalt veinett – 1 mill – årlig 2013-2020

Forslag til tilføyelser og endringer er enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Driftsutvalget forslår følgende endringer/tilføyelser:

Side 24
Nordreisa kommune skal etablere omsorgsboliger og nødboliger sentralt og i nærhet **til de private og offentlige** tjenestene

Side 33
Jordvern. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal **fortrinnsvis** forbeholdes jordbruksproduksjon og ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.

Side 33 slette avsnittet Arealavgifter

Side 33
Endre avsnitt om Jordbruk/Rovdyr og beitedyr
Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr

Side 34
De siste 2 kulepunktene under jordbruk, flyttes til handlingsplan

Side 37
Fjerne de første 5 kulepunktene og henvise til vedtatt klima- og energiplan

Side 38

Endre 3. kulepunkt om flyplass til følgende:
Sørkjosen lufthavn vil også i framtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Nordreisa kommune vil prioritere fremtidig utviklingsbehov for flyplassen i arealsaker tilknyttet flyplassens nærområder. Det bør opprettes en interessegruppe med særlig ansvar for regularitet, samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.

Kommuneplanens handlingsdel 2012 – 2025

Side 407
Planlegging Rotsund Oppvekstsenter: endres til Rotsund barneskole - Opprusting barneskole
Nye punkt:

- Guleng 3 – Bygging av omsorgsboliger – 38 mill – 2013/2014
- Vurdere grunnkjøp – ulike behov og områder – 2 mill
- Opprusting av kommunalt veinett – 1 mill – årlig 2013-2020

Saksprotokoll i Nordreisa administrasjonsutvalg - 20.09.2012

Behandling:

Administrasjonsutvalget hadde følgende merknader:

s. 40 omdømmeforvaltning og rekruttering, 1. avsnitt, siste setning: ”Gjennomtrekk og økte kostnader….” osv, setningen fjernes.

s. 40 omdømmeforvaltning og rekruttering, ”Stimuleringstiltak for voksne potensielle studenter” endres til ”Stimuleringstiltak for ungdom under utdanning og voksne studenter”

s. 41 Hovedmål, Nordreisa skal ha en tjenesteutvikling og personalpolitikk….
Nytt kulepunkt: ”Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal ha mulighet for full stilling.”

s. 41 Nytt kulepunkt: ”Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innenfor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.”

Vedtak:

Samtlige merknader ble enstemmig vedtatt:

s. 40 omdømmeforvaltning og rekruttering, 1. avsnitt, siste setning: ”Gjennomtrekk og økte kostnader….” osv, setningen fjernes.

s. 40 omdømmeforvaltning og rekruttering, ”Stimuleringstiltak for voksne potensielle studenter” endres til ”Stimuleringstiltak for ungdom under utdanning og voksne studenter”

s. 41 Hovedmål, Nordreisa skal ha en tjenesteutvikling og personalpolitikk….

Nytt kulepunkt: ”Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal ha mulighet for full stilling.”

s. 41 Nytt kulepunkt: ”Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innenfor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.”

Saksprotokoll i Nordreisa helse- og omsorgsutvalg - 07.09.2012

Behandling:

Leif Christian Johansen (Krf) fremmet følgende forslag:
7.3 Folkehelse – påvirkning foran behandling
Folkehelse er et begrep som tar for seg befolkningens helse som helhet og de faktorer som påvirker denne. Tilnærmingen til dette begrepet må derfor være tverrsektorielt og tverrfaglig. De overordnede målene for folkehelsepolitikken er flere leveår med god helse i befolkningen som helhet og å redusere sosiale helseforskjeller mellom ulike sosioøkonomiske grupper i befolkningen, mellom etniske grupper og mellom kvinner og menn.

Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer innebærer en dreining av folkehelsearbeidet fra et sykdomsperspektiv til et påvirkningsperspektiv (jf. ny Folkehelselov gjeldende fra 1. januar 2012). Gjennom dette dreies folkehelsepolitikken mer ut fra helsesektoren og mer inn i politikken og andre sektorer i kommunen. Fokus må nå ligge på tiltak i alle sektorer og faktorer som påvirker befolkningens helse. Forskning viser at det er nær sammenheng mellom levekår, sosiale ulikheter og helsetilstanden i befolkningen. Gode oppvekst og levekår gir gode levevaner, fremmer fellesskap, trygghet og deltakelse.

Det er viktig at kommunen kanaliserer sin innsats for å kartlegge og utjevne sosiale ulikheter, for på den måten å unngå at de minst ressurssterke i befolkningen utvikler et varig omsorgsbehov. Det må legges vekt på å favne alle grupper og søke å heve deres livskvalitet til et nivå som gjør at flere på sikt kan leve et liv mest mulig uavhengig av offentlige tjenester.

En vesentlig del av det offentlige folkehelsearbeidet må være å legge til rette for frivillig sektor, samt å stimulere til egenaktivitet. Nordreisa kommune har nesten 100 lag og foreninger som legger til rette for organisert aktivitet og vi har natur, friluftsanlegg, stier og løyper som er åpne for uorganisert fysisk aktivitet. I Nordreisas natur har vi kanskje landets beste «helse- og trimrom» for å motvirke inaktivitet i befolkningen, og den viktigste ressursen i folkehelsearbeidet.

Fundamentale forutsetninger for god folkehelse er
- ✓ Å ha en tilfredsstillende bolig
- ✓ Ha et meningsfylt aktivitetstilbud
- ✓ Inngå i en sosial sammenheng
- ✓ Å ha mulighet for kulturell og åndelig stimulering

Prioriterte innsatsområder
Økt arbeidsdeltakelse og inntekt. Sosial nød og fattigdom går lett i arv og det medfører ofte uførhet og dårlig helse og livskvalitet. Nordreisa må lykkes med å sikre bedre arbeidsdeltakelse

også for de gruppene som i dag faller utenfor arbeidslivet. Vi må også gi bedre rom for tilpasset arbeidsdeltakelse for personer med ulike former for funksjonsnedsettelser eller psykiske lidelser mv.

Flere med fullført utdanning. Gjennomført skolegang er en beskyttelse mot dårlig helse og sosial isolering. Nordreisa må ha et sterkt fokus på forebygging av frafall i skolen. Dette må innebære en aktiv rolle i møte med skolevegrere, tidlig innsats i forhold til barn som slikter faglig og sosialt samt tilstrekkelige ressurser i skolen til å skape et godt læringsmiljø. Tilbud til høyre utdanning må videreføres og forsterkes.

Bolig til alle. Mulighet for å bo i egen bolig har stor betydning for folkehelsen, men det er vanskelig for mange grupper å få råd til egen bolig. Økte byggekostnader og økte krav til egenkapital hindrer mange i å komme inn på boligmarkedet. Nordreisa kommune må derfor utvikle en plan for sosial boligbygging.

Sosial tilhørighet og tilgjengelighet. Sosialt nettverk bidrar til god helse. Ensomhet og mangel på sosiale nettverk gjør livet vanskelig for mange. Mange av Nordreisas innbyggere deltar i frivillig arbeid, idrett og kultur. Men mange eldre, aleneboende og tilflyttere mangler nettverk og sosiale arenaer for føler seg ensomme. Her kan frivillig sektor spille en nøkkelrolle ved å skape inkluderende møteplasser og aktiviteter. Det kan også være behov for å styrke samarbeidet med menigheten og den diakonale arbeid.

Tilrettelegging for positiv individuell helseadferd. Faktorer som ernæring, fysisk aktivitet, bruk av rusmidler og tobakk, og seksuell helse har stor betydning for folkehelsen. Temaene drøftes i skoleverket, men det bør tilbys veiledning også til et bredere lag av befolkningen. Et relativt høyt antall unge og voksne har eller står i fare for å utvikle et risikofylt forhold til rusmidler, både legale og illegale. Dette krever at kommunen utvikler mer offensive strategier i rusarbeidet. Tilrettelegging for fysisk aktivitet må skje på flere fronter. Barn behov for gode lekearealer må vektlegges både ved regulering av boligfelter og ved etablering og renovering av skole- og barnehagebygg. Frivillig sektor må gis gode rammevilkår for å tilby aktiviteter både på bredd- og toppnivå. Turløyper og turområder må vedlikeholdes og gjøres tilgjengelig også for mennesker med nedsatt funksjonsnivå.

Ytre miljøfaktorer. Kommunen har gjennom sin planlegging ansvar for å sikre at det ikke bygges inn økt sårbarhet i samfunnet. Dette sikres blant annet gjennom arealplanlegging hvor fokus ligger spesielt på naturfarer (flom, skred mv.), virksomhetsfarer (trafikkulykker, akutt forurensning, strømbrudd mv) og forventede effekter av klimaendringer som havninvåstigning, økt nedbørsmengde og hyppigere ekstremvær.
Under dette tema ligger også fokus på den enkelte arbeidstaker med hensyn til miljørettet helsevern. Miljørettet helsevern er å motvirke og forebygge midlertidig og varig forfall fra arbeidslivet. Det omfatter psykososiale og fysiske forhold på arbeidsplassene.

(Nordreisa kommune skal styrke skolehelsetjenesten og lavterskeltilbudet til barn og unge for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade.) flyttes til 8.1.3

(Ny nummerering i kapittel 8.)
8.1.1 Helse-, omsorgs- og sosialtjenesten.
Helse-, omsorgs- og sosialtjenesten skal bidra til å styrke enkeltmenneskers evne til å mester egne liv. Til grunn for dette ligger et syn på det enkelte menneske, uansett aler og omsorgsbehov, som den fremste eksperten på eget liv og hva som er viktig for han eller henne.

En helhetlig politikk for helse, omsorg og sosial er politikk som angår alle forhold av betydning for innbyggernes velferd. Et velfungerende tilbud innen helse, omsorg og sosial betyr mye for den enkeltes levekår og livsutfoldelse, og er en viktig forutsetning for et godt samfunn. De nasjonale målene for denne politikken er å redusere sosiale helseforskjeller. Alle skal ha et likeverdig tilbud av helsetjenester uavhengig av diagnose, bosted, personlig økonomi, kjønn etnisk bakgrunn og den enkeltes livssituasjon. Når sykdom rammer eller behov for bistand oppstår, skal folk oppleve at de får tilbud om behandling og pleie med kort ventetid og med størst mulig nærhet til brukeren. Dette er gjelder også for Nordreisa kommune.

Tjenesten må tilpasses en eldre befolkning og sannsynligvis et krav til større omfang av tjenester. Bemanning og lokaliteter er ikke tilpasset en (mulig) økning på 25 %. Nordreisa kommune mangler et ledd i «omsorgstrappen» nærmere bestemt heldøgns bemannet omsorgsboliger, som skal gi tjenester til de brukerne som er for syke til å bo i egne hjem, men som er for friske til sykehjem. Dette gir et unødig høyt press på både hjemmetjenestene og på institusjonene. Det er høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger som til sammen gir store rekruttering- og bemanningsutfordringer.

Flere yngre brukere (f.eks demens), stiller andre og nye krav til personalets kunnskaper og kompetanse og andre ressurser. Mange delstillinger gir for liten kontinuitet og kan påvirke kvaliteten på tjenestene. Mangel på dagtilbud gir trolig økt behov for tjenesten.

Hovedmål
Alle innbyggere i Nordreisa, uavhengig av alder, kjønn, bosted, inntekter og resurser skal sikres god tilgang på offentlige helse- og sosialtjenester av god kvalitet. Nordreisa kommune skal være pådriver og medvirke til helsefremmede og forebyggende arbeid innenfor helse tiltakskjeden. Nordreisa kommune skal fremme økonomisk og sisal trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd, likestilling og forebygge sosiale og helsemessige problemer.

Strategi
- ✓ Sikre brukermedvirkning og trygge den enkeltes rettsikkerhet
- ✓ Møte den enkeltes individuelle behov gjennom god samhandling med tjenestemottaker og pårørende
- ✓ Gi brukere rett til tjeneste på rett nivå, og sikre god flyt i tjenestetilbudene
- ✓ Heve kompetansen i sektoren gjennom målrettede stipender til etter- og videreutdanning
- ✓ Opparbeide og videreutvikle et godt omdømme for å styrke rekrutteringen til sektoren
- ✓ Sikre og videreutvikle dagens tilbud innenfor sosialtjenesten (DMS) i samarbeid med UNN
- ✓ Være en god vertskommune for regionale tjenestetilbud
- ✓ Sikre at brukernes individuelle planer følger brukerne og bestemmer hvilket tilbud brukerne skal få
- ✓ Arbeides for at det åpner for større samhandling og kommunikasjon mellom ulike dataprogrammer for helse- og omsorgssektoren
- ✓ Prøve ut fleksible arbeidstidsordninger innenfor helse- og omsorgssektoren
- ✓ Opprette et faglig etisk råd for anke/klagesaker i helse- og omsorgssektoren

Sigrund Hestdal (Ap) fremmet følgende forslag:
Kap. 7.3 side 14 – andre avsnitt
Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer …… til et påvirkningsperspektiv. Siste ord byttes ut med forebyggingsperspektiv.

s.15, Tilrettelegging for positiv individuell helseadferd, siste setning: «isasjonen kommer til» Ufullstendig setning.

s.15, Økonomisk handlefrihet, nestsiste avsnitt: «Utgiftssiden kan påvirkes» osv. endres til «Utgiftssiden påvirkes av kommunen selv» osv.

s. 16, Nordreisa bruker mer en gjennomsnittet for vår kommunegruppe, 4.avsnitt:» Nordreisa kommune har over tid hatt et høyt fravær pga sykdom», Setningen flyttes under under-kap. Betydelig økt arbeidsnærvær (s.16)

s.17, Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa, Faktaopplysninger må sjekkes og omskrives

s.17 Kap 8.1 Nest siste setning. Nøkkelen til et liv osv. Fjernes.

18, Hovedmål Kulepunkt 3. Befolkningen skal ha osv. Fjern ordene «individuell og grupperettet»

s.18, Hovedmål Forslag nytt kulepunkt:- rekruttere helsefaglig personell

s.19. følgende avsnitt fjernes «Det er høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger som til sammen gir rekruttering- og bemanningsutfordringer.»

s.25, Frivillighet, 5.Avsnitt, 2. setning: »Mangel på anlegg, lokaler og forutsigbare …», strykes.

s. 25, nytt avsnitt: forventninger til frivillighetssentralen (må skrives)

s.25 Hovedmål: »Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen». Endres til: «Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud».

s. 25 Forslag til nytt kulepunkt:
«Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå.»

s. 35 Helsenæringer, avsnittet fjernes

Handlingsdel
Side 5 Guleng III 2013
PLANTILTAK
Dagsentertilbud prioriteres
Omsorg + 2014/2015
Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innafor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.

Terje Olsen (H) fremmet følgende forslag:
Kap 8.1.2
Hovedmål og kulepunkt
Formulere inn Nordreisa som regionsenter innenfor helse, utvikle DMS – kompetanse, bruk av teknologi, desentraliserte spes. Helsetjenester- og ambulering. Samhandling/samarbeid med kommunene i regionen og spesialhelsetjenestene Bruke kunnskap til utvikling av næring.

Sigrund Hestdal (Ap) fremmet følgende forslag:
Forslag til innspill til samfunnsdelen oversendes til bearbeidelse.
Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Forslag til innspill til samfunnsdelen oversendes til bearbeidelse.

Saksprotokoll i Nordreisa nærings- og kulturutvalg - 30.08.2012

Behandling:

Halvar Wahlgren (H), fremmet følgende forslag:
Saken utsettes til eget arbeidsmøte 17.9.12.

Forslaget fra Halvar Wahlgren (H) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes til eget arbeidsmøte 17.9.12.

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekstutvalg - 18.09.2012

Behandling:

Vedtak:

Rådmannens innstilling

Saken legges frem uten innstilling. Utvalget bes gi skriftlig innspill til merknadsbehandling – Formannskapet.

Saksopplysninger

Formannskapet i Nordreisa har i sak 25/12 den 26.06.2012 vedtatt høring av forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 og handlingsdel 2012-2025. Det ønskes innspill til forslagene fra myndigheter, nabokommuner, næringsliv, innbyggere, arbeidstakere i kommunen og øvrige interesserte. Det legges også opp til at underutvalgene skal benytte høringen til formell behandling av forslagene. Saken legges derfor frem for utvalgene nå.

Det kommunale plansystemet og politisk styring

Den politiske styringen i kommunene bør i størst mulig grad gjøres gjennom det kommunale plansystemet. Det er gjennom planverket at premissene for den daglige driften legges, og det er her de viktigste beslutningene tas knyttet til drift og utvikling. Forutsetningen for at det kommunale plansystemet skal virke er at planene er på plass, at planene er i tråd med kommunestyrets politiske sammensetning og at planene følges og legges til grunn i alt arbeid som gjøres i kommunen. Kommuneplanarbeid kan bidra til å styrke medvirkningen i kommunens planarbeid og bidra til en bedre politisk styring. Ved at man i samfunnsdelen klargjør hvilke planområder og satsingsområder man vektlegger kan den ønskede utvikling i kommunene gis en politisk retning. Ved å vektlegge kommunenes prioriterte områder innenfor ulike sektorer og tema i samfunnsdelen, åpnes det for en tydeligere og sterkere politisk innflytelse i planlegging og forvaltning av kommunene.
Det kommunale plansystemet har en hierarkisk struktur hvor de overordnede planene legger føringer / er bestemmende på underliggende planer og enkeltvedtak.
Plansystemet er illustrert i figuren under. Nærmere beskrivelse under figuren.

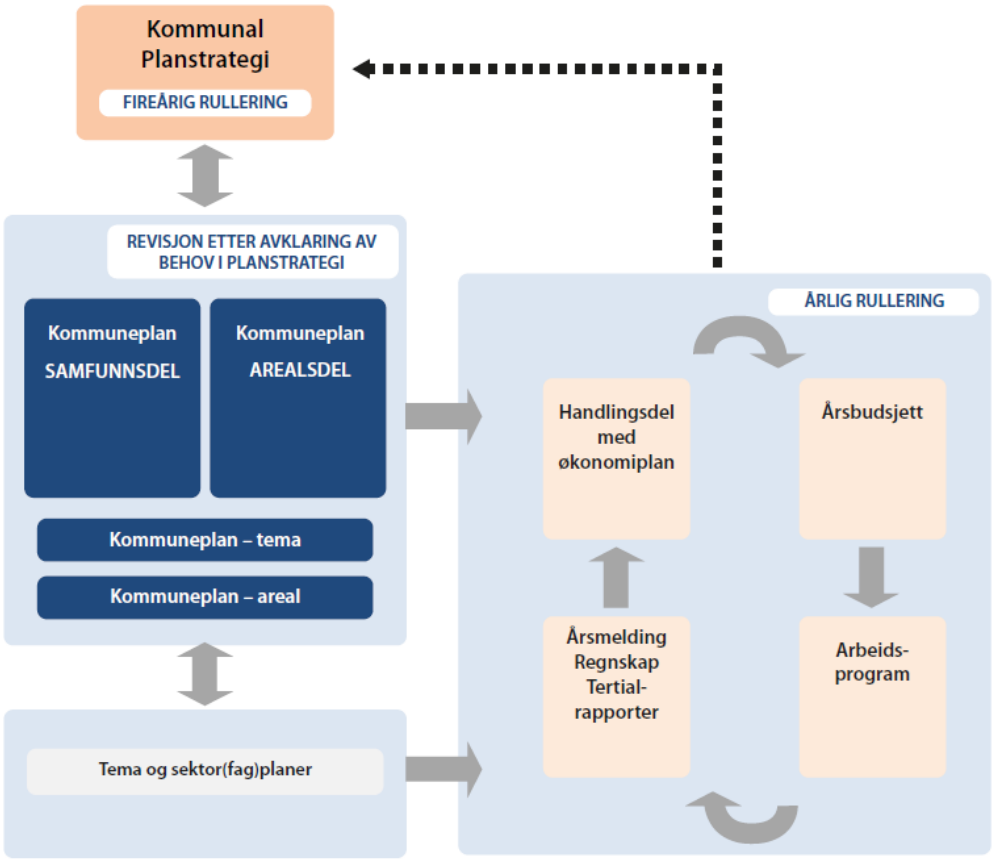

1. Kommunal planstrategi: Ble innført med ny plan og bygningslov i 2008. Er ikke en plantype, men et verktøy for kommunestyret for å prioritere planoppgaver i kommunen. Den endelige prioriteringen skal bygge på de spesifikke utfordringer som kommunen står

ovenfor. Planstrategien skal behandles senest innen et år etter at nytt kommunestyre er konstituert. Det er utarbeidet et forslag til kommunal planstrategi for Nordreisa kommune 2012-2015. Formannskapet har lagt ut strategien for innspill. Denne legges frem for utvalget i egen sak.

2. Kommuneplanen består i det minste av 3 deler/planer
   a. Kommuneplanens samfunnsdel: Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging. Samfunnsdelen har to hovedinnretninger; kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel skal kommunen vektlegge viktige utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og synliggjøre de strategiske valg kommunen tar. Spesielt viktig er dette for sentrale samfunnsforhold som folkehelse, barn og unge, integrering, næringspolitikk m.m. Kommuneplanen skal videre synliggjøre utfordringer, mål og strategier for kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel skal gi overordnede mål for sektorenes planlegging og retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i den kommunale virksomheten. Planen legger også føringer på statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen. I samfunnsdelen skal det tas strategiske valg for utviklingen av kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen er således et godt verktøy for strategisk overordnet styring. Dette forsterkes ved å knytte handlingsdelen til samfunnsdelen.

      Kommuneplanens samfunnsdel for 2012-2025 er vedtatt lagt ut til høring og offentlig ettersyn av Formannskapet i møte 26.06.2012.

      Statens veileder for kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel kan lastes ned fra http://www.regjeringen.no/pages/37859260/T-1492.pdf

   b. Kommuneplanens handlingsdel: Er konkret på prioriteringer i planperioden og på tiltak som skal gjennomføres. Handlingsdelen følger opp intensjonene og målene fra samfunnsdelen, og viser hvordan den planen skal gjennomføres. Da muliggjøres en sterkere strategisk styring og prioritering av arbeidsoppgaver. Handlingsdelen bør bli en del av kommunens økonomiske styringsinstrumenter og resultatvurderinger. Dette gjelder økonomiplan, budsjett, regnskap og årsmeldinger. I figuren over er dette illustrert ved at handlingsdelen (utarbeides etter bestemmelser i PBL) er samordnet med økonomiplanen (som utarbeides etter bestemmelser i kommuneloven). På denne måten vil kommunens prioriteringer (gjennomføring av tiltak) få en årlig gjennomgang og kunne følges bedre opp. Videre settes den i sammenheng med årsbudsjett/årsrapportering, som igjen gir bedre mulighet for politisk styring og prioritering.

      Forslag til kommuneplanens handlingsdel 2012-2025 er lagt ut til høring og offentlig ettersyn av Formannskapet i møte 26.06.2012

      Statens veileder for kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel kan lastes ned fra http://www.regjeringen.no/pages/37859260/T-1492.pdf

   c. Kommuneplanens arealdel: Arbeidet med arealdelen av kommuneplan vil henge sammen med hvilket plangrunnlag kommunen har fra før, og det planbehovet

som følger av den kommunale planstrategien. Arealdelen bør bygge på en oppdatert samfunnsdel. Det vil derfor ofte være en god modell å samordne arbeidet med arealdelen og samfunnsdelen i en samlet kommuneplanrevisjon. Kommuneplanens arealdel er en vesentlig del av kommunens langsiktige plangrunnlag og skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen, behov for vern og utbygging og framtidig arealbruk. Arealdelen skal fastlegge hva de forskjellige arealene skal kunne brukes til, slik at det blir lettere å utarbeide mer detaljerte planer for enkeltområder, og slik at det raskt og enkelt kan fattes beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk. Arealdelen er et virkemiddel for å sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå de målene som blir vedtatt for kommunens utvikling.

Arbeidet med kommuneplanens arealdel for Nordreisa er samkjørt med samfunnsdelen og handlingsdelen fra 2009/2010. Det ventes at forslag til revidert arealdel leges frem for behandling/høring innen utgangen av 2012 eller våren 2013.

Statens veileder for kommuneplanens arealdel kan lastes ned fra http://www.regjeringen.no/pages/37605189/veileder_kommuneplanens_arealdel_25april.pdf

d. Kommunedelplaner: Planene som er beskrevet over kan i ønsket grad utarbeides som tematisk planer (eks kommunedelplan for idrett og friluftsliv) og/eller med geografisk avgrensning mindre enn hele kommunen (eks kommunedelplan for kystsonen). For øvrig faller disse plantypene inn under de beskrevne planene.

3. Tema og sektorplaner: Ved behov kan kommunen utarbeide tema og sektorplaner som tar for seg enkelte sektorer og/eller enkelte tema (eks: skole- og barnehagepolitisk plan eller helse- og omsorgsplan). De er mer detaljert enn kommuneplaner. Flere av slike planer følger også etter krav fra annet lovverk enn plan- og bygningsloven. Disse planene bør utarbeides og være i tråd med overordnede planer, men kan også utarbeides som grunnlag for revisjon av overordnede planer.

Nordreisa kommune har ikke et velfungerende plansystem, og har ikke hatt det på mange år. I en slik situasjon er det vanskelig å få en god og langsiktig styring og både utvikling og drift må baseres på mer eller mindre enkeltstående vedtak. Dette kan være noe av årsaken til de problemene som kommuneorganisasjonen strir med i dag.

Formannskapets vedtak om høring av kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel er sånn sett et svært viktig steg i etablering av en ny og bedre plan- og styringsstruktur for Nordreisa kommune. Det er nå om å gjøre at forslagene som foreligger gjennomgås at mange – og at det kommer innspill til forslagene som kan gjøre planen til det styringsverktøyet det er ment å være. Planene skal sluttbehandles i kommunestyret før årsskiftet 2012 (trolig KST møte 20. desember 2012). Det er nå om å gjøre at planene samordnes med økonomiplan arbeidet og senere med årsrapporteringen. På denne måten kan Nordreisa kommune allerede i 2013 ha etablert et helhetlig styringssystem som kan videreutvikles og forbedres i årene fremover.

Kort om planens innhold

Formannskapet har lagt frem forslag til hhv kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens handlingsdel. Plandokumentene er vedlagt saken og må leses nøye. Vi vil uansett trekke frem følgende;

Kommuneplanens samfunnsdel angir at Nordreisa har eller står ovenfor følgende hovedutfordringer;

- Endringer i aldersgrupper og konsekvenser av dette: Statistisk materiale og utsiktsanalyser anslår atbefolkningssammensetningen i Nordreisa vil endre seg betydelig frem mot 2030. Størst endring ser vi for aldersgruppene 35-49, som er kjernen i arbeidsstokken (nedgang på ca 300 personer – nærmere 20%) og betydelig økning for aldersgruppene over 67 år.
- Tjenestebehovet øker: Vi legger til grunn at behovet for tjenesteyting innenfor barnehage og skole øker mot 2020. Det er et økende behov for tjenester innenfor helse , pleie og omsorg ,og fra år 2020 vil behovet for tjenester forsterkes. Dette sett ut fra dagens situasjon. Dette får økonomiske effekter og sterkt økt rekrutteringsbehov innenfor offentlig sektor.
- Rekruttering: Stor andel av dagens arbeidstakere går ut av arbeidslivet pga alderspensjon. Det er ikke mange nok i ungdomsgruppene til å erstatte disse. Det blir sannsynligvis arbeidskraftsmangel i Nordreisa som forsterkes utover i perioden. Kommunen merker allerede i dag konkurransen om arbeidstakere og kompetanse.
- Økonomisk balanse: Kommunens inntekter har sterkesammenhenger med folketall og befolkningssammensetningen (rammeoverføringer) samt skatteinntekter. Det er sannsynlig at rammeoverføringene øker mindre enn de faktiske utgiftene til tjenesteproduksjonen. Det er også sannsynlig at skatteinngangen vil gå ned ved at flere personer er pensjonert og færre er i ordinært arbeid (sett ut fra 2011). Det vil trolig kreve svært strenge prioriteringer mellom ulike tjenesteområder for å oppnå en balanse mellom utgifter og inntekter.
- Mange ute av arbeid: Nordreisa har relativt sett større andel uføre og sykemeldte enn gjennomsnitt i fylket og landet. Mange av disse har en viss arbeidsevne som de ikke får brukt. Tilrettelegging og tilpasning samt forebygging vil være viktige innsatsområder.
- Høye forventninger til kommunen: Nordreisa kommune har på svært mange felt en meget god tjenesteleveranse. På andre områder er det forbedringspotensial. I ytterligere andre tilfeller er forventningene til kommunens tjenesteyting større enn hva kommunen faktisk kan levere. Dette gapet vokser etter hvert som kommunene får stadig vanskeligere økonomi.

Med den bakgrunnen foreslår planen at Nordreisa kommune må prioritere følgende innsatsområder for å møte disse utfordringene:

1. Den store attraktivitetskonkurransen. Konkurransedyktige arbeidsplasser, muligheter for bolig, et livskraftig sted og godt bomiljø, utdanning / oppvekst og markedsføring / omdømme.
2. Inkluderende lokalsamfunn – det åpne sted. Innbyggernes mulighet til påvirkning og medbestemmelse, åpen stedidentitet og ta i bruk innflytternes kompetanse.
3. Folkehelse – påvirkning foran behandling. Økt arbeidsdeltakelse, flere med fullført utdannelse, bolig til alle, sosial tilhørighet og tilgjengelighet, tilpasning av kommunalt tjenestenivå, ytre miljøfaktorer, tilrettelegging for positiv individuell helseadferd.
4. Økonomisk handlefrihet. Tilfredsstillende netto driftsresultat, stram økonomistyring og ledelse, effektiv tjenesteproduksjon og organisering, økt arbeidsnærvær.

Ut fra det overnevnte foreslås hovedmål, delmål og strategier under fire hovedpunkter under kapittel 8;

- Trygghet og livskvalitet. Herunder folkehelse, helse, omsorg og sosial, utdannings- og oppvekspolitikk, bosetting- og boligforhold, frivillighet, kultur
- Bærekraftig samfunnsutvikling. Herunder sysselsettings- og næringspolitikk, naturressurs, miljø- og energipolitikk, Nord-Troms regionen.
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Organisasjon, mennesker og ressurser. Herunder kommunalt eierskap, kommunale bygg og anlegg.

Planprosessen er detaljert beskrevet i kapittel 3.2 og i mer detalj i kapittel 9 (vedlegg).

Kommuneplanens handlingsdel er kortfattet og beskriver i korte trekk forslag til langsiktige prioriteringer for og i Nordreisa kommune mot 2025.

For perioden 2012 – 2019: Skole og oppvekstforhold for barn og unge

- fordi en god oppvekst og sunne barn og unge vil kreve mindre behov for behandling og ekstra tiltak i voksen alder og i alderdom.
- fordi tidlig innsats tidlig i utdanningsløpet gir grunnlaget for gjennomføring av det helhetlige utdanningsløpet.

Perioden 2019 – 2025: Helse, pleie og omsorg

- fordi behovet for helse- og omsorgstjenester øker vesentlig

Videre legges frem konkrete forslag til tiltak hvor 1 er prioriterte tiltak og 2 er tiltak som forslagsvis ikke prioriteres gjennomført i inneværende periode.

Merk at handlingsdelen må behandles spesielt nøye av utvalgene – da det er denne som danner grunnlag for de investeringer og tiltak som skal gjennomføres i perioden. Merk også at det kan være tiltak som ikke er tatt med. Vi ber utvalgene vurdere dette spesielt.

Vurdering

Om utvalgenes behandling

Planforslaget er utarbeidet med bakgrunn i et såkalt "arbeidsdokument for samfunnsdelen" se http://www.nordreisa.kommune.no/getfile.php/1894341.1386.rarvyfvfbt/Kommuneplanen+Nordreisa+mot+2030+Forslag+p%C3%A5+arbeidsdokument+for+samfunnsdelen+pr+21+mars+2012.pdf og arbeidsdokument for arealdelen (tar bla for seg vurdering rundt lokalisering av barnehager) se http://www.nordreisa.kommune.no/getfile.php/1917775.1386.wwepxatvca/Arealdelen-+18042012.pdf

I prosessen har alle utvalgene fått presentert grunnlagsinformasjon og har i større eller mindre grad drøftet dette og gitt innspill til innhold i planen, mål og strategier. Etter avtale med Formannskapet har møtene bygget på en dialogform/drøfting hvor planleggerne har notert innspill, fortolket informasjonen og innarbeidet disse i planene etter beste evne.

Formannskapet ønsker at alle underutvalgene nå gjør en ny gjennomgang basert på foreliggende planforslag. Er innholdet, mål og beskrivelser i tråd med utvalgenes meninger? Er det formuleringer som må endres? Er det innhold som mangler? Osv

Merk at forslag til plantiltak (planer som mangler) må meldes inn i høringen tilknyttet planstrategien (egen sak), men også at investeringsbehov/ressursbehov tilknyttet plantiltak innarbeides i handlingsdelen.

For den videre prosessen er det svært viktig at det utarbeides entydige og klare innspill (skriftlige) til Formannskapet. Innspill fra utvalgene og andre behandles deretter i en egen merknadsbehandling og innarbeides i plandokumentene der det passer. Formannskapet har i sitt mandat å evnt forkaste eller endre innspill hvis det er formålstjenelig. På denne måten vil Formannskapets politiske sammensetning i merknadsbehandlingen være bestemmende for planens endelige utforming. Det bør søkes konsensus om innholdet i planen.

Kommunestyret er vedtaksmyndighet på plandokumentene og har myndighet over Formannskapet.

- Saksframlegg slutt -

Møteprotokoll

Utvalg: **Nordreisa barn og unges kommunestyre**
Møtested: Kommunestyresalen, Rådhuset
Dato: 28.11.2012
Tidspunkt: 08:30 – 13:50

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Klasse	Representerer
Lea Marie Lund	Ordfører	Ungdomsrådet
Herman Knutsen	7	Reisa Montessori skole
Mathilde Christine Eriksen	5B	Storslett skole
Ina Sørensen	5A	Storslett skole
Anna Jaatun	6	Storslett skole
Tomas Biniam Gherezgehe	7A	Storslett skole avd. Sørkjosen
Preben Nystu	7B	Storslett skole avd. Sørkjosen
Sara Samane	8A	Storslett skole
Amalie K. Triumf Vang	8B	Storslett skole
Andrea Steinsvik	9A	Storslett skole
Adrian Andersen	9B	Storslett skole
Julie Langstrand Rasmussen	10A	Storslett skole
Børge Hansen	10B	Storslett skole
Malin Steinsvik	10C	Storslett skole
Kima Olsen		Rotsundelv skole
Bjørg Ina Sandøy		Rotsundelv skole
Ramona Soleng Thomassen	5	Oksfjord oppvekstsenter avd. skole
Kristine Marie Knutsen	7	Oksfjord oppvekstsenter avd. skole
William Persen	8	Straumfjordnes skole
Pernille Olsen		Nord-Troms videregående skole
Celine Lilleng		Nord-Troms videregående skole

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Klasse	Representerer
Marita Kjeldsen	10	Straumfjordnes skole
Vegard Andre Kaspersen		Ungdomsrådet
Oliva Braastad	7	Reisa Montessori

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Ronja Emile Bergland (6 kl)	Marita Kjeldsen	Straumfjordnes skole
Håkon Kristiansen	Vegard Andre Kaspersen	Ungdomsrådet
Andreas Syrstad Jakobsen	Oliva Braastad	Reisa Montessori skole

Merknader

Celine Lilleng valgt som varaordfører for Barn- og unges kommunestyre 2012/2013.

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
May Halonen	Konsulent
Ellinor Evensen	Faglig leder servicetorget
Lidvart Jakobsen	(Ordfører) i Barn- og unges kommunestyre Rådmann

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført på de sidene vi har signert i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Lea Marie Lund
ordfører

Ina Sørensen

Ellinor Evensen
Utvalgssekretær

Adrian Andersen

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 7/12	Valg av nye medlemmer til Barn - og unges kommunestyrets arbeidsutvalg for 2013 - BUKA		2010/3607
PS 8/12	Budsjett 2013		2010/3607
PS 9/12	Saker til behandling i Barn- og unges kommunestyre 28.11.12		2010/3607
PS 10/12	Høring - kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025		2011/913

Program for dagen:

Kl 08:30	”Politiker” opplæring
Kl 10:00-10:30	Orientering fra Pål Haugsnes, Helårsvert, orienterer om planleggingen av skate- og BMX park
Kl 10:40 – 11:00	Christin Andersen, konstituert rådmann, orienterer om budsjettet for Nordreisa kommune 2013
Kl. 11:30	Lunsj på Bios for alle BUK`s representanter
Kl. 12:00	Sakslisten
Kl. 13:45	Møte slutt alle vel hjem ☺

KONTAKT INFORMASJON:

Pål Karlsen Haugsnes, helårsvert,
e-post : pal.haugsnes@nordreisa.kommune.no
Tlf 77 58 80 64
Mobil 404 18 213

Karl Mattis Nyheim, ungdomskontakt
e-post: karl.mattis.nyheim@nordreisa.kommune.no
Mobil 970 39 939

May Halonen, konsulent
e-post: may.halonen@nordreisa.kommune.no
Tlf 77 77 07 60

Ellinor Evensen, faglig leder Servicetorget
e-post: Ellinor.evensen@nordreisa.kommune.no
Tlf. 77 77 07 15
Mobil 455 05 454

Lidvart Jakobsen
e-post: lidvart.jakobsen@nordreisa.kommune.no
Tlf. 77 77 07 20
Mobil 48 17 82 53

PS 7/12 Valg av nye medlemmer til Barn - og unges kommunestyrets arbeidsutvalg for 2013 - BUKA

Saksprotokoll i Nordreisa barn og unges kommunestyre - 28.11.2012

Behandling:

Barn- og unges kommunestyre gjennomførte valg etter forslag fra representantene.

Representanter til BUKA for 2013:
Representant fra ungdomsrådet:

Celine Lilleng	personlig vara: Vegard Andre Kaspersen

Representant fra mellomtrinnet:

Preben Nystu	personlig vara: Tomas Biniam Gherezgehe

Øvrige representanter:

Pernille Olsen	1. vara: Anna Jatun
Andrea Steinsvik	2. vara: Herman Knutsen
Adrian Andreassen	3. vara: Ina Sørensen

Leder: Celine Lilleng
Nestleder: Andrea Steinsvik

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Representanter til BUKA for 2013:
Representant fra ungdomsrådet:

Celine Lilleng	personlig vara: Vegard Andre Kaspersen

Representant fra mellomtrinnet:

Preben Nystu	personlig vara: Tomas Biniam Gherezgehe

Øvrige representanter:

Pernille Olsen	1. vara: Anna Jatun
Andrea Steinsvik	2. vara: Herman Knutsen
Adrian Andreassen	3. vara: Ina Sørensen

Leder: Celine Lilleng
Nestleder: Andrea Steinsvik

PS 8/12 Budsjett 2013

Barn- og unges kommunestyrets innstilling:

Budsjettet på kr 100000 opprettholdes for 2013 og kommende år.

Dette begrunnes med at hele budsjettet for 2012 blir brukt til aktiviteter og det vil få store konsekvenser for aktiviteter og trivsel hvis budsjettet inndras for 2013 og kommende år.

Forslag til budsjett for 2013 er som følgende:

	kr pr stk	antall	totalt
1. Mat og drikke på BUK-møter	3000	2	6000
2. Åpen idrettshall 2013	1500	10 dg	15000
3. Åpen svømmehall romjula 2013	2000	2 dg	4000
4. Brøyting av snowboardbakke			5000
5. Skate- og bmxpark			20000
6. Midler til søknader om aktiviteter/aktivitetsutstyr			50000
Totalt			100000

Hvis det er enkelte tiltak hvor det avsatte beløpet ikke blir brukt, kan det omdisponeres til andre tiltak.

Saksprotokoll i Nordreisa barn og unges kommunestyre - 28.11.2012

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Budsjettet på kr 100000 opprettholdes for 2013 og kommende år.

Dette begrunnes med at hele budsjettet for 2012 blir brukt til aktiviteter og det vil få store konsekvenser for aktiviteter og trivsel hvis budsjettet inndras for 2013 og kommende år.

Forslag til budsjett for 2013 er som følgende:

	kr pr stk	antall	totalt
1. Mat og drikke på BUK-møter	3000	2	6000
2. Åpen idrettshall 2013	1500	10 dg	15000
3. Åpen svømmehall romjula 2013	2000	2 dg	4000
4. Brøyting av snowboardbakke			5000
5. Skate- og bmxpark			20000
6. Midler til søknader om aktiviteter/aktivitetsutstyr			50000
Totalt			100000

Hvis det er enkelte tiltak hvor det avsatte beløpet ikke blir brukt, kan det omdisponeres til andre tiltak.

PS 9/12 Saker til behandling i Barn- og unges kommunestyre 28.11.12

Barn- og unges kommunestyres innstilling

Legges frem uten innstilling.

Saksprotokoll i Nordreisa barn og unges kommunestyre - 28.11.2012

Behandling:

Sakene tatt til orientering.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sakene tatt til orientering.

PS 10/12 Høring - kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel 2012-2025

Rådmannens innstilling

Saken legges frem uten innstilling. Utvalget bes gi skriftlig innspill til merknadsbehandling – Formannskapet.

Saksprotokoll i Nordreisa barn og unges kommunestyre - 28.11.2012

Behandling:

Konst. Ass. Rådmann, Dag Funderud, orienterte om saken.

Administrasjonen oversender saksbehandler de saker som tidligere har vært behandlet i BUK, og som er aktuell for det videre planarbeidet.

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Administrasjonen oversender saksbehandler de saker som tidligere har vært behandlet i BUK, og som er aktuell for det videre planarbeidet.

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2010/3607-43
Arkiv: 033
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 21.11.2012

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
	Nordreisa barn og unges kommunestyre	

Saker til behandling i Barn- og unges kommunestyre 28.11.12

Henvisning til lovverk:

Vedlegg
1 Saker til Barn- og unges kommunestyre 28.11.2012
2 Sak til barn- og unges kommunestyremøte - Slalombakke
3 Sak til barn- og unges kommunestyremøte - Nye pcer
4 Sak til barn- og unges kommunestyremøte- Mere gym på skolen
5 Sak til barn- og unges kommunestyremøte - Paintball
6 Sak til barn- og unges kommunestyremøte - Kunstgress og nye mål
7 Sak til barn- og unges kommunestyremøte - Bowling hall

Barn- og unges kommunestyres innstilling

Legges frem uten innstilling.

Saksopplysninger

Det er kommet inn totalt 11 saker.

Fra Reisa Montessori`s representanter er det kommet inn følgende saker:
- Poppkorn maskin på kinoen
- Nytt trommesett til kulturskolen
- Nytt utstyr til svømmehallen
- Gang- og sykkelsti mellom Snemyr og Storslett
- Bruk av samfunnshuset på Storslett

Fra Storslett skole, avd. Sørkjosen er det kommet inn følgende saker:
- Bowlinghall
- Målnett og kunstgressbane til Storslett skole
- Paint ball bane og våpen
- Mer gym på skolen
- Nye pc`er på skolen

- Slalombakke og skiheis ved badevannet i Sappen

Vurdering

Store prosjekter som bowlinghall og alpinbakke har tidligere vært oppe som sak i Barn- og unges kommunestyre (BUK). Da kommunen ikke har økonomi til å igangsette slike store prosjekter, og da det ikke er en kommunal oppgave, vil det ikke bli debattert rundt disse sakene.

Sak til Barn- og unges kommunestyremøte 10. mai 2012

Overskrift på saken: Kunstgressbane og netting til mål

Hva er bakgrunnen for saken – *fortell kort om hvorfor saken ønskes å tas opp*

I Rotsund er det mange som liker å spille fotball, så derfor ønsker vi kunstgress og netting til noen av målene.
Banen er ikke så bra å spille på.

Forslag til løsning av saken – *koster det penger og hvor mye? Hvem skal gjøre hva, og hvem skal betale? Hvor skal det gjøre, og hvor ofte?*

Vi vet det koster penger, og det vil komme til å koste rundt 80-90tusen.

Hvem fremmer saken

Navn på den/de som legger saken frem for barn og unges kommunestyre

Kima Oksen og Bjørg Ina.

Sak til Barn- og unges kommunestyremøte 28. november 2012

Overskrift på saken: Gymsalutstyr

Hva er bakgrunnen for saken – *fortell kort om hvorfor saken ønskes å tas opp*

Da gamle Oksfjord skole ble lagt ned ble det tatt mye utstyr herfra. Det tar lang tid å kjøpe inn alt vi trenger siden skolen har lite penger å handle for.
Vi trenger en ny "tjukkas" (madrass)
softballer
ballpumpe
2 små fotballmål
bordtennisracket
bordtennisballer.
Gymsalen brukes også på fritiden, så utstyret kommer alle barn i Oksfjord til gode.

Forslag til løsning av saken – *koster det penger og hvor mye? Hvem skal gjøre hva, og hvem skal betale? Hvor skal det gjøre, og hvor ofte?*

Rektor på skolen handler inn det som trengs. Kostnad ca. 10.000,- kr. Søkes dekt av BUK.

Hvem fremmer saken

Navn på den/de som legger saken frem for barn og unges kommunestyre

Ramona

Kan vi få
noe av det som
ble fatt fra
OKSFJORD skole
TILBAKE?

UTE LYS TIL
SKOLE DØRA (INNGANGEN)

Ca 2000,-

Sak til Barn- og unges kommunestyremøte 28.11.2012

Overskrift på saken: Dusjforheng i Svømmegarderoben

Hva er bakgrunnen for saken – *fortell kort om hvorfor saken ønskes å tas opp*

Det blir bedre å dusje for alle.
Det blir også renere i bassenget
fordi alle dusjer seg ordentlig, for
de går å bader

Forslag til løsning av saken – *koster det penger og hvor mye? Hvem skal gjøre hva, og hvem skal betale? Hvor skal det gjøre, og hvor ofte?*

Ja, det koster penger.
Ca 5000 kr.
Kommunen kan betale det.

Hvem fremmer saken

Navn på den/de som legger saken frem for barn og unges kommunestyre

Amalie K. Teigen Wang

Sak til Barn- og unges kommunestyremøte 28.11.2012

Overskrift på saken: Skøytebane

Hva er bakgrunnen for saken – *fortell kort om hvorfor saken ønskes å tas opp*

Det er morsomt å stå på skøyter. Det blir flere aktiviteter på fritiden.

Forslag til løsning av saken – *koster det penger og hvor mye? Hvem skal gjøre hva, og hvem skal betale? Hvor skal det gjøre, og hvor ofte?*

Ja, ca 1000 kr.
Kan være på sløbullbanen ved Storflatt skole.
Kommunen kan betale det
Må vedlikeholdes 2-3 ganger i uken

Hvem fremmer saken

Navn på den/de som legger saken frem for barn og unges kommunestyre

Amalie K. Tennøy

Sak til Barn- og unges kommunestyremøte 28.11.2012

Overskrift på saken: Alpinbakke / Snowboardbakke

Hva er bakgrunnen for saken – *fortell kort om hvorfor saken ønskes å tas opp*

Fordi den vi har er dårlig, vi ønsker et nytt. Det blir også mere å gjøre på fritiden.

Forslag til løsning av saken – *koster det penger og hvor mye? Hvem skal gjøre hva, og hvem skal betale? Hvor skal det gjøre, og hvor ofte?*

Ja, ca 5000 - 10.000 kr. Kommunen kan betale det. Trakke maskinen i Sogn, kan brøyte der, hvis det er mulighet. Må undersøke om det er mulig å gjøre det. Det kan være i høst/vinter med vinter ferien.

Hvem fremmer saken

Navn på den/de som legger saken frem for barn og unges kommunestyre

Annette K. Trivedi Vang

Post Nordreisa

Fra: Nystu, Gunnar [Gunnar.Nystu@Honeywell.com]
Sendt: 12. september 2012 11:22
Til: Post Nordreisa
Emne: Ad: Høringsutkast - Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025 - Mot et åpent kunnskapssamfunn.

Hei.
Jeg har lest i gjennom deler av høringsutkastet og har følgende kommentert i teksten under. Det som står i *kursiv* er sakset fra høringsutkastet.

Grunnskole og SFO
Ved inngangen til 2011 er det samlet sett 607 personer bosatt i Nordreisa i alder mellom 6 og 15 år.
Den kommunale grunnskolen i Nordreisa har i skoleåret 2011/2012 i alt 508 elever. De private skolene (Reisa Montessori og Straumfjordnes privatskole) har i tillegg hhv 34 elever (1.-7 trinn) og 55 elever (1.-10. Trinn). Elevtallet på de kommunale skolene antas å holde seg omtrent på dagens nivå. Privatskolene vil også ta en større andel av elevene ved at de har planer om utvidelse på ungdomstrinnet. De skolene som er i dag vil være tilstrekkelig til å dekke behovet for plasser.

Den 4. mai 2012 ble det avholdt et utvidet møte i SU, der blant annet Christin Andersen (den gang assisterende rådmann) og Hilde Nyvoll (AP politiker, oppvekstutvalget) var med. Det ble da en omvisning på skolen, og enighet blant både lærere, foreldre og de ekstra innkalte om at skolen framstår som for trang i forhold til elevtallet. En klasse var fordelt på 2 grupperom, der læreren underviste i døråpningen. Alle grupperom var i bruk i ordinær undervisning, slik at spesialundervisning ble holdt i fellesarealer der det stadig er gangtrafikk.

På dette møtet la Hilde Nyvoll fram at gjenåpning av Sørkjosen skole skulle utredes, men dette ser jeg ingen ting om i høringsutkastet. Jeg vil derfor understreke at Moan skole må utvides dersom det ikke blir noe av Sørkjosen skole og prognoser for elevtall framover er stabilt.

***Skolen i fokus**. Tilstrekkelig kapasitet og kvalitet på skoleledelse, rammebetingelser (systemer, økonomi, planer) og politisk fokus er viktige suksessfaktorer for de av kommunene som er best på skole i landet.*

Her understrekes viktigheten av kvalitet på skoleledelse, rammebetingelser og politisk fokus, men det påpekes ikke at dette er noe Nordreisa går inn for. Jeg mener mangel på interesse rundt skolen og hvordan den drives er direkte årsak alle problemene som omtales rundt Nordreisa-skolene.

***Faglig kvalitet og læring**. En større andel elever i Nordreisaskolen (gjennomsnittlig) har svakere faglige resultat enn gjennomsnittet*

for landet og fylket.

Dette er en konstatering av fakta, jeg savner konkrete handlinger/planer som fører til bedre skole.

Videregående opplæring
Videregående skole en del av et helhetlig utdanningsløp i Nordreisa kommune. Nord-Troms videregående skole har 330 elever i 2010. Skolen eies og driftes av Troms Fylkeskommune.
Tre av fire ungdommer går på Nord Troms videregående skole.
Kartleggingsprøvene for vg1-eleve viser en gjennomføringsgrad på rundt 65 %.

Det er en stor skuffelse at såpass mange slutter før endt studie. Jeg er overbevist om at hovedårsaken til dette er at de ikke henger med faglig, og at skolen dermed blir en arena de ikke behersker. Alle resultat fra nasjonale prøver viser at Nordreisa-skolene henger langt etter faglig, det er her hovedstøtet må settes inn.

Hovedmål
Nordreisa skal være et attraktivt og helhetlig utdannings- og oppvekstsamfunn forankret i kunnskap om vår kultur og vårt miljø

Etter min mening bør et mål kunne måles. Har vi nådd målet i dag? Eller hva må til for å komme dit? Når det gjelder skolen, mener jeg det må stilles krav til skolene at de skal komme opp på nasjonalt nivå i basisfagene når disse avlegges i 5., 8. og 9. klasse. Skole-eier må sette disse kravene, og skole-ledelse må respondere med konkrete planer og eventuelt påpeke om noe ligger til hinder for å nå disse målene. Utviklingen må følges opp, og dersom ikke målene nås bør dette få konsekvenser for de ansvarlige.

Mvh.
Gunnar Nystu
Leder SU
906 80 755

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
DOK.NR
ARK.KODE

Innspill til Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025.

Jordbrukssjefen i Nordreisa

Landbruksnæringen

Landbruket i Nordreisa bruk har en lang, sterk og stolt tradisjon. Med sine naturgitte forutsetninger er Nordreisa den største landbrukskommunen i Nord-Troms. Landbruksnæringen har gjennomgått store endringer de siste 15 årene, særlig på strukturen, i antall gårdsbruk og ved at antall sysselsatte har avtatt. I 2011 ble 308 jordbrukseiendommer høstet av 66 aktive bruk. Landbruket er en av de viktigste næringene i Nordreisa og sysselsetter i dag (direkte) om lag 4 % av arbeidsstokken.

Landbruks- og matsektoren berører enkeltpersoner daglig, siden mat er essensielt for vår eksistens. Matproduksjon har vært, og er, i stadig endring. Norsk landbruk om ti år vil ikke være det samme som vi ser i dag. Økt verdiskaping og kontinuerlig utvikling er en forutsetning for en livskraftig landbruks- og matsektor. Basis for næringsutvikling i landbruket er en solid og bærekraftig volumproduksjon av mat i hele landet.

I Nord-Norge har gårdsbrukene en spesiell verdi som internasjonale referansebruk for det arktiske landbruket, som Norge er alene om å ha. Det økte fokuset på klimaendringer bidrar til å høyne disse gårdenes internasjonale referanseverdi.

Landbruket skaper mange arbeidsplasser i og rundt drifta, og har derfor stor betydning for opprettholdelsen av levende bygder og bosetting. Landbruket står i dag overfor store og viktige utfordringer ved tunge investeringer, både økonomisk og i kompetanse. Ny-etablering og bruksutbygging har utfordringer på grunn av dårlig lønnsomhet og svake finansieringsordninger. Dårligere lønnsomhet i næringen og konkurranse om ungdommen påvirker ny-rekruttering og generasjonsskifte.

Landbruket er en høy-kompetanse næring og nye bønder som overtar vil derfor ha et stort behov for tilgjengelig ekstern kompetanse. Det er viktig å sørge for aktive og robuste bruk, med lønnsomhet og gode betingelser også sosialt. Avløserordninger for å sikre mer fritid, avløsning med sykdom, er viktig for at bondeyrket skal være attraktivt også i fremtiden. Inntektsmulighetene i næringen er avgjørende for konkurransedyktighet, rekruttering og nye investeringer, og må derfor videreutvikles.

Veivalg

Nordreisa kommune

- Skal aktivt å tilrettelegge for rekrutteringen i næringen.
- Skal bidra til å utvikle og opprettholde et sterkt kommunalt fagmiljø med en god veiledningstjeneste.
- Skal bidra til å utvikle eksisterende produksjonsmiljø.
- Skal bidra til å koble næring, rådgivning og forskning i et suksessfullt nettverk.
- Skal bidra til å påvirke en best mulig virkemiddelordning for landbruket.
- Skal bidra til å sikre en tilfredsstillende avløserordning

Norge har lite matjord i forhold til innbyggertallet, men store gras- og beiteressurser. 1 % av jorda i Troms er dyrket mark. De siste 10 årene er 14000 dekar av dette nedbygd. Jordsmonn er en ikke-fornybar ressurs der det tar 1000 år å bygge opp 1 cm. Jordvern er derfor viktig for å opprettholde grunnlaget for næringen.

Veivalg

- Nordreisa kommune skal bidra til at jordvernet har en fremtredende posisjon i samfunnsutviklingen gjennom en restriktiv holdning til omdisponering av dyrkbar mark.

I Nordreisa har om lag 90 % av grovfôrprodusentene leieareal, og om lag 50 % av disse har en leiejordandel på over 50 %. Produksjon på de ulike gårdene er bygd opp

med denne leiejorda som en del av grunnlaget. I jordloven § 8 er det lovfestet at det er driveplikt på all jordbruksareal. Driveplikta kan oppfylles ved å leie bort jorda.

Veivalg

- Nordreisa kommune skal jobbe for å få ned andel leiejord og dermed styrke bruk som er i produksjon.

Landbruket er den viktigste kulturlandskapspleier og arkitekt for våre vakre bygder for det gode liv og reiseliv. Gjengroing er et økende problem. Å stimulere til opprettholdelse av kulturlandskapet gjennom aktiv bruk er derfor svært viktig.

Veivalg

- Nordreisa kommune skal bidra til å fremme virkemidler rettet mot gjengroing.

Nordreisa er blant de kommunene i fylket og i landet som har hatt størst problemer med tap av sau og spesielt lam til rovdyr. Gjennomsnittstapet nådde en topp på begynnelsen av 2000-tallet og har de siste åra gått litt ned. Likevel har vi de siste ti årene hatt en nedgang på 59 % i antall sauebruk. Rovdyrsituasjonen er derfor en betydelig årsak til nedlegging av bruk.

Veivalg

- Nordreisa kommune skal jobbe for at rovdyrforliket 2011 følges opp, og jobbe for bedre vilkår for næringen gjennom aktiv påvirkning av rovdyrpolitikken og rovdyrforvaltningen.

Økologisk produksjon gjenkjennes ved resirkulering av næringsstoffer og minst mulig bruk av eksterne innsatsfaktorer. En annen viktig målsetning for driftsformen er å skape et driftsmiljø som i størst mulig grad ivaretar husdyrenes behov for utfoldelse og naturlige adferd. Økologisk produksjon er i tråd med kommunens miljøprofil og satsing som nasjonalparkkommune og Storslett som nasjonalparklandsby. Nordreisa har pr. 2011 6,1 % økologiske arealer. Det nasjonale målet er at 15 % av produksjonen skal være økologisk i 2015.

Veivalg

- Nordreisa kommune skal ha noe fokus på økologisk produksjon i landbruket og bidra til vekst på økologisk produksjon.

Landbruket i dag har også en multifunksjonell rolle. Det er derfor viktig å legge til rette for videreutvikling, produksjon og foredling av landbruksprodukter, samt stimulere til produksjon av andre varer og tjenester innen kombinasjonen reiseliv, landbruk, kultur og miljø. Dette er i tråd med kommunens satsing som nasjonalpark kommune og Storslett som nasjonalpark landsby.

Landbruket kan gjennom sine verdier være en viktig medspiller for styrket helse og velferd. Dette vil igjen føre til tilfredse brukere og nye muligheter for tjenesteproduksjon på landbrukseiendommer. Satsing på f. eks "inn på tunet tiltak" vil her være et naturlig virkemiddel. I dag er det flere foretak som har kapasitet og kompetanse til å levere tjenester som innnbefatter besøksgårder, arbeidstrening, avlastning for ulike brukergrupper mv. Kommunen har gjennom sin tjenesteleveranse ansvar for tilbud til brukere som kunne dra nytte av andre løsninger. Det krever at kommunen er villig og i stand til å kjøpe private tjenester i stedet for å produsere disse selv.

Veivalg

- Nordreisa kommune skal stimulere og tilrettelegge for satsinger i næringen med formål å styrke helse og velferd for sine innbyggere.

Nordreisa ligger innenfor området arktisk landbruk. Innenfor en områderettet innsats er det viktig å utnytte og videreutvikle de konkurransefortrinn som området har, f.eks. gjennom regional merkevarebygging. Arktisk landbruk produserer råvarer av unike kvaliteter, som utgjør et potensial, ikke bare for landbruks- og matproduksjon, men også for utvikling av andre varer og tjenester innen for eksempel mat- og reiselivsområdet. Vi har allerede i dag lokale matspesialister. En

styrkning av landbrukets egne ressurser gjennom utvikling av nye produkter og videreforedling er viktig for å styrke næringen. En slik satsing har også en nær kobling til reiselivet. Mat og matkultur vil bidra til positiv omdømmebygging for Nordreisa.

Veivalg

Økt verdiskaping gjennom

- Ny kunnskap.
- Samarbeid med andre næringsmiljø, FoU-miljøer og forvaltning.
- Nordreisa kommune skal aktivt bidra til utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser, og samarbeid med andre næringer.
- Nordreisa kommune skal bidra til næringsamarbeid med reiselivet for derigjennom å styrke landbruket som produkt- og tjenesteleverandør.

Klima/matsikkerhet/samfunnsikkerhet er begrep som henger nøye sammen. Befolkningsvekst, klimaendringer, press på naturressurser og stigende råvarepriser de siste årene har gjort matsikkerhet til et høyaktuelt og stadig viktigere tema nasjonalt og internasjonalt. I 2050 vil det være 9 mrd. mennesker på jorda og matproduksjonen innen den tid må øke med 70 pst. for å sikre nok mat til alle.

Vi erfarer allerede i dag globalt mer såkalt ekstremvær der bl.a. tap av avlinger og erosjon fører til forringelse av jordsmonnet og lavere produksjon. Ekstremvær og avlingssvikt utfordrer matsikkerheten. Nordreisa kommune bør bidra til å styrke landbruket for å imøtekomme disse truslene. Dette vil også være et ledd i samfunnsikkerheten der tilgang til matforsyninger er essensiell. Arktisk landbruk vil sannsynligvis i fremtiden få et økt produksjonspotensiale, mens sørligere breddegrader vil tape produksjon. Sviktende import av mat i fremtiden vil her være et bakteppe.

Veivalg

Nordreisa kommune skal

- Bidra til at næringen driver en sikker og bærekraftig matproduksjon, også i et globalt perspektiv, samt utnytte de naturgitte forutsetninger for matproduksjon og sikrer nok mat.
- Bidra til å skape mat mangfold i næringen.
- Bidra til at næringen ivaretar en bærekraftig forvaltning av matjorda, matproduksjonen ved bl.a. bærekraftige dyrkingsmetoder.

Norsk landbruk har lange tradisjoner for bærekraftig forvaltning, som tar hensyn til dyrevelferd, natur og miljø. Likevel har ny kunnskap og juridiske og økonomiske virkemidler bidratt til at norsk landbruk på mange områder er mer miljøvennlig i dag enn for 20–30 år siden.
Negative klima-, miljøvirkninger står i dag høyt på den politiske dagsorden. Næringens egne tiltak samt lovreguleringer har bidratt i positiv retning, men potensial for forbedringer er absolutt til stede. Dette er viktig også i sammenheng med kommunens miljøprofil og satsing som nasjonalpark kommune og Storslett som nasjonalpark landsby.

Veivalg

Nordreisa kommune:

- Skal stimulere til redusering av næringens egen forurensing og klimagassutslipp, samt å stanse tapet av naturmangfold.
- Skal bidra til at miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder blir benyttet.

I Norge legger allemannsretten premisser for at hele samfunnet kan nyte godt av og bruke landbrukets arealer og fellesgoder i utmark, og i jordbrukslandskapet. Friluftsområder tilknyttet tettsteder er viktig for barns lek, trivsel, opplevelse av natur og kulturarv og rekruttering til friluftsliv.
Svært mange velger å bo i Nordreisa på grunn tilgjengelighet til natur.

Veivalg

Nordreisa kommune

- Skal stimulere til at bøndenes og grunneiernes kompetanse og lokalkunnskap som arealforvaltere bidrar til at allmennhetens interesser ivaretas.
- Skal stimulere til at tilskuddsordninger bidrar til økt tilgjengelighet, skilting og annet nødvendig infrastruktur til friluftsområdene i skog og utmark. Særlig der det er avgjørende for at friluftsmulighetene i slike områder benyttes.

Hei
Se under, en del av det stï¿½r ogsï¿½ i plantrategien, men det er vel greit.

Vennlig hilsen

Dag Funderud
Konstituert ass. rï¿½dmann
Tlf 77 77 07 63
Mob 976 30272

Postadresse:
Postboks 174, 9156 Storslett
E-post: postmottak@nordreisa.kommune.no

Besï¿½ksadresse:
Sentrum 17
Internett: www.nordreisa.kommune.no

Telefon: 77 77 07 00
Telefaks: 77 77 07 01

Bankkto: 4740 05 03954
Org nr: 943 350 833

Miljøfyrtårn®

Trenger du ï¿½ skrive ut denne e-posten? Tenk deg om to ganger, og bidra til ï¿½ ta vare pï¿½ miljï¿½et!

Fra: ï¿½smund Austarheim
Sendt: 27. september 2012 09:05
Til: Dag Funderud
Emne: SV: Kommuneplan Nordreisa

Hei
Det ser bra ut, men jeg har sett noen skrivefeil. Det er markert med rï¿½dt.

Du tar ansvar for ï¿½ sende det videre til de rette instanser, ikke sant?

Beste helsing

ï¿½smund Austarheim
Skogbrukssjefen i Nord-Troms
Kjosveien 12, 9060 Lyngseidet
tlf 400 28 515

Fra: Dag Funderud
Sendt: 26. september 2012 11:20
Til: ï¿½smund Austarheim
Emne: SV: Kommuneplan Nordreisa

700 km2 i Nordreisa, eller ca 20 %, er skogkledd. Av dett e er 140 km2 eller 140 000 dekar skog som kan regnes som ï¿½konomisk drivverdig. De drivverdige arealene har en tilvekst pï¿½ ca 22 000 m3 i ï¿½ret. Hogsten i dag utgjï¿½r ca 7000 m3. Mye av skogen er fortsatt ung sï¿½ tilveksten vil vï¿½re stï¿½rre enn avvirkingen i lang tid fremover, men det er likevel et stort potensiale for ï¿½ ï¿½ke uttaket. Det er i hovedsak lauvskogen som er hogstmoden i dag. De store furuskogarealene i Reisadalen og granplantefelta, vil ikke vï¿½re hogstmodne fï¿½r om 40-60 ï¿½r.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er avgjï¿½rende forutsetning for skogbrukets framtid . Tap av areal til andre interesser og arealbruk som gir dï¿½rlig arrondering av gjenstï¿½ende skog mï¿½ drï¿½ftes nï¿½ye og vurderes opp mot skogens langsiktige nï¿½ringspotensial eksempel er nye verneomrï¿½der, utbygging, kraftlinjer, hytteomrï¿½der, osv.

En av utfordringene for skogbruket er for liten avvirking. Dette krever en videref¡½ring p¡½ satsinga p¡½ ¡½ legge til rette for ¡½ bruke mer bioenergi gjennom r¡½dgiving, arealpolitikk, n¡½ringspolitikk. Flisfyringsanlegget p¡½ Sonjatun har gitt et stort l¡½ft for skogbruket, og lagt grunnlag for et mer n¡½ringsrettet bruk av skogressursene. Driftsapparatet er sm¡½tt, enkelt og spredt p¡½ mange sm¡½ akt¡½rer som har skog som tileggsn¡½ring eller til eget bruk.
Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det m¡½ derfor legges til rette for bedre infrastruktur for skogprodukt ved ¡½ planlegge og bygge et rasjonelt skogsvegnett.

Skogen kan i tillegg spille en viktig rolle i CO 2 regnskapet, siden tilvekstene er st¡½rre enn uttaket. Nordreisa kommune er i dag "klimatisk" siden skogen gir en netto binding p¡½ 25-30 000 tonn CO 2 pr ¡½r.

Skogbruk
ï¿½ Nordreisa kommune skal ha en langsiktig og restriktiv arealpolitikk som sikrer de mest verdifulle skogarealene mot omdisponering og oppdeling.
ï¿½ Nordreisa kommune skal jobbe for ï¿½ forbedre skogsvegnettet, og dermed legge til rette for ï¿½kt uttak av skogsvirke.
ï¿½ Nordreisa kommune skal viderefï¿½re satsinga pï¿½ bioenergi og vï¿½re en aktiv kunde gjennom ï¿½ bruke posisjonen vi har som stor eier av bygningsmasse.

Hei

Vennlig hilsen

Dag Funderud
Konstituert ass. rï¿½dmann
Tlf 77 77 07 63
Mob 976 30272

Postadresse:
Postboks 174, 9156 Storslett
E-post: postmottak@nordreisa.kommune.no

Besï¿½ksadresse:
Sentrum 17
Internett: www.nordreisa.kommune.no

Telefon: 77 77 07 00
Telefaks: 77 77 07 01

Bankkto: 4740 05 03954
Org nr: 943 350 833

Miljøfyrtårn®

Trenger du ï¿½ skrive ut denne e-posten? Tenk deg om to ganger, og bidra til ï¿½ ta vare pï¿½ miljï¿½et!

1.1 Bærekraftig samfunnsutvikling

1.1.1 Sysselsetting- og næringspolitikk

I Nordreisa er det om lag 150 bedrifter. Den overveiende største delen består av små bedrifter med 1-4 ansatte. Handel, service og transport er næringer med flest sysselsatte.

Arbeidsplasser, enten de er offentlige eller private, er svært viktig for å tiltrekke og beholde befolkningen i vår kommune. Selv om arbeidsledigheten i Nordreisa har ligget under 3 %, er det behov for flere arbeidsplasser. Dette signaliseres gjennom at den generelle arbeidsstokken er større enn antall arbeidsplasser. Det er i hovedsak menn som arbeider andre steder. Stor andel offentlig virksomhet er med på å stabilisere arbeidsmarkedet. Det private næringsliv er forholdsvis liten i forhold til det offentlige.

Nordreisa kommune er avhengig av å skape gode forhold som bo kommune. Dette gjennom oppvekstsvilkår, helhetlig tjenestetilbud og samferdsel. For å kunne stimulere til økning i det private næringsliv er det hensiktsmessig å legge til rette for god arealforvaltning, etablererveiledning og infrastruktur.

Nordreisa kommune er regionsenter for Nord-Troms. Dette har gjort at man har en rekke handels- og servicebedrifter som betjener hele regionen.

Jordbruk

Bilde 1: Landbruket er en viktig næring i kommunen, som leverer mange ulike produkter.

Landbruket i Nordreisa bruk har en lang, sterk og stolt tradisjon. Med sine naturgitte forutsetninger er Nordreisa den største landbrukskommunen i Nord-Troms. Landbruket er en av de viktigste næringene i Nordreisa og sysselsetter i dag (direkte) om lag 4 % av arbeidsstokken. De siste 15 årene har landbruksnæringen gjennomgått store endringer; særlig på strukturen, i antall gårdsbruk og ved at antall sysselsatte har avtatt. De siste 15 årene har det blitt 73 færre søkere om produksjonstilskudd. I 2011 ble 308 jordbrukseiendommer høstet av 66 aktive bruk.

Landbruks- og matsektoren berører enkeltpersoner daglig, siden mat er essensielt for vår eksistens. Matproduksjon har vært, og er, i stadig endring. Norsk landbruk om ti år vil ikke være det samme som vi ser i dag. Økt verdiskaping og kontinuerlig utvikling er en forutsetning for en livskraftig landbruks- og matsektor. Basisen for næringsutvikling i landbruket er en solid og bærekraftig volumproduksjon av mat i hele landet.

Norge har lite matjord i forhold til innbyggertallet, men store gras- og beiteressurser. I Troms er 1 % av jorda dyrket mark, og i løpet av de siste 10 årene er 14 000 dekar av dette nedbygd. Jordsmonn er en ikke-fornybar ressurs. Det tar 1000 år å bygge opp 1 cm jord. Jordvern er derfor viktig for å opprettholde grunnlaget for næringen.

I Nordreisa har om lag 90 % av grovfôrprodusentene leieareal, og om lag 50 % av disse har en leiejordandel på over 50 %. Produksjonen på de ulike gårdene er bygd opp med leiejord som en del av grunnlaget. I jordloven § 8 er det lovfestet driveplikt på alt jordbruksareal. Driveplikta kan oppfylles ved å leie bort jorda.

Nordnorske gårdsbruk har en spesiell verdi som internasjonale referansebruk for arktisk landbruk, som Norge er alene om å ha. Det økte fokuset på klimaendringer bidrar til å høyne disse gårdenes internasjonale referanseverdi. Innenfor en områderettet innsats er det viktig å utnytte og videreutvikle de konkurransefortrinn som området har, for eksempel gjennom regional merkevarebygging.

Arktisk landbruk produserer råvarer med unike kvaliteter, ikke bare for landbruks- og matproduksjon, men også for utvikling av andre varer og tjenester innen for eksempel mat og reiseliv. En styrkning av landbrukets egne ressurser gjennom utvikling av nye produkter og videreforedling er viktig for å styrke næringen. En slik satsing har også en nær kobling til reiselivet. Lokale matspesialister og matkultur vil bidra til positiv omdømmebygging for Nordreisa.

Landbruket har også en multifunksjonell rolle. Det er derfor viktig å legge til rette for videreutvikling, produksjon og foredling av landbruksprodukter, samt stimulere til produksjon av andre varer og tjenester innen kombinasjonen reiseliv, landbruk, kultur og miljø. Dette er i tråd med kommunens satsing som nasjonalparkkommune og Storslett som nasjonalparklandsby.

Mange arbeidsplasser skapes i og rundt landbruksdrifta, og den har derfor stor betydning for opprettholdelsen av levende bygder og bosetting. Landbruket er en høykompetanse næring, og nye bønder som overtar vil ha et stort behov for tilgjengelig ekstern kompetanse. I dag står landbruket overfor store og viktige utfordringer ved tunge investeringer, både økonomisk og i kompetanse. Nyetablering og bruksutbygging har utfordringer på grunn av dårlig lønnsomhet og svake finansieringsordninger. Dårligere lønnsomhet i næringen og konkurranse om ungdommen påvirker nyrekruttering og generasjonsskifte. Inntektsmulighetene i næringen er avgjørende for konkurransedyktighet, rekruttering og nye investeringer, og må derfor videreutvikles. Det er viktig å sørge for aktive og robuste bruk, med lønnsomhet og gode betingelser også sosialt. Avløserordninger er viktig for at bondeyrket skal være attraktivt også i fremtiden, ved å sikre mer fritid og avløsning med sykdom.

Landbruket er den viktigste kulturlandskapspleier og arkitekt for våre vakre bygder og for det gode liv og reiseliv. Gjengroing er et økende problem. Å stimulere til opprettholdelse av kulturlandskapet gjennom aktiv bruk er derfor svært viktig.

Nordreisa er blant de kommunene i fylket og i landet som har hatt størst problemer med tap av sau og spesielt lam til rovdyr. Gjennomsnittstapet nådde en topp på begynnelsen av 2000-tallet og har de siste åra gått litt ned. Likevel har vi de siste ti årene hatt en nedgang på 59 % i antall sauebruk. Rovdyrsituasjonen er en betydelig årsak til nedlegging av bruk.

Klima, matsikkerhet og samfunnssikkerhet er begrep som henger nøye sammen. Befolkningsvekst, klimaendringer, press på naturressurser og stigende råvarepriser de siste årene har gjort matsikkerhet til et høyaktuelt og stadig viktigere tema nasjonalt og internasjonalt. I 2050 vil det være 9 mrd. mennesker på jorda og matproduksjonen må øke med 70 % innen den tid for å sikre nok mat til alle.

Vi erfarer allerede i dag globalt mer såkalt ekstremvær der blant annet tap av avlinger og erosjon fører til forringelse av jordsmonnet og lavere produksjon. Ekstremvær og avlingssvikt utfordrer matsikkerheten. Nordreisa kommune bør bidra til å styrke landbruket for å imøtekomme disse truslene. Dette vil gi økt samfunnssikkerhet, siden tilgang til matforsyninger er essensiell. Arktisk landbruk vil sannsynligvis få et økt produksjonspotensial i fremtiden, mens sørligere breddegrader vil få en lavere produksjon. Vi vil derfor oppleve en sviktende import av mat i fremtiden.

Negative klima- og miljøvirkninger står i dag høyt på den politiske dagsorden. Norsk landbruk har lange tradisjoner for bærekraftig forvaltning, som tar hensyn til dyrevelferd, natur og miljø. Likevel har ny kunnskap og juridiske og økonomiske virkemidler bidratt til at norsk landbruk på mange områder er mer miljøvennlig i dag enn for 20–30 år siden. Potensial for forbedringer er absolutt til stede.

Økologisk produksjon gjenkjennes ved resirkulering av næringsstoffer og minst mulig bruk av eksterne innsatsfaktorer. En viktig målsetning er å skape et driftsmiljø som ivaretar husdyrenes behov og naturlig adferd. Økologisk produksjon er i tråd med kommunens miljøprofil og satsing som nasjonalparkkommune og Storslett som nasjonalparklandsby. Nordreisa har 6,1 % økologiske arealer per 2011. Det nasjonale målet er at 15 % av produksjonen skal være økologisk i 2015.

Landbruket har gjennom sine verdier vist seg å være en viktig medspiller for styrket helse og velferd. Dette fører til tilfredse brukere og nye muligheter for tjenesteproduksjon på landbrukseiendommer. Satsing på for eksempel «inn-på-tunet tiltak» vil være et naturlig virkemiddel. I dag har flere foretak i kommunen kapasitet og kompetanse til å levere tjenester som blant annet innbefatter besøksgårder, arbeidstrening og avlastning for ulike brukergrupper. Kommunen har gjennom sin tjenesteleveranse ansvar for tilbud til brukere som kunne dra nytte av andre løsninger. Det krever at kommunen ser nytten i slike tjenester, i stedet for å produsere disse selv.

I Norge legger allemannsretten premisser for at hele samfunnet kan nyte godt av og bruke landbrukets arealer og fellesgoder i utmark, og i jordbrukslandskapet. Friluftsområder tilknyttet tettsteder er viktig for barns lek, trivsel, opplevelse av natur og kulturarv og rekruttering til friluftsliv.

Svært mange velger å bo i Nordreisa på grunn tilgjengelig natur.

~~Jord- og skogbruket har lang tradisjon i Nordreisa. I 2011 ble 308 jordbrukseiendommer høstet av 66 aktive bruk. Landbruket er en av de viktigste næringene i Nordreisa selv om det har vært store endringer i strukturen, antall gårdsbruk og antall sysselsatte de siste 15 årene. Jordbruket i Nordreisa sysselsetter i dag (direkte) om lag 4 % av arbeidsstokken.~~

~~Landbruket står overfor mange utfordringer. Bruksutbygging og generasjonsskifte hindres av dårlig lønnsomhet og liten mulighet for ferie og fritid. I Nordreisa har om lag 90 % av grovfôrprodusentene leieareal, og om lag 50~~

~~% av disse har en leiejordandel på over 50 %. Produksjon på de ulike gårdene er bygd opp med denne leiejorda som en del av grunnlaget. I jordloven § 8 er det lovfestet at det er driveplikt på alt jordbruksareal. Driveplikta kan oppfylles ved å leie bort jorda.~~

~~Nordreisa er blant de kommunene i fylket og i landet som har hatt størst problemer med tap av sau og spesielt lam til rovdyr. Gjennomsnittstapet nådde en topp på begynnelsen av 2000-tallet og har de siste åra gått litt ned. Likevel har vi de siste ti årene hatt en nedgang på 59 % i antall sauebruk.~~

~~Samtidig som kommunen ønsker å satse på tradisjonelt landbruk er det et ønske å ha noe fokus på økologisk produksjon og lokalprodusert mat. Dette er i tråd med kommunens satsing som nasjonalpark kommune og Storslett som nasjonalpark landsby. Nordreisa har per 2011 6,1 % økologiske arealer. Landbruksbedriftene skal primært hente sin inntekt fra landbruksproduksjon, men det er flere landbruksbedrifter i Nordreisa som vil kunne dra økonomisk nytte av å ha flere inntektskilder. I kommunen er det flere bedrifter som har kapasitet og kompetanse til å levere «Inn på tunet» tjenester (besøksgårder, arbeidstrening, avlastning for ulike brukergrupper mv). Kommunen har gjennom sin tjenesteleveranse ansvar for tilbud til brukere som kunne dra nytte av andre løsninger. Det krever at kommunen er villig og i stand til å kjøpe private tjenester i stedet for å produsere disse selv.~~

Skogbruket

Bilde 2: Fra hogst på Krakenes i 2011.

I Nordreisa er 700 km^2, eller cirka 20 %, skogkledd. Av dette er 140 km^2 eller 140 000 dekar skog som kan regnes som økonomisk drivverdig. De drivverdige arealene har en tilvekst på cirka 22 000 m^3 i året. Hogsten i dag utgjør cirka 7000 m^3. Mye av skogen er fortsatt ung, så tilveksten vil være større enn avvirkingen i lang tid fremover, men det er likevel et stort potensiale for å øke uttaket. Det er i hovedsak lauvskogen som er hogstmoden i dag. De store furuskogarealene i Reisadalen og granplantefelta, vil ikke være hogstmodne før om 40-60 år.

God arealforvaltning og bevaring av ressursgrunnlaget for skogbruket er en avgjørende forutsetning for skogbrukets framtid. Tap av areal til andre interesser og arealbruk som gir dårlig arrondering av gjenstående skog må drøftes nøye og vurderes opp mot skogens langsiktige næringspotensial. Eksempler er nye verneområder, utbygging, kraftlinjer, hytteområder, osv.

En av utfordringene for skogbruket er for liten avvirking. Dette krever en videreføring på satsinga på å legge til rette for å bruke mer bioenergi gjennom rådgiving, arealpolitikk og næringspolitikk. Flisfyringsanlegget på Sonjatun har gitt et stort løft for skogbruket, og lagt grunnlag for en mer næringsrettet bruk av skogressursene. Driftsapparatet er smått,

enkelt og spredt på mange små aktører som har skog som tilleggsnæring eller til eget bruk.

Store skogarealer er ikke tilgjengelig for drift. Det må derfor legges til rette for bedre infrastruktur for skogprodukt ved å planlegge og bygge et rasjonelt skogsvegnett.

Skogen kan i tillegg spille en viktig rolle i CO_2 regnskapet, siden tilvekstene er større enn uttaket. Nordreisa kommune er i dag «klimanøytral» siden skogen gir en netto binding på 25-30 000 tonn CO_2 per år.

Reindrift

Bilde 3: Merking av rein.

Nordreisa er den kommunen i Troms med størst antall rein på beite på eller på vandring til sommerbeite. Kommunen har i denne perioden fra april/mai til september/ oktober høyere innbyggertall på grunn av reindriftsnæringen. Reindriftsnæringen er viktig for Nordreisa kommune.

I Vest-Finnmark sokner 6 av 13 reinbeitedistrikt mer eller mindre til Nordreisa kommune som sommerbeitedistrikt. Dette omfatter i 2010 vel 20 000 reinsdyr og vel 300 personer tilknyttet reindriftsnæringen. Nordreisa kommune har derfor et stort ansvar som vertskommune, både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjenesteyter ovenfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året

Reindrift er en arealavhengig næringsform, og kommer ofte i konflikt med andre areal-interesser.

Fiskeri og havbruk

Nordreisa kommune har et fiskemottak som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Nordreisa har mange fiskere. Disse utgjør en ganske stor gruppe enkeltmannsforetak.

Reisafjorden er vedtatt at skal være en oppdrettsfri fjord. Dette gir gode muligheter for fjordfisket og ikke minst gir dette gode betingelser for havfiske innen reiselivet.

Merknad [HH1]: Svein jobber med saken!!

Handel og service – Regionsenteret

Handelsstanden og kunderelasjonen er i rask endring. Dette i form av forventninger og tilbud fra kunde, og generasjonsskifte i handelsstanden.

Nordreisa kommune har et spredt handelssentrum (Sørkjosen-Storslett Vest-Storslett sentrum). Det er viktig for næringen at man i arealplanen legger til rette for at attraktive områder i sentrum kan utvikles til et mer helhetlig bilde av Nasjonalparklandsbyen.

Nasjonalparksatsingen

Nasjonalparkssatsingen som Nordreisa kommune er del av er et viktig fortrinn som kommunen kan utvikle. De næringer som sterkest knyttes opp mot satsingen er opplevelsesnæringer, overnatting, service og handel.

Fokuset på natur og kulturverdier skaper også verdier for barn og unges tilknytting, friluftsliv, forvalting, trivsel og omdømme.

Industri, anlegg og transport

Bilde 4: Fra byggingen av Halti.

Nordreisa kommune har et bredt register av næringsliv. Kommunen kan tilby det meste innen bygg, anlegg og transport. Det finnes også muligheter for sterkere industriutvikling jfr nordområdesatsing, eksisterende næringsliv.

Transportnæringen har i lang tid vært en av de største næringene i kommunen. Nordreisa kommune har vært vertskap for rutebilselskaper og lastebileiere i årevis. Vi er også vertskap for en stor aktør innen logistikk og transport for havbruksnæringen som sysselsetter mange. Det befinner seg mye kompetanse tilknyttet transportvirksomhet i kommunen.

Mange av bedriftene har det vanskelig med å hevde seg i konkurransen om oppdrag, og dette er jo ofte næringer som er i sterk konkurranse med internasjonale firma, der det er vanskelig å konkurrere i pris, men kanskje kompetanse og lokalkunnskap er det naturlige fortrinn.

Petroleum- og maritim sektor

Nord-Troms har en uklar rolle i utbygging av olje- og gassressursene i nord. Regionens sentrale geografiske plassering, lokalisering opp til flere alternative kommunikasjonsårer (riksveg E6, flyplass, havner) og et variert servicetilbud åpner gir grunnlag for en rolle som støttebase for hovedbasene Kirkenes, Hammerfest og Tromsø. Dette potensialet utredes i samarbeid med de øvrige Nord-Troms kommunene.

Regionens lokalisering er gunstig i et sikkerhetsmessig perspektiv både med tanke på drift til havs og oljevern.

Nyetablering og innovasjon

I Nord-Troms har man generelt lav innovasjonsgrad og utdanningsnivå. Dette medfører også at regionen sliter med lave antall nyetableringer, lønnsomhet og vekst. Entreprenørskap i skolen er en viktig del av å øke nyetableringer, skape forståelse for privat næringsliv og se muligheter i eget sted.

Som fortrinn har vi i Nord-Troms et studiesenter og en næringshage som kan legge til rette for at både kompetansenivået og innovasjon kan utvikles.

Det ligger betydelig potensial i å bygge opp både attraktive fagmiljøer og faglig spissede arbeidsplasser.

Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling

Fritidsboliger og friluftsliv er en betydelig del av kommunens potensial innen reiseliv og for å danne grunnlag for trivsel og tilknytting til egen kommune.

Kommuneplanen må sette rammen for fritidsboligpolitikken. Utbygging av fritidsboligområder må skje med hensyn til miljø, en bærekraftig utvikling og en avveining mellom vern og bruk. For Nordreisa vil hensyn til våre naturverdier være en absolutt rammebetingelse. Andre rammebetingelser er hensyn til landbruk, jordvern og reindrift.

En helhetlig plan for fritidsboligbygging vil sikre hensyn til samfunn og miljø og redusere

problematikken med «bit for bit» – utbygging av attraktive areal.

Hovedmål

Nordreisa skal ha et næringsliv som er preget av nyskapning, bærekraft og vekst. I dette legger kommunen opp til å være en ja-kommune som i sin forvalting av arealer, gir forutsigbarhet og gode rammevilkår for utvikling.

Nordreisa kommune skal bidra til vekst i næringslivets størrelse.

Nordreisa kommune skal bidra til vekst i antall arbeidsplasser og rekruttering, gjennom systematisk arbeide med omdømme og markedsføring.

Nordreisa kommune skal utmerke seg på god arealforvaltning, etablererveiledning og infrastruktur på landsbasis.

Reindrift

Styrke vårt ansvar som vertskommune, både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjenesteyter ovenfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året

Handel og service – Regionsenteret

Handelsstanden og kunderelasjonen er i rask endring. Dette i form av forventninger og tilbud fra kunde, og generasjonsskifte i handelsstanden.

Prioritere stedsutviklingsplanen for et hyggeligere sentrum som folk ønsker å besøke.

Styrke nettverk og samarbeid slik at det blir sterkere synergier for næring, offentlig og frivillig sektor når det skjer noe; festivaler, turneringer, etc.

Nasjonalparksatsingen

Styrke vertskapsfokuset for offentlig, privat og frivillig virksomhet med mål om å bli best i Norge.

Styrke lønnsomhet og verdiskapning gjennom kompetanseheving og involvering.

Gjennom skoleverket skal barn og unges tilknytting styrkes gjennom aktiviteter og opplevelser i natur og kulturarv.

Stedsutvikling i hele kommunen skal ha en kvalitet og en design som skal være gjenkjennbar både i forhold til reguleringer og friluftsliv.

Industri, anlegg og transport

Styrke eksisterende bedrifter med gode rammebetingelser, arealavklaringer, slik at ønsket ekspandering kan skje.

Styrke samferdsel og infrastruktur for næringen med bedre infrastruktur i skjæringspunktet hav, vei, fly.

Bredbåndsutbyggingen skal ferdigstilles slik at alle steder i kommunen kan styrke sin befolkning og næringsliv.

Stimulere til økt regionalt samarbeid og nettverksbygging slik at lokale bedrifter kan ta del i nordområdesatsingen.

Petroleum- og maritim sektor

Samarbeide med i regionen med å avklare og satse på vår posisjon i forhold petroleumsutviklingen i Nord.

Styrke regionens synlighet i nordområdene som en lokalisering i olje gass bransjen.

Tilstrekkelige tilgjengelige arealer og infra struktur for bransjens nåværende og framtidige behov.

Nyetablering og innovasjon

Nordreisa kommune skal prioritere ungt entreprenørskap i skolen.

Nordreisa kommune skal, som regionssenter, bidra til at trippel-helix samarbeidet (offentlig, næring og forskning)skal være unikt og gi lønnsomhet til regionen gjennom sterkere samarbeid med Nord-Troms studiesenter og Halti næringshage.

Det skal stimuleres til å bygge opp attraktive fagmiljø og kompetansemiljøer for styrking av rekruttering og utvikling.

Fritidsboligutbygging som grunnlag for næringsutvikling

Nordreisa kommune skal prioritere å utvikle hytteområdene slik at det servicetilbud og tjenester som skal ytes tilgodekommer lokalt næringsliv maksimalt.

En helhetlig plan for fritidsboligbygging vil sikre hensyn til samfunn og miljø og redusere problematikken med «bit for bit» – utbygging av attraktive areal.

Jordbruk

- Nordreisa kommune skal aktivt bidra til rekrutteringen i næringen, herunder legge til rette for eierskifter og generasjonsskifte.
- Nordreisa kommune skal bidra til å utvikle eksisterende produksjonsmiljø, og til å koble næring, rådgivning og forskning i et suksessfullt nettverk.
- Nordreisa kommune skal bidra til at jordvernet har en fremtredende posisjon i samfunnsutviklingen gjennom en restriktiv holdning til omdisponering av dyrkbar mark. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal fortrinnsvis forbeholdes jordbruksproduksjon og ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å få ned andelen leiejord og dermed styrke bruk som er i produksjon.
- Nordreisa kommune skal jobbe aktivt for å sikre beitenæringen.
- Nordreisa kommune skal ha noe fokus på økologisk produksjon i landbruket og bidra til vekst i økologisk produksjon, der økologisk dyrkede arealer, forbruk og en omsetning av økologisk og lokal mat har en andel på 15 % innen 2023.
- Nordreisa kommune skal satse på utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser.
- Nordreisa kommune skal bidra til å skape et matmangfold i næringen basert på naturgitte forutsetninger, og støtte opp under lokal mat festival.
- Nordreisa kommune skal satse på «Inn på tunet»-tjenester.

Skogbruk

- Nordreisa kommune skal ha en langsiktig og restriktiv arealpolitikk som sikrer de mest verdifulle skogarealene mot omdisponering og oppdeling.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å forbedre skogsvegnettet, og dermed legge til rette for økt uttak av skogsvirke.
- Nordreisa kommune skal videreføre satsinga på bioenergi og være en aktiv kunde gjennom å bruke posisjonen vi har som stor eier av bygningsmasse.
- Nordreisa kommune skal få på plass et planverk for drivverdig skog.

Fiskeri og havbruk

Merknad [HH2]: Svein jobber med saken!!

- Nordreisa kommune skal gjennom sitt fokus på mat, også inkludere fisk som viktig råvare. Dette skal heve lønnsomheten i fiskemottaket, og gi kunder enkel tilgang på fersk og foredlet fisk.

Høringsuttalelse til Kommuneplanens samfunnsdel
Fra Herdis Lindbom, Roger Aronsen og Ruth Uhlving

Under punktet 8.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk, side 23:
Vi foreslår å stryke følgende punkt om kulturskolen (under Grunnskolen og SFO – nr 6 av 6 kulepunkt):

> Kulturskolen skal samordnes som en del av oppvekststrukturen i N. Lærerkreftene skal inngå i den øvrige lærerstaben og ha en egen leder tilknyttet oppvekstleders team.

Vi mener det er unødvendig å spesifisere organiseringen av kulturskoletjenesten i dette dokumentet. – Tilsvarende spesifisering er ikke gjort på andre tjenesteområder.

Under punktet 8.1.6 Kultur, side 25 - 26:
Vi foreslår å erstatte siste avsnitt Hovedmål på side 26 med følgende:

Hovedmål
Kulturarbeidet skal være preget av åpenhet og inkludering og forankret i vår egen flerkulturelle historie og identitet.

- Vi skal samarbeide med både frivillige og profesjonelle kulturaktører, det lokale næringslivet og eksterne aktører for å skape et best mulig kulturtilbud for alle deler av befolkningen
- Nordreisa kommune skal i Halti kulturbygg tilrettelegge for produksjoner og kulturopplevelser for regionens befolkning
- Nordreisa skal ha en godt utbygd kulturskole der det er plass til dem som ønsker det
- Kulturskolen skal være en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet som skal tilrettelegge for og utvikle elevenes kunstneriske og skapende evner, samt fremme forståelse, opplevelse og interesse for kunst og kultur.
- Kulturskolen skal i samarbeid med det øvrige skoleverket legge til rette for møter mellom profesjonelle kunstnere og elever

Ny tekst under kapitel 7.1.6 Kultur, settes inn foran Hovedmål:

Økt kunnskap om kulturarv og kulturminner er også en viktig utfordring.

Nye punkter til slutt under Hovedmål i det samme kapitlet:

- Nordreisa kommune skal ta vare på og gjøre kulturarven synlig – både den norske, kvenske og samiske. Det gjelder både materielle og immaterielle kulturminner. Fysiske spor, kulturminner knytta til bruk av naturen, bygninger, anlegg, stedsnavn, navnetradisjoner og muntlig kunnskap er eksempler på denne kulturarven.
- Med bakgrunn i krigshistorien i Nord-Troms skal Nordreisa kommune bidra til bevaring av bygninger, anlegg og kulturminner fra før og under andre verdenskrig og fra gjenreisningen.
- Nordreisa kommune skal bruke kulturarven som ressurs for å fremme bolyst og attraktivitet i samarbeid med andre offentlige institusjoner, frivillige og private aktører.

Hei!

Se vedlegg angï¿½ende spï¿½rsmï¿½l til kommuneplanenes samfunnsdel.

Det er beklagelig at vi ikke kunne snakke sammen slik at forstï¿½elsen kunne ha blitt bedre.

Hï¿½per dette kan gi noe informasjon – skulle gjerne tatt med enda mer!

Vennlig hilsen Herbjï¿½rg

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel – delkapittel *Helse-, omsorgs- og sosial*

Generelt:

I planen finner jeg lite om kommunens beskrivelse av omsorgsdel og derpå følgende planer. *Omsorgsplan 2015* dekker hele livsløpet, og er en satsing for alle brukere av omsorgstjenesten uavhengig av alder, diagnose eller funksjonshemming. Den har i tillegg tre delplaner med tilhørende tiltak og satsinger: *Demensplan 2015, Nevroplan 2015 og Kompetanseløftet 2015.* Disse planene forbereder til kommunale tjenester fra 2016 gjennom rammetilskudd. Allmennlegetjenesten og rehabilitering med koordinerende enhet kan jeg heller ikke finne omtalt. Samhandlingsreformen er lite beskrevet. *Rett behandling – på rett sted – til rett tid* er undertittelen til meldingen og som også skisserer en ny kommunerolle. 2012 ga kommunene en del erfaringer når sykehusene gjennomførte reformen. De svake ledd i omsorgskjeden bør forsterkes i planen slik at brukerne sikres forsvarlige helsetjenester innenfor alle områder. Det er i 2012 inngått 11 samarbeidsavtaler mellom kommuner og UNN HF. Disse avtalene skal følges opp, evalueres og revideres, og disse er heller ikke omtalt.

Elektronisk meldingsutveksling og elektronisk dokumentasjon er en del av samhandlingsavtalene og hvor kommunene har et stort forbedringspotensiale.

Hendelsene 22.juli 2011 viser at kommunal beredskap er av stor betydning og hvor kommunene er sentral i oppfølgingsarbeid. I tillegg har kommuner langt fra sykehus utfordringer med stengte veier og stengt luftrom som kompliserer spesialisert helsehjelp ved akutt sykdom, ulykker eller fødsel. Her må det være lokal kompetanse og beredskap for å kunne handtere uforutsette situasjoner. Gode akuttmedisinske tjenester krever personell med kompetanse og som er opplært og øvet.

For å være et regionsenter innen helse med *Distriktsmedisinsk senter Nord – Troms,* blir det avgjørende at kommunenes helse og omsorgstjenester fungerer.

Distriktsmedisinsk senter Nord Troms – samhandlingstjenester for kommunene Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen og spesialisthelsetjenesten v/UNN HF og avtalespesialister. Tjenester med tungt utstyr og/eller tjenester som krever spesialistkompetanse (røntgen, hudbehandling, områdegeriatri, fødestue) er lokalisert til Helsesenteret Sonjatun.

Mål

- Et faglig og likeverdig tilbud av spesialisthelsetjenester rettet mot innbyggernes behov

- En arena for samhandling mellom kommuner, helseforetak, universitet, høgskole og videregående skoler

Innhold/tjenester

En helhetlig og sammenhengende svangerskaps- fødsel- og barselomsorg ivaretas gjennom felles døgnkontinuerlig jordmordtjeneste (5,3 jordmorstilling) i de fire nevnte kommuner og samarbeid med fødestuen, Sonjatun, hvor UNN har systemansvar. Med strenge seleksjonskriterier er det færre fødsler her, men alle gravide har tilbud i store deler av svangerskapet. Jordmødrene ambulerer til kommunene og har kontroller, samarbeider med lokalt helsepersonell, har følgetjeneste og undervisning. Dette er en viktig del av beredskapen og en trygghet for kvinnene og deres familie, samt en forebyggende del for kvinnehelse. Tjenestene må videreføres og utvikles gjennom avtaler med kommunene, UNN HF og Helse Nord.

Områdegeriatri og rehabilitering (OGT)består av 6 døgnplasser og tverrfaglig team (lege, logoped, fysioterapeut, ergoterapeut, sykepleier) og er samlokalisert sammen med 4 sykestueplasser og fødestue på Sonjatun. Det er felles pleiepersonell for alle sengeplassene. Inntaksområdet er primært kommunene Kåfjord, Skjervøy, Kvænangen og Nordreisa. For tverrfaglig rehabilitering med diagnosen slagrammet med afasi kommer pasienter fra hele Troms og Finnmark. OGT har utadrettet virksomhet i de fire Nord – Troms kommunene med kommunebesøk, undervisning og veiledning og faste møter innen geriatri, rehabilitering og demensnettverk. Med utviklingen i samhandlingsreformen har kommunene fått et større ansvar for rehabilitering. Denne trenden krever utredning av nye behov, samhandling og videreutvikling av tjenestene for å opprettholde framtidig desentrale tilbud innen geriatri og rehabilitering.

Sykestue (øyeblikkelig hjelp senger) er en tjeneste som har eksistert i Nord – Troms i flere generasjoner. Nordreisa har de siste årene hatt 4 sykestueplasser som er delvis finasiert av UNN HF. Fra 2016 er det et krav om at alle kommuner skal ha et slikt tilbud. Sykestuen er et tilbud ”før, istedenfor og etter” sykehus. Statistikk viser at dette er senger som brukes mye og er et bindeledd i samhandlingen. Tjenesten krever høy kvalitet i behandlingen, og høy kompetanse hos personalet slik at befolkningen føler trygghet. Denne tjenesten må videreutvikles med tilfredsstillende lokaler, videreutvikling av kompetanse og rekruttering, god organisering og samhandling for å imøtekomme behov i befolkningen. Avtaler med UNN HF angående kompetanseutvikling og økonomi.

Teknologi. *Telemedisin som et virkemiddel i DMS Nord – Troms* var ønsket om å desentralisere spesialisthelsetjenester, og videreutvikle kommunale helsetjenester. Resultat er bla digitalt røntgen, et teleortopedisk prosjekt/doktorgradsarbeid som pågår i tiden 2006 tom 2013, hudbehandlingsenhet med ambulerende hudspesialist, stomiprosjekt og utallige kompetanseprogram på videokonferanse. I dag er det en rivende utvikling innen teknologi hvor det må følges med i muligheter som teknologien gir. Det er velferdsteknologi,

IKTløsninger og programvare for elektronisk meldingsutveksling og dokumentasjon. En pasient – en journal er slagordet i teknologimeldingen. Her er det også penger til prosjekter.

Ambulering. I dag er det ambulerende radiografer, hudspesialit, øre-nese-hals-spesialist. Det er ønskelig med spesialist innen indremedisin, gynekolog, øyespesialist og innen gastrologi.

Viktig å bygge videre på DMS-strategien. Regionale spesialisthelsetjenester må opprettholdes og etableres fast i kommunen.

Det er Nordreisa kommune som må ta initiativ til fortsatt drift av etablerte spesialisthelsetjenester og utvikling av nye tjenester. Det må være en organisasjon som består av fagfolk, administrasjon og politikere som hele tiden har fokus på dette viktige arbeidet. Det må avklares (Regionrådet?) i hvilken grad andre kommuner i Nord – Troms skal delta og bidra i dette arbeidet. For utvikling av nye tjenester er både UNN HF, Helse Nord, private avtalespesialister og organisasjoner mulige samarbeidsparter. Faglige nettverk både internt i hver kommune og som felles nettverk i regionen er etterspurt og må få fokus.

Innspill til:

Kommuneplanens samfunnsdel.
Nordreisa kommune 2012-2025 ”Mot et åpent kunnskapssamfunn”

Fra Nordreisa bibliotek

Ansatte ved Nordreisa bibliotek mener biblioteket og bibliotekets tjenester nesten er blitt usynlig i Nordreisa kommune sin kommuneplan.
Innledningsvis understreker planen viktigheten av ”…Verdigrunnlaget, vår kultur og historie, er fundamentet for vår visjon og vår plan. Alle sektorer og politikkområder er ansvarlig for å ta vare på vårt verdigrunnlag…” (s. 6).
Kultur, herunder også bibliotek, mener vi er en viktig tjeneste som støtter oppunder dette. Tar vare på vår historie og kultur og formidler den ut til befolkningen. Dette må komme mer tydelig fram i planen.

Folkebibliotek i Norge er en lovpålagt oppgave. Alle kommuner skal ha et folkebibliotek. Bibliotektjenester skal være gratis, hjemlet i *Lov om folkebibliotek (1985)*. Bibliotek har en viktig demokratisk funksjon som sikrer at alle innbyggere har lik tilgang på informasjon.
Tittelen på kommuneplanen er ”Mot et åpent kunnskapssamfunn”. Biblioteket er en viktig institusjon i kunnskapssamfunnet man ønsker Nordreisa skal være.

I kommuneplanen er biblioteket tatt med under to punkter:

- 8.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk
  Her er biblioteket tatt med som en ”ressurs for kunnskap, kultur, historie, leselyst og leseevne” (s. 20)
  Under samme punkt er det ikke satt opp noen mål for biblioteket.
- 8.1.6 Kultur
  Her er biblioteket nevnt i teksten som en av flere institusjoner for kunnskap og informasjon for vår identitetsdannelse. (s. 25)
  Målene for satsing innen kultur er vag og upresis. Generelle vendinger om samarbeid med frivillige og profesjonelle.

Hvor ønsker man at biblioteket skal plasseres?
Hvor ønsker man at kultur skal plasseres?
Et mål under 8.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk er ”Kulturskolen skal samordnes som en del av oppvekststrukturen i Nordreisa”. (s. 23)
Ønsker man at bibliotek også skal samordnes under oppvekststrukturen i Nordreisa, selv om det ikke står som eget punkt. Biblioteket som institusjon er beskrevet under ” Utdannings- og oppvekstpolitikk”, men det er ikke tatt med noen mål for bibliotektjenesten.
Hvor skal biblioteket administrativt høre til?

Hvis man velger å flytte både kulturskole og bibliotek til Oppvekst i kommunen, bør man ikke da flytte hele kultur dit? I nabokummen Skjervøy har de slått kultur og oppvekst sammen til ”Kultur & undervisning”. Hvis man velger å dele kulturen opp, ulik administrativ tilhørighet, mener vi kultur står i fare å bli mer splittet, delt og usynlig.
Biblioteket ser fordeler med å være organisert under ”oppvekst”. Vi samarbeider nært med grunnskolene og barnehagene i kommunen. Dette er et av bibliotekets

hovedsatsningsområder, og det vil kunne bli styrket ved å tilhøre samme administrative enhet. Men bibliotek er mer enn samarbeid med grunnskoler og barnehager. Dagens organisering under Utviklingsavdelinga fungerer også bra. Biblioteket må samarbeide med ulike tjenester og aktører på kryss og tvers, uansett administrativ tilhørighet.

Det er viktig at kommuneplanen gjenspeiler hvor man mener kultur, bibliotek og kulturskole administrativt hører hjemme. Slik det står beskrevet i planforslaget skaper det usikkerhet. Hvis man velger å flytte hele kultur eller deler av kultur til "Oppvekst" må det gjenspeile seg i planen. Området kan ikke hete kun "Utdannings- og oppvekstpolitikk". Kultur må også inngå i tittelen, jmf Skjervøy som kaller det "Kultur og oppvekst".

Kultur har eget avsnitt i planen, men målene her er vage. Nordreisa har i mange år satset på kvenkultur og ønsker å framstå som kvenkommunen i Troms. Bør ikke det gjenspeiles i satsingene og målene framover? Videre planlegger man å bygge en formidlingssal gjennom Halti 2 prosjektet. Denne satsingen bør vel også gjenspeile seg i mål og satsinger fram mot 2025?

Uavhengig hvor biblioteket administrativt blir organisert ønsker vi at teksten om biblioteket blir mer utfyllende. At man på linje med andre tjenester utarbeider mål for tjenesten.

Vi har følgende forslag:

Nordreisa bibliotek

Folkebibliotek i Norge er en lovpålagt oppgave. Alle kommuner skal ha et folkebibliotek. Bibliotektjenester skal være gratis (jmf *Lov om folkebibliotek*).. Bibliotek har en viktig demokratisk funksjon gjennom å sikre alle innbyggere lik tilgang til informasjon. Nordreisa bibliotek skal være en aktiv, kreativ og tilgjengelig møteplass, der innbyggerne i Nordreisa kan søke inspirasjon, informasjon, kunnskap og rekreasjon.

Bibliotekene i Nord-Troms har hatt etablert forpliktende regionalt samarbeid siden 2004. Samarbeidet er nedfelt i felles regional bibliotekplan, vedtatt av alle kommunene i regionen.

Satsingsområdene til Nordreisa bibliotek er:

- Bibliotektilbud til barn og unge. Denne satsingen er felles for alle Nord-Troms bibliotekene gjennom det regionale prosjektet "Framtidas kunnskapsarena". Bibliotekene skal være kunnskapssenter og læringsarena for barnehage, grunnskole, studiesentra og språksentra i regionen. I Nordreisa er det viktig å få til gode strukturer for samarbeid mellom biblioteket og barnhager og skoler.
- Studiebibliotek. Dette er også en felles regional satsing. Folkebibliotekene i Nord-Troms er studiebibliotek og møteplass for voksne som tar utdanning. Bibliotekene i Nord-Troms er viktige samarbeidspartnere for Nord-Troms Studiesenter. Med studiebibliotek i hver kommune har studentene nærhet og tilgang til godt kjente og etablerte lokaler. Her kan man ha gruppesamlinger, tilgang til litteratur, internett og nærhet til lyd/bilde - studio. Biblioteket har leseplasser og grupperom til disposisjon. Biblioteket kan benyttes både i og utenom åpningstida. Nordreisa bibliotek har holdt på med studiebibliotek siden 2005. Utviklingen av studiebibliotekene har vært en suksess. Biblioteket er en viktig aktør som læringsarena for voksne studenter.
- Flerkulturelle bibliotektjenester. Nordreisa bibliotek satser bevisst på flerkulturelle bibliotektjenester. Biblioteket har spesiell fokus på det samiske og finske/kvenske. Både når det gjelder bøker på samisk og finsk/kvensk og litteratur om samiske og finske/kvenske forhold, historie, identitet m.m. I tillegg er det også viktig å ha godt

bibliotektilbud til nye minoriteter i Nordreisa. I forhold til integrering har bibliotek en viktig funksjon.

- Biblioteket som møteplass. Det blir færre og færre lokale møteplasser igjen – eks postkontor, kafeer, nærbutikker, etc. "Det offentlige rom" blir mer og mer preget av å være knyttet til organiserte arenaer – eks. idrettslag, frivillige organisasjoner, sangkor, dugnader, osv. Gjennom deltakelse skaper engasjement, sosial utvikling, fremmer samarbeid i lokalsamfunnet, mm. Men "konsumsamfunnet" utfordrer dugnadsånden og den tradisjonelle deltakelsen i lag og foreninger. Folk har ikke tid og engasjement lenger. Det dukker opp behov for mer uformelle, men organiserte møteplasser, som f.eks. bibliotek Biblioteket er et lett tilgjengelig, nøytralt, sted man kan møte folk man kjenner, sted med lav profil.
  Man kan oppsøke biblioteket alene, i gruppe og/eller på arrangement. Biblioteket har regelmessig ulike organiserte arrangementer for barn, ungdom og voksne – eks. Ole Bok med overrekkelse av gavebøker, lokalhistoriske seminarer, forfatterbesøk, strikkekafé, utstillinger, mm.

Hovedmål
Hvis biblioteket skal høre inn under "Utdannings- og oppvekstpolitikk" kan ikke hovedmålet kun dreie seg om at "… Nordreisa skal være et attraktivt helhetlig utdannings- og oppvestsamfunn…" Kultur må være mer synlig. Bibliotek og kulturskole må ha egne punkter, på linje med barnehager, grunnskole, etc.

For biblioteket ønsker vi følgende mål:

- Utvikle Nordreisa bibliotek til å bli kunnskapssenter og læringsarena for barnehager og grunnskoler i kommunen
- Videreutvikle studiebiblioteket og bibliotektjenestene til voksne som tar utdanning.
- Tilby gode flerkulturelle bibliotektjenester, spesielt i forhold til samisk og finsk/kvensk.
- Utvikle Nordreisa bibliotek til en viktig møteplass i kommunen.

Andre kommentarer til planen/tekst:
Under punktet "Høgere utdanning" (s. 23) ønsker vi at det tilføyes noe under første punkt: Nordreisa bibliotek, sammen med de andre bibliotekene i Nord-Troms, er viktig samarbeidspartner til Nord-Troms studiesenter. Biblioteket er den lokale møteplassen, studiested og læringsarena for studenter i kommunen.

Hei vedlagt fi¿½lger fiskeri og havbruk beskrivelsen for Nordreisa

Vennlig hilsen

Svein Solberg
Arealplanlegger
Plankontoret
Mob: 99236091

Fiskeri og havbruk

Antall fiskere/årsverk:
I Nordreisa kommune er det rundt 45 personer som har fiske som hovedyrke (liste B i fiskermanntallet pr 1. januar 2013). Gjennomsnittsalderen på denne yrkesgruppa er 43 år. I tillegg er det rundt 20 personer som har fiske som deltidsyrke (liste A i fiskermanntallet pr 1. januar 2013). Gjennomsnittsalderen er her 59 år. I denne gruppa befinner det seg mange pensjonerte fiskere og andre personer som har en eller annen form for annen inntekt.

Fiskefartøy lukket gruppe (båter med fartøykvote):
Det er (pr 1. januar 2013) 10 fiskeregistrerte fartøyer med fartøykvote i Nordreisa kommune. Hovedtyngden er mellom 10 og 11 meter lang med rett til å fiske torsk, hyse og sei i lukket gruppe. Det største fartøyet i denne gruppa t er rett under 15 m lang og driver i tillegg med fjordreketråling og seinotfiske. Disse fartøyene kan fiske til sammen ca 709 tonn torsk (sløyd uten hode). I tillegg kan de fiske fritt på uregulerte fiskeslag (sei , hyse, kveite, uer etc..). (kilde: http://www.fiskeridir.no.

Fiskefartøy åpen gruppe (båter som fisker i åpne fiskerier):
I denne gruppa er det (pr 1. januar 2013) registrert 20 fartøyer under 10 meter. Gjennomsnittslengden på fartøyene i denne gruppa er rundt 8 meter. Ungdom som vil satse på fiskerier starter ofte med egen båt i denne gruppa. Denne gruppa er svært sammensatt og består av folk som har hatt fiske som hovedyrke og av folk som driver kombinasjonsdrift.
Disse fartøyene kan fiske til sammen 440 tonn torsk (sløyd uten hode). I tillegg kan de fiske fritt på uregulerte fisleslag (sei , hyse, kveite, uer etc..). (kilde: http://www.fiskeridir.no).

De fleste fiskefartøy eiere er registrert i brønnøysundregisterene og er å regne som bedrifter.

Avledet virksomhet:

I avledet virksomhet regner en med at en arbeidsplass i fiskebåten gir 2 arbeidsplasser på land. Mye av denne effekten skjer nok på andre plasser, siden en stor del av fisken fraktes vekk og bearbeides andre plasser.

Mottaksanlegg:

Johs. H. Giæver AS har siden 1868 med mottak, produksjon og eksport av fiskeprodukter, fortrinnsvis tørrfisk på Havnes. Tørrfisken fra Johs. H. Giæver AS er sannsynligvis den mest kjente eksportartikkelen fra Nordreisa kommune ute i Europa.

Nordreisa kommune har i tillegg et fiskemottak i Sørkjosen som driftes av Nordreisa Fiskarlag.

Havbruk:

I Nordreisa kommune er det 6 tillatelser for laks og ørret og en for blåskjell. Maksimal tillatt biomasse (Mtb) for lokaliteter for matfisk av laks og ørret i Nordreisa kommune er til sammen 12500 tonn laks. (Kilde: Fiskeridirektoratet)

Det er til sammen rundt 15 årsverk knyttet til oppdrett av laks i Nordreisa kommune.

Nordreisa kommune får høy uttelling i form av sysselsetting fra leverandørsiden til oppdrettsnæringa. **For** transporteres for det meste med båt fra forprodusentene til oppdretter. I Troms finner vi rederier både i Tromsø og Nordreisa som tar del i denne frakten. Disse omsetter for rundt 70 millioner, og har omtrent 60 ansatte. **50 av disse er sysselsatt tilknyttet rederi i Nordreisa**. I 2011 omsatte forbåttjenester med utgangspunkt i Nordreisa for vel 52 mill kroner. (kilde: Havbruksnæringens ringvirkninger i Troms, Nofima 2012)

Hei Hanne

G□r dette

Fiske

? I Nordreisa kommune er det 43 personer med fiske som hovedyrke med en gjennomsnittsalder p□ 48 □r.. Kommunen skal gjennom sitt n□ringsutviklingsarbeide □bidra til □□ opprettgolde rekrutteringa av unge folk til denne n□ringen. □herunder legge til rette for fart□y kj□p. Bygging av flytende fort□yningsanlegg mv. Kommunen skal aktivt v□re en d□r□pner opp mot Samisk utviklingsfond, Troms fylkeskommune og innovasjon Norge.

Havbruk

? Nordreisa kommune skal ha et b□rekraftig perspektiv i arbeidet med □□ planlegging av □eksisterende produksjonsmilj□ i sj□.

□

Vennlig hilsen

Svein Solberg
Arealplanlegger
Plankontoret
Mob: 99236091

Plankontoret er et samarbeid mellom Kv□nangen, Skjerv□y, K□fjord, Storfjord og Nordreisa, og har hovedoppgaver knyttet til overordnet planlegging i kommunene. Kontoret har ved full bemanning om lag 6,5 stillinger.	NORD-TROMS PLANKONTOR

Fra: Hanne Henriksen
Sendt: 22. januar 2013 12:14
Til: Svein Solberg
Emne: SV: Samfunnsplanen - fiskeri og havbruk

Kom p□ at du var i Troms□ i dag rett etter at eg hadde sendt e-posten. Trenger ikke forslagene f□r man-/tirsdag. Det er ideer vi trenger. Skal det satses p□ rekruttering? Annen tilrettelegging som kommunen kan bidra med? Annet?

Ja, □ skal til Alta □ ogs□ om Kv□nangsfjellet □pner til i morra.

Hanne

Fra: Svein Solberg
Sendt: 22. januar 2013 12:11
Til: Hanne Henriksen
Emne: Re: Samfunnsplanen - fiskeri og havbruk

Hei Hanne
Er Troms i dag, Alta tom torsdag . Kan gj re de p fredag? Skal tenke litt p m lsettinger underveis.
Du skal til Alta du ogs ?

Hilsen Svein Solberg

Den 22. jan. 2013 kl. 10:08 skrev "Hanne Henriksen" <Hanne.Henriksen@nordreisa.kommune.no>:

> Hei Svein,
>
> Kan du hjelpe meg litt til med biten om fiskeri og havbruksn ring? Kan du komme med innspill til hva som kan v re gode m lsetninger ha for fiskeri og havbruk i Nordreisa? Du trenger ikke fin-formulere, men jeg trenger forslag til hva kommunen skal satse p . Under ser du m lene til jordbruk og skogbruk. Under der igjen finner du delkapitlet om fiskeri og havbruk slik det ser ut n .
>
> Hilsen Hanne

Jordbruk

? Nordreisa kommune skal aktivt bidra til rekrutteringen i n ringen, herunder legge til rette for eierskifter og generasjonsskifte.

? Nordreisa kommune skal bidra til utvikle eksisterende produksjonsmilj , og til koble n ring, r dgivning og forskning i et suksessfullt nettverk.

? Nordreisa kommune skal bidra til at jordvernet har en fremtredende posisjon i samfunnsutviklingen gjennom en restriktiv holdning til omdisponering av dyrkbar mark. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal fortrinnsvis forbeholdes jordbruksproduksjon og ikke omdisponeres til form l som forringer eller delegger denne ressursen.

? Nordreisa kommune skal jobbe for f ned andelen leiejord og dermed styrke bruk som er i produksjon.

? Nordreisa kommune skal jobbe aktivt for sikre beiten ringen.

? Nordreisa kommune skal ha noe fokus p kologisk produksjon i landbruket og bidra til vekst i kologisk produksjon, der kologisk dyrkede arealer, forbruk og en omsetning av kologisk og lokal mat har en andel p 15 % innen 2023.

? Nordreisa kommune skal satse p utvikling av tilleggsn ringer basert p landbrukets premisser.

? Nordreisa kommune skal bidra til skape et matmangfold i n ringen basert p naturgitte forutsetninger, og st tte opp under lokal mat festival.

? Nordreisa kommune skal satse p Inn p tunet -tjenester.

Skogbruk

? Nordreisa kommune skal ha en langsiktig og restriktiv arealpolitikk som sikrer de mest verdifulle skogarealene mot omdisponering og oppdeling.

? Nordreisa kommune skal jobbe for □ forbedre skogsvegnettet, og dermed legge til rette for □kt uttak av skogsvirke.

? Nordreisa kommune skal videref□re satsinga p□ bioenergi og v□re en aktiv kunde gjennom □ bruke posisjonen vi har som stor eier av bygningsmasse.

Fiskeri og havbruk

I Nordreisa kommune er det 43 personer med fiske som hovedyrke (fiskermanntallets liste B) og 20 personer med fiske som deltidsyrke (liste A) per 1. januar 2013. Gjennomsnittsalderen er p□ henholdsvis 48 og 59 □r.

Per 1. januar 2013 er det 10 fiskefart□yer med fart□yskvoter i lukket gruppe, og 20 fart□yer under 10 meter i □pen gruppe. I lukket gruppe er de fleste b□tene mellom 10 og 11 meter med rett til □ fiske torsk, hyse og sei. Det st□rste fart□yet i lukket gruppe i Nordreisa er rett under 15 meter og driver ogs□ med fjordreketr□ling og seinotfiske. Til sammen kan fart□yene i lukket gruppe fiske om lag 709 tonn torsk (sl□yd uten hode). I □pen gruppe kan det til sammen fiskes 440 tonn torsk. I tillegg kan begge gruppene fiske fritt p□ uregulerte fiskeslag (sei, hyse, kveite, uer etc.). Ungdom som □nsker □ satse p□ fiskeri starter som oftest med egen b□t i □pen gruppe.

Fiskeriene avleder en del virksomhet, og man regner med at en arbeidsplass i fiskeb□ten gir to arbeidsplasser p□ land. I midlertid skjer en del av denne avleda virksomheten p□ andre steder enn i Nordreisa, siden en stor del av fisken fraktes vekk og bearbeides andre steder.

Nordreisa kommune har et fiskemottak i S□rkjosen som driftes av Nordreisa Fiskarlag. Det har ogs□ v□rt drevet med mottak, produksjon og eksport av fiskeprodukter, fortrinnsvis t□rrfisk p□ Havnes siden 1868. T□rrfisken derfra er sannsynligvis den mest kjente eksportartikkelen fra Nordreisa kommune ute i Europa. I tillegg har kommunen noen sm□skalaprodusenter av fiskemat.

Innen havbruk er det seks tillatelser for laks og □rret, samt en for bl□skjell, i Nordreisa kommune, og det er til sammen rundt 15 □rsverk knyttet til oppdrett av laks. Maksimal tillatt biomasse for lokaliteter for matfisk av laks og □rret i Nordreisa kommune er til sammen 12 500 tonn laks. Havbruksn□ringa f□rer ogs□ til sysselsetting i kommunen p□ leverand□rsiden, spesielt transport.

Innspill og merknader til kommuneplanens samfunnsdel «Mot et åpent kunnskapssamfunn»

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR
LØPENR.
ARK.KODE

Vi – lærerkollegiet ved Moan skole - ønsker å uttale oss i all hovedsak om utdannings- og oppvekstpolitikk.

Grunnskolen og SFO (s. 22)

Hovedmål 1: Fokuset skal ligge på både faglige resultater OG sosial kompetanse.

Hovedmål 2: I Nordreisa kommune **ER** skolen en læringsarena. Det er dèt vi gjør i skolen. Videre er det litt uklart om det skal utarbeides en egen læreplan for ang de "lokale fortrinn" og kommunens status som Nasjonalpark-kommune, eller om dette skal bakes inn i den eksisterende K-06. Dette må spesifiseres. Vi foreslår at det dannes en gruppe på tvers av Nordreisaskolene som kan jobbe med en slik lokal læreplan, felles for alle skoler. Det er for øvrig en god tanke å synliggjøre læring om og av lokalmiljøet/ lokalsamfunnet vårt.

Hovedmål 3: Her synes vi at det virker som om at Nordreisa kommune som skoleeier har begynt å ta inn over seg at det ER lurt med tidlig innsats. Tidlig innsats kan bety mer ressurser inn i de første årene på skolen. Vi ser videre på det som sentralt at elevantallet i klassene ikke blir for høyt. Vi anbefaler 16 elever i klassene. Dette er også tidlig innsats.

Hovedmål 4: Dette applauderer vi! Nordreisa kommune ligger farlig høgt på statistikkene for hjerte-karsykdommer og diabetes 2, og her må også skolene ta sitt ansvar. Vi bør ha fokus (og tilrettelagt for det i skolehverdagen og skolemiljøet) på fysisk aktivitet gjennom hele skoleløpet. Kostholdet er også viktig – hva kan vi som skole gjøre for at våre elever skal spise sunn og næringsrik mat? Videre oppfordrer vi foreldrene til å la barna gå/ sykle/ sparke til skolen (hvis mulig). Vi foreslår også at kommunen betaler for en halv frukt pr elev hver dag.

Hva med den psykiske helsen??

Hovedmål 5:

Dette er et sentralt hovedmål. Ledelse er alfa og omega for en bedrift/ sektor. Vi på Moan merker allerede forskjell i hverdagen nå som vi fra i høst har fått på plass en inspektør i 20%stilling. Vi har også en kontormedarbeider i 20%stilling, og i og med dette kan rektor få konsentrere seg om f.eks pedagogisk ledelse og personalansvaret for de ansatte.

Hvordan få til bedre samarbeid og bedre kontakt mellom barnetrinn-mellomtrinn-ungdomstrinn. Overgangen mellom barnehage og skole er ivaretatt gjennom en skriftlig plan for dette (men om gjennomføringa fungerer vet vi ikke....).

Hovedmål 6: Kulturskolen: Vi applauderer dette punktet!

TILLEGG:

❖ s. 40:

Omdømmeforvaltning og rekruttering:

-Vi mener at kommunen har en utydelig personalpolitikk. Vi lurer på hvem som har ansvaret for personalet her på skolen? Rektor eller personalkonsulenten?

-Trivselstiltak for ansatte

Kommuneplanens handlingsdel:

- Lunde/ Moan oppvekstsenter:
- Hvis kommunen tar hensyn til våre opplistede momenter mener vi det kan bli veldig bra!! (momentene følger)

➢ Det må settes ned en prosjektgruppe og her bør Moan skole være representert med flere ansatte (sammen med ansatte fra barnehage, kommunerepresentanter, entreprenør og arkitekt)

➢ Moan skole trenger flere spesialrom (skolekjøkken, kunst-og håndverk-rom, musikk)

➢ Fellesrommet på skolen bør ombygges til bibliotek

➢ Gymsalen bør utstyres i forhold til flerbruk: med uttrekkbar tribune og scene

➢ Sambruk med grendelag eller menighetshus.?

➢ Adkomst til Lunde/ Moan bør være trafikksikker (annen trasè enn nå).
Vi ønsker det blir orden med gang - og sykkelsti.

➢ Avgrenset uteområde for barnehagen

➢ Moan skole har nå 170 elever, og uteområdet er sprengt! Vi har behov for å oppgradere og ha flere lekeapparater.

➢ Vi vil ikke ha kirkegård ved skolen.

➢ Vi synes det er flotte ord på papiret.

Lærerkollegiet ved Moan skole

Innspill og merknader til kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens handlingsdel, fra styrerne i de kommunale barnehagene

Kommuneplanens samfunnsdel:

S. 20. 8.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk. Barnehage: pr. september 2012 er det 20 avdelinger.

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR.
ARK.KODE

S. 22. Hovedmål- Barnehager.

Kulepunkt 1: *Nordreisa kommune skal ha full barnehagedekning.*

- Mener man plass til alle som søker barnehage plass?
- Mener man de som har krav på plass i forhold til gjeldende lovverk?

Kulepunkt 2: Flott. (Dette må også framgå i tiltaksplan.)

Kulepunkt 3: *Det pedagogiske arbeidet skal basere seg på lokale fortrinn som natur, kultur og miljø.*

Kommentarer:

- Det pedagogiske arbeidet i barnehager skal til enhver tid basere seg på gjeldende lovverk, som Lov om barnehager og Rammeplan for barnehager (i Lovverket og Rammeplanen kreves det at vi skal jobbe med natur etc.)
- Det kan likevel presiseres at barnehager skal ha fokus på natur.

Kulepunkt 4: Lovverket og Rammeplan stiller krav om dette også. Er det likevel et hovedmål for barnehager i Nordreisa å ha et spesielt fokus på dette?

Kulepunkt 5: Flott målsetting.

Kulepunkt 6: Flott målsetting.

Kulepunkt 7: *Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren.*

- Flott, men vi vil ha presisert hva den skal styrkes med.
- Endre kulepunkt 7, 2 første linjer til: "Nordreisa kommune skal styrke ledelsen i oppvekstsektoren med en Barnehagekonsulent i 100 % stilling som har førskolelærer utdanning og barnehagefaglig kompetanse."

Vi skal samordne tre til fire avdelinger med felles ledelse, uavhengig av barnehagens lokalisering.

Vi vil endre de 3 siste linjene i kulepunkt 7 til: vi skal samlokalisere inntil 4 avdelinger.

Vi ser det som svært uheldig å samordne tre til fire avdelinger med felles ledelse, uavhengig av barnehagens lokalisering i forhold til: Personalet og leders mulighet for å følge opp det "primære" behovet til en arbeidstaker som er:

- 1: En leder som forteller hvilke arbeidsoppgaver som skal utføres.
- 2: En leder som tilrettelegger for at arbeidstaker skal kunne utføre sine oppgaver.
- 3: En leder som gir tilbakemelding/ veiledning i forhold til utførelsen av arbeidsoppgaver.

Dette er faktorer som er avgjørende for at en arbeidstaker skal trives i sitt arbeid og som vil bidra til en stabil personalgruppe.

- 4: I forhold til foreldregruppa. I en sårbar situasjon der det f.eks. er behov for å få hjelp fra andre instanser som PPT, Barnevernstjenesten etc. har de en leder som de kjenner/ er trygge på og som skaper trygghet i en utrygg situasjon.

Egnet lokalisering av Nybygg (barnehager) bør være i forhold til Lov om Barnehager.

Ved valg av tomt er det viktig å vurdere de fysiske rammebetingelser på uteområdet.

Barnehageloven sier at barnehagen skal ha lokaler og ute område som er egnet for formålet ut fra hensyn til barnas alder og oppholdstid. De fysiske rammene som omgir barnet er viktig for å kunne gi et allsidig, stimulerende og trygt miljø. Hensiktsmessige løsninger på ute området, barns leke- og oppholdsrom og krav til inneklima legger grunnlaget for de mulighetene barnehagen har til å gi rom for allsidighet i gjøremål og aktiviteter. De fysiske omgivelser påvirker atferden og utviklingen til de menneskene som lever og arbeider der, både store og små.

Nordreisa kommune har i sine vedtekter for barnehage satt en arealnorm. Den sier netto leke- og oppholdsareal på 4m2 for barn over 3 år, og 5,5 m2 for barn under 3 år. Uteområdet skal være minst 6 ganger større enn samlet lekeareal inne.

I tillegg til arealnorm og størrelse på tomt, er det også andre viktige hensyn vedrørende egnethet til barnehagedrift. I Nordreisa kommune kan det til tider være værhardt, mye mygg og vi har en lang mørketid. Vi mener derfor at det bør foretas en nøye vurdering sammen med fagpersonale, før en avgjørelse om plassering tas

Når det gjelder Oppvekstsenter m/ Moan skole og lek- og idrettsanlegg, gymsal med mer, er vår vurdering at **uteareal**et er viktigere enn det er å tilby dette. Vår anbefaling er at følgende hensyn er viktige å ta:

Egnet tomt:

For å kunne gi et allsidig, stimulerende og trygt miljø for barn uansett alder.

- Tilknytting til friareal/ naturtomt.
- Variert terreng.
- Rikelig med sol.
- Skjermet for vind.
- Ikke i tilknytning til våtmark, fordi dette medfører til store myggplager.
- Ikke i tilknytning til veier med stor trafikk.
- Ikke i byggefelt der barnehagebarna og bosatte er til sjenanse for hverandre.
- Kort avstand til andre fasiliteter som gymsal, bibliotek etc.
- Barnehagebarn blir bringt- og hentet av foreldre, dermed er det ikke nødvendig at en barnehage knyttes til et boligfelt.

Barnehagen bør ikke tenkes/planlegges inn i et boligfelt, dersom den ikke kan legges i tilknytting til friareal. I tillegg vil det bli økt trafikk belastning i boligområdet dersom barnehagen bygges i et boligfelt.

Når det gjelder oppvekstsenter i sentrum, er leder for Moan skole en stor oppgave i seg selv. Det vil bli en krevende oppgave å være en god leder for både skole og barnehage på Moan oppvekstsenter.

Det er viktig for en barnehage å ha en egen styrer i forhold til blant annet: kompetanse, tilstedeværelse og oppfølging. Veileder om kravene til pedagogisk bemanning i barnehageloven med forskrifter (Nr F-04/2011) sier en del om styrer som daglig leder og felles ledelse av flere mindre barnehager. Styrer har et overordnet ansvar for å drive kompetanseutvikling. Kravene til det faglige innholdet i barnehagene øker stadig, og med 2/3 av personalet som ufaglærte drives det mye veiledning, for å øke kompetansen i arbeidet med førskolebarn.

Kommentarer til Tiltaksplan 2012- 2015. 4.1 Prioriterte tiltak. Side 5.

Vi mener tiltaksplan MÅ "gjenspeile" hovedmål for barnehagene. Med dette mener vi at hovedmålene for barnehager må inn i tiltaksplanen med beskrivelse og finansiering. Et eksempel er at man i tiltaksplanen sier hvordan/tidsfrist for når alle barnehagene skal være i godkjente, permantente bygninger tilpasset formålet. Et annet eksempel er hovedmålet om høy kvalitet på alle nivå og områder: Kompetanseheving, hvilken plan er det på dette?

Hvordan/når skal eksisterende bygg oppgraderes, slik at de er tilpasset formålet. Skal noen barnehager legges ned (Sonjatun barnehage)? Og hvem skal inn i nybygg (Moan oppvekstsenter)?

INNSPILL TIL BARNEHAGEDEL I HØRINGSUTKASTET I KOMMUNEPLAN 2013

Styrere er bedt om å gi tilbakemelding på barnehagedelen i høringsutkastet i kommuneplan 2013 for Nordreisa kommune.

Kort oppsummert står det veldig mye bra under barnehagedelen!
Nedenfor følger *kun* de innspillene vi har til kulepunktene:

- KULEPUNKT 2:

- Foreslår ny ordlyd under deler av kulepkt 2:

" Nordreisa kommunes barnehager skal være fra 2-4 avdelings barnehager som er i godkjente, permanente bygninger. Barnehagebyggene skal være i samsvar med gjeldende regelverk/lovverk".

Kommunale barnehagebygninger har gammel bygningsmasse, svært lite/dårlig vedlikeholdt. Enkelte bygninger er fortsatt ikke i godkjente lokaler. Dette påvirker kvaliteten som tilbys, måloppnåelse ift rammeplan/barnehagelov, sykefravær, brukertilfredshet osv. Våre styringsverk stiller krav til barnehagebygget.

- KULEPUNKT 3:

- Foreslår ny ordlyd under deler av kulepunkt 3:

"Nordreisa kommunes barnehager skal være en læringsarena med høy kvalitet og starten på ett helhetlig opplæringsløp. Rammeplan og barnehageloven er grunnlaget for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Arbeid med lokal natur, kultur og miljø skal være en del av dette".

Barnehagene har egne styringsverk som gir klare retningslinjer for det pedagogiske arbeidet. Lokal natur, kultur og miljø er en del av det, men det vil ikke være riktig å bruke formulering der det så entydig viser kun til dette området.

- KULEPUNKT 4:

- Foreslår ny ordlyd under deler av kulepunkt 4:

"Nordreisa kommunes barnehager skal ha fokus på å tilrettelegge for en positiv livsførsel fra ung alder med fokus på fysisk aktivitet og kosthold".

Barnehagene arbeider med aktivitet og kosthold i tråd med målsetninger/retningslinjer i rammeplan. Det vil ikke være riktig/nødvendig å ha med "spesiell" i denne sammenheng.

På vegne av kommunale styrere

Berit Kalseth
Styrer
Sørkjosen barnehage 310113

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Kommentarer til Kommuneplanens samfunnsdel "Mot et åpent kunnskapssamfunn"

Side 14, pkt 7.3 prioriterte innsatsområder:

Nordreisa kommune har etablert familiesenter som er en kunnskapsbase innenfor forebyggende og helsefremmende arbeid. Ved å styrke Familiesenteret med personell og kompetanse vil dette gi gode rammer for innsatsen på disse områdene. Ved å styrke familiesenteret vil kommunen stå sterkere i forhold til å utjevne sosiale ulikheter i befolkningen.Ved på styrke Familiesenteret vil kommunen på en bedre måte arbeide ut fra nasjonale mål og lokale satsinger.

Etter "sosial nød og fattigdom går lett i arv og det medfører ofte uførhet og dårlig helse og livskvalitet". *Fattigdom i familier setter barn utenfor et sosialt fellesskap og nettverk. De mister muligheten til inkluderende fellesopplevelser, og dette vil prege ungdoms- og voksemlivet på en negativ måte.*

Flere med fullført utdanning. "Nordreisa må fortsatt ha et sterkt fokus på forebygging mot frafall i skolen," *og det må være etablerte tverrfaglige strategier og rutiner. Kommunen har et tverrfaglig skolevegringsteam, som er ett av få verktøy mot frafall i skolen. Det blir nødvendig å satse ressurser på videreutvikling av dette arbeidet..*

Side 18, pkt 8.1 Hovedmål:

Etter 3. pkt

Nytt pkt 4: *Forebyggende barnevern rettet mot barnehager og skoler.*

Tillegg i nytt pkt 5:

"Nordreisa kommune skal styrke" *helsestasjon, skolehelsetjenesten og annet lavterskeltilbud til barn og unge. Dette* " for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade."

8.1.2 Helse-, omsorgs- og sosial

Før punktene side 19:

Kommunen har gjennom deltakelse i Modellkommuneforsøket fått bekreftet at tverrfaglig arbeid i forhold til å oppdage og tidlig sette i verk tiltak, er en rett arbeidsmåte. Kommunen må utvikle tverrfaglige arenaer hvor familier kan få individuell hjelp og støtte på et tidlig tidspunkt.

Pkt 8.1.3 Utdannings- og oppvektspolitikk. S 20

Etter første avsnitt, før neste.:

Av denne grunn er det nødvendig til stadighet bygge opp og videreutvikle en god og velfungerende barneverntjeneste.

Fortsatt s 20 Barnehage. "I Nordreisa er det pr 2012 6 kommunale", *5 private og 1 åpen barnehage.*

S 22, under hovedmål barnehager – gjerne som et siste pkt før Grunnskole og SFO:

Åpen barnehage skal være et lavterskeltilbud hvor foresatte og barn uten ordinær barnehageplass kan møtes til lek og samvær. I åpen barnehage skal man kunne møte fagfolk med ulik bakgrunn. Åpen barnehage skal være en nettverksbyggende arena.

Ta gjerne kontakt dersom du trenger mer utfyllende opplysninger.

Hilsen Else Pettersen Elvestad

Nordreisa Familiesenter.

Hei!
Takk for hyggelig mï¿½te i gï¿½r.

Her kommer noen forslag pï¿½ endringer til forslag for kommuneplan – sammfunnsdel:

Til "gammel" side 12 – Vï¿½r viktigste mï¿½lgruppe:
Etter fï¿½rste setning " …godt fundament for den enkeltes videre utvikling. *Nordreisa kommune skal ha fokus pï¿½ forebygging og tidlig tverrfaglig innsats for ï¿½ imï¿½tekomme behov for hjelp og stï¿½tte til barn som trenger det. Dette vil gjï¿½re kommunen til et trygt sted ï¿½ vokse opp, gi et godt omdï¿½mme, gjï¿½re kommunen attraktiv, og vï¿½re positiv for kommunens ï¿½konomi.* Barn og unge…."

7.1.3 Utdannings og oppvekstpolitikk, ny ï¿½side ï¿½25. ï¿½Mellom fï¿½rste og andre avsnitt under bildet.:
"Det skal vï¿½re fokus pï¿½ at barn ikke skal vokse opp med vold, mishandling og overgrep. Alle som arbeider med barn skal ha kompetanse til ï¿½ avdekke og handle."ï¿½ Noe sï¿½nt. Kan gjerne omarbeides.

Ny side 28 Hovedmï¿½l barnehager,
Nytt punkt 6:

- Nordreisa kommune skal ha en ï¿½pen barnehage som et lavterskeltilbud og tiltaksarena for familier som trenger stï¿½tte og stimulering. Den skal ogsï¿½ vï¿½re en arena for lek og samvï¿½r for foresatte og barn uten ordinï¿½r barnehageplass.

Pï¿½ mandag 28.01 vil Elin Vangen ta kontakt med deg for noe mer innspill. Hun er rusfaglig ansvarlig i kommunen.

Med vennlig hilsen

Else Pettersen Elvestad
Leder Nordreisa Familiesenter
Telefon: 77 58 82 00
e-post: else.elvestad@nordreisa.kommune.no

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
26 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR.
ARK.KODE

Høringsuttalelse til Kommuneplanens samfunnsdel Nordreisa kommune

10.09.12

Planens formål er å vise langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og preges derfor av de store linjer og vyer. Mye bra er ramset opp men kan oppfattes som for generelle.

Pkt 4. Vår identitet, vårt verdigrunnlag og vår visjon: Det er unødvendig med den "lille illustrative historien om stakebåt i elva" da jeg tror at folk flest skjønner visjonen uten at det trengs ty til ligninger.

Pkt 6. Utfordringer for Nordreisasamfunnet mot 2030: Igjen blir "eldrebølgen" bare sett på som en utfordring, og man ser ikke nye muligheter. Savner forslag til hvordan samfunnet kan organisere seg slik at de kan dra nytte av de mange eldre. Man må huske at selv om det blir flere eldre, så vil også mange av de være friskere enn det man har sett frem til i dag. Derfor er det spesielt viktig at de eldre inkluderes i samfunnslivet, som annet enn i "eldreomsorg". Eldre i fremtiden kan godt bidra både i arbeidslivet og i politikken. Selv om de fyller 67 år (62) så må de ikke avskrives som "pensjonister". Derfor er det viktig med planlagt seniorpolitikk innen for hele samfunnet i fremtiden.

Pkt 6: Rekruttering: Jeg tror at Nordreisa Kommune vil få en meget stor utfordring i å rekruttere fagfolk i fremtiden. Problemet er allerede i dag høyaktuelt innen helsesektoren. I jakten på kompetanse blir distriktskommunene tapere. Det er derfor viktig med fokus på rekruttering allerede nå. Og man må IKKE glemme de fagfolkene som allerede jobber i kommunen. Denne prosessen må gjennomsyre alle ledd i kommunen fra politikernivå til alle deler av arbeidslivet. Jeg savner derfor mer trykk i planen på akkurat dette området.

Pkt 6: Mange ute av arbeid: Veldig bra med fokus på at en stor andel er uføre og at alle har en restarbeidsevne. Nøkkelen til å få ned sykefraværet er bla tilrettelegging på arbeidsplassen, nærværsarbeid og en generell kulturendring der man fokuserer på muligheter istedenfor begrensinger. Trivsel (job satisfaction) på arbeidsplassen er den viktigste faktor for å unngå at folk faller utenom arbeidslivet. Kommunen må derfor jobbe aktivt for tiltak som bidrar til å få ned andelen av befolkningen som faller utenfor arbeidslivet.

Pkt 7.7.1 Våre viktigste målgrupper: Våre barn og unge: Det må være en helhetlighet i Nordreisa samfunnets satsning på barn og unge fra før fødsel til de er voksne. Her må det tverrsektoriell samarbeid og satsning til. Fedme og overvekt er et stort fremtidig folkehelseproblem og der må man starte med forebyggende arbeid allerede med den gravide mor. Ernæringsfokus på et sundt kosthold i barnehage, skole og ellers i det offentlige samfunn. Skolen er samfunnet sin viktigste institusjon for sosialisering og for utvikling av nye generasjoner. Dette innebærer langt mer enn tilførsel av allmennkunnskap og basis for senere yrkesliv. Det omfatter tilrettelegging for fysisk, psykisk, kulturell og sosial utvikling i pakt med grunnleggende verdier i samfunnet. Skolen er et sted for omsorg, et sted å oppholde seg på dagtid. I vid forstand er skolen en samlende institusjon i lokalmiljøet, et ankerfeste for kultur, identitet, livskvalitet og sosialt nettverk. Nordreisaskolen har over lang tid preget av store omstruktureringer i

skolesektor som over kortere eller lengere tid medfører dårlige fysiske- og psykiske læringsmiljø for elevene. Ombygging av skolebygg har tatt alt for lang tid og har gitt elever dårlige fysisk læremiljø. Skoler og barnehager er ikke godkjent etter forskrift om miljøvern i skoler og barnehager. Skolebygg er bygget uten gymnastikksal. KOSTRA tall viser at Nordreisaskolene bruker mer ressurser til spesialundervisning en andre sammenlignbare kommuner. Altså må tiltak settes inn på et tidligere stadium. Det er stort frafall av ungdom fra videregående skole. Skole må være et kjernesatsningsområde og ikke en salderingspost, og det bør derfor være mye større fokus på kvalitet i skole enn det som kommer frem i dagens forslag til kommuneplan.

7.3 Folkehelse – påvirkning foran behandling
Boliger til alle: Nye krav til boliger gjør at disse blir relativ dyre å oppføre. Krav til større andel egenkapital. Tomtene i Nordreisa er blitt mer kostbare og mange har på grunn av disse faktorene vanskeligheter med å etablere seg med egne boliger. Det er viktig at kommunen legger til rette for en sosial boligpolitikk. Fremtidige boligeprosjekt av en viss størrelse må helsekonsekvensutredes. Dette for å ha mest mulig informasjon når en plan skal underkastes kommunal behandling. Lover, forskrifter og veiledere beskriver hvilke tilfeller det alltid skal forlanges at det konsekvensutredes, men en ansvarlig kommunal saksbehandling kan man innhente de opplysninger man trenger også ellers for å få et best mulig beslutningsgrunnlag.

Tjenestenivået og tilpasning til behovene: Det er bra at det er tatt med at Nordreisa må forsterke og videreutvikle den kompetansen og posisjonen som ligger til DMS og Sonjatun. Den posisjonen som DMS/Sonjatun innehar i dag er ikke kommet av seg selv, men av hard jobbing innad i organisasjoner ofte av ildsjeler. Det er derfor essensielt at man i fremtiden har fokus på denne viktige institusjonen. Den fungerer som en spydspiss i kommunens helsetjeneste og bidrar til at man kan rekruttere viktig fagfolk. Hard jobbing fra politikere og helseledere for fortsatt utvikling av desentraliserte helsetjenester bør være et stort satsningsområde. I kommuneplanen savner jeg beskrivelse av dagens desentraliserte spesialisthelsetjenester som for eksempel fødestuen, sykestuen og område geriatrisk tjeneste (rehabilitering av hjerneslag/Afasi) Hva vil Nordreisa med dette i fremtiden? Hvordan tenker man at disse tjenestene skal utvikle seg? Hva med fokus på Demenspasienter med behov for utredning, pårørendeskolering og dagtilbud? Jeg savner større fokus omkring omsorgstrappen der Nordreisa mangler mellomtrinnet, som medfører at alt for mange blir liggende på sykehjem for lenge. Dette medfører en stor utgiftspost for Nordreisa kommune. Alt dette bør diskuteres mer i kommuneplanens samfunnsdel.

Ytre miljøfaktorer: Her er nevnt flere ytre miljøfaktorer, men jeg savner fokus på de viktige tiltakene for å forebygge hjemmeulykker (brannskader, fallulykker, forgiftinger, lårbeinsbrudd, snøsooterulykker) som bidrar til store samfunnsøkonomiske kostnader for lokalsamfunnet jfr "klok av skade/trygge lokalsamfunn".

Miljørettet helsevern s 15: Begrepet forståes som følgende: Miljørettet helsevern er forebyggende helsearbeid som er opptatt av alle forhold ved miljøet som fremmer helse eller forårsaker sykdom. Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid, direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Arbeidsoppgavene består hovedsakelig av godkjenning, tilsyn, råd og veiledning. Miljørettet helsevern samarbeider med alle sektorer i samfunnet som har betydning for folkehelsen.

8.1.1 Folkehelsen: Forebyggingsbegrepet: Forebyggende arbeid er langsiktig og man vil kanskje ikke se gevinsten av dette arbeid i løpet av mange årtier. Å forebygge kronisk sykdom hos enkeltindividet er et etisk imperativt men vil det begrense utgifter til behandling og velferdsordninger? Det man med sikkert vet er at det er meget samfunnsøkonomisk lønnsomt å forebygge ulykkeshendelser innen for alle ledd i samfunnet. På dette området kan man relativt raskt få gevinst.

Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa: Man skal være forsiktig med å referere ukritisk til folkehelseprofilen for Nordreisa kommune når man beskriver folkehelsesituasjonen I kommunen. Folkehelseprofilene inneholder data om befolkning og levekår i tillegg til områdene miljø, skole, levevaner, helse og sykdom. I folkehelseprofilen finnes det data på i alt 32 av 34 statistikkemner, såkalte indikatorer. Hver enkelt indikator er valgt fordi den kan bidra til et bilde av folkehelsa i kommunen. Temaområdene er valgt ut fra kjente folkehelseutfordringer, men innholdet i hvert temaområde er også preget av hva som er tilgjengelig statistikk på kommunenivå. Det er derfor en forutsetning for å gi en tilstandsrapport om kommunens folkehelse at folkehelseprofilen sammenholdes med annen informasjon. Folkehelseprofilen 2012 er således et bidrag, men kommunen sitter med lokalkunnskapen og må se folkehelseprofilen i sammenheng med annen informasjon, slik som data fra kommunens helse- og sosialtjeneste, lokale folkehelseundersøkelser og generell kunnskap om forholdene i lokalsamfunnet. Forskjellen (spredning) kommunene imellom kan skyldes tilfeldige svigninger og trender må observers over tid. Negative utfall for kommuner i statistikken (røde symboler) er først og fremst et signal om at dette temaet må undersøkes nærmere. Likeså kan positive markører for en kommune som indikerer at kommunen ligger bedre an enn landsgjennomsnittet være en grunn til å undersøke nærmere fordi det kan bety at landet ellers har et folkehelseproblem på dette området. Med tanke på livsstilsykdommer er det lagt inn data om legemiddelbruk, sykehusinnleggelser og/eller dødelighet for noen livsstilssykdommer. Indirekte kan slike data belyse forekomsten av livsstilssykdommer. Samtidig må kunnskap om lokale forhold også tas med i tolkningen av disse dataene. Folkehelseprofilen har også lite statistikk om fysisk aktivitet, røyking, kosthold, kroppsvekt og bruk av alkohol som alle er viktige faktorer for folkehelsen. Det samme gjelder sosial ulikhet i helse som ofte krever koblinger mot flere register.

Bra med fokus på lavterskeltilbud innen gruppe- og individrettet forebyggende folkehelse for eksempel i form av frisklivssentral og folkehelsekoordinator. Viktig med fokus på helsestasjonen som er selve grunnfjellet i det forebyggende og helsefremmende arbeidet i kommunen. Det er et viktig og stort ansvar å følge opp nye borgere fra fosterstadiet til førskolealder. Skolehelsetjenesten må sees som en oppfølgning av helsestasjon med helsekontroller og vaksinasjoner hos barn i skolealder. Det er viktig at helsestasjonstjenesten/skolehelsetjenesten samarbeider mer med øvrig helsevirksomhet i kommunen og at man jobber for en at man i fremtiden kvalitetsikrer tjenesten og at den har en god tverrfaglig forankring.

Jeg savner fokus på fremtidige trafikale sikkerhetsmål i forbindelse med skolevei. Her vil det i folkehelsens ånd være naturlig å fokusere på en kommunal satsning på sykkel og gangveier. Dette er viktige folkehelsetiltak der man forebygger ulykker og tilrettelegger med tanke på å økt fysisk aktivitet.

Mvh

Knut-Ivar Berglund
Kommuneoverlege
Nordreisa Kommune

Videresendt melding:

Fra: Knut Ivar Berglund <knut.ivar.berglund@me.com>
Emne: Kommuneplanens samfunnsdel Folkehelse
Dato: 11. januar 2013 13:27:37 CET
Til: hane.henriksen@nordreisa.kommune.no
Kopi: Christin Andersen <christin.andersen@nordreisa.kommune.no>

Hei
Her kommer noen hovedmomenter om folkehelsen til kom.pl sam del

Mvh
Knut-Ivar Berglund

Kommuneoverlege

7.1.1 Folkehelsen

Befolkningssammensetning

Det har vært befolkningsvekst i kommunen i 2012. Nordreisa har flere menn enn kvinner enn resten av landet i aldersgruppen 20-39 år. Nordreisa har noe lavere andel barn og unge i alderen 0-17 år enn Troms og landet forøvrig. Kommunen har en høyere andel eldre over 80 år enn landsgjennomsnittet. Nordreisa har en lavere andel personer med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn enn Troms fylke og landet for øvrig. Forventet levealder for menn er lavere enn landsgjennomsnittet.

Oppvekst og levekår

Flere personer har grunnskole som høyeste utdanning sammenlignet med landet forøvrig. Andelen personer i husholdninger med lav inntekt er lavere enn i landet forøvrig. Arbeidsledigheten er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet. Andel uføretrygdede under 45 år er høyere enn i landet forøvrig. Ungdom trives dårligere på skolen enn det som er vanlig ellers i landet, vurdert etter trivsel hos 10.-klassinger, imidlertid er tallgrunnlaget for mestringsnivå i lesing utilstrekkelig for statistisk testing. Færre fullfører videregående skole enn det som er vanlig i landet for øvrig. Nordreisa kommune har mange innbyggere med ulike funksjonshemminger og en stor andel av eldre med demenssykdom som har stort hjelpebehov og tilretteleggingsbehov. Kommunen har også mange rusmisbrukere med sammensatte vansker.

Fysiske, biologiske, kjemiske og sosialt miljø

Kilder til utendørs luftforurensing i Nordreisa kommune er i hovedsak begrenset til biltrafikk langs veinettet og fyringsanlegg for privatboliger. Kilder til støy er fra samferdsel, industri og annen næring, skytebaner, bygg- og anleggsvirksomhet og motorsportbaner. Støyeksponering fra disse kildene i boligområder er vurdert som lav. Kilder til UV stråling er kommunens to solarium som ved tilsyn 2012 følger forskrift. Eksponering for UV- stråler er nært knyttet til enkeltindividets solingsvaner. Berggrunnens art i boligområder medfører svært lav eksponering av radongass i Nordreisa kommune . Andel personer tilknyttet vannverk med forskriftsmessig tilfredsstillende analyseresultater, i prosent av befolkningen tilknyttet rapportpliktig vannverk, er høyere enn ellers i landet. Siden kommune ser ut til å ha en større andel røykere i befolkningen enn ellers i landet er det naturlig å trekke slutning at befolkningen i kommunen utsettes for passiv røyking i større grad enn resten av landet.

Skader og ulykker

Færre personer legges inn på sykehus for personskader etter ulykker sammenlignet med resten av landet.

Helserelatert adferd

Røyking ser ut til å være et større problem enn ellers i landet, vurdert etter andelen gravide som røyker ved første svangerskapskontroll. Vi har ikke tall for resten av befolkningen. Tall for overvekt på kommunenivå er under utarbeidelse.

Helsetilstand

Færre personer bruker legemidler mot psykiske lidelser, som blant annet angst og depresjon, sammenlignet med resten av landet. Hjerte- og karsykdom er ikke entydig forskjellig fra landsgjennomsnittet, vurdert etter antall pasienter behandlet i sykehus.

KOLS og astma hos voksne ser ut til å være mindre utbredt enn ellers i landet, basert på bruk av legemidler (45-74 år). Utbredelsen av type 2-diabetes, målt ved bruk av legemidler, ser ut til å være høyere enn ellers i landet (30-74 år).

Omsorgstrappen

Med omsorgstrappen forstår vi de helsetjenester som er hjemlet etter Lov om kommunal helse- og omsorgstjenester og omfatter sykehjems-, hjemmesykepleie- og andre boformer for heldøgns omsorg og pleie. Omsorgstjenestene hovedutfordringer er knyttet til vekst i antall brukere og at flere har komplekse sykdomsbilder med behov for sammensatte tjenester. Nordreisa har et riktig antall sykehjemsplasser i forhold til andre sammenlignbare kommuner jfr KOSTRA, men mangler trinnet omsorgsboliger med heldøgns omsorg og pleie til eldre brukere. Hjemmesykepleien spiller en viktig rolle i samhandlingsreformen for at brukere skal kunne bo lengst mulig hjemme.

Stiftelsen NYBO

Nordreisa kommune
9151 Storslett

Deres ref: **Vår ref: Tore** **Dato19.09.2012**

Innspill til kommuneplanens samfunnsdel vedr. boligpolitikk.

Stiftelsen NYBO ved dens administrasjon og daglig leder har følgende forslag på samfunnsdel i kommuneplane og hovedmålet vedr bolig politikk:

Nordreisa skal ha boliger, boformer og bomiljø som bidrar til mangfold og god livskvalitet. Nordreisa kommune skal være en attraktiv kommune å bo i og alle skal kunne etablereseg og ha egen bolig.

Med referanse til forslag til kommunal planstrategi forstås det at boligpolitiske hovedmål skal nås ved hjelp av boligpolitisk plan, utarbeidet i 2013. Selv om Stiftelsen NYBO har er helt selvstendig eierforhold som stiftelse , tolker stiftelsen målene i samfunnsdelen som en klart forventning til å bidra til å gjennomføre tiltak i den kommende boligpolitiske handlingsplanen.

Nordreisa kommune står overfor store utfordringer med å beholde folketallet og rekruttere fagfolk for å erstatte vel 300 ansatte som pensjoneres i de næreste 10 årene.

Stiftelsen NYBO har i dag en klart beskrevet oppgave å bidra med boliger til kommunens boligsosial behov. Pr. i dag har NYBO ikke en formelt definert rolle i en boligpolitisk plan, hvor også andre boligbehov enn boligsosiale behov forventes dekket.

Behovet for boliger i Nordreisa kommune
I tillegg til å ha en arbeidsplass er neste forutsetning for tilflytting gode boforhold. Stiftelsen NYBO anser seg å ha en helt sentral rolle i arbeidet med å kunne tilby gode boforhold for nye innflyttere og nye fagfolk som kommer til Nordreisa i tillegg til de boligsosiale behov.

Pr. september 2012 har stiftelsen NYBO ca.4 boenheter ledig for utleie av ca. 200 boenheter som vi eier. Pr. 19.september 2012 har Stiftelsen NYBO 30 personer på venteliste for å få bolig i Nordreisa kommune. Stiftelsen NYBO har pr. september ikke ledig kapasitet for å dekke behovet. Det er heller ikke kapasitet i det private utleiemarkedet for å bidra til å dekke behovet. Manglende boliger er pr. i dag en reel hindring for tilflytting og nyrekruttering til Nordreisa kommune.

Adresse:	Besøksadr.:	Telefon:	Bankgiro:	Organisasjonsnr.:
Flomstadveien 1 9151 Storslett	Flomstadveien 1	77 76 59 55	4740 21 24772	948 195 003

Stiftelsen NYBO

Stiftelsen NYBO arbeider for tiden med å få utredet framtidig behov for boliger og behov for utbygging av boliger. Kommuneplanen vil være en fundmental rammebetingelse for dette arbeidet.

Stiftelsen NYBO som kommunens boligpolitiske redskap.
Dersom Stiftelsen NYBO i kommuneplanen tillegges rollen som kommunens redskap for å gjennomføre tiltak i en boligpolitisk plan , forutsettes det også at stiftelsen gis de økonomiske rammebetingelsene som er nødvendig for derigjennom settes i stand til å utføre tiltakene på en økonomisk bærekraftig måte .
Dersom Stiftelsen Nybo skal inn i det ordinære boligmarkedet må en vurdere en egen organissasjon for dette.

Pr. september 2012 har NYBO ikke en formelt definert rolle i en helhetlig boligpolitisk plan hvor også andre boligbehov enn boligsosiale behov også forventes dekket.

Stiftelsen NYBO forventer at en vedtatt samfunnsdel og påfølgende boligpolitisk plan avklarer stiftelsen NYBOs rolle i kommunens strategi for å nå planens boligpolitiske hovedmål.

Med hilsen

Tore Elvestad
Daglig leder Stiftelsen NYBO

Adresse:	**Besøksadr.:**	**Telefon:**	**Bankgiro:**	**Organisasjonsnr.:**
Flomstadveien 1 9151 Storslett	Flomstadveien 1	77 76 59 55	4740 21 24772	948 195 003

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

NNF
nordreisa
næringsforening

Storslett 18/9-2012

Nordreisa kommune
Postboks 174

9156 Storslett

Høringsuttalelse - kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel

Styret i Nordreisa Næringsforening (NNF) ønsker å komme med følgende uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel som er lagt ut til høring:

NNF ser positivt på at man i planprosessen hensyntar dialog mellom ulike aktører i samfunnet, herunder også næringslivet. Skal Nordreisa kommune nå mål og løse utfordringer er det særdeles viktig. Det er ønskelig at denne dialogen føres kontinuerlig.

Generelle merknader:

Innledningsvis ønsker NNF å gi uttrykk for at kommuneplanens samfunnsdel synes noe omfattende rent tekstlig. Planen blir dermed mer uoversiktlig og tunglest enn hva som er nødvendig. Spesielt en del statusbeskrivelser kunne med fordel vært redusert i omfang. Vi spør oss også om en del av disse statusbeskrivelsene gjenspeiler de virkelige forhold. Det foreslås derfor at det tas en generell gjennomgang og «vasking» i hva som kan oppfattes som «påstander» og hva som er «dokumenterte fakta».

Det kan også på enkelte punkter oppfattes noe uklart hva som tenkes vil være kommunens rolle, spesielt i forhold til næringslivssatsing. En del punkter formulerer ønsker om kommunal innsats, uten at det konkretiseres hvordan dette er tenkt gjennomført. Dette bør i så fall konkretiseres nærmere.

NNF synes heller ikke kommuneplanens hovedtema (mot et åpent kunnskapssamfunn) gjenspeiles i dokumentet i forventet grad. Tittelen forventes å angi retning i det videre dokumentet, men det synes å mangle oppfølging i så måte.

Nordreisa Næringsforening, Hovedveien 2, 9151 Storslett, www.reisanf.no e-post: maybritt@halti.no

Hovedutfordringene:

NNF deler generelt de hovedprioriteringer som er lagt til grunn i kommuneplanens samfunnsdel. Næringsforeninga oppfatter utkastet som positiv til utvikling av et allsidig og kompetent næringsliv.

Spesielt sammenhengen mellom attraktivitet og konkurransedyktige arbeidsplasser er påpekt som en av hovedutfordringene. Det er en holdning næringslivet deler. Nord-Troms er en region med gjennomsnittlig lavere utdanningsnivå enn resten av fylket og landet forøvrig. Dette har sammenheng med relativt færre kompetansearbeidsplasser i regionen, både innen offentlig og privat sektor. Lavere kompetansenivå kombinert med svak tilgang på kapital anses som en av de største utfordringene for å få til utvikling av et allsidig og attraktivt næringsliv i regionen. Planen bør derfor poengtere sterkere kommunens aktive rolle som tilrettelegger for nyetableringer, og som markedsfører av regionens fortrinn og muligheter overfor nyetablerere (både bedrifter og individer) utenfra.
Vi vil samtidig påpeke at de relativt mange småbedrifter i seg selv er en styrke for kommunen. Disse må ivaretas med gode rammebetingelser og tilrettelegging. For de fleste av disse vil forslaget om arealavgift være en stor belastning.

NNF vil også påpeke behovet for en sunn kommunal økonomistyring. At kommunen er på Robek-listen er en trussel for en sunn videreutvikling, ikke bare av næringsliv, men også andre viktige samfunnsgoder. Det må derfor være en oppgave med stor prioritet å få til en styringsmodell og en kultur i kommunens forvaltning som sørger for driftsmessig balanse i forhold til vedtatte budsjetter. Det er betenkelig at det stadig rapporteres om overforbruk på de ulike sektorer. Her må etter vårt syn myndighet og ansvar følges med konsekvenser ved overskridelser.

Spesielt om Kommuneplanens handlingsdel:

NNF ønsker å utfordre på spørsmålet om det er en riktig prioritering å investere i Halti II mens det er viktige kommunale bygg som er anbefalt sanert på grunn av dårlig forfatning. Spesielt kritisk er tilstanden for svømmehallen. Merkelig nok står ikke dette bygget verken i listen over prioriterte eller uprioriterte tiltak. Er det slik at en ikke har tenkt å gjøre noe med forholdene for svømmehallen?

Spørsmålet som bør stilles er om et Halti II vil binde opp økonomisk handlingsrom slik at det blir vanskelig å investere i et akseptabelt svømmeanlegg de nærmeste årene? Dersom det er slik at Nordreisa kommune kan prioritere både Halti II og en akseptabel løsning for svømmehallen i planperioden, mener NNF at sistnevnte prosjekt må inn i handlingsdelen som et prioritert tiltak. I motsatt fall ber NNF de politiske partiene om å vurdere forsvarligheten i å realisere Halti II nå.

Det understrekes at NNF har ikke tatt stilling til om Halti II bør utsettes eller endres, men vi ønsker med dette å rette søkelys på problemstillingen. Kanskje kan det tenkes alternative løsninger for en kultursal i kombinasjon med et svømmeanlegg dersom en tar seg tid til en ny vurdering av dette.

Vi vil i det følgende kommentere de avsnitt som spesielt berører næringslivet.

Spesielle merknader til samfunnsdelen:

Side 32, avsnitt om *«Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid»*

Kommunens rolle som døråpner for bedrifter utenfor region bør poengteres sterkere. I samarbeid med næringslivet / Næringsforeningen bør Nordreisa kommune utøve aktiv tilstedeværelse på arenaer som har betydning for næringsutvikling i regionen (messer, stand, markedsføring mot enkeltbedrifter, osv).

Kommunen bør også legge til rette for attraktive næringsarealer i arealplan og markedsføre disse overfor bedrifter både innenfor og utenfor kommunen. Dette kan f.eks være overfor reetablering av industrivirksomhet i større selskaper. Men kommunen må også være offensiv overfor statlige og offentlige selskapers etablering av virksomhet i regionen. Nærliggende eksempel er de utbygginger som skal gjøres innenfor energisektoren med Statnett og Statkraft. Her bør kommunen være på banen med tilbud om lokalisering av prosjektbase og arbeide aktivt politisk for dette.

Kommunen bør også ha en aktiv rolle og være pådriver for politisk påvirkning i forhold til realisering av store samferdselsprosjekter og andre tiltak av betydning for næringsutvikling i regionen. Her kan nevnes tunnelen gjennom Sørkjosfjellet, utbedring av Kvænangsfjellet, utbygging av flyplassen for større fly, etc. Selv om dette ligger på høyere politisk nivå er det viktig at kommunen er aktiv i disse sakene.

Utover dette virker det litt uklart hva som menes med at kommunen skal innta en ledende rolle i næringslivssatsingen, ref siste avsnitt.

Side 32, avsnitt om «Arealutfordringer og næringsutvikling» og side 33 avsnitt om «Arealavgifter».

Det er uklart hva som her ønskes oppnådd. Det er vel heller en utfordring å få til næringsetablering f.eks innenfor turisme og reiseliv, heller enn å dempe etablering med forslag om arealavgifter. Dersom konkrete etableringer kommer i konflikt med allmennhensyn må det heller løses politisk med rammevilkår og konsesjonsforpliktelser i den enkelte sak. Arealavgift generelt vil kun være en hindring for etablering og lønnsomhet generelt i næringslivet lokalt.

Disse avsnittene må strykes i sin helhet.

Side 33, avsnitt om Hovedmål for jordbruk:

Under punktet om rovdyr og beitedyr bør tilføyes at «det sikres tilstrekkelige midler til overholdelse av vedtatte bestandsmål».

Side 34, punkt om økologisk landbruk og lokal mat:

For å konkretisere tiltak for å oppnå målsetting foreslås følgende tilføyelse: «Som et ledd i dette etableres et handelstorg for lokalt produserte varer i Storslett sentrum». Dette ses for øvrig i sammenheng med forslagene om et aktivt og levende landsbysentrum som fremmes nedenfor.

Side 34, avsnitt Handel og service, punkt om stedsutviklingsplanen:

Det vises til tidligere behandling av dette i Nærings- og kulturutvalget hvor det ble gjort endringer som er oversett og omgjort i foreliggende høringsutkast. Her ble det enighet om følgende formuleringer rundt dette som bes tatt inn igjen:

- Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp under reiseliv og bolyst. Sentrumsarealene skal disponeres i tråd med dette i arealplan.
- Storslett sentrum utvikles med et klart definert område for gågater og handelstorg.
- Kommunen skal sikre tilstrekkelige og nære parkeringsarealer i sentrum for å styrke handel og aktivitet.
- Stedsutviklingsplanen slik den foreligger tas opp til ny vurdering og må eventuelt justeres i tråd med dette.

I tråd med det som allerede er vedtatt i Næringsutvalgets møte i august 2012 foreslås at det føyes til et punkt om:

- Det utdeles en årlig «servicepris» til beste bedrift i kommunen i samarbeid med Næringslivet for å stimulere til økt servicenivå.

Side 35, avsnitt om Bygge- og anleggsnæringen:

Kommunen er en vesentlig innkjøper av tjenester fra denne sektoren. Vi opplever at stadig færre av kommunens anbud går til lokale aktører. Dette skyldes flere forhold men hovedårsaker er skjerpede byggeforskrifter, generasjonsskifte og redusert kapasitet på større oppdrag lokalt, samt offentlig innkjøpsregelverk. Likevel er det også innenfor regelverket rom for tilpasninger av kontraktstrategi i entreprisesaker som gjør at lokale bedrifter kan delta i konkurranse. Det er derfor ønskelig at kommunen som innkjøper ser på dette spesielt.

Forslag til nytt punkt:

- Nordreisa kommune skal utnytte handlingsrom i offentlig innkjøpsregelverk til å lage kontraktstrategier ved kommunale innkjøp som er tilpasset lokale bedrifter.

Side 35, avsnitt om naturopplevelser og reiselivsnæringen

Punktene i dette avsnittet virker lite konkrete og bør utdypes. Næringsforeninga ønsker seg en helhetlig plan for utvikling av reiselivsnæringen. Dette er uten tvil den næring som har størst vekstpotensial av noen, også for helårlig drift. Vinterturisme, med f.eks scooter, ski (inkl fjell og toppturer), alpin, nordlysturisme og andre naturopplevelser vil kunne supplere de mulighetene vi har til sommerturisme.

Det foreslås at det lages en reiselivsplan hvor en blant annet avsetter et sentrumsnært område for spahotell / overnatting med tilknyttet skiløype og næringsløype for skuter (inn/ut). Dette ses også i sammenheng med skianlegget i Saga og et fremtidig alpinanlegg. Dette må også innarbeides i stedsutviklingsplanen.

Reisaelva og dens betydning for reiseliv er også fraværende i planen som foreligger. Den har likevel stor betydning bør sies noe om i en helhetlig kommuneplan.

Nordreisa kommune bør også gjennom samarbeide med Den Norske Turistforening og andre sørge for at det etableres flere vandrerhytter i nasjonalparkområdet.

Side 37-38, avsnitt om samferdsel

Det er fundamentalt for utvikling av næringslivet lokalt og i regionen at det er et godt samferdselstilbud. Spesielt med tanke på Nord-Troms regionens rolle i de store utbygginger vi ser komme innenfor energi og petroleum. Næringsforeningen mener derfor at det må utdypes og konkretiseres hvilke prosjekter som anses som viktigst å få til i planperioden. Slik planen foreligger til høring er det kun generelle uttalelser om dette.

Næringsforeninga foreslår at følgende prioriterte samferdselstiltak må følges aktivt opp og arbeides med både politisk (gjennom påvirkning) og gjennom tilrettelegging lokalt:

E6 Sørkjosfjellet (tunnel)
Dette er et prosjekt som er ferdig prosjektert og som har stor betydning for trafikksikkerhet og regularitet for spesielt tungtransport gjennom regionen. Prosjektet har også betydning for en rekke andre infrastrukturtiltak i kommunen gjennom disponering av tunnelmassene.

Saken kommer opp i Stortinget våren 2013 (mars) og må gis høy prioritet.

E6 Kvænangsfjellet
Dagens trase over Kvænangsfjellet er et problem for transport og kommunikasjon nordover vinterstid. Det bør arbeides med å få til en utredning av alternativer og planlegging av ny trase i neste planperiode av NTP. Saken må gis høy prioritet.

Sørkjosen lufthavn
Utfasing av dagens flytyper vil medføre endringer i flytilbudet fra 2018. Enten må en over på mindre flytyper (19 seters fly) eller må det gjøres endringer med rullebane og infrastruktur for å kunne ta mot større fly. Næringsforeninga har liten tro på at mindre flytyper vil være en langsiktig løsning, spesielt om vi får til ønsket utvikling av reiseliv i regionen. Utvikling i passasjertall tilsier også at det bør legges til rette for en langsiktig utvikling av flyplassen. Blant annet er det en økende pendlertrafikk.

Det må derfor gjøres en snarlig vurdering av muligheten for utvidelse av dagens flyplass slik at den forberedes for endringene som kommer.

Det må i sammenheng med dette også arbeides for et bedre flyrutetilbud som er tilpasset næringslivets og øvrige reisendes behov. I dag oppleves flytilbudet ikke godt nok for de som skal delta i næringssammenhenger utenfor regionen.

Industrihavn
En større industrihavn med dypvannskai må også vurderes i planperioden. Dagens løsning er ikke langsiktig med tanke på de investeringer og prosjekter som skal gjøres i regionen.

Dette vil også være et tiltak som kan legge forholdene til rette for fremtidig nærings utvikling på områder som i dag ikke er utnyttet (skogsdrift, pukk og sand, industri, etc).

Indre riksvei
De tidligere planene for en indre riksvei bør også vurderes på nytt. Realisering av et slikt prosjekt ville gjøre Nord-Troms og Nordreisa til et knutepunkt i forhold til indre Finnmark og de investeringer som skal gjøres i mineralutvinning.

Side 41, avsnitt om kommunalt eierskap

Det oppfattes som positivt at kommunen ønsker en klar eierskapspolitikk for sine virksomheter. Under avsnittet om attføringsarbeidet foreslås en endring i ordlyd:

«Innen attføringsarbeidet har Nordreisa ASVO A/S og Nordtro AS vært svært viktige element. Bedriftene er samfunnsbedrifter med klare formål om å være aktive medspillere i lokalmiljø med å tilby tiltak i forhold til arbeidsmarkedspolitikken. Dette skal skje i tett samarbeid med andre aktører og næringsliv - for å bidra til at flere kommer seg fra en passiv tilværelse til aktiv tilværelse i verdiskapende arbeid».

Med vennlig hilsen
Nordreisa Næringsforening

For styret
Eirik Kristiansen
Leder

Post Nordreisa

Fra: Hilde Anita Nyvoll [hilde.nyvoll@nordtroms.net]
Sendt: 4. september 2012 13:18
Til: Post Nordreisa
Emne: Innspill til kommuneplanens samfunnsdel, handlingsdel og planstrategi
Vedlegg: Vedtatte innspill medlemsmøte - 030912.docx

Nordreisa Arbeiderparti oversender sine innspill til kommuneplanens samfunnsdel, handlingsdel og planstrategi.

Se vedlegg.

Med vennlig hilsen

Nordreisa Arbeiderparti
Hilde Nyvoll
leder
Pynten 5
9151 Storslett
mbl 91 80 71 30
epost hilde.nyvoll@nordtroms.net

03.09.2012

Innkomne innspill fra Nordreisa Arbeiderparti

–behandlet i medlemsmøtet den 03.09.12.

Hoveddokumenter: http://www.nordreisa.kommune.no/hoeringer.147779.no.html

Kommentarer kommuneplanen Samfunnsdel

Mange skrivefeil i dokumentet, forventer språkvask.

s. 3, Plansystemet, 2.avsn. som begynner med "Som grunnlag for..."
Omskrives!

s. 3, Kommuneplanens samfunnsdel, 4.setn.: "Planen kan brukes av politikere" osv.
Forslag endres til: "Planen skal brukes av politikere" osv.

s.6, Vår identitet og verdigrunnlag, 7.setning: "I et multikulturelt samfunn" osv
Skole, næring og utvikling bør også tas med i denne setningen.

s. 7: Visjon:
Forslag: "Nordreisa –kommunen med plass til alle"

s. 12, Særegnet sted og miljø, siste setning: "Vi har et stort fortrinn" osv. strykes

Kap. 7.3 side 14 – andre avsnitt
Vektlegging av sosiale påvirkningsfaktorer.....til et påvirkningsperspektiv. Siste ord byttes ut med forebyggingsperspektiv.

s. 15, Tilrettelegging for positiv individuell helseadferd, siste setning: "isasjonen kommer til"
Ufullstendig setning.

s. 15, Økonomisk handlefrihet, nestsiste avsnitt: "Utgiftssiden kan påvirkes" osv.
endres til "Utgiftssiden påvirkes av kommunen selv" osv.

s.16, Nordreisa bruker mer enn gjennomsnittet for vår kommunegruppe, 4.avsnitt: "
Nordreisa kommune har over tid hatt et høyt fravær pga sykdom", Setningen flyttes under under-kap. Betydelig økt arbeidsnærvær (s.16)

s.17, Folkehelseprofilen 2012 for Nordreisa, Faktaopplysninger må sjekkes og omskrives

S. 17Kap 8.1 Nest siste setning. Nøkkelen til et liv osv. Fjernes

s. 18, HovedmålKulepunkt 3. Befolkningen skal ha osv.Fjern ordene «individuell og grupperettet»

s.18, HovedmålForslag nytt kulepunkt: -rekruttere helsefaglig personell

s. 19. følgende avsnitt fjernes «Det er høy gjennomsnittsalder generelt i sektoren (50+), høyere kompetansekrav og mange delstillinger som til sammen gir store rekruttering- og bemanningsutfordringer.»

s. 21 Siste setning i avsnitt "Grunnskole og SFO" fjernes
" De skolene som er i dag vil være tilstrekkelig til å dekke behovet for plasser."

s.21, læringsmiljø, fra 3.setning: "Skolen i Nordreisa er betydelig bedre ifht mobbing" strykes, resten må kvalitetssikres

s.21, Sammenhengende opplæringsløp
Forslag ny setning til slutt: "Ved informasjon om innskriving i skolen får foreldrene beskjed om at opplysninger fra barnehagen kan følge barnet til skolen ved deres samtykke."

s.22, Høyere utdanning, Nord-Troms Studiesenter, siste setning: "Gode samferdselstilbud er avgjørende for å lykkes". Omskrives til "God infrastruktur er avgjørende for å lykkes."

s. 22 barnehager 1.kulepunkt: Omskrives til at alle som ønsker plass skal få det.

s. 22 barnehager 5.kulepunkt: "Barnehagene holder høy kvalitet" omskrives til "'Barnehagene skal holde høy kvalitet "

s.22 barnehager siste kulepunkt «Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekstsektoren.» resten strykes.

S. 23 Grunnskole: Nytt kulepunkt elevene i Nordreisa skal ha en trygg og god skolevei

s. 23 Voksenopplæring, Kulepunktet omskrives til «Nordreisa kommunes voksenopplæring skal tjene innbyggere og næringsliv i forhold til norskopplæring/integrering av fremmedspråklige.»

s. 23, Videregående opplæring, nytt kulepunkt: Nordreisa kommune skal tilby lærlingeplasser i aktuelle fagområder.

s.25, Frivillighet, 5. Avsnitt, 2.setning: "Mangel på anlegg, lokaler og forutsigbare...", strykes.

s. 25 nytt avsnitt: forventninger til frivillighetssentralen (må skrives).

s.25 Hovedmål: "Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen". Endres til: " Nordreisa kommune vil støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud".

s. 25 Forslag nytt kulepunkt:
"Alle skal ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjonsnivå."

s.28, reindrift, 2.avsnitt, siste setning: "Dette omfatter..." redigeres.

s.28 reindrift, 5. avsnitt, siste linje: "Nordreisa kommune ønsker at reinsdyrene skal bli..." Avsnitt omskrives, kan ikke si at vi ønsker å etablere slakteri

s.28, fiskeri og havbruk, 2.setning: "Kommunestyret har vedtatt..." endres til "Reisafjorden skal være en oppdrettsfri fjord."

s.29, naturforvalting som næring (alle avsnittene her veldig rotete!)
Avsnittet må omskrives

s.32,Organisering og oppgaver i kommunens næringsarbeid, siste setning endres til Nordreisa kommune skal innta en ledende rolle i næringslivssatsingen. Det etableres en samarbeidsavtale med Halti Næringshage.

s.33, Arealutfordringer og næringsutvikling, 3.avsnitt: "I ny visjon for kommunen..."osv.Hvilken visjon henvises til?

s.33, arealutfordringer og næringsutvikling, 4.avsnitt: "Historisk erfaring fra..." osv. Avsnittet fjernes.

s.33, avsnittet arealavgifter, strykes

s.33 Forslag nytt kulepunkt: "Sørge for at kommunen har tilstrekkelig med næringsareal".

s.33 Endre kulepunkt: «Rovdyr og beitedyr osv. til «Rovdyr og beitedyr, Nordreisa kommune skal være en aktiv bidragsyter for en bærekraftig rovdyrforvaltning med de bestandsmålene som er satt og som begrenser tap av beitedyr.»

s.34Handel og service, avsnittet omskrives, stedsutviklingsplanen?

s. 34 7.kulepunkt: " Innen 2023 skal det være etablert..." strykes.

s. 34 8.kulepunkt: Nordreisa kommunen skal ha 15 % økologisk .... strykes

s.35, forvaltningspunkt –naturforvaltning som næring: "Nordreisa kommune bli er kunnskapssenter..." avsnittet fjernes.

s.35Helsenæringer, avsnittet fjernes.

s.37 Nordreisa skal ha en naturressurs- og miljøpolitikk... 6.kulepunkt: Ufullstendigavslutning.

s.38Samferdsel, hovedmål om flyplassen endres til:
Sørkjosen lufthavn vil også i framtiden ha stor betydning for samferdsel i regionen. Nordreisa kommune vil unngå å byggeinn flyplassen og ønsker og prioriterefremtidig utviklingsbehov i arealsaker inærområdet til flyplassen. Det bør opprettes en interessegruppe med særlig ansvar for regularitet, samordning og utvikling av Sørkjosen lufthavn.

s.38, Nord-Troms Regionråd, 1.avsnitt, siste setning: "I tillegg samarbeider..."Setningen strykes.

s.38, Opprettholde service- og velferdstilbud, 2.avsnitt, 2.setning: "Pågående Omdømmeprosjekt..."osv.ordet "pågående" strykes.

s.39, Samfunnssikkerhet og beredskap, avsnittet bør si noe om kommunens ROS plan og når den er revidert.

s. 40 omdømmeforvaltning og rekruttering, 1.avsnitt, siste setning: "Gjennomtrekk og økte kostnader..."osv setningen fjernes.

s. 40 Omdømmeforvaltning og rekruttering, «Stimuleringstiltak for voksne potensielle studenter» endres til «Stimuleringstiltak for ungdom under utdanning og voksne studenter»

s.41, Hovedmål, Nordreisa skal ha en tjenesteutvikling og personalpolitikk...
Nytt kulepunkt: "Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal mulighet for full stilling.»

s.42, hovedmål, Nordreisa skal ha en eierskapspolitikk...
Nytt kulepunkt: Nordreisa kommune skal påse at alle tjeneste/vareleverandører til kommunen oppfyller kravene til helse, miljø og sikkerhet.

Kommentarer "Kommuneplanens handlingdel 2012-2025"

s.5, 4 Tiltaksplanen 2012-2015

s.5 Prioriterte tiltak

- Rovdas barnehage inn i 2013
- Guleng 3 inn i 2013
- Lunde/Moan oppvekstsenter flyttes til uprioritert tiltak
- Rotsund oppvekstsenter fjernes
- Oksfjord oppvekstsenter fjernes
- Utbygging av Høgegga barnehage inn i 2014
- Sørkjosen oppvekstsenter inn i 2014

Plantiltak.

- Helhetlig oppvekstplan. Må prioriteres.
- Dagsentertilbud prioriteres
- Nordreisa kommune ønsker å innføre en stipendordning innenfor aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend, med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.

Kommentarer "Kommunal planstrategi for Nordreisa kommune 2012-2015"

6.3 Foreløpig forslag til regionale planer og reguleringsplaner, arealplaner

Helhetlig oppvekstplan. Må prioriteres

Nytt forslag: reguleringsplan Rovdas barnehage

Til kap. 6 prioriteringer:

- Kommuneplanens arealdel revideres 2013
- Reguleringsplan Moan oppvekstsenter utsettes 2015
- Reguleringsplan utvidelse av bhgHøgegga 2013
- Reguleringsplan ny bhgRovdas 2012
- Reguleringsplan ny kirkegård 2013

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
24 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR.
ARK.KODE

Høringsuttalelse Kommuneplan Nordreisa kommune

Handlingsdel

Tiltaksplan 2012 – 2015:

All planlegging og utbygging av barnehager og oppvekstsenter som er foreslått i tiltaksplan tas ut. Det må komme bedre fram, i både handlingsdelen og i samfunnsdelen at det må foretas strukturendringer. I framtiden bør det være to barnehager i Storslett/Sørkjosen området, nemmelig i Leirbukt og Storslett, og det vil være en skole på Storslett.

Moan skole planlegges og ombygges til barnehage 2013 – 2015.

Planlegges og bygges 1 – 10 skole på Storslett 2013 – 2015.

Følge opp driftsutvalgets vedtak om kjøp av Skog eiendommen.

Beredskapsplan gis høyeste prioritet 2012 – 2013. Årlige øvelser gjennomføres i tett samarbeid med politiet, og hvor andre offentlige etater og frivillige organisasjoner tilbys å være med.

Samfunnsdel

Side 22

Barnehager

Siste kulepunkt, og siste setning endres til: Vi skal samordne avdelingene med felles ledelse der det er mulighet for det.

Side 23

Nytt kulepunkt

Det må legges bedre til rette for de som ønsker en mer praktisk rettet utdanning.

Side 34

Det som omhandler økologisk jordbruk er lite realistisk, og bør tas ut, eller at målene reduseres.

Side 40

Nytt kulepunkt

Kommunestyret må gjennom folkevalgopplæringen hvert fjerde år få opplæring i den viktige rollen de har som arbeidsgiver.

Nordreisa Fremskrittsparti

Rikke G. Larsen, leder

John Karlsen, gruppeleder

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Innspill fra Nordreisa KrF

Kommentarer kommuneplanen Samfunnsdel

S. 22 Nytt kulepunkt Hovedmål - barnehager

De private barnehagene skal sikres likeverdige rammevilkår som de kommunale barnehagene.

S. 22 Nytt kulepunkt Hovedmål - barnehager

6. kulepunkt styrkes

Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekst-sektoren, bl-annet ved å ny tilsette en barnehagekonsulent

S. 21, Eleutallet (2. avsnitt)

Siste setning „De skolene som er i dag
vil være ----" strykes

Ny setning:

Kommunen ser privatskolene
som et positivt tilskudd
til grunnskolen i Nordreisa.

20. sept.

Davida Olsen

Nordreisa SV – innspill til kommuneplanarbeidet, høringsfrist 20.09. 2012

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
20 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Nordreisa SV kommer med dette med innspill til kommuneplanens dokumenter som er lagt ut på høring, med frist satt til 20.09. 2012. Vi synes at utkastet har mange gode elementer i seg og berører mange viktige forhold for framtidas kommune. Vi har også en del tilleggsinnspill, presiseringer og forslag som vi mener skal tas opp i endelig, vedtatt plandokument.

Et åpent kunnskapssamfunn? Formuleringen er dristig – men litt vanskelig å forstå... Nordreisa SV synes at vi skal jobbe mot å være en trygg og attraktiv kommune.

På generelt grunnlag ser vi at det er helt nødvendig å få en god og tilpasset økonomi for Nordreisa – stort underskudd og ROBEK status fratar oss handlings- og styringsevne.

For framtiden foreslår vi at 20% av utbyttet fra ymber as skal settes av i eget fond, og brukes til kompetanseheving for ansatte i kommunen. Det vil styrke ambisjonen om en god og utviklende kommune for alle – og et framtidig kunnskapssamfunn.

Vi har for øvrig følgende, punktvise innspill til samfunns- og tiltaksdelen:

"En god skole" er viktig:

Den gode skolen består av/har:

- Kompetent personale
- Videre- og etterutdanning etter målrettet plan
- Elevtallet må være forsvarlig og tilpasset
- Lokalitetene må ikke være for trange – inneklima viktig
- Uteområder ved skolene og barnehage er viktig, egnet for lek
- 20% av årlig utbytte fra ymber as skal bidra til kompetanse heving også for skolen
- Oppvekstsenter med bhg og 1 – 4 foreslås prioritert som langsiktig struktur, mellomtrinnet etter behov/vurdering

- Et helhetlig utdanningsløp betyr fra bhg og oppover, da blir oppvekstsenter et viktig verktøy
- Videregående opplæring; kommunen må være en pådriver for å opprettholde og utvikle skoletilbudet i regionen – og være bevisst sitt ansvar som vertskommune (sosialt, velferd, kultur, ta i mot lærlinger m.v)

"God kommunehelse"

- DMS viktig strategi å bygge videre på; regionale spesialisthelsetjenester må opprettholdes og etableres som fast tilbud i Nordreisa
- Sykefraværet hos kommunalt ansatte må ned
- Kommunen skal etterleve lovens intensjon om "Brukerstyrt personlig assistent"

"God idrett og kultur"

- Tilbud for barn og unge i helgene
- Skileikanlegg viktig, lokalisering må utredes
- Travbane utredes/prioriteres, aktivt og stort hestemiljø

"Godt miljø og god naturforvaltning"

- Følge opp og styrke naturbasert og bærekraftig turisme, og bygge videre på konseptet med Nasjonalparkkommune og Nasjonalparklandsby
- Støy- og inngrepsfrie områder må tas hensyn til i framtidig arealforvaltning
- Støtte lokalt næringsliv; prioritere "kortreist"
- Arbeide for å få de statlige naturoppsynsstillingene til Nordreisa
- Formalisere kommunens miljøarbeid sterkere
- Prioritere utbygging av sykkel- og gangstier, særlig ved skoler og barnehager og generelt bli bedre på trafikksikkerhet (kryss, overganger, siktlinjer osv – oppdatere trafikksikkerhetsplan)

"God oppfølging"

- Eksisterende planer må følges opp, oppv plan
- Tilsette oppvekstsjef

- Opprette personalavdeling (oppfølging, rekruttering, sykefravær, trivsel, kompetanseutvikling osv)
- Frivillighet; nærmiljø og velforeninger bør støttes

* Plan- og næring, organisasjon

- Opprettholde og utøve eierskapet i selskap der kommunen er eier og der det er til gagn for fellesskapet

- Ha et godt og differensiert tilbud av tomter for fritidsbebyggelse i regulerte felt, både med tett bebyggelse og spredt bebyggelse

- Landbruk – et mål at bønder kan få eie/kjøpe jord framfor leiekontrakter

- Rekruttering til eksisterende arbeidsplasser, boliger (bolig og sysselsettingspolitikk)

- Billige gjennomgangsboliger viktig
- Viktig å ta vare på all infrastruktur; flyplass, buss/kollektiv, skoler m.v.
- Kulturtilbudet er viktig

Nordreisa SV
Styret, 17.09. 2012

26/6/12

Nordreisa Formannskap
Sak 25/12

Uttalelse til kommuneplanens samfunnsdel 2012 – 2025 for Nordreisa kommune.

Nordreisa Høyre mener at det å se Nordreisa i en ***større sammenheng*** er for lite vektlagt i kommuneplanens samfunnsdel 2012 – 2025.
Vi er totalt avhengige av eksterne virkemidler og deltakelse, spesielt hvis vi mener at Nordreisa skal ta del i det som skjer i Nord-Norge i dag. Og vi må være meget offensiv i så måte.
Det sies lite eller ingenting om Nord-Troms ordningene som rammebetingelse, og som nødvendigvis ikke varer evig, hvordan utnytte ordningen bedre og strategisk.
Det sies mye om Nordreisa i Nord-Troms, ***men svært lite om Nordreisa i Troms, og samarbeidet med fylkeskommunen.***
Fylkeskommunen er ikke bare en utbetalingssentral, men har kompetanse på mange områder som det kan dras mye nytte av strategisk, og som andre regioner og kommuner bruker i forhold til sin utvikling.
Planen bør ha et kapittel som omfatter; "Samarbeid med regionale og nasjonale aktører for å skape utvikling." Ikke minst for at Nordreisa skal kunne ta del i den positive utviklingen som skjer i Nord-Norge. Planen bør uttrykke mye sterkere at Nordreisa skal ta en lederrolle i Nord-Troms.

Nordreisa Høyre

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Dag F
13 SEPT. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR.
ARK.KODE

Folkemøte på Oksfjord Grendehus tirsdag 11. september 2012.09.11

Saksliste: Kommunedelplanens samfunnsdel

Kommentarer til Kommuneplanens Samfunnsdel.

Det ble diskutert omkring Oksfjords rolle og tilstedeværelse i nasjonalparkkommunen Nordreisa. Vi bør konsentrere oss om Oksfjord som forlenget arm til sentrumsområde i Nordreisa og vil ikke bli sett på som en utkant i Nordreisa kommune.

Oksfjords befolkning mener området skal være et variert satsingsområde for bedriftsutvikling og utvikling av kulturlandskap i tillegg til å være del av turistsatsingen i Nasjonalparklandsbysatsingen. Det ligger en lang rekke ressurser og muligheter innenfor Oksfjord området som er ikke beskrevet i kommunenes satsingsområde. Nordreisa kommune bes ivareta de muligheter som ligger innenfor vårt område både når det gjelder muligheter innenfor reiseliv og øvrige verdiskapningsmuligheter. Vi ser som for eksempel Vaddas-området som et satsingsområde der turisme og kraftutbygging kan samordnes. Vi ønsker å bli lansert som inngangsporten fra nord til Nasjonalparkkommunen Nordreisa.

Oksfjordhamn 11. september 2012.

For Oksfjord utviklingslag

T. Joh

Torbjørn Johansen

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

NORDREISA KOMMUNE 2012-2025

«*MOT ET ÅPENT KUNNSKAPSSAMFUNN*»

HOVEDMÅL

Bilder:

Side 14: Elin Matheussen
Side 5, 8 og 17: Karl Mattis Nyheim
Side 12: Wenche Offerdal
Side 15: Ola Solvang
Øvrige: Nordreisa kommune

6. Mål og strategier for viktige samfunnsområder.

Når vi vet hvordan vi har det, **hvor vi er**, kan vi beskrive hvor vi vil, **våre mål,** og hvordan vi kommer til målene, **vår strategi.**

6.1 Trygghet og livskvalitet

6.1.1 Helse-, omsorgs- og sosialtjenestene

Alle innbyggere i Nordreisa, uavhengig av alder, kjønn, bosted, inntekter og ressurser, skal sikres god tilgang på offentlige helse- og sosialtjenester av god kvalitet.

- Nordreisa kommune skal være pådriver og medvirke til helsefremmende og forebyggende arbeid innenfor hele tiltakskjeden.
- Nordreisa kommune skal fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling samt forebygge sosiale og helsemessige problemer.
- Nordreisa kommune skal utvikle tverr-faglige arenaer hvor familier kan få individuell hjelp og støtte på et tidlig tidspunkt.
- Nordreisa kommune skal sikre bruker-medvirkning og trygge den enkeltes rettssikkerhet.
- Nordreisa kommune skal møte den enkeltes individuelle behov gjennom god samhandling med tjenestemottaker og pårørende.
- Nordreisa kommune skal gi brukere rett tjeneste på rett nivå og sikre god flyt i tjenestetilbudene.
- Nordreisa kommune skal opparbeide og videreutvikle et godt omdømme for å styrke rekrutteringen til sektoren.
- Nordreisa kommune skal være en god vertskommune for regionale tjeneste-tilbud.

- Nordreisa kommune skal sikre at brukernes individuelle planer følger brukerne og bestemmer hvilket tilbud brukerne skal få.
- Nordreisa kommune skal arbeide for at det åpnes for større samhandling og kommunikasjon mellom ulike data-programmer for helse- og omsorgs-sektoren.
- Nordreisa kommune skal prøve ut fleksible arbeidstidsordninger innenfor helse- og omsorgssektoren.
- Nordreisa kommune skal opprette et faglig etisk råd for anke-/klagesaker i helse- og omsorgssektoren.
- Nordreisa kommune i samarbeid med nabokommunene skal sikre og videre-utvikle dagens tilbud ved Distrikts-medisinsk senter i samarbeid med UNN.
- Nordreisa kommune skal ha et faglig og likeverdig tilbud av spesialisthelse-tjenester rettet mot innbyggernes behov.
- Nordreisa kommune skal ha en arena for samhandling mellom kommuner, helseforetak, universitet, høgskole og videregående skoler.
- Nordreisa kommune skal satse på bruk av «Inn på tunet»-tjenester i helsesektoren.

6.1.2 Folkehelsen

Nordreisa kommune skal være pådriver og jobbe aktivt med forebyggende og helsefremmende aktiviteter for hele befolkningen.

- Nordreisa kommunes tjenestetilbud og helsetjenester skal dreies mot mer forebyggende og helsefremmende fremfor behandlende.
- Nordreisa kommune skal ha god kunnskap om befolkningens helse og de utfordringer som finnes gjennom helseprofiler.
- Nordreisa kommunes befolkning skal ha tilbud om veiledning i forhold til kosthold/ernæring, fysisk aktivitet, rus og psykisk helse.
- Nordreisa kommune skal ha fokus på forebyggende barnevern rettet mot barnehager og skoler.
- Nordreisa kommune skal styrke skolehelsetjenesten og lavterskeltilbudet til barn og unge for å fremme fysisk og psykisk helse og forebygge sykdom og skade.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for turløyper og turalternativer i hele kommunen. En del av disse skal være universelt utformet.
- Nordreisa kommune skal ha kulturaktiviteter som favner bredt og sikrer inkludering.
- Nordreisa kommune skal ha gode lekeområder for barn og unge i alle boligområder og en sammenhengende og funksjonell grønnstruktur og løypenett som binder friluftsområder og byggeområder sammen.
- I Nordreisa kommune skal alle ha tilgang til idrettslig aktivitet eller annen organisert fysisk trening og finne tilrettelagte tilbud som passer til deres nivå og forutsetninger.
- Nordreisa kommune skal ha en sikker og trygg skolevei for barn og unge.
- I Nordreisa kommune skal alle nye bygg og ny infrastruktur være universelt utformet.
- Nordreisa kommune skal i løpet av planperioden lage retningslinjer for universell utforming.

6.1.3 Utdannings- og oppvekstpolitikk

Nordreisa skal være et attraktivt og helhetlig utdannings- og oppvekst-samfunn forankret i kunnskap om vår kultur, vår natur og vårt miljø. Nordreisa kommune skal styrke den helhetlige ledelsen i oppvekst-sektoren.

Barnehager

- Nordreisa kommune har som mål at alle som ønsker barnehageplass skal få det, fordelt på kommunale og private barnehager.
- Nordreisa kommunes barnehager skal være 2–4-avdelingsbarnehager som holder til i godkjente, permanente bygninger med effektiv drift tilpasset formålet.
- Nordreisa kommunes barnehager skal være en læringsarena med høy kvalitet og starten på et helhetlig opplæringsløp. Det pedagogiske arbeidet etter rammeverket skal basere seg på lokale fortrinn som natur, kultur og miljø.
- Nordreisa kommunes barnehager skal ha fokus på å tilrettelegge for en positiv livs-førsel fra ung alder med fokus på fysisk aktivitet og kosthold.
- Nordreisa kommune skal ha en åpen barnehage som et lavterskeltilbud og en tiltaksarena for familier som trenger støtte og stimulering. Den skal også være en arena for lek og samvær for foresatte og barn uten ordinær barnehageplass.

Grunnskolen og SFO

- Nordreisa kommune skal ha en grunnskole med et godt læringsmiljø som har fokus på faglige resultater og sosial kompetanse.
- Nordreisa kommune skal jobbe for at alle de kommunale skolebyggene skal tilfreds-stille gjeldende regelverk.
- Nordreisa kommune skal ta inn lokale fortrinn som natur, kultur og miljø, samt økt fysisk aktivitet, i eksisterende læreplan. Planen skal preges av kommunens status som nasjonalpark-kommune og av de tre stammers møte.

- Nordreisa kommune skal ha fokus på tidlig innsats for å redusere behovet for spesialundervisning.
- Nordreisa kommunes grunnskole skal ha fokus på fysisk aktivitet og kosthold som forebygging mot fremtidige helseplager.
- Nordreisa kommunes kulturskole skal samordnes som en del av oppvekststrukturen i Nordreisa.
- Nordreisa kommune skal ha trygge og gode skoleveier.
- Nordreisa kommune skal satse på bruk av «Inn på tunet»-tjenester i skolen ved behov.

Voksenopplæringen

- Nordreisa kommunes voksenopplæring skal tjene innbyggerne og næringslivet i forhold til norskopplæring/integrering av fremmedspråklige.
- Nordreisa kommunes voksenopplæring skal bidra til kvalifisering av arbeidskraft som gjenspeiler behovet i samfunnet.

Videregående opplæring

- Nordreisa kommune skal være en viktig samarbeidspartner for å redusere frafallet i videregående skole.
- Nordreisa kommune skal synliggjøre Nord-Troms videregående skole som en viktig del av det sammenhengende utdanningsløpet.
- Nordreisa kommune skal tilby lærlingplasser i aktuelle fagområder.

Høyere utdanning

- Nordreisa kommune skal gjennom aktiv eierskap innta en regionsenterfunksjon innen høyere utdanning ved å videreutvikle Nord-Troms studiesenter sammen med Nordreisa bibliotek som læringsbase.
- Nordreisa kommune skal innta en aktiv samfunnsutviklerrolle i forpliktende samarbeid med FoU-miljøer i landsdelen.
- Nordreisa kommune skal ha en aktiv holdning til rekruttering av folk med høyere utdanning gjennom å gi muligheter til unge med utdanning, f.eks. internship, etablererhjelp osv.

Nordreisa bibliotek

- Nordreisa kommune skal utvikle Nordreisa bibliotek til en viktig møteplass i kommunen.
- Nordreisa kommune skal utvikle Nordreisa bibliotek til å bli et kunnskapssenter og en læringsarena for barnehager og grunnskoler i kommunen.
- Nordreisa kommune skal videreutvikle studiebiblioteket og bibliotektjenestene til voksne som tar utdanning.
- Nordreisa kommune skal tilby gode flerkulturelle bibliotektjenester, spesielt i forhold til samisk og finsk/kvensk.

6.1.4 Kultur

I Nordreisa skal kulturarbeidet være preget av åpenhet og inkludering og være forankret i vår egen flerkulturelle historie og identitet.

- Nordreisa kommune skal samarbeide med både frivillige og profesjonelle kulturaktører, det lokale næringsliv og eksterne aktører for å skape et best mulig kulturtilbud.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for et bredt, helårig kulturtilbud for alle deler av befolkningen.
- Nordreisa kommune skal i Halti-bygget tilrettelegge for produksjoner og kulturopplevelser for regionens befolkning.
- Nordreisa kommune skal ha en godt utbygd kulturskole der det er plass til de som ønsker det.
- Nordreisa kommunes kulturskole skal være en meningsfylt og stimulerende fritidsaktivitet som skal tilrettelegge for og utvikle elevenes kunstneriske og skapende evner samt fremme forståelse, opplevelse og interesse for kunst og kultur.
- Nordreisa kommunes kulturskole skal i samarbeid med det øvrige skoleverket legge til rette for møter mellom elever og profesjonelle kunstnere.
- Nordreisa kommune skal ta vare på og gjøre kulturarven synlig – både den norske, kvenske og samiske. Det gjelder både materielle og immaterielle kulturminner. Fysiske spor, kulturminner knyttet til bruk av naturen, bygninger, anlegg, stedsnavn, navnetradisjoner og muntlig kunnskap er eksempler på denne kulturarven.
- Nordreisa kommune skal – med bakgrunn i krigshistorien i Nord-Troms – bidra til bevaring av bygninger, anlegg og kulturminner fra før og under andre verdenskrig og fra gjenreisningen.
- Nordreisa kommune skal bruke kulturarven som en ressurs for å fremme bolyst og attraktivitet i samarbeid med andre offentlige institusjoner, frivillige og private aktører.

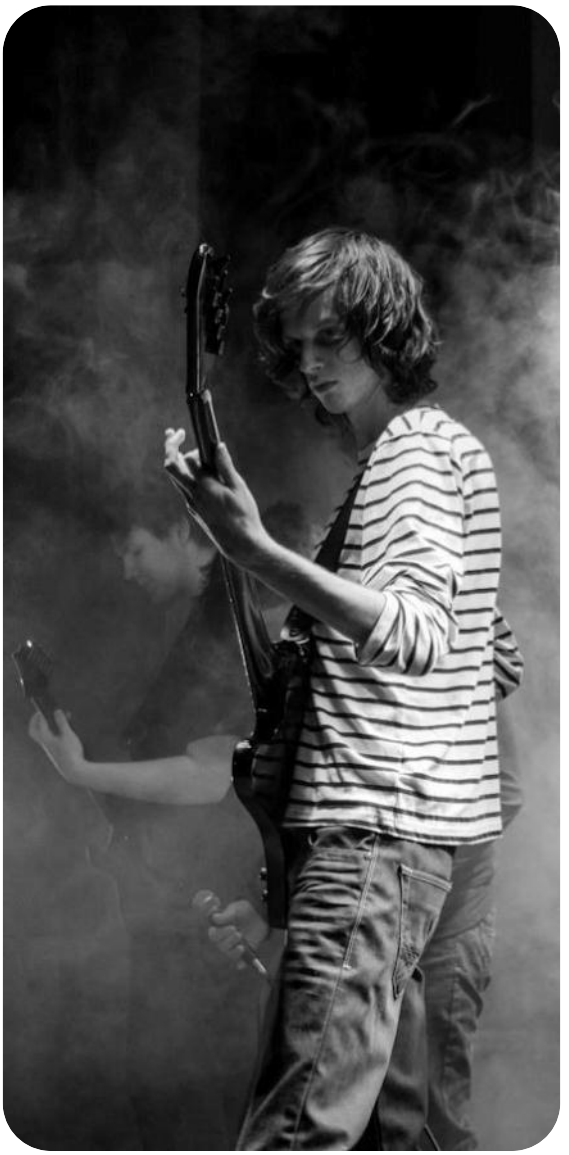

6.1.5 Bosettings- og boligforhold

Nordreisa skal ha boliger, boformer og bomiljø som bidrar til mangfold og god livskvalitet. Nordreisa kommune skal være en attraktiv kommune å bo i, og alle skal kunne etablere seg og ha egen bolig.

- Nordreisa kommune skal arbeide for å utvikle attraktive og positive bomiljø ut fra et livsløpsperspektiv og åpne for mangfold i boligbyggingen.
- Nordreisa kommune skal bidra til tilrette-legging for private boliger som kan være med på å inkludere personer som har utfordringer på boligmarkedet, herunder individuell rådgivning og oppfølging for at hver enkelt skal kunne bo i og beholde egen bolig.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for bosetting i alle deler av kommunen. Det skal legges vekt på langsiktighet mht. det kommunale tjenestetilbudet.
- Nordreisa kommune skal etablere omsorgsboliger og nødboliger sentralt og i nærhet til de private og offentlige tjenestene.
- Nordreisa kommune skal i samarbeid med NYBO etablere boliger for flyktninger og vanskeligstilte på boligmarkedet.

6.1.6 Frivillighet

Nordreisa vil at frivillige lag og foreninger skal være en viktig ressurs i samfunnsutviklingen, og kommunen ønsker å støtte opp om dette.

- Nordreisa kommune skal være en aktiv samarbeidspartner for å støtte den unike ressursen som frivillige lag og foreninger representerer gjennom idealisme, engasjement, dugnadsånd og forutsigbart samarbeid.
- Nordreisa kommune skal bidra med kompetanse og legge til rette for både anleggsutvikling og planlegging.
- Nordreisa kommune skal støtte opp om idrettsarrangement, rusfrie arrangement for unge, festivaler og andre kulturtilbud.
- I Nordreisa kommune skal alle ha lik rett til å dyrke sine interesser og sin identitet uavhengig av økonomi, alder og funksjons-nivå.

6.2 Bærekraftig samfunnsutvikling

6.2.1 Sysselsetting- og næringspolitikk

Nordreisa skal ha et næringsliv som er preget av nyskaping, bærekraft og vekst. I dette legger kommunen opp til å være en ja-kommune som i sin forvaltning av arealer gir forutsigbarhet og gode rammevilkår for utvikling. Kommunen skal aktivt være en døråpner opp mot investorer og øvrig virkemiddelapparat.

Handel og service

- Nordreisa kommune skal utvikle Storslett sentrum til en levende landsbykjerne med fokus på handel og aktiviteter som bygger opp om reiseliv og bolyst i henhold til stedsutviklingsplanen.
- Nordreisa kommune skal styrke nettverk og samarbeid slik at det blir sterkere synergier for næring, offentlig og frivillig sektor når det skjer noe, som for eksempel festivaler, turneringer osv.

Industri, anlegg og transport

- Nordreisa kommune skal styrke eksisterende bedrifter med gode rammebetingelser og arealavklaringer slik at ønsket ekspandering kan skje.
- Nordreisa kommune skal styrke samferdsel og infrastruktur for næringen med bedre infrastruktur i skjæringspunktet hav, vei og fly.
- Nordreisa kommune skal stimulere til økt regionalt samarbeid og nettverksbygging slik at lokale bedrifter kan ta del i nordområdesatsingen.
- Nordreisa kommune skal legge til rette for verdiskaping av mineralressurser som ikke står i motsetning til naturmangfold og Nordreisa sin status som nasjonalparkkommune.

Petroleum- og maritim sektor

- Nordreisa kommune skal samarbeide med den øvrige regionen for å avklare og satse på vår posisjon i forhold petroleumsutviklingen i nord.
- Nordreisa kommune skal styrke regionens synlighet i nordområdene som en lokalisering i olje- og gassbransjen.
- Nordreisa kommune skal sikre tilstrekkelig tilgjengelige arealer og infrastruktur for bransjens nåværende og fremtidige behov.

Nasjonalparksatsingen

- Nordreisa kommune skal styrke vertskapsfokuset for offentlig, privat og frivillig virksomhet med mål om å bli best i Norge.
- Nordreisa kommune skal styrke lønnsomhet og verdiskaping gjennom kompetanseheving og involvering.
- Nordreisa kommune skal gjennom skoleverket styrke barn og unges tilknytning gjennom aktiviteter og opplevelser i natur og kulturarv.
- I Nordreisa kommune skal stedsutvikling i hele kommunen ha en kvalitet og design som skal være gjenkjennbar både i forhold til reguleringer og friluftsliv.

Nyetablering og innovasjon

- Nordreisa kommune skal øke kompetansen til entreprenørskap i skolen.
- Nordreisa kommune skal som regionsenter bidra til at trippel helix-samarbeidet (offentlig, næring og forskning) skal være unikt og gi lønnsomhet til regionen gjennom sterkere samarbeid med Nord-Troms studiesenter og Halti næringshage.

Jordbruk

- Nordreisa kommune skal aktivt bidra til rekrutteringen i næringen, herunder legge til rette for eierskifter og generasjonsskifte.
- Nordreisa kommune skal bidra til å utvikle eksisterende produksjonsmiljø og til å koble næring, rådgivning og forskning i et suksessfullt nettverk.
- Nordreisa kommune skal bidra til at jordvernet har en fremtredende posisjon i samfunnsutviklingen gjennom en restriktiv holdning til omdisponering av

dyrkbar mark. Drivverdige jordarealer i Nordreisa skal fortrinnsvis forbeholdes jordbruksproduksjon, og ikke omdisponeres til formål som forringer eller ødelegger denne ressursen.

- Nordreisa kommune skal jobbe for å få ned andelen leiejord og dermed styrke bruk som er i produksjon.
- Nordreisa kommune skal jobbe aktivt for å sikre beitenæringen.
- Nordreisa kommune skal ha noe fokus på økologisk produksjon i landbruket og bidra til vekst i økologisk produksjon, der økologisk dyrkede arealer, forbruk og en omsetning av økologisk og lokal mat har en andel på 15 % innen 2023.
- Nordreisa kommune skal satse på utvikling av tilleggsnæringer basert på landbrukets premisser.
- Nordreisa kommune skal bidra til å skape et matmangfold i næringen basert på naturgitte forutsetninger og støtte opp under lokal mat og matfestival.
- Nordreisa kommune skal satse på «Inn på tunet»-tjenester.

Skogbruk

- Nordreisa kommune skal ha en langsiktig og restriktiv arealpolitikk som sikrer de mest verdifulle skogarealene mot omdisponering og oppdeling.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å forbedre skogsvegnettet og dermed legge til rette for økt uttak av skogvirke.
- Nordreisa kommune skal videreføre satsingen på bioenergi og være en aktiv kunde gjennom å bruke posisjonen vi har som stor eier av bygningsmasse.

Fiskeri og havbruk

- Nordreisa kommune skal gjennom sitt næringsutviklingsarbeid bidra til å opprett-holde rekrutteringen til fiskerinæringen, herunder legge til rette for fartøykjøp, bygging av flytende fortøyningsanlegg m.v.
- Nordreisa kommune skal ha et bærekraftig perspektiv i arbeidet med planlegging av eksisterende og fremtidige produksjons-miljø i sjø.

Reindrift

- Nordreisa kommune skal styrke sitt ansvar som vertskommune både historisk, kulturelt, næringsmessig og som tjeneste-yter overfor reindriftsfamiliene som bor i kommunen store deler av året.

6.2.2 Naturressurs-, miljø- og energipolitikk

Nordreisa skal ha en naturressurs- og miljøpolitikk som er bærekraftig og sikrer natur og miljø for fremtidige generasjoner.

- Nordreisa kommune skal jobbe for at kommunens innbyggere, ansatte, barn og næringsliv skal få større forståelse for hvilken betydning lokalt klimaarbeid har på den globale utviklingen.
- Nordreisa kommune skal i henhold til klima- og energiplan jobbe for reduserte klimagassutslipp og økt bruk av fornybar energi.
- Nordreisa kommune skal gjennom sin planlegging ta hensyn til naturmangfoldet i kommunen ved å balansere behovene for bruk og vern av arealer, naturressurser og biologisk mangfold på land, i sjø og vassdrag.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å rydde opp i forsøpling i kommunen.

6.2.3 Samferdsel

Nordreisa skal ha en helhetlig samferdselspolitikk som legger til rette for økt samhandling mellom distrikt og sentrum.

- Nordreisa kommune skal være et kommunikasjonsknutepunkt for samferdsel i Nord-Troms med høyt nivå på tjenester og service som etterspørres av trafikkoperatørene og befolkningen.
- Nordreisa kommune skal jobbe for å oppnå økt regularitet og fremkommelighet for samferdselen gjennom innspill og regional samhandling rettet mot Nasjonal transportplan (NTP), gjennom regional transportplan og gjennom helhetlig planlegging i kommunens arealplan.
- Nordreisa kommune skal prioritere fremtidig utviklingsbehov for flyplassen i arealsaker tilknyttet flyplassens nærområder.
- Bredbåndsutbyggingen skal ferdigstilles slik at alle steder i kommunen kan styrke sin befolkning og sitt næringsliv.

6.2.4 Nord-Troms region

Nordreisa skal være et utviklingsorientert regionsenter basert på godt naboskap og samarbeid.

- Nordreisa kommune skal styrke region-senterfunksjonen gjennom å satse på attraktive arbeidsplasser, et rikt kulturliv og gode levekår.
- Nordreisa kommune skal fortsatt ha et godt og omfangsrikt interkommunalt samarbeid.

6.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Nordreisa skal ha en risiko- og sikkerhetspolitikk som gir oversikt over risiko og farer og tiltak som forebygger uønskede hendelser.

- Nordreisa kommune skal gjennom risiko- og sikkerhetsvurderinger på alle plannivå opprettholde tilfredsstillende sikkerhet og beredskap.
- Nordreisa kommune skal ha økt fokus på helse, miljø og sikkerhet for ansatte i egen organisasjon og for arbeidslivet generelt.

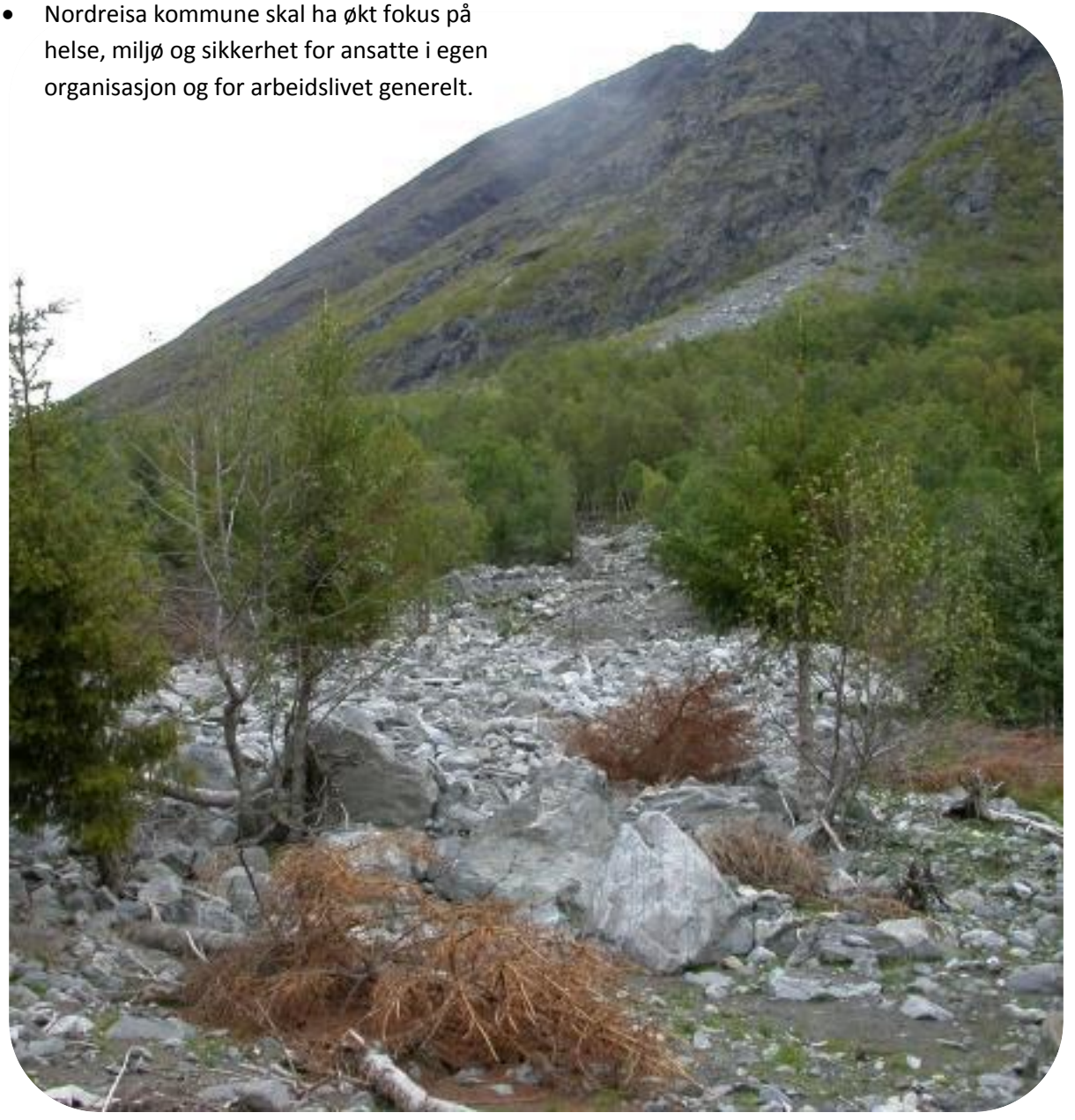

6.4 Organisasjon – mennesker og ressurser

Nordreisa skal ha en tjenesteutvikling og personalpolitikk som bidrar til godt arbeidsmiljø, effektiv tjenesteyting og rekruttering av riktige fagfolk og kompetanse.

- Nordreisa kommune skal organiseres og drives ut fra helhetstenkning og løsninger som gir plusseffekter for kommunen som helhet.
- Nordreisa kommune skal ha en effektiv, utviklingsorientert og tilpasningsdyktig organisasjon.
- Nordreisa kommune skal se på de ansatte som sin viktigste ressurs for å nå kommunens målsettinger. Nordreisa kommune vil derfor gjennom aktive personalpolitiske tiltak sørge for å ta vare på og utvikle denne på en god måte.
- Nordreisa kommune skal ha et omdømme som gjør oss attraktiv og bidrar til arbeidet med rekruttering til kommunens samlede organisasjon.
- Nordreisa kommune skal heve kompetansen i hele kommuneorganisasjonen gjennom målrettet etter- og videreutdanning.
- Nordreisa kommune skal arbeide for at alle som har ufrivillige deltidsstillinger skal få mulighet for full stilling.

6.4.1 Kommunalt eierskap

Nordreisa skal ha en eierskapspolitikk som legger til rette for eierskaps-forhold som er tilpasset og til nytte for samfunnet og for kommunens drift og utvikling.

- Nordreisa kommune skal gjennom sin eierskapspolitikk få gjennomført politiske mål og tiltak som er valgt i kommuneplan og sektorplanene. Utøvelse av eierskapet skal være en supplerende del til kommunens normale tjenesteyting.
- Nordreisa kommunes samfunnsoppgaver skal løses og utføres gjennom en sam-handling mellom kommunens egen organisasjon og en struktur av selskaper som utfører hele eller deler av disse oppgavene. Kommunen skal ha en egen eierskapspolitikk.
- Nordreisa kommune skal gjennomføre sin eierskapspolitikk basert på aktivt eierskap og årlige eierskapsmeldinger.
- Nordreisa kommune skal påse at alle tjeneste-/vareleverandører til kommunen oppfyller kravene til helse, miljø og sikkerhet.

6.4.2 Kommunale bygg og anlegg

Nordreisa skal ha en forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdspolitikk som ivaretar kommunens verdier tilpasset kommunens organisasjon og tjenestenivå.

- Nordreisa kommunes forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader for kommunale bygg og infrastruktur skal være så lave som mulig, men uten at dette går på bekostning av et godt, preventivt vedlikehold.
- Nordreisa kommune skal forvalte kommunens eiendommer til beste for fellesskapet.

KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL 2012-2025

Februar 2013

Innhold

1 Kommuneplanens handlingsdel og forholdet til økonomiplan etter kommuneloven 3

2 Om handlingsdelen 2012 – 2025 3

3 Langsiktige prioriteringer for Nordreisa kommune mot 2025 4

4 Tiltaksplan 2012 – 2015 4

4.1 Prioriterte tiltak 5

4.2 Ikke prioriterte tiltak 2012-2030 6

Alle foto: Nordreisa kommune

Forsiden: Gebavzi
Side 3: Utsikt mot Storeste fra Elveparken
Side 4: Vårvinter på fjellet
Side 8: Mollisfossen

1 Kommuneplanens handlingsdel og forholdet til økonomiplan etter kommuneloven

Kommuneplanens handlingsdel inngår i den helhetlige kommuneplanen sammen med samfunnsdelen og arealdelen.

Kommuneplanen skal som en del av samfunnsdelen ha en handlingsdel. Handlingsdelen skal inneholde et handlingsprogram for å gjennomføre kommuneplanens samfunnsdel for de fire påfølgende budsjettår eller mer.

Handlingsdelen gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. Kommuneplanens handlingsdel skal konkretisere tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.

Kommuneplanens handlingsdel skal oppdateres årlig. Dette er i samsvar med plikten etter kommuneloven til å utarbeide økonomiplan, som kan inngå i handlingsdelen. Kommuneloven pålegger kommuner å utarbeide økonomiplan. Kommuneloven § 5 stiller krav om at kommuneplanleggingen skal ses i sammenheng med tilgjengelige økonomiske ressurser og økonomiplanen. Kommuneloven § 44 stiller krav om at kommuner skal utarbeide en fireårig plan for sin egen økonomi, med oversikt over forventede inntekter, bruken av midlene og prioriterte oppgaver. Økonomiplanen skal rulleres årlig og er et sentralt verktøy for å samordne de politiske målsettingene med de økonomiske rammene, jf. også ny § 3–1 nr. 3.

Kommuneloven § 44 nr. 6 fastslår at kommunestyret vedtar økonomiplanen etter innstilling fra formannskapet. Etter nr. 7 skal innstillingen til økonomiplan legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før behandling i kommunestyret. Dersom økonomiplanen samordnes med kommuneplanens handlingsdel, vil det være bestemmelsen i plan- og bygningsloven § 11–4 om minst 30 dagers periode for offentlig ettersyn som vil gjelde. Bestemmelsen i kommuneloven om at formannskapet skal innstille til vedtak om økonomiplan vil gjelde også når økonomiplanen er samordnet med kommuneplanens handlingsdel. For å oppnå en best mulig samordning av prosess og innhold, legger departementet derfor til grunn at det er formannskapet som innstiller til det samlede planvedtaket når kommuneplanens handlingsdel omfatter økonomiplanen.

Handlingsdelen er konkret på kommunens prioriteringer i et langsiktig perspektiv (minst 12 år) og på tiltak. Plandelen er ”bindeleddet” mellom de langsiktige mål og strategier i samfunnsdel og arealdel og prioriteringer som gjøres i økonomiplan (kommunelova § 44) og årsbudsjett.

2 Om handlingsdelen 2012 – 2025

Kommuneplanens handlingsdel for Nordreisa kommune 2012 – 2025 består av to hoveddeler:

1. Langsiktige prioriteringer for Nordreisa kommune. Perspektiv 12 år.
2. Handlingsprogram for inneværende kommunestyreperiode (2012-2015), samt uprioriterte tiltak.

Handlingsdelen skal på en klar og entydig måte angi hvordan Nordreisa kommune skal imøtekomme og gjennomføre de intensjonene som samfunnsdelen og arealdelen legger opp til.

3 Langsiktige prioriteringer for Nordreisa kommune mot 2025

Kommuneplanens samfunnsdel beskriver mål for kommunesamfunnet og organisasjonen. I den planen legges det ikke opp til spesifikke prioriteringer mellom gode tiltak og prosesser. Dette gjøres i handlingsdelen.

I handlingsdelen 2012 – 2025 legges det opp til følgende langsiktige prioritering ut fra det vi vet i dag;

For perioden 2012 – 2019:

Skole og oppvekstforhold for barn og unge.

- Fordi en god oppvekst og sunne barn og unge vil kreve mindre behov for behandling og ekstra tiltak i voksen alder og i alderdom.
- Fordi tidlig innsats tidlig i utdanningsløpet gir grunnlaget for gjennomføring av det helhetlige utdanningsløpet.

Perioden 2019 – 2025:

Helse, pleie og omsorg.

- Fordi behovet for helse- og omsorgstjenester øker vesentlig.

4 Tiltaksplan 2012 – 2015

Tiltaksplanen innarbeides som del av økonomiplanen og revideres årlig. Kommunestyret kan endre status på tiltak fra "prioritert" til "ikke-prioritert" eller omvendt, i den årlige prioriteringen (økonomiplan) eller ved behandling av handlingsdelen.

4.1 Prioriterte tiltak

Tiltak navn	Beskrivelse	Kostnads-kalkyle (ikke kval. sikret)	Finansiering			Budsjett år
			Kommune	Andre lokale	Andre offentlige	
Planlegging / prosjektering Halti 2	Planlegging og prosjektering av Halti 2	5,5 mill				2012
Utbygging Halti 2	Utbygging av Halti 2 jf. Prosjekterings-grunnlaget.	79 mill eks. prosjekt-adm. og prosjekter-ing				2013-2014
Guleng 3	Bygging av omsorgsboliger	38 mill				2013/2014
Grunnkjøp	Skogeiendommen og Saga skistadion	2 mill				2013/2014
Opprusting av kommunalt veinett		1 mill årlig				2013-2020
Planlegging og utbygging Høgegga barnehage	Planlegging, prosjektering og utbygging av 2 avdelinger i tilknytning til Høgegga barnehage.	8-12 mill,- (Kr 220´ pr plass – 36 plasser)				2014
Planlegging kirkegård Storslett	Reguleringsplan og prosjektering av utbygging.	600 000,-				2014-2015
Planlegging og utbygging av Moan skole	Planlegging og utbygging av Moan skole inkl. gymsal for å dekke fremtidig skolebehov for 1.-4. trinn.	15 mill				2014-2015
Utbygging kirkegård Storslett	Utbygging av kirkegård Storslett (inkl grunnkjøp og prosjektledelse)	3 mill				2015
Dagsentertilbud	Dagsentertilbud til psykiskutviklings-hemmede					2015

4.2 Ikke prioriterte tiltak 2012-2030

Tiltak navn	Beskrivelse	Kostnads -kalkyle	Finansiering			Budsjett år
			Kommune	Andre lokale	Andre offentlige	
Oppvekst, helse og næring						
Rovdas barnehage	Planlegging og bygging av 3 barnehageavdelinger på Rovdas.					
Svømmehall	Planlegging av renovering/nybygg av svømmehall.					
Tiltak fra Stedutviklingsprogrammet 2010-2017						
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 1: Havnepromenade, trekai langs kommunal vei	Rivning av eksisterende mur/forebygging ca 130 meter Fjerning av fyllmasser ca 1300 m^3 Muring av tørrmur/trapper totalt ca 115 meter Endring / flytting av innfesting for båthavna Elektrisk arbeid Kunst (4 kultursymboler)	4,6 mill				
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 2: Havnefront v/ eksisterende forbygning/mur	Endring av E6. Økt svingradius. Bygge nytt kryssområde mellom E6 og kommunal vei. Ny gang- og sykkelvei ved gammelgården ca 70 m. Etablere parkanlegg/parkering nord for hotell sør for kommunal vei til havna ca 1500 m^2. Forareal hotell inkl busslomme ca 400 m^2	3,4 mill				
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 3 Omlegging av E6. Nytt kryssområde mot kommunal vei. Gang og sykkelvei ved gammelgården. Park og parkering nord for hotellet. Opprusting området ved Reisafjord hotell.	Endring av E6. Økt svingradius. Bygge nytt kryssområde mellom E6 og kommunal vei. Ny gang- og sykkelvei ved gammelgården ca 70 m Etablere parkanlegg/ parkering nord for hotell sør for kommunal vei til havna ca 1500 m^2. Forareal hotell inkl busslomme ca 400 m^2.	1,6 mill				
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 4	Veilengde ca 80 meter. Total veibredde 6 meter.	0,4 mill				

Omlegging av Ringveien	Kjørefelt 4 meter.					
Stedsutvikling. Sørkjosen tiltak 5 Opprusting ved Gammelgården. Parkering, torg, hageanlegg	Etablering av ny parkeringsplass ca 350 m^2. Etablere nytt torg ca 320 m^2. Hageanlegg 420 m^2.	1,2 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 1: Handlegate Storslett	Etablering av ny parkeringsplass ca 350 m^2. Etablere nytt torg ca 320 m^2. Hageanlegg 420 m^2.	4,2 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 2: Nytt kryss E6 og Dalaveien	Ny avkjøring fra E6. Ny vei ca 120 meter. Avgrensninger veikanter. Avkjøringer til Bios. Nye gang- og sykkelveier langs ny vei. Beplantning.	4,5 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 3: Festivalplass Storslett v/kommunehuset	Opparbeide ny plass. Opparbeide nye gangveier. Parkering/torg ved Haganbygget. Kunst (2 innstallasjoner og 4 kultursymbol).	6,5 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 4: Ny vei og parkering bak kommunehuset	Ny vei fra Kirkeveien via bakområdet kommunehuset og til Mounioveien. Parkeringsplass.	1,5 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 5: Parkering/torg ved Imo/Bios	Opprusting torg/plass ca 1300 m^2.	1,7 mill				
Stedsutvikling. Storslett. Tiltak 6: Siktlinje/plass Prix – Kirkeveien	Opprydding, oppstramming av plass. Forskjønning. Kollektivtiltak. Trafikksikkerhet.	0,6 mill				
Idrett og fritidsanlegg						
Idrettsanlegg. Travbane Gorosmoen. Planlegging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Idrettsanlegg. Travbane Gorosmoen. Utbygging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Idrettsanlegg. Fotballhall. Planlegging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Idrettsanlegg. Fotballhall. Utbygging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					

Infrastruktur						
Infrastruktur. Gang-sykkelvei Tømmernes.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Infrastruktur. Gang-sykkelvei Snemyr.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Infrastruktur. Gang-sykkelvei Tretten.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Infrastruktur. Avlastingsvei Mounioveien – E6.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Infrastruktur/næring. Havn og industriområde Hjellnes. Plan.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Infrastruktur/næring. Havn og industriområde Hjellnes. Utbygging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Friluftsliv						
Friluftsliv/næring. Allaktivitetsløypa. Planlegging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					
Friluftsliv/næring. Allaktivitetsløypa. Utbygging.	Avklaring gjennom arealplanprosessen.					

MERKNADSBEHANDLING FOR KOMMUNEPLANENS HANDLINGSDEL 2012-2025

Februar 2013

Innhold

1.	Sammendrag	3
2.	Mottatte høringsinnspill	3
2.1	Fra offentlige	3
2.1.1	Sametinget	3
2.2	Fra kommunale utvalg	3
2.2.1	Nordreisa driftsutvalg	3
2.2.2	Nordreisa helse- og omsorgsutvalg	4
2.2.3	Nordreisa oppvekstutvalg	4
2.3	Fra privatpersoner, selskap, lag og foreninger	5
2.3.1	Nordreisa Arbeiderparti	5
2.3.2	Nordreisa Fremskrittsparti	6
2.3.3	Nordreisa næringsforening (NNF)	6
2.3.4	Lærerkollegiet ved Moan skole	7
2.3.5	Styrerne i de kommunale barnehagene	7

1. Sammendrag

Nordreisa kommune har mottatt til sammen 9 høringsuttalelser til kommuneplanens handlingsdel. Mengden merknader er relativt få, og merknadsbehandlingen blir derfor oversiktlig, selv uten et merknadssammendrag. Merknadene følger under med rådmannens vurdering og kommentarer etter hvert innspill. Plandokumentet er oppdatert og endret etter innspillene.

2. Mottatte høringsinnspill

2.1 Fra offentlige

2.1.1 Sametinget

Sametinget (SD) slutter seg til kommunens satsningsområder, men anmoder om å ta inn formuleringer om styrking av samisk språk og kultur i de langsiktige prioriteringene. Det er også viktig å følge dette opp med prioriterte tiltak rettet mot bruk og ivaretakelse av samisk språk.

Rådmannens kommentar:

Nordreisa kommune har fokus på det flerkulturelle ved kommunen, noe som inkluderer samisk, finsk/kvensk og norsk språk og kultur. Vi mener at dette ivaretar de samiske interessene tilstrekkelig.

2.2 Fra kommunale utvalg

2.2.1 Nordreisa driftsutvalg

Planlegging Rotsund oppvekstsenter endres til *Rotsund barneskole – opprusting barneskole.*

Nye punkter:

- Guleng 3 – Bygging av omsorgsboliger – 38 mill – 2013/2014
- Vurdere grunnkjøp – ulike behov og områder – 2 mill
- Opprusting av kommunalt veinett – 1 mill – årlig 2013-2020

Rådmannens kommentar:

Rotsund oppvekstsenter er takk ut av planen. Forslag om endring tas derfor ikke til følge.

Guleng 3: Forslag om å ta inn Guleng 3 i listen over prioriterte tiltak er tatt til følge.

Forslag om å ta inn grunnkjøp er tatt inn i tiltaksplanen. Blant annet er prosessen med kjøp av Skogeiendommen vedtatt og igangsatt allerede.

Forslag om 1million årlig til opprusting av kommunalt veinett i perioden 2013-2020 er tatt inn på lista over prioriterte tiltak..

2.2.2 Nordreisa helse- og omsorgsutvalg

- Guleng 3 – 2013 (s.5)
- Dagsentertilbud må prioriteres.
- Omsorg + 2014/2015
- Innføre stipendordning for ungdom under utdanning og voksne studenter innenfor aktuelle yrkesgrupper, men forutsetning om bindingstid etter endt utdanning.

Rådmannens kommentar:

Guleng 3: Forslag om å ta inn Guleng 3 i listen over prioriterte tiltak er tatt til følge.

Dagsentertilbud: Nordreisa ASVO har tilbudt å selge dagsentertilbudstjenester. Kommunen må evaluere om kommunen selv skal bygge opp et slikt tilbud eller om tjenesten skal kjøpes inn fra ASVO eller andre.

Omsorg + 2014/2015: Kommunen er usikker på hva utvalget har ment med dette.

Stipendordning: Forslag om å innføre stipend ordning hører ikke hjemme under tiltaksplanen, men under samfunnsplanen. I samfunnsplanen er det ikke satset på stipendordninger, men på kompetanseheving for kommunalt ansatte.

2.2.3 Nordreisa oppvekstutvalg

Prioriterte tiltak (s.5):

- Rovdas barnehage inn i 2013.
- Lunde/Moan oppvekstsenter flyttes til uprioritert tiltak.
- Rotsund oppvekstsenter fjernes.
- Oksfjord oppvekstsenter fjernes.
- Utbygging av Høgegga barnehage inn i 2014.
- Sørkjosen oppvekstsenter inn i 2014.

Plantiltak:

- Helhetlig oppvekstplan må prioriteres.
- Plan for dagsentertilbud prioriteres.

Rådmannens kommentar:

Barnehager: Det må prioriteres mellom Høgegga, Kirkebakken og Rovdas barnehage. Av tidshensyn og press på barnehageplasser foreslår Rådmannen at kommunen stiller seg positiv til bygging av Kirkebakken barnehage med 54 barnehageplasser. Videre foreslår vi utbygging av 2 avdelingsbarnehage på Høgegga med 32 plasser og deretter Rovdas barnehage med 3 avdelinger. Etter innspill fra menighetsrådet om Kirkebakken barnehage flyttes forslaget om Rovdas barnehage til uprioriterte tiltak. Utbygging av 2 avdelinger på Høgegga er rimeligere enn å bygge helt nytt. En 4 avdelings barnehage vil gi en mer rasjonell drift med én styrer og vil derfor prioriteres. Utbyggingen av boligfeltet på Rovdas er også kommet såpass kort,

at det derfor vil være bedre å prioritere en utbygging på Høgegga der det er størst befolkning først. Sanering av barnehager i midlertidige bygg planlegges fortløpende.

Lunde/Moan og Sørkjosen oppvekstsenter: En utbygging av Moan skole som kan ta alle elvene fra 1.-4. trinn vil ikke gi behov for ombygging av Sørkjosen skole. Lokalene ved Sørkjosen skole benyttes i dag til Nordreisa voksenopplæring og flyktningetjeneste. Lokalene er egnet for dette formålet, og behovet for disse tjenestene vil ikke bli redusert i fremtiden.

Oppvekstsentre: Alle oppvekstsentre er tatt ut av tiltaksplanen. Det fokuseres på barnehager og skoler.

Dagsentertilbud: Nordreisa ASVO har tilbudt å selge dagsentertilbudstjenester. Kommunen må evaluere om kommunen selv skal bygge opp et slikt tilbud eller om tjenesten skal kjøpes inn fra ASVO eller andre.

Plantiltak hører hjemme i kommunens planstrategi og er derfor tatt ut av kommunens handlingsplan.

2.3 Fra privatpersoner, selskap, lag og foreninger

2.3.1 Nordreisa Arbeiderparti

I tiltaksplanen for 2012 – 2015 ønsker de følgende endringer:

- Rovdas barnehage inn i 2013.
- Guleng 3 inn i 2013.
- Lunde/Moan oppvekstsenter flyttes til uprioritert tiltak.
- Rotsund og Oksfjord oppvekstsentre fjernes.
- Utbygging av Høgegga barnehage inn i 2014.
- Sørkjosen oppvekstsenter inn i 2014.

Av øvrige plantiltak må helhetlig oppvekstplan og dagsentertilbud prioriteres.

I tillegg er det ønske om å innføre en stipendordning innen aktuelle yrkesgrupper, der ungdom under utdanning og voksne studenter kan søke om stipend med forutsetning om bindingstid til kommunen etter endt utdanning.

Rådmannens kommentar:

Guleng 3: Forslag om å ta inn Guleng 3 i listen over prioriterte tiltak er tatt til følge.

Barnehager: Det må prioriteres mellom Høgegga, Kirkebakken og Rovdas barnehage. Av tidshensyn og press på barnehageplasser foreslår Rådmannen at kommunen stiller seg positiv til bygging av Kirkebakken barnehage med 54 barnehageplasser. Videre foreslår vi utbygging av 2 avdelingsbarnehage på Høgegga med 32 plasser og deretter Rovdas barnehage med 3 avdelinger. Etter innspill fra menighetsrådet om Kirkebakken barnehage flyttes forslaget om Rovdas barnehage til uprioriterte tiltak. Utbygging av 2 avdelinger på Høgegga er rimeligere enn å bygge helt nytt. En 4 avdelings barnehage vil gi en mer rasjonell drift med én styrer og vil

derfor prioriteres. Utbyggingen av boligfeltet på Rovdas er også kommet såpass kort, at det derfor vil være bedre å prioritere en utbygging på Høgegga der det er størst befolkning først. Sanering av barnehager i midlertidige bygg planlegges fortløpende.

Oppvekstsentre: Alle oppvekstsentre er tatt ut av tiltaksplanen. Det fokuseres på barnehager og skoler. En utbygging av Moan skole som kan ta alle elvene fra 1.-4. trinn vil ikke gi behov for ombygging av Sørkjosen skole. Lokalene ved Sørkjosen skole benyttes i dag til Nordreisa voksenopplæring og flyktningetjeneste. Lokalene er egnet for dette formålet, og behovet for disse tjenestene vil ikke bli redusert i fremtiden.

Dagsentertilbud: Nordreisa ASVO har tilbudt å selge dagsentertilbudstjenester. Kommunen må evaluere om kommunen selv skal bygge opp et slikt tilbud eller om tjenesten skal kjøpes inn fra ASVO eller andre.

2.3.2 Nordreisa Fremskrittsparti

All planlegging og utbygging av barnehager og oppvekstsenter som er foreslått i tiltaksplanen tas ut. Det må komme bedre fram, i både handlingsdelen og i samfunnsdelen at det må foretas strukturendringer. I framtiden bør det være to barnehager i Storslett/Sørkjosen området, Leirbukt og Storslett, og én skole på Storslett.

Moan skole planlegges og ombygges til barnehage 2013 – 2015.

Planlegge og bygge 1.-10. skole på Storslett 2013 – 2015.

Driftsutvalgets vedtak om kjøp av Skogeiendommen må følges opp.

Beredskapsplan gis høyeste prioritet 2012 – 2013. Årlige øvelser gjennomføres i tett samarbeid med politiet. Andre offentlige etater og frivillige organisasjoner skal tilbys å være med.

Rådmannens kommentar:

Ombygging Moan skole til barnehage: Forslaget er ikke tatt til følge.

Forslag om bygging av en 1.-10. skole på Storslett tas ikke inn i planen.

Skogeiendommen: Dette er vedtatt og igangsatt.

2.3.3 Nordreisa næringsforening (NNF)

Er det riktig å investere i Halti II, når viktige kommunale bygg er anbefalt sanert på grunn av dårlig forfatning? Spesielt kritisk er det for svømmehallen, og den er ikke med på hverken prioritert eller uprioritert liste over tiltak. Er det ikke tenkt å gjøre noe med den?

Vil Halti II binde opp økonomisk handlingsrom slik at det er vanskelig å investere i et akseptabelt svømmeanlegg i de nærmeste årene? Dersom det er slik at kommunen

kan prioritere en akseptabel løsning for både Halti II og svømmehallen i planperioden, bør den sistnevnte tas inn i tiltaksplanen. I motsatt fall bes de politiske partiene å vurdere om det er forsvarlig å realisere Halti II nå. NNF har ikke tatt stilling til om Halti II bør utsettes eller endres, men de ønsker å rette søkelys på problemstillingen. Kanskje kan kultursal og svømmeanlegg kombineres dersom det vurderes på nytt.

Rådmannens kommentar:

Prosessen med Halti II er kommet så langt at den vil fortsette. Svømmehall er tatt med i tiltaksplanens liste over uprioriterte tiltak.

2.3.4 Lærerkollegiet ved Moan skole

Lunde/Moan oppvekstsenter: dersom det blir tatt hensyn til momentene under kan det blir veldig bra.

- En prosjektgruppe der bl.a. Moan skole er representert med flere ansatte bør nedsettes.
- Behov for flere spesialrom: skolekjøkken, kunst- og håndverk, musikk.
- Fellesrommet bør ombygges til bibliotek.
- Gymsalen bør tilrettelegges til flerbruk med uttrekkbar tribune og scene.
- Sambruk med grendelag eller menighetshus.
- Adkomsten bør være mer trafikksikker, med en annen trasé enn nå. Det ønskes orden på gang- og sykkelsti.
- Avgrenset uteområde for barnehagen.
- Kapasiteten til uteområdet er per i dag sprengt (170 elever). Behov for oppgradering og flere lekeapparater.
- Det ønskes ikke kirkegård ved skolen.

Rådmannens kommentar:

Lunde/Moan oppvekstsenter er tatt ut av planen. Det foreslås i stedet at Moan skole skal bygges ut. Innspillene til hensyn som bør tas under planlegging av en utbygging er bra, og vil vurderes under senere planlegging av utbyggingsprosjektet.

2.3.5 Styrerne i de kommunale barnehagene

Styrerne i de kommunale barnehagene mener at hovedmålene for barnehager må inn i tiltaksplanen med beskrivelse og finansiering.

Eksempelvis bør tiltaksplanen si noen om hvordan og med hvilken tidsfrist alle barnehagene skal være i godkjente, permanente bygninger tilpasset formålet. Et annet eksempel er hovedmålet om høy kvalitet på alle nivå og områder. Hvilken plan er det for kompetanseheving? Hvordan og når skal eksisterende bygg oppgraderes, slik at de er tilpasset formålet? Skal noen barnehager legges ned? Og hvem skal inn i nybygg?

Rådmannens kommentar:

Kommuneplanens handlingsdel med tilhørende tiltaksplan er en oversikt over planlagte investeringer for kommunen. For eksempel vil kompetanseheving ikke høre hjemme i en tiltaks plan, men i samfunnsdelen. Tiltaksplanen gir imidlertid en oversikt over hvilke bygg som skal bygges/rehabiliteres/utvides til hvilken tid. Sanering av barnehager i midlertidige bygg planlegges fortløpende.

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2013/430-1
Arkiv: A10
Saksbehandler: Marit Føre
Dato: 31.01.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2/13	Nordreisa oppvekstutvalg	21.02.2013
6/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Revidering av vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa

Henvisning til lovverk:

Barnehageloven, Forvaltningsloven og de gjeldende kommunale vedtektene.

Vedlegg
1 Gjeldende vedtekter for de kommunale barnehagene i Nordreisa kommune, revidert 02.08.08
2 Forslag - Revidering av vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa 2013

Saksprotokoll i Nordreisa oppvekstutvalg - 21.02.2013

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Forslaget til vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa vedtas.

Rådmannens innstilling

Forslaget til vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa vedtas.

Saksopplysninger

Gjeldende vedtekter for de kommunale barnehagene i Nordreisa var sist vedtatt i 2008. Det var nå behov for en revisjon av dem.

Forslaget som foreligger, avviker ikke mye fra dagens vedtekter, men er gjort kortere. De største endringa er at det ikke tilbys barnehageplass under 50%. Barnehageloven tillater ikke mer å sette passer mot hverandre for å fylle opp til 100% plasser.
Forslaget som foreligger har vært gjennomgått og drøftet med barnehagestyrerne, og de har gitt sin tilslutning til det.

Vurdering:

Forslag til vedtekter for kommunale barnehager i Nordreisa 2013 er tilpasset dagens barnehagedrift .

VEDTEKTENE GJELDER FOR DE KOMMUNALE BARNEHAGENE I NORDREISA KOMMUNE

1. Den kommunale forvaltning

Nordreisa kommune eier og driver barnehagene, og er ansvarlig for driften i samsvar med «Lov 2005 –06-17 nr 64 Lov om barnehager» , forskrifter til loven samt merknader til bestemmelsene i loven fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Rammeplan for barnehagen er retningsgivende og forpliktende for barnehagenes innhold og oppgaver. Den enkelte barnehage skal fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten

I henhold til vedtak i kommunestyresak 70/95, er det Levekårsutvalget som er det politiske styringsorgan for kommunens barnehagevirksomhet.

2. Formål

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.
Barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdragelse i samsvar med kristne grunnverdier. Barnehager skal drives i samsvar med de til enhver tid gjeldene lover, forskrifter, vedtekter, fastsatte budsjett og årsplan for barnehagens virksomhet.

3. Styringsverket i barnehagene

Foreldreråd
Alle barnehager skal ha et foreldreråd. Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna i barnehagen, - og skal fremme samarbeidet mellom hjemmene og barnehagen, jfr. Lovens § 4, forskriftenes pkt. 1 samt merknader til loven.

Samarbeidsutvalg
Alle barnehager skal ha et samarbeidsutvalg. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Eier velger en representant til samarbeidsutvalget, jfr. Lovens § 4, forskriftene pkt. 2, samt merknader til loven. Eiers representant kan møte etter eget ønske.

Hver enkelt barnehage følger forskriften for internkontroll.

4. Opptak

Hovedopptak for barnehagene i Nordreisa kommune foretas etter søknadsfrist 1. mars. Det skal benyttes fastsatt skjema.

Opptak av barn gjøres administrativt etter innstilling fra og i samarbeid med den enkelte styrer. Rådmannen delegerer myndighet.
Det er en samordnet opptaksprosess i kommunen, etter § 12 i lov om barnehage.
De private barnehagene har egen opptakskriterier.

Klage på opptak rettes til kommunen som underinstans. Kommunen kan endre vedtaket eller avvise klagen. Ved avvisning av klagen kan vedtaket klages inn til klageorganet som i Nordreisa kommune er Brukerutvalget.
Brukerutvalget er siste klageinstans.

Ved hovedopptaket settes det opp prioritert reserveliste. Reservelisten gjøres gjeldende t.o.m. 31. august. Ledige plasser etter denne dato lyses ledig i dagspressa ved mindre enn to barn på venteliste.

Søkere som ikke kommer inn på sin 1. prioritet, men får plass i annen barnehage, kan velge å stå på venteliste til sin 1. prioritet.

Barn som har fått plass i barnehage, beholder plassen fram til skolestart.
Det vil så langt som mulig prioriteres at barn får være i samme barnehage etter fylte 3 år.
Størrelsen på prosentplass tildeles ut gjeldende barnehageår. Plasser som er på 30, 40, 60 og 70 %, gjelder for et barnehageår av gangen.. Hvis det ønskes endring av prosentplassen må det søkes om det, men ellers tar styrer kontakt hvis det ikke går opp med prosentvise plasser.

Foreldre som ønsker å skifte barnehage for sitt/sine barn, må søke spesielt om dette.

Det skilles mellom aldersgruppene 0-3 år og 3-6 år.
Barn som er under 3 år i det kalenderåret det gjøres opptak, teller som to.
Barn som fyller 3 år i det kalenderåret det gjøre opptak, teller som en.

Funksjonshemmede barn teller som to, dersom faginstans anser dette som nødvendig. Dette skal det søkes om etter barnehageloven.

Dersom det skulle bli ledige plasser i vårhalvåret, kan barn bli tatt opp i 3-6 års gruppe fra fylte tre år.

Det tilbys barnehageplasser som tilsvarer 30, 40, 50, 60,70 og 100 % av full plass tilsvarende 45 timer pr. uke.

En barnehageplass må som utgangspunkt benyttes som hele dager.
Søkere vil så langt som mulig få oppfylt sitt ønske om størrelse og hvordan plassen ønskes benyttet.
Dette skal vurderes faglig i forhold til barnegruppe, bemanning, totalt antall plasser pr. avdeling. Vurdering gjøres av styrer.

Dersom man ønsker reduksjon eller utvidelse av barnehageplass, må det søkes særskilt om dette.

Ved ledige plasser i barnehagene kan det innvilges midlertidige plasser. Søknader om midlertidig plass vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Ved ledig kapasitet i barnehagen kan det selges enkeltdager. For barn som ikke har plass i barnehage vil styrer avgjøre dette i forhold til behov for tilvenning, barnegruppe og personalsituasjon.

Finner noen å måtte si opp plassen, må det leveres begrunnet oppsigelse.
Oppsigelsen skal være skriftlig og rettes til kommunen.
Oppsigelsestida er en måned, fra dato til dato.
Ved oppsigelse gjeldende fra og med 01. mai eller senere, må det betales for plassen ut barnehageåret. Dersom man ønsker å si opp plassen på våren må oppsigelsen leveres innen 1. april. Barnet må da taes ut av barnehagen innen 01 mai.

En tildelt barnehageplass kan ikke stå ubenyttet over lengre tid. Barnehagen kan kreve begrunnelse for fraværet. Dersom plassen blir dårlig benyttet, kan behovet for plassen kan bli tatt opp til ny vurdering.

5. Opptakskriterier for Nordreisa Kommunes barnehager

De barn som har plass i barnehage og ønsker overflytting / utvidelse / reduksjon av plass prioriteres foran "nye barn".

Følgende barn prioriteres ved opptak:

1. Barn med nedsatt funksjonsevne:
   Dokumentasjon: skriftlig attest fra lege, psykolog, PPT eller fagpersonell ved sosiale/medisinske institusjoner.
2. Barn som omfattes av vernevedtak gjort av Lov om Barnevernstjenesten.
   Dokumentasjon: skriftlig attestasjon fra barnevernet.
3. Barn som kommer inn under kriterier etter følgende prioritert rekkefølge:
   - A: Barn fra familier som har store belastninger grunnet sykdom og/eller funksjonshemning. Dokumentasjon: skriftlig attest fra lege, psykolog ved sosialmedisinske institusjoner. Dokumentasjonen må bekrefte at forsørgere grunnet sykdom eller funksjonshemning i familien er avhengig av avlastning fra den daglige omsorgen for barnet
   - B: barn som tilhører språklig eller kulturell minoritet
   - C: barn med foresatte under utdanning/i arbeid det året det søkes plass for
   - D: barn med svært utrygt/farlig bomiljø - gjelder barn over 2 år
   - E: barn som mangler lekekamerater i sitt nærmiljø - gjelder barn over 2 år

Ved ellers like vilkår kan eldste barn kunne bli prioritert. I tillegg til opptakskriterier må opptakene vurderes i sammenheng med at barnegruppa skal ha rimelig sammensetning etter kjønn, alder og Pedagogisk fungering. For å oppnå kontinuitet i barnegruppa, og dermed sikre barna et noenlunde stabilt oppvekstmiljø, bør minst 40% av barnegruppa bestå av barn som har gått i barnehagen tidligere.
Så langt det er mulig vil man prøve å gi søsken plass i samme barnehage.

6. Leke -og oppholdsareal

Nordreisa kommune har vedtatt et netto leke- og oppholdsareal på
4 m2 for barn over 3 år, - og 5,5 m2 for barn under 3 år.
Uteområdet skal være minst 6 ganger større enn samlet lekeareal inne.

7. Oppholdstid/åpningstid

Nytt barnehageår starter ca. 10. august.
Barnehagens åpningstid er normalt fra kl. 07.30 til kl. 16.30.

Sonjatun barnehagen kan ved behov ha åpent fra kl. 06.45. Barnets oppholdstid må imidlertid ikke overstige 9 timer pr. dag.

Årsplanen vil inneholde bestemmelser om personalets 5 planleggingsdager, inntil 2 dager legges til starten av barnehageåret. Da er barnehagen stengt.

- Barnehagen er stengt fire uker om sommeren.
- Julaften og nyttårsaften er barnehagen stengt.
- Onsdag før skjærtorsdag stenger barnehagen kl.1200.

8. Samisk barnehagetilbud

Det vil være tilbud om barnehageplass på en samisk barnehageavdeling dersom antall søkere til slikt tilbud er mange nok til å utløse støtte fra sametinget.
Ved hovedopptaket vil barn som er samisktalende evt. tospråklige og/ eller har samisk tilhørighet prioriteres. Barn som har plass på samisk avdeling i det inneværende barnehageår uten å være samisktalende eller ha samisk tilhørighet vil kunne påregne bytte av avdeling/ barnehage ved hovedopptaket.
Samisk barnehageavdeling vektlegger arbeid med utvikling av samisk språk, kultur og identitet.

9. Betaling av barnehageopphold

Kommunestyret fastsetter foreldrebetalinga.
Det gis 30 % søskenmoderasjon for 2. barn og 50 % for 3.barn osv.

Foreldrerådet fastsetter kostpenger. Det gis ikke søskenmoderasjon på kostpenger.

Dersom regning for barnehageopphold ikke er betalt innen en måned etter forfall, kan kommunen si opp plassen, og barnet må da tas ut av barnehagen med en ukes varsel.

Med fravær utover en måned kan det søkes om betalingsfri. Søknad om betalingsfri kan innvilges i særlige tilfeller ved sykdom, opphold på sykehus el. Legeerklæring skal framlegges.

Uforutsett stenging av barnehagen inntil 3 dager gir ikke grunnlag for betalingsfri.

10. Permisjon fra barnehageplass

Det kan søkes permisjon fra barnehageplass. Søknad med begrunnelse rettes til kommunen. Søknad avgjøres i samarbeid med barnehages styrer. Partene har klagerett etter Forvaltningsloven. Frist er tre uker fra du mottar melding om vedtak. Klagen sendes kommunen.
Det gis ikke permisjon fra starten av eller en periode midt i et barnehageår.
Permisjon kan innvilges fra en gitt dato og ut barnehageåret dersom det er barn på venteliste som kan fylle den ledige plassen.
Det gis ikke permisjon etter 01. mai for inneværende barnehageår.
Barn som ikke har benyttet/ startet opp i tildelt plass kan ikke innvilges permisjon.

De kommunale barnehagene i Nordreisa

Oksfjord barnehage	1 avd., 18 plasser	0-6 år
Storslett barnehage	2 avd., 36 plasser	0-6 år
Sørkjosen barnehage	2 avd., 36 plasser	0-6 år
Høgegga barnehage	2 avd., 36 plasser	0-6 år
Sonjatun barnehage	4 avd., 54 plasser	0-6 år
Leirbukt barnehage	2 avd. 36 plasser	0-6 år

Private barnehager i Nordreisa Kommune

Stranda barnehage, Sørkjosen	1 avd	0-6 år
Trollskogen barnehage, Rotsund	1 avd	0-6 år
Reisadalen Montessoribarnehage, Snemyr	1 avd	0-6 år
Tømmernes gårds og naturbarnehage	1 avd	0-6 år

Vedtektene for de kommunale barnehagene er vedtatt:

Kommunestyret, sak 0007/04, 19.02.04
Kommunestyret, sak 002 /06, 22.06.06
Kommunestyret, sak 044/ 07, 20.12.07

FORSLAG

Vedtekter for de kommunale barnehagene i Nordreisa kommune 2013

1. **Den kommunale forvaltning**
   Nordreisa kommune eier og driver barnehagene, og er ansvarlig for driften i samsvar med til enhver tid gjeldende Lov om barnehager» , forskrifter til loven, rammeplan, årsplan, samt merknader til bestemmelsene i loven fastsatt av Kunnskapsdepartementet.

   I henhold til vedtak er det Oppvekstutvalget som er det politiske styringsorgan for kommunens barnehagevirksomhet.

2. **Formål**
   Barnehageloven § 1:

"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering."

3. **Foreldreråd og samarbeidsutvalg**

Hver barnehage skal ha et foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldre/de foresatte til alle barna og skal fremme fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper ett godt barnehagemiljø.
Samarbeidsutvalget skal være rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen. Styrer er eiers representant i samarbeidsutvalget.

Jfr § 5 i Lov om barnehager kan kommunen bestemme at det skal være felles samarbeidsutvalg for kommunal barnehage og grunnskole.

Foreldre sikres medvirkning på barnehagens samlede virksomhet gjennom deltakelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg.

4. Opptak

Hovedopptak for barnehagene i Nordreisa kommune foretas etter søknadsfrist 1. mars. Det skal benyttes fastsatt skjema/elektronisk søknad.

Opptak gjøres administrativt etter innstilling av den enkelte styrer. Rådmannen delegerer myndighet, i en samordnet opptaksprosess i kommunen, etter § 12 i lov om barnehage. De private barnehagene har egne opptakskriterier.

Klage på opptak rettes til saksbehandler i Nordreisa kommune som underinstans. Kommunen kan endre vedtaket eller avvise klagen. Ved avvisning av klagen kan vedtaket klages inn til klageorganet som i Nordreisa kommune er Brukerutvalget. Brukerutvalget er siste klageinstans.

Søkere som ikke kommer inn på sin 1. prioritet, kan velge å stå på venteliste til sin 1. prioritet.

Barnehageplass tildeles som fast plass til barnet begynner på skolen, eller plassen sies opp.

Størrelsen på prosentplass tildeles ut gjeldende barnehageår. Dersom det ønskes endring/videreføring av prosentplassen må det søkes om det til hvert hovedopptak. Foreldre som ønsker å skifte barnehage for sitt/sine barn, må søke spesielt om dette.

Det skilles mellom aldersgruppene 0-3 år og 3-6 år. Barn som er under tre år i det kalenderåret det gjøres opptak, teller som to. Barn som fyller tre år i det kalenderåret det gjøres opptak, teller som en. Barn med nedsatt funksjonsevne kan telle som to, dersom faginstans anser dette som nødvendig. Dette skal det søkes om etter barnehageloven.

Dersom det skulle bli ledige plasser i vårhalvåret, kan barn bli tatt opp i 3-6 års gruppe fra fylte tre år. Det tilbys barnehageplasser som tilsvarer minimum 50% og opp til 100 % av full plass tilsvarende 45 timer pr. uke. En barnehageplass må benyttes som hele dager.

Oppsigelsen skal være skriftlig og rettes til barnehagen. Oppsigelsestida er en måned, fra dato til dato. Ved oppsigelse gjeldende fra og med 01. mai eller senere, må det betales for plassen ut barnehageåret. Dersom man ønsker å si opp plassen på våren må oppsigelsen leveres innen 1. april. Barnet må da taes ut av barnehagen innen 1. mai.

5. Opptakskriterier for Nordreisa Kommunes barnehager

Barn som fyller 1 år senest innen utgangen av august det året det ved hovedopptaket søkes om barnehageplass, har rett til plass fra august. Barnehageloven § 12 a.
Barn som har plass i barnehage og ønsker overflytting / utvidelse / reduksjon av plass kan prioriteres foran "nye barn".

Følgende barn prioriteres ved opptak:
1. Barn med nedsatt funksjonsevne: Dokumentasjon: skriftlig attest fra lege, psykolog, PPT eller fagpersonell ved sosiale/medisinske institusjoner.
2. Barn som omfattes av vernevedtak gjort av Lov om Barnevernstjenesten.
   Dokumentasjon: skriftlig attestasjon fra barnevernet.
3. Barn som kommer inn under kriterier etter følgende prioritert rekkefølge:
a. Barn fra familier som har store belastninger grunnet sykdom og/eller funksjonshemning.
Dokumentasjon: skriftlig attest fra lege, psykolog ved sosialmedisinske institusjoner. Dokumentasjonen må bekrefte at forsørgere grunnet sykdom eller funksjonshemning i familien er avhengig av avlastning fra den daglige omsorgen for barnet.
b. Barn som tilhører språklig eller kulturell minoritet.

Ved ellers like vilkår kan eldste barn kunne bli prioritert. I tillegg til opptakskriterier må opptakene vurderes i sammenheng med at barnegruppa skal ha rimelig sammensetning etter kjønn og alder. Så langt det er mulig vil man prøve å gi søsken plass i samme barnehage.

6. **Leke- og oppholdsareal**

Nordreisa kommune har vedtatt et netto leke- og oppholdsareal på 4 m2 for barn over tre år, - og 5,5 m2 for barn under tre år. Uteområdet skal være minst seks ganger større enn samlet lekeareal inne.

7. **Oppholdstid/åpningstid**

Ett barnehageår regnes fra 1.august til 31.juli. Oppstart for nytt barnehageår er uke 32. Barnehagens åpningstid er fra kl. 07.30 til kl. 16.30. Sonjatun barnehagen har åpent fra kl. 06.45. Barnets oppholdstid må imidlertid ikke overstige ni timer pr. dag.

Årsplanen vil inneholde bestemmelser om personalets seks kurs- og planleggingsdager, inntil to dager legges til starten av barnehageåret. Da er barnehagen stengt.
- Barnehagen er stengt fire uker om sommeren.
- Julaften og nyttårsaften er barnehagen stengt.
- Onsdag før skjærtorsdag stenger barnehagen kl.1200.

I forbindelse med høytider og ferier er personalet pålagt å ta ut avspasering. Barnehagen foretar da en behovsprøving av barnehagetilbudet.

8. **Samisk barnehagetilbud**

Det vil være tilbud om barnehageplass på en samisk barnehageavdeling dersom antall søkere til slikt tilbud er mange nok til å utløse støtte fra sametinget. Ved hovedopptaket vil barn som er samisktalende evt. tospråklige og/ eller har samisk tilhørighet prioriteres. Barn som har plass på samisk avdeling i det inneværende barnehageår uten å være

samisktalende eller ha samisk tilhørighet vil kunne påregne bytte av avdeling/ barnehage ved hovedopptaket. Samisk barnehageavdeling vektlegger arbeid med utvikling av samisk språk, kultur og identitet.

9. Betaling av barnehageopphold

Kommunestyret fastsetter foreldrebetalinga. Det gis 30 % søskenmoderasjon for 2. barn og 50 % for 3. barn. Foreldrerådet fastsetter kostpenger. Det gis ikke søskenmoderasjon på kostpenger. Dersom regning for barnehageopphold ikke er betalt innen en måned etter forfall, kan kommunen si opp plassen, og barnet må da tas ut av barnehagen med en ukes varsel.

Ett barnehageår regnes som 11 måneder, juli er betalingsfri måned.

Søknad om betalingsfri ved fravær utover en måned, kan innvilges i særlige tilfeller ved sykdom, opphold på sykehus el. Legeerklæring skal framlegges.

Uforutsett stenging av barnehagen inntil tre dager gir ikke grunnlag for betalingsfri.

I tilfeller hvor barn hentes etter barnehagens stengetid, belastes foreldrene med ett overtidstillegg på kr 200 pr påbegynte halvtime.

10. Permisjon fra barnehageplass

Søknad om permisjon med begrunnelse rettes til den enkelte barnehage. Partene har klagerett etter Forvaltningsloven. Frist er tre uker fra du mottar melding om vedtak. Klagen sendes kommunen.

Det gis ikke permisjon fra starten av eller en periode midt i et barnehageår. Permisjon kan innvilges fra en gitt dato og ut barnehageåret. Det gis ikke permisjon etter 1. mai for inneværende barnehageår. Barn som ikke har benyttet/ startet opp i tildelt plass kan ikke innvilges permisjon.

De kommunale barnehagene i Nordreisa

Oksfjord barnehage	Oksfjordhamn	1 avd 18 plasser	0 – 6 år
Storslett barnehage	Storslett	2 avd 34 plasser	0 – 6 år
Høgegga barnehage	Storslett	2 avd 36 plasser	0 – 6 år
Sonjatun barnehage	Storslett	4 avd 68 plasser	0 – 6 år
Leirbukt barnehage	Storslett	5 avd 90 plasser	0 – 6 år
Sørkjosen barnehage	Sørkjosen	2 avd 36 plasser	0 – 6 år

Private barnehager i Nordreisa

Stranda barnehage	Sørkjosen	1 avd	0 - 6 år
Trollskogen barnehage	Rotsund	1 avd	0 - 6 år
Reisadalen Montessoribarnehage	Snemyr	1 avd utvidet	0 - 6 år
Tømmernes gårds- og naturbarnehage	Tømmernes	1 avd	0 - 6 år

Vedtektene for de kommunale barnehagene er vedtatt:
Kommunestyret, sak 0007/04, 19.02.04
Kommunestyret, sak 002 /06, 22.06.06
Kommunestyret, sak 044/ 07, 20.12.07

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2012/1161-19
Arkiv: U63
Saksbehandler: Christin Andersen
Dato: 30.11.2012

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
7/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Reaksjon befaringsrapport skjenkebevilling/røykeforbud - Minibar 1

Henvisning til lovverk:
Alkoholloven
FOR 2010-06-24 nr 1952: Forskrift om salgs- og skjenebevilling for alkohol, Nordreisa kommune, Troms

Vedlegg
1 Befaringsrapport skjenkebevilling/røykeforbud, sladdet versjon, Minibar 1
2 Tilleggsrapport
3 Uttalelse til skjenkekontroll ved Minibar1 24.november 2012 - Sladdet versjon
4 Interne rutiner i forhold til skjenking på minibar1
5 Vedrørende brudd på alkoholloven
6 Forhåndsvarsling vedr. innrapportert brudd på alkoholloven

Rådmannens innstilling

Nordreisa kommunestyre ser svært alvorlig på brudd på Alkoholloven og Forskrift om salgs- og skjenkebevilling for alkohol, Nordreisa kommune.

Skjenking av overstadig beruset personer er et svært alvorlig brudd som tilsier inndragning av bevilling i minimum 2 måneder.

Nordreisa kommunestyre vil likevel, etter en vurdering av alle forhold i saken gi Minibar1 ved bevillingsinnehaver Bjørn Arne Olsen, skriftlig advarsel om inndragning jfr forskriftens §9 dersom brudd på nevnte regelverk skjer igjen.

Saksopplysninger

Kommunens kontrollør, Alkontroll AS, gjennomførte kontroll ved skjenkestedene i Nordreisa 24.11.2012.

Kontrollen avdekket brudd på skjenkebestemmelsene i alkohollovens § 8-11 – *Forbud mot salg og skjenking til rusmiddelpåvirkede personer,* ved Minibar 1.

Alkohollovens § 8-11:
Det er forbudt å selge eller skjenke alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller skjenke alkoholholdig drikk på en slik måte at vedkommende må antas å bli åpenbart påvirket.

I rapportskjemaet fra kommunens kontrollør er det krysset av for følgende:
- Det ble observert åpenbart berusede personer i lokalet
- Det ble skjenket til åpenbart berusede personer
- Åpenbart berusede ble ikke fjernet før videre servering ved samme bord.

Kontrolløren for Alkontroll AS har skrevet tilleggsrapport på skjenking av åpenbart beruset gjest, følger vedlagt.

Nordreisa kommune har bedt om skriftlig redegjørelse fra bevillingsinnehaver. Redegjørelse følger vedlagt.

Kommunestyret vedtok i sak 23/10 Forskrift om salgs- og skjenkebevilling for alkohol i Nordreisa kommune. Forskriftens § 9 regulerer forholdene vedrørende overtredelse:

Forskriften § 9 – Overtredelse / inndragning
Ved overtredelse av alkoholloven eller forskriften til loven, kan kommunestyret inndra bevillingen for resten av bevillingsperioden eller for en kortere tid, jfr alkoholloven § 1.-8.

Overtredelse er inndelt i tre (3) grupper som gjelder for bevillingsperioden:

Gruppe 1 – mindre alvorlige brudd.
Som eksempel kan dette være mangel på alkoholfrie varianter, mangler på skjenkekart, brudd på reklamebestemmelsene, brudd på de generelle reglene om opplæring for dørvakter og ansatte som arbeider med servering av alkohol.
Brudd og gjentakelser av gruppe 1 kan medføre inndragning i inntil 2 uker. Muntlig advarsel gis av rådmannen, etter en skriftlig redegjørelse fra bevillingshaver, ved første gangs overtredelse. Andre gangs overtredelse medfører skriftlig advarsel fra rådmann som refereres i levekårsutvalget. Ved tredjegangs overtredelse tilrår rådmannen etter skjønn, inndragning som gjøres av kommunestyret.

Gruppe 2 – alvorlige brudd
Som eksempel kan dette være at alkohol medbringes utenfor godkjent skjenkeareal eller at det nytes medbrakt alkohol, alkoholservering ved bord der åpenbart beruset person er tilstede, åpenbart beruset person gis adgang til skjenkestedet eller ikke blir vist ut før kontrolløren gjør oppmerksom på forholdet.
Brudd og gjentakelse av brudd gruppe 2 kan medføre inndragning i inntil 1 måned. Skriftlig advarsel gis av rådmannen, etter en skriftlig redegjørelse fra bevillingshaver, ved første gangs overtredelse. Rådmannen gir skriftlig advarsel ved andre gangs overtredelse som refereres i levekårsutvalget. Ved tredje gangs overtredelse tilrår rådmannen etter skjønn, inndragning av bevilling som gjøres av kommunestyret.

Gruppe 3 – svært alvorlige brudd
Som eksempel kan dette være skjenking/salg ut over tillatt skjenketid/salgstid, skjenking/salg til åpenbart beruset person, skjenking/salg til eller av personer som ikke oppfyller alderskravene.
Brudd av gruppe 3 kan medføre inndragning av bevilling i minimum 2 måneder og maksimum til resten av bevillingsperioden. Bevillingsinnehaver skal sende inn skriftlig redegjørelse over overtredelsen. Ved svært alvorlige overtredelse tilrår rådmannen inndragning av bevilling etter skjønn. Inndragning etter dette punkt gjøres av kommunestyret.

I rapporten fra Alkontroll er det to forhold. Det ene er skjenking ved bord med åpenbart beruset person tilstede. Dette er brudd på forskriften etter gruppe 2 – alvorlige brudd. Konsekvenser for gruppe to er inndragning i inntil 1 måned. Her skal imidlertid rådmann gi skriftlig advarsel ved førstegangsovertredelse. Forholdet er en førstegangsovertredelse og Nordreisa kommune har

mottatt redegjørelse fra bevillingsinnehaver og deretter sendt skriftlig advarsel på forholdet. Brudd på forskriften etter gruppe 2 er ikke gjenstand for øvrig vurderinger i saken.

Det neste forholdet er skjenking av åpenbart beruset person. Dette er brudd på forskriften etter gruppe 3 – svært alvorlige brudd. Konsekvenser for gruppe tre er at kommunestyret kan inndra bevillingen i minimum 2 måneder og eventuelt ut bevillingsperioden når bevillingsinnehaver ikke oppfyller sine forpliktelser etter lov eller forskrift. Rådmannen tilrår inndragning jfr overtredelser etter skjønn til kommunestyret som fatter vedtak.

Bevillingsinnehaver startet opp sin virksomhet i september 2009. I løpet av denne perioden er det gjennomført 11 kontroller ved virksomheten og dette er første merknad. Bjørn Arne Olsen er bevillingshaver, han er også skjenkestyrer. Stedsfortreder er Lisbeth Albrigtsen.

Bevillingsperioden i Nordreisa kommune er til 01-01.2012- 31.12.2015.

Inndragning av bevilling er et enkeltvedtak og blir da underlagt de krav som forvaltningsloven stiller til behandlingsmåten ved enkeltvedtak med uttalelsesrett, underretning og begrunnelse for vedtak, klagerett, klagefrist, og tilgang på sakens dokumenter. Det er kommunestyret som fatter endelig vedtak.

Vurdering

Det er først og fremst brudd på alkoholloven som gir kommunestyret adgang til å inndra bevillinger. At vilkårene for å treffe vedtak om inndragning er oppfylt betyr ikke at kommunen har plikt til å inndra. Kommunene skal utøve skjønn i det enkelte tilfelle. Ved skjønnsutøvelsen skal det ikke legges vekt på utenforliggende hensyn.

Ved en vurdering av om bevilling bør inndras, og for hvor lenge inndragningen bør vare, skal det legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om bevillingsinnehaver kan klandres og hva som er gjort for å rette opp i forholdet. Det kan også legges vekt på tidligere praktisering av bevillingen.

Type overtredelse
Skjenking til overstadig beruset person anses som alvorlig brudd på alkoholloven. Skjenkestyrer har i sin redegjørelse formulert at den ansatte på jobb tok en helhetlig vurdering av situasjonen, og fant at ytterligere skjenking var en diplomatisk løsning, i og med at det allerede var bestilt drosje til gjestene. Nordreisa kommune har forståelse for at det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å håndtere personer som har nytt alkohol og at betjeningen ut fra en helhetlig vurdering valgte en løsning. Rådmann er likevel av den oppfatning at vedkommende på jobb denne dagen, burde tilkalt hjelp dersom gjesten ikke var håndterbar, istedenfor å skjenke ytterligere.

Overtredelsens grovhet
Ved overskjenking vil graden, omfang, tidsperspektiv og hvor lenge siden overtredelsen skjedd ha betydning. Gjentakelser vil også gjøre tilfellet grovere. Det må foreta en konkret vurdering av forholdets grovhet. En enkelt overtredelse kan i prinsippet være tilstrekkelig til inndragning dersom overtredelsen er tilstrekkelig grov.

Skjenkingen fant sted nokså tidlig på lørdagskveld 24. november d.å. Det var bare tre gjester til stede og det var derfor enkelt å ha oversikt over situasjonen. Det var bestilt drosje til gjesten og rådmann antar, som følge av at det ikke er press på drosjetjenester på dette tidspunktet, at det var et kort tidsperspektiv til drosjen ankom stedet. Tidsperspektivet formilder vurderingen. Det gjør

også omfanget av skjenkingen (halv ltr øl) etter rådmannens vurdering. Forholdet er en førstegangsovertredelse, noe som også gjør vurderingen formildende. Tidsperspektivet i forhold til at overtredelsen skjedde 24. november til kommunestyrets vedtak i mars, vil ikke ha noe å si på utfallet av vurderingen, da bevillingsinnehaver ble gjort oppmerksom på forholdet umiddelbart.

Kan bevillingsinnehaver klandres
Det er bevillingshaver som er ansvarlig for at loven etterfølges. Klandreverdige oppførsel eller vandel og lignende er ikke vilkår for inndragelse. Likevel dersom innehaver eller betjening kan klandres for hendelsen, vil dette være et moment som taler for inndragelse. Det stilles ikke krav til at skjenkestyrer eller stedsfortreder er tilstede til enhver tid, de er likevel ansvarlige for at utøvelse av bevilgningen er forsvarlig, også når de ikke er tilstede. Verken skjenkestyrer eller stedfortreder var til stede ved hendelsen. Skjenking av overstadig beruset er en alvorlig hendelse og taler for inndragelse i dette tilfellet.

Hva som er gjort for å rette opp i forholdet
Dersom bevillingsinnehaver aktivt prøver å rette opp i forholdet kan dette være et moment ved vurderingen om inndragning av bevilling skal skje og for hvor lenge. Skjenkestyrer har levert inn en beklagelse på forholdet og implisitt ligger i dette at det er en engangshendelse som han vil forebygge og forhindre skje igjen. Det er levert inn interne rutiner på opplæring for betjeningen og hvordan overstadig beruset personer skal håndteres på Minibar1. I hht rutinene skal gjester som er overstadig beruset nektes adgang og bortvises, likevel at betjeningen skal bestille drosje til vedkommende. Betjeningen hadde bedt gjesten om å forlate stedet og bestilt drosje.

Tidligere praktisering av bevillingen
Ved vurdering av om en salgs- eller skjenkebevilling bør inndras kan bevillingshavers tidligere utøvelse av bevillingen være av betydning. Ved en slik vurdering er ikke kommunen bundet opp til forhold som gjelder inneværende bevillingsperiode. Skjenkestyrer har drevet Minibar1 siden september 2009. Der har vært 11 kontroller i perioden og det er ikke tidligere avdekket klandreverdige forhold, verken ved kontroller eller ved andre tidspunkt. Dette er med på å formildner reaksjoner og skjønnsutøvelsen.

Skjenking av overstadig beruset person er et alvorlig brudd på alkoholloven, og enkeltvis ville dette kunne medføre inndragning av bevillingen. Det samme gjør ansvaret til bevillingsinnehaver, fordi han eller hun er ansvarlige for at utøvelse av bevilgningen er forsvarlig uavhengig om man er til stede eller ikke.
Likevel taler tidsperspektivet, omfanget og dette at forholdet var en førstegangsovertredelse formildende. Formildende er også at betjeningen faktisk hadde bedt vedkommende om å forlate lokaler samt at det var bestilt drosje til gjesten. Likeså er det formildende at dette er et førstegangshendelse og at innehaver faktisk har iverksatt tiltak for å forhindre at dette skjer igjen.

Kommunestyret har ingen *plikt* til å inndra en alkoholbevilgning når ved en overtredelse, selv ikke når overtredelsen er av svært alvorlig art. Det er flere forhold i denne saken som tilsier en formidlende reaksjon fra kommunestyret og etter en skjønnsmessig vurdering vil rådmannen, jfr forskriftens § 9, gruppe 3 – svært alvorlig brudd, fjerde setning, anbefale Nordreisa kommunestyre til å gi bevilgningsinnehaver en skriftlig advarsel på forholdet.

ALKONTROLL A.S

Postboks 587, 9256 Tromsø. Tlf. 95 14 48 52

BEFARINGSRAPPORT SKJENKEBEVILLING/ RØYKEFORBUD

Nordreisa kommune
UNNTATT OFFENTLIGHET
Jfr. Off. lov §

Skjenkested: MINIBAR1
Adresse: STORSHETT
Bevillingshaver/styrer: BJØRN ARNE
Skjenketid:
Åpningstid:

Dato: 24/11-2012
Fra/til kl.: 23
Kontrollører: TT
Vin:
Brennevin:

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Christin
kopi: Mayfield
28 NOV. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR.
ARK.KODE:

Spisested	☐	Dørvakt	☐	Lite gjester	☒
Nattklubb	☐	Garderobevakt	☐	Halvfullt	☐
Diskotek	☐	Inngangspenger	☐	Fullt	☐
Pub	☐	Kø	☐	Delvis overfylt	☐
Bar	☒	Underholdning	☐	Ungdomssted	☐
Bordservering	☐	Betj. oversikt god	☐	Voksensted	☐
Diskservering	☐	Betj. oversikt dårlig	☐	Blanding	☐

		JA	NEI
1.	Er alkoholsvake/frie drikker tilgjengelig	X	
2.	Er alkoholsvake/frie drikker oppført på skjenkekart	X	
3.	Ble reklameforbudet overholdt	X	
4.	Betjening under 18/20 år		X
5.	Overholdes kravet til aldersbestemmelser	X	
6.	Ble det skjenket til for unge		X
7.	Ble det observert åpenbart berusede personer i lokalet	X	
8.	Ble det skjenket til åpenbart berusede personer	X	
9.	Ble åpenbart berusede fjernet før videre servering ved samme bord		X
10.	Skjenking utover bevillingens omfang		X
11.	Nytes det medbragt alkohol i lokalet		X
12.	Medbringes alkoholholdig drikke ut av lokale		X
13.	Ble skjenketiden overholdt		
14.	Tilleggsrapport utfylt:	X	X
15.	Ble røykeloven overholdt (se kommentarer)	X	

2 PERSONER OBSERVERT ÅPENBART BERUSET I LOKALET. 1 AV DISSE MEGET ÅPENBART BERUSET. 1 AV DISSE FIKK SERVERT AV 1/2 LITER ØL VED KONTROLLØRENS ANKOMST. NÆRMERE BESKRIVELSE I TILLEGGSRAPPORT.

Sign. Kontrollører

Sign. Bevillingshaver/Styrer
Kun mottatt for rapport

LUNDBLAD MEDIA AS – SVANEGODKJENT TRYKK – 249762

TILLEGGSRAPPORT TIL SKJENKEKONTROLL UTFØRT PÅ MINIBAR1 24.11.2012

Ved kontrollørens ankomst ble det servert ½ liter øl til en åpenbart beruset gjest.
Da vedkommende gjest bestilte stod han allerede med halvparten av en ½ liter øl
som ikke var drukket opp. Denne gjesten var mann, ca 60 år, langt hår til skuldrene.
Han var iført en svart college jakke i glatt stoff og med rødt påtrykk på ryggen.
Vedkommende ble tiltalt med navnet av betjening.

Etter å ha fått servert ny øl returnerer denne personen til bord som ligger til venstre
inngangsdør når man kommer inn i lokalet. Ved dette bordet befinner det seg ytterligere
2 gjester. Hvorav den en av disse er meget åpenbart (overstadig) beruset. Denne personen
overtar den halve ½ literen fra person som nevnt ovenfor. Personen er mann, ca 60 år han også,
skallet/lite hår og briller. Betjeningen tiltaler han ved navn

Betjening blir umiddelbart gjort oppmerksom på forholdene, noe de erkjenner på stedet. Betjening
forteller også at de allerede har bestilt taxi til 2 av disse, dette tross blir det servert ½ liter til en av
disse gjestene.

De 3 gjestene var eneste gjester i lokalet på det tidspunkt kontrollør ankom. Til tross for dette ble
det altså servert alkohol til åpenbart beruset gjest. Gjest som var meget åpenbart beruset ble ikke
fjernet før servering fant sted, med konsekvens at han fortsatte å drikke av annens gjest ½ liter.
Denne gjesten måtte ha hjelp ut av lokalet da Taxi ankom.

Med Vennlig Hilsen

Jørn Jakobsen
Skjenkekontrollør

Saksnr. 12/1161

Skjenkekontroll minibar1 24 November

Jeg har lest kontrollørens rapport og den stemmer nok dessverre,,jeg var ikke selv tilstede den kvelden. Den 0.5 literen med øl sko ikke vært servert til vedkommende som var , og den andre var som var der. Det var bestillt taxi til dem før den halvliteren til ble servert ,og de var bedt om å forlate lokalet av

Men jeg bare antar at i stedet for å ta den krangelen med vedkommende serverte hun han en Øl siden han sko dra allikevel,og det er bare å beklage .Det sko ikke skjedd.

Kvelden før måtte jeg ta ut den ene av dem,og det er ikke noe lett oppgave,så på en måte kan eg skjønne sin diplomatiske måte,MEN det ska ikke skje igjen.

Skjenkekontrollen sin rapport er vel ikke noe å utsette på.

Jeg beklager så mye . mvh Bjørn Arne Olsen

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
03 DES. 2012
SAKSNR.
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Interne rutiner i forhold til skjenking på minibar1 !

1.Alle ansatte må lese alkohol loven,og prøver å få flest mulig ansatte å ta skjenkeprøven også.

2. nyansatte får opplæring i alkoholloven

3.Alle ansatte har fått opplæring i kommunens bevillnings vedtak

4.Bevillningshaver og styrer fører oppsyn med skjenking og passer på at de er i henhold til loven og kommunale vedtak.

5.Gjester som er åpenbart beruset ska nektes adgang og bortvises,men vi bestiller taxi til alle overstadig berusete personer.

6.minibar1 har en aldersgrense på 20 år i helgene og 18år ellers,alle tvilstilfeller vil det bli sjekket legitimasjon på.

7.Personer med falsk eller lånt Id vil bli rapportert til politiet.

8.i løpet av snart 3 år har vi hadd et tilfelle av vold som started utenfor med stegningstid,så eg vil si vi har klart oss godt der.

Minibar1

Bjørn A Olsen

Nordreisa kommune
Servicetorget

Minibar 1
Boks 27
9156 STORSLETT

Deres ref:	Vår ref:	Løpenr:	Arkivkode	Dato
	2012/1161-24	46440/2012	U63	18.12.2012

Forhåndsvarsling vedr. innrapportert brudd på alkoholloven

Vi har mottatt din tilbakemelding på Alkontrolls rapport datert 24.11.12.
Det varsles herved om at det vil bli fremmet sak til kommunestyret i mars 2013 jfr alkohollovens § 8-11 og kommunal forskrift § 9.

Vi ønsker å få en nærmere redegjørelse på hvilke tiltak som settes i verk for å rette opp forholdet.

- hvordan gjennomføres opplæringen i hht rutiner for skjenking ved Minibar 1
- gis det opplæring på kommunal forskrift, hvem får opplæring og hvor ofte blir opplæring gitt
- vurderes det andre tiltak etter hendelsen, for eksempel
  - økt egen kontroll med bevillingen
  - skjerpet adgangskontroll

Redegjørelsen sendes Nordreisa kommune, Boks 174, 9156 Storslett innen 12. januar 2013.

Med hilsen

Christin Andersen
Konst. rådmann
Direkte innvalg: 77 77 07 23

Maylill Henriksen
1. sekretær

Vedlegg: Kommunal forskrift for salgs- og skjenkebevilling

Postadresse:
Postboks 174
9156 Storslett
E-post: postmottak@nordreisa.kommune.no

Besøksadresse:
Sentrum 17

www.nordreisa.kommune.no

Telefon: 77 77 07 10
Telefaks: 77 77 07 01

Bankkonto: 4740.05.03954

Organisasjonsnr: 943 350 833

Vedrørende brudd på alkoholloven 24112012

Alle ansatte har fått opplæring i henhold til Nordreisa kommune sine alkohol forskrifter,og at berusede personer ska vises bort og ikke serveres alkohol.

Alle ansatte får opplæring ,og man blir påminnet dette stort sett hver helg ,men siden det har seg at eier/bevillningshaver som regle jobber hver helg og tar seg av dette kan nok erfaringen og motet kanskje svikte hos ansatte når de blir alene.

Økt egen kontroll er innført og vi har ikke hadd noe problemer verken før eller etter hendelse .

Når det gjelder hendelsen så va de 2 berusede personer allerede blitt bedt om å forlate lokalet av ansatt,og taxi var bestillt til dem. Eg tror ansatt for å slippe ubehageligheter med de berusede ga den ene en pils mens de ventet på taxi. Kl var 23 og det var 2 andre gjester i lokalet. Dette burde ikke skje ,og vil bli skjerpet inn på.

Det er ikke alltid like lett for ei kvinne på jobb alene og nekte,eller stoppe berusede Menn,da gjør man kanskje et kompromiss for å slippe problemer.

Men det er skjerpet inn og servering til berusede personer ska ikke skje uansett.

Mvh Bjørn arne Olsen

Bjørn A Ols

NORDREISA KOMMUNE
SERVICEKONTORET
Christin
kopi: Haylil
04 JAN. 2013
SAKSNR. 12/1161
DOK.NR.
LØPENR. ARK.KODE

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2011/3816-225
Arkiv: 033
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 22.02.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
5/13	Nordreisa valgnemnd	21.02.2013
8/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Opprykk og nyvalg av vararepresentanter fra Nordreisa Krf til kommunestyret

Henvisning til lovverk:
Kommunelovens § 16. Opprykk og nyvalg

Vedlegg
1 Resultater - kandidatkåring ved valgoppgjør kjørt: 13/9-11

Saksprotokoll i Nordreisa valgnemnd - 21.02.2013

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:
Fra Kristelig folkeparti gjøres følgende opprykk og nyvalg til kommunestyret:
5. vararepresentant –Even P. Olsen (Krf) – rykker opp som 4. vararepresentant for resten av valgperioden 2011 – 2015.

Frits Eivind Sakshaug (Krf) velges som ny 5. vararepresentant i kommunestyret for resten av valgperioden 2011-2015.

Valgnemndas innstilling

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:
Fra Kristelig folkeparti gjøres følgende opprykk og nyvalg til kommunestyret:
5. vararepresentant –Even P. Olsen (Krf) – rykker opp som 4. vararepresentant for resten av valgperioden 2011 – 2015.

Frits Eivind Sakshaug (Krf) velges som ny 5. vararepresentant i kommunestyret for resten av valgperioden 2011-2015.

Saksopplysninger

Bjørnar Johansen (Krf) har gått bort.
Bjørnar Johansen var valgt som 4. vararepresentant i kommunestyret for Kristelig folkeparti.

Kommunelovens § 16, 2. ledd inneholder bestemmelser om uttreden av kommunestyret spesielt:
”Hvis medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg.”

Vurdering

Det foretas opprykk og nyvalg.
Saken legges fram for valgnemnda før kommunestyret foretar den endelige avgjørelsen.

1942 NORDREISA

RESULTATER - KANDIDATKÅRING

Valgoppgjør kjørt: 13/09-11 kl. 13:46:06
Ant. stemmeberett: 3,704 Valgdeltakelse: 66.18% Rapp.dato: 13/09-11 kl. 13:49:46

Kristelig Folkeparti

01 x	Kristiansen, Gerd Hetland	1972	56.00	80	41	177.00	**VALGT**
02 x	Johansen, Leif Christian	1978	56.00	29	2	87.00	**VALGT**
03	Olsen, Davida	1971	0.00	38	8	46.00	**VARA**
06	Nilssen, Terje Aasmund	1936	0.00	21	0	21.00	**VARA**
05	Steinsvik, May Lillian	1957	0.00	17	1	18.00	**VARA**
09	Johansen, Bjørnar	1956	0.00	15	2	17.00	**VARA**
04	Olsen, Even Petter	1975	0.00	12	4	16.00	**VARA**
08	Sakshaug, Frits Eivind	1951	0.00	16	0	16.00	
18	Kristiansen, Eirik	1971	0.00	15	0	15.00	
15	Reiersen, Kjetil	1966	0.00	13	1	14.00	
11	Johansen, Liv Anita	1974	0.00	12	0	12.00	
12	Kristiansen, Odd Kristian	1969	0.00	10	1	11.00	
10	Sandøy, Nils Halvard	1976	0.00	8	1	9.00	
07	Solvang, Mona Lene	1969	0.00	6	1	7.00	
14	Jensen, Sigmund Torbjørn	1954	0.00	2	2	4.00	
16	Johansen, Jorun Birgitte	1979	0.00	4	0	4.00	
13	Hansen, Jens Gunvald	1944	0.00	1	0	1.00	
17	Sjøgren, Arnt Halvdan	1936	0.00	1	0	1.00	

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2011/3816-222
Arkiv: 033
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 12.02.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
1/13	Nordreisa valgnemnd	21.02.2013
9/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Suppleringsoppnevning av lagrettemedlem i Hålogaland lagmannsrett 2013-2016

Henvisning til lovverk:
Domstolloven av 13.08.1915 og endringslov av 15.6.2007

Saksprotokoll i Nordreisa valgnemnd - 21.02.2013

Behandling:

Valgnemnda fremmet følgende tilleggsforslag:
Suppleringsoppnevning:
Meddommer i Hålogaland Lagmannsrett i perioden 1.1.2013-31.12.2016:
Merethe Rasmussen.

Innstillingen med tilleggsforslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:
Unni Johansen gis fritak fra verv som meddommer i Hålogaland lagmannsrett for perioden 2013-2016.

Suppleringsoppnevning:
Meddommer i Hålogaland Lagmannsrett i perioden 1.1.2013-31.12.2016:
Merethe Rasmussen.

Valgnemndas innstilling

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:

Unni Johansen gis fritak fra verv som meddommer i Hålogaland lagmannsrett for perioden 2013-2016.

Suppleringsoppnevning:
Meddommer i Hålogaland Lagmannsrett i perioden 1.1.2013-31.12.2016:

……

Saksopplysninger

I brev fra Hålogaland lagmannsrett 24.2.12 mottok Nordreisa kommune oversikt over lagrettmedlemmer/meddommere. Nordreisa kommune brukte denne listen som grunnlag for gjenvalg av representanter.

I annonsering etter nye meddommere ble det samtidig opplyst at de som er valgt inn for inneværende periode må melde fra skriftlig dersom de ønsker fritak. Nordreisa kommune mottok ingen søknader fra noen som sto på listen fra Hålogaland lagmannsrett, og det ble gjort gjenvalg etter mottatte liste.

Kommunestyremøte 25.10.2012 vedtok valg av lagrettemeddommere til Hålogaland langmannsrett for perioden 2013-2016. En av de som ble gjenvalgt var Unni Johansen.

I ettertid av valget har Unni Johansen tatt kontakt med Nordreisa kommune.
Unni Johansen ble valgt inn som lagrettsmedlem til Hålogaland lagmannsrett den 20.12.2007 for perioden 01.01.2008-01.01.2013. I kommunestyremøte 25.2.2010 arkivsak 2010/515-2 ble Unni Johansen gitt fritak fra sitt verv som lagrettsmedlem grunnet helseforhold. Kirsti Hansen-Krone ble valgt inn i stedet for Unni Johansen.

Vurdering

Unni Johansen skulle ikke stå på listen Nordreisa kommune mottok fra Hålogaland lagmannsrett da hun var gitt fritak i 2010.
På grunnlag av dette bør Unni Johansen gis fritak og Nordreisa kommune foretar suppleringsvalg av lagrettemedlem til Hålogaland lagmannsrett for perioden 2013-2016.

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2011/3816-220
Arkiv: 033
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 03.01.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
3/13	Nordreisa valgnemnd	21.02.2013
10/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Suppleringsoppnevning til Hålogaland lagmannsrett etter søknad om fritak fra verv som meddommer – suppleringsoppnevning

Henvisning til lovverk:
Domstolloven

Saksprotokoll i Nordreisa valgnemnd - 21.02.2013

Behandling:

Valgnemnda fremmet følgende tilleggsforslag:
Suppleringsoppnevning:
Meddommer i Hålogaland Lagmannsrett i perioden 1.1.2013-31.12.2016:
Rune Bjerkli

Vedtak:

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:
Chris Hugo Vangen gis fritak fra verv som meddommer i Hålogaland lagmannsrett for perioden 2013-2016.

Suppleringsoppnevning:
Meddommer i Hålogaland Lagmannsrett i perioden 1.1.2013-31.12.2016:
Rune Bjerkli

Valgnemndas innstilling

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:
Chris Hugo Vangen gis fritak fra verv som meddommer i Hålogaland lagmannsrett for perioden 2013-2016.

Suppleringsoppnevning:

Meddommer i Hålogaland Lagmannsrett i perioden 1.1.2013-31.12.2016:

……..

Saksopplysninger

Chris Hugo Vangen søker i e-post 20.11.12 om fritak fra verv som meddommer i Hålogaland lagmannsrett. Han oppgir i sin søknad at grunnet jobb og familiære grunner er vervet lite forenelig med hans hverdag.

Domstolloven § 74 sier følgende om fritaksbegrunnelser:
«§ 74. En person kan kreve seg fritatt fra valg dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av et utvalg av lagrettemedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere.
Avgjørelse om fritak treffes av kommunen.»

Vurdering

Det anbefales at søknad fra Chris Hugo Vangen imøtekommes.

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2011/3816-224
Arkiv: 033
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 20.02.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
4/13	Nordreisa valgnemnd	21.02.2013
11/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Suppleringsoppnevning av varamedlem til kommunestyret og oppvekstutvalget etter søknad om fritak fra politiske verv

Henvisning til lovverk:
Kommuneloven

Vedlegg
1 Resultater - kandidatkåring ved valgoppgjør kjørt: 13/09-11
2 Oversikt medlemmer og varamedlemmer i oppvekstutvalget

Saksprotokoll i Nordreisa valgnemnd - 21.02.2013

Behandling:

Bjørn Garden (Frp) fremmet følgende tilleggsforslag:
Nyvalg av Rikke Gausdal Larsen (Frp) vararepresentant 1. i oppvekstutvalget.

Innstillingen med tilleggsforslaget fra Bjørn Garden (Frp) enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valgnemnda tilrår kommunestyret til å fatte følgende vedtak:
Ramona Arild Hallen (Frp) innvilges fritak for samtlige av sine politiske verv.
Fritaket gjelder for inneværende valgperiode.

Følgende opprykk og nyvalg foretas:
Opprykk av Heidi Gausdal (Frp) som ny 6. vararepresentant i kommunestyret.
Nyvalg av Harald Willy Henriksen (Frp) ny 7. vararepresentant i kommunestyret
Nyvalg av Rikke Gausdal Larsen (Frp) vararepresentant 1. i oppvekstutvalget

Valgnemndas innstilling

Ramona Arild Hallen (Frp) innvilges fritak for samtlige av sine politiske verv.
Fritaket gjelder for inneværende valgperiode.

Følgende opprykk og nyvalg foretas:
Opprykk av Heidi Gausdal (Frp) som ny 6. vararepresentant i kommunestyret.
Nyvalg av Harald Willy Henriksen (Frp) ny 7. vararepresentant i kommunestyret
Nyvalg av _____ (Frp) vararepresentant 1. i oppvekstutvalget

Saksopplysninger

Ramona Arild Hallen (Frp) søker i e-post av 19.2.13 om fritak fra politiske utvalg for denne valgperioden. Hun har flyttet til Tromsø der hun studerer/jobber, og hun skriver at hun derfor har store problemer med å kunne stille opp i de politiske utvalgene.

Det vises til kommunelovens § 15 nr. 2 som har følgende ordlyd:
"§ 15. pkt. 2. Uttreden. Suspensjon.
2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad frita, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjøtte sine plikter i vervet."

Her åpnes adgang til å bli fritatt for tjeneste i vervet på grunnlag av søknad.
Fritak er betinget av at vedkommende "ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjøtte sine plikter i vervet". Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, helseforhold eller andre velferdsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører.

Avgjørelsen må bli temmelig skjønnsmessig. Et avslag må under hver omstendighet være saklig motivert. Fritak kan gis for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden.

Når det gjelder suppleringsvalg vises det til kommunelovens § 16 ang. valg av fast medlem i kommunestyret. Der står det bl.a.: § 16 pkt 2." Hvis medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer **varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt** hvis organet er valgt ved forholdsvalg……. "
For valg i andre politiske organer anvendes kommunelovens § 16 pkt. 3.

Kommunelovens § 15,1. ledd sier følgende:
"Den som taper valgbarheten til et folkevalgt organ i valgperioden, trer endelig ut av dette. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting fra kommunen eller fylkeskommunen for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer."

Kommunelovens § 16, 2. ledd inneholder bestemmelser om uttreden av kommunestyret spesielt:
"Hvis medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg."

Kommunelovens § 16, 3. ledd sier at ved nyvalg så skal det velges nytt medlem selv om det er valgt varamedlem. Det er selvsagt ingenting i veien for å velge varamedlemmet. Gjelder øvrige utvalg.

Kravene om at et kjønn skal være representert med minst 40% av medlemmene i organet gjelder også ved nyvalg.

Ramona Arild Hallen innehar følgende verv:
Nordreisa kommunestyre: varamedlem nr 6
Nordreisa oppvekstutvalg: vararepresentant nr 1

Vurdering

Det anbefales at søknad fra Ramona Arild Hallen innvilges og opprykk/suppleringsvalg foretas. Saken legges fram for valgnemnda før kommunestyret foretar den endelige avgjørelsen.

1942 NORDREISA

RESULTATER - KANDIDATKÅRING

Valgoppgjør kjørt: 13/09-11 kl. 13:46:06

Ant. stemmeberett: 3,704 Valgdeltakelse: 66.18% Rapp.dato: 13/09-11 kl. 13:49:46

Fremskrittspartiet

01 x	Karlsen, John Roald	1954	119.00	200	53	372.00	**VALGT**
02 x	Garden, Bjørn Johannes	1964	119.00	26	0	145.00	**VALGT**
04 x	Larsen, Rikke Gausdal	1982	119.00	24	1	144.00	**VALGT**
03 x	Hammari, Ragnhild	1956	119.00	22	2	143.00	**VALGT**
05	Myrvang, Ragnvald M	1952	0.00	23	4	27.00	**VARA**
06	Solbakken, Birger	1965	0.00	17	2	19.00	**VARA**
09	Hallen, Trond	1968	0.00	19	0	19.00	**VARA**
08	Ørfoss, Arthur Johan	1956	0.00	16	1	17.00	**VARA**
07	Clausen, Johanne Marie	1991	0.00	16	0	16.00	**VARA**
16	Hallen, Ramona Arild	1993	0.00	10	0	10.00	**VARA**
10	Gausdal, Heidi	1977	0.00	9	0	9.00	**VARA**
11	Henriksen, Harald Wy	1946	0.00	9	0	9.00	
17	Pedersen, Paul Andor	1946	0.00	7	0	7.00	
21	Myrheim, Else Marie	1982	0.00	6	0	6.00	
23	Solli, Marte Clausen	1992	0.00	6	0	6.00	
18	Sørgaard, Tron Ivar	1946	0.00	4	0	4.00	
20	Bekkmo, Verner Arild	1962	0.00	3	0	3.00	
24	Henriksen, Jonny Kai	1958	0.00	3	0	3.00	
13	Berg, Torbjørn Arne	1949	0.00	2	0	2.00	
15	Thomassen, Svetlana	1971	0.00	2	0	2.00	
12	Johansen, Else Irene	1990	0.00	1	0	1.00	
14	Henriksen, Odmund P G	1953	0.00	1	0	1.00	
19	Jensen, Rolf	1961	0.00	1	0	1.00	
22	Thomassen, Odvar	1941	0.00	1	0	1.00	

VERV: OPPVEKSTUTVALGET 2011 – 2015

Oppnevnes av Kommunestyret

MEDLEMMER

Faste representanter:	**Vararepresentanter:**
Johanne Olaussen (Frp)	1. Ramona Arild (Frp) 2. Jonny Henriksen (Frp) 3. Rolf Jensen (Frp)
Øystein Jensen (H) Davida Olsen (Krf)	1. Ottar Magne Remmen (H) 2. Even Petter Olsen (Krf) 3. Hege Bergfald Jakobsen (H) 4. Jorun Birgitte Kristiansen (Krf)
Hilde Nyvoll (Ap) Ole Morten Pedersen (Ap) Marit Fredriksen Aarsand (Ap)	1. Brynjulf Blixgård (Ap) 2. Mary Ann Andersen (Ap) 3. Øyvind Evanger (Ap) 4. Wanja E. Bjerkmo (Ap) 5. Lill H. Bakke (Ap)
Helga Jæger Wigdel (Sv)	1. Olaug Bergset (Sp) 2. Geirmund Vik (Sv) 3. Tanja Veronica Birkeland (Sp)

Leder: Hilde Nyvoll (Ap)
Nestleder: Helga Jæger Wigdel (Sv)

Fra ungdomsrådet:	**Vara:**
Kaja Gausdal	1. Andrea Rygh Steinsvik 2. Lea Marie Lund

Aina Karoline Kristiansen (Ap) fritak frem til 01.07.2013. Kst. Sak 59/12.

Nordreisa kommune

Arkivsaknr: 2012/4436-2
Arkiv: 033
Saksbehandler: Ellinor Evensen
Dato: 12.02.2013

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2/13	Nordreisa valgnemnd	21.02.2013
12/13	Nordreisa kommunestyre	14.03.2013

Søknad om fritak som møtefullmektig til forliksrådet 2013-2016 - Suppleringsoppnevning

Henvisning til lovverk:
Lov om endringer i rettergangslovgivningen m.m. (organiseringen av den sivile rettspleie på grunnplanet).
Forskrift til tvisteloven (tvistelovforskriften)

Vedlegg
1 Forskrift til tvisteloven (tvistelovforskriften) kapittel 1. Forliksrådene

Saksprotokoll i Nordreisa valgnemnd - 21.02.2013

Behandling:

Valgnemnda fremmet følgende tilleggsforslag:
Suppleringsoppnevning:
Møtefullmektig i forliksrådet for perioden 2013-2016:
Cathrine Jensen

Innstillingen med tilleggsforslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valgnemnda tilrår kommunestyre til å fatte følgende vedtak:
Ingrid Solvang gis fritak fra verv som møtefullmektig til forliksrådet for perioden 2013-2016.

Suppleringsoppnevning:
Møtefullmektig i forliksrådet for perioden 2013-2016:
Cathrine Jensen

Valgnemndas innstilling

Valgnemnda tilrår kommunestyre til å fatte følgende vedtak:
Ingrid Solvang gis fritak fra verv som møtefullmektig til forliksrådet for perioden 2013-2016.

Suppleringsoppnevning:
Møtefullmektig i forliksrådet for perioden 2013-2016:

……..

Saksopplysninger

Ingrid Solvang søker i brev 24.10.2012 om fritak som møtefullmektig i forliksrådet 2013-2016. Hun opplyser i sin søknad at hun har 100% jobb, eneomsorg for barn under 16 år, 10% stilling ved voksenopplæringen og i tillegg studerer ved Høgskolen i Finnmark, og at hun dermed ser at hun har påtatt seg for mye.

Nordreisa kommunestyre vedtok følgende i møte 07.06.2012 PS 44/12:
Møtefullmektiger til forliksrådet 2013-2016:
Fullmektig 1: Olaf Skogmo
Fullmektig 2: Ingrid Solvang
Fullmektig 3: Knut Ivar Skogvold

Ved hvert forliksråd skal det være et utvalg av faste møtefullmektiger. Kommunen skal oppnevne medlemmene til dette utvalget.
Dette ble vedtatt av Stortinget i juni 2004 ved lov av 25.juni 2004 nr. 53 om endringer i rettergangslovgivningen §44 nytt fjerde ledd som lyder:
"Ved hvert forliksråd skal det være et utvalg av faste møtefullmektiger for forliksrådet. Medlemmene av utvalget oppnevnes av kommunen for inntil fire år av gangen. Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om antall medlemmer og deres kvalifikasjoner og godtgjørelse mv."
Forliksrådforskriften §3 gir nærmere regler om utvalget av møtefullmektiger for forliksrådet. Paragrafen lyder: "Ved hvert forliksråd skal det være et utvalg av faste møtefullmektiger for forliksrådet. Medlemmene av utvalget oppnevnes av kommunen for inntil fire år av gangen. Antall medlemmer i utvalget må tilpasses saksmengden i forliksrådet og kommunens innbyggertall. Som et minimum skal det være 3 medlemmer i utvalget.

Som fast møtefullmektig kan oppnevnes enhver person som er over 25 år med alminnelig god samfunnsmessig kunnskap og som godt behersker skriftlig og muntlig norsk språk. Medlemmer i utvalget skal i forbindelse med oppnevningen gjøres kjent med at de i den enkelte sak skal være uavhengig av andre interesser enn partens, slik at deres handlinger ikke påvirkes av uvedkommende hensyn, herunder egne interesser.

Kommunens ansvar for fullmektigene vil være begrenset til å utvise rimelig aktsomhet ved utvelgelsen og til å fjerne vedkommende fra utvalget dersom man får kjennskap til forhold som gjør det utilrådelig at han eller hun fortsatt er medlem.

Vurdering

Det anbefales at søknad fra Ingrid Solvang imøtekommes og at hun gis fritak.

På grunnlag av ovennevnte oppnevnes det 1 person over 25 år til utvalg av faste møtefullmektiger til forliksrådet etter nevnte kriterier. Suppleringsoppnevningen gjelder for perioden 2013-2016.

Forskrift til tvisteloven (tvistelovforskriften)

Kapittel 1. Forliksrådene

§ 1. *Forholdet mellom forliksrådet og sekretariatet*

Forliksrådet driver mekling og avsier dom i saker hvor forliksrådet har domsmyndighet.

Sekretariatsfunksjonen for forliksrådet utføres av politiet som en sivil oppgave. I lensmannsdistrikt er lensmannen sekretariat for forliksrådet, i politistasjonsdistrikt med sivile rettspleieoppgaver er politistasjonen sekretariat for forliksrådet, og i namsfogddistrikt er namsfogden sekretariat.

Sekretariatet skal utføre oppgaver og støttefunksjoner som naturlig er en del av sekretariatsoppgavene for en domstol. Forliksrådets leder kan innenfor dette saklige området instruere sekretariatet. Typiske sekretariatsoppgaver vil være:

a) å motta forliksklager og tilsvar, herunder nedtegne muntlige forliksklager og tilsvar og veilede publikum,
b) journalføring, beramming, innkalling av parter, forkynning av avgjørelser, arkivering og tilsvarende,
c) deltakelse i forliksrådets møter for å ordne sakens dokumenter og renskriving av avgjørelser og forlik,
d) å lage utkast til fraværsdommer og dommer avsagt på grunnlag av at innklagede i tilsvar har godtatt klagerens påstand, og å lage utkast til beslutninger om innstillinger etter tvisteloven § 6-11.

Sekretariatet fører regnskap for forliksrådet og skal attestere og besørge anvisning av utbetalinger til forliksrådets medlemmer.

0 Endret ved forskrift 18 april 2008 nr. 373 (i kraft 1 mai 2008).

§ 2. *Godtgjøring til forliksrådets medlemmer*

For hver sak der partene innkalles til møte i forliksrådet utbetales godtgjørelse tilsvarende to tredjedeler av den offentlige salærsats for advokater mv. For andre saker utbetales en åttendedel av salærsatsen per sak. Forliksrådet skal uansett saksmengde hvert kalenderår ha en minste godtgjørelse til fordeling på kr 20 000. Det utbetales ikke godtgjørelse etter første og annet punktum før dette beløpet er oversteget. Maksimal godtgjørelse for forliksrådet til fordeling er kr 600 000 pr. kalenderår med mindre annet er fastsatt i medhold av tredje ledd.

I særlige tilfeller kan det utbetales erstatning for tapt arbeidsfortjeneste mv. til forliksrådets medlemmer og varamedlemmer. Slik erstatning er begrenset til kr 750 pr. dag.

Departementet kan fastsette at det for enkelte forliksråd skal utbetales en fast årlig godtgjøring i stedet for godtgjøring pr. sak.

Dersom forliksrådets medlemmer og varamedlemmer ikke er enige om noe annet, skal godtgjøringen etter første ledd fordeles med en halvpart til forliksrådets leder og en halvpart til fordeling mellom forliksrådets to medlemmer, eventuelt til varamedlem som deltar i behandlingen

av saken. Bestemmelser om en annen fordeling av godtgjøringen mellom forliksrådets medlemmer skal oversendes forliksrådets sekretariat som grunnlag for anvisning etter § 1.

Nærmere regler om opptjening, beregning, anvisning og utbetaling av godtgjørelsen fastsettes av departementet.

0 Endret ved forskrift 18 april 2008 nr. 373 (i kraft 1 mai 2008).

§ 3. *Utvalg av faste møtefullmektiger*

Ved hvert forliksråd skal det være et utvalg av faste møtefullmektiger for forliksrådet. Medlemmene av utvalget oppnevnes av kommunen for inntil fire år av gangen. Antall medlemmer i utvalget må tilpasses saksmengden i forliksrådet og kommunens innbyggertall. Som et minimum skal det være 3 medlemmer i utvalget. I kommuner med mer enn 25 000 innbyggere skal det være minst 5 medlemmer i utvalget. Kommuner med mer enn 50 000 innbyggere skal ha et utvalg med minst 7 medlemmer, og i kommuner med mer enn 90 000 innbyggere skal utvalget ha minst 10 medlemmer.

Som fast møtefullmektig kan oppnevnes enhver person som er over 25 år med alminnelig god samfunnsmessig kunnskap og som godt behersker skriftlig og muntlig norsk språk. Medlemmer i utvalget skal i forbindelse med oppnevningen gjøres kjent med at de i den enkelte sak skal være uavhengig av andre interesser enn partens, slik at deres handlinger ikke påvirkes av uvedkommende hensyn, herunder egne interesser.

Maksimal godtgjøring til møtefullmektig tilsvarer maksimalsatsen for møtegodtgjøring i henhold til tvisteloven § 6-13 første ledd bokstav c og bokstav e. Godtgjøringen dekkes av vedkommende part.

Databasen sist oppdatert 6. mars 2012